

МИХАЙЛО
ГРУШЕВСЬКИЙ

ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ-РУСИ

ХІ
и
ПОКАЖЧИК
ІМЕН
и

**МИХАЙЛО
ГРУШЕВСЬКИЙ**

**ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ-РУСИ**

XI

**ПОКАЖЧИК
ІМЕН**

КИЇВ НАУКОВА ДУМКА 2000

Редакційна колегія:

П. С. СОХАНЬ (голова),
Г. В. БОРЯК (відповідальний секретар), Л. ВИНАР, І. Б. ГИРИЧ,
Г. ГРАБОВИЧ, Я. Р. ДАШКЕВИЧ, М. Г. ЖУЛИНСЬКИЙ, О. ПРИЦАК,
Л. В. РЕШОДЬКО, Ф. СИСИН, В. А. СМОЛІЙ (заступник голови),
О. П. ТОЛОЧКО, П. П. ТОЛОЧКО, Ф. П. ШЕВЧЕНКО

*Затверджено до друку Вченою радою
Інституту української археології
та джерелознавства ім. М. С. Грушевського
Національної академії наук України*

Укладачі: *М. М. Капраль, Я. О. Федорук*

Відповідальний редактор *Я. Р. Дашкевич*

Грушевський М. С.

Г91 Історія України-Руси: В 11т., 12 кн. / Редкол.: П. С. Сохань (голова) та ін. – К.: Наук, думка, 1991. – (Пам'ятки іст. думки України).

Т. 11. Показчик імен / Укладачі М. М. Капраль, Я. О. Федорук. – 2000. – 520 с. – ISBN 966-00-0600-4

Показчик освітлює всі особові імена, що згадані в десятитомній "Історії України-Руси" Михайла Грушевського.

До імен, які згадуються частіше ніж 15-20 разів, додано короткі вказівки про події чи про інших осіб, у зв'язку з якими вони згадуються.

Для істориків, археологів, етнографів, філологів, усіх, хто цікавиться минулим України.

ББК 63,3 (2Ук)

© Я. Р. Дашкевич, М. М. Капраль,
Я. О. Федорук, передмова, 2000
© М. М. Капраль, Я. О. Федорук, укла-
дання, 2000

ISBN 966-00-0600-4

ПЕРЕДМОВА

Потреба у покажчику осіб до "Історії України-Руси" М. Грушевського вже давно визріла в науці. Перші спроби впорядкувати переліки імен зробив сам автор, але М. Грушевський подавав у покажчиках лише важливіші (на його думку) згадки про осіб. Винятки становлять томи IX (спільний покажчик до обох частин уклали К. О. Лазаревський і С. В. Шамрай) і X (покажчик уклала донька історика К. М. Грушевська). До нью-йоркського фототипічного видання 1950-х рр. додано зведений покажчик – іменний і предметний – для всіх десяти томів¹. Його упорядник І. М. Крилов у своїх поясненнях підкреслював неповноту покажчика, його недосконалість і вибірковість. Уже в наш час добрі зведені покажчики — іменний, географічних та етнічних назв – з'являються в англомовному перекладі "Історії України-Руси" (вийшов поки що т. 1)².

Пропонований довідковий том можна використовувати при роботі з прижиттєвим виданням М. Грушевського та з фототипічними виданнями, здійсненими в США і в Україні.

Методика роботи над покажчиком у сучасних умовах початково не дуже відрізнялася від тої, яка була за життя М. Грушевського: підставу становили картотеки до кожного окремого тому. Усі карточки (їх було більше 10 тисяч) повторно звірялися з текстом "Історії України-Руси". Після цього картотеку було набрано на комп'ютері. Набір двічі виправлявся та ще раз звірявся з томами М. Грушевського. Кожна звірка і вичитка давали можливість усунути різні недогляди. Однак ми свідомі того, що деяких похибок не вдалося помітити. Так чи інакше цей покажчик заповнює помічені прогалини і виправляє багато неточностей давніших покажчиків.

¹ [Крилов І. М.] Загальний покажчик імен та речей // *Грушевський М. Історія України-Руси*. – Нью-Йорк, 1958. – Т. X. – С. 377–503.

² [Hornjatkevyč A., Plokhly S, Stech M.] Index // *Hrushevsky M. History of Ukraine-Rus'*. – Edmonton; Toronto, 1997. – Vol. 1. – P. 565–602.

Принагідно зауважимо, що М. Грушевський писав "Історію України Руси" протягом багатьох років, міняючи методику подачі матеріалу, спосіб написання імен та прізвищ, зокрема з огляду зміни в правописі. Зрештою, при написанні імен він виходив як від джерел, так і від літератури. Передача одних і тих самих імен при цьому різнилася між собою.

До пропонованого покажчика заносились не тільки особи, імена та прізвища чи прізвиська яких названі автором. Багато осіб М. Грушевський згадував лише за титулами - королі, царі, хани, султани, гетьмани, каштеляни, воєводи і т. ін. У таких випадках титули, по можливості, ідентифікували з особами. Крім того, окремо вносили ся до алфавітного ряду імена родичів, наприклад батьків, братів тої чи іншої особи, якщо їх згадано у тексті. У покажчику вказівки на том і книгу подаються напівжирними римськими та арабськими цифрами у дужках (наприклад, IV, IX-1), на сторінки й номери посторінкових приміток на тій чи іншій сторінці - арабськими цифрами та виносними цифрами (наприклад, 430, 431¹).

Велику складність спричинило визначення належності князів Юриковичів до певної гілки династії, ідентифікація батька кожного князя. Сам М. Грушевський стикався з такими труднощами, укладаючи генеалогічні таблиці. При всіх можливих помилках необхідність такої ідентифікації князів у покажчику очевидна. Недостатньо було б, наприклад, написати "Ізяслав Мстиславич", бо Мстиславичем міг бути Ізяслав, син Мстислава Володимировича (середина XII ст.), або ж син Мстислава Романовича (перша половина XIII ст.). Особливо складно було означити генеалогію князів у тих випадках, коли автор аналізує суспільні або культурні явища історії княжого періоду відірвано від хронології подій. У деяких випадках це було неможливо зробити без додаткових пошуків. Наприклад, коли М. Грушевський пише про Яро слава Луцького, то незрозуміло, чи йдеться про Ярослава, сина Ізяслава Мстиславича (помер бл. 1180 р.), чи про його онука, також луцького князя, Ярослава, сина Інгвара Ярославіча (помер бл. 1240 р.). Не в усіх випадках вдалося ідентифікувати цих князів або при ідентифікації уникнути помилок.

Неабиякі труднощі виникли під час опрацювання наукового апарату М. Грушевського. Сто років тому не було стандартних вимог до підрядкових приміток, тому автор подавав бібліографію за власною звичкою, часто непослідовно. Довелося зіткнутися з такими перепонами, подолати які було дуже складно. Насамперед це стосується розрізнення вчених з однаковими прізвищами, яких М. Грушевський цитує без ініціалів: Міллери, Погодіни, Іванови, Добрянські, Смірнови та ін. Крім цього, М. Грушевський довільно подавав в українській транслітерації прізвища чужоземних вчених. У подібних випадках дуже важко вловити різницю між такими дослідниками, як Hahnel P. і Hanel J., Bekker P. і Becker P., Hirt H. і Hirth F. і т. ін.

Багато проблем виникало при уніфікації написання прізвища однієї й тієї ж особи при різноманітному його написанні. Наприклад, вчений Voigt J. в одному томі згадується як Voigt, в іншому – Войгт, а ще в іншому – Фойгт. При цьому було неясно, чи Фогт – це вже інший автор чи звичайна друкарська помилка, яких багато у тексті (насправді, дослідник Vogt E.). Це стосується й подвійних прізвищ, які М. Грушевський часом подає неповністю, наприклад: Павло М. і Павло-Сильванський Н., Plater S. і Broel-Plater W. і т. д.

Прізвища європейських істориків іноді важко відрізнити навіть від географічних назв. Наприклад, після назви деяких збірників джерел М. Грушевський подає: "ed. Boor" або "ed. Bonn". Тільки внаслідок додаткової бібліографічної перевірки можна було встановити, що йдеться у першому випадку про вченого-видавця С. de Vooga, а в іншому – про боннське видання джерел.

Безсистемними у десяти tomнику є також скорочення самого М. Грушевського. Типова ситуація з дослідником G. Fejér. Прочитавши т. II до с. 582, знаходимо там нотатку автора про збірник документів G. Fejér: "При цитатах сей кодекс означаю буквою F." Це скорочення можна розпізнати лише за аналогіями, які трапляються у томі багато разів: "Fejér VIII. 2, 252" і "F. VIII. 3, 355". Тому треба було ще раз перечитувати примітки до т. II, аби підібрати пропущені "F." – згадки про G. Fejér.

По кілька разів доводилося перечитувати не лише примітки до певного тому, а й основний текст самих томів. Головним чином тоді, коли велися пошуки осіб, які згадувались у тексті, але їхні імена не зазначались. Наприклад: жінка того чи іншого діяча, його посвоячення з іншими родинами, сини, доньки, брати, сестри, діти та ін. Між першою і другою вичиткою тих самих томів проходило кілька років, протягом яких мінялися погляди упорядників (часом навіть внаслідок гарячих суперечок) на концепцію подачі імен у покажчику.

Ми згадуємо про всі ці труднощі, аби пояснити можливі помилки і неточності, які виявлять користувачі. Необхідно підкреслити, що покажчик такого типу й такого обсягу створюється в українській історичній науці вперше.

Для кращої орієнтації читачів у покажчику щодо осіб, які згадуються у десяти tomнику частіше ніж 15–20 разів, подаються вказівки не лише на сторінки, а й на події чи імена інших осіб, у зв'язку із якими вони згадуються. Основним принципом такої тематичної прив'язки, однак, був посторінковий виклад – себто теми пристосовувалися до сторінок, а не навпаки. Це робилося з там, щоб не порушувати наростаючої послідовності сторінок для самостійної праці дослідника-користувача з покажчиком. Тому тема, занесена у покажчик, стосується тільки тієї сторінки, коло якої вона записана у дужках.

Воднораз зауважимо, що тематична розбивка завжди несе відтінки умовності й суб'єктивності. Адже виділялися ті події, які вважалися нейтральними або ключовими на думку упорядників. Крім того, збереження принципу послідовності нумерації сторінок має недолік: одна й та сама тема може траплятися у різних місцях книжки, і це не завжди можна було фіксувати. Наприклад, у т. I є згадки про київського князя Святослава Ігоревича (Хороброго). Опис його зовнішності позначено на с. 307, натомість, відомість про це є й на с. 475, де у нашому покажчику основна тема – "Війна з Візантією". Таких прикладів можна навести безліч, і якби ми дотримувалися подібного підходу, то порушився б зростаючий посторінковий виклад покажчика. Як наслідок, упорядники нав'язували б користувачам "свої" теми, яких визначити повною мірою при такому обсязі роботи практично неможливо.

До речі, сам автор подавав власний посторінковий тематичний покажчик у трьох видах: перед викладом розділів (не в усіх, правда, томах), у колонтитулах і у розширеному змістові наприкінці книги. Отож відсилаємо читача також до цієї розбивки М. Грушевського, котра бралася нами за основу.

У покажчику багато імен супроводить система відсилок. Тут подані різночитання між латиною і кирилицею, українським та російським написанням особи, подекуди вказується на недогляди автора і друкарські огріхи. Також є відсилки, пов'язані не з конкретними особами, а з особливостями української мови та її правописом: Федір – Федор, Филип, Філіп, Яцко – Яцько, Дмитрій – Дмитрій і т. п. Правопис прізвищ вчених уніфіковувався за 4-им виданням "Українського правопису"³.

Покажчик має три алфавітні ряди: кирилицею (український шрифт), латиною та грецькими літерами. Технічні труднощі спричинили те, що довелося відмовитися від діактичних знаків, специфічних для грецького письма. Це, однак, не ускладнює користування покажчиком. При внесенні арабських та інших східних особових імен упорядники відійшли від поширеної практики виносити перед іменами слова типу "абу ", "ал-", "ібн-", групуючи багаточленні антропоніми таким чином, щоб виносити на перше місце основне ім'я (наприклад, Фадлан ібн-, а не Ібн-Фадлан).

У поясненнях до іменних назв збережено термінологію, яку вживав М. Грушевський. Це стосується також етнічних визначень.

Покажчик укладено у Львівському відділенні Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського Національної академії наук України. Про початок праці над покажчиками було оголошено в 1991 р.⁴ Крім покажчика імен передбачаються ще інші два: геог-

³ Український правопис. – Київ, 1993.

⁴ Від редакційної колегії // *Грушевський М.* Історія України-Руси. – Київ, 1991. – Т. I. – С. VI.

рафічних і етнічних назв та зведена бібліографія для всіх томів "Історії України-Руси". Складання цих покажчиків завершується.

Імена з усіх томів виписав Я. О. Федорук. Тематичну розбивку до томів VIII-3 і IX-2 зробив О. П. Піддубняк, до інших – М. М. Капраль, котрий провів також бібліографічний пошук для уточнення даних наукового апарату "Історії України-Руси".

*Ярослав Дашкевич,
Мирон Капраль, Ярослав Федорук*

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

бібл.	бібліотека
біблійн.	біблійний (біблійна)
вч.	вчений (вчена)
грец.	грецька (грецький)
див.	дивись
ірон.	іронічно
ймов.	ймовірно
кн.	князь
міф.	міфологія
можл.	можливо
пізн.	пізніше
помилк.	помилково
р.	рік
рим.	римська (римський)
рр.	роки
с.	село
св.	святий (свята)
скіф.	скіфська (скіфський)
слов'ян.	слов'янська (слов'янський)
ст.	століття
т. зв.	так званий

А

- Аба, побратим магістра Димитрія (III) 516
- Абаза-паша (VIII-1) 207-209
- Абаса (IX-2) 1527
- Абас-Абуль, див. Абуль-Абас
- Абдельмалік, халіф (I) 293³
- Абдул, товмач (IX-2) 1356-1357
- Аберік, див. Оберік
- Аблябій, античний письменник (I) 173⁵, 548
- Абрагам В. (Abraham W.), вч. (II) 31², 273², 442¹, 458¹, 485¹, 556, 572 (III) 12¹, 33³, 68^{2, 3}, 69³, 70^{1, 2}, 73¹, 112², 122², 298^{3, 4}, 299^{1, 3}, 301¹, 505, 507, 533, 542 (V) 423¹⁻³, 424^{1, 2}, 426², 429³, 430¹, 431¹, 460⁴, 508¹, 597³, 598¹
- Абрам, жид (VI) 176
- Абрам, жид з Острога (VI) 176
- Абрам, жид-орендар (VI) 292, 293
- Абрам, львівський жид (VI) 175
- Абрамович, троцький воєвода (VIII-3) 32
- Абрамович Д., вч. (I) 254⁸ (III) 563, 565 (VI) 348⁵
- Абрамович Павло, козацький посол (IX-1) 570, 575² (IX-2) 609, 611-613, 642, 678, 724
- Абуль-Абас (Абас-Абуль), губернатор Табарістану (I) 434
- Абульгазі, турецький хроніст (II) 583
- Абульфедя (Aboulfedya d'), арабський географ XIII ст. (I) 206², 227 (IV) 300²
- Авва Доротей (Доротей Авва), його повчання (VI) 346 (VII) 586
- Август, див. Сигізмунд II Август
- Август Авреліан, див. Авреліан Август
- Август Марк Антоній, див. Марк Антоній Август
- Августин, вч. (III) 561
- Августин, св. (VI) 462¹
- Авдеев Степан, козак (IX-2) 929
- Авдій, руський різьбяр (II) 383 (III) 430
- Авдотія, черниця (VI) 309
- Авезак М. д' (Avezak M. d'), (III) 69¹, 163²
- Авенаріус М., вч. (I) 187¹ (II) 388²
- Аветик, львівський вірменин (VI) 71
- Авій, див. Острозький Костянтин Іванович
- Аво д', французький посол у Польщу (VIII-2) 197
- Авогур д', французький посол (IX-2) 1131, 1279
- Авраам, біблійн. (III) 464, 465 (IX-2) 990, 1006, 1520
- Авраамій (Аврамій), єпископ (VII) 437 (VIII-1) 183
- Авраамка (Аврамка, Амврамка), його літопис (I) 599 (II) 10¹, 45⁴ (IV) 162², 167², 425, 474, 513-515 (VI) 348³, 356¹, 358³
- Аврам, львівський вірменин (VI) 63
- Аврам, селянин (VI) 292
- Аврам Езофович, див. Ребичкович Аврам Езофович
- Аврамій, див. Авраамій
- Аврамій, хрестоносець, посол від царгородського патріарха (V) 414
- Аврамка, див. Авраамка

- Авреліан Август (Август Авреліан, August Aurelianus, Aurelianus August, August), римський імператор **(I)** 124², 130, 131, 135, 139⁶, 147
- Аврелій Віктор, див. Віктор Аврелій
- Аврелій Марк, див. Марк Аврелій
- Авхати, скіфська родина **(I)** 110
- Агапит, печерський монах **(III)** 410
- Агапій, св. **(III)** 464, 465
- Агар, біблійн. **(IX-2)** 1006¹
- Агафія (у чернецтві), див. Василиса, княгиня
- Агафія, донька Данила Романовича Галицького, жінка Любарта Гедиміновича (див. також: Любарт, син Гедиміна - його жінка) **(III)** 532
- Агафонов Герман, див. Гапоненко Роман
- Аггеев, вч. **(VI)** 371¹
- Агій, запорізький отаман **(VIII-2)** 53, 54
- Ага-мурза **(IX-2)** 1055
- Агатархід, історик II ст. до н.е. **(I)** 111³
- Агатій, античний письменник **(I)** 154³, 168², 169², 175
- Агатірс, син Геракла, грец. міф. **(I)** 129¹
- Агмунда (можл., Анастасія), жінка угорського короля Андрія I, можл., донька Ярослава Мудрого **(II)** 34¹, 588
- Агнеса, св. **(VI)** 99
- Агрипіна, жінка Федора Острозького **(VI)** 309
- Агіріа, картограф **(I)** 163
- Адальберт (Етельберт), єпископ, пізн. магдебурзький архієпископ **(I)** 455¹, 456
- Адальберт de Vochna, вїйт **(III)** 135³ **(V)** 227
- Адам, біблійн. **(III)** 410 **(VI)** 429, 468 **(IX-2)** 1487 **(X)** 318
- Адам Бременський (Бременський Адам), хроніст **(I)** 311, 544 **(II)** 31³, 33², 42, 262
- Адамович Фалек, селянин **(VI)** 267
- Адашев, московський воєвода **(VII)** 124
- Аделунг Я. (Adelung J.), вч. **(I)** 107² **(IV)** 503
- Адель-мурза білгородський **(IX-1)** 101
- Адерсбах, бранденбурзький агент у Варшаві **(VIII-3)** 103², 114^{4,5}, 260¹ **(IX-1)** 83², 90¹, 140², 477, 551⁵ **(IX-2)** 1546
- Аджи-Мустафа, див. Хаджи-Мустафа
- Адил Гірей, калга-султан (XVI ст.) **(VII)** 151
- Адил Гірей, нуреддін-султан **(IX-1)** 40, 75 (прихід до Хмельницького для походу на Москву), 178², 200², 205, 206, 236¹, 245², 246, 273², 274², 275, 276², 277, 278, 280, 287, 315^{1, 2}, 360, 369, 375-377, 380, 385, 442-443 (доля польських бранців під Батогом), 445, 447, 449, 452, 498, 549, 553, 557 **(IX-2)** 612, 661, 669, 681, 684, 688, 920², 1022 (лист від Хмельницького), 1051, 1059 (пустошення Чичельника), 1067-1070, 1099, 1100-1101 (виступ проти козаків), 1137 (настанови султана щодо козаків; лист до польського короля), 1138, 1140 (бій під

- Озерною), 1170, 1198, 1427, 1452 (відправлення військ під Кам'янець), 1545
- Адрахман, турецький купець **(VII)** 113
- Адріан, болгарський архієпископ **(III)** 276, 408
- Адріан Регенвольський (Регенвольський Адріан, Adrianus Regenvolscius), письменник XVII ст. **(VI)** 624
- Адріані Джованні Баптіста, префект Варшавської колегії, єзуїт **(IX-1)** 142, 143
- Адріян (Андріян), протопоп **(IX-2)** 739 (участь у Переяславській раді)
- Азамет-мурза (Azamalt), татарин-дизертир **(VIII-2)** 25, 161²
- Азбукін П., вч. **(I)** 316¹ **(III)** 405¹
- Азгулуй, таревський князь **(II)** 349
- Азем-Мегмед, турецький візир **(IX-1)** 538 **(IX-2)** 617, 893, 895, 900³, 901, 921¹, 946, 1064, 1073, 1074, 1078
- Азерказі-ага **(IX-1)** 306¹
- Азимит, полеміст **(VI)** 346
- Аз-мурза **(IX-2)** 1140, 1144 (переговори під Озерною)
- Айналов Д. (Айнолов Д.), вч. **(I)** 277⁶, 452², 454^{1, 2} **(II)** 563 **(III)** 424³, 427⁴, 434⁴, 553, 554
- Айнерлінг, видавець **(II)** 552
- Айнолов Д., див. Айналов Д.
- Акакія, французький агент **(IX-2)** 1231
- Аквінат Тома, див. Тома Аквінат
- Аким, св., монастир **(V)** 264
- Аким, туровський єпископ **(II)** 305
- Акіндин, ігумен **(III)** 291, 296, 483, 485
- Акіндин, чернець **(VI)** 309
- Акир Премудрий **(III)** 463, 560
- Акіб бен- **(VIII-1)** 213
- Акінфов Іван, дворянин **(X)** 28, 29
- Акрейський Зевс, див. Зевс
- Акріт Дігеніс (Девгеній, Дігеніс), герой візантійського епосу **(III)** 463, 559, 560
- Акрополіт Георгій, див. Георгій Акрополіт
- Аксак, власник с. Стрижовки **(VII)** 49¹
- Аксак, кандидат на київське судійство **(VIII-1)** 9¹
- Аксак Михайло, польський посол **(IX-1)** 419
- Аксак Ян, київський стольник **(IX-2)** 1093
- Аксаки, шляхтичі **(VI)** 280
- Аксаков К., вч. **(I)** 352¹ **(III)** 545 **(IX-1)** 210¹
- Акун, див. Якун, племінник князя Ігоря
- Акундинов Тимофій (Тимошко, Шуйський псевдо-, Шуйський Іван Васильович), самозванець на московський трон **(IX-1)** 9, 45, 57-59 (перебування у Мгарському монастирі), 70, 99, 110-113 (посольства з Москви до гетьмана), 117-121 (справа видачі цареві), 124-126 (подорожі і смерть у Москві), 128, 147, 154, 174 (надії на псковське повстання), 207, 210, 211, 256
його батько, торговець-міщанин **(IX-1)** 45
- Аладін Федір, путивлець **(IX-1)** 415
- Аладьїн, стрілецький голова **(X)** 153

Албанець (Albanese), товмач **(IX-1)** 274⁴

Алгуй, хан **(III)** 102, 105

Алдан, дружинник **(I)** 424

Алдир, див. Дир

Алеретті, австрійський посол **(IX-2)** 1232

Алекса, див. Олекса, городник

Алекса, дружинник Володимира Великого **(II)** 389

Александр Великий, див. Александр Македонський

Александр Македонський (Александр Великий, Македонський Александр, Олександр Македонський, Alexandre le Grand d') **(I)** 89, 111³, 128, 139, 149, 436, 443, 444¹, 449¹, 545

(III) 398, 446, 463

Александр Македонський, ірон. про Богдана Хмельницького **(IX-1)** 405

Александра (Елеуферія у чернецтві), княгиня **(VI)** 309²

Александренко, див. Александренко

Александров, див. Александров-Дольник К.

Александров О., вч. **(III)** 558

Александров-Дольник К. (Александров, Дольник-Александров К.), вч. **(VIII-2)** 65⁵, 199

Алексєв П., вч. **(III)** 539, 550, 553

Алексій, галицький єпископ **(II)** 470

Алексій (у чернецтві), див. Олелько, син Володимира Ольгердовича

Алексій (у чернецтві), див. Сангушко Олександр

Алексій, митрополит (кінець XIII ст.) **(III)** 190, 284²

Алексій, митрополит (середина XIV ст.) **(IV)** 76-78

(V) 387 (московський кандидат), 388-390 (суперництво з Романом за київську митрополію), 392-393 (звинувачення князя Ольгерда), 394, 418, 420

Алексій (Олексій), св., його "Житіє" **(VI)** 346

Алеп, внук Менглі Гірея I **(VII)** 25

Алепський Павло, див. Павло Алепський

Алі-ага **(IX-1)** 206

Алі-баша, турецький адмірал **(VII)** 347, 354, 355

Алім Казі Гірей **(IX-2)** 1143

Алімазор-баша, начальник турецького війська **(VII)** 358

Аліпій, маляр **(III)** 438, 439

Алкан-мурза черкеський **(IX-1)** 205

Алклич, перекопський князь **(VII)** 113

Аллогія, див. Ольга, жінка Володимира Великого

Алмаз Іванович, див. Іванов Алмаз

Алмальчу (Альмальчу, Αλμάλτρου), чоловік, вбитий козаками у 1308 р. **(VII)** 77

Алтун-іш, китайський автор **(I)** 160⁶

Алфер'єв Іван (Олфер'єв Іван), окольничий, муромський намісник **(IX-2)** 649 (посольство Бутурліна до козаків), 679, 688, 728 (приїзд до Переяслава), 742 (прийняття до присяги Переяславського полку), 769, 792, 848 (обіцянки київській громаді)

Алфімов Іван Миколайович (Олфімов Іван Миколайович), стольник **(X)** 101, 203, 213-221, 224, 225, 228, 244

Альберік, хроніст **(III)** 507

Альберт, шляхтич **(V)** 104

- Альберт Штадський (Штадський Альберт), хроніст **(II)** 30⁵
- Альберт Штрасбурзький, хроніст **(IV)** 443
- Альбов М., вч. **(III)** 540
- Альбовський Е., вч. **(VIII-2)** 72³, 199
- Альбрехт, австрійський герцог, угорський король **(IV)** 124, 126, 228
його жінка, див. Єлизавета
- Альбрехт, саксонський курфюрст **(IV)** 281
- Альбрехт II (Albrecht II), імператор **(IV)** 227, 477
- Альбрехт Бранденбурзький **(VI)** 415
- Альвар, автор езуїтської граматики **(VI)** 452¹
- Альдона-Анна (Анна), донька Гедиміна, жінка Казимира III Великого **(III)** 127¹
(IV) 513
- Алькуїн, хроніст **(I)** 78³
- Альм, старший ватаги русинів **(I)** 223
- Альмальчу, див. Алмалчу
- Альнпеке, лівонський хроніст **(IV)** 9³
- Альфред, король **(I)** 212²
- Амаритський Григорій, див. Григорій Амаритський
- Амартол Георгій, див. Георгій Амартол
- Амастрідський Георгій, див. Георгій Амастрідський
- Амброжей, шляхтич **(VI)** 290
- Амброжій, учень **(VI)** 442
- Амврамка, його збірник, див. Аврамка
- Амвросій (Орнатський А.), вч. **(III)** 541
- Аменд, див. Яминд
- Амиритський Григорій, див. Григорій Амаритський
- Амиров Іван, піддячий **(IX-2)** 912 (поїздка до козаків з жалуванням), 913 (інструкції на переговори з Виговським), 924 (привезення царського золота козакам), 926
- Аміан Марцелін (Марцелін, Amian Marcel), античний автор **(I)** 97⁴, 111⁴, 123, 125, 126, 132¹, 145^{1, 3}, 146, 148, 149, 153, 155^{1, 2}, 168¹
- Амір, вірменин **(VI)** 58
- Аммон Н. (Ammon N.), вч. **(I)** 609
- Амру абу-, даманський поет **(I)** 306²
- Амурат, див. Мурад IV
- Амфілохій (Сергієвський П.), архієп., вч. **(III)** 555
- Анастас, священник з Корсуня (Херсонеса) **(I)** 498, 499⁷, 502²
- Анастасій, бібліотекар IX ст. **(I)** 564
- Анастасій, його відповіді в Ізборнику 1073 р. **(III)** 411³
- Анастасій Синаїт, його збірник богословських статей **(III)** 477
- Анастасія, донька Корибута Ольгеровича **(IV)** 516
- Анастасія, жінка Земовита добринського, ймов., донька Льва Даниловича **(III)** 570
- Анастасія, можл., донька Ярослава Мудрого, див. Агмунда, жінка угорського короля Андрія I
- Анбал, ключник **(II)** 513
- Ангел Ісаак, див. Ісаак Ангел
- Ангел Олексій, див. Олексій Ангел
- Ангантир (Angantheow), син Гейдрека **(I)** 545
- Андалузі ель-, див. Гамід абу-
- Андерсон Н. (Anderson N.), вч. **(I)** 62¹
- Андібер-Ганджа, див. Ганджа-Андібер

Андре Р. (Andree R.), вч. (I) 42⁷
 Андрейко зі Сваричова, шляхтич (VI) 237
 Андрейкович, див. Добриня Анто-
 ній
 Андреллі, історик XVII ст. (II) 581
 Андрих (помилк., Андронік; Олд-
 рих), чеський король (I) 488,
 495
 (II) 487
 Андрієвич, див. Андрій, угорський
 королевиц
 Андрієвич Яків, канівський полко-
 вий осавул (VIII-1) 315
 Андрієвський М., вч. (II) 282²
 (III) 563
 (VII) 574
 Андрієвський Станіслав, берестей-
 ський міщанин (VI) 274
 Андрієнко Роман (Андріїв Роман),
 козацький посол (IX-2) 966,
 1014¹, 1024 (посольство до
 царя), 1027⁴
 Андріїв Василій, запорожець
 (VIII-2) 53
 Андріїв Михайло, полтавський оса-
 вул (IX-2) 1174
 Андріїв Роман, див. Андрієнко Ро-
 ман
 Андріїв Яків, козак Барабаша (X)
 238
 Андрій, дворський Данила Романо-
 вича Галицького (III) 59-61,
 232³
 Андрій, домініканин, київський
 біскуп (IX-2) 1094, 1127⁷
 Андрій, івановський отаман (V) 364
 Андрій, київський князь (III) 172²
 Андрій, козак з Єреміївки (IX-1)
 469
 Андрій, кременецький посадник
 (III) 85, 161
 Андрій, львівський вірменин (VI)
 63

Андрій, овруцький князь (III) 169,
 172, 173
 Андрій, піп з Тішанова (IX-1) 266
 Андрій, рильський князь (III) 179⁷
 Андрій, руський староста (IV) 107,
 114¹, 117, 119, 122²
 Андрій, св. (I) 584, 597
 (II) 517²
 (VI) 97, 99
 (IX-2) 704, 745, 862
 монастир (див. Янка, монас-
 тир (Янчин)), церква (II) 81,
 122, 264, 265, 353
 (III) 292⁶, 380, 420, 428,
 474², 500⁷
 Андрій, селянин (VI) 267⁵, 292
 Андрій (Андрій Мономахович), син
 Володимира Всеволодовича
 Мономаха (II) 112 (волин-
 ський князь), 113, 115
 (шлюб з внучкою Тугорха-
 на), 118¹, 121, 132, 133¹, 134
 (перяславський князь), 135,
 140, 141, 150⁴, 151, 180, 188,
 338¹, 365, 396
його жінка, див. внучка
 Тугорхана
його сини (II) 188
 Андрій, син Володимира Ольгердо-
 вича, київський князь (V) 8,
 450
 Андрій, син Всеволода Святослави-
 ча Чермного, чернігівський
 князь (III) 88, 162, 176, 177,
 187
його жінка, див. Ольга, до-
 нька Василька Романовича
 Андрій, син Івана Ольгимунтовича,
 київський князь (VII) 10³,
 11⁷
 Андрій, син Льва Юрієвича, волин-
 ський князь (VI) 28, 29

- Андрій, син Ольгерда Гедиміновича, полоцький князь **(IV)** 70, 126, 161, 453, 514
- Андрій, син Юрія Володимировича Мономаховича, суздальський князь **(II)** 168, 184, 189, 191-193 (створення нового політичного центру на Півночі), 195, 196-197 (погром Києва 1169 р.), 198-200 (стосунки з Ростиславичами), 201-202 (невдалий похід на Київ 1173 р.), 203-205, 208, 216, 217, 233, 245, 277 (вивезення ікони з Вишгорода), 288⁶, 298, 341, 513, 521 **(III)** 194, 196, 202, 204⁴, 268-269 (церковна політика), 275-276 (суперечка з єпископом Леоном), 282, 283, 295, 305, 408, 488
його жінка, ясиня (осетинка) **(II)** 513¹
його син (II) 199
його брати (II) 199
- Андрій (ймов., Володимир, володимирський князь), син Юрія Львовича, галицький король **(III)** 113, 114-115 (титулатура в грамотах), 116 (політичні відносини), 120-121 (загибель після 1320 р.), 124, 125, 237⁶, 258, 523 (опис грамот), 526, 528-529 (звістка Івана Вітертурзького про смерть), 530, 531, 570 **(IV)** 14, 431
його донька, жінка Любарта, див. Буча
- Андрій, син Ярослава Всеволодовича, володимирський князь **(III)** 166, 167, 234¹, 570
його жінка, донька Данила Романовича Галицького **(III)** 570
- Андрій, тверський єпископ **(III)** 277, 296
- Андрій, тивун **(V)** 170¹
- Андрій, угорський королевич, син Андрія I **(II)** 34
- Андрій (Андрієвич), угорський королевич, син Андрія II **(II)** 239, 243, 246 **(III)** 40-43, 45, 47, 48, 51, 52
його жінка, див. донька Мстислава Мстиславича Удатного
- Андрій I, угорський король **(II)** 34
його жінка, можл., донька Ярослава Мудрого, див. Агмунда
- Андрій II (Andreas II), угорський король **(II)** 237, 449, 453, 480, 490 (“Золота булла”), 492, 496², 501 **(III)** 3, 4¹, 6 (боротьба за корону з братом Емериком), 10 (відносини з Романом Мстиславичем), 18 (опіка над Романовичами), 19-20 (угода з польським князем Лешком), 22-23 (спільна з Лешком опіка над Романовичами), 24, 26, 27-28 (посадження Данила князем у Галичі), 29, 30-31 (Спіська угода 1214 р. з Лешком), 32 (непорозуміння з Лешком), 33 (справа унії), 34-35 (розірвання польсько-угорської угоди), 36, 37, 38-39 (боротьба за Галич 1220-1221 рр.), 41 (умова з Мстиславом 1222 р.), 42-43 (кампанія 1226-1227 рр.), 47, 48 (похід старшого сина, Бели, на Га-

- лич), 49-50 (кампанія 1232 р.), 51, 52 (смерть у 1235 р.), 130, 510-513 (література і джерела про Спішську умову і коронацію Коломана), 514-516, 517 (похід у Галичину)
його жінка, див. Гертруда
- Андрій III, угорський король (III) 99
- Андрій Володимирович, князь XV ст. (VI) 304², 305¹, 307, 352
- Андрій Грек, див. Калугер Даниель
- Андрій Іванович, дяк (V) 210⁴
- Андрій Кессарійський (Кессарійський Андрій), архієпископ (VII) 411, 585
- Андрій Михайлович, князь (IV) 468
- Андрій Мономахович, див. Андрій, син Володимира Всеволодовича Мономаха
- Андрій Мстиславич, козельський князь (III) 180¹, 187
- Андрій Юродивий, св. (III) 464
- Андрій-Кузьма, див. Кузьма-Андрій
- Андріян, див. Адріян, протопоп
- Андріяшев О. (Андріяшів О.), вч. (I) 207³, 219⁴, 550
(II) 63⁴, 75³, 112³, 365⁵, 367¹, 388³, 554, 564, 608, 609
(III) 49³, 110⁷, 115⁴, 512, 520, 524, 526, 529, 531
(IV) 433, 444, 445¹, 470, 472
- Андріяшів О., див. Андріяшев О.
- Андронівський Петро, шляхтич, митрополичий слуга (IX-2) 747¹
- Андронік, грек (IX-2) 638
- Андронік, молдавський боярин (IX-1) 544
- Андронік, помилк., див. Андрих, чеський король
- Андронік Старший (Ανδρονίκου), імператор (III) 260², 270, 272, 274, 544
- Андросов, сотник Миргородського полку (VIII-3) 279
- Андрух, див., можл., Єндрушко з Брацлава
- Андрухович, купець (VI) 46³
- Андрушкевич Петро, конюший, митрополичий слуга (IX-2) 747¹
- Андрушко (можл., Єндрушко з Брацлава), отаман (VII) 111
- Андрушко, син Федора Ольгердовича (IV) 513
- Андрушко з Жабча (IX-1) 266
- Андрушкович Богдан, див. Богдан Андрушкович
- Анна, біблійн. первосвященик (VIII-1) 30
- Анна, див. Альдона-Анна, жінка Казимира III Великого, донька Гедиміна
- Анна, див. Інгігерда, жінка Ярослава Мудрого
- Анна (Янка), донька Всеволода Ярославича (II) 81, 265 (III) 380
див. також Янка, монастир (Янчин - св. Андрія)
- Анна, донька Мстислава Мстиславича Удатного, перша жінка Данила Романовича Галицького (II) 238
- Анна, донька Софії Тарнавської, жінка Олександра Острозького (VI) 448, 498
- Анна (Анна Ярославна, Anne, Agnes), донька Ярослава Мудрого, французька королева, жінка Генріха I (II) 33, 34⁷
- Анна, друга жінка Романа Мстиславича, (ймов.) мати Дани-

- ла і Василька **(II)** 378, 397, 401, 405, 406
(III) 16, 18, 19, 21, 22, 24, 28, 29, 72, 108, 381, 569
- Анна (Αννα), жінка Володимира Святославича, сестра Василя II Болгаробойці **(I)** 341, 496-500, 502², 503, 505, 509, 510, 514, 515, 521, 533, 574, 577 **(IX-2)** 1001, 1127¹
- Анна, жінка Дмитра Ольгердовича **(IV)** 454
- Анна, жінка Ростислава Михайловича **(II)** 501 **(III)** 61, 67¹
- Анна, княгиня-черниця **(VI)** 309
- Анна, перша жінка Витовта **(IV)** 139, 144, 145, 157, 203⁴, 467, 468
- Анна, св. **(III)** 569
 каплиця, костел, монастир **(II)** 378, 469 **(V)** 264
- Анна, цілейська графиня, друга жінка Ягайла **(IV)** 133, 514
- Анна Алоїза, див. Ходкевичева Анна Алоїза
- Анна Комнен (Комнен, Анна Comnen, Comnen), хроніст **(II)** 115⁴, 414³, 521, 522⁴, 533¹ **(III)** 455
- Анна Ярославна, див. Анна, донька Ярослава Мудрого
- Анонімов I., вч. **(I)** 508⁴
- Антипа, див. Антоній, св.
- Антихрист, городенський міщанин **(VI)** 257²
- Антіох, автор збірника моральних повчань **(III)** 462
- Антіох, див. Острозький Костянтин Іванович
- Антіох, сирійський правитель **(IV)** 205
- Антіохійський Ях'я, див. Ях'я ібн-арабський хроніст
- Антіррізіс, проповідник **(VI)** 425
- Антон, див. Жданович Антон
- Антон, полтавський козак, посол від Пушкаря **(X)** 211
- Антон, чернігівський єпископ **(III)** 230
- Антон-Джан, див. Джан-Антон
- Антоні, див. Ролле А.-Й.
- Антоній (Вадковський О.), архієп., вч. **(III)** 475³, 476⁷, 561
- Антоній, галицький митрополит **(V)** 391, 392, 394, 395, 409, 427, 432
- Антоній (у чернецтві), див. Вишневецький Григорій
- Антоній, див. Грекович Антоній
- Антоній, див. Добриня Антоній
- Антоній, єромонах Печерського монастиря **(X)** 285¹
- Антоній, львівський м'ясник **(VI)** 175, 176
- Антоній, монах **(II)** 270
- Антоній, новгородський єпископ **(III)** 295, 380
- Антоній, паломник до Царгорода **(I)** 450³, 454²
- Антоній, посол **(V)** 410¹
- Антоній (Антипа), св. **(II)** 61, 334, 336 **(III)** 414, 415 (заснування Печерського монастиря), 416, 417, 421, 483, 564, 565 **(VI)** 440 **(IX-2)** 741, 745, 750, 989, 993, 999, 1001, 1006, 1032 монастир **(VI)** 348³ церква **(IX-2)** 989, 990
- Антоній, священик з Перемишля **(II)** 462²
- Антоній, чернігівський єпископ **(III)** 408

Антоній Марк, див. Марк Антоній Август

Антоніц, ером., вч. **(II)** 563
(IV) 297¹

Антонін (Antoninus), римський хроніст **(I)** 91, 140³

Антонов Марко, путивльський вістун **(IX-1)** 57, 237, 350², 398, 411, 415

Антонович Антоній зі Львова, студент Липського університету **(VI)** 337³

Антонович В., вч. **(I)** 30², 34², 35¹, 36², 38¹, 41², 42⁴, 43², 44², 47¹, 48², 49², 50², 58², 130¹, 187³, 190³, 200⁵, 242², 245², 246², 253³, 262¹, 263², 264¹, 265⁴, 270¹, 275², 278¹, 279¹, 288¹, 308², 309¹, 331¹, 334¹, 360¹, 361³, 374¹, 409⁴, 546, 550, 553, 561, 604¹

(II) 264², 265¹, 270², 280¹, 281⁷, 283², 287¹, 303⁴, 376⁴, 379⁴, 386⁴, 387¹, 405², 471³, 557, 562, 563, 565

(III) 116², 123², 152¹, 161³, 167³, 179², 252⁶, 433³, 434⁴, 452³, 497¹, 520, 524, 529, 535

(IV) 10⁵, 12³, 13⁴, 33², 64¹, 66¹, 74¹, 82⁶, 84², 95¹, 307¹, 315², 427, 428, 433, 444, 452, 457, 464, 467, 482-486, 488, 502

(V) 8¹, 17¹, 58¹, 98⁴, 99¹, 139¹, 230⁶, 355⁴, 620, 626, 631, 648-651, 653, 656

(VI) 3¹, 136¹, 304², 364⁴, 601, 603, 606, 607, 609, 610

(VII) 4¹, 5², 11², 55³, 56¹, 69⁴, 72³, 73¹, 83², 127¹, 147², 148¹, 280¹, 311⁴, 326¹, 346², 355², 390², 427², 453², 471³, 562, 566, 567, 569-576, 578-580, 582, 583

(VIII-1) 320

(VIII-2) 123², 128¹, 197, 201, 206, 207, 210, 211, 220, 222

(VIII-3) 45¹, 224², 283², 284¹

(IX-1) 93¹, 95¹, 96³, 184³, 188², 189¹, 422¹

(IX-2) 716, 813, 1116³, 1120¹, 1370², 1387¹, 1473¹, 1481, 1482, 1485, 1500

(X) 332², 377

Антонович Костянтин, претендент на молдавське господарство **(VII)** 540

Антонович-Мельник К., див. Мельник-Антонович К.

Анучин Д., вч. **(I)** 39¹, 49², 59², 246², 277¹, 509⁴, 559

Анцалот, див. Ланцелот

Анчевський, його кам'яниця **(VI)** 384

Анчевський, шляхтич, львівський підстароста **(IX-2)** 1123 (переговори з Хмельницьким під Львовом)

Апі, скіф. міф. **(I)** 114

Аполінарій, див. Сідоній Аполінарій

Аполлон, рим. міф. **(I)** 114, 320, 321
(III) 494

(VII) 422

Апостол Павло, сотник **(X)** 52, 168, 190

Апухтін Іван (Опухтін Іван), дяк, посол в Україну **(X)** 29, 42, 43, 101, 182-186, 190, 192, 205, 207-210, 229, 233, 235, 241, 243, 247-249, 252, 258, 259, 271

Араб Філіп, див. Філіп Араб

Арандаренко М. (Арендаренко М.), вч. **(II)** 564

Арапьянин, покойовий султана **(IX-2)** 921¹

Арбузовичі, бояри **(II)** 611

- (III) 308
- Аргімпасу, скіф. міф. (I) 114
- Ардаб'єв, московський піддячий (IX-1) 451, 470
- Ардагаст (Αρδαγαστος), проводир війська у дунайських слов'ян (I) 369
- Ардашев Н., вч. (VII) 337², 583
- Арей, міф. (I) 114
- Арелак-мурза (IX-1) 556
- Арендаренко М., див. Арандаренко М.
- Арістей Протоконеский (Протоко-неский Арістей, Aristeus Proconesius), античний автор (I) 105, 107¹, 108
- Арістід, грецький правитель (I) 86
- Арістов М., вч. (I) 151¹, 158¹, 160⁵, 282¹
(II) 105¹, 212², 506¹, 526¹, 538¹, 555
(III) 478¹, 489², 546, 566
- Арістокріт (I) 120¹
- Арістотель, античний філософ (III) 460, 471
(VI) 452, 472, 476², 477
- Арковський, козацький отаман (VII) 151
- Аркудій Петро, автор трактату (VI) 558
(VII) 448³
- Аркуша, див. Горкуша Филон
- Армадан-бей перекопський (IX-1) 216
- Армашевський П., вч. (I) 30², 34²
(II) 562
(III) 433³
- Арнольд Ю., вч. (III) 556
(VI) 622
- Арон, дисненський ігумен (IX-1) 392, 404
- Арон, жид (VI) 176
- Арон, молдавський господар (VII) 203, 204
- Арон, первосвященик (III) 441
- Арон, рабин (VIII-3) 37
- Арпади (Арпадовичі), угорська королівська династія (II) 596
(III) 99, 100
- Арпадовичі, див. Арпади
- Арпажон д', французький посол у Польщу (VIII-2) 146¹, 204
- Арпоксай, син Таргітая, скіф. міф. (I) 110
- Арсеній, екзарх царгородської церкви (VII) 434
- Арсеній, еласонський архієпископ (V) 549-551
(VI) 516, 517, 519-521, 612
- Арсеній, кандидат на псковську єпископію (III) 173
- Арсеній, київський чернець (IX-1) 389, 411
- Арсеній, старець (IX-2) 921¹, 956
- Арсеній, тверський єпископ (VI) 348
- Арсеньєв Федір, мінський воєвода (IX-2) 1257
- Артемідор, античний письменник (I) 139⁴
- Артемій, галицький єпископ (III) 55, 57
- Артемій, московський емігрант-полеміст (VI) 424³, 425³, 434⁴, 435, 442, 443, 470, 473
- Артемонов, московський посол (IX-1) 566³
- Артим, дяк, городенський міщанин (VI) 257²
- Артим, селянин (VI) 267⁵
- Артимець Павлухович, парубок (V) 111⁷
- Арфаст (Armfastr), дружинник (I) 424
- Архангельський О., вч. (I) 565¹, 600
(III) 559
(VI) 347^{2,3}, 613, 628, 629

Археанактиди, династія пантікапейських правителів (I) 97
 Арцибашев М., вч. (II) 85³, 350¹, 552, 556, 561, 605 (VII) 74¹
 Арцішевський, начальник артилерії (VIII-3) 76
 Асан (Гасан, Гезар), татарин (IX-2) 677⁴, 678^{3,5}
 Асаф, угровський єпископ (III) 267
 Асень, воловецький хан (II) 104
 Асін-ага, татарський посол (IX-1) 171⁴
 Асір ібн-ель- (I) 230³
 Асколі Г. (Ascoli G.), вч. (I) 64³
 Аскольд, київський князь (I) 202, 379 (нащадок Кия та його братів), 381-383 (варязьке походження), 389 (осадження у Києві), 405 (похід на Візантію 860 р.), 405-407 (варязький боярин), 406-407 (опанування Києва), 407-408 (смерть), 408 (хрещення), 409-410 (хронологія князювання), 411, 413 (війна з уличами), 414, 418 (боротьба з деревлянами), 437, 511, 545, 583-586, 587¹, 591, 597, 604 (угорське походження), 613-614 (Аскольдова Русь) (II) 269
 Асман-ага, див. Осман-ага
 Асохик, вірменський історик (I) 449¹, 497
 Аспарух, болгарський хан (I) 160
 Атаванті, італійський торговець (VI) 172
 Аталіот Михаїл, див. Михаїл Аталіот
 Атаназій, див. Атанасій
 Атаназій, колегія (V) 600
 Атаназій, царгородський патріарх (III) 270

Атаназій, чорнобильський протопоп (IX-2) 767¹, 768, 771
 Атанаріх, старшина візиготів (I) 155
 Атанасій, автор "Слова на аріан" (III) 461
 Атей, скіфський цар (I) 120
 Ательмаєр, львівський кореспондент (IX-2) 779²
 Атенський Зеновій, див. Зеновій Отенський
 Атілла (I) 154, 156-158, 166, 167, 228, 545 (VI) 347
його батько, сини (I) 157
 Атір ібн-ель, арабський письменник XIII ст. (I) 286³, 289, 290¹, 443, 444, 496¹, 499³, 500⁷, 574 (II) 514, 545², 583 (IV) 296¹
 Атлант, міф. (VIII-1) 185
 Атока, купець (VII) 58, 63
 Атрак, див. Отрок, воловецький хан
 Ауфі Мухамед аль- (Магомет аль-Ауфі, Мухамед аль-Ауфі), арабський автор XIII ст. (I) 233³, 578
 Афанас, слуга (V) 170¹
 Афанасів Андрій, грек (IX-1) 393
 Афанасій, автор списку (VI) 345⁷
 Афанасій, александрійський архієпископ (VI) 305
 Афанасій, богослов (VI) 488
 Афанасій, владика (VI) 236
 Афанасій, монах (III) 470²
 Афанасій, св., лавра (VI) 345⁷
 Афанасій, урядник (VIII-2) 54²
 Афанасій, Федорів син, ніжинський міщанин (IX-1) 17
 Афанасьєв О., вч. (I) 320⁴, 321², 329², 336⁴, 339²
 Афет, див. Яфет
 Афіна, міф. (V) VII
 Африкан, варязький князь (I) 612

- Афродитіан, апокрифічний герой
(III) 465
- Афродіта, міф. (I) 114
- Ахеменіди, перська родина (III) 446
- Ахілес, посол до козаків (X) 323
- Ахілл, міф. (I) 91, 498, 623
(II) 55³
(VIII-1) 167
(IX-2) 1477
- Ахігофел (IX-2) 1362
- Ахмат, баскак (III) 153, 154, 179²,
183-185, 187-189, 486
його брати (III) 184
- Ахмат, хан Золотої Орди (IV) 321,
322², 324, 325, 326², 327, 329,
330³, 335
- Ахмат-Шах, див. Шах-Ахмат
- Ахматовичі, сини хана Ахмата (IV)
325, 326², 327, 329, 330³
- Ахмед, візир (IX-2) 1541-1543
- Ахмед (можл., Мегмед IV), турець-
кий султан (IX-1) 386²
- Ахмед I, турецький султан (VII)
327, 344, 345, 347-350, 353,
355-357, 370
- Ахмед Газар-паре, візир (IX-2) 1543
- Ахмед Гірей, брат Мегмед Гірея I,
калга-султан (VII) 26
- Ахмед Казі-аталик, молодший брат
Іслам Гірея III, татарський
посол (IX-2) 705-708
- Ахмед-мурза (IX-2) 709
- Ахмед-паша (VIII-2) 33
(IX-2) 1543
- Ахмед-паша, намісник Румелії (VII)
345, 347, 348², 349
- Ахмед-Сеїд, див. Сеїд-Ахмед
- Ахмед-чауш, турецький посол (X)
32, 44
- Ахталь аль-, даманський поет
VIII ст. (I) 298, 306²
- Ач Гірей, див. Хаджи Гірей
- Ачжи Гірей, див. Хаджи Гірей
- Ашбот О. (Ásbóth O.), вч. (I) 224³,
234³
- Ашик А., вч. (I) 55¹, 115², 540

Б

- Бабаєв Борис, московський сотник (IX-1) 546
- Бабак, див. Маджак
- Бабенберг Гертруда, див. Гертруда, австрійська герцогиня
- Бабенберг Фрідріх II, див. Фрідріх II Войовничий Бабенберг
- Бабенберги, австрійська династія (III) 53, 74³⁻⁷⁶
- Бабилович Д., закарпатський історик XVIII ст. (II) 581
- Бабинська Марія, схимниця (VI) 309
- Бабинський Герасим, схимник (VI) 309
- Бабинський Іван, схимник (VI) 309
- Бабинський Козьма, схимник (VI) 309
- Бабинський Місаїл, чернець (VI) 309
- Бабинські, шляхтичі (V) 32 (VI) 309, 626
- Бабич, міщанин із Львівського братства (VI) 525¹
- Бабич, торговець (VI) 175
- Бабич Якуб, бурмістр (VI) 428, 429
- Бабійович Пейсах, жид з Меджибожа (VI) 176
- Бабський Василь, піп (X) 52
- Багалій Д., вч. (I) 186¹, 187³, 188², 193², 196², 197, 279¹, 416³, 550 (II) 553, 563, 564, 603 (III) 175, 176, 179², 538, 539 (IV) 64¹, 457 (V) 650 (VIII-2) 54², 60¹, 64¹, 65¹, 66⁵, 67², 68⁴, 72¹, 74³, 75², 76², 77¹, 198, 199 (IX-1) 414¹, 550¹ (IX-2) 866²
- Багатуров, вч. (III) 547
- Багофен (Bachofen J.), вч. (I) 343
- Баграм, львівський соцький (V) 309¹
- Багубарс, воловецький рід (II) 349, 530, 531
- Бадовський Ян, шляхтич, суддя і старший козацький (VII) 142, 144-146, 153, 250
- Баєзід II, див. Баязід II
- Баєр Г.С., див. Байєр Г.С.
- Бажанський П., вч. (VI) 622
- Бажі Ян (Bazgy), шляхтич (VI) 238, 611
- Базанович Дмитро, козак (VII) 101
- Базилевич В., вч. (IX-2) 856¹
- Базилевич Й. (Басилович І.), протоігумен, вч. (II) 581
- Байбаков Фірс, піддядий (X) 101, 154, 156, 157², 158², 164, 168-172, 186
- Байбуза (Baybuza), показачений шляхтич (IX-1) 102⁶
- Байбуза, польський посол (IX-2) 1172
- Байбуза, польський шляхтич (VIII-1) 115
- Байбуза Михайло Грибунович (Грибунович Михаїл), батько Тихона Байбузи (VII) 44¹, 242²
- Байбуза Семен, брат Тихона Байбузи, шляхтич (VII) 242²
- Байбуза Тихон (Baybuza Tichon), козацький гетьман (VII) 240⁴-247, 282¹, 283⁵-285, 287, 369
- Байбузи, див. Байбузи-Грибуновичі
- Байбузи-Грибуновичі (Байбузи, Грибуновичі-Байбузи), шляхетська родина (V) 33 (VI) 281, 284-286 (VII) 242²
- Байда, див. Вишневецький Дмитро
- Байдак, монгольський провідир (II) 541

- Байер Г.С. (Баер Г.С., Bayer T.[G.]S.), вч. (I) 564, 603, 619, 620
- Байзаклін-баша, ханський бунчужний (IX-1) 65, 66
- Байрактар, татарський посол (IX-2) 694
- Байст (Beist), вч. (I) 250
- Баковецький, жидичинський архімандрит (VIII-1) 86, 89, 92
- Баковецький Мукосій, володимирський уніатський владика (VIII-1) 199
- Бакош Габор (Габор Бакош), семигородський генерал (IX-2) 1322-1323 (похід через Карпати), 1389 (операції над Сяном)
- Балабан, шляхтич (VI) 78
- Балабан Арсеній-Марко, львівський владика, батько Гедеона Балабана (V) 441 (VI) 239
- Балабан Гедеон-Григорій, львівський єпископ (V) 441 (боротьба за львівську єпископію), 502-503 (лист про деморалізацію нижчого духовенства), 551³, 552 (погрозовий лист патріарха Єремії), 555⁴, 556-557 (суперечки з братством), 558, 559, 562 (ініціатор унії), 563-564 (важкі взаємини з братством), 564-566 (з'їзд у Белзі і синод у Бересті), 567, 568, 570-572, 573 (боротьба з митрополитом Рогозою 1593-1594 рр.), 575, 577, 578, 579 (порозуміння з Рогозою), 580-581 (прихильний унії Львівський синод 1595 р.), 583¹-584¹-585, 591-592 (відступлення від унії), 597, 599, 601, 609², 612 (скинення з єпископства уніатським собором), 613 (іменування на екзарха православним собором), 617, 660 (VI) 465, 467¹, 509²-512, 516, 517⁵, 522-526 (конфлікт із Львівським братством), 528-530, 532, 536², 540 (відречення від унії), 543, 557¹, 586-587 (примирення з Львівським братством), 588, 590 (VII) 406 (VIII-1) 6
- Балабан Григорій, жидичинський архімандрит (V) 500 (VI) 565, 572¹, 573
- Балабан Діонізій, холмський, пізн. луцький православний владика, київський митрополит (IX-1) 31, 92¹ (IX-2) 1009 (посол від поляків до Хмельницького), 1211 (приїзд до Чигирини і намір прийняти підданство царя), 1232, 1237 (запрошення на польсько-московські переговори), 1241 (посередництво у ймовірних мирних переговорах між поляками і козаками), 1391 (обговорення з Четвертинським питання про козацькі залози) (X) 88, 94 (запрошення гетьманського уряду на вибори київського митрополита), 98-100 (обрання київським митрополитом), 138, 139 (посланець до Пушкаря), 141, 144, 145, 253, 263 (прохання Шереметьєва), 263-264 (розмови з Виговським), 330 (намагання затримати

- луцьке владичтво у своїх руках), 356
- Балабан Ісайя, унівський архімандрит (VI) 489¹, 498, 586-589²
- Балабан М. (Balaban M.), вч. (VI) 65¹, 126⁴, 127^{5, 6}, 314⁵, 465⁴ (VIII-1) 286³ (VIII-2) 119³, 126¹, 160⁴, 194², 202
- Балабан Марко, див. Балабан Арсеній-Марко
- Балабан Михайло, шляхтич (VI) 239
- Балабан Олександр, теребовельський староста (VII) 546, 560
- Балабан Федір, фундатор стрятинської друкарні (VII) 410
- Балабан Юрій, теребовельський староста, польський полковник (IX-1) 438 (IX-2) 1014 (наступ на Поділля), 1045^{*} (битва на Дрижиполі), 1069 (від'їзд на сейм), 1138 (визволення татарам з московського полону), 1143 (деталі про звільнення з полону), 1145
- Балабани, українська шляхетська родина (V) 441 (VI) 240, 246, 565, 589², 611 (VII) 410, 586 (IX-1) 93 (X) 100
- Баладурі, арабський історик IX ст. (I) 194
- Балакиєнко Андрушко, курсунський сотник (VIII-1) 316
- Баламі, перський письменник (I) 563, 564
- Баласепревич Грицько, шляхтич (VII) 15, 16¹
- Балика Богдан, козацький старшина (VII) 365
- Балика Леонтій, син бурмістра (VII) 414
- Балика Петро Созонович, учень (VII) 414
- Балинський, лікар (IV) 285^{*}
- Балицький Сенько, шляхтич (VI) 242
- Балицькі, шляхтичі (VI) 611
- Балії, шляхтичі (VI) 625
- Балінський М. (Baliński M.), вч. (II) 456¹, 570, 609 (IV) 450, 497, 501, 503 (V) 300², 651 (VI) 55¹, 333³, 446¹ (VII) 47² (VIII-1) 218², 320 (VIII-2) 221 (VIII-3) 72⁴
- Балучинський Копча, піп (V) 287 *його жінка*, див. Вася
- Балхі ель-, т.зв. автор трактату кін. X ст. (I) 294, 296
- Баль Петро, староста руського королівства (IV) 113
- Бальг Ганс, кореспондент (IV) 216³
- Бальцер О. (Balzer O.), вч. (I) 353², 354¹, 355¹ (II) 21², 23¹, 99⁵, 100^{*}, 144², 367¹, 393⁴, 555, 565, 566, 568, 575 (III) 11³, 67¹, 78⁴, 116¹, 123^{2, 3}, 127¹, 139^{*}, 505, 508-511, 520, 522, 529, 533, 570 (IV) 444, 472, 512, 513 (V) 316¹, 328², 637, 642
- Бандрівські, шляхтичі (VI) 611
- Бандтке Я. (Bandtkie J.), вч. (V) 64¹, 166⁴, 181², 619, 641 (VIII-1) 183³
- Бандурій (Bandurĭ A.), вч. (I) 404³
- Банинський, шляхтич (VI) 611
- Бано (?), аристократ (помилк., начальник) у Трипільлі (IX-2) 1003

- Бантиш-Каменський Д., вч. **(VII)** 72², 326¹, 465², 565, 572
(VIII-2) 211, 212, 214, 215, 217
(IX-1) 210¹, 282¹, 321¹, 333², 451²
(IX-2) 665³, 737¹, 752², 840⁴, 946³
- Бантиш-Каменський М., вч. **(V)** 657
(VII) 445¹, 501¹
(VIII-2) 211
- Барабаш Богуш, черкаський сотник
(VIII-1) 316
- Барабаш Дмитро Богданович, козацький отаман **(VII)** 360, 362, 583
- Барабаш Іван (Барабашенко Іван), кошовий отаман, черкаський сотник, військовий осавул, посол до короля **(VII)** 360
(VIII-1) 237²
(VIII-2) 142, 143, 146, 147¹, 157, 164-166, 183
(IX-1) 403¹
його батько, див. Барабаш Дмитро Богданович
його жінка, див. Барабашиха
- Барабаш Яків Федорович (Барабашенко), кошовий отаман **(X)** 84, 85¹, 90, 101, 102 (січова ідеологія), 103-105 (лояльні заяви щодо Виговського), 106-109 (запорізьке посольство до Москви), 112, 113, 119 (лист царя), 124, 125 (покіра Виговському), 127, 132, 134, 137¹, 139, 143², 146, 147, 152, 156, 166, 167, 185, 190, 204, 206-209, 211, 212 (вихід з коша проти Виговського), 214, 216-217 (розмова з Алфімовим), 218 (застережний лист Виговського), 219-220 (виправдання перед царем), 221, 223, 225-229, 232-234 (бої під Полтавою), 235, 236, 237-238 (реляція про бої під Полтавою), 239 (втеча з-під Полтави), 243, 245, 250, 251, 256-257 (приїзд до Ромодановського), 257-258 (агітація за нове повстання), 260 (ультиматум Виговського про його видачу), 261, 262, 264-269, 272, 273, 277, 282-283 (захоплення в полон), 333, 336-340, 341-342 (допити), 343-345, 379
- Барабаш Янко, козак **(X)** 342
- Барабашенко, див. Барабаш Яків Федорович
- Барабашенко Іван, див. Барабаш Іван
- Барабашиха, жінка Івана Барабаша
(VIII-2) 164
- Баран, торговець **(VI)** 175
- Баран Худий, див. Худий Баран
- Баранко Пашко, селянин **(VI)** 266
- Баранович Лазар, чернігівський владика, ректор Києво-Могилянської академії, пізн. київський митрополит **(VIII-2)** 96¹, 97
(IX-1) 330
(IX-2) 1373-1374, 1378
(X) 23, 57, 71, 95, 97¹-100, 138
- Барановський, можл., черкаський полковник **(IX-1)** 367¹
- Барановський Абрам (Abraham de Baranow), львівський староста **(V)** 307²
- Барановський зі Стариск, кореспондент **(IX-1)** 593⁴, 594¹
- Барановський С., вч. **(VIII-1)** 321
- Барановські, шляхтичі **(V)** 95
(VI) 281

Баранський Войцех, остерський боярин (VI) 284
 Баратинський А., вч. (III) 562
 Баратиш-мурза (IX-2) 1143 (переговори з козаками під Озерною)
 Барац Г., вч. (III) 550
 Барбаро Йосафат, подорожник (IV) 302¹
 Барбароса Фрідріх (II) 452, 453[•]
 Барбашев А., вч. (IV) 96¹, 149[•], 154⁴, 155¹, 168², 176⁵, 314¹, 464, 469, 475, 488, 490
 Барбель Станіслав, львівський міщанин (VI) 176
 Барберіні, кардинал (VIII-2) 7¹
 Барб'є де Мейнар (Мейнар Барб'є; Barbier de Meunard С.), вч. (I) 435¹
 Барвінський Б., вч. (III) 74³
 (IV) 202³, 203², 4, 208[•], 215⁴, 225¹, 229⁵, 477
 Барвінський Е., вч. (VII) 79², 96³, 197^{1, 3}, 199³, 200³, 580
 Бар-Гебрей (Бар-Жид, Гебрей-Бар, Жид-Бар), хроніст XII ст. (I) 182[•], 443
 Бардаченко Нестор, козацький отаман (VIII-1) 298
 Бар-Жид, див. Бар-Гебрей
 Бароній (Baronius), автор "Анналів" (III) 122²
 (V) 545^{1, 2, 4}, 598³, 600⁴
 (VI) 457³, 459², 460¹, 464¹, 484^{3, 8}
 (IX-1) 164[•]
 Баронч С. (Barącz S.), вч. (III) 300³
 (IV) 476
 (V) 251¹, 651
 (VI) 619
 (VIII-2) 201
 (VIII-3) 135², 199¹
 Барсов Е., вч. (III) 566-567

Барсов М., вч. (I) 73³, 74², 76³, 184^{3, 4}, 185², 186¹, 188², 193², 196², 202[•], 204³, 206¹, 207³, 209¹, 210⁴, 219⁴, 238¹, 295⁵, 373¹, 374[•], 549, 550, 557
 (II) 17², 24⁴, 39³, 63⁴, 75¹, 90¹, 104², 272¹, 432[•], 515⁵, 519⁴, 557, 562, 563, 570, 579
 (III) 55²
 (IV) 6[•]
 Барсов Т., вч. (I) 519⁴, 573
 (III) 261¹, 275¹, 541
 (V) 655
 Барсуков М., вч. (III) 482³
 Барсуков О., вч. (X) 129², 148¹, 174⁴, 200[•], 280¹
 Бартек, сяноцький війт (V) 226
 Бартко з Сендомира, слуга Юрія-Болеслава (III) 135
 Бартлінський Тібурцій, литовський посол в Москву (IX-1) 37²
 Бартоломей (Bartholomeus), св. (IV) 35, 39³, 131¹
 (VI) 105
 Бартоломей de Warssov, війт (V) 227
 Бартоломей I., вч. (I) 526⁴
 Бартольд В. (Barthold W.), вч. (I) 160⁶, 233³, 234⁴, 252³, 276³, 300², 348³, 578
 Бартошевич Ю. (Bartoszewicz J.), вч. (IV) 202³, 316², 484, 488
 (V) 15², 659
 (VII) 115³, 570, 571, 589
 (VIII-1) 321
 Барул Андрій, молдавський претендент на "Русь" (IV) 329³
 (VI) 243
 Барчай Акош, семигородський регент (IX-2) 1433, 1441
 Баршевський В., вч. (V) 625
 Басараб Щербан Раду, див. Щербан Раду Басараб

Басараба Матвій (Basarabas Mateus), волоський господар (VIII-2) 20, 21, 26
 (VIII-3) 104, 135
 (IX-1) 33 (протекторат над антитурецькою лігою), 42¹, 44 (посольство від Хмельницького), 45¹, 46, 49, 53, 84, 94¹, 98, 99, 103¹, 109, 119 (посол від Хмельницького), 129, 132, 137¹, 140¹, 141¹, 160, 206 (готовність прислати військо), 217, 234, 242, 249, 253, 316, 317, 430, 468, 476, 480 (ворожнеча з Лупулом), 481, 483, 484¹, 485, 486², 487, 506, 507, 510 (плани Лупула проти нього), 511 (змова з Ракоцієм проти Лупула), 512 (війна з Лупулом і Тимошем), 514, 515, 518, 519-523, 526, 528, 529, 531, 533¹-535, 539 (битва під Торговищами), 540-543 (перемога над козаками і Лупулом під Торговищами), 546, 551, 568 (новий наступ на Лупула), 571¹, 572, 577, 579, 591
 (IX-2) 609 (ворожі взаємини з Хмельницьким), 628, 639, 650, 652-654 (бої під Сучавою), 668⁴, 670, 677, 685, 779 (лист до гетьмана про поліпшення взаємин), 892, 900, 901 (протидії московській експансії), 903 (підтримка політики Стефана), 905 (лист від Ракоція), 914, 923, 972, 987, 1546
його сестра, див. жінка Стефана Георгіци

Басараби, волоська господарська родина (VI) 60²

(IX-2) 1407

Басенки, шляхтичі (VI) 253
 Баси, шляхтичі (VI) 254
 Басилович І., див. Базилович Й.
 Бастий, великий князь половецький (II) 538¹
 Батий (Бату, Bartu), хан (II) 250-251 (облога Києва), 252 (погром Волині та Галичини), 322, 381³, 516, 541-544 (західний похід 1236-1242 рр.), 550, 584, 595
 (III) 17, 57, 58, 63, 64-66 (перебування Данила в Орді), 69¹, 84, 85, 87, 90, 145, 146¹, 147-148 (татарський погром Подніпров'я), 150, 152, 157, 160, 161-166 (татарська зверхність в українських землях), 169, 171³, 176, 267, 279²
 (IV) 293, 294, 334
 (VI) 305¹, 609
 (VII) 7
 (VIII-2) 87
його швагро (III) 69¹, 163
 Батир-ага (IX-2) 693, 892¹
 Батирша, перекопський бей (IX-1) 557, 568
 Батирша-ага (IX-2) 693
 Баторіївна Софія, жінка Юрія II Ракоція (IX-1) 510
 (IX-2) 1313, 1321
її мати (IX-2) 1313
 Баторій Стефан (Bathoreus), польський король (IV) 415¹, 421, 491
 (V) 89², 260⁶, 324, 333, 335 (військова реформа), 416 (наставлення митрополитів), 489, 540, 541, 544, 627, 642
 (VI) 45, 57 (зняття торгових привілеїв з Гданська), 283, 285, 394, 403, 417, 447 (на-

- дання Віленській колегії статусу академії у 1578 р.), 448, 464-465 (грамоти у справі церковного календаря), 466², 467, 480, 481
(VII) 49, 77², 79, 89, 100¹, 128, 130, 133¹, 137^{1, 2}, 143-146¹, 147, 149, 150 (стра́та Івана Підкови), 151, 152-154^{1, 2, 3}-155 (реформа коза́ччини), 157-159 (утвердження коза́цьких вольностей), 159-160 (“Баторієва легенда”), 160 (значення реформи), 161 (залучення козаків до війни з Москвою), 162 (репресивні заходи щодо козаків), 163¹, 164, 165-166 (приборкання коза́ччини у 1583 р.), 168, 169 (смерть у 1586 р.), 173, 176³-178³, 193, 195, 245, 248, 251, 264, 266², 273, 284^{3, 4}, 303, 304⁴, 439, 563, 569, 577-579 (література про реформу)
(VIII-1) 211
(VIII-2) 61
(VIII-3) 105
(IX-1) 216
(IX-2) 1387, 1492, 1501¹
його брат **(VII)** 150
- Бату, див. Батий
- Батченят Миско, селянин **(VI)** 268
- Батюшков П., вч. **(II)** 288⁵, 554
(IV) 427
(V) 659
(VI) 380³, 382¹, 621
- Бахмет, див. Магомед, пророк
- Бахмет, татарин **(IX-2)** 1063
- Бахус, міф. **(VIII-3)** 69, 70
(IX-1) 176¹
- Бачинський Іван (Baczyński Jan), коза́цький посол **(VII)** 385, 556¹
- (VIII-1)** 119, 126
- Бачинські, шляхтичі **(VI)** 240, 611
- Башкін, московський емігрант **(VI)** 424¹
- Башкорд, половець, другий чоловік жінки (вдови) Володимира Давидовича чернігівського **(II)** 538
- Баязід II (Баезід II), турецький султан **(IV)** 333
(VI) 243, 567
- Бєбек Емерик (Bebek Emericus), руський староста **(IV)** 113, 114, 122²
(V) 312³
- Бегановський Миколай, польський посол, львівський хорунжий **(VIII-2)** 16⁵, 32, 33
(IX-2) 779 (посол до Порти), 780², 781 (антикоза́цькі директиви від канцлера), 893-894 (посольство до султана)
- Бєгдаш-ага, див. Бектеш-ага
- Бєгер Янча (Янча; ймов., Janczi), коза́цький старший **(VII)** 154, 155, 162, 166^{2, 4}, 171¹, 273
- Бєдлинський, слуга руського воєводи **(IX-1)** 18
- Бєзбородько Васько, бориспільський бурмістр **(VI)** 290
- Бєзбородько О., вч. **(VII)** 564
- Бєзмер, болгарський старшина **(I)** 549
- Бєзрідний Федір, козак з думи **(VII)** 577
- Бєзсонов П. (Бессонов П.), вч. **(II)** 405²
(III) 567
- Бєзштанько Павло, чигиринський наказний полковник **(IX-2)** 1137 (оборона коза́цьких міст від татар)
- Бєйбарс, султан **(II)** 515

Бей-мурза **(IX-1)** 318¹
 Бек А. (Boeckh A.), вч. **(I)** 95², 539, 542
 Бекер П. (Becker P.), вч. **(I)** 540
 Беккер П. (Bekker P.), вч. **(I)** 103², 539, 540
 Бекман, вч. **(II)** 457³
 Бек-мурза **(IX-1)** 216
 Бек-пулад, кримський правитель **(IV)** 305
 Бекрі аль-, хроніст **(I)** 206³, 208⁴, 233³, 234⁴, 284³, 290³, 296², 303, 341³, 347², 348, 489², 547, 566, 605, 608, 615, 618 **(II)** 442¹
 Бекташ-ага, див. Бектеш-ага
 Бектеш-ага (Бегдаш-ага, Бекташ-ага), названий батько султана Мегмеда IV **(IX-1)** 54, 60, 61, 136, 386 **(IX-2)** 1540, 1541
 Бел М., письменник XVIII ст. **(I)** 558
 Бела, син Ростислава Михайловича **(III)** 67¹
 Бела, син угорського короля Андрія II **(III)** 26, 27, 48 (невдалий похід на Галич), 50¹, 52-53 (інтронізація 1235 р.), 53-54 (взаємини з Данилом Галицьким перед татарським погромом), 56, 58 (підтримка Ростислава), 61¹ (грамота про Ярославську битву 1245 р.), 62^{1,2}, 66-68 (союз із Данилом), 71, 72, 74-76 (боротьба за австрійську спадщину), 77, 505, 516-519 *його донька* **(III)** 54, 56, 58
 Бела III, угорський король **(I)** 223, 233² **(II)** 483, 496², 546 **(III)** 3

Бела Сліпий, угорський король **(II)** 426, 427
 Белармін, апологет **(VI)** 559
 Белгацький, польський жовнір **(VIII-2)** 182³, 183^{1, 2}, 184⁵, 185
 Белтковський, торговець **(VI)** 177
 Белуш, угорський бан **(II)** 424
 Белфор Ф. (Belfour F.), вч. **(IX-2)** 967¹, 968, 993
 Беляновський, див. Біляновський
 Беляшевський М., див. Біляшівський М.
 Бельдуз, половецький старшина **(II)** 103
 Белькевич Сильвестр, див. Велькевич Стефан-Сильвестр
 Бельовський А. (Bielowski A.), вч. **(II)** 367¹, 567, 575, 577, 580 **(III)** 506, 529 **(IV)** 36², 433, 437 **(VII)** 580, 583 **(VIII-2)** 200
 Бельський Йоаким, хроніст **(VII)** 284⁴, 563, 564
 Бельський Мартин (Bielski Marcin), хроніст **(II)** 454¹, 576 **(III)** 5¹, 112¹, 506 **(IV)** 250^{2, 4}, 254³, 281⁴, 282², 284¹, 287³, 289, 333⁵, 348¹, 351⁴, 352², 353², 354^{1, 2}, 355¹, 358³, 375³, 377², 381¹, 384, 418³, 419², 426, 438, 482, 504 **(V)** 36², 405¹, 438¹ **(VI)** 99⁶, 271 **(VII)** 23³, 26^{2, 3}, 30³, 31², 32², 68, 80⁴, 83, 86, 87^{1, 2}, 88, 90, 93, 95, 96, 98-100, 105, 110¹, 115², 125³, 126¹, 146², 147¹, 148², 150^{1, 2}, 151^{1, 2, 3}, 152¹, 154², 166³, 170¹, 172⁵, 173, 175, 176¹, 177¹, 178¹, 179², 180³, 181, 185⁶, 186¹, 188, 191, 192³, 199³, 202^{1, 3}, 203³,

204⁵, 205^{1,2}, 206¹, 209^{4,5}, 218,
219², 220¹, 223^{·1}, 226¹, 228²,
230¹⁻²³², 237², 238², 563,
572, 578, 580

Бельченко Г., див. Більченко Г.

Бем, краківський міський писар
(**III**) 523

Бенедикт, галицький воєвода (**IV**)
122, 472

Бенедикт, єпископ (**II**) 492, 496,
497¹

Бенедикт, угорський воєвода (**III**)
25, 26, 29, 31, 35², 36
його жінка (**III**) 29

Бенедикт XII, папа (**III**) 133, 134,
138³
(**IV**) 22-24, 26-28, 32

Бенеш з Вайтміля, хроніст (**IV**) 436,
437

Бенке (Benkö J.), автор XVIII ст. (**I**)
222¹, 558

Бенко, галицький і снятинський
староста (**V**) 307²

Бенко з Жабокрук, шляхтич (**VI**)
236

Бенко з Кухарів (Benko de Chuchog), перемиський староста
(**V**) 307²

Беньовський, сеймовий посол (**VII**)
578

Беньовський В., польський посол до
султана (**IX-2**) 1234⁴ (но-
вини про тиск венеціанців
на Фердинанда III з приводу
допомоги полякам), 1325,
1337

Беньовський Станіслав-Казимир,
луцький земський писар, ко-
ролівський секретар, волин-
ський каштелян (**IX-2**) 780¹
(посол до Георгіци), 1093
(сеймова комісія у козацькій
справі), 1096, 1232, 1318,
1333 (інструкція для посоль-

ства до козаків), 1335 (оцін-
ка результатів посольства),
1336, 1345, 1346, 1350-1351
(відгук про посольство у ли-
сті гетьмана до царя), 1359¹
(досягнення компромісу з
козаками), 1360-1361 (за-
тримки в посольстві), 1362-
1363 (листи гетьмана і Ви-
говського до короля), 1364
(нове посольство до коза-
ків), 1365 (підтвердження
про те, що гетьман живий),
1376 (згадки гетьмана про
посольство), 1380 (від-
правлення до Зеленського
під Кам'янець), 1405, 1432,
1442, 1443-1444 (інструкції
короля про посольство до
козаків), 1445 (листування з
гетьманом і Виговським),
1446, 1449, 1450, 1496
(**X**) 11, 23, 32, 38, 39-40 (пе-
реговори з козаками; пере-
хоплення його листів), 44,
83, 89 (відправлення після
переговорів), 100, 162, 191,
233², 235-237¹ (реляція слуги
про бій під Полтавою), 285,
286-288 (ідея унії з козака-
ми), 289, 290, 291-292 (лист
від Виговського), 292-295
(справа козацьких залог на
Волині і Поділлі), 297-298¹
(боротьба з козацькими
впливами на Волині), 302
(лист від Виговського у
справі Пинська), 303, 305-
307 (місія Томковича), 307-
309 (переговори з Тетерею),
310 (лист Виговського про
недопустимість порушити
перемир'я), 311-313 (стри-
мування партії війни серед

- поляків), 314-316 (обговорення угоди з козаками), 317, 320-322, 324-325 (пункти Тетері), 327-328 (розмова з Тетерею), 329-330 (прихильність до Тетері), 331, 334, 346-347 (оповідання Перетятковича про укладання Гадяцької унії), 351 (промова перед козаками), 354, 366, 371, 376, 377, 379 (повідомлення про укладання Гадяцької унії), 380
- Бер К., вч. (I) 59¹
- Бергман Петро (VIII-3) 114⁴
- Бердибек, хан (III) 297¹
- Бердичівський Михайло, ніжинський сотник (IX-2) 1222
- Бердников І., вч. (III) 540
- Бережецький Прокіп, київський посол до Москви (X) 101, 194, 195, 199-202, 223, 224
- Бережинський Лаврин, білгородський козак (VIII-2) 69
- Бережков М., вч. (I) 241¹, 303¹
(II) 352¹
(III) 430²
- Березич Протасій, монах (V) 267
- Березівський Максим, див. Бжозовський Максиміліан
- Березін І., вч. (II) 242¹, 540¹, 583, 584
(III) 165¹, 185³
(IV) 306¹, 320²
- Березницький Яків, депутат (VIII-1) 170¹
- Березницькі, шляхтичі (VI) 240
- Березовський Григор (VI) 242
- Березовський Григорій (VI) 242
- Березовський Гринча (VI) 242
- Березовський Івасько (VI) 242
- Березовський Максиміліан, див. Бжозовський Максиміліан
- Березовський Сенько (VI) 242
- Березовський Фича (VI) 242
- Березовські, шляхтичі (VI) 240, 245
- Берейтич Антон, селянин (VI) 292
- Берестецький Русин, див. Русин Берестецький
- Берестецький-Русинович Сасин, див. Русинович-Берестецький Сасин
- Беринда Лукаш, брат Памви Беринди (VII) 411, 414
- Беринда Памво, культурно-просвітній діяч (I) 336¹
(III) 248
(VII) 408-411, 524, 584-586
- Беринда Стефан, брат Памви Беринди (VII) 411, 585, 586
- Беринди, українська шляхетська родина (VI) 241
(VII) 411, 415
- Берке, хан Золотої Орди (II) 515²
(III) 89, 90, 100
(IV) 294
- Берладник Іван, див. Іван, син Ростислава Володимировича
- Берладничич Ростислав, див. Ростислав, син Івана Ростиславича Берладника
- Берлінський Андрушка, шляхтич (VI) 251
- Берлінський Іваник, шляхтич (VI) 251
- Берлінський М., вч. (II) 562
(VIII-2) 212
- Берлінський Супрон, шляхтич (VI) 251
- Берлінські-Буцні, див. Буцні-Берлінські
- Берн (Bjorn), дружинник в умові 944 р. (I) 424
- Бернавський Мирон, молдавський воєвода (VI) 387
- Бернард з Клерво (VI) 298
- Бернардин, львівський архиєпископ (V) 433, 434

Бернатович Судислав, див. Суліслав, сендомірський каштелян

Бернацький Матуш, війт (VI) 268

Бернашевський (Biernaszewski), козацький старший (VII) 98

Бернер Е. (Bioerner E.), вч. (I) 603

Бернольд, хроніст (II) 79²

Бертольд (Bertholdus), львівський війт (V) 226

Бертрам Миколай, володимирський купець (II) 377
(V) 225

Бертрам Русин, володимирський купець, брат Миколая (II) 377
(V) 225

Бертьє-Делягард О. (Делягард-Бертьє О.), вч. (I) 95², 497², 498^{1, 2}, 540, 574, 578

Берхін І., вч. (I) 577

Берчун, отаман (VIII-2) 54

Бершадський С., вч. (V) 17¹, 254³, 255¹, 260³, 302¹, 620, 622, 625-628, 651, 652, 653
(VI) 12^{1, 3}, 49², 50², 51^{2, 4, 5}, 52⁴, 53^{2, 4}, 54², 55^{2, 3}, 56², 69², 70¹, 75¹, 81⁷, 103², 116², 127¹, 172^{1, 2}, 188¹, 189³, 195², 196⁶

Бессель В. (Bessel W.), вч. (I) 141³, 144¹, 543

Бессонов П., див. Безсонов П.

Бестужев-Рюмін К. (Рюмін-Бестужев К.), вч. (I) 282¹, 353², 581, 582, 600, 601
(II) 146², 157¹, 553, 562, 563
(III) 234³, 538, 539, 542, 565, 566
(V) 626

Бетег-ага, зять Сефер Казі-аги (IX-1) 216

Бетлен Габор, семигородський воєвода (VII) 438, 439
(VIII-1) 36¹, 131

Бетман, краківський купець (VI) 68

Бетсубулан (Бетсабула, Bethsubulan; можл., Bexubovitz), хан (IV) 316²-318, 490
його син (IV) 318

Бехи, овруцькі шляхтичі (V) 99²
(VI) 281

Бец В., вч. (VII) 567

Беценбергер А., вч. (IV) 13³

Бечинський Войцех, королівський секретар, польський посол (VIII-3) 135
(IX-1) 127, 145, 147, 163, 166, 167, 169⁴, 171⁴, 174, 212, 246¹, 265⁴, 278²
(IX-2) 707-708, 710, 1097-1098

Белов С., вч. (I) 567
(II) 553, 585

Белогриц-Котляревський Л. (Котляревський-Белогриц Л.), вч. (III) 550

Белокуров С., вч. (I) 592³, 599
(IV) 77¹
(V) 389², 398¹, 399², 400⁴, 403², 405²
(IX-1) 119¹

Беляєв Д., вч. (I) 454¹, 507²

Беляєв І., вч. (I) 184⁴, 352¹, 433¹, 605
(II) 216¹, 553, 554, 609
(III) 185³, 308³, 316¹, 370³, 541, 545-547, 549, 556, 557
(IV) 500
(V) 626
(VI) 632
(VIII-2) 60¹, 61^{1, 2}, 62¹, 198, 199

Беляєв П., вч. (III) 246¹, 550

Бжезінський Войтіх, козак (VII) 340⁵

Бжозовський Максиміліан (Березівський Максим, Березовський Максиміліан), київський

- каштелян, берестейський
воєвода (**VIII-1**) 170¹, 315
(**VIII-2**) 115², 149
(**VIII-3**) 61 (участь у луцькій
наradі), 121 (комісар до ко-
заків), 140 (нарада з ки-
ївськими ченцями), 160, 178³
(**IX-1**) 16¹, 27, 37-39, 145, 231
(**IX-2**) 1054 (лист Лянцко-
ронського), 1056³, 1093 (сей-
мова комісія у козацькій
справі), 1096
- Бжостовський, референдарій (**IX-1**)
272³, 276¹, 278¹, 283⁴, 291³,
292², 293¹, 306¹, 307¹, 326³
(**IX-2**) 1353
- Бибельський Андрійко, шляхтич
(**VI**) 236
- Бибельський Грицько, шляхтич (**VI**)
236
- Бибельський Іоан, шляхтич (**VI**) 239
- Бибельський Сенько, шляхтич (**VI**)
238, 239
його жінка, див. Ядвіга
- Бибельський Ходко, шляхтич (**V**)
76¹
(**VI**) 236², 238
його сини (**VI**) 236²
його внучка, див. Духна
- Бибельський Яцко, шляхтич (**VI**)
237, 238
- Бибельські, шляхтичі (**V**) 40, 263¹,
483
- Бибельські-Новомійські (Новомій-
ські-Бибельські), шляхтичі
(**VI**) 238, 239⁵, 611
- Биковський, шляхтич із Серадсь-
кого воєводства (**IX-2**) 1118
- Биковський Іван, боярин (**V**) 290
- Биковські Тиші, див. Тиші Биков-
ські
- Билинські, шляхтичі (**VI**) 240, 241,
611
- Битомський Іоан (Bytomski Ioan-
nes), автор історії про обло-
гу Замостя (**VIII-2**) 201
(**VIII-3**) 96², 98¹-101
- Биховець, його т.зв. літопис (**IV**)
80², 95², 192¹, 205, 226², 231²,
234¹, 235¹, 244³, 246², 268¹,
270², 283¹, 307¹, 309², 333¹, 2⁵,
334³, 432, 455, 457, 471,
482, 504
(**VI**) 356¹, 359, 360⁴
(**VII**) 22¹
- Биховець Семен, козацький полко-
вник (**VIII-1**) 252
- Бичков А., вч. (**I**) 202¹
(**VIII-1**) 134¹
- Бичурін І., вч. (**II**) 583
- Бичурін М., див. Іоакінф
- Бігельайзен Г. (Biegelaisen H.), вч.
(**VI**) 413¹
- Бідерман Г. (Bidermann H.), вч. (**I**)
557
(**II**) 488⁵, 498¹, 577, 581
- Бідль Я. (Bidl J.), вч. (**IX-2**) 901³,
905³, 1539
- Бізаччіоні (Bisaccioni), італійський
хроніст XVII ст. (**IX-1**) 480⁴,
486²
(**IX-2**) 774, 1546, 1547
- Білашенко Гришка, козак (**VIII-2**)
68
- Білгородець Корнило, донський
атаман (**IX-1**) 58
- Білевські, князі (**III**) 180
(**IV**) 274, 276, 277
- Білек-мурза (**VII**) 63
- Білецький А., вч. (**V**) 655
- Білецький Гаврило, селянин (**VI**)
268
- Білецький Пашко, селянин (**VI**) 268
- Білецький Самійло, сотник Київ-
ського полку (**VIII-3**) 278
- Білик, остерський боярин (**VI**) 284

Білиницький, польський вістовий
(IX-1) 551

Білинський П., вч. (II) 610

Білобородько Федір, полковник
(VII) 473

Білобоцький (Białobocki), челядник
(IX-1) 439²

Білозерський М., вч. (VII) 88³, 571,
578
(X) 282

Білокури, шляхтичі (VI) 253

Білоус Яцко (можл., див. Яцко з
Переяслава), отаман (VII)
111, 112, 133

Білоусов Іванко, отаман (VIII-2) 54

Білоцерківець Дацько, отаман на
Січі (VIII-1) 136

Білоцерківський Василь, козацький
посол (VIII-1) 256

Білоцькі, овруцькі шляхтичі (V) 99¹,
2
(VI) 281

Білошапка Матвій, козацький ре-
зидент в Очакові (IX-1) 216

Білуха, донька Янка Чаплича (V)
102
її чоловік, діти (V) 102

Біляновський (Беляновский), вч.
(VI) 630

Білярський П., вч. (I) 600
(II) 4²
(III) 563

Біляшівський М. (Беляшевский М.),
вч. (I) 35¹, 36², 54⁴, 279¹, 293³
(II) 282¹, 285¹, 562
(III) 349¹
(VI) 618, 621

Більський, князь (V) 32¹

Більський Іван, князь, внук Федора
Більського (IV) 269, 270, 271
його мати і жінка (IV) 271

Більський Семен, князь (IV) 278

Більський Федір, князь (IV) 268,
269, 271, 278, 483, 484

(V) 534

його жінка (IV) 484

Більченко Г. (Бельченко Г.), вч.

(III) 476⁷(VI) 344²

Біондо, хроніст XV ст. (I) 617

Бірди-бек, татарський хан (IV) 81,
295Бірківський, польський проповід-
ник (VII) 463²Біруля Гаврило, козацький отаман
(VII) 163Бістерфельд І., дворянин семиго-
родського князя (IX-1) 253Бітшін, хроніст (IV) 196², 204¹

Бішінг, видавець (VII) 564

Бішоф Ф. (Bischoff F.), вч. (V) 251¹,
252³Блажевський Федір, миргородський
писар (X) 168Блажей, козак (VII) 340⁵Блажовський-Фарафунта Мартин-
Олександр, див. Фарафунта-
Блажовський Мартин-Олек-
сандрБлажовські, шляхтичі (VIII-1) 182³Блановський, писар (IX-2) 1178⁴Блау Е. (Blau E.), вч. (II) 526¹
(IV) 306¹Блотішевський, львівський воєвода
(V) 308¹Блуд (ймов., Blótr), боярин у Яро-
полка Святославича (I) 479,
482, 621Блуш (Болуш), половецький хан (II)
54Блюм Петр, кременецький міщанин
(VI) 274

Блюменфельд Г.Ф., вч. (III) 547

Блюменшток-Гальбан О., див. Га-
льбан-Блюменшток О.Блябля Васько, білоцерківський
сотник (VIII-1) 317⁷

- Бобаченко Федір зі Стеблева, козацький делегат на комісію 1630 р. (VIII-1) 118
- Бобель Тишко, козацький старшина (VII) 385
- Бобеченко (Болоченко, Bobeczenko, Woloczenko), козак на службі у поляків (IX-1) 446¹
- Бобжинський М. (Bobrzyński M.), вч. (II) 568
(III) 529
(IV) 239¹
(V) 64¹, 152¹, 166⁴, 168³, 183¹, 185¹, 641, 642, 648
(VI) 290³
- Бобинін В., вч. (III) 557
- Бобовська, шляхтанка (V) 351
- Бобоїд, канівський староста (VII) 107²
- Боболінський Леонтій, еромонах, український хроніст (V) 29²
- Боболь, перемиський підкоморій (VI) 397
- Бобрік, кам'янецький міщанин (VI) 176
- Бобрикович Йосиф, віленський єпископ (VIII-1) 82, 85, 172, 179, 181, 182³
- Бобринський О., вч. (I) 36², 42², 43², 47², 52³, 54², 56^{1, 3}, 59¹, 123³, 199¹, 331¹, 540
(II) 31², 285¹
(III) 398⁵, 399³, 400^{2, 4}, 452¹, 555
- Бобрович Я., вч. (IV) 25²
(V) 86²
- Бобровницький, берестейський писар (IX-2) 950¹
- Бобровський П., вч. (III) 550
- Бобчев С., вч. (I) 355¹
- Бов, витязь (VI) 347
- Бовницький Олекса, козак (IX-2) 1167
- Бовш, український білоцерківський шляхтич (IX-2) 1011
- Богам (Boham), козацький ватажок (IX-1) 496²
- Богаченко Ілляш, чигиринський полковник (IX-1) 238
(IX-2) 686-687, 715², 721
(X) 239, 269, 334, 335, 366
- Богаченко Михайло, паволоцький полковник, посол до хана (IX-2) 942 (посольство до Криму), 948, 951, 952⁸
- Богдан, див. Боз, король антів
- Богдан, козацький сотник (IX-1) 340, 341
- Богдан, молдавський воєвода (VI) 242
- Богдан (можл., Глинський Богдан), отаман (VII) 89
- Богдан, селянин (VI) 269
- Богдан, суддя (VIII-1) 274
- Богдан, тивун (V) 309¹
- Богдан, туровський війт (IX-2) 1150
- Богдан, черкаський староста (IV) 337
- Богдан Андрушкович (Андрушкович Богдан, Сакович Богдан, Федорович Богдан, Fedorowicz Bohdan), троцький воєвода, маршалок, віленський каштелян (IV) 86², 266, 326, 458, 459, 461
- Богдан Степан (Степан Богдан), молдавський претендент (VII) 327
- Богдан Федорович, князь (VII) 90¹
- Богдан Хведько, селянин (VI) 268
- Богданець, попівський внук (V) 286
- Богданів Софрон, переяславський осавул (IX-2) 691
- Богданів Тимофій, п'ятдесятник у Остриниці (VIII-2) 75¹
- Богданов А., вч. (I) 47¹, 59¹, 73², 309², 560, 561

Богданов Григорій, підячий, московський посол до Хмельницького (**VIII-3**) 244-245 (посольство до гетьмана), 250³

(**IX-1**) 19¹, 43, 76¹, 80, 90, 91, 99, 100 (свідчення про дипломатичне листування Хмельницького з Потоцьким), 110 (переговори з гетьманом), 257, 280 (збір інформації про Берестецьку битву), 286, 290, 313-315 (участь у посольстві в Україну), 314-315 (розмова з Виговським), 316, 317 (передача Хмельницьким листів до Москви)

(**IX-2**) 937-938¹ (посольство до гетьмана про необхідність походу на Луцьк), 940-941 (переговори у Фастові), 945, 947, 1257-1261 (переговори з Нечаєм), 1262 (донесення цареві про покаяння у Білорусі), 1263, 1269¹

Богданович М., вч. (**I**) 316⁷

Богданович-Зарудний Самійло (Богдановський Самійло, Зарудний-Богданович Самійло), козацький полковник, генеральний суддя (**VIII-2**) 189² (**IX-1**) 41¹ (посол до Варшави), 372, 448 (посол до Москви), 464, 470, 471, 483, 488 (відповідь московського уряду), 500, 501³, 534 (посол до Османської імперії), 537², 546

(**IX-2**) 693, 735 (участь у Переяславській раді), 743 (вимога гарантій від Бутурліна), 753, 784², 793, 795 (посольство до Москви), 801,

810 (царські дари), 811 (обстоювання власних інтересів), 812, 818, 821, 823, 824, 826, 827-828 (царська грамота на маєтності), 830, 835 (лист від гетьмана), 839, 912 (прохання до царя затвердити компут війська), 913, 924-925 (побоювання у справі реєстру війська), 927, 1117 (переговори з львів'янами), 1139, 1143-1144 (переговори з Сефер Казі-агою під Озерною), 1160, 1300 (зустріч із семигородським послом Шебеші в Орловці), 1316-1317 (організація козацького патронажу над Волинню), 1321 (розмова зі Штернбахом), 1322 (асекурація гетьманові від Ракоція), 1365, 1386, 1405, 1415, 1417, 1505

(**X**) 25 (участь у переговорах в Москві), 33, 58, 72, 74, 90, 184, 239 (поїздка до Пушкаря), 366, 374

його син (**IX-2**) 795

Богдановський Самійло, див. Богданович-Зарудний Самійло

Богішич В. (Богішич В., Bogišić V.), вч. (**I**) 354⁷, 355¹, 357², 361^{1, 2}, 562

(**VI**) 500³

Боговитановичі, див. Боговитини

Боговитин, волинський пан (**VII**) 189

Боговитин Богуш, шляхтич (**VI**) 275, 309⁸

його вдова (**VI**) 275

його донька, жінка Андрія Тенчинського (**VI**) 275

Боговитин Ельфєрій, схимник (**VI**) 309

Боговитин Лев, схимник **(VI)** 309
 Боговитини (Боговитановичі), шляхетська родина **(V)** 14, 30-33, 266
(VI) 276, 277, 309, 598, 611
 Боговитинова Марфа, схимниця **(VI)** 309
 Боговитинова Раїна, див. Ярмолинська Раїна
 Боговитинова Фекла, схимниця **(VI)** 309
 Богомолець Ф. (Bohomolec F.), вч. **(VIII-1)** 190⁴
 Богородиця, див. Марія, св.
 Богослов Григорій, див. Григорій Богослов
 Богослов Іоан, див. Іоан Богослов
 Богослов Симеон, див. Симеон Богослов
 Богун Василь, козак-пушкаривець **(X)** 240¹
 Богун Іван (можл., див. Федоренко Іван; Boham Ivan, Bohul Ivan, Bohun Ivan), кальницький, брацлавський, вінницький полковник **(VIII-3)** 94 (спроби переконати гетьмана повністю розгромити Польщу), 149 (повідомлення Лянцкоронському про конфлікт на Поділлі), 155², 169 (відбиття Бару в поляків), 170 (підтримка перемир'я), 176 (вивід війська на передові позиції), 190 (поранення під Збаржем), 277
(IX-1) 139, 158, 181, 189 (фрагмент думи), 195-199 (оборона Вінниці), 200², 202, 238, 241 (облога Кам'янець-Подільського), 242, 272, 275[•], 277[•], 280³, 292 (заступник Хмельницького під Берестечком), 293[•], 296, 298 (пораз-

ка під Берестечком), 310, 320, 337 (збір козацтва біля Прилук), 341³, 354, 355 (оборона комісарів від черні), 382, 383, 389, 393 (збір війська у Брацлавській землі), 492-496 (облога Монастирища), 527, 533 (суперництво з Тимофієм Хмельниченком), 541, 544 (поразка при Торговищах), 563, 567[•] (кальницький полковник), 590¹ (ідентифікація з Федоренком)
(IX-2) 612 (вивідування намірів поляків за Вінницею), 616, 688 (посольство до короля), 691, 693, 695, 698 (замирення з поляками під Жванцем), 729-730 (зустрічі з Бутурлінін), 735 (відмова від присяги цареві), 736, 749, 750, 767, 775, 832, 833-834 (лист від Олекшича про навернення до короля), 839-841[•] (царська грамота з вимогою присягнути), 871-873 (листи від Окуня), 876³, 878 (бої на Поділлі), 879-880 (оборона Умані), 882², 883, 884⁴, 925, 939, 1016-1017¹-1018 (оборона Брацлава), 1041-1043[•] (друга оборона Умані), 1046[•], 1053 (бій під Маньківкою біля Умані), 1055, 1059¹, 1061, 1076, 1104 (похід під Острог), 1231 (чутки про ворожнечу з гетьманом), 1380 (відправлення з військом до Ракоція), 1410 (обов'язки у війську Ждановича), 1486, 1523(?), 1547, 1548 (відмова від присяги цареві)

- (X) 59 (антимосковські на-
строї), 64-65 (участь в оформ-
ленні союзу зі шведами),
132, 136³, 137, 167 (“сер-
бин”), 194, 199⁴, 200⁷, 215,
223, 224, 237 (поставлення
полтавським полковником),
247 (гостра розмова зі Ску-
ратовим), 281
- Богун Тимофій, син Івана Богуна
(IX-2) 729, 730
- Богуринський-Хребтович Іван, див.
Хребтович-Богуринський
Іван
- Богуринський-Хребтович Мелетій,
див. Хребтович-Богу-
ринський Мелетій
- Богуринський-Хребтович Семен,
див. Хребтович-Богуринсь-
кий Семен
- Богуславець Іван, герой думи (VII)
577
- Богуславка Маруся, героїня думи
(VII) 574, 577
- Богуславський Себастьян, черкась-
кий сотник (VIII-1) 316
- Богухвал, хроніст (II) 60⁷, 367¹, 453⁷,
574-577
- Богуш, вірменський маляр (VI) 373¹
- Богуш Микола, житничер, мощев-
ський боярин (IX-1) 480, 513
- Богушевич Анастасія-Христина
(Киселева), жінка Адама
Киселя (VIII-3) 144²
(IX-1) 415
(IX-2) 1166
(X) 309
- Богушевичі, шляхтичі (VI) 277
- Богуш-Сестренцевич С., див. Сест-
ренцевич-Богуш С.
- Богадур Гірей I, татарський хан
(VIII-1) 245
(VIII-2) 11, 13, 14, 16
- Богдан (Bogdan J.), вч. (I) 370¹
(II) 421⁶
(III) 156¹
(V) 367⁴, 373⁵, 374¹
- Богер Вільгельм, англійський ку-
пець (VI) 68
- Богішич В., див. Богішич В.
- Боглевський Іван, див. Боклевський
Іван
- Боднар Костя, селянин, син Федора
Боднара (V) 273
- Боднар Федір, селянин (V) 273
- Бодуен-де-Куртене І. (Куртене Бо-
дуен-де- I., Boduen-de-Kur-
tene J.), вч. (I) 64³
- Бодянський О., вч. (I) 565
(II) 4¹
(III) 563
(VII) 68⁴, 578
(VIII-2) 48¹, 205-207, 212,
215
(VIII-3) 258¹, 271³, 273¹,
274⁴, 278¹, 279²
(IX-2) 752
- Бож, див. Боз, король антів
- Боженцький Ян, львівський копіїст
(IX-2) 1116¹
- Божидар, див. Боз, король антів
- Божик П., вч. (III) 284¹
(V) 657
- Божко, див. Боз, король антів
- Боз (Богдан, Бож, Божидар, Божко;
можл., Бус; Voz), король ан-
тів (I) 165, 177, 368
його сини (I) 177, 368
- Боїм, львівський міщанин (VI) 56³,
67, 68, 191
- Бойребіста (Бурвіста), правитель
держави гетів і даків (I) 129,
134
- Бокії, шляхтичі (VI) 598
- Бокій Ян, шляхтич (VI) 317, 442
- Боклевський Іван (Боглевський
Іван, Бублевський Іван),
польський шляхтич, швагро

- Івана Виговського (IX-2) 946, 947, 1506
(X) 194, 197, 198, 199¹, 203, 213, 216, 272
його жінка (X) 194, 198, 213
- Боклевські, шляхетська родина (X) 155
- Боктамиш-ага, див. Тохтамиш-ага
- Болбас Микола (Bolbos Mikolai), козацький посол (VII) 556
- Болгаринович Йосиф (Йосиф), смоленський єпископ, митрополит (IV) 278¹
(V) 413 (наставлення митрополитом), 414 (посвячення на митрополита), 533⁴, 535-536 (грамота патріарха Нифонта), 537-538 (лист і посольство до папи), 539
- Болгароктон, див. Василь II Болгаробойця
- Болдко Михайло, переяславський сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Болеваченко Іван, див. Волеваченко Іван
- Болеслав, див. Юрій-Болеслав
- Болеслав, калішський князь (V) 256, 652
- Болеслав, краківський князь (II) 457¹
(III) 75, 95, 96
його жінка, див. Кінга
- Болеслав, мазовецький князь, див. Болеслав Земовитович, мазовецький князь
- Болеслав, мазовецький князь, див. Юрій-Болеслав
- Болеслав, польський князь (III) 254⁴
- Болеслав, син Володимира Святославича (II) 588
- Болеслав, син Конрада Мазовецького (III) 78
- Болеслав I Хоробрий (Болеслави, Буріслейф), польський король (I) 488, 489, 493-495, 532, 536
(II) 2, 9, 10, 11-13 (похід на Київ), 13 (зайняття західного руського пограниччя), 15-16 (легенди про київський похід), 17, 21, 23, 29, 32, 35, 57, 58¹, 60, 83, 362, 391, 408, 557-559 (джерела й література до кампанії 1018 р.), 568
його донька, жінка Святополка Володимировича (I) 494
(II) 13
- Болеслав II Сміливий (Болеслави, Bolizlaus), польський король (I) 491¹, 495
(II) 13¹, 15, 16, 23¹, 57-59 (похід на Київ), 60, 62, 63 (мирна угода зі Святославом), 65, 68 (нова військова допомога Ізяславу), 75¹, 272, 274, 363, 391, 415, 558
(III) 298³
(IX-1) 330
- Болеслав III Кривоустий (Кривоустий, Криворотий), польський князь (II) 99⁵, 100, 392, 393, 423, 425, 574
його сини (II) 423
його сестра, див., ймов., жінка Ярослава Святополковича
- Болеслав IV Кучерявий, польський князь (II) 144, 152, 162, 369, 370³, 393, 426, 428, 566, 568
його жінка, донька Всеволода Мстиславича, див. Верхуслава
його сестра, див. жінка Мстислава Ізяславича

Болеслав V Сидливий (Соромливий), польський князь (III) 59, 77, 92, 570

Болеслав Вацькович, полоцький князь (IV) 439, 441, 445¹

Болеслав Високий (помилк., Володислав), польський князь (II) 143, 144², 393
його жінка, донька Всеволода Ольговича, див. Звенислава

Болеслав Земовитович (Болеслав, мазовецький князь), мазовецький князь (III) 97, 111, 156
(IV) 232, 236, 238, 239¹, 398

Болеслав Тройденович, див. Юрій-Болеслав

Болеслава, донька Святослава Всеволодовича, жінка Володимира Ярославича галицького (II) 447

Болеслави, польські королі (походи на Київ), (II) 15, 16
(VIII-2) 87
(IX-1) 327, 329, 330, 334
див. також: *Болеслав I Хоробрий і Болеслав II Сміливий*

Болеславичі, польська князівська родина по лінії Болеслава I Хороброго (II) 21

Болеславівна, ймов., жінка Бориса Коломановича (II) 575, 576

Болеслав-Свидригайло, див. Свидригайло, син Ольгерда Гедиміновича

Болестрашицький Костка, перемиський суддя (VI) 237

Болестрашицький Кость, див. Сорочич Кость з Болестрашичів

Болонето, папський нунцій (V) 544, 548

Болотніков Іван, керівник селянського повстання (VII) 324

Болоченко, див. Бобеченко

Болсуновичі, овруцькі шляхтичі (V) 99²

Болсуновський К., вч. (IV) 107

Болсуновські, шляхтичі (VI) 281

Болтін І., вч. (VII) 69², 565

Болтін Оверкій, воєвода, призначений у Корсунь (X) 173

Болуг, козацький отаман (IX-1) 496²

Болуш, див. Блуш

Болховітинов Є., див. Євгеній, митроп., вч.

Болховський Семен, князь, хотмизький воєвода (VIII-3) 60

Больк, швидницький князь (IV) 438

Болько (Опольський Болько), опольський князь (IV) 104

Бомецькі, шляхтичі (VI) 240

Бона, польська королева, жінка Сигізмунда I Старого (IV) 254⁴, 340, 345 (забезпечення синові успадкування престолу), 346-349, 350 (опозиція унії з Литвою)
(V) 206, 209-210 (ініціатива в реалізації "Устави на волюки"), 259, 286, 295¹, 415, 438-439 (допомога Тучапському в спорі за Галицьке намісництво), 483
(VI) 49 (встановлення мита 1529 р. у Городку на Пинщині), 51, 52¹, 116 (заснування цехів у Ковелі), 135, 175, 222, 225, 252, 274, 316, 398 (впливи італійського Відродження у Польщі), 415, 603
(VII) 51¹

Бонар, краківський патрицій (VI) 88, 172

Бондзінський, шляхтич (IX-2) 1128

- Бонель Е. (Bonnelly E., Bonnell E.), вч. **(I)** 114³, 541, 542
(II) 556
- Бонецький А. (Boniecki A.), вч. **(IV)** 270³, 326², 459, 486
(V) 15¹, 28¹, 31¹, 34³, 35¹, 302¹, 340⁷, 410⁷, 413³
(VII) 570
(VIII-3) 38²
- Боніфаций, німецький хроніст
VIII ст. **(I)** 348, 349
- Боніфаций IX, папа **(IV)** 143
- Бонковський, холмський підкоморій **(IX-2)** 1337 (інструкція на посольство до царя), 1353 (дискредитація гетьмана)
- Боннель Е., див. Бонель Е.
- Бonomі, інженер польських військ **(IX-2)** 652
- Боняк (Буняк), хан **(II)** 15, 83 (народні легенди та перекази), 88-89 (напади на Київ), 96, 103-104 (напади на Русь 1105-1107 рр.), 124, 180, 211, 530, 532
- Боор К. де (Boor C. de), вч. **(I)** 96², 100^{3, 4}, 156³, 157^{1, 2}, 158⁴, 160⁴, 161¹, 168², 169⁷, 173¹, 181⁴, 183², 229¹, 230¹, 264², 296¹, 368⁴, 417², 522⁴, 564, 566, 567
(III) 260², 279³
- Боплан Гійом Левассер де (Beaulan L.), французький інженер, авто "Опису України"
(IV) 503
(V) 220
(VI) 212, 233, 390, 404, 406, 410
(VII) 5, 137¹, 297, 300^{2, 3}, 564
(VIII-1) 213, 214¹, 218, 221-224, 321
(VIII-2) 44, 46, 119, 198
- Боратинський Л. (Boratyński L.), вч. **(VII)** 67², 166¹, 198², 293²
- Боратинські, шляхтичі **(VI)** 611
- Боргезе, див. Павло V Боргезе
- Бордяк, козацький осавул **(VIII-1)** 115, 116
- Борейко, можл., Потоцький Миколай
- Борейкович, ймов., див. Боренкович Василь
- Боренкович Василь (ймов., Борейкович), слуга Витовта **(IV)** 168⁷
- Борецький Йов (ймов., Іван, священник; Йов, митрополит), митрополит, ректор Київської братської школи, ігумен Михайлівського монастиря **(VI)** 496³, 520³
(VII) 408, 411 (характеристика сучасниками), 414-415 (перший ректор братської школи), 416 (посвячення на митрополита 1620 р.), 419 (тестамент), 427³, 428, 432, 434-436, 451-452¹ (універсал короля про арешт), 454¹, 455-457 (протестація проти переслідувань православної церкви), 458 (участь у соборі в Києві), 459 (рада в Сухій Діброві), 462, 464 (ймовірний автор записки до короля), 468, 487 (звернення до всіх православних 1622 р.), 489 (розпорядник заповіту Сагайдачного), 497 (очолення національно-релігійного руху), 497-498 ("Юстифікація" 1623 р.), 502, 504, 506¹, 511-512 (тривога після смерті Кунцевича), 514 (оповідь про козацьку експедицію на мо-

- ре), 515^{1,2}, 518¹, 519 (прийм Яхії), 520¹ (лист до московського царя 1624 р.), 522-523 (прохання московського підданства), 525 (рекомендації для Яхії), 526-528², 529, 530 (близькі зв'язки з козаччиною), 549, 584, 586, 587
(VIII-1) 6, 7-8 (братська справа), 10, 14-19, 23, 37, 73-75, 77, 79-81, 83, 85, 87-89 (прихильність до скликання собору), 90¹, 92-93 (розірвання київського собору 1629 р.), 94, 95, 97², 113 (смерть сина), 123, 129 (його смерть у 1631 р.), 130-134, 169
(VIII-3) 132
- Борецький Роман Степанович, український шляхтич, слуга печерського архимандрита **(IX-2)** 747¹
- Борецький Стефан, старший син Йова Борецького **(VIII-1)** 113
- Борецькі, родина з Новгороду **(IV)** 275
- Борзаківський В., вч. **(II)** 555
- Борзобогатий Василь, син луцького владики **(V)** 491, 492, 499
- Борзобогатий Іван, русин, купець **(VI)** 52^{*}
- Борзобогатий Олекса, русин, купець **(VI)** 52^{*}
- Борзобогатий-Красенський Іван-Іона (Красенський-Борзобогатий Іван-Іона), луцький владики **(V)** 413, 465 (луцький номінат), 489-490 (небажання висвятитися), 490-492 (війни за церковні маєтності), 499, 503 (ставлення до нижчого духовенства)
- його невістка* **(V)** 499
- Борис, болгарський цар **(I)** 455, 474, 507, 576, 577
його жінка, див. внучка візантійського імператора Романа I
- Борис, селянин **(VI)** 292
- Борис, син Володимира Святославича, ростовський князь, св. **(I)** 196^{*} (образки з його зображенням), 240, 254⁷, 264⁵, 271⁴, 274³, 487 (ростовський наділ), 502, 514, 519³, 520⁵, 532 (приготування батьком до київського престолу), 580, 589, 593, 600
(II) 3 (вірогідний спадкоємець Володимира Великого), 3-6 (міжусобиця після смерті батька), 6 (смерть мученика), 7, 8, 9¹, 14, 15¹, 60 (перенесення мощів до церкви), 86, 100⁴, 110, 165, 275-278, 305, 306, 332-335, 354-356^{*}, 357, 362-363 (володимирський, пізн. ростовський князь), 408, 588
(III) 198, 205⁵, 237¹, 241, 291^{3, 4}, 293, 312, 324², 338¹, 343³, 397, 419, 424, 439², 445, 454, 456, 476, 477, 483, 487, 498, 563
(IX-2) 1008
церква, монастир **(III)** 226, 420, 421
(VI) 531
(VII) 404
(IX-2) 1520
- Борис, син В'ячеслава Ярославича, ізгой **(II)** 31¹, 52, 68-70, 72, 78
- Борис, син Юрія Володимировича Мономаховича **(II)** 167, 187
- Борис Іванович, князь **(VII)** 10³

- Борис Коломанович, син Евфемії, доньки Володимира Мономаха **(II)** 117, 152, 427, 428, 575
(III) 194¹
його жінка, див. Болеславівна
його жінка, візантійська царівна **(II)** 117
його син **(II)** 575
- Борисенко Герасим, див. Каплонський Герасим
- Борисенко Яцко, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Борискевич Ісакій (Борискович Ісакій), православний луцький владика **(VII)** 437, 522-524 **(VIII-1)** 19, 131, 152, 169, 183
- Борискович Ісакій, див. Борискевич Ісакій
- Бориславичі, бояри Мстислава Ізяславича **(II)** 196¹
(III) 310¹
- Борисович Герасим, див. Каплонський Герасим
- Бористен, міф. **(I)** 108², 110
його донька **(I)** 108², 110
- Боричевський І., вч. **(IV)** 95²
(V) 656
- Боришпольченко Федір, київський міщанин **(IX-1)** 332¹
- Борковський, автор щоденника **(IV)** 410³
- Борковський, служебник князя Четвертинського **(IX-1)** 214
- Борнеман Л. (Bornemann L.), вч. **(I)** 609
- Боровиковський О., вч. **(V)** 624
- Боровницький, польський полковник **(IX-2)** 930
- Боровицький Олександр, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 126
- Боровицький Трохим, козацький сотник **(VIII-1)** 317⁷
- Боровський Ратибор, козацький делегат **(VII)** 381
- Бородавка, козак **(IX-2)** 1276
- Бородавка Яцко Неродич (Borodawka Jakob Nierodycz), козацький гетьман **(IV)** 270⁵
(VII) 312 (опанування Запоріжжя у 1620 р.), 360, 426-427 (обрання на гетьманство), 426-427 (провідник своєвільного козацтва), 428² (роль у відновленні православної ієрархії), 459-460 (рада в Сухій Діброві), 461, 462, 467 (похід під Хотин), 470 (невдоволення його гетьманством), 471-472 (скинення з гетьманства і страта), 475, 477, 583, 587 **(VIII-1)** 46
- Бородавченко Василій, козацький посол **(IX-2)** 1269¹
- Бородатий Іван, буківський сотник Уманського полку **(IX-2)** 694, 716
- Бородко, козацький отаман **(VIII-1)** 116
- Бороздін К., вч. **(II)** 90¹, 272¹
- Борош Янош, слуга угорського князя **(IX-1)** 253, 511, 570 **(IX-2)** 1104², 1106-1107 (реляція Ракоціо про козацьких послів до Костянтина Щербана)
- Борсененко Юрка **(IX-1)** 459⁷
- Борснич Франциск, шляхтич **(VI)** 236
- Борсук Іван, сотник **(IX-2)** 963
- Борута Лев (Boruta Lew), козацький посол **(VII)** 556
- Борух, львівський жид **(VI)** 176
- Борша, мемуарист **(VII)** 323¹

Борщовський, шляхтич (VI) 611
 Борятинський, київський воєвода, московський посол (IX-2) 1102²
 (X) 278, 285
 Босий, брянський дворянин, батько Василя Іванова (IX-2) 634[~]
 Босий, козацький отаман (VIII-3) 39
 Босий Василь, пограничний осадник (VII) 258, 349, 359
 Бостель Ф. (Bostel F.), вч. (V) 167², 168²
 (VI) 374⁴, 376¹, 387², 388², 463¹, 512³, 620
 Бочкарьов К., вч. (VII) 228¹
 Бочко, волох (V) 375[~]
 Бочковский, пан (X) 199
 Бошина Іван, самгородський козак (IX-2) 1410
 Боян Віщий (Віщий Боян), внук Велеса (за "Словом о полку Ігоревім"), співець (I) 321, 323, 329, 430
 (II) 18, 44, 57, 72², 331, 332
 (III) 493, 495
 Бояновський Микола (Boianowski), корсунський сотник (VIII-1) 316
 Боярин Іван, козацький сотник, полковник (VIII-1) 309¹, 310, 312, 313, 316
 Бояринов Матвій, гадацький сотник (IX-1) 203²
 Боярський Олекса, сотник (IX-2) 1202
 Боярський Теофан, посол з Київського собору до Сигізмунда III (VIII-1) 94, 96
 Боярські, шляхтичі (VI) 240, 611
 Бравалин, див. Бравлин
 Бравленін, див. Бравлин
 Бравлин (Бравалин, Бравленін, Бравлив, Мравлин, Мурцѣлов),

руський князь (I) 393, 401, 402[~], 409, 410
 Брагило Федір, див. Драгило Федір
 Брагинца Йван, див. Брегица Йван
 Браїловський Яцко, селянин (VI) 292
 Брайтер Е. (Breiter E.), вч. (IV) 110¹, 111^{~2}, 112¹, 118^{1,3}, 119², 462, 463
 Брандебург М., вч. (I) 41¹, 42^{2,3}, 47¹, 58^{1,3}
 Брандис (Brandys C.), вч. (I) 86¹, 540, 541
 Браневський Мартин, див. Браневський Мартин
 Бранлив, див. Бравлин
 Браславець, див. Яцко з Переяслава
 Браславець, отаман у Кривоноса (VIII-3) 56
 Браславець Михайло (Брацлавець Михайло), сотник у Остриниці (VIII-2) 75¹
 Брасуленко Фесько, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
 Браткович Петро, зем'янин (VI) 282
 Братковські, шляхтичі (VI) 240, 611
 Браун Ф. (Braun F.), вч. (I) 70¹, 72^{1,2}, 73³, 78², 119², 128[~], 131³, 136^{1,4}, 137⁴, 138², 139⁵, 140⁵, 141[~], 145³, 155³, 174³, 245[~], 283¹, 542, 544, 546, 610, 612, 613, 623
 Брацлавець Михайло, див. Браславець Михайло
 Брегица Йван (Брагинца Йван), селянин (VI) 292
 Бредихін Мартиньян, дяк, московський посол (IX-2) 609, 642-644 (посольство до козаків), 661¹ (відомості про козацьке військо під Білою Церквою), 678-682 (посольство до козаків і зібрані відомості), 685-686 (намагання зустрі-

- тися з гетьманом), 694 (лист від Виговського про хід кампанії з поляками), 716, 717, 718-719 (з'ясування відносин козаків з ханом), 720, 721, 723-724 (зустріч з Хмельницьким і Виговським), 726, 730, 733
- Брежі д', французький посол (VIII-2) 25, 146¹, 147
- Бременський Адам, див. Адам Бременський
- Бремер О. (Bremer O.), вч. (I) 68¹, 72², 107², 136⁴, 137³, 140⁵
- Бретшнайдер Е. (Bretschneider E.), вч. (II) 583
(III) 186³
- Бригіта, св. (IX-2) 1127
- Брилинський Арсеній (Стефан), перемиський єпископ (V) 502, 503
(VI) 264⁴
- Брилинські, шляхтичі (VI) 264⁴, 611
- Брікнер О. (Brückner A.), вч. (I) 23¹, 69¹, 78², 195², 245¹, 249^{2,5}, 251¹, 315³, 322², 323²
(IV) 7¹, 427
(VI) 346^{4,5}, 347¹, 365³, 413¹, 416¹, 433¹, 476¹, 624, 629
- Броель-Плятер В. (Broel-Plater W.), вч. (IV) 254⁴, 352¹, 384¹
(V) 53¹
(VII) 167³, 201¹, 202⁴, 205², 207³, 210¹, 268¹, 284⁹, 581
- Брозка (Broscius), єзуїтський автор (VI) 453⁷
- Брокгауз Ф., видавець (I) 559
(III) 486¹, 529, 556
- Броневський, посол Баторія (VII) 49, 150²
- Броневський В., автор XIX ст. (I) 221¹
- Броневський Мартин (Браневський Мартин, Броньовський Мар-
- тин, Broniovius), автор XVI ст. (I) 97
(IV) 315²
(VI) 10
(VII) 5²
- Броніш, шляхтич (VI) 277
- Бронський Криштоф, див. Бронський Христофор
- Бронський Христофор (Бронський Криштоф, Філалет), письменник (VI) 490, 494 (вплив протестантських течій), 497, 547-550 ("Апокризис"), 554, 556, 557, 559 (відповідь з уніатського боку), 629
- Броньовський Мартин, див. Броневський Мартин,
- Броссе М. (Brosset M.), вч. (I) 444¹
- Брошневський Іоїль, добромильський ігумен (VIII-1) 182
- Бругман К. (Brugmann K.), вч. (I) 79³
- Брун, старійшина хрестоносців (III) 77⁴
- Брун Ф., вч. (I) 128⁴, 139¹, 295⁵, 540, 546
(II) 273³, 513¹, 514², 516^{2,6}, 517¹, 518¹, 523¹
(IV) 82³, 294², 295⁴, 296³, 297¹, 299¹, 300^{4,6}, 301¹, 302^{2,3}, 456, 487
(VII) 280¹
- Бруні (Brúni), варяг (I) 621
- Бруно, св. (I) 492
- Брунон, місіонер (I) 241
(II) 280
- Брух Августин, львівський купець (VI) 72
- Брютайль (Brutails A.), вч. (VI) 21², 22¹
- Брюховецький Іван Мартинович, козацький посол, пізн. гетьман (IX-2) 766, 782¹, 1188-1190 (посольство до Рако-

- ція), 1297, 1300 (повернення разом із Шебеші), 1303 (лист від Ракоція Виговському), 1482
- Брянцев П., вч. (IV) 426, 477, 482, 491
(V) 660
(VI) 486⁵
- Брячислав, син Ізяслава Володимировича, полоцький князь (II) 16-18, 21, 26
- Бублевський Іван, див. Боклевський Іван
- Бублик Василь, сотник у Острияніці (VIII-2) 75¹
- Бубнівський Левко Іванович (Бубновський Левко Іванович), козацький посол, військовий осавул, полковник (VIII-1) 118, 274, 310, 315
- Бубновський Левко Іванович, див. Бубнівський Левко Іванович
- Бугай Іван, козак (IX-2) 1544
- Бугай, гетьман (IX-1) 391, 392
- Бугославський С., вч. (II) 4²
- Буданов-Владимирський М., див. Владимирський-Буданов М.
- Будда (III) 464
- Будзінський С., вч. (VII) 5²
- Будивид (Буивид), литовський князь (III) 108
(IV) 16
- Будий, воєвода (II) 12²
- Будилович А., вч. (I) 244¹, 248², 249⁴, 255¹, 256⁶, 263¹, 546, 558, 565, 610
(III) 302¹
(V) 654
- Будний Симеон, протестантський друкар (VI) 431-433¹, 435, 470
- Бузекул, помилк., див. Бузескул В.
- Бузескул В. (помилк., Бузекул), вч. (II) 554
- (III) 504, 514
- Буивид, див. Будивид
- Буйнак, татарський царевич (IX-2) 661
- Буковський (Bukowski J.), вч. (VI) 416¹
- Букоємський Іван, шляхтич (VI) 592
- Букоємський-Слович Микола, див. Слович-Букоємський Микола
- Булава, боярин (V) 290
- Булавка, мозирянин, сотник (IX-1) 224³
- Буладмір, цар русинів (I) 578
- Булгаков М., див. Макарій, митроп., вч.
- Булевичі, князі (IV) 7
- Булига-Курцевич, див. Курцевич-Булига
- Булич М., вч. (III) 556
- Булич С., вч. (VII) 410¹
- Бунге Ф.Г. (Bunge F.G.), вч. (IV) 141², 473, 504
(V) 512¹
- Бунін А., вч. (II) 603, 604
- Бунтовецький Василь, шляхтич (VI) 244
- Бунтовецький Іван, шляхтич (VI) 244
- Буняк, див. Боняк
- Бурачков П., вч. (I) 50¹, 290⁴, 295⁵, 464⁷, 541
(II) 517¹, 519², 526¹
- Бурвіста, див. Бойребіста
- Бургарт, трірський єпископ (II) 30, 64, 65
його сестра, див. жінка Святослава Ярославича
- Бурда Дмитро, шляхтич (VI) 244
- Бурджігени, монгольський рід (II) 539
- Бурдикид, литовський князь (III) 108

- (IV) 16¹
- Буремський, шляхтич (V) 15²
- Буремські, шляхтичі (V) 32
- Бурій Василь, пугивльський посол (IX-1) 318, 350²
- Буріслейф, див. Болеслав I Хоробрий
- Бурлій Василь, син Кіндрата Бурлія (IX-2) 1080¹
- Бурлій Кіндрат (Бурлюй Кіндрат, Бурляй Кіндрат), медвідський сотник, пізн. полковник (VIII-1) 317 (VIII-3) 189 (IX-1) 473, 493 (посол до Москви), 499-501, 534, 545-548 (хід переговорів), 552, 561, 564-569 (IX-2) 610 (посол до Москви), 611, 614, 966, 1079-1080 (посольство до Швеції і перепони царя)
- Бурлюй Кіндрат, див. Бурлій Кіндрат
- Бурляй Кіндрат, див. Бурлій Кіндрат
- Бурновичі, половці (II) 530
- Бурундай, монгольський хан (II) 376, 382, 389, 472 (III) 76, 78, 82, 83, 87-90, 100
- Бурцов Марк, московський посол (X) 141
- Бурчевич Аклан, половецький князь (II) 349
- Бурчевичі, половецькі хани (II) 214, 530, 531
- Бурчевський Сава (Buczewsky Sauwa, Buczewsky Sawa), військовий писар (VII) 556, 560 (VIII-1) 23, 155, 174
- Бус, персонаж зі “Слова о полку Ігоревім”, ймов., див. Боз, король антів
- Бусбен, подорожник XVI ст. (I) 156¹
- Буслаєв Васька, герой билин (VI) 502, 503
- Буслаєв Ф., вч. (I) 320⁴ (III) 555 (VI) 371¹
- Буслаєвич Васька, герой билин (I) 386
- Буський Іван, городецький міщанин (VI) 257²
- Бут, служебник Боклевського (X) 198, 199
- Бут Василь, хорольський сотник, посол до хана (IX-2) 1430, 1432, 1433, 1437, 1441, 1451-1453, 1549
- Бут Григорій (But Hrehory), козацький посол до короля у 1648 р. (VIII-2) 134² (VIII-3) 14
- Бут Іван Нестеренко (Нестеренко Іван, Botho, Buto), корсунський полковий осавул (VIII-1) 315
- Бут Ілько, канівський сотник (VIII-1) 316
- Бут Конашевич Антін (Конашевич Антін Бут), козацький отаман (VIII-1) 115, 118, 122
- Бут Левко, військовий осавул у штабі Золотаренка, ніжинський сотник (IX-2) 929² (X) 150
- Бут Левко з Канева, повстанець, вибраний до комісії 1630 р. (VIII-1) 118
- Бут Мисько, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Бут Михайло, полтавець, татарський бранець (X) 126, 151, 211
- Бут Онисько, чигиринський сотник (VIII-1) 317

Бут Павло Михайлович, див. Павлюк

Бут Семен, козацький посол **(IX-1)** 469

Бут Федір, київський посол до хана **(X)** 84

Бутвич Васько, галицький боярин **(IV)** 58

Бутвич Яцко, галицький боярин **(IV)** 58

Бутвичі, бояри **(IV)** 61 **(V)** 76

Бутенко Андрій, канівський полковник **(IX-2)** 1029 (переговори з Матвеевим)

Бутіков Степан, воєвода, призначений у Ніжин **(X)** 173

Бутко, козак **(VIII-1)** 61

Бутко Филімон, наказний полковник у полку Нечая **(IX-2)** 1257

Бутков П., вч. **(I)** 581, 599 **(II)** 513¹ **(III)** 563 **(VI)** 566

Бутлер, полковник **(VIII-1)** 111², 128⁴

Бутов Гаврило, московський агент **(VIII-3)** 242

Бутович, данник з Чернігівської волості **(V)** 171

Бутович, київський хорунжий **(VII)** 171
його син **(VII)** 171

Бутович Григорій, див. Григорій, переяславський протопоп

Бутовичі, шляхетська родина **(VII)** 311

Бутовський В., вч. **(III)** 555

Бутримович Юрій, литовський писар **(IX-1)** 34

Бутумер, див. Путувер

Бутурлін, сівський воєвода **(IX-2)** 875, 1192

Бутурлін Андрій Васильович, московський стольник, воєвода **(IX-2)** 870, 918, 919, 937 (царський наказ іти з гетьманом на Луцьк), 938² (реляція про переговори з Тетерею і ногайськими послами), 940, 947-949, 951, 952 (повідомлення цареві про дії гетьмана), 953, 955 (повернення під Білу Церкву), 961, 1017, 1018 (вісті про облогу поляками Брацлава), 1019 (відправлення війська під Умань), 1024, 1028, 1042, 1045, 1046 (бойові дії з поляками і татарами), 1084, 1088, 1090 (виступ на Брацлав), 1102², 1125 (чутки про хворобу і смерть при облозі Львова), 1138 (бій під Озерною), 1140 (татарський полон і звільнення сина Івана), 1141 (чутки про полон і звільнення під Озерною), 1143, 1146, 1161, 1163¹ (призначення київським воєводою), 1220 (інструкція на воєводство), 1222¹ (форми взаємин з українськими урядами), 1237 (лист від гетьмана), 1247 (тривоги козаків з приводу московсько-польського замирення), 1269 (взаємини козаків з Радзивілами), 1271 (підготовка козаків встановити протекцію над Слуцьком), 1308 (одержання тексту семигородсько-українського договору), 1327¹ (повідомлення гетьманові про перехоплення Сапігою шведського посланця до козаків), 1331 (повідомлення

Виговського про невідале посольство до шведів), 1346 (розмови з Косовим), 1347 (листи гетьмана і писаря з приводу Віленської комісії), 1351, 1359⁵ (новини Дворецького про військові дії проти Польщі), 1366 (донесення цареві про підготовку ради козацької старшини), 1368 (інформація про передачу Хмельницьким гетьманства синові), 1374¹, 1467¹ (відомість від Виговського про розгром Ракоція)

(X) 5, 18, 29, 30, 34, 37, 40, 43, 56¹, 57-58 (збір відомостей про Корсунську раду), 71-72 (урочиста зустріч з Виговським у Києві), 79, 89, 95-96 (справа виборів київського митрополита), 98-99 (реляція царю про вибори митрополита), 145-146 (розмови з козаками про введення московських залог в Україну), 149, 159, 160, 174, 175, 183, 208, 245, 246

Бутурлін Василь Васильович, ближній боярин, тверський намісник (IX-2) 609, 649 (посольство до козаків), 679, 685 (намагання зустрітися з гетьманом), 688, 690-694¹, 697, 698, 722-723 (листи від Хмельницького), 724, 725, 728, 729-730 (зустріч з Богунном), 731-732 (приїзд до Переяслава), 733 (останні інструкції з Москви), 734, 736 (перша розмова з гетьманом), 737 (велика рада), 738 (урочиста аудієнція), 739-740 (відмова присягти козакам від імені царя), 741-742

(наділення гетьмана царськими відзнаками), 743-744 (відмова у гарантійній хартії), 745-747 (приведення до присяги у Києві), 748-749 (приведення до присяги у Ніжині і Чернігові), 750 (збір відомостей про козаків), 751-754, 756-763 (Переяславські переговори), 769, 770, 778 (листи від козаків про військову допомогу), 792, 797, 799, 801 (переговори з козацькими послами), 809, 810, 818, 823, 828, 835, 836¹, 837 (лист від Виговського), 839, 840, 847 (рекомендаційний лист від Виговського за київську громаду), 848-850, 859, 862, 864, 901, 919 (клопотання Виговського за Лісницького), 923², 926 (пояснення Виговського про неможливість реєстру війська), 933⁷ (звернення Поклонського про клопотання перед царем щодо військової допомоги), 945 (обмін листами з Виговським), 952 (повідомлення Виговського про турецькі військові плани), 959^{2, 3}, 960¹, 1069 (лист Хмельницького про військову допомогу), 1072-1074 (царське рішення про військову допомогу козакам), 1078, 1079, 1080-1081 (царська інструкція протидії козацько-шведським переговорам), 1085-1087 (справа з Василевичем), 1088-1090 (прибуття під Білу Церкву і виступ на Брацлав), 1091, 1097, 1102 (похід на Львів), 1103-1104 (дії під Гусятином і Кам'ян-

цем), 1113 (реляція цареві), 1115, 1116 (облога Львова), 1118-1119 (вимога до лівів'ян присягнути цареві), 1122, 1125-1126 (відступ від Львова), 1129 (донесення цареві про непорозуміння з Хмельницьким), 1138 (реляція цареві про події під Озерною), 1141-1143, 1147², 1149, 1159-1160 (реляції цареві про козацьку лояльність), 1161-1163 (немилість і самогубство), 1169, 1417, 1547, 1548

Бутурлін Іван Андрійович, стольник, могилівський воєвода **(IX-2)** 1138 (полон і звільнення під Озерною), 1140, 1143, 1145, 1146, 1149⁵, 1161, 1266 (друге призначення могилівським воєводою), 1267 (конфлікт з Нечаям), 1422 (скарги на Нечая)

Бутурлін Федір Васильович, окольничий **(IX-2)** 883 (наказ царя про виступ проти польських військ), 1025 (лист від Хмельницького з проханням про допомогу), 1026, 1027, 1073¹ (повернення з України), 1103 (політичні дискусії з Хмельницьким), 1162, 1267 (доручення переговорів з гетьманом щодо Нечая), 1318 (повідомлення Остафія Виговського про похід Ждановича), 1365, 1378 (посольство до козаків), 1383, 1384, 1411 (розмова з Остафієм Виговським), 1412-1413 (переговори в Чигирині), 1417¹, 1419 (переговори

з Іваном Виговським), 1421 (вивідування даних про іноземні посольства до гетьмана), 1422 (докори гетьманові), 1425 (справа київських стрільців), 1426, 1430², 1433-1435, 1437, 1447 (лист Івана Виговського про військову допомогу), 1450

(X) 46

його син **(IX-2)** 1426

Бухар-султан **(VIII-1)** 31

Буцинський П., вч. **(VIII-2)** 219, 220

(VIII-3) 204¹

(IX-1) 137¹

(IX-2) 807³, 813, 1474³, 1481,

1482, 1484, 1487, 1543, 1545

Буцні, українська родина **(VII)** 14

Буцні-Берлинські (Берлинські-Буцні), шляхтичі **(V)** 95

(VI) 251, 253

Буцнів Васька, шляхтич **(VI)** 251

Буцький Тарасій, митрополичий скарбник **(X)** 138

Буча (Bucz), донька Володимира, володимирського князя (ймов., Андрія Юрієвича, галицького короля), жінка Любарта Гедиміновича (див. також: Любарт, син Гедиміна - його жінка) **(III)** 531, 532, 570

Бучацька Барбара, шляхтянка **(V)** 104

Бучацький, шляхтич **(IV)** 316¹

(VI) 277, 608

(VII) 14

Бучацький Бартош, кам'янецький староста **(V)** 319

Бучацький Войцех, шляхтич **(VI)** 177

Бучацький Миколай, шляхтич **(VI)** 625

його син **(VI)** 625

- Бучацький Михайло, урядник (поч. XVI ст.) **(VI)** 243
- Бучацький Михайло, кам'янецький староста (перш. пол. XV ст.) **(IV)** 193, 217
(V) 319
- Бучацький Михайло, шляхтич (кін. XIV ст.) **(V)** 80²
- Бучацький Теодорик, див. Бучацький Фрідріх
- Бучацький Фрідріх (Бучацький Теодорик), подільський староста **(IV)** 215, 240
(V) 319
(VI) 58, 59, 63, 143¹
- Бучацький Ян, кам'янецький староста **(V)** 319
- Бучацький-Творовський, див. Творовський-Бучацький
- Бучацькі, шляхетська родина **(IV)** 191, 198
(V) 40, 104, 319, 320
(VI) 175, 236, 250, 420, 608
(VII) 9, 14
- Бучинський Б., вч. **(IV)** 198², 203⁴, 477, 481, 483
- Бучинський Ян, козацький посол **(VIII-1)** 34
- Бушан Г. (Buschan G.), вч. **(I)** 26¹, 128¹, 135¹, 247²
- Бушинський Дмитро, зем'янин **(VI)** 282
- Бушинський Процко, зем'янин **(VI)** 282
- Бушинський Степан, валуйський переїждчик **(VIII-2)** 37
- Бушинські, магнати **(VI)** 282
- Бушля, козацький посол з полку Нечая **(IX-2)** 1273
- Бяйдук, отрок **(III)** 305

В

В.-Буданов, див. Владимирський-Буданов М.
 В.К., криптоніми (III) 405¹
 В.Щ., криптоніми (VI) 618, 621
 Ваврен Жан, подорожник (VI) 26⁴
 Вагилевич І., вч. (II) 572
 (IV) 118⁷, 462
 (V) 636
 Вадковський О., див. Антоній, архі-
 еп., вч.
 Вадовський (Wadowski J.A.), вч.
 (VI) 448³
 Вадовський, черкаський полковник
 (VIII-2) 167, 183
 (VIII-3) 61
 Важинський, грубешівський міща-
 нин (VIII-1) 197
 Важинські, українська шляхетська
 родина (VIII-2) 115²
 Ваза, династія польських королів
 (IX-1) 454
 Вайгер, див. Вайгер
 Вайер Людвік (Вайгер, Вейгер, Wa-
 her), ельбінський каштелян,
 начальник пруського відді-
 лу у польському війську
 (VIII-3) 96, 97
 Вайнбер, пруський посол (VIII-1)
 205
 Вайц Г. (Waitz G.), вч. (I) 174³
 (II) 30⁵
 Вакер, посол (VII) 197, 199³
 Валевський А. (Walewski A.), вч.
 (IX-2) 1233⁷
 (X) 306², 329², 376
 Валевський В. (Walewski W.), вч.
 (II) 557
 Валента, див. Валентиніан II
 Валентиніан II (Валента), римський
 імператор (I) 155
 Валентій, берестейський війт (VI)
 185

його батько (VI) 185
 Валентій Левко, селянин (VI) 292
 Валенштайн, полковник (VIII-1)
 129¹, 168
 Валеріан, капуцин, агент Володис-
 лава IV (VIII-2) 111, 112
 Валицький, інформатор про посоль-
 ство (VII) 197
 Валішевський К. (Waliszewski K.),
 вч. (VIII-2) 197
 Валуєв Д., вч. (III) 553
 Валожинич-Костюшко К., див. Ко-
 стюшко-Валожинич К.
 Валята Дмитро, купець (VI) 63
 Валята Кіліян (можл., Кіліян Грек з
 Білгорода), купець (VI) 63
 Валяти, купецька родина у Білгоро-
 ді (VI) 63
 Вальдек, шведський офіцер (IX-2)
 1399²
 Вальдемар, син Кнута та Інгеборги,
 внук Мстислава Мономахо-
 вича, датський король (II)
 117
 Вальдероде, імператорський радник
 (IX-2) 1338⁴
 Вамбері Г. (Vámbéry H.), вч. (I)
 232³, 543
 Ваповська Катерина, власниця Ди-
 нівського ключа (I) 217⁷
 (VI) 460
 Ваповський, помилка Лукомського
 (див. Коховський) (VIII-2)
 125⁴
 Ваповський Бернард (Wapowski
 Bernard), хроніст (IV) 191¹,
 255¹, 261², 264^{1, 2}, 281⁴, 283¹,
 285¹, 286³, 287, 288², 289⁷,
 290¹, 328², 331^{1, 2}, 332³,
 333^{1, 2, 5}, 334^{3, 4}, 348¹, 426,
 478, 482, 485
 (V) 85^{2, 5}, 451¹, 527²
 (VII) 23, 24⁴, 25³, 26^{2, 3},
 27^{1, 3, 4, 5}, 28¹, 29⁴, 30^{1, 3, 7},

31^{2,4}, 32^{1,2,4}, 33⁵, 59⁵, 60¹⁻³, 94²

Вапівські, шляхтичі (VI) 239⁵

Варвара, малярка (VI) 376¹

Варвара, св. (IX-1) 331⁴
(IX-2) 706², 741, 1001
монастир (V) 264
церква (IX-1) 185, 187

Варда Склір (Склір Варда), магістр Цимісхія (I) 472, 473, 496, 499, 500⁷

Варда Фока (Фока Варда), братанич Никифора Фоки (I) 473, 496, 497, 499, 501, 574

Варлаам, печерський ігумен, син боярина Яня (II) 379
(III) 263¹, 378, 415, 416

Варлаам, пустельник (III) 464, 560, 562
(VI) 341, 342⁷, 343

Варлаам, сучавський митрополит (IX-1) 128

Варлаам Калабрійський, полеміст (VI) 493

Варненьчик Володислав, див. Володислав III Варненьчик

Варон (Vagon), професор філософії у Паризькій сзуїтській колегії, вчитель Петра Могили (VIII-2) 95⁴

Вартбергерський Герман, див. Герман Вартбергерський

Вартеслав, див. Вартислав

Вартислав (Вартеслав, Warteslau), син Оди (II) 17², 18⁷, 30, 31¹

Варшевицький, його інвентар (IV) 174², 467, 476

Варшевицький Станіслав, полеміст (VI) 446, 457

Васенко П., вч. (I) 601

Василевич Григорій, боярин (III) 57, 58

Василевич Іван, козацький отаман (VIII-1) 296

Василевич Іван, миргородський (можл., роменський) писар (IX-2) 1165-1166 (вісті з гетьманської столиці), 1172, 1191
(X) 49

Василевич Ігнат (Wasilowicz Ihnath), гетьман (VII) 240, 284

Василевич Кіндрат, роменський сотник (IX-2) 1165-1166¹
(новини з Чигирина і передача їх Лопухину)

Василевич Михайло, пересопницький ігумен (VI) 430, 431

Василевич Теодосій, михайлівський ігумен, случький архімандрит (IX-2) 767¹, 853
(нарада в Чигирині), 855-856
(донос ченця Рафаїла), 949⁴-950¹ (клопотання Богуслава Радзивіла перед Косовим), 966, 993-996, 998, 1001
(приїом патріарха Макарія), 1002, 1071 (втеча до Литви), 1081 (антимосковська діяльність), 1084-1085 (заклик до могилівців), 1086, 1087, 1515

Василевський В., вч. (I) 127¹, 146², 153², 154¹, 155³, 156¹, 157², 166², 231², 380², 393¹, 401², 417¹, 431¹, 449¹, 463⁷, 464⁴, 468⁵, 472³, 485⁷, 496¹, 497², 499¹, 507², 557, 559, 565-567, 569, 573, 574, 609, 610, 615
(II) 66¹, 115³, 116⁴, 117⁵, 414³, 516², 521⁴, 522⁴, 524³, 526¹, 528², 529²
(III) 281³, 543
(IV) 23¹, 95², 302², 427
(V) 632
(VI) 6², 24¹

Василенко В., вч. (VI) 633

Василенко М., вч. (VIII-1) 319, 321

(VIII-2) 127, 199, 208
 Василенко Семен, чигиринський сотник (VIII-1) 316
 Василиса (у чернецтві Агафія), княгиня (VI) 309¹
 Василій, владика (IV) 17
 Василій, див. Василь
 Василій, отець, пресвітер (VI) 265
 Василій, печерський ігумен (III) 488, 562
 Василій, син Андрія, овруцького князя (III) 169
 Василій Романович, зем'янин (VI) 282
 Василь, автор повісті про волинську війну (I) 588
 (II) 83, 94, 96, 97², 101, 120
 (III) 198, 487
 Василь, вишгородський священник (IX-1) 329
 Василь, див. Василій
 Василь, див. Василько
 Василь, див. Васько
 Василь, див. Володимир, син Святослава Ігоревича
 Василь (у постригу), див. Леонтій, великий князь чернігівський
 Василь, кашинський князь (IV) 516
 Василь, київський піддячий (X) 341
 Василь, козак з Канева (IX-1) 277
 Василь, козелецький князь (II) 338
 Василь, мінський князь (IV) 14
 Василь, новгородський архієпископ (III) 172, 173
 Василь, обозний писар Війська Запорізького (IX-2) 1375 (участь у посольстві Коробки до Москви), 1378 (царські дарунки)
 Василь, осліпитель Василька Тербовлянського, боярин (II) 395

Василь, острозький священник, полеміст (VI) 466, 467², 489, 490, 493, 494, 496⁵, 552
 Василь, отаман (X) 205
 Василь, племінник Андрія Мстиславича (III) 187
 Василь, рильський князь (кінець XIII - початок XIV ст.) (III) 179
 Василь, св. (I) 439, 440, 585, 592
 (III) 388-392, 404³, 460, 461, 477
 (V) 654
 (VI) 322, 339², 340, 341, 342², 454-456, 496, 497
 (VII) 417
 (VIII-1) 87⁵
 (IX-2) 916
 монастир, церква (I) 524
 (II) 215, 265, 266, 276, 288, 379, 563
 (III) 420, 424, 428
 (V) 263, 484
 (VII) 531, 532
 (VIII-1) 184
 (IX-1) 332¹
 Василь, син Костянтина Ольгердовича, чарторийський князь (IV) 174
 Василь, син Михайла Наримунтовича, пинський князь (IV) 122, 174, 466
 Василь, син Патрикія Наримунтовича, рильський князь (кін. XIV ст.) (IV) 68, 455
 Василь, син Семена Омельковича (IV) 267
 Василь, слуга (V) 170¹
 Василь (можл., див. Василь Суразький), староста або намісник суразький, дворянин Василя-Костянтина Острозького (VI) 489³

- Василь, уніатський священник (VIII-1) 197
його зять (VIII-1) 197
- Василь I Дмитрович, великий князь московський (IV) 72, 73, 143, 157, 457, 471
його жінка, див. Софія, донька Витовта
- Василь II Васильович Темний, великий князь московський (V) 408⁴, 528, 529
його швагро, див. Олелько, син Володимира Ольгердовича
- Василь III Іванович (Wasył), великий князь московський (IV) 264¹, 271, 280, 283², 288, 290, 291, 346, 485, 486 (VI) 362 (VII) 26, 31, 86³, 87, 92
- Василь I Македонянин, візантійський імператор (I) 404, 405, 431, 484², 518, 568, 615 (III) 289, 376¹ (VIII-1) 149 (IX-2) 987
- Василь II Болгарбойца (Болгароктен; помилк., Македонянин), візантійський імператор (I) 404³, 495⁵-500⁶, 501-503, 506, 507, 510, 515, 526, 527¹, 573 (II) 35, 509⁷, 522 (IX-2) 1001
його сестра, див. Анна, жінка Володимира Святославича
- Василь Гаврилович (Василько Гаврилович), боярин (III) 50
- Василь Іванович, смоленський та брянський князь (IV) 66
його син (IV) 66
- Василь Кесарійський, його книга (VI) 339¹
- Василь Олександрович, брянський князь (III) 181, 187, 188
- Василь Половчин (Половчин Василь), половець (II) 537
- Василь Суразький, можл., див. Василь, староста або намісник суразький
- Васильев А., вч. (I) 469⁷
- Васильев В., вч. (I) 233³, 431², 433², 566 (II) 583 (III) 542
- Васильківна, див. Ольга, донька Василька Романовича, жінка Андрія Всеволодовича
- Васильківські, шляхтичі (VIII-1) 182³
- Василько, внук Всеслава Брячиславича (II) 133, 137
- Василько, вслонимський князь (II) 402 (IV) 10
- Василько, див. Василь
- Василько (помилк.), див. Володимир, син Василька Романовича
- Василько, син Володимира Ярославича, галицький князь (II) 448, 454
його жінка, див. Федора, донька Романа Мстиславича
- Василько (Василько Леонович, Василько Маричич, Маричич), син Льва Діогена, внук Володимира Мономаха (II) 115³, 134, 522, 533¹
- Василько (Wazul), син Романа Мстиславича, брат Данила Галицького (II) 246, 248, 250, 311², 376, 401, 477, 483, 544 (III) 18, 21, 22, 24 (недовге князювання на Волині), 27, 29, 38, 42, 44 (берестейське

князювання), 45, 47, 49, 50, 52-55, 57-59, 60-61 (битва під Ярославом), 62-63¹ (солідарність Романовичів), 64-67, 68-69² (проект церковної унії), 70-71 (зносини з Римом), 73, 77, 78, 82, 86-89 (боротьба з татарами), 90, 92 (смерть у 1270 р.), 93-96, 98, 104, 106, 108, 136, 156, 157, 158¹, 177, 205³, 232³, 254, 512, 520, 569, 570

(VI) 303

його жінка, див. Олена (Дубравка), донька Юрія Всеволодовича

його донька, див. Ольга (Васильківна), жінка Андрія Всеволодовича чернігівського

Василько (Василько Теребовлянський), син Ростислава Володимировича, теребовлянський князь **(II)** 72, 74-75¹ (відокремлення Галичини), 77, 90, 91-93 (осліплення Василька), 94-96 (галицька війна), 98-101, 122, 364, 390, 395, 400, 408, 409 (теребовлянський князь), 410-411 (конфлікт з Давидом), 412 (війна 1098-1099 рр.), 414-415 (стосунки з Польщею), 415-416 (колонізаційні плани), 417, 419, 420, 454², 465, 523, 548², 569
(III) 198, 206, 214, 216, 290
(VI) 297, 298¹

Василько, син Ростислава Ярославича **(I)** 191³

Василько, син Юрія Володимировича Мономаховича **(II)** 180, 181, 522

Василько, син Ярополка Ізяславича, дорогичинський князь **(II)** 367, 371, 372², 387, 388, 398, 565-568

Василько Гаврилович, див. Василь Гаврилович, боярин

Василько Леонович, див. Василько, син Льва Діогена

Василько Маричич, див. Василько, син Льва Діогена, внук Володимира Мономаха

Василько Теребовлянський, див. Василько, син Ростислава Володимировича

Васильковичі, галицька династія по лінії Василька Ростиславича теребовлянського **(II)** 123, 417, 418, 423, 488⁴

Васиян, володимирський єпископ **(V)** 413

Васиян, московський емігрант **(VI)** 423

Васиян (Васьян), туровський єпископ **(V)** 413, 414

Васиян, чернець **(VI)** 309

Васох Драдут (Драгин), шляхтич **(VI)** 236, 237

Вассенберг Е., біограф Володислава IV **(VII)** 473², 480¹
(VIII-1) 205²

Васюта, городенський міщанин **(VI)** 257²

його вдова, міщанка **(VI)** 257²

Васюта з Івановець, шляхтич **(VII)** 101

Васютина, селянка **(VI)** 267⁵

Вася, жінка Копчі Балучинського **(V)** 287

Васькевич Гринько (Васькович), шляхтич **(VII)** 16

Васькевич Федько, шляхтич **(VII)** 16

Васько, дяк **(V)** 478

Васько, дяк **(VI)** 334
 Васько, ландвійт **(VI)** 266
 Васько, маляр **(VI)** 376¹
 Васько, переяславський товмач **(IX-1)** 549
 Васько, писар Прилуцького полку **(VIII-3)** 280
 Васько, піп **(V)** 274
 Васько, селянин **(VI)** 292
 Васько, чигиринський товмач **(IX-2)** 687
 Васько (Wasil), чигиринський хорунжий **(VIII-3)** 274
(IX-1) 100⁷, 106⁴, 107⁷, 108¹, 116, 117, 148
 Васько з Риботич, шляхтич **(VI)** 237
 Васькович, див. Васькевич Гринько
 Васьковський Яцько (Войськовський Яцько), черкаський сотник **(IX-2)** 1267
 Васьковські, шляхтичі **(VI)** 281
 Васьян, див. Васиян, туровський єпископ
 Ватага Яків, молдавський посол **(IX-1)** 517
 Ватенбах В. (Wattenbach W.), вч. **(I)** 565
(II) 23², 30^{2,5}
(III) 507
 Ватрикуш Тимко, городенський міщанин **(VI)** 257²
 Вахевич Б., вч. **(IV)** 424
(VI) 356¹, 357¹
 Вахнянин А., вч. **(VI)** 427¹
 Вахович Сидір, красноставський міщанин **(VI)** 256
 Вацлав, св. **(I)** 212²
 Вацлав, чеський король **(III)** 97, 98, 108, 111, 118
(V) 304
 Вашингтон Дж., американський президент **(VIII-2)** 218
 Вдовиченко, гетьман **(IX-1)** 392, 421, 422

(IX-2) 1231

Ведров С., вч. **(III)** 550
 Вежбовський Т., вч. **(VII)** 147¹
 Вейнберг Л., вч. **(VIII-2)** 199
 Вейський, польський шляхтич з хоругви Мартина Калиновського **(VIII-2)** 192¹
 Велавицький Олександр, шляхтич **(VII)** 422
 Велавський Ларивон, слуга чорнобильського замку **(V)** 44
 Велавські-Левковські (Левковські-Велавські), шляхтичі **(VI)** 281
 Велебневський, козак **(IX-2)** 960¹
 Велевицький Я. (Wielewicki J.), автор щоденника **(V)** 542¹, 583¹, 596³
(VI) 453⁷, 455¹, 573¹, 577⁴
(VII) 237^{2,3}, 238², 326⁴, 583
(VIII-1) 25⁷, 32⁷
 Велес (Волос), слов'ян. міф. **(I)** 318², 319-321, 322, 323, 613
його внук (за "Словом о плку Гуревім"), див. Боян
 Великий-Гагін Данило Степанович (Гагін-Великий Данило Степанович), князь, брянський стольник, воєвода **(IX-2)** 634⁷, 1544
 Велицькі, шляхтичі **(V)** 32
 Величко Г., вч. **(I)** 6¹, 432¹, 557
 Величко Онопрій, биківський сотник **(IX-1)** 237⁷
 Величко Самійло, український літописець **(VII)** 478³, 576
(VIII-1) 270², 280², 297¹, 321
(VIII-2) 123³, 125, 155², 165, 166, 170, 193³, 203, 206, 215, 217, 220, 221
(VIII-3) 29¹, 31¹
(IX-1) 373, 410¹, 413, 442, 488¹, 494², 586¹, 588³, 601

- (IX-2)** 713¹, 752-754, 759, 767⁵, 807³, 871¹, 876³, 884¹, 1044¹, 1047¹, 1141², 1373², 1476, 1477
- (X)** 100, 102, 136, 137¹, 150³, 152, 154, 229¹, 233, 274, 368
- Велі Хаджи, турецький купець **(VI)** 15
- Велі-ага, каймакан **(IX-1)** 216
- Велізарій, візантійський полководець **(I)** 168
- Велінг Готард, шведський посол **(IX-2)** 1105 (посольство до Ракоція), 1107, 1232, 1283-1284 (королівська інструкція в козацькій справі), 1290, 1295, 1296 (посольство до козаків), 1304-1307 (переговори в Ракоція), 1313 (посольство до Чигирина для укладання союзного договору), 1316 (розмови з Виговським), 1326-1328¹ (невдалі переговори в Чигирині), 1330 (звіт королеві), 1331 (лист Ракоцієві від гетьмана), 1332-1333 (листи-накази короля), 1379-1380 (використання поляками перехопленого донесення Карлові Густаву з Чигирина), 1393-1394 (фіаско з посольством до козаків), 1396, 1397, 1428, 1429, 1433, 1436, 1549
- Велькевич Стефан-Сильвестр (Белькевич Сильвестр), київський митрополит **(V)** 415, 416
- Вельопольський Ян, бецький, войницький каштелян **(VIII-3)** 184¹
- (IX-2)** 1096, 1183 (поради Ракоцію), 1191, 1254 (посольство до австрійського імператора)
- Вельтман О., вч. **(I)** 507²
- Вельф Рудольф, герцог **(II)** 30⁵
- Вельфи, німецька родина герцогів **(II)** 30⁵, 153
- Вельямінов-Зернов В., вч. **(IV)** 306², 323¹
- (VII)** 77
- (VIII-1)** 63¹
- Венгерський А., вч. **(VI)** 434¹, 569², 624, 626
- Венгржиновський С., вч. **(IX-1)** 87, 473¹
- Венгрин Матвій, селянин **(VI)** 266
- Веневітінов М., вч. **(II)** 332⁶
- (III)** 486¹
- Венелін Ю., вч. **(I)** 604
- Венера, міф. **(VII)** 372
- (VIII-3)** 70
- (IX-1)** 586
- Венжик, див. Ян Х Венжик, примас
- Веніамін Тудельський (Тудельський Веніамін), жидівський подорожник XII ст. **(I)** 286, 288
- Венцель Г., вч. **(III)** 62¹, 519
- Венцеслав з Голухова, господар **(V)** 75¹
- Вербицький, луцький біскуп **(IV)** 403
- Вербицький Венедикт, український шляхтич **(IX-2)** 747¹
- Вербицький М., вч. **(II)** 564
- Вербицький Степан, козак, лубенець **(IX-2)** 1233
- Вергуненко, сотник Корсунського полку **(VIII-3)** 275
- Вердум Ульріх, німецький подорожник XVII ст. **(V)** 253¹
- Веревський Ф., вч. **(III)** 558
- Веремієнко Опанас, наказний стародубський полковник **(IX-2)** 874 (контрдії на виступ Радзивіла)

Верешака Прокіп, чернігівський
коморник (VIII-2) 115²

Верещинський Бартош, ківський
біскуп (VII) 193, 194, 197,
251², 281, 314¹, 404, 580

Верещинські, шляхтичі (VI) 611

Верзілов А., вч. (VI) 52², 70⁵, 92²,
94³, 102^{4,6}, 601
(VIII-2) 80³

Вертелецький, іллінецький сотник
(IX-2) 878

Вертнер М. (Wertner M.), вч. (III)
67¹, 71⁴, 505

Верхратський І., вч. (I) 556
(II) 610

Верхратський О., вч. (I) 213¹

Верхуслава, донька Всеволода
Мстиславича, жінка Боле-
слава IV Кучерявого (II) 144

Верхуслава, жінка Ростислава Рю-
риковича (II) 279
(III) 295, 380, 382, 383, 385

Веселій Франц, угорський палатин
(IX-1) 510

Веселовський М.В., вч. (I) 58¹

Веселовський М.І., вч. (I) 42³, 43²

Веселовський О., вч. (I) 78², 136¹,
137⁴, 138², 142³, 151¹, 174³,
202², 203², 206³, 210⁴, 320¹,
324¹, 329², 336⁴, 338², 402²,
436¹, 440¹, 507², 546, 612
(III) 496¹, 559, 560
(VI) 347¹

Веселовські, шляхтичі (V) 32¹

Весель, староста (IX-2) 1461

Веске М., вч. (I) 62¹

Весна, слов'ян. міф. (I) 323²

Вест Каталон (Каталон), намісник
придунайської області (II)
37

Вестберг Ф. (Westberg F.), вч. (I)
158², 167², 174³, 181³, 195²,
196¹, 208⁴, 211¹, 212¹, 227¹,
229³, 231⁴, 232³, 234⁴, 284^{2,3},

285¹, 292⁴, 295¹, 302¹, 307²,
378¹, 393¹, 401², 408⁴, 434^{1,3},
461¹, 463², 464², 489², 542,
568, 605, 612, 613, 616, 618
(II) 16²

Вестермарк Е. (Westermarck E.), вч.
(I) 342³, 343²

Вестерфельд Абрагам фон, придво-
рний художник Януша Ра-
дзивіла (VIII-2) 162¹
(IX-1) 330, 331¹, 348²

Ветухов А., вч. (I) 316²

Вешняк Федір Якубович (Якубович
Федір Вешняк, Wiesniak
Chwedor Iakubowicz), чиги-
ринський сотник, пізн. пол-
ковник (VIII-1) 316
(VIII-2) 116, 134²

(VIII-3) 14 (козацький посол
до короля), 25, 60 (бойові дії
під Костянтиновом), 144
(неприятель до комісії Кисе-
ля), 173 (посол до Москви),
182¹, 274

(IX-1) 114

(IX-2) 1523

Вжещ, польський ротмістр (IX-2)
1161

Виговська Олена з родини Стетке-
вичів (Стеткевичева Олена),
жінка Івана Виговського
(IX-2) 730, 1412, 1420, 1450
(X) 25, 41, 42, 113, 138

Виговський Василь, овруцький
полковник (X) 280, 284, 285

Виговський Данило (Wiowsky Da-
niel), полковник, наказний
гетьман (IX-1) 532, 536, 539,
554, 566, 567

(IX-2) 659² (?), 723 (зустріч з
московськими послами), 735
(участь у Переяславській ра-
ді), 743 (присяга цареві),
887, 926, 945-946 (посольст-

во до царя), 947 (наділення маєностями царем), 1031, 1117 (переговори з львів'янами), 1125-1126 (спустошення Польщі), 1128-1129 (облога Любліна), 1163 (одруження з Катериною Хмельницькою), 1206, 1239, 1251 (тривоги з приводу укладання московсько-польського перемир'я), 1300 (зустріч із семигородським послом Шебеші у Смілій), 1411 (зустріч з Федором Бутурліним), 1413, 1419

(X) 5, 25 (справа наданих маєностей), 74, 134, 235 (наказний гетьман), 243, 269 (наказ Івана Виговського наступати на Київ), 270, 273, 277-282 (наступ на Київ), 283-285 (другий наступ на Київ), 333, 337, 341, 346

його жінка, див. Хмельницька Катерина

Виговський Іван (Wichowski Ivan, Wuchowski Ivan), генеральний писар Війська Запорізького, пізн. гетьман **(VIII-2)** 114¹, 149, 204

(VIII-3) 79 (плани походу на Львів після Пилявецької битви), 80³, 105 (посольство до Юрія Ракоція), 152¹, 163(?), 227, 228-229 (застереження Киселю проти повернення до Києва), 236, 239, 245 (переговори з Нероновим), 247, 251 (песимістична оцінка польсько-українських перспектив), 255, 271, 274

(IX-1) 18, 19⁷, 33⁷, 50 (переговори з венеційським послом), 53, 56, 63, 66, 86, 88³,

89², 91 (молдавський похід Хмельницького), 103¹, 110, 113-115 (посольство Унковського), 117, 118, 120-125 (посольство о. Арсенія Суханова), 126 (ставлення до Акундинова), 137, 146, 153, 156, 173³, 202³, 206, 207, 213-214 (посольство Януша Радзивіла), 218-219 (вірші на похвалу), 247⁷, 248⁷, 250⁷ (лист від Василя Лупула), 251⁷, 253, 256 (таємні листи до Москви), 272, 273⁷, 280^{2,3}, 281, 285-287 (зрада ханом під Берестечком), 289, 290 (звільнення Хмельницького), 291, 294-295 (справа видачі Виговського полякам), 300, 308⁷, 309, 314-315 (розмова з Богдановим), 317, 318, 320, 325⁷, 344¹, 348², 349, 350², 351-352 (переговори з Маховським), 353-355, 358, 363, 367-369, 372, 377, 379³, 381, 382, 384, 388, 398 (про посольство Іскри), 399, 400, 418, 435, 436 (лист до царя), 438-439 (погром під Багогом), 451-452 (посольство Унковського), 454-455 (листи Радзейовського), 459-462 (переговори із Зацвіліховським і Чорним), 467¹ (лист до стародубського воєводи), 468, 469, 472, 476 (переговори з Лупулом), 478-480 (весілля Тимоша Хмельниченка), 485, 493 (польський наступ), 500-501 (посольство до Москви), 521, 522 (плани на гетьманську булаву), 536-538 (турецьке посольство), 545-547 (посольство Бурляя

і Мужилівського до Москви), 548-549 (розмова з Яциною), 552, 553, 554 (незадоволення гетьмана), 555-557 (відносини з татарами), 559 (конфлікт з гетьманом), 564-568 (переговори з Матвеевим і Фомінім), 570, 572, 575², 588¹

(IX-2) 609, 613-614 (листи до Москви), 615-619 (переговори з Фомінім), 642¹, 649¹, 656, 659², 663-664 (розповідь московським послам про договір козаків з ханом), 678, 679, 683-684 (лист до московських послів), 688-690, 692, 693, 694-697 (розповідь московським послам про замирення татар з поляками), 698, 709, 711, 715-720 (пояснення козацько-татарських відносин), 723-726 (переговори зі Стрешневим), 730, 731, 734-737 (участь у Переяславській раді), 740-741 (присяга цареві), 743 (домагання гарантійної хартії), 744, 748, 750 (відомості Бутурліну), 756, 758-759 (деталі про Переяславську умову), 760-764 (Переяславські переговори), 766, 767, 772, 774, 777, 778 (лист до Бутурліна про військову допомогу), 779¹, 781, 783², 784, 786 (пункт у петиції до царя), 789, 791, 794, 795, 813, 814-815 (царські постанови), 820, 828, 835-836 (листи у Москві до козацьких послів), 837 (лист Бутурліну), 838, 840 (царська грамота), 847 (рекомендаційний лист до Бутурліна щодо ки-

ївської громади), 853, 854-855¹ (рекомендації київському духовенству перед царем і патріархом), 856, 857-858 (підтримка Братської школи і монастиря перед царем), 873⁵ (повідомлення воєводам про польський напад на Бушу), 886³, 887 (лист від Радзивіла), 891⁴, 892 (пояснення перед московським послом місії Савича до хана), 897-899 (переговори з кримським послом), 900¹, 903, 904 (виправдання Ракоція), 910-913, 914 (переговори зі Старковим), 915, 917 (листи до шведської королеви і Радзейовського), 919 (клопотання за Лісницького перед Бутурліним), 922 (лист від воєводи Стефана), 923 (переговори з волоськими послами), 924 (царські дари), 925, 926 (лист до Бутурліна про неможливість реєстру війська), 932, 933, 938 (поїздка до Києва), 940 (переговори у Фастові з Ржевським), 941¹, 942-944 (відомості для Ржевського), 945 (обмін листами з Василем Бутурліним), 946 (прохання до царя і пересилка документів), 947 (царська жалувана грамота на Брацлавське воєводство), 948 (інформація цареві про плани короля), 949-950¹ (листи Яна і Богуслава Радзивілів), 952 (лист до Василя Бутурліна про турецькі плани), 955, 957, 959², 977, 1009 (зустріч з патріархом Макарієм), 1020-1023 (переговори з

Тургеньєвим), 1029 (переговори з Матвєєвим), 1041, 1064 (відомості цареві про турецьке посольство), 1065, 1073-1074 (посольство Климятенка до царя), 1075-1076 (передача цареві листа Тишкевича до гетьмана), 1078 (переговори з послом Стефана відносно волоських сейменів), 1079-1081 (шведське посольство Данила Калугера), 1085-1086 (справа з митрополитом), 1087-1088 (лист до Золотаренка), 1089-1090 (прибуття Василя Бутурліна), 1091, 1096, 1097, 1104, 1105 (лист до Ракоція), 1106, 1114, 1117-1126 (облога Львова), 1138, 1140, 1143-1144 (переговори з татарами під Озерною), 1146, 1147, 1157, 1159-1161 (розмови з Бутурліним у Білій Церкві), 1167, 1169, 1170 (переговори з Любовіцьким), 1172-1173 (лист до Гродзіцького), 1175-1176 (лист до ханського візира щодо допомоги полякам), 1177, 1178 (лист від Радзейовського), 1179 (лист до шведського короля), 1181, 1182, 1184⁴-1186 (листування з Ракоцієм і Стефаном), 1188 (переговори з Грондським), 1190, 1192, 1193, 1194-1195 (лист до Яна Казимира), 1197, 1200 (переговори з Лопухіним), 1208 (питання української еміграції над Пслон), 1208-1209 (відомості Лопухіну про польських і шведських послів), 1210 (вимога Лопу-

хіна щодо слідства у Могилеві), 1211 (зустріч з Балабаном і відправлення Лопухіна), 1213 (повідомлення Портомоїнові про вісті з Молдавії), 1217, 1218-1219 (прийняття директив противниками Корони серед козацької старшини), 1229-1230 (план каральної експедиції на Слобожанщину), 1233, 1235 (лист до Лопухіна з приводу посольства Скоробогатого), 1239, 1240, 1243, 1245, 1247-1248 (тривоги з приводу московсько-польського замирення), 1249⁷, 1251, 1252³, 1253 (посольство Кикіна), 1270 (переговори з посланцем Богуслава Радзивіла), 1271 (питання протекторату над Слуцьком), 1274 (мотиви присяги бихівців, даної козакам), 1288 (шведські плани переговорів), 1290² (невдоволення переговорами з Велінгом), 1295, 1297, 1300 (зустріч із семигородським послом Шебеші), 1303 (лист від Ракоція і відповідь через Шебеші), 1309-1311 (переговори з семигородським послом Уйлакієм), 1316 (козацькі жадання земель по Віслу), 1317 (лист Четвертинського), 1318-1319 (відомості Лопухіну про похід Ждановича), 1321, 1324-1326 (переговори з Лопухіним), 1327-1329¹ (переговори з Велінгом), 1330-1331 (переговори з Лілієнкроною), 1333 (послання Лещинського), 1336, 1344-

1345 (переговори з австрійськими послами), 1347-1349 (переговори з Кикінім), 1357 (чутки про поїздки до хана), 1359⁵ (лист до Яненка), 1360 (лист Корицінському), 1361 (інциденти з проводами австрійських та польських послів), 1362 (переговори з Беньовським), 1363 (послання королю), 1364 (відповідь короля), 1365, 1366 (прагнення знайти підтримку короля для виборів на гетьманство), 1367 (заходи проти заворушення на Запоріжжі), 1370, 1372-1373 (питання обрання Юрія Хмельницького на гетьмана), 1373³ (рекомендації для Барановича на єпископство), 1374 (справа обрання київського митрополита), 1378, 1383 (обурення агітацією Желябужського), 1386 (лист до львів'ян), 1389 (політична помилка щодо участі в кампанії Ракоція), 1395 (лист від шведського короля), 1411 (заходи родини перед московськими послами щодо кандидатури на гетьманство), 1412-1420 (переговори з Федором Бутурліним і Михайловим), 1420 (зустріч зі шведськими та семигородськими послами), 1421-1422 (деталі переговорів з московськими послами), 1423-1425 (дискусія щодо київських ґрунтів для стрільців), 1426, 1428-1430 (переговори з Лілієнкроною), 1432, 1433¹, 1434 (намір перешкодити татарам

допомогти полякам), 1435 (скарги Ждановича на Ракоція), 1436 (деталі переговорів з Велінгом), 1437 (опір намірові шведів та угорців щодо посольства до татар), 1438-1439 (конфлікт з гетьманом), 1439 (конфлікт з московськими послами щодо союзу зі шведами та угорцями), 1440 (невдоволення з Ракоцієвої кампанії), 1441-1443, 1444-1445 (листування з Беньовським з приводу посольства), 1447 (листи до впливових осіб у Москві про військову допомогу), 1450 (чолобитна цареві про маєтності), 1467¹ (повідомлення Андрієві Бутурліну про погром Ракоція), 1471, 1472 (декларація Ракоцію; конфлікт з гетьманом), 1474 (повідомлення путивльському воєводі Зюзіну про смерть гетьмана), 1485², 1486, 1489, 1490, 1495-1497, 1505-1507, 1524-1526, 1547, 1548, 1550

(X) 3-5, 7 (лист до путивльського воєводи від 16 серпня 1657 р.), 8-9 (відправа Шибеша), 10², 11, 14, 22, 23, 25-26 (справа наданих царем маєтностей), 28, 29-30 (розмова з путивльським піддячим Роколовим), 32, 33-38 (вибори гетьманом на Чигиринській раді), 39-42 (розмови з Кикінім у Чигирині), 42-44 (розмови з Матвєєвим), 46-47 (справа Старого Бихова та білоруської козаччини), 48-50, 52, 55, 56, 58-62 (перевибори гетьма-

ном на Корсунській раді), 63-64 (укладання українсько-шведського союзу), 66, 68-70, 71-72 (перебування у Києві), 73 (листування з Ромодановським), 74-75 (розмова з Ромодановським в Переяславі), 77, 78-79 (визнання царем виборів на гетьманство), 80-82, 83-85 (посольство Рагозіна), 86, 88-93 (посольство Миневських), 94, 95-99 (вибори київського митрополита), 101-106 (повстання на Запоріжжі), 106 (запорізьке посольство до Москви), 108-117 (розмови із запорізькими послами в Москві), 119, 120-123 (місія Хитрово), 124-126 (заходи проти опозиції), 127-128¹-129 (Пушкар як союзник запорожців), 130, 131-135 (розмова з путивльським воеводою Зюзіним), 136-137 (похід на Полтаву), 138-147 (Переяславська рада і новий договір з Москвою), 148-149 (відновлення українсько-кримського союзу), 150-151 (підготовка походу проти повстанців), 152-154, 155-164 (посольство до Москви), 165-174, 176, 178, 179, 182-186 (місія Апухтіна), 187-189, 191, 194², 197¹, 199⁴, 201-203 (виправа Скуратова), 204, 205-210 (розмови з Апухтіним), 211, 212, 214, 216, 217-219 (листування з Пушкарем), 220, 221, 222-224 (універсали з Манджелії), 225-228 (розмови зі Скуратовим), 229-234 (бої під Полтавою), 235-238 (кі-

нець Пушкаря), 239-240 (приборкання сваволі), 241, 242, 243-245 (значення перемоги над повсталими), 246-247 (перспективи заведення московської адміністрації), 248-249 (розмови з Апухтіним), 250-256 ("статті" Ромодановського), 257-260 (симптоми нового повстання), 261-262 (розмова з Крекшиним), 263-264 (запрошення Шереметьєва на зустріч), 265-267 (розмови з Яблонським та Корсаком), 268-270 (Іван Сербин про його настрої), 271-272 (розмова з ігуменом Загоровським), 272-274 (посольство Портомоїна), 274-275 (похід за Дніпро), 276, 278-282, 287-294 (українсько-польські відносини 1657-1658 рр.), 295-298, 302-303 (лист до Беньовського у справі Пинська), 304, 305-306 (місія Томковича), 307-309 (місія Тетері в лютому-березні 1658 р.), 310-311 (заходи щодо збереження козацьких займанщин), 312, 313-315 (травнева місія Тетері), 316, 317, 324, 327-332, 333-344 (повідомлення Кикіна про переговори перед Гадяцькою унією), 345, 347-348 (перемир'я з Москвою), 350-351 (відправлення Кикіна), 354, 357-364 (текст Гадяцького трактату), 365 (таємна декларація до трактату), 365 (присяга), 367, 368, 370-371 (труднощі при укладанні Гадяцької унії), 373, 375-380

- його жінка*, див. Виговська Олена з родини Статкевичів *його мати (IX-2)* 1411 (X) 5, 138
- його сестра*, жінка Павла Тетері (X) 5, 71, 97, 309
- його брати (IX-1)* 451 (X) 361
- його тітка*, див. Олександра, ігуменя Михайлівського дівочого монастиря
- його швагро*, див. Іван Боклевський
- його сестринець*, див. Пекулицький
- Виговський Костянтин, турово-пинський полковник (IX-2) 659²(?), 946 (посольство до царя), 947 (наділення маєтностями царем), 1405, 1411 (зустріч з Федором Бутурліним), 1412, 1450 (чолобитна писаря перед царем про наділення маєтностями) (X) 25 (справа маєтностей), 138, 284-285 (невдалий наступ на Київ), 293, 296-297 (охоронний універсал князю Четвертинському), 304
- його жінка*, донька Івана Мещерського (IX-2) 1412 (X) 25
- Виговський Остафій Гнатович, батько Івана Виговського (VII) 422 (IX-1) 202³, 451 (IX-2) 735 (участь у Переяславській раді), 743 (присяга цареві), 946 (чолобитний лист до царя), 947 (надання маєтностей царем), 1096, 1247 (повідомлення Андрієві Бутурліну про козацьку раду), 1250 (повідомлення мо-
- сковським послам про реакцію гетьмана на московсько-польську угоду), 1252, 1253, 1255, 1256, 1318 (інформація Андрієві Бутурліну про похід Ждановича), 1411 (розмови з Федором Бутурліним), 1426, 1473 (вістка Тетері про смерть гетьмана) (X) 5-6 (лист до Тетері про смерть Хмельницького), 23, 26 (наділення маєтностями), 138, 159 (лист від гетьмана Івана Виговського), 160 (посередництво між гетьманом та кївським воєводою), 232¹, 265, 283 (резиденція у Гоголеві), 346
- його жінка*, див. мати Івана Виговського
- Виговський Самійло (X) 225, 227
- Виговський Федір, ресент кївської гродської канцелярії (VII) 423 (IX-2) 1091, 1096-1097 (посередник між поляками і гетьманом), 1104, 1117 (переговори під Львовом), 1119, 1132 (X) 55, 205, 206, 209
- його жінка (IX-2)* 1096
- його рідня (IX-2)* 1096
- Виговський Хома, див. Вийовський Хома
- Виговський-Кривий Ян, козак, який захопив у полон Якова Барабаша (X) 283
- Виговські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115² (IX-2) 744², 946, 1252, 1333, 1411, 1497 (X) 25, 26, 71, 98, 138, 144, 231, 306

Виговські-Лучичі, див. Лучичі-Виговські

Вигура Семен, київський городничий (VIII-2) 115²

Вид, син Давила, литовський володар (IV) 15, 16²

Вижицький, новгородський стольник, полковник (IX-2) 1036

Вийовський Хома (Виговський Хома), шляхтич (VI) 281

Викинт, братанич Мендовга, швагро Данила Романовича Галицького (III) 80

Виковський Микола, депутат (VIII-1) 170¹

Викул П., вч. (VII) 587
(VIII-1) 319

Вил, міф. (III) 402

Виликаїл, литовський князь (IV) 7¹

Винавер М., вч. (V) 641

Винницький Антоній, перемиський православний владика (VI) 245
(IX-1) 31
(IX-2) 865

Винницький Федір, шляхтич (VI) 244

Винницькі, шляхтичі (VI) 240, 241, 246, 611
(VIII-1) 182³

Винюков, піддячий (IX-2) 910

Висоцький Афанасій, автор повчань (VI) 345

Височан Семен, козацький полковник, ватажок повстання на Покутті (VI) 245
(VIII-3) 94
(IX-1) 196¹

Височанський Григорій, шляхтич (VI) 244

Височанський Іван, шляхтич (VI) 244

Височанський Федір, шляхтич (VI) 244

Височанські, шляхтичі (VI) 240, 245

Вистемп, торговець (VI) 177

Вит, св. (I) 321

Витвицький Сенько, шляхтич (VI) 242

Витвицькі, шляхтичі (VI) 240, 241, 611

Витень, син Путувера, брат Гедиміна, великий князь литовський (III) 525, 570
(IV) 13-16¹, 512
його син (IV) 512

Витовт (Vytholdus, Witold, Wituld), син Кейстута Гедиміновича, великий князь литовський (IV) 69, 70, 72, 73, 83, 85, 90¹, 96, 98, 100, 101, 122, 127 (початок боротьби з Ягайлом), 129, 132, 136, 137-139 (боротьба з Ягайлом), 139-140 (угода з ним 1392 р.), 141 (фактичний зверхник земель Великого князівства Литовського), 142-143 (проголошення королем), 143 (битва під Ворсклою 1399 р.), 144 (нове зближення з Польщею), 145-147 (унія 1401 р.), 148, 149-152 (Городенківська унія 1413 р.), 153-155 (справа коронації), 156-157 (польсько-литовське напруження), 158, 159¹, 160 (відбирання волостей від князів), 161, 162-165 (відбирання Луцька від Любартовича), 166-167 (скасування князівств на Білій Русі), 168-173 (скасування князівств на Україні), 174-175 (подальша доля Поділля), 176-180, 182-183 (розрахунки на католицькі елементи), 184-186, 188-191, 200, 202,

203, 206-208, 219, 222, 227, 228, 234², 236, 240, 248, 273, 274, 281, 307-310, 313-317 (татарська політика), 318, 319, 346, 347, 356, 390, 398, 425, 428, 451, 455-458, 460, 461, 464, 465, 467-475, 477, 478, 488-490, 512

(V) 9-11², 12², 27, 28, 30, 43-44 (привілей боярам), 48 (надання польських гербів литовським шляхтичам), 49, 52, 57, 60, 67¹, 97 (фальшиві грамоти), 120³, 130, 132, 133, 140, 178, 181, 210¹, 229-230 (надання німецького права містам), 238, 394, 398-399 (конфлікт з митрополитом Фотієм), 399-402 (вибір і поставлення Цамблака митрополитом), 403, 413, 418, 430, 431, 446, 451-452 (обмеження прав православних), 509, 512-517 (заходи щодо унії), 627, 651, 652-653 (фальшиві привілеї євреям)

(VI) 9, 10, 35, 42, 59, 146, 150, 156², 249, 254, 273 (найраніші надання німецького права на Волині і на Підляшші), 357, 358, 360, 363¹, 364², 403

(VII) 9-12 (колонізація причорноморських земель), 14, 16, 18-19 (воєнно-служебна організація), 20, 21, 69⁴, 70, 71

його жінка, див. Анна

його донька, див. Софія, жінка великого князя московського Василя I Дмитровича

Виторин, липовецький сотник (IX-1) 320

Витошинський А., вч. (IX-1) 5¹

Витошинські, шляхтичі (V) 93, 94

Витяків Тимошко, козацький отаман (VIII-2) 65²

Вихрест Олександр (IX-2) 1479¹

Вичинський Іван, челядник Домарацького (IX-1) 266

Вишата, київський боярин, воєвода (II) 36, 37, 53¹

(III) 307

Вишатич Янь (Іоан, Янь), київський тисяцький (I) 426, 596

(III) 235, 239, 304¹, 306, 307, 316, 330, 362, 378, 379, 415

Вишенський Іван (псевд. Феодул), православний полеміст (V) 497, 498¹, 499, 501, 568

(VI) 401², 407, 408, 410 (образки українського життя), 422, 468², 469-479 (боротьба консервативної та прогресивної течій), 494, 496, 542⁵, 550-557 (характеристика творів), 559, 561, 629

Вишерський Сава, автор правил (VI) 345²

Вишеслав, син Володимира Святославича, новгородський князь (I) 487

Вишневецька Раїна (Могилянка Раїна), жінка Михайла, мати Яреми Вишневецького (V) 265

Вишневецький, його архів (VIII-2) 50¹

Вишневецький, князь (VIII-1) 18

Вишневецький Адам, князь (V) 265 (VII) 324

Вишневецький Андрій, волинський воєвода (V) 339², 340²

Вишневецький Григорій (у чернецтві Антоній), князь (VI) 309

- Вишневецький Дмитро, князь XVII ст. (IX-1) 494, 586, 588³
(IX-2) 1014 (наступ на Поділля), 1035 (універсали до населення Брацлавщини), 1036¹-1038¹ (облога Демківки), 1069 (відбуття на сейм), 1392 (лист від Четвертинського), 1463 (переслідування Ракоцієвого війська)
(X) 159, 163, 191
- Вишневецький Дмитро-Байда (Дмитрашко, Wisznioweczki Demetrius), черкаський староста, козацький гетьман (VII) 64, 66, 88, 96-97 (початок козакування), 99, 114-115 (значення діяльності), 115 (заможний магнат), 116-117 (плани боротьби з Кримом), 118-119 (хортицький замок), 120 (облога Хортиці татарами), 121 (перехід на службу до Москви), 122-123 (плани московсько-литовського союзу), 124-125 (походи на Крим), 125-126 (участь у молдавській міжусобиці), 126 (героїчна смерть у Царгороді), 126-127 (літературні та народні перекази про його смерть), 127 (пісня про Байду), 128-130, 139, 140, 144, 146, 147, 303², 304¹, 327, 521, 571, 572, 575
(VIII-2) 51, 59
(VIII-3) 135
(IX-1) 29, 428
- Вишневецький Костянтин, князь (IV) 404

- Вишневецький Михайло, див. Михайло Вишневецький, польський король
- Вишневецький Михайло, черкаський староста (VI) 280, 540, 593, 595
(VII) 125, 145, 154, 155, 158, 162, 163, 267
(VIII-1) 303(?)
- Вишневецький Михайло Михайлович, овруцький староста, батько Яреми Вишневецького (V) 265
(VII) 323, 337, 354, 356
його жінка, див. Вишневецька Раїна
- Вишневецький Михайло Олександрович, київський каштелян (V) 339², 340¹
- Вишневецький Михайло-Сервацій, князь XVIII ст., останній з роду Вишневецьких (VIII-2) 46, 47¹
- Вишневецький Олександр (Wiszniewiecki Aleksandr), черкаський староста (VI) 280, 285, 286
(VII) 182², 184, 188-196, 224, 226, 242², 307, 308, 310
(VIII-1) 303(?)
(IX-1) 64
- Вишневецький Юрій, князь, київський каштелян (V) 220, 339²
(VIII-2) 55, 56
- Вишневецький Ярема Корибут (Koribut Hieremia Michael Wisniowiecki, Wiszniewiecki), руський воєвода (V) 265
(VI) 191
(VIII-1) 194, 201, 203, 206, 260, 263, 264⁴, 284, 291, 292, 298-300 (боротьба з повстанням Острияниці), 302

(**VIII-2**) 25, 26, 44, 49-50 (суперечки за латифундії), 56, 121, 143, 168, 177, 187, 188, 193-194 (втеча від козаків через Чернігів), 202
(VIII-3) 5, 18, 20, 29 (втеча на Правобережжя), 30, 31, 39, 40-42 (каральна експедиція на Брацлавщині), 43-44 (військові дії на Київщині), 45-52, 53-55 (бої під Костянтиновом), 58, 62-64, 66-67 (суперечки з коронними комісарами), 69, 73², 74, 75 (втеча з-під Пилявців), 78, 81, 84 (втеча до Львова), 85 (втеча до Замостя), 86, 87, 89-91, 94-97, 100, 106 (тимчасове коронне гетьманство), 108 (підтримка Карла-Фердинанда на елекції), 109 (маневр у бік Яна Казимира), 110, 111, 113, 114 (заклик у Сенаті до зимової кампанії), 121 (лист до Хмельницького про замирення), 130, 142, 143, 151, 152, 154, 158, 160, 180 (організація сил проти козаків), 182¹, 183 (рішення про табір під Збаражем), 186 (оборона Збаража), 190 (лист Хмельницького), 210¹, 211, 222, 236 (посли до гетьмана у Київ), 252 (виступ проти затвердження Зборівського миру), 252-253 (намір іти війною на козаків), 259-260 (боротьба на сеймі), 281²
(IX-1) 13, 14, 16, 18 (слуги на Лівобережжі), 20, 23², 29 (обцянка підтримати православу церкву), 33, 44¹, 76-78, 79 (побиття його урядників), 123, 154, 157, 165,

168 (відмова вербувати військо), 200, 235⁶, 239², 257, 260, 272, 275, 284 (наступ під Берестечком), 288, 294, 301, 302, 312⁵, 317¹, 320, 326³, 327, 334 (лист від Рудавського), 335 (антикозацькі настрої), 337, 339 (смерть і похорон), 343 (Хмельницький про Вишневецького), 345, 350², 351, 453
(IX-2) 1004, 1116, 1518-1520 (переговори з Косовим у 1650 р.)

його мати, див. Вишневецька Раїна

Вишневецькі, князі **(II)** 607

(III) 153¹

(IV) 168²

(V) 30, 31, 32, 220⁴, 266

(VI) 220¹, 277, 280, 281, 284, 285⁴, 286, 309, 598

(VII) 99, 115¹, 259¹, 322

(VIII-1) 104, 154¹, 187

(VIII-2) 46⁴, 47, 198

(VIII-3) 29¹

(IX-1) 18, 34¹, 72, 140, 421, 434

(IX-2) 1020

Вишневський, польський історик літератури **(VIII-2)** 92³

Вишницькі, шляхтичі **(VIII-1)** 182³

Вишня, козак **(IX-2)** 1440

Вишобенко Ян, селянин **(VI)** 292, 293

Вігфусон Г. (Vigfusson G.), вч. **(I)** 545, 546

Вігунт-Олександр (Олександр-Вігунт, Wigunt), син Ольгерда Гедиміновича, керновський князь **(IV)** 132, 135¹, 466, 467, 469, 514, 515

Відекінд І. (Widekind I.), вч. **(I)** 602²

Відман К. (Widmann K.), вч. **(II)** 572

- (VIII-3)** 86¹
- Відоні Петро, папський нунцій, льодський біскуп **(VIII-2)** 8, 20², 21²
- (IX-1)** 463, 482⁴, 485¹, 486-487 (лист Хмельницького до короля), 488⁴, 489-490 (нарада сенаторів у Гродно), 491, 492 (сили козаків і поляків), 496², 508 (таємниця припинення волинсько-подільського рейду), 509 (оцінка фігури Адама Киселя), 532 (тиранства Тимоша Хмельниченка), 544⁴, 548, 550⁴, 595²
- (IX-2)** 623 (звідомлення про посольство Репнина), 627¹ (релігійні питання в московсько-польських переговорах), 870 (реакція короля на Переяславську угоду), 1365² (чутки про смерть гетьмана)
- Вістор, письменник XVI ст. **(VI)** 414
- Віженар Блез де (Vigynge Blaise de), письменник другої половини XVI ст. **(VII)** 5²
- Візантійський Стефан, див. Стефан Візантійський
- Війна-Оранський, див. Война-Оранський
- Війтенко Кіндрат, козак зі Смілого **(IX-2)** 688
- Віктор Аврелій (Аврелій Віктор), римський письменник **(I)** 131⁶
- Вікторов О., вч. **(III)** 560, 565
- Віктрінгський Іоан, див. Іоан Віктрінгський
- Вілерм (Wilermus), угорський воєвода **(IV)** 21, 26, 435, 436
- Вілетій, див. Цьолок Еразм
- Вілібальд, єпископ **(I)** 169⁸
- Вілляні, флорентійський хроніст **(IV)** 42, 43¹, 44², 443
- Вільгельм, австрійський герцог, наречений королеви Ядвіги **(IV)** 126, 128-132
- Вільгельм, упорядник генеалогії датських королів кінця XII ст. **(II)** 117¹
- Вільда В.-Е., вч. **(VI)** 632
- Вількен Ф. (Wilken F.), вч. **(I)** 432¹ **(II)** 556
- Вільчек, львівський міщанин **(VI)** 174
- Вільчинський О. (Wilczyński O.), вч. **(IV)** 516
- Вільчковський, поручик **(IX-1)** 441², 442
- Віміна Альберто (Vimina A.), венеційський посол **(VII)** 564 **(VIII-2)** 158, 162², 204 **(VIII-3)** 260¹, 265-268, 282² **(IX-1)** 9, 36, 46-53, 117, 141, 142
- Вінзен Еріх (Еріх Вінзен), перемиський архиєпископ **(V)** 423², 429
- Вінітар (ймов., Вітімер), король остготів, наступник Германаріха **(I)** 154, 165, 166, 174, 177, 178, 368
- Вінклер Г. (Winkler H.), вч. **(I)** 232²₃
- Вінницький Марко (Winniczky Marcus), козак **(VII)** 153³
- Віняж А., вч. **(V)** 639
- Вінярський, шляхтич **(IX-2)** 773¹
- Віоле-Ледюк Е. (Viollet le Duc E., Ледюк-Віоле Е.), вч. **(III)** 553, 555
- Віпон, хроніст **(II)** 21¹
- Вірт А. (Wirth A.), вч. **(I)** 322³, 547
- Вірхов Р., вч. **(I)** 64²
- Вірц, шведський генерал, комендант краківської шведської

залоги (**IX-2**) 1388, 1392 (зняття польської облоги краківського замку), 1408 (відправлення експедиції на Ченстохову), 1441 (вимоги австрійців передати їм місто), 1464 (оборона Кракова)

Вісаріон, кардинал (**V**) 521

Вісендорф Г. (Vissendorf G.), вч. (**I**) 606¹

Вісконті Баптіста (Visconti), папський нунцій, польський резидент у Відні (**VIII-1**) 152, 159¹-161, 166, 167², 170, 172, 191, 193
(**VIII-3**) 103²
(**IX-1**) 84, 577

Вістенфельд Ф., вч. (**I**) 298⁵

Вітембергер, львівський аптекар (**VI**) 70, 71

Вітенберг, шведський фельдмаршал (**IX-2**) 1108

Вітердуран, див. Іоан Вітертурзький

Вітерсгайм Е. (Wietersheim E.), вч. (**I**) 72², 140⁴, 141², 144², 145⁵, 146², 147³, 154⁴, 156⁴, 543

Вітертурзький Іоан, див. Іоан Вітертурзький

Вітімер, див., ймов., Вінігар

Вітовський Станіслав, сендомирський каштелян (**IX-1**) 134², 139, 167¹, 174 (мета польсьства до Москви), 215, 219, 231-232 (переговори в Москві), 270, 313
(**IX-2**) 620 (переговори з московськими послами), 637, 638 (посол до московського царя), 706¹ (переговори з татарами під Гусятином), 1464 (листування з канцлером Ракоція Мікешом), 1529

Вічай (Vicay), угорський граф (**IX-2**) 1432²

Віщий Боян, див. Боян Віщий

Віщий Олег, див. Олег, київський князь

Віюк Коялович Войцех, див. Коялович Віюк Войцех

Владика (Владичка), маляр (**VI**) 372

Владимиров П., вч. (**I**) 312³, 316², 317³, 322³, 324², 339²
(**III**) 402³, 468¹, 470¹, 477⁴, 478³, 499¹, 557, 559-561, 563-566
(**VI**) 341², 346⁴, 377¹, 426², 427^{·1}, 428^{·1, 4}, 429², 430²⁻⁴, 431¹, 432⁴, 613, 614

Владимирський-Буданов М. (Буданов-Владимирський М., В.-Буданов), вч. (**I**) 356², 391¹, 431², 555, 563
(**II**) 39³, 422², 476²
(**III**) 152¹, 168², 210², 226⁴, 228¹, 234³, 236^{1, 2}, 238⁴, 240², 242⁴, 248^{1, 4}, 254⁴, 255^{1, 4}, 256², 290¹, 293³, 308³, 309¹, 316¹, 318², 319⁴, 323³, 324^{2, 4}, 339⁴, 345¹, 348², 360¹, 367^{2, 5}, 370³, 372¹, 538, 539, 541, 545, 546, 548, 549, 551
(**IV**) 276¹, 315², 428, 457, 475, 487
(**V**) 11¹, 13², 40⁵, 44⁵, 66¹, 67², 68², 108¹, 111¹, 115², 116¹, 117¹, 120³, 132¹, 158¹, 161¹, 169¹, 172³, 234¹, 247¹, 260⁴, 348¹, 349⁴, 351¹, 352¹, 356², 357¹, 360¹, 363⁵, 620, 622, 625-633, 638, 641, 649-651
(**VI**) 118¹, 123⁵, 124^{1, 2}, 170³, 268⁷, 289¹, 291¹, 501^{1, 3}, 603, 605, 609, 623
(**VII**) 69^{3, 4}, 562
(**VIII-2**) 46⁴

Владичка, див. Владика, маляр

Власій, св. **(I)** 319¹, 321
(III) 403

Власт Петр, див. Петр Власт
Власьев М., вч. **(III)** 550

Влодек, шляхтич **(VII)** 99

Внуков, путивлець, московський
посол **(IX-1)** 412, 563

Вовк Костянтин, військовий писар
(VII) 528
(VIII-1) 29, 39, 116, 118,
215-217, 225¹, 249

Вовк Ф. (Volkov T.), вч. **(I)** 30²,
31^{1-2, 4}, 34², 37¹, 39¹, 45¹, 76²,
275³, 344³, 560, 562

Вовк Фесько, осавул **(X)** 335, 341,
344, 345

Вовки, шляхтичі **(VI)** 242

Вовк-Карачевський В., див. Волк-
Карачевський В.

Вовчий Хвіст, ймов., воєвода Во-
лодимира **(I)** 486

Вогт Ф., див. Фогт Ф.

Восейков, царський дворянин **(IX-2)**
933-934 (скарги на Золота-
ренка)

Вознесенський І., вч. **(III)** 564
(VI) 622

Воїк, дружинник в умові 944 р. **(I)**
424

Воїн, син Путувера, брат Гедиміна,
полоцький князь **(IV)** 14

Войгт Й., див. Фойгт Й.

Войдат, син Кейстута Гедимінови-
ча, князь Новгородка **(IV)**
204³

Война, гетьманський покойовий **(X)**
346

Война, земський писар **(X)** 299

Война, польський шляхтич **(IX-1)**
448, 452
(IX-2) 1138 (визволення та-
тарами з московського по-
лону), 1143 (деталі звіль-
нення з полону)

Война В., пинський підстароста **(X)**
299

Война Григорій, депутат **(VIII-1)**
170¹

Война Лаврин, литовський урядо-
вець **(IV)** 383
(V) 115^{1, 3, 4}, 126³, 139², 140¹,
160³, 209¹, 643

Война-Оранський Михайло, держав-
тель монастиря **(V)** 490
його батько **(V)** 490

Война-Оранський Пахомія (Орансь-
кий-Война Пахомія, Ogań-
ki W.P.), мінський, пинський
уніатський владика **(VIII-2)**
104
(IX-1) 26
(IX-2) 1510, 1512, 1513

Войнаховський, шляхтич, ротмістр
(IX-2) 1052

Войни, шляхтичі **(VI)** 598

Войнилович Габріель, польський
полковник **(IX-1)** 411-413¹,
560
(IX-2) 692, 693, 707, 708

Войни-Оранські (Оранські-Войни),
шляхетська родина **(V)** 490

Войницький Петр, шляхтич **(IV)**
481

Войсяцький Єремія, учень колегії
(VII) 421

Войськовський Яцько, див. Вась-
ковський Яцько

Войтенко, роменський сотник **(X)**
81, 153, 154

Войтехович Гордей, берестейський
міщанин **(VI)** 274

Войтишич Иван, воєвода, боярський
син **(II)** 115, 149

Войтіх, віленський архиєпискуп **(V)**
537

Войткович, шляхтич **(IX-2)** 1055
Войцеховський, полковник
(IX-2) 878

- Войтовичі, шляхтичі (V) 95
- Войтовичі-Михаловські (Михаловські-Войтовичі), міщани (V) 95
- Войцеховський Т. (Wojciechowski T.), вч. (I) 212¹
(II) 458, 555, 559
(III) 298^{3,4}, 300², 502², 543
- Войціцький К., див. Вуйціцький К.
- Войчєна Гаврило, селянин (VI) 268
- Войша (Woysza), шляхтич (IX-1) 291¹, 292³, 293¹
- Войшелк, син Мендовга (II) 379
(III) 76, 81, 82, 92-94, 520¹, 521¹
(IV) 10-13, 15²
- Волговичі, див. Ольговичі, по лінії Олега Святославича
- Волеваченко Іван (Болеваченко Іван), чигиринський полковник, посол Хмельницького до Києва (IX-1) 81, 564, 566, 568
(IX-2) 1425
- Волевачі, родина чигиринських козаків (IX-1) 81²
- Волевич, див. Воловець Михайло
- Волесковицький, литовський посол (IX-2) 1270
- Волик Ян, шляхтич (VII) 101
- Волинець Чернчицький Іван (Чернчицький Волинець Іван), королівський коморник (VI) 592
- Волк-Карачевський В. (Вовк-Карачевський В.), вч. (X) 344², 351², 377
- Волков, московський посол до Семигороду (IX-2) 1320-1321 (переговори з Ракоцієм), 1322, 1324, 1381
- Волков Д., вч. (II) 299⁴, 403³
(III) 559
(VI) 613
- Волков М., вч. (IV) 487
- Волков Никифор, московський посол (X) 204, 216, 222, 229²
- Волковинські, шляхтичі (VI) 253
- Волковицький, козак (VIII-2) 68
- Волковицькі, українська шляхетська родина (VI) 240
(VIII-2) 115²
- Волкович Ясницький Гриць, див. Ясницький Гриць Волкович
- Волковичі, овруцькі шляхтичі (V) 99²
- Волковський Кіндрат, ніжинський осавул (IX-2) 692, 929²
- Волконський, московський посол (IX-1) 559
- Волконський Дмитро, князь (IX-2) 1150-1152 (реляція про ексспедицію в Прип'ятське Полісся)
- Волконський К., князь (IX-2) 959¹
- Волконський Федір, московський боярин, київський воєвода (IX-2) 610 (посольство до Польщі), 650 (призначення воєводою у Києві), 733, 761, 826, 875, 1064 (лист від гетьмана), 1072, 1090, 1163¹ (звільнення з посади воєводи у Києві), 1220
- Воловець Михайло (можл., Волевич), козак (VII) 385
- Волович, віленський канонік (V) 599
- Волович, литовський підканцлер (IV) 399
- Волович, смоленський каштелян (IX-2) 1171³
- Волович, шляхтич (VII) 489²
- Волович Йосиф, студент Липського університету (VI) 337³
- Волович Остафій, маршалок, підскарбій Великого князівства Литовського (VI) 431, 435

- (VII) 122
 Воловичі, шляхтичі (V) 30
 (VI) 598
 Володар, син Ростислава Володимировича, князь (II) 69, 72-73 (князь-ізгой), 90, 95-96 (галицька війна), 98, 99⁵, 100, 111 (союз із Володимиром Мономахом), 112, 113, 115, 122, 408, 409 (перемиський князь), 410, 411, 412 (війна 1098-1099 рр.), 413, 415 (боротьба з Польщею), 416-418, 426, 456, 461, 464, 573-574 (неволя Володаря і галицькі звістки Длугоша)
 (III) 429²
 (V) 430
 (VI) 25³
його донька, жінка одного з синів Олексія Комнена, див. Володарівна
його донька, жінка Романа Володимировича Мономаховича (II) 111
 Володаревичі (сини), галицька династія по лінії Володаря Ростиславича (II) 123, 415, 417¹, 419, 456, 478, 488⁴, 573
 Володарівна, донька Володаря Ростиславича, невістка Олексія Комнена (II) 115, 414, 441
 Володиевська Вовдя, шляхтянка (VI) 251
 Володиевська Горпина, шляхтянка (VI) 251
 Володиевська Маруся, шляхтянка (VI) 251
 Володиевський Василь, шляхтич (VI) 251
 Володиевський Касяян, шляхтич (VI) 251

- Володиевський Костюк, шляхтич (VI) 251
 Володиевський Кузьма, шляхтич (VI) 251
 Володиевський Федір, шляхтич (VI) 251
 Володимир (ймов., Андрій, син Юрія Львовича), володимирський князь (III) 117, 526, 531, 532
його донька, жінка Любарта Гедиміновича, див. Буча
 Володимир, козельський князь (IV) 71
 Володимир, пинський князь (III) 79
 Володимир (Woldemar de Ploceke), половецький князь (IV) 5²
 Володимир, син Андрія Володимировича Мономаховича, дорогобузький князь (II) 150, 180, 193-197, 259, 276, 366¹, 396, 397, 437¹, 439
 (III) 204
 Володимир (помилк., Василько), син Василька Романовича, володимирський князь (I) 307
 (II) 377-380, 385, 387, 389, 398, 399, 402-404, 495, 515⁵
 (III) 14, 92-93 (успадкування волинського княжіння), 94, 95 (ставлення до ятвягів), 98, 101, 102, 104-105 (літописна характеристика), 105-106 (його заповіт), 107, 108, 110, 170, 174, 179, 205³, 224², 258, 294, 342, 343, 371, 372, 379, 381 (роль жінки в політиці), 382, 383, 385, 397, 401, 432, 433, 438, 445 (пожертви церковних книг), 457, 469, 489, 570
 (V) 133², 134³, 224
 (VI) 142, 303

його жінка, донька Романа Михайловича брянського, див. Ольга

його вихованка, див. Ізяслава

- Володимир (Володимирко, Влади́мир), син Володаря Ростиславича, галицький князь **(I)** 122-123 (поділ батьківських земель), 140, 142 (стосунки з київським князем Всеволодом), 143, 144, 151 (союз із Юрієм суздальським), 153, 162, 164-168, 170, 172, 173-174 (походи угорського короля і князя Ізяслава), 175, 258², 259, 292, 373, 393, 413, 414, 416, 417-419 (галицька міжусобиця), 420 (бунт Галича), 420-422 (боротьба з Іваном Берладником), 423-425 (війни 1144 та 1146 рр.), 426-427 (стосунки з Польщею та Угорщиною), 428 (союз із Візантією), 429-431 (боротьба з Ізяславом), 432-434 (обставини смерті), 435-438, 442, 446, 449, 454², 461, 464, 473-474 (становище громади), 479, 503², 520, 549 **(III)** 200, 214, 251, 395, 396, 399

Володимир, син Володимира Ярославича, див. Володимир-Іван

Володимир, син Всеволода Юрієвича Мономаховича, переяславський князь **(II)** 232², 235², 343

його брати **(II)** 235²

Володимир (Володимир Мономах, Мономах), син Всеволода Ярославича, київський князь

(I) 193, 195³, 257⁸, 260, 311, 375, 507-509

(II) 37, 49, 62, 63, 66¹-68³, 69, 70, 72 (боротьба з ізгоями), 74, 76-77 (боротьба з Ярополком), 78, 80, 81-82 (відступлення київського столу для Святополка), 84-85 (поразка від половців над Стугною), 85 (відступлення Чернігова Олегови), 86-87 (справа Святославичів), 88, 89 (порозуміння зі Святославичами), 90 (Любецький з'їзд 1097 р.), 91 (княжі відносини), 92, 93, 94-95 (волинська справа), 97-98 (Ветицький з'їзд), 99-101 (політична ситуація на початку XII ст.), 102-106 (боротьба з половцями), 107⁵, 108², 109-110 (заклик киян на княжіння), 111 (найсильніший князь на Русі), 112-114 (прилучення Волині), 115-117 (закордонні відносини), 118-119 (внутрішня діяльність), 120 (популярність у народі), 121, 126, 130-132 (тестамент-заповіт), 134-136, 138, 144, 150⁴, 155, 161, 163, 168, 180, 186, 187, 198, 202³, 203², 211, 216, 217, 225, 259, 276, 277, 279, 292, 302, 307, 316-318, 321, 322, 330, 336, 339, 340, 346, 348, 349 (боротьба з половцями), 354, 355, 357, 365, 392, 396, 409, 411, 413, 415, 423, 522, 531, 533, 535, 538, 588

(III) 10, 16, 146, 198, 200-205³, 206, 210, 214, 216, 222², 225-228, 230, 233, 290, 303-306, 309, 316, 336, 337, 346 (обмеження лихварського

- процента), 354, 355, 367⁵, 379, 395-396 (староруське життя), 406 (побожність), 410, 457, 467, 474, 476-477 (твори), 480, 482, 498
(IV) 299⁷
(V) 251²
(VI) 355
(VIII-3) 126
його жінка, донька англійського короля Гаральда **(II)** 80, 116
його мати, див. жінка Всеволода, сина Ярослава Мудрого
його доньки, див. Евфемія, Мариця, Огафія
його доньки **(II)** 588
- Володимир, син Гліба Юрієвича, переяславський князь **(II)** 187, 211, 213, 341, 342, 349, 350
- Володимир, син Давида Ростиславича **(II)** 206¹
- Володимир, син Давида Святославича, чернігівський князь **(II)** 140, 143, 151, 155, 169, 171, 181, 184, 325, 327³, 334, 538
його жінка, половчанка **(II)** 538
його сини **(II)** 181, 184
- Володимир, син Івана Глібовича степанського **(II)** 310
- Володимир, син Ігоря Святославича, галицький князь **(II)** 230, 231, 246¹, 397, 465
(III) 20-23, 25, 28, 177², 252⁵, 509
його родина **(III)** 21
- Володимир, син Ингвара Ярославича **(II)** 248⁴
- Володимир, син Мстислава Володимировича Мономаховича **(II)** 152 (шлюб з донькою Гейзового дядька), 155, 156 (спроба вберегти від загибелі князя Ігоря Ольговича), 157¹, 166, 167, 178-180, 182, 187-189^{1, 3}, 193, 194-195 (невдала спроба захопити Київ), 198-199 (проблема київського столу), 200¹, 224, 291, 294, 306, 365⁵
(III) 196, 199, 202, 204, 219, 220, 229, 235, 302
його жінка, донька угорського бана Уроша **(II)** 152, 166
його сини **(II)** 224
- Володимир, син Мстислава Ізяславича, берестейський князь **(II)** 366, 387
- Володимир, син Ольгерда Гедиміновича, київський князь **(IV)** 65⁷, 74-75 (посадження київським князем), 76, 78, 84-85 (монети з татарською печаткою), 135, 141, 166, 167, 170, 171, 172-173 (втрата київського князівства), 234, 267, 269, 406, 407, 466, 467, 474, 514
(V) 8, 29, 449, 450
(VI) 304
(VII) 17
його нащадки, див. Слуцькі, князі
- Володимир, син Рюрика Ростиславича, смоленський, київський князь **(II)** 228, 230, 231, 235, 236¹, 238, 239, 243-249, 273, 309-311, 328², 343, 404, 550³
(III) 45, 46, 50-52, 299, 307
- Володимир, син Святополка Юрієвича, турово-пинський князь, поч. XIII ст. **(II)** 309, 310, 588

Володимир (Василь, Володимир Великий, Володимир Святий, Βλαδῖμῆρον), син Святослава Ігоревича, київський князь, св. **(I)** 193 (три лінії оборони на Подніпров'ї), 210³, 218 (походи в Польщу), 240 (осадництво), 240-242 (фортифікаційні роботи), 258, 309 (зовнішній вигляд), 313 (веселі бенкети), 316³, 319 (поставлення ідолів у Києві), 323-326, 327 (поганська жертва), 341, 347 (п'ять офіційних жінок), 348, 380 (допомога варязького війська), 381, 382, 391, 396 (великий каган), 399, 400, 401², 404³, 405, 407, 408 (княжий двір), 411, 416 (київська волость у Муромі), 417 (тмутороканська волость), 418, 419, 421, 432¹, 442, 447, 450, 451, 455, 456, 460, 461, 463³, 464, 469-470 (син Малуші від Святослава), 476, 478-480 (міжусобиця Святославичів), 480 (полоцька війна), 480-481 (замах Рогніди), 481 (великий женолюбець), 482-484 (похід на Ярополка), 485-487 (відбудова держави), 488-492 (прилучення західних українських земель), 493-494 (боротьба з Польщею), 495 (боротьба з печенігами), 496-497 (взаємини з Візантією), 498-499 (похід на Корсунь), 500-502 (охрещення), 502-505 (книжна традиція про хрещення), 505-507 (політичні мотиви хрещення), 507-508 (візантійські інсиг-

нії), 509-510 (традиція коронації), 510-517 (охрещення Русі), 517-523 (організація руської церкви), 523-526 (поширення освіти і книжності), 527-529 (поширення візантійської культури), 529-530 (друга половина його панування), 531-532 (конфлікт з синами), 532-533 (смерть у 1015 р.), 533 (поховання в церкві Десятинної Богородиці), 533 (доля гробу і мощів), 533-535 (значення діяльності), 536-538 (книжна і поетична традиції), 556, 571-572 (хронологія перших років панування), 572-578 (література і джерела про охрещення), 582, 589, 590¹, 592², 593-597, 600, 621

(II) 1, 2 (династичний зв'язок в основі державної системи), 3 (смерть у Києві), 4-6¹, 2, 7³, 8, 9, 11, 21, 22, 24, 27-29, 31, 35 (невідомий свояк на службі у Візантії), 38, 40, 41, 43, 45, 47-50, 64, 82, 116, 118, 251, 257, 265, 269, 276-280, 284, 288², 304, 305², 307, 314-316, 333, 345, 348, 351, 352 (легенда про перемогу Отрока), 362, 376, 378², 407, 408, 481, 484, 487, 510, 527, 558, 570, 588

(III) 16, 47, 156, 193, 197, 205³, 226, 230, 231, 236, 257, 259, 284-287 (церковна устава), 288, 289, 292, 293, 305, 312, 329, 351³, 353¹, 358-360, 366, 374, 387, 401, 402, 437, 455, 462, 468, 469, 472, 476, 480, 481³, 483, 487, 496, 540-542, 556, 565

(IV) 5¹

- (V) 48¹, 277, 407
 (VI) 304, 422¹, 423¹, 433, 434, 612
 (VII) V, 75, 391, 400
 (VIII-1) 149
 (IX-1) 138, 218, 219, 259, 333, 474
 (IX-2) 729, 736, 741, 745, 757, 807³, 971, 1001, 1008, 1127¹, 1512, 1513, 1515, 1526
 (X) 13
його жінки, див. Анна, Ольга, Рогніда
його мати, див. Малуша
його доньки, див. Доброніга-Марія, жінка Казимира I Відновителя, Предслава
його дядько, див. Добриня Никитич
його швагро, див. Василь II Болгаробойца
- Володимир, син Ярослава Володимировича Мудрого, новгородський князь (I) 509², 567
 (II) 24, 27, 28¹, 32¹, 34, 36, 37, 46, 53¹, 363⁴, 408
- Володимир, син Ярослава Володимировича Осмомисла, галицький князь (I) 348
 (II) 208, 209, 221, 222, 443-449, 452-454, 474, 480, 481, 574, 576, 577
 (III) 2-5¹, 7, 12, 20¹, 198, 229, 386
його жінка, див. Болеслава, донька Святослава Всеволодовича
його нешлюбна жінка (попадя?) (II) 447, 449, 452, 454
його сини (II) 447, 452, 454
його невістка, див. Федора, донька Романа Мстиславича, жінка Василька
- Володимир, стрієчний брат московського князя Дмитра Івановича (IV) 70
 Володимир, турово-пинський князь, др. пол. XIII ст. (II) 588
 Володимир, чернігівський князь (III) 250
 Володимир Великий, див. Володимир, син Святослава Ігоревича
 Володимир Володаревич, мінський князь (II) 367¹, 398, 566, 567
 Володимир Мономах, див. Володимир, син Всеволода Ярославича
 Володимир Святий, див. Володимир, син Святослава Ігоревича
 Володимирів Мокій (можл., Мокій(-ка)), сотник в Остриниці (VIII-2) 75¹
 Володимир-Іван (Blandemerus-Ioannes), син Володимира Ярославича, галицький князь (II) 454
 Володимирко, див. Володимир, син Володаря Ростиславича, галицький князь
 Володимировичі (Мономаховичі, сини, династія, родина), князівська родина по лінії Володимира Всеволодовича Мономаха (I) 382
 (II) 99, 121, 122, 127, 128, 130, 132, 134-140, 143, 144², 154, 155, 160, 164, 176, 186, 187, 198, 202³, 203¹, 216, 226, 234¹, 291, 292, 321, 322, 326³, 365, 418, 423, 427, 588
 (III) 27, 201, 306, 367⁵, 395
 Володимировичі (сини, нащадки, династія), князівська родина по лінії Володимира Свято-

- славича, св. **(I)** 485¹, 487, 494, 529, 532
(II) 3, 37, 47, 307, 315, 335, 588
(III) 156, 195, 207
- Володимировичі, князівська родина по лінії Володимира Ярославича новгородського **(III)** 195
- Володислав, див. Ягайло, син Ольгерда Гедиміновича
- Володислав (Володислав Опольський, Опольський Володислав, Ladislaus), опольський князь **(IV)** 50¹, 51, 54, 89¹, 90, 104-109 (правління в Галичині), 110-113 (відібрання Галичини), 115, 116, 117-118 (друге "панування" в Галичині), 119-121 (участь у галицькій справі), 122, 131, 449, 450, 462-463 (література)
(V) 77-79 (надання маєтностей), 88³, 241, 308, 346, 374, 425, 427-429 (фундація латинського архиєпискуства)
(VI) 35, 367¹
його баба **(IV)** 104
- Володислав, помилк. згадка про Болеслава Високого **(II)** 144²
- Володислав, син Казимира I Відновителя **(II)** 23¹
- Володислав, син Казимира IV Ягайловича **(IV)** 260, 263, 272, 279, 285
- Володислав, син угорського короля Емерика **(III)** 10
- Володислав, тисяцький **(III)** 225³
- Володислав, угорський король XIII ст. **(II)** 458²
- Володислав, угорський король XV ст. **(IV)** 124
- Володислав (Ladislaus), filius Johannis de Rozhun, шляхтич **(IV)** 435
- Володислав I Герман, великий польський князь **(II)** 99⁵, 143, 144, 392
його син **(II)** 144
його донька **(II)** 99⁵
- Володислав II, польський князь **(II)** 143, 393, 426
- Володислав III Варненьчик (Варненьчик Володислав, Володислав Варненьчик, Warneńczyk Władysław, Władysław Warneńczyk), син Ягайла **(II)** 610
(III) 155⁷
(IV) 124, 221, 222, 231-233 (литовська справа), 235, 237 (смерть під Варною), 240³, 396, 397, 481, 482
(V) 23¹, 80, 83, 85-87¹, 313 (надання польського права руським землям), 318-319 (застава коронних маєтностей), 322, 331, 442, 447, 526-527 (привілей уніатській церкві), 587, 639
(VI) 38, 39, 58, 133, 155³
(VII) 12²
(IX-2) 958
- Володислав IV (Vladislaus IV), польський король **(V)** 244, 249, 366
(VI) 191, 257³
(VII) 335 (запрошення на московське царство), 336-337, 357, 358, 365 (невдалий початок походу на Москву у 1618 р.), 371, 374, 375, 376 (об'єднання з козацьким військом під Москвою), 377 (бажання продовжити московську кампанію), 464, 470,

471, 473, 475-476 (популярність серед козаків), 478-480¹, 482, 487, 521, 549¹
(VIII-1) 3, 14, 32, 111, 124, 135, 138-140, 141 (наступник на польському троні), 142, 143, 146, 147, 152, 153, 155, 157-160 (плани перед його елекцією), 161-167, 168 (обрання польським королем), 169-172, 173-174 (коронаційний сейм), 175-177 (запкоєння православних), 178-180 (диплом для православних), 181 (привілеї владикам), 187-188, 189-190 (листи 1634 р. про просвітні інституції православних), 191-193 (релігійна справа на сеймі 1635 р.), 194-195, 197-201, 203-206, 208-209 (Поляновський мир з Московією), 210-211 (козацька справа у 1634-1635 рр.), 213²-219, 222, 224, 226, 228-238, 240, 243, 245-249, 251⁴, 252, 254-256², 257, 258, 260, 262, 263, 267, 269, 272, 273, 275, 281, 284-287, 298, 307, 309, 311-314, 320
(VIII-2) 3-4, 5 (антивоєнна опозиція шляхти), 6-8 (воєнні і дипломатичні плани), 9-10 (союз із Габсбургами), 10-12 (перспектива війни з Туреччиною і Кримом), 13-17, 18-21 (плани війни з Туреччиною), 22-23 (опозиція Сенату), 24 (дальші воєнні плани), 25-26, 28, 31, 43, 49-51, 82, 85-87, 89, 104-107 (проект патріархату для Польщі та Литви), 109-112, 116, 131, 133, 136¹, 137-138

(скарги козаків), 139, 140, 141-143 (відносини з козаками), 144 (привілей козакам), 145 (поради козакам), 146-147 (плани щодо козаків), 148-150, 157, 160, 164, 168, 169, 171, 172-174 (легенда для козаків), 175-176, 178 (відмова від воєнних виступів проти козаків), 180¹, 182, 184⁴, 186, 187, 190, 196-197, 203-205, 221-223

(VIII-3) 5-6 (несподівана смерть), 8, 10, 13-17, 22-24, 40 (чутки серед козаків про те, що король живий), 47, 60¹, 96, 101², 102, 110-112, 114⁴, 133, 140, 148, 199, 205¹, 241, 259, 262, 263, 284

(IX-1) 27, 29, 31, 33, 36, 49, 50, 68, 116, 230, 235, 266, 299, 394, 403, 460, 503, 580

(IX-2) 620, 639, 645, 898, 906, 970¹, 972, 1492, 1509, 1510, 1512, 1513, 1516, 1520, 1521, 1524, 1527-1529

(X) 317

його перша жінка, див. Цецілія Рената

його друга жінка, див. Гонзага Марія Людвіка

його син **(VIII-2)** 24

його брати **(VIII-1)** 168, 174

його родина **(VIII-2)** 10

Володислав II, чеський король **(II)** 152, 153, 162

Володислав Білий, польський князь **(IV)** 110

Володислав Варненьчик, див. Володислав III Варненьчик

Володислав Кормильчич (Кормильчич Володислав), галицький боярин **(II)** 236, 237, 401, 482

- (III) 7, 26²-28, 29-30 (проголошення князем), 31, 50, 61, 194, 308, 310³, 507, 511
його брат (III) 7
- Володислав Лисий, батько угорського короля Андрія I (II) 34
його жінка, русинка (II) 34
- Володислав Лях (Лях Володислав), київський дружинник (III) 305, 306
- Володислав Опольський, див. Володислав, опольський князь
- Володислав Половець (Половець Володислав), угорський король (III) 98
- Володислав Святий, дядько угорського короля Коломана (II) 413, 487, 491², 493¹, 497¹
- Володислав Старий, син Володислава Тонкононого (III) 46
- Володислав Тонконогий, син Лешка V Білого (III) 11, 46
- Володислав-молодший, галицький боярин (II) 482
- Володкевич Григорій, депутат (VIII-1) 170¹
- Володкович Даміан, студент Липського університету (VI) 337³
- Володкович Макар, власник волості (V) 290
- Володкович Самуель, шляхтич (VII) 423
- Володовські, шляхтичі (VI) 251
- Волос, див. Велес
- Волосов Степан, московський посол (IX-2) 733
- Волоцький Йосиф, просвітител (VI) 424²
- Волочай Антон (Жданович Антон) (IX-2) 1372
- Волошин Дашко, селянин (VI) 292
- Волошин Іван, козацький посол від Пушкаря (X) 212
- Волошин Ладомир, слуга (V) 374
- Волошин Павло, веприцький козак, посол до Москви (X) 211
- Волошин Сила, брацлавський полковник (IX-1) 77
- Волошин Стратин, бранець (IX-1) 543
- Волошин Устян, селянин (VI) 265
- Волошин Федір (можл., Федір Михайлович), межибізьський сотник (X) 84, 288, 295
- Волошинов, думний дяк (IX-1) 350²
- Волченко Іван, депутат до короля (VIII-1) 313
- Волчко Петро з Колоденець, шляхтич (VI) 237
- Волчкович Іван, шляхтич (VI) 241
- Волчкович Олизар (Олизар), князь (VII) 215, 404
- Волчковичі-Олизари, див. Олизари-Волчковичі
- Волянський Томаш, слуга краківського каштеляна (IX-1) 107
- Волянський, ігумен (III) 521
- Вольга Святославич (ймов., Олег Віщий; ймов., Олег, син Святослава Ярославича, сівєрський князь), герой билин (I) 435, 436, 449²
- Вольмар, німецький кореспондент з Риги (VIII-2) 116
- Вольський, сяноцький староста (V) 137
- Вольські, шляхтичі (V) 32¹
- Вольф С., вч. (I) 558
- Вольф Ю. (Wolff J.), вч. (IV) 65⁷, 70³, 168², 170³, 192¹, 200², 202³, 212^{1,2}, 214², 215⁷, 234³, 243⁷, 245¹, 259¹, 266¹, 268¹, 270³, 282⁴, 286^{2,3}, 290¹, 326², 452, 455, 459, 469, 477, 480, 482-484, 486, 512-516
(V) 28¹, 29^{2,3}, 30¹, 34³, 40², 169², 171¹, 300², 340⁷
(VI) 305¹, 311²

(**VII**) 10³, 11¹, 120⁵, 124⁴, 575¹
 Вонденко, отаман (**IX-1**) 494
 Вонифатьєв Іван, московський по-
 сол (**IX-1**) 591
 (**IX-2**) 620² (повідомлення
 про арешт козацьких послів
 у Замості), 638 (посольство
 до короля), 656, 670-672 (по-
 сольство до короля під Жва-
 нцем), 1537, 1538
його брат (**IX-2**) 620²
 Вонсовський, зв'язельський староста
 (**VIII-3**) 169²
 Вонхоцький Сим., польський автор
 XVII ст. (**VIII-2**) 201¹
 Восьєн де Лінаж, див. Лінаж Восьєн
 де
 Воробей Масько (Worobiej Masko,
 Wrobl Masko; можл., див.
 Wrobl Mathias), руський ма-
 ляр (**VI**) 376¹, 377¹
 Ворожбилович Андрушко, козак з-
 під Любачова (**IX-1**) 266
 Ворона, реєстровий старшина
 (**VIII-1**) 302
 Ворона Грицько, переяславський
 сотник (**VIII-1**) 316
 Ворона Михайло, переяславський
 сотник (**VIII-1**) 316
 Воронецький Юрій, депутат
 (**VIII-1**) 170¹
 Воронецькі, князі (**V**) 30, 32
 Воронич Георгій, учень (**VII**) 414
 Воронич Данило, київський скарб-
 ник (**VIII-1**) 161
 (**VIII-2**) 115²
 (**IX-1**) 145-147, 153
 (**X**) 83, 289
 Воронич Олександр, шляхтич (**VI**)
 592
 Воронич Самійло, чернігівський
 чашник (**VIII-2**) 115²
 Воронич Федір (**VIII-1**) 170

Воронич Филон, київський шляхтич
 (**VII**) 422
 (**VIII-1**) 170
 Вороничі, українська шляхетська
 родина (**V**) 264
 (**VII**) 415
 Воронов О., вч. (**I**) 455¹
 Воронович Лев (Woronowic Liew),
 козацький писар (**VII**) 283³,
 292
 Воронський Андрій, лавник (**VI**)
 261
 Воронченко, батько Степана Воро-
 ченка, полковник у війську
 Івана Сулими (**IX-2**) 929
 Воронченко Степан, козак (**IX-2**)
 929
 Воронченко Яків (Єсько, Ясько),
 прилуцький, пізн. черкась-
 кий полковник, наказний ге-
 тьман (**VIII-3**) 61, 141³, 275
 (**IX-1**) 433, 445, 471, 567¹
 (**IX-2**) 660, 731 (зустріч Бу-
 турліна), 734 (участь у Пе-
 реяславській раді), 767, 948
 (відправлення з полками
 проти поляків), 1007-1008
 (зустріч з патріархом Мака-
 рієм), 1018-1019 (оборона
 Брацлава), 1025(?), 1523
 (**X**) 129³, 336, 337
 Воропай (Worpay), осавул (**IX-1**)
 325¹
 Воротинський, московський вое-
 вода (**VIII-2**) 59
 Воротинські, князі (**III**) 180
 (**IV**) 274, 276, 277
 Воротислав, київський боярин (**I**)
 587
 Воротніков А., вч. (**II**) 34¹
 Вороча, козак (**VII**) 106, 133
 Ворш, угрин (**III**) 59, 254
 Воскобойникович Йосиф, львівсь-
 кий міщанин (**VI**) 176

- Востоков О., вч. **(I)** 401³
(II) 522³
(III) 278¹, 390¹
(VIII-2) 204
(VIII-3) 58⁴, 150², 173¹, 245¹
(IX-1) 114¹
- Воцель (Vócel J.), вч. **(I)** 244¹
- Воютинський-Гулевич Семен, див. Гулевич-Воютинський Семен
- Вратислав, польський князь **(II)** 32
- Временський, шляхтич **(VI)** 275
- Врублевський А., вч. **(II)** 559
- Всеволод, зять Ізяслава Мстиславича **(III)** 385
- Всеволод, новгородський князь **(III)** 290
- Всеволод, ростовський князь **(III)** 281
- Всеволод, син Володимира Ігоровича **(III)** 25
- Всеволод, син Володимира Святославича, волинський князь **(I)** 487
(II) 363
- Всеволод, син Всеволода Мстиславича, червеньський князь **(II)** 367
- Всеволод (Всеволодко), син Давида Ігоровича, городенський князь **(II)** 100, 111, 122, 302
його жінка, див. Огафія
його донька, див. Всеволод-квіна, жінка Юрія Ярославича
- Всеволод, син Костянтина Всеволодовича **(II)** 343
- Всеволод, син Мстислава Володимировича Мономаховича, новгородський, пізн. переславський, київський князь **(I)** 391¹
(II) 71, 118¹, 121, 131-134, 137, 144, 339
(III) 262, 284, 285, 288
(VI) 170³, 501
його донька, жінка Болеслава IV Кучерявого, див. Верхуслава
- Всеволод, син Мстислава Ізяславича, белзький князь **(II)** 366, 367, 446, 449, 450, 574, 575
(III) 507
- Всеволод (Кирил(-о)), син Олега Святославича **(II)** 122-123 (боротьба за чернігівський стіл), 136 (угода з Ярополком), 139 (захоплення київського престолу), 140-141 (угода з Мстиславичами), 142 (сильне становище на київському столі), 143 (плани стосовно Києва), 143-144 (закордонні зв'язки), 144-146 (взаємини з громадою), 147-151, 158, 176, 179, 182, 186, 215⁴, 216, 223, 258, 260¹, 268, 275, 278, 285, 290-292, 298, 301³, 307, 318 (захоплення чернігівського столу), 320-322, 324, 325, 327¹⁻³, 329-330 (становище чернігівської громади), 333, 334 (постриження в ченці перед смертю), 338, 356³, 369, 393, 419, 420, 422-426 (взаємини з галицькими князями), 427, 428, 436, 474, 568
(III) 195 (покірність Ізяслава Мстиславича), 200, 206, 211, 214 (рекомендація на княжіння Ігоря), 216, 225, 231², 306, 308, 419 (постриження в ченці), 420, 437 (Кирилівська церква)
його донька, жінка Болеслава Високого, див. Звенислава

- його син* (II) 324, 423
 Всеволод, син Олександра Всеволодовича (III) 59
- Всеволод (Всеволод Чермний, Чермний Всеволод), син Святослава Всеволодовича, чернігівський, київський князь (II) 223, 230-234¹, 235, 243, 245, 322, 324, 326, 334¹, 339, 343, 380³
 (III) 28, 225, 509
його син (II) 230, 231, 343
його донька, сестра Михайла Всеволодовича, див. жінка Юрія Всеволодовича, володимиро-суздальського князя
- Всеволод (Всеволож), син Святослава Ольговича, курський князь (II) 328, 331
 (III) 205³, 252⁵, 378
його жінка, див. Глібівна
- Всеволод, син Юрія Володимировича Мономаховича, суздальський князь (II) 193, 200, 202, 204 (утвердження в суздальській землі), 205-208 (боротьба за впливи на Русі), 209, 216-222 (інтрига проти київського князя), 223-225, 227-230, 231 (похід на Чернігів), 232, 233, 235², 237, 245, 279, 299, 323, 342-343 (впливи на переяславській землі), 356, 452, 453 (протекція над галицьким князем Володимиром), 513
 (III) 2, 8, 9, 20, 35, 196, 200, 202, 204⁴, 213, 385
його жінка, ясиня (осетинка) (II) 513
його донька, жінка Ростислава Рюриковича, див. Верхуслава

його син(-и) (II) 227, 231, 232

його сестра, див. Ольга

Всеволод (Всеволод-Лаврентій), син Ярополка Ярославича, чернігівський князь (III) 177

Всеволод, син Ярослава Володимировича Мудрого, київський князь (I) 375

(II) 28, 31, 37 (шлюб з візантійською царівною), 45-48 (успадковані землі), 52, 54, 56 (поразки від половців у 1068 р.), 57, 58, 60⁷, 61-62 (боротьба між старшими Ярославичами), 63, 66, 67 (проголошення київським князем 1077 р.), 68 (угода з Ізяславом), 69-70 (боротьба з князями-ізгоями), 71 (початок князювання у Києві), 72-78 (заходи проти князів-ізгоїв), 79-80 (закордонні стосунки), 80-81 (характеристика діяльності), 82, 83, 89, 90, 95, 101, 110, 111, 115³, 126, 168, 259, 265, 270, 271, 285², 292, 303, 317, 318, 339, 349, 353, 363, 364, 392, 395, 400, 408-410, 511, 518, 588

(III) 217, 225, 226, 229, 262, 306, 353, 362, 380, 395, 420

його жінка, донька Костянтина Мономаха (II) 31, 79, 85, 95

(III) 262

його доньки, див. Анна (Янка) та Евпраксія, жінка Генріха IV

його донька(-и) (II) 80¹, 115³, 588

- Всеволод, син Ярослава Ізяславича, луцький, белзький князь **(II)** 259², 367 **(III)** 3
- Всеволод Чермний, див. Всеволод, син Святослава Всеволодовича
- Всеволоди, брати Олександра белзького **(III)** 507, 508
- Всеволодівна, жінка Болеслава IV Кучерявого, донька Всеволода Мстиславича **(II)** 144²
- Всеволодівна, донька Всеволода Давидовича, жінка Юрія Ярославича **(II)** 302⁴, 306
- Всеволодко, див. Всеволод, син Давида Ігоревича
- Всеволодковичі (сини), князівська родина по лінії Всеволодка Давидовича городенського **(II)** 143, 302
- Всеволод-Лаврентій, див. Всеволод, син Ярополка Ярославича
- Всеволодовичі, князівська родина по лінії Всеволода Ярославича київського **(II)** 81, 82, 84, 85, 122 **(III)** 195
- Всеволод-Семен, чернігівський князь **(III)** 177
- Всеволож, див. Всеволод, син Святослава Ольговича
- Веслав (Σεσθλαβος), подунайський князь **(II)** 521
- Веслав, син Брячислава Ізяславича, полоцький князь **(I)** 320², 328, 329, 436 **(II)** 26, 47, 53, 55-62, 71, 78, 79¹, 100, 115², 124, 133, 137, 156, 266, 294, 588 **(III)** 200, 210, 220, 222¹, 223 *його мати* **(I)** 328
- Веславичі (сини), полоцька династія по лінії Веслава Брячи-
славича **(II)** 53, 100, 124, 130, 137
- Второв М., вч. **(VIII-2)** 65⁵, 199
- Вуйціцький К. (Войціцький К., Wójcicki K.), вч. **(VII)** 441² **(VIII-1)** 320 **(VIII-2)** 83¹, 200, 204 **(VIII-3)** 281³ **(X)** 357¹
- Вухіра Ізидор, патріарх **(III)** 273
- Вуяхович Михайло Якович, писар, слуга печерського архимандрита **(IX-2)** 747¹
- Вяземський Дмитро, московський емігрант **(V)** 534
- Вятко, легенд. брат Радима, родоначальник вятчів **(I)** 171, 172
- В'язнін Федір, вяземський посадський чоловік, московський вивідувач **(VIII-3)** 33
- В'ячеслав, князь **(I)** 314²
- В'ячеслав, син Володимира Всеволодовича Мономаха **(II)** 115, 118¹, 121, 131 (нездарність), 132-136, 138-139 (претензії на київський стіл), 140 (порозуміння з Всеволодом), 141 (угода з Ізяславом), 142, 143, 150 (розірвання стосунків з Ізяславом), 151, 162-165 (боротьба за київський стіл), 168-169 (відновлення угоди з Ізяславом), 170, 172, 175-176 (співправитель з Ростиславом), 177 (смерть під час п'ятниці), 183, 260¹, 295, 301³, 307 **(III)** 199, 201, 211, 224, 231¹, 233⁴, 294
- В'ячеслав, син Ярослава Володимировича Мудрого, смоленський, туровський князь **(II)** 45, 52, 305

В'ячеслав, син Ярослава Святополковича, клечський князь (II) 307

В'ячеслав, туровський князь (III) 234¹

В'ячеслав, чеський король (IV) 120, 121

В'ячеслав Товстий, володимирський боярин (II) 401

Г

- Г. Мр., див. Грушевський Марко
- Габач, отаман у Кривоноса (VIII-3) 56
- Габсбурги, австрійська імператорська династія (VIII-2) 9-11 (IX-2) 1183, 1345, 1361
- Гавдерік (Gaudericus) (I) 405⁵
- Гавриїл (Γαβριηλ), галицький митрополит (III) 272, 544 (V) 391
- Гавриїл, закладник (IX-1) 480
- Гавриїл, монах (V) 403¹
- Гавриїл, назаретський митрополит (VIII-3) 126 (IX-1) 120-122, 124, 125, 127, 207, 313, 466, 467
- Гавриїл, охридський архімандрит (V) 550, 560
- Гавриїл (Гаврило), полтавський еромонах (IX-1) 413⁵, 417, 418, 425, 434³
- Гавриїл, сербський митрополит (IX-2) 902, 944 (X) 271
- Гавриїл, старець Михайлівського монастиря (IX-2) 861¹
- Гавриленко Іван, козак Полтавського полку (X) 165
- Гавриленко Левко, зінківський сотник (X) 165
- Гаврилко, могилівець (IX-1) 502
- Гаврило, городецький міщанин (VI) 257²
- Гаврило, див. Гавриїл, полтавський еромонах
- Гаврило, осавул Козелецької сотні Переяславського полку (VIII-3) 278
- Гаврило, селянин (VI) 292
- Гаврило Еустафій, схимник (VI) 309²
- Гаврилов Іван, племінник Василя Лупула (IX-1) 92¹, 130, 445, 474, 477
- Гаврилович, городецький міщанин (VI) 257²
- Гаврилович Іван, селянин (VI) 266
- Гаврильців Сидор, селянин (VI) 267⁵
- Гавритенко, див. Федоренко Іван
- Гавронський Ф., див. Рагіта-Гавронський Ф.
- Гавротинський, козацький тростянський сотник (IX-1) 183
- Гагемейстер Ю., вч. (III) 255¹
- Гайн Михайло, мозирський державець (V) 47¹
- Гайн-Великий Данило Степанович, див. Великий-Гайн Данило Степанович
- Гаген Георг (Hagenus), хроніст (III) 518, 519
- Гагов Корнеліус, голландський резидент (VIII-1) 36²
- Гадачек К. (Hadaczek K.), вч. (I) 54¹, 162¹
- Гаджа, див. Ганджа
- Газ, львівський міщанин (VI) 71
- Газе (Hase C.), вч. (I) 462⁴, 463⁷
- Гайд В. (Гейд В., Heyd W.), вч. (I) 282¹ (II) 273⁴, 513⁷, 514², 516², 517¹, 518¹ (IV) 295⁴, 296², 297^{1,3}, 299⁷, 300^{1,3,4,6}, 301^{1,2}, 302³, 304¹, 309¹, 323¹, 487 (VI) 4¹, 6², 9¹, 16¹, 20⁴, 22⁴, 26⁴, 28¹, 29^{2,3}, 606
- Гайденштайн Р. (Гейденштайн Р., Heidenstein R.), історик XVI ст. (IV) 418^{3,4,5}, 419¹⁻³, 420² (VII) 79⁴, 150¹, 151⁴, 162², 163^{1,4}-165³, 166^{1,4}, 167¹, 168², 169³, 170¹, 185⁶, 191,

- 199³, 202¹⁻³, 203³, 204^{1, 4, 5}, 205¹⁻³, 206¹, 209⁵, 215³, 216, 218⁴, 219², 221¹, 222¹, 225³, 228³⁻²³⁰¹, 231, 233², 306², 316⁴, 317, 580, 583
- Гайдер, купець (VI) 56³, 97, 98, 191
- Гайдук Васько, чигиринський сотник (VIII-1) 317
- Гайдученко Іван, козацький старшина (VII) 385
- Гайдученко Павло, корсунський сотник (VIII-1) 316 (VIII-2) 184
- Гаймскрінґлі, хроніст (I) 513
- Гай-Юлій Цезар (Цезар Гай-Юлій), римський імператор (I) 252, 348⁴, 565 (VI) 278 (VIII-1) 48
- Гакон, див. Якун, варязький найманець у Ярослава Мудрого
- Гакон, див. Якун, племінник князя Ігора
- Галаган Микита, козак (VIII-2) 189²
- Галактіон, македонський митрополит (VIII-3) 220 (легенда про Зборівську угоду)
- Галант Г., вч. (VIII-2) 126³, 127
- Галант І., вч. (V) 652
- Галахов О., вч. (I) 507² (II) 405² (III) 559, 561
- Галерій, римський імператор (I) 131, 140
- Галецький Данило, київський бургомістр (IX-2) 746 (приведення до присяги цареві)
- Галиця, засновник Галича (II) 466, 571
- Галка Сенько з Іляшова, шляхтич (VI) 237
- Галки, шляхтичі (VI) 612
- Галко, див. Галько Петро
- Галл Мартин, див. Галь Мартин
- Галузинські, шляхтичі (VI) 253
- Галузовський Семен Остапенко (Галучовський Семен, Остапенко Семен), запорізький посол до Москви (X) 107
- Галузовський Яків Остапенко, можливо, див. Остапенко Яків
- Галучовський Семен, див. Галузовський Семен Остапенко
- Галчинські, шляхтичі (VI) 253
- Галятівський Іоанікій (V) 262^{2, 4} (VIII-2) 90², 93¹, 98²
- Галь (Haul), перемиський священик, маляр (VI) 371
- Гальбан-Блюменшток О. (Блюменшток-Гальбан О., Halban Blumenstock A.), вч. (V) 642, 650
- Галько І., вч. (I) 339²
- Галько Петро (Галко), руський воєвода (III) 112¹
- Гальковський М., вч. (I) 316⁶, 329²
- Гальчинські-Кунатовські, див. Кунатовські-Гальчинські
- Гальшка, див. Острозька Гальшка, донька Василя Костянтина Острозького
- Гальшка, див. Острозька Гальшка, донька Іллі Острозького
- Гальштадський Лілієнкрона Густав, див. Лілієнкрона Густав Гальштадський
- Гамберіні, італійський подорожник (VII) 293
- Гамбеті, автор меморіалу 1580 р. (VII) 67²
- Гамданіди, сирійські володарі (I) 452
- Гамід абу- (Андалузі ель-, Гарнаті аль-), хроніст XII ст. (I) 298, 299
- Гаммер Й., див. Гаммер-Пургсталь Й.

- Гаммер-Пургсталь Й. (Гаммер Й., Hammer-Purgstall J.), вч. **(I)** 578
(II) 583, 584
(IV) 486, 490
(VII) 513¹, 515³, 582
(VIII-1) 24⁴, 38¹, 42³, 45¹, 121², 122¹, 245¹
(IX-1) 136¹, 521
(IX-2) 928⁷, 944⁴, 1539¹, 1541, 1546
- Гаммердорфер К. (Hammerdorfer K.), вч. **(VII)** 565
- Гамоцький, вірменин, посол шведського короля **(IX-2)** 1122 (посольство до Хмельницького під Львовом), 1125 (обіцянка шведського короля не захоплювати Львів), 1130²
- Гамченко С., вч. **(I)** 200⁵, 245², 253³, 263², 264¹, 270¹, 308², 309¹, 561
- Ган, китайська династія **(I)** 125, 152
- Гандель, львівський міщанин **(VI)** 175, 176
- Ганджа, див. Ганжа
- Ганджа (Гаджа), посланець Павлюка **(VIII-1)** 253
- Ганджа (Ганжа), козак на службі у поляків **(IX-1)** 63, 273⁷, 277⁷, 278⁷
- Ганджа-Андібер (Андібер-Ганджа), герой думи **(VI)** 295
(VII) 304¹
- Ганель (Hanel J.), вч. **(I)** 562
- Ганель П. (Hanel P.), вч. **(I)** 136⁴, 137³
- Ганжа, див. Ганджа
- Ганжа, уманський полковник **(VIII-3)** 38 (облога Тульчина), 39 (керівник повстання на Брацлавщині), 40, 49, 52 (виступ на Костянтинів), 72³ (загибель під Пилявцями)
- Ганжа Грицько **(X)** 205
- Ганнібал, карфагенський полководець **(VII)** 539
(VIII-1) 167, 279
(IX-1) 511
(IX-2) 1477
- Ганнібал, польський ротмістр **(VIII-1)** 113, 114², 115
- Ганнібал, поручик **(VIII-1)** 113
- Ганновер Натан, жидівський мемуарист **(VIII-1)** 286
(VIII-2) 119, 156, 158, 159³, 160, 194, 202
(VIII-3) 29, 37, 38, 43, 44, 55², 68³, 71³, 73²
- Ганський, козак **(VII)** 282¹
- Ганський, шляхтич **(VI)** 219
- Ганські, шляхтичі **(VI)** 611
- Ганус Гаврило, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Гануш І. (Hanusz I.), вч. **(I)** 339²
- Гануш Я. (Hanusz J.), вч. **(V)** 252⁴
- Ганчевич Лесько, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Ганька, селянин **(VI)** 292
- Ганькович Пашко, селянин **(VI)** 266
- Гапоненко Роман (Агафонов Герман), сотник, козацький посол на переговори у Вільно **(IX-2)** 1232, 1235 (посольство до царя), 1236 (наказ гетьмана), 1238
- Гапонович Герасим, чигиринський отаман **(IX-2)** 795 (посольство до Москви)
- Гапонович Герман (Герман), суддя **(X)** 138, 205, 206, 335, 342, 343, 366
- Гапоновичі, овуруцькі шляхтичі **(V)** 99²
- Гарабурда, литовський пан **(IX-2)** 1520

Гарабурда, литовський посол до Івана IV Грозного **(IV)** 419⁴ **(VI)** 440, 444

Гаральд, англійський король **(II)** 80 *його донька*, див. жінка Володимира Всеволодовича Мономаха *його сини* **(II)** 80

Гаральд Сміливий (Hardraade), норвезький король **(I)** 449¹ **(II)** 31, 32, 116 *його жінка*, див. Єлизавета, донька Ярослава Володимировича Мудрого

Гарасевич М. (Harasiewicz M.), вч. **(I)** 217⁷ **(V)** 442², 447², 527¹, 570⁵, 586¹⁻³, 589²⁻⁴, 655 **(VI)** 568², 590³ **(VII)** 413³, 499⁶, 501², 506² **(VIII-1)** 198³, 320 **(VIII-2)** 84², 106²

Гарасько (Haraszko), переяславський полковник **(IX-1)** 215

Гарбар Кузьма, гадацький отаман **(IX-1)** 204⁷, 217

Гарбуз Дем'ян, полковник Війська Запорізького **(VIII-1)** 134

Гаркаві А., вч. **(I)** 195¹, 208⁴, 227¹, 228⁵, 229^{2, 4, 5}, 230^{1, 2}, 257⁵, 271^{2, 3}, 284², 294^{2, 3}, 295³, 296^{1, 2}, 297², 298², 300^{3, 4}, 301^{1, 2, 4}, 306², 307¹, 310³, 323¹, 325¹, 327⁵, 330³, 333¹, 349¹, 408³, 417¹, 435¹, 440¹, 461¹, 563, 577, 616 **(II)** 360³, 516², 527¹ **(V)** 652

Гарткнох Х., хроніст **(IV)** 13³

Гасан, див. Асан

Гасан-баша **(VIII-3)** 103³

Гаска Миколай, селянин **(VI)** 269

Гассек, див. Catualdi V.

Гац, селянин **(VI)** 268

Гацфельд, граф, начальник австрійського корпусу **(IX-2)** 1441¹, 1455

Гаштовт Іван (Гаштольд Іван), віленський воєвода **(V)** 52²

Гаштовт Мартин, намісник **(IV)** 267, 268, 483

Гаштовт Ольбрахт, новгородський, пізн. віленський воєвода, канцлер **(IV)** 230¹, 270¹, 286, 287², 288¹, 290, 291¹, 292⁷, 345, 346 **(V)** 34, 35, 415, 454¹

Гаштовт Станіслав, син Ольбрахта Гаштовта, новгородський воєвода **(V)** 34

Гаштовт Ян, троцький воєвода **(IV)** 216, 234, 246², 247-249, 266 *його донька* **(IV)** 247 *його родина* **(IV)** 266

Гаштовти, шляхтичі **(IV)** 346 **(V)** 30, 31 **(VI)** 447

Гаштольд Іван, див. Гаштовт Іван

Гваньїні, див. Гвагніні Олександр

Гдашицький Яцко (Ісакій), галицький намісник **(V)** 434-436

Гебрей-Бар, див. Бар-Гебрей

Гедєон, сучавський митрополит **(IX-2)** 1211 (посольство до Чигирини), 1373³ (виставлення Барановича на єпископа)

Гедєонов С., вч. **(I)** 322³, 463⁷, 464⁷, 563, 564, 581, 605-609, 613-618

Гедигольд, див. Гедигольд

Гедимін (Gedymin), син Путувєра, литовський князь **(II)** 607 **(III)** 115⁴, 117 (боротьба з Юрєвичами), 127, 134, 141, 173, 174⁴, 525, 526, 530, 531 **(IV)** 13-17, 18-19 (легендарний похід на Київщину), 22, 50¹, 65⁷, 73, 90¹, 95, 96, 101¹,

- 109⁴, 137, 179, 212¹, 245¹, 427-430 (література про похід на Київщину), 433, 437, 445, 452, 455, 465, 469, 512, 513, 515
(V) 7, 29³
(VI) 358
його доньки, див. Альдона-Анна, жінка Казимира III Великого; Єлизавета
його донька, жінка Юрія-Болеслава, див. Офка
його доньки (IV) 19, 22, 95, 512, 515
- Гедимінівна, див. Офка
- Гедиміновичі (сини, династія), литовська родина (III) 115⁴, 526
(IV) 47, 55, 59, 65⁵, 67, 70-73, 96, 126, 159, 160, 163, 167, 233, 427, 428, 454, 512-514
(V) 7-9, 27, 29, 32, 99¹, 449, 450, 628, 633
- Гедройтські, шляхтичі (V) 29, 32¹
- Гезар, див. Асан
- Гезе В., вч. (III) 398⁴
- Гезіод, античний письменник (I) 105
- Гейд В., див. Гайд В.
- Гейденштайн, див. Гайденштайн
- Гейдрек, король (I) 545
- Гейза, див. Гейза
- Гек В. (Heck W.), вч. (II) 572
(IV) 503
- Гек К. (Heck K.), вч. (III) 520
(V) 525¹
- Геланік псевдо-, античний письменник (I) 118
- Гелата Харитон, селянин (VI) 267
- Гелена, аналог з Розандою Лупулівною
- Гелена, аналог з Чаплінською Мотроною
- Геліон, міф., син Геракла (I) 129¹
- Геліос, міф., син Гефеста (I) 317, 320¹, 323
- Гельгорн, краківський купець (VI) 172
- Гельмольд, німецький автор XII ст. (I) 284³, 317, 323², 493³
- Гельцель А. (Helcel A.), вч., видавець книги Якуба Міхаловського (IV) 329⁷
(VIII-2) 210
(IX-1) 140⁴
(IX-2) 1051¹
- Гельцер Г., див. Гельцер Г.
- Гембакурта Іоан (Gembakurta Joannes) (VIII-3) 130⁷
- Ген В. (Hehn V.), вч. (I) 39¹, 61³, 245⁵, 248⁴, 249²⁻⁵, 252¹, 255³, 267²
- Генінг, римський арцибіскуп (V) 524
- Геннадій, новгородський архієпископ (VI) 334, 335, 440
- Геннадій, патріарх (III) 413, 462
- Геннадій Схоларій (Схоларій), письменник (V) 544³
- Генріх (Генріх Чесний, Henricus Probus), вроцлавський князь (III) 97
- Генріх (Henricus), глоговський князь (III) 122
- Генріх (Heinrich), домініканин (III) 300, 301
- Генріх (Heinricus), лівонський хроніст (IV) 5²
- Генріх (Henricus), син угорського короля Стефана (II) 488
- Генріх I (Henri I), французький король (II) 33
його жінка, див. Анна, донька Ярослава Володимировича Мудрого
- Генріх III, німецький імператор (II) 11, 29, 30

Генріх IV, німецький імператор **(I)** 490
(II) 63-65, 79, 274
його жінка, донька Всеволода Ярославича, див. Евпраксія

Генріх VI, син Фрідріха Барбароси **(II)** 453

Генріх Бородатий, князь **(III)** 300

Генріх Валуа, польський, пізн. французький король **(IV)** 419-421
(V) 185, 602¹

Генріх з Жегоціна, рицар **(III)** 77⁴

Генріх Німий, див. Генріх Ребдорфський

Генріх Ребдорфський (Генріх Німий, Ребдорфський Генріх), хроніст **(IV)** 442, 443

Генріх Чесний, див. Генріх, вроцлавський князь

Гентер, угорський гінець **(IX-2)** 1312

Георгій, великий князь **(II)** 145⁴, 334¹

Георгій, див. Ярослав, син Володимира Святославича Мудрий

Георгій, ігумен **(III)** 292⁶

Георгій, книжник **(II)** 281

Георгій, курський князь **(III)** 179

Георгій, митрополит **(III)** 375¹, 479, 481

Георгій, пресвітер **(II)** 404

Георгій, св. (о. Хортиця) **(I)** 325

Георгій, св., див. Юрій, св.

Георгій, син Ярослава Святополковича, див. Юрій, син Ярослава Святополковича

Георгій, угорський йобадьон **(II)** 495¹

Георгій Акрополіт (Акрополіт Георгій), хроніст **(II)** 524, 545

Георгій Амартол (Амартол Георгій, Георгій Монах), хроніст **(I)**

96⁴, 236², 439¹, 440¹, 442, 519¹, 566, 583, 590-592, 597, 618

(II) 483

(III) 459-461, 490

Георгій Амастрідський (Амастрідський Георгій, Amastris Georg von, Georg von Amastris) **(I)** 315¹, 385, 393, 401-403, 511, 578

Георгій Зарубський (Зарубський Георгій), письменник **(I)** 312³
(III) 412¹, 467, 474, 477

Георгій Монах, див. Георгій Амартол

Георгій Пісід (Пісід Георгій), автор “Шестиднева“ **(VI)** 363¹

Георгій Сінкель (Сінкель Георгій), хроніст **(III)** 459

Георгіца Стефан, див. Георгіца Стефан

Геракл, міф. **(I)** 114, 129¹

Гераклід Деспот (Деспот), молдавський воєвода **(VII)** 125, 126, 147

Гераклій, візантійський імператор **(I)** 227

Герасим, володимирський, смоленський владика, пізн. київський митрополит **(IV)** 187, 217, 218¹

(V) 403-405, 409, 518, 519
(VI) 345, 346

Герасимов Василь, дяк **(IX-2)** 1221 (призначення товаришем київського воєводи)

Герасимчук В., вч. **(IX-1)** 5¹, 7, 267²
(IX-2) 1475¹, 1477, 1485², 1496, 1497

(X) 128¹, 289³, 325, 328¹, 2, 332², 344², 347³, 351², 354¹

Гербачевський, помилк., див. Гербачевський Ф.

Гербель М., вч. **(VIII-2)** 198

- Герберштайн С., історик XVI ст. **(I)** 508⁴
(III) 288, 351
(IV) 282¹, 285, 288², 290, 299²
(VI) 18²
- Гербест Бенедикт, католицький полеміст **(V)** 541, 542¹, 543, 545, 660
(VI) 457, 459, 460, 466, 492²
- Гербест Ян **(VI)** 457
- Гербіній, пастор **(VI)** 389
- Гербург, товмацький староста **(VI)** 171, 177, 203, 464
- Гербург Валент., перемиський біскуп **(VI)** 447
- Гербург Миколай, кам'янецький каштелян **(VIII-1)** 314
- Гербург Станіслав, львівський каштелян **(V)** 541
- Гербурти, шляхетська родина **(VI)** 250
(VII) 99
- Гервазій Тільбурзький (Тільбурзький Гервазій), хроніст **(II)** 369¹⁰, 370²
- Гервасій, св. **(III)** 15
- Герера А. **(I)** 508⁴
- Герич Стефан, див. Гирич Стефан
- Гермайзе О., вч. **(IX-1)** 55²
(IX-2) 928²
- Герман, баденський маркграф **(III)** 74, 75
- Герман, див. Гапонович Герман, суддя
- Герман, його мур **(II)** 269⁸
- Герман, монах **(V)** 413
- Герман, патріарх **(III)** 277
- Герман, св. **(III)** 263²
- Герман Вартбергерський (Вартбергерський Герман), торунський хроніст **(IV)** 44⁶, 51, 53¹, 54, 445, 450
- Германаріх (Ерманарік, Ermanarik), король остготів **(I)** 73, 143, 144², 145⁵, 148-150, 154, 165, 174, 178, 543-546
- Германов Г., вч. **(VIII-2)** 198
- Гернес М. (Hoernes M.), вч. **(I)** 26¹, 27³, 28¹, 29², 31⁴, 45¹, 54¹, 65¹
- Геродот (Herodot), грецький історик **(I)** 55¹, 59¹, 70, 88, 89, 92, 102-108¹⁻³, 109-119, 120³, 121-123, 126, 128, 129, 139⁵, 542, 546
- Геронтій, претендент на митрополита **(III)** 271
- Герц К., вч. **(I)** 540
(II) 509²
- Гефест, міф. **(I)** 317, 323
- Гец А. (Götze A., Goetze A.), вч. **(I)** 155³, 278³
- Гец Л. (Goetz L.), вч. **(I)** 535¹, 623
(III) 482¹, 541, 565
- Геч Павло, див. Геч Павло
- Гешов І., вч. **(I)** 355¹
- Гиджа, паркалаб **(IX-1)** 514
- Гижі, панська родина **(V)** 32¹
- Гинковецький Томаш, див. Томаш з Гинковець
- Гинкович Іванко, шляхтич **(VII)** 15
- Гинмар (?) Григорій, посол Хмельницького у Вільно **(IX-2)** 1325
- Гирич Стефан (Герич Стефан), стоянський війт **(IX-1)** 235, 246¹
- Гиря, військовий суддя з Жовнина **(VIII-1)** 154
- Гиря Данило, наказний білоцерківський полковник **(IX-2)** 1011, 1137
- Гиря Іван, білоцерківський полковник **(VIII-3)** 21 (на сторожі під Білою Церквою), 42 (бій під Махнівкою), 49, 52, 60 (виступ під Костянтинів), 119⁴

- Гиря Іван, козацький посол **(VII)** 525
- Гиря Іван, селянин **(VI)** 267⁵
- Гича Данило, білоцерківський сотник **(VIII-1)** 316
- Гіацинт, св., костел **(IX-1)** 166
- Гієронім, критський єпископ **(VI)** 63
- Гізель Інокентій (Gisiel), гойський ректор, пізн. ректор Київської колегії, микольський архімандрит **(VIII-2)** 90² (участь у Київському соборі 1640 р.), 96¹, 97 (представник могилянського кола), 112 **(IX-2)** 854² (докази про неможливість підпорядкування київської митрополії московському патріархові), 855 (донос ченця Рафаїла), 857¹-858 (супліка цареві за Пустинський монастир), 859, 861 (чолобитна цареві), 863 (відмова визнати зверхність московського патріарха), 863-864 (чолобитна "вторицею" за масткові права), 1374 (прохання до Никона щодо київського митрополита) **(X)** 30 (претендент на київську митрополію), 88, 95-98 (вибори київського митрополита), 98 (кандидат від київського духовенства), 138
- Гіка Юрій, великий дворник, молдавський господар **(IX-1)** 597² **(X)** 195, 198
- Гілфорд, граф **(IX-2)** 967¹
- Гіляревський О., вч. **(III)** 407⁵
- Гіляров Ф., вч. **(I)** 379⁴, 383¹⁻³, 407¹, 446², 447¹, 450³, 465¹, 477², 601, 602¹
- Гільбер де Ляноа (Ляноа Гільбер де, Guillebert de Lannoy, Lannoy), подорожник **(III)** 351 **(IV)** 307⁴, 315-318¹ **(VI)** 26⁴, 607
- Гільдебранд Г., вч. **(IV)** 504
- Гільдебранд Р. (Hildebrand R.), вч. **(I)** 342³, 367²
- Гільдебрандт М. (Hildebrandt M.), вч. **(I)** 24¹
- Гільдебрандт П., вч. **(V)** 553⁴, 567¹, 622 **(VII)** 407¹
- Гільфердінг О., вч. **(I)** 78², 173⁶, 185², 504², 538¹, 565 **(II)** 405¹ **(III)** 537
- Гільченко М., вч. **(I)** 560 **(II)** 585
- Гінек Станіслав, краківський студент **(VI)** 337
- Гіпократ **(I)** 112², 113, 119, 123
- Гіргень, половецький хан **(II)** 104
- Гірс А., вч. **(VII)** 589
- Гірт Г. (Hirt H.), вч. **(I)** 39¹, 64³, 68¹, 244¹, 247², 249^{2,5}, 260⁵, 345⁴, 367²
- Гірт Ф. (Hirth F.), вч. **(I)** 125^{3,4}, 151¹
- Гірш Т. (Hirsch T.), вч. **(VI)** 183^{1-3,5}, 184^{2,6}, 192¹, 193³, 605
- Гіферик, король **(I)** 546
- Гладкий Григорій, путивлець, московський агент **(VIII-1)** 37, 108, 109, 112, 123, 130
- Гладкий Іван, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Гладкий Матвій (Наскі), миргородський полковник **(VIII-3)** 78, 178 (мобілізація на війну проти Польщі), 183 (марш до польського табору під

- Збараж), 256 (підготовка до походу на московські городи), 279
(IX-1) 13, 16¹, 117, 153¹, 154 (розмова з московським вістуном), 157², 158 (чутка про страту Гладкого Хмельницьким), 178¹, 188, 199², 203², 204¹ (виступ з полком з Миргорода), 236, 242, 280³, 292³, 293 (наступник Джалаля під Берестечком), 294 (посол від війська до короля), 296 (вибір на гетьманство під Берестечком), 309, 332¹, 354, 355-356 (посол до поляків), 358, 366, 372, 410, 418, 419 (страта Гладкого), 420, 421, 490, 560
(IX-2) 1523
- Гладкий Микита, посол на польський елекційний сейм у 1648 р. **(VIII-3)** 119⁴
- Гладуновичі-Дубиські (Дубиські-Гладуновичі), українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²
- Гладченко Гаврило, сотник Миргородського полку **(VIII-3)** 279
- Глебович Юрій, див. Глібович Юрій
- Глезна Іона, див. Іона Глезна
- Глень, красноставський міщанин **(VI)** 256
- Глиза Степан, селянин **(VI)** 292
- Глинський, князь **(VII)** 23, 86³, 92, 571
- Глинський, путивльський намісник **(VI)** 284
- Глинський, шляхтич, польський бранець, відсланий козаками до царя **(IX-2)** 959, 960¹
- Глинський Богдан (можл. Богдан, отаман), черкаський староста **(VI)** 306
(VII) 59, 83, 89², 90, 98
- Глинський Василь, берестейський староста **(IV)** 282, 286-288, 290, 485, 486
- Глинський Василь Дашкович (Дашкович Василь Глинський), черкаський намісник **(VII)** 84, 85¹, 98, 133¹
- Глинський Іван, маршалок **(IV)** 282, 285, 286³
- Глинський Іван Дашкович (Дашкович Іван Глинський), черкаський староста **(VII)** 98, 570
- Глинський Лев, князь **(IV)** 281
- Глинський Михайло Львович, князь **(I)** 217
(IV) 230¹, 276, 279¹, 280, 281-283 (вдала політична кар'єра), 284 (занепад і конспірація), 285-287 (початок повстання 1507 р.), 288 (московська допомога), 289 (занепад повстання 1508 р.), 290 (московська еміграція), 291, 334, 346, 484-486 (література про повстання)
(V) 30, 171, 539
(VI) 307, 308, 311, 359, 360, 392
його брати **(IV)** 281
- Глинські, князі **(IV)** 281
(V) 33
(VI) 284, 285
(VII) 17, 54, 98, 242², 570
- Гліб Зеремієвич, боярин **(III)** 44, 51
- Гліб Святославич, князь **(III)** 188
(IV) 451
- Гліб Тирієвич, половець **(II)** 537
- Гліб, волковийський князь **(III)** 76
(IV) 10, 11

його донька, жінка Романа Даниловича **(III)** 76

(IV) 10², 11

Гліб, галицький боярин **(II)** 475

Гліб, городенський князь **(III)** 204

Гліб, князь **(II)** 300³

Гліб, красноставський міщанин **(VI)** 256

Гліб, син Володимира Святослави-
ча, муромський князь, св. **(I)**
196⁶, 254⁷, 264⁵, 271⁴, 274³,
487, 502, 514, 519³, 520⁵, 580,
589, 593, 600

(II) 3, 4, 6-7 (смерть мучени-
ка), 8, 9¹, 14, 15¹, 60, 100⁴,
110, 165, 276-278, 305, 306,
332-335, 354-356⁶, 357, 363¹

(III) 198, 205⁵, 237¹, 241,
291^{3, 4}, 293, 312, 324², 338¹,
343³, 397, 419, 424, 439², 445,
454, 476, 477, 483, 487, 498,
563

церква, монастир **(III)** 226,
293, 420, 421

(VI) 531

(VII) 404

(IX-2) 1008, 1520

Гліб, син Всеслава Брючиславича,
мінський князь **(II)** 111,
112³, 270, 299

(III) 204, 258, 294, 339, 342,
343

його жінка, див. донька
Ярополка Ізяславича

Гліб, син Святослава Всеволодови-
ча, чернігівський князь **(II)**
205, 206, 233, 235, 236, 326

його донька, невістка імпе-
ратора Ісаака Ангела, див.
Евфемія

Гліб, син Святослава Ярославича
(II) 31¹, 53, 62², 66¹, 68, 508

Гліб, син Юрія Володимировича
Мономаховича, переяславсь-

кий князь **(II)** 157-159, 173,
175, 178, 179, 184-187 (пере-
яславський князь), 189, 196-
197 (боротьба за Київ), 198,
199, 210 (боротьба з полов-
цями), 305³, 340-342 (боро-
тьба за переяславську зем-
лю), 350, 354, 358, 386¹

(III) 204, 213, 215, 408

його жінка, донька Ізяслава
Давидовича **(II)** 179

Гліб, син Юрія Ярославича, дубро-
вицький князь **(II)** 302, 308,
309

Гліб, смоленський князь **(III)** 170

Глібівна, жінка Всеволода Святос-
лавича **(III)** 378

Глібко, селянин **(VI)** 268

Гліб-Наримунт, див. Наримунт, син
Гедиміна

Глібович, литовський сенатор **(IV)**
351²

Глібович, смоленський воєвода
(IX-2) 1277, 1450, 1518

Глібович Юрій (Глебович Юрій),
смоленський воєвода **(IX-1)**
14, 352, 354, 355, 364, 366

Глібович Ян, вітебський воєвода
(V) 31, 34

його жінка **(V)** 31

Глібовичі, шляхтичі **(V)** 30, 31
(VI) 598

Гліка, візантійський письменник **(I)**
404³

Гліщинський М. (Gliszczyński M.),
вч. **(VII)** 565, 580
(VIII-1) 321

Глубоцький, шляхтич **(VII)** 168

Глуд Матвій, сотенний отаман
(VIII-1) 316⁶

Глух Йосип, уманський полковник
(VIII-3) 276

(IX-1) 198-200² (наступ під
Вінницею), 309 (погром та-

- тар після Берестецької битви), 310, 527 (участь у молдавській кампанії), 543, 567, 568 (лист Лупула про допомогу), 571 (наказ Хмельницького не йти на допомогу Лупулові)
(IX-2) 688, 734-735 (відсутність на Переяславській раді), 879, 883 (оборона Умані), 925(?), 1041-1042-1043⁷ (друга оборона Умані), 1069, 1071, 1076 (загибель від пошесті), 1523
- Глущенко, отаман **(X)** 81
- Гнат з Кутищ **(V)** 104
- Гнат з Любарова, біограф Йова Княгиницького **(VI)** 334
- Гнатюк В., вч. **(I)** 220², 557, 558
- Гневош, руський староста **(VI)** 367¹
- Гневячка, торгівка з Розниці **(VI)** 175
- Гнилецькі, шляхтичі **(VI)** 611
- Гнилиця Іван, селянин **(VI)** 292
- Гнилиця Яцко, селянин **(VI)** 292
- Гобріч Гошовський Антон, див. Гошовський Антон Гобріч
- Говдиревські, князі **(IV)** 277
- Говордз Г. (Howorth H.), вч. **(I)** 151¹, 227¹, 228⁴
(II) 584
(IV) 306², 486, 487
(VII) 582
- Говорський К., вч. **(VII)** 587
- Гоголь Іона, кобринський архімандрит **(V)** 585, 589¹
- Гоголь М.В., український письменник **(VII)** 51, 303², 573
(VIII-2) 126²
- Гоголь Остап (Остап, Стапка; можливо, Степка), подільський (надністрианський) полковник **(VIII-3)** 38 (облога Тульчина), 49 (керівник пов-
- стання на Брацлавщині), 56 (здобуття Бара)
(IX-2) 1207 (відрадження гетьманом до Кам'янця для приведення населення до присяги цареві), 1447 (лист до гетьмана з Озаринець про наступ татар)
(X) 276, 277, 281
- Годунов Борис, регент Федора Івановича, пізн. московський цар **(VIII-2)** 61
- Гожалчинський А., вч. **(VI)** 612
- Гойська Анна, фундаторка Почаївського монастиря **(V)** 265, 268
її чоловік, земський луцький суддя **(V)** 265
- Гойська Раїна, див. Соломирецька Раїна
- Гойський, шляхтич **(IX-1)** 468, 472
- Гойський Гаврило, київський каштелян **(V)** 339²
(VII) 546
його брат і син **(VII)** 546
- Гойський Роман, київський каштелян **(V)** 339²
- Гойські, шляхтичі **(V)** 266
(VI) 423, 598, 627
- Гоголович Сенко, селянин **(VI)** 292
- Голедуха Мисько, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Голембіовський (Gołębiowski A.), вч. **(VII)** 516¹, 589
- Голембіовський Л. (Gołębiowski Ł.), вч. **(IV)** 214³, 217, 321³, 333¹, 458, 460, 461, 465, 482
(VI) 624
(IX-1) 409²
(IX-2) 779²
- Голембіовський С. (Gołembiowski S.), вч. **(VIII-1)** 45¹, 51⁵, 56¹, 62¹, 321

Голенецький Іван, наказний стародубський полковник (IX-2) 1382¹

Голеник Іван, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶

Голинські (Голінські), шляхтичі (VI) 240, 245, 265, 611

Голінський Мартин, див. Голінський Мартин

Голіцин А., вч. (VI) 212², 233¹

Голіцин І., вч. (VII) 5²

Голіцин М., вч. (I) 498¹

Голіцини, князівська родина (IV) 455, 513

Головацький Петро, іченський полковник (VIII-3) 31 (виступ із Задніпров'я), 33 (похід у Білорусь), 72 (битва під Пилявою), 78 (похід на Львів), 82¹ (облога Бродів), 91-92 (контрибуція з львів'ян), 116 (вимога вести війну до переможного кінця)

Головацький Я., вч. (I) 220¹, 342¹, 556

(II) 570

(III) 281³, 496⁴

(IV) 188², 226³

(V) 154¹, 600³, 637

(VI) 236², 575¹, 623

(VIII-2) 87⁵

Головенки, зем'яни (V) 43

Головинський П., вч. (VIII-2) 75², 199

Головицький, остерський боярин (VI) 283

Головін М., дяк (IX-2) 1072

Головін Петро, окольничий (IX-2) 801 (переговори з козацькими послами), 823

Головки, шляхтичі (VI) 242

Головні, князі (V) 32

Головня, князь (X) 302

Головня Федір, конюший (V) 290

Головчинські, князі, московські емігранти (V) 32¹

(VI) 598

Голота, козак з думи (VIII) 303, 575, 577

Голота Ілля, козацький полковник (VIII-3) 181 (наступ на литовців і поразка), 184(?)

Голуб, київський шляхтич (VIII-3) 235

Голуб, ротмістр (VIII-1) 210

Голуб, шляхтич (IX-2) 1172 (посол до козаків від коронних гетьманів)

Голуб Киркорович, вірменин (V) 253²

Голуб Олифер Остапович, козацький гетьман (VII) 489, 492, 493, 496³, 497, 509, 511, 527, 546

(VIII-1) 25, 43, 154, 202

Голуб Юрій (Hołub Jerzy), канівський полковник (VIII-2) 131²

Голуб Юрій, київський шляхтич (VII) 422

Голубець, отаман (VII) 89

Голубев С. (помилк., Голубов), вч. (I) 533², 553

(II) 268³, 563

(V) 266², 465⁴, 531³, 532¹, 551¹, 603², 617¹

(VI) 244¹, 342², 473¹, 474², 476⁴, 485¹, 494³, 498⁴, 505², 506¹, 509¹, 520², 526¹, 547⁴, 550¹, 557¹, 560⁶, 561⁵, 566², 567¹, 577⁷, 591¹, 593^{1,3}, 629, 630, 632

(VIII) 237³, 355², 397⁶, 405⁴, 407¹, 408⁵, 409², 412¹, 413¹, 414^{2, 3}, 415², 416², 417^{1, 3}, 419², 421¹, 517², 529¹, 530¹, 584, 586, 588

- (VIII-1) 7¹, 8^{2,3}, 11³, 14⁵, 16¹, 84¹, 94¹, 134¹, 161², 164¹, 169², 170¹, 171^{1,2}, 181², 182^{1,2,4}, 185², 190^{1,3}, 191^{1,4}, 197³, 318, 319, 321
- (VIII-2) 91^{1,3}, 94⁴, 95^{1,3}, 98², 103², 105¹, 106¹, 107¹, 108², 150¹
- Голуби, шляхетський рід (IX-2) 1525
- Голубинський Є., вч. (I) 202², 401³, 454¹, 455¹, 469¹, 483², 484¹, 486¹, 503², 504¹, 512², 513¹, 516³, 518², 519^{1,4}, 520⁵, 522^{2,5}, 523³, 533³, 548, 565, 566, 572, 573, 575, 576, 600
- (II) 353⁴, 462⁴
- (III) 68², 116³, 190³, 248¹, 261¹, 263¹, 267^{1,2}, 269¹, 275^{1,2,4}, 276¹, 277^{1,2}, 279^{2,3}, 283², 284^{1,2}, 285¹, 287³, 292^{2,5,6}, 374³, 375¹, 376¹, 377³, 416², 421^{3,4}, 424¹, 426¹, 431², 454¹, 458², 468¹, 470¹, 472², 475^{2,3}, 476¹, 479¹, 480³, 481³, 482¹, 520, 530, 540-543, 554, 556, 557, 559, 561-565, 567, 570
- (V) 386^{1,3}, 390², 393¹, 396¹, 399², 404¹, 405¹, 406¹, 408⁴, 418³, 510¹, 517¹, 520¹, 524⁴, 526¹, 530^{1,2}, 656
- (VI) 343⁵, 344²
- (VIII-1) 169², 171²
- Голубицький Яцко, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Голубі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Голубов, помилк., див. Голубев С.
- Голубовський П., вч. (I) 73^{2,3}, 76³, 184^{3,4}, 185², 187³, 188², 193², 196², 206², 227¹, 236², 282¹, 321², 481², 550, 553, 578
- (II) 4², 15¹, 103¹, 242¹, 304¹, 319¹, 328², 333¹, 506¹, 515⁵, 524³, 526¹, 527², 528², 532², 545³, 546⁵, 547³, 553-555, 558, 559, 561-564, 585, 588, 605
- (III) 171³, 175¹, 176¹, 477², 563
- (IV) 64¹, 66^{1,2}, 466
- (VI) 14³, 170³
- (VII) 74¹
- Голубок, господар (V) 154
- його сини* (V) 154
- Голубок, козацький отаман (VII) 163, 172
- Голуховський, шляхтич (V) 105¹
- Голятицький Олександр, шляхтич (VI) 244
- Голятицький Петро, шляхтич (VI) 244
- Гольмстен А., вч. (V) 625, 629
- Гольцман, кременецький прихожий (VI) 274
- Гольшанська Анастасія, княгиня (VI) 306
- Гольшанський, луцький староста (IV) 330, 331
- Гольшанський Іван, князь кін. XIV ст. (IV) 145
- Гольшанський Іван Юрієвич, князь др. пол. XV ст. (IV) 268, 271
- Гольшанський Михайло, князь (IV) 194²
- (V) 40, 483
- його жінка* (V) 40
- Гольшанський Олександр, віленський каштелян (IV) 261, 266
- Гольшанський Семен (Olschanus Symeon), князь (IV) 194², 199, 202, 204
- Гольшанський Юрій, князь (V) 529
- Гольшанські, князі (IV) 271
- (V) 29, 31

- (VI) 276, 309⁶
 Гольшин, князь (IV) 430
 Гомер, грецький поет (I) 83, 91, 106³
 (II) 55³
 (III) 460, 471
 (VI) 174
 (VII) 67
 Гомер, ірон. про Твардовського (IX-1) 282, 388, 441
 (IX-2) 1059
 Гомолицький, холмський арцибіскуп (V) 606
 Гомолінський, кам'янецький біскуп (VI) 449
 Гомон Е. (Haumont E.), вч. (IX-2) 1131⁶, 1456³
 Гомон Роман, селянин (VI) 292
 Гондіус Вільгельм (Hondius Wilhelm), голландський гравер (VIII-2) 162
 (IX-2) 1490
 Гонзага Марія, див. Гонзага Марія Людвіка
 Гонорій III, папа (III) 42, 513
 Гонсевський Вінцентій, стольник, пізн. польний гетьман литовський (IX-1) 224², 289, 308⁷ (повідомлення про відступ військ Хмельницького), 323¹-324-325⁷ (погром козаків під Димером), 327, 328 (лист київського митрополита), 330, 352 (комісар на Білоцерківських переговорах), 354-355 (небезпека під час переговорів), 366 (IX-2) 915 (надання королем меншої литовської булави), 1153, 1205, 1242 (переговори з Лихарьовим), 1243 (дискредитація Хмельницького перед Матвеевим), 1271-1272 (повідомлення Матвееву про козацький протекторат над Слущком) (X) 83, 159
 Гонсьоровський О., див. Гонсьоровський О.
 Гораїн Іван, шляхтич (VI) 592
 Горайський Дмитро, шляхтич (VI) 239⁵, 246
 Горайський Збігнев, київський каштелян (IX-1) 366
 Горайські, шляхтичі (VI) 420, 611, 626
 Горацій (VIII-2) 201¹
 (IX-2) 1487
 Горбацький-Дашкевич, див. Дашкевич-Горбацький
 Горбацький-Кононович Йосиф, див. Кононович-Горбацький Йосиф
 Горбач Івашко, красноставський міщанин (VI) 256
 Горбачевський Ф. (помилк., Гербачевський), вч. (II) 384⁵
 Горбачовський Діонізій, шляхтич (VI) 240
 Горбачовський Іван, шляхтич (VI) 240
 Горденські, див. Гординські
 Гординський Дмитро, шляхтич (VI) 244
 Гординський Павло, городецький міщанин (VI) 257²
 Гординський Петро, шляхтич (VI) 244
 Гординські (Горденські), шляхтичі (VI) 240, 611
 Гордієнко Дацко, козацький посол (VII) 528
 Гордієнко Яцко, полковник (VII) 473
 Гордіїв Іван, осавул Остриниці (VIII-2) 75¹
 Гордій Іван, полковник (VII) 473

- Гордон Патрік, мемуарист **(IX-2)** 1398⁵ (опис маневрових дій Потоцького і Sapіgi), 1399¹
- Горемикін І., вч. **(V)** 642
- Гореславич, див. Олег, син Святослава Ярославича
- Горецький Л., історик XVI ст. **(VII)** 146², 147², 148², 149²
- Горечко, козацький отаман **(IX-1)** 544
- Горислава, див. Рогніда
- Горілій Гришка, козацький посол **(VIII-1)** 290
- Горкуша Василь, сотник Київського полку **(VIII-3)** 275
- Горкуша Филон (Аркуша, Оркуша, Orkusza), козацький полковник **(IX-1)** 222², 224 (підтримка прип'ятського фронту), 247², 323², 324-325² (погром під Димером), 329 (вихід з Києва), 332¹ **(IX-2)** 728, 830 (приїзд до Москви), 834 (наказ гетьмана), 836, 840, 842, 878², 883, 902 (відомість про участь молдаван у нападі на Бушу), 1406 **(X)** 101, 156-157² (посольство до Москви), 206
- Горленко В., вч. **(VII)** 569
- Горностаї, шляхтичі **(V)** 32¹, 33 **(VI)** 280, 292, 598, 628
- Горностаї Іван, земський підскарбій **(V)** 34
- Городецькі, шляхтичі **(V)** 30
- Городиські, шляхтичі **(VI)** 240 **(VIII-1)** 182³ **(VIII-2)** 115²
- Городійський Максим, сотник Київського полку **(VIII-3)** 275
- Городський Федір, запорожець **(VIII-2)** 54
- Городцов В., вч. **(I)** 31², 36², 42²⁻⁴, 49¹, 51¹, 52^{1,2}, 53¹, 58³, 188², 246²
- Городчяна Данило, черкаський сотник **(VIII-1)** 316
- Горойські, шляхтичі **(VI)** 611
- Гороновські, шляхтичі **(V)** 33
- Горський О., вч. **(I)** 565 **(III)** 479¹ **(V)** 655 **(VI)** 345¹, 351² **(VIII-1)** 319¹
- Горський С., вч. **(VI)** 441²
- Горський Юрій, мстиславський воевода **(IX-1)** 164
- Горський-Друцький Юрій, див. Друцький-Горський Юрій
- Горські, князі **(VI)** 598
- Горушкевич Іван (Horuskiewicz), козацький посол **(VII)** 556
- Горчаков М., вч. **(III)** 542, 553
- Гостромисл, його легенда **(I)** 420
- Гостун, болгарський старшина **(I)** 549
- Готський Іоан, див. Іоан Готський
- Гошкевич В., вч. **(II)** 261²
- Гошовський, піп **(V)** 436
- Гошовський, шляхтич **(VI)** 611
- Гошовський Андроникович, шляхтич **(VI)** 241
- Гошовський Антон Гобріч (Гобріч Гошовський Антон), шляхтич **(VI)** 241
- Гошовський Роман, шляхтич **(VI)** 241
- Гошовський Федір, шляхтич **(VI)** 241
- Гошовські, шляхтичі **(VI)** 240, 241, 245, 611 **(VIII-1)** 182³
- Грабаренко Остап, лохвицький сотник **(IX-2)** 731

Грабовецький, український шляхтич, кандидат на луцьке владцтво (X) 100

Грабовецький Васько, шляхтич (VI) 239

Грабовецький Іван, шляхтич (VI) 239

Грабовецький Труфан, шляхтич (VI) 239

Грабовецькі, шляхтичі (VI) 240, 245

Грабовський А., див. Грабовський А.

Грабовський М., див. Грабовський М.

Грабянка Григорій (IX-2) 876³, 884¹, 1015³, 1047¹, 1141², 1475, 1476, 1499, 1501¹

Грабянка Григорій, український літописець (VII) 67, 88, 181, 212⁵, 238⁶, 564, 571, 572, 578 (VIII-2) 124, 125, 155², 204-206, 211-213 (VIII-3) 60¹, 88², 107³, 217¹, 219², 262¹, 268¹, 274¹, 283², 284¹ (IX-1) 74, 75, 334³, 414¹, 495¹, 509 (IX-2) 876³, 884¹, 1015³, 1047¹, 1141², 1475, 1476, 1499, 1501¹

Грамадик Іоан, див. Іоан VII Грамадик

Грамадик Лев, див. Лев Грамадик

Грамотін Іван, думний дяк (VII) 417, 522

Граф, майор московського війська (IX-2) 1024¹

Граціан, автор декретів (VI) 462¹

Гребенник Іван, селянин (VI) 292

Гребенник Сенько, красноставський міщанин (VI) 256

Гребеновський (III) 398¹, 399³, 400²

Гребінка, білоцерківський сотник (IX-1) 492

Гребський Іван, посол Пушкаря до царя (X) 140

Грек Ілля, див. Мануйлович Ілля

Грек Максим, див. Максим Грек

Грек Миколай (VIII-3) 222¹

Грекович Антоній (Антоній), митрополичий намісник (VI) 575, 586, 599, 600 (VII) 288³, 334⁶, 394-399 (VIII-1) 148

Гремислава (Інгварівна), жінка Лешка V Білого, донька Інгвара Ярославича луцького (III) 24, 59, 508, 509

Греченин Ілля, див. Мануйлович Ілля

Гречин Іван, можл., див. Тафларі Іван

Гречка, опришок з Калюса (IX-2) 878

Грибовський, бунтівник (VIII-1) 243

Грибовський Іван, український шляхтич з Києва (IX-2) 746

Грибовський Миколай, польський посол до козаків (IX-2) 1445

Грибунович, зем'янин (VI) 284

Грибунович Михайл, див. Байбуза Михайло Грибунович

Грибуновичі-Байбузи, див. Байбузи-Грибуновичі

Григоревич Богдан, боярин (V) 290

Григор'єв В., вч. (I) 227¹, 228⁶, 230³, 282¹, 434^{1,3}, 444¹, 557

Григор'єв О., вч. (III) 297¹, 560 (IV) 313¹, 489

Григор'єв Олександр, сотник (IX-1) 414

Григорієв Іван, молдавський посол (IX-2) 902

Григорій, боярин (II) 482

Григорій, дворник (IX-1) 445

Григорій, дворський (III) 55, 232³

- Григорій, ігумен монастиря св. Андрія **(II)** 122
(III) 290, 474(?), 474², 475(?), 500⁷
- Григорій (Gregorius), ігумен монастиря св. Данила **(III)** 69³
- Григорій, ігумен монастиря св. Михайла **(II)** 471
- Григорій, київський князь **(IX-2)** 1127⁷
- Григорій, київський митрополит **(V)** 404⁷, 406 (учень Ісидора), 407-409 (київський митрополит), 410, 514¹, 529 (розрив з унією), 530 (відновлення зв'язку з патріархатом), 531
- Григорій, козацький посол, осавул **(IX-1)** 119
- Григорій, коміс **(IX-1)** 514
- Григорій, митрополит **(VI)** 309⁶
- Григорій, наджупан березької столиці **(III)** 99, 109
- Григорій, ніжинський протопоп **(IX-2)** 749
- Григорій (Бутович Григорій), переяславський протопоп **(IX-2)** 732 (участь у Переяславській раді), 734, 739, 1009 (зустріч з патріархом Макарієм), 1112
(X) 12, 138
- Григорій (можл., Юрій Василькович, Georgius), син Василька Ростиславича **(II)** 122, 417, 418⁷, 419
- Григорій, печерський монах, св. **(II)** 84
(III) 245
- Григорій, печерський монах, творець канонів **(III)** 454
- Григорій, св. **(IX-2)** 1520
- Григорій, священик княгині Ольги **(I)** 452, 512
- Григорій, учень Василя Нового **(I)** 439
- Григорій I Великий, папа **(III)** 462, 463
- Григорій VII, папа **(II)** 63-65
- Григорій IX, папа **(III)** 299, 300
- Григорій XI, папа **(V)** 428
- Григорій XIII, папа **(VI)** 462, 463, 466, 491⁴, 492⁷
- Григорій XV, папа **(VII)** 501
- Григорій Амаритський (Амаритський Григорій, Амиритський Григорій, Омиритський Григорій) **(VI)** 339⁷, 345⁷, 346, 435
- Григорій Богослов (Богослов Григорій), св. **(III)** 302¹, 461
(VI) 322, 338³, 339⁷, 340, 342⁷
- Григорій Двоєслов, св. **(VI)** 338³, 340
- Григорій Македонянин, див. Цамблук Григорій
- Григорій Мама (Мама Григорій), патріарх **(V)** 406
- Григорій Палам (Палам Григорій), письменник **(VI)** 346, 444, 460, 461, 496
- Григорій Синаїт (Синаїт Григорій), аскет і містик **(VI)** 339⁷, 340, 346
- Григор'їв Осип, білоцерківський осавул **(IX-2)** 1011
- Григорко, митрополичий протонотарій, пізн. полоцький владика **(V)** 556³, 557¹
- Григорович Б., вч. **(I)** 410¹
- Григорович І., вч. **(V)** 392¹, 621
- Григорович Іван, військовий писар у штабі Золотаренка **(IX-2)** 929²
- Григорович Івашко, боярин **(VII)** 16
- Григорович Максим, козацький посол **(VIII-1)** 23
- Григорович Петро, боярин **(VII)** 16

Гридин, курчанин (VIII-2) 166, 173, 175, 176
 Гридкевич Богуш, козацький посол (VIII-1) 237
 Гридша, дружинник (II) 376
 Грило (?), лубенський полковник (IX-2) 1019
 Грималич Немира, мельницький староста (V) 35
 Грималичі-Немири, див. Немири-Грималичі
 Гриневич Гаврило, селянин (VI) 269
 Гриневич Конон, селянин (VI) 292
 Гринєць, бориспільський міщанин (VI) 290
 Гринєць, селянин (VI) 269
 Гринко, червоногородський воєвода (V) 309
 Гринковичі, шляхтичі (VI) 250
 Гринковята, селянин (VI) 267⁵
 Гринцевич-Талько Ю., див. Талько-Гринцевич Ю.
 Гринчак Яцко, господар (V) 154
 Гринь, красноставський ткач (VI) 256
 Гринь, тивун (V) 366
 Гринь Іванович із Заблудова, маляр і гравер (VI) 439³
 Гринь Михайло, селянин (VI) 292
 Гриськович Олексій, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
 Грищенко Ємець, козак (VIII-1) 61
 Грицківна Маргарита (V) 266
 Грицко, див. Єлісєєв Г.
 Грицковята, шляхтич (VI) 241
 Грицович Тимко, селянин (VI) 266⁴
 Гриць, селянин (VI) 267⁵, 268
 Гриць Станіслав, селянин (VI) 266
 Грицьків Іван, селянин (VI) 266⁴
 Грицько, городецький міщанин (VI) 257²
 Грицько, козак з Білгорода (X) 275

Грицько, красноставський міщанин (VI) 256
 Грицько, селянин (VI) 292
 Грицько, уманський козак (IX-2) 698
 Грицько, черкаський полковник (VIII-1) 202
 Грицько з Чигирина, полонений козак (VIII-3) 184³
 Грицькович Герасим, селянин (VI) 267
 Грицькович Мартин (Hrehorowic), черкаський сотник (VIII-1) 316
 Грицьковський, красноставський міщанин (VI) 256
 Грицьова, селянка (VI) 266
 Гришка, селянин (VI) 292
 Гришко, Федорів син, ніжинський міщанин (IX-1) 17
 Гришкович Михайло, білозірський полковник (IX-2) 1523
 Грищенко Павло, бориспільський бурмістр (VI) 290
 Грігора, візантійський полігостор XIV ст. (I) 506
 Грігора Никифор, див. Никифор Грігора
 Грім М. (Grimm M.), вч. (I) 543
 Грім Я. (Grimm J.), вч. (I) 142, 143³
 Грінбергер Т., вч. (I) 544, 545
 Грінченко Б., вч. (VII) 373¹, 410¹
 Гродзіцький, див. Гродзіцький Криштоф
 Грозний Іван, див. Іван IV Васильович Грозний
 Громадан-бей, див. Ромадан-бей очаківський
 Громека Михайло, див. Громика Михайло
 Громика Михайло (Громека Михайло, Bromeci, Hromejka),

- білоцерківський полковник
(VIII-3) 276
(IX-1) 248^{*}, 310, 340, 354,
355, 366, 392, 401, 421
- Громкович, кореспондент з Бара
(VIII-3) 36, 37
- Громницький Т. (Gromnicki T.), вч.
(V) 251¹, 252³
- Грот К. (Grot K.), вч. (I) 157², 166¹,
210⁴, 211¹, 224¹, 232³, 236²,
559
(II) 34¹, 115², 117⁵, 145^{*}, 152³,
5, 153¹, 3, 190^{*}, 428², 441³,
488⁴, 556, 569
- Гротус, московський полковник
(IX-2) 1118
- Грошенський, уманський полков-
ник (IX-1) 492, 493
- Грубер (Gruber J.), вч. (I) 141³, 144¹
- Грудина Гаврило, сотенний отаман
(VIII-1) 316⁶
- Грудкович Олешко, шляхтич (VI)
236
- Грудницький Данило, шляхтич
(VII) 423
- Грумеза, капітан (IX-1) 582
- Грунька, козацький полковник
(IX-1) 280³
- Груша Іван (Грушка Іван, Hrusza
Ioannis de Meckunyu), війсь-
ковий писар, козацький по-
сол до Ракоція (IX-2) 1300-
1302¹-1303 (міся до Семи-
городу), 1309 (повернення з
семигородським по-
сольством до Чигирини),
1310 (обмова Ковалевським
перед гетьманом), 1311-
1312¹ (звернення Ракоція за
виправданням), 1403 (невда-
ле намісництво у Пинському
повіті)
(X) 198, 225 (читання царсь-
кої грамоти), 270, 300-301
- (невдала поїздка до Пинська
для присяги місцевої шлях-
ти), 303, 335
- Грушевська К., вч. (IX-2) 1370^{*},
1473¹, 1474⁴
- Грушевська М., вч. (III) 502²
(IV) 96⁴
(VI) 372^{1,4}, 621, 622
- Грушевський, козацький закладник
у султана (VIII-2) 32
- Грушевський М., вч. (III) 545
(IV) 500
(VI) 255¹, 610
(VII) 238⁷, 579, 582
(IX-2) 814^{*}
- Грушевський Марко (Г. Мр.), вч. (I)
563
- Грушевський О., вч. (I) 186¹, 187^{*},
200², 331¹, 550
(II) 300², 303⁴, 305⁴, 308⁵,
554
(III) 539
(IV) 501
(VI) 305², 377²
(VII) 71², 569, 573
- Грушевський С., батько автора (VI)
16¹
- Грушенко Стецько, сотенний ота-
ман (VIII-1) 316⁶
- Грушка Іван, див. Груша Іван, вій-
ськовий писар
- Грушович Харлам, сотенний отаман
(VIII-1) 316⁶
- Грязной Борис, новгород-сіверсь-
кий ловчий (VIII-2) 115²
(IX-1) 18, 118
- Губальд, див. Гувальд
- Губе Р. (Hube R.), вч. (III) 550
(V) 64^{1,3}, 73³, 89⁴, 152⁵, 162^{1,2},
310², 313^{*}, 327¹, 637, 638, 641
- Губер А. (Huber A.), вч. (III) 30^{*},
74³, 518, 519¹
(IV) 44², 433, 439, 441, 442,
444

Губерт Л. (Hubert L.), вч. (IV) 304¹
(VI) 64¹, 249¹, 607

Губка Іванко, тивун (V) 309¹

Губка Опанас, селянин (VI) 292

Губяло, козацький полковник (IX-1) 280³

Гувальд (Губальд), полковник, начальник артилерії (IX-1) 292¹, 592
(IX-2) 668 (експедиція до Сучави)

Гугнивий Яків, черкаський полковник (VIII-1) 274, 282

Гуд, дружинник в умові 944 р. (I) 424

Гуджола Дем'ян, посол Пушкаря (X) 101, 211, 221

Гудим-Левкович Г. (Левкович-Гудим Г.), вч. (III) 248⁴

Гуе М. де (Goeje M. de), вч. (I) 266³, 285¹, 292¹, 293², 294¹, 511¹, 609, 616

Гулагіди, володарі монгольської держави (II) 583

Гулагу, татарський хан Персії (III) 89

Гулевич, віленський посол (VI) 566

Гулевич, волинський пан (VII) 189

Гулевич, ротмістр, звенигородський староста (IX-1) 196, 197¹, 198¹
(IX-2) 658², 668³, 669
його брат (IX-2) 669

Гулевич Бенедикт, шляхтич (VI) 592

Гулевич Дем'ян, маршалок (V) 608

Гулевич Іван, шляхтич (VI) 592

Гулевич-Воютинський Семен (Воютинський-Гулевич Семен, Huliewicz Sylwestr), луцький писар, пізн. перемиський православний владика (VI) 244, 245

(VIII-1) 161, 170, 176, 177, 182, 183, 188, 194, 198, 199
(VIII-2) 85, 86, 87⁴, 90²

Гулевичі, шляхтичі (V) 32
(VI) 598

Гулевичівна Гальшка, дружина мазирського маршалка Стефана Лозки (V) 266
(VII) 412, 413, 417

Гуловський, чернець (X) 199

Гулус Казі, козацький товмач (IX-2) 957

Гуляницький Григорій, ніжинський полковник (IX-1) 420¹, 490
(IX-2) 927 (відправлення до царя з польськими бранцями), 949 (царські директиви про наступ на Луцьк), 1268-1269¹ (похід на Білорусь)
(X) 4 (чутка про його вбивство), 59, 139, 151 (готовність виступити на Пушкаря), 154, 170, 186¹ (царська грамота), 187, 229, 239, 240 (облога і здобуття Гадяча), 259 (мобілізація козаків перед приходом московського війська), 268, 335, 339 (скарги на Ромодановського), 341, 367

Гуляницький Іван, корсунський полковник (IX-2) 693, 734 (участь у Переяславській раді), 883 (відбиття польського наступу), 1026, 1029 (переговори з Матвєєвим)

Гуляницький Трохим (IX-2) 1026

Гульдман В., вч. (II) 471³

Гуменецькі, шляхтичі (VI) 253

Гумілевський Д., див. Філарет, вч.

Гунар (Gunar), дружинник в умові 944 р. (I) 424

Гунашевський Михайло, монах, ймовірно, автор Львівського літо-

- пису (VIII-1) 67, 99, 104, 105, 107-110, 112, 113, 120
- Гунашевський Михайло, підписок гетьманської канцелярії (IX-2) 619, 743 (присяга цареві)
- Гундров, торжанин (IX-1) 459
- Гунка, див. Гуня Дмитро Томашевич
- Гунтрам, тірінгський вельможа (II) 30
його жінка (II) 30
- Гунфальві П. (Hunfalvy P.), вч. (I) 147¹, 154⁴, 160⁵, 166², 232³ (V) 374¹
- Гунченко, козацький полковник (VII) 334
- Гуня Дмитро Томашевич (Гунка, Томашевич, Томишевич, Hunia, Tomosiewicz, Tymaszewicz, Tymosewic, Tymoszewicz), козацький повстанець (VIII-1) 270, 280, 290, 301³-309 (VIII-2) 31, 56, 73-75², 156 (IX-1) 11
- Гунька Андрій, канівський сотник (VIII-1) 316
- Гунька Семен, дидакал (VI) 533
- Гуревич, остерський боярин (VI) 284
- Гурий, старець Кирилівського монастиря (IX-1) 137, 138, 205
- Гурка Лукаш, чоловік Гальшки Острозької (VI) 480, 626
- Гурки, шляхтичі (V) 105 (VI) 420
- Гуркова, княгиня (IV) 214²
- Гурмас Ілігора, молдавський воєначальник (IX-2) 890
- Гурмузакі Е. (Hurmuzaki E.), вч. (V) 598¹ (VII) 126², 198³ (VIII-2) 211 (IX-1) 132⁶, 145³, 148², 481¹, 482⁴, 486², 523⁷, 577⁵, 581², 598²
- Гуровські, помилк., див. Туровські
- Гурський Войтіх (Горський Войтіх, Гурський Войтіх), нобілітований козак (IX-1) 157¹, 165, 420¹
- Гурський Гнат, покойовий митрополита (IX-2) 747¹
- Гурчович, підданий Потоцьких (VI) 265
- Гурчович, фундатор монастиря (V) 266
- Гусак Олекса, селянин (VI) 265
- Гусейн, турецький паша (VIII-1) 44
- Гусейн-баша, колишній візир (VII) 476
- Гусєв Ф., вч. (III) 564
- Гуссов І., вч. (III) 567
- Гуттен-Чапський Е. (Чапський-Гуттен Е.), вч. (IV) 84²
- Гутцайт В. (Gutzeit W.), вч. (I) 615, 616, 619
- Гюргий, див. Юрій, син Володимира Всеволодовича Мономаха
- Гюрята Рогович (Рогович Гюрята) (I) 596

Г

- Габелето Юліан, купец з Кафи **(VI)** 62, 63
- Габор Бакош, див. Бакош Габор
- Гават, каноник львівської капітули **(IX-2)** 1122
- Гавлік М. (Gawlik M.), вч. **(IX-2)** 1233⁷
- Гавронський Ф., див. Равіта-Гавронський Ф.
- Галіндо Пруденцій (Пруденцій Галіндо), єпископ Труа IX ст., ймов., автор Бертинських анналів **(I)** 614
- Галінський, польський посол **(IX-1)** 282¹, 283, 284³ **(IX-2)** 1232
- Галь Мартин (Галл Мартин, Gallus Martinus), польський хроніст XII ст. **(I)** 293 **(II)** 13¹, 15, 60⁷, 99⁵, 100⁷, 393¹, 558, 559 **(V)** 641 **(VI)** 24
- Гамрат Войцех, кременецький міщанин **(VI)** 274
- Ганскопф, оберштерлейтенант **(IX-1)** 326²
- Гарнаті аль-, див. Гамід абу-
- Гарниш Ян, шляхтич **(VI)** 177
- Гарніцький, польський посол **(VIII-3)** 229
- Гарсон Том, див. Гаршовен Том
- Гартвіг (Hartwic), підданий реген-бурзького монастиря **(VI)** 6
- Гаршовен Том (Гарсон Том), посол шведського короля до Чигирини **(IX-2)** 1295(?), 1326-1328
- Гашинський, шляхтич **(VI)** 277
- Гвагніні Олександр (Гваньїні; Gagnini), хроніст **(IV)** 18¹, 74, 80 **(VI)** 390² **(VII)** 5², 67³, 68, 564
- Гвізольфо, генуезька родина **(II)** 514 **(IV)** 301
- Гедигольд (Гедигольд), подільський староста **(IV)** 202, 316, 514 **(VI)** 59, 607
його син, ошмянський староста **(IV)** 514
- Гедройт Флоріан (ймов., Гедройц), козацький ватажок, князь **(VII)** 211, 244
- Гедройц, ймов., див. Гедройт Флоріан
- Гедройц, пинський війський **(IX-2)** 1405 (протестація на місцеву шляхту за присягу козакам) **(X)** 305
- Гейза (Гейза), угорський король **(II)** 79³, 117, 144, 145⁷, 152, 153, 162, 166, 169, 170, 174, 424, 427-433, 436, 441, 568
його жінка, донька Мстислава Володимировича Мономаховича, див. Евфрозина
його син **(II)** 145⁷
- Гельцер Г. (Гельцер Г., Gelzer H.), вч. **(III)** 260², 270¹, 274^{4, 5}, 280⁷, 543, 544 **(V)** 460²
- Гембіцький, краківський біскуп **(IX-1)** 154, 269, 270, 520
- Гембіцький Вавжинець, примас **(VII)** 501, 505
- Генестий, татарин **(IX-2)** 666^{1,2}, 673^{2, 5}, 674
- Георгіца Стефан (Георгіца Стефан), логофет, пізн. молдавський господар **(VIII-2)** 211 **(IX-1)** 487, 506, 507⁵, 510-522 (змова проти Лупула та боротьба за молдавське господарство), 524⁴, 525, 526-529 (похід Тимоша на Яси),

530, 531, 534 (прихильники у Царгороді), 540 (збір війська), 541, 543, 544, 551, 558, 568 (наступ на Лупула), 570-572 (розгром Лупула), 573, 574, 579-583, 585 (другий наступ Тимоша), 587, 588¹, 589-591 (облога Сучави), 592², 594, 595 (намір скалічити дітей Лупула), 596, 597

(IX-2) 609 (підтвердження на господарстві), 612 (дані про козаків у Молдавії), 628, 639, 650-653 (бої під Сучавою), 655 (намір утворити союз із татарами), 662, 666, 667, 668-670 (вісті про татарську допомогу козакам у Молдавії), 672, 675 (заохочення короля виступити проти козаків), 681 (перехід до короля й утвердження на воеводстві султаном), 685, 768⁵, 772 (донесення королю про козацьку присягу цареві), 779 (лист до гетьмана), 780 (тиск короля), 781 (пропольські представлення Порті), 791, 808, 835 (облога Буші), 840, 877, 881 (військова допомога в наступі на Поділля), 892, 894 (застереження Потоцькому щодо обіцянок Порти й Криму), 896 (підкуп хана), 899-902 (переговори з Самарнім), 903, 904, 905 (посольство від Ракоція), 914 (незадоволення молдаван), 919 (напад на Рашків), 921¹, 922-923 (підступні наміри щодо козаків та їхній провал), 927, 939 (викриття пропольських дій Тафларієм), 940-941¹ (про-

ханья через послів у гетьмана дістати московське підданство), 943-945, 948 (застереження гетьманові щодо дій татар і турків), 952 (інтриги проти Лупула в Царгороді), 959, 960¹, 987, 1014, 1021 (затримка козацьких послів), 1022, 1023 (таємні наради з польськими і татарськими послами), 1032, 1033, 1040¹, 1052 (військова допомога полякам), 1062 (укладання союзу з козаками), 1063 (лист до Потоцького про намагання турків укласти союз із козаками), 1077, 1078, 1089 (війна зі Щербаном), 1090 (повідомлення Потоцькому про козацькі приготування), 1095, 1098, 1102, 1104 (повідомлення Ракоцієві про козацькі дії під Кам'янцем), 1105 (вісті Хмельницькому про дії татар), 1106 (лист Ракоцієві про козацьких послів до Щербана), 1107, 1114², 1138, 1145-1147 (лист до Ракоція про події під Озерною), 1161, 1184-1185 (посольство Чоголя до козаків), 1186 (листи гетьмана і Виговського), 1187-1188 (посольство Калугера), 1190, 1208 (обіцянка вислати посольство до царя), 1211 (посольство до Чигирини), 1213, 1220 (лист від гетьмана), 1247-1248 (пошуки союзу з козаками), 1252 (порозуміння з козаками), 1255 (повідомлення про погром поляків під Торунем), 1270, 1278², 1281 (лист до шве-

- дського короля через Калугера), 1299, 1300, 1303-1304³ (лист до Ракоція з приводу посольства Шебеші до козаків), 1308, 1312 (рішення стати на польській границі), 1319 (татарські погрози з приводу допомоги Ракоцієві), 1324, 1325, 1348, 1354, 1375 (відомості козакам про воєнні приготування султана), 1394-1395 (намір шведського короля укласти союз), 1411, 1413, 1414, 1421 (попання Хмельницькому), 1426, 1428, 1430, 1435, 1441 (скарги гетьмана на Ракоція), 1443, 1444, 1446-1447 (відомості козакам про кримські приготування), 1530, 1546, 1547
(**X**) 11, 14², 30 (посольство до Виговського), 38, 39 (передача Виговським його листів у Москву), 59, 108-109 (поновлення присяги з козаками), 114, 135 (посольство Федора Коробки), 164 (лист про турецький напад на Волощину), 191 (вигнання з його землі), 194 (втеча в Угорщину), 197-198 (можливість приїзду в Україну), 200 *його жінка*, сестра Матвія Басараби (**IX-1**) 510, 511, 513, 515, 517, 520
(**IX-2**) 900¹
- Георгіца Юрій, думний логофет (**IX-1**) 517
- Гепен О. (Guérin A.), вч. (**V**) 658
(**VII**) 499⁶, 502², 503¹, 504³, 587
- Герард, абат (**III**) 300
- Герборд, хроніст (**II**) 99⁵, 573, 574
- Гервасій, його фундація (**III**) 506
- Гертруда (Бабенберг Гертруда), герцогиня австрійська з Бабенбергів, племінниця Фрідріха II Войовничого, перша жінка Романа Даниловича (**III**) 74-76, 518
- Гертруда (Gertrudis), жінка угорського короля Андрія II (**III**) 10⁴, 29
її брат (**III**) 29
- Гертруда, кременецька міщанка (**V**) 113²
- Гертруда, німецька княжна, жінка Ізяслава Ярославича (**II**) 31
- Геч Павло (Геч Павло, Göcs), угорський посол (**VIII-3**) 104
(**IX-1**) 250, 252-254
- Гечинський, див. Длужецький
- Гза, половецький хан (**II**) 212, 347
- Гинивил, слуга Витовта (**IV**) 168⁸
- Гід Андронік, трапезундський цісар (**IV**) 296²
- Гіжицький, королівський секретар (**IX-1**) 234⁴
- Гіжицький Ян, польський ротмістр, черкаський полковник (**VIII-1**) 315
- Гіжі, капітан (**VIII-3**) 70⁴
- Гіжовський, польський посол до Хмельницького (**VIII-3**) 120³
- Гільдей-Джан, див. Джан-Гільдей
- Гіреї, кримська ханська родина (**IV**) 306, 308, 311, 324
(**VII**) 29, 515, 516
(**VIII-1**) 25, 61
(**VIII-2**) 15
(**IX-2**) 956
- Глембоцький, польський шляхтич (**VIII-1**) 111
- Глембоцький, посол Баторія на Поділля і Волинь (**VII**) 168, 169¹, 288³

Гловацький, слуга кам'янецького старости (IX-1) 242

Глогер З., вч. (VI) 624

Гноївська, вдова у Кременці (VI) 274

Гоар І., перекладач XVII ст. (I) 564

Годєбський Ф., пинський підсудок (IX-2) 1152

Годовський, галицький бурграбій (V) 146²

Гожицький К. (Gorzyski K.), вч. (IV) 25², 29¹, 434, 437 (V) 641

Голінський Мартин, казимирський райця, автор записок (VIII-1) 222¹, 246², 290² (VIII-2) 26¹, 122, 137¹, 145¹, 182³, 184⁴, 192¹, 200, 209 (VIII-3) 11⁵, 25, 46, 47², 48², 59, 60⁷, 64¹, 68³, 69^{6, 7}, 75³, 76^{2, 3}, 77⁵, 80¹, 97², 99¹, 114^{2, 4}, 124¹, 125³, 130, 131¹, 135², 144^{1, 2}, 147¹, 152¹, 168, 169³, 170², 185², 186², 187⁴, 194⁵, 195², 198¹, 202², 209¹, 215¹, 217¹, 226¹ (IX-1) 17², 18⁴, 23, 30³, 34¹, 44, 45², 53¹, 56, 63¹, 70, 85, 92¹, 98³, 103¹, 180, 182, 184¹, 199², 200², 202³, 213^{2, 4, 6, 7}, 214, 215, 216², 224^{2, 3}, 229, 233², 234¹, 240, 248¹, 256¹, 257¹, 258², 259^{2, 4}, 262³, 267, 268, 269, 282¹, 289, 308², 311, 324², 328², 343¹, 379², 391, 411, 412, 413⁴, 429², 436³, 438¹, 439², 440^{2, 5}, 441, 453², 457², 461¹, 462^{2, 8}, 481, 488¹, 496², 509, 519, 544³, 550, 551⁵, 563, 571¹, 574, 578, 583¹, 584⁴, 590¹, 593, 597³, 598 (IX-2) 613¹, 652¹, 662³, 663², 667^{1, 2}, 673², 675^{2, 4, 6}, 699,

705³, 706^{1, 3}, 774, 872, 887², 891, 916², 951², 1018^{4, 5}, 1019⁴, 1036², 1040¹, 1043², 1044², 1059¹, 1063¹, 1092, 1093, 1097, 1098¹, 1100³, 1142², 1170^{1, 2}, 1191¹, 1231, 1364, 1390 (X) 237¹, 328¹, 332², 340¹, 345, 353, 369

Голінські, див. Голинські

Гонзага Марія Людвіка (Гонзага Марія), польська королева, друга жінка Володислава IV, пізн., Яна II Казимира (VIII-2) 20, 22 (IX-1) 40, 168, 230, 234, 403 (IX-2) 1131, 1135, 1136, 1147, 1192, 1240¹ (повідомлення Лещинського про зв'язки з Хмельницьким), 1333 (посольство Слоневського до Чигирина), 1337¹, 1340, 1345, 1361, 1455 (позиція щодо Ракоція і шведів) (X) 313, 315, 317 (надії на козацьку підтримку), 319, 329 (лист до Виговського), 330³, 331 (лист до львівського владики Желиборського), 381 (прийом Тетері після Гадяцької унії)

Гонсьоркевич, шляхтич, львівський депутат (IX-2) 1118 (візит до Бутурліна під Львовом), 1124

Гонсьоровський О. (Гонсьоровський О.), вч. (III) 570 (IV) 16¹

Горгони, міф. (IX-2) 1478

Грабовський А. (Грабовський А., Grabowski A.), вч. (V) 548² (VII) 36², 168³, 469¹, 471¹, 472³, 547¹, 589, 590

- (VIII-1) 25¹, 65¹, 190¹, 197³, 320
 (VIII-2) 136⁵, 152², 181², 210
 (VIII-3) 124¹, 146⁴, 198¹, 201¹, 218³
 (IX-1) 280², 282¹, 291³, 431⁵
- Грабовський М. (Грабовський М.), вч. (III) 146¹
 (IV) 136¹, 327¹
 (VI) 609
- Грабош Валента, селянин (VI) 265
 Грабош Симон, селянин (VI) 265
- Граєвський, див. Грайовський
- Граєвські, шляхтичі (VI) 277
- Грайовський (Граєвський), шляхтич (VI) 186, 189
- Ґрана Фердинанд де Корето, див. Корето Ґрана Фердинанд де
- Ґрані, варязький купець (I) 283¹
- Ґрановська Єлизавета (Єлизавета), третя жінка Ягайла (V) 39
- Ґрац, львівський торговець (VI) 175
- Ґрац Ю., краківський торговець (VI) 175
- Ґраціані Каспар, молдавський господар (VII) 378, 379, 438-442
- Ґресь (Кгресь), селянин (VI) 292, 293
- Ґржібовський, повстанець (IX-1) 265
- Ґрифіна, донька Ростислава Михайловича (III) 67¹
- Ґріґіс Рохом де, левантинський купець (VI) 70
- Ґрінгаген Д., вч. (IV) 438
- Ґродецький, шляхтич (VI) 177
- Ґродзіцький Криштоф (Ґродзіцький), генерал артилерії, комендант Кодака, губернатор Львова (VIII-2) 183, 186 (VIII-3) 6¹
 (IX-2) 1042¹ (наступ на Умань), 1116 (оборона Львова), 1118-1120 (переговори з козаками), 1123, 1124 (мирні домовленості з Хмельницьким), 1125, 1126, 1131⁵, 1139 (лист від Яскульського про події під Озерною), 1144, 1147, 1148⁴ (заходи щодо навернення козаків до Польщі), 1172-1173 (лист від Виговського)
- Ґроїцький Бартоломей (Groicki B.), правник (V) 343, 355, 373, 642
- Ґрондський Самуель (Grondski S.), хроніст, посол (VII) 577¹
 (VIII-2) 83, 114¹, 120, 127, 132, 136, 145², 148, 149, 154³, 159³, 160¹, 170, 185³, 204, 211
 (VIII-3) 66², 70², 95², 96³, 109¹
 (IX-1) 373, 394¹, 521²
 (IX-2) 714, 1132-1136 (участь у посольстві Любовицького до козаків), 1141, 1170³, 1180-1182 (посольство від Карла Густава до Чигирина), 1186-1190 (переговори з Ракоцієм), 1215, 1278¹, 1321², 1322 (опис походу Ракоція на Польщу), 1384-1385 (агітація львів'ян за Ракоція), 1387-1388¹ (опис подій під Самбором), 1457 (опис реакції Ракоція на рейд Любомирського на Семигород), 1460 (зміни плану Ракоція під Замостям), 1463 (нелояльна поведінка козаків щодо Ракоція), 1466 (втеча Ракоція додому)
 його жінка (IX-2) 1385
- Ґросваєр, помилк. ім'я Кушевича у книзі Зубрицького (VIII-3) 86¹

- Гросваєр, помилк. ім'я Чеховича у книзі Зубрицького **(VIII-2)** 201
- Гросс Ян (Gross Jan), случький комендант **(IX-2)** 1270, 1271
- Гроцій Гуго (Гроцький Гуго) **(IX-2)** 1060
- Гроцький Гуго, див. Гроцій Гуго
- Губа-Моклоков (Моклоков-Губа), дядько Михайла Глинського **(IV)** 288
- Гузи Бартек, селянин **(VI)** 267
- Гульський, кам'янецький староста **(VII)** 213
- Гульський Станіслав, барський староста **(VII)** 184, 227
- Гульський Ян, брацлавський військовий **(VII)** 184, 188, 189
- Гурдезі, див. Кардизи
- Гурницький Лукаш (Górnicki Ł.), автор XVI ст. **(IV)** 358³, 363¹, 385 **(VI)** 398, 624
- Гурський, козацький отаман **(VII)** 322
- Гурський, козацький полковник **(VIII-1)** 68 **(VIII-2)** 183
- Гурський, шляхтич **(VI)** 286
- Гурський К. (Górski K.), вч. **(II)** 565, 568, 575 **(III)** 508 **(IV)** 60¹ **(V)** 329⁴, 335¹, 338² **(VII)** 143², 167⁶, 172⁴, 176², 250⁶, 251¹, 282³, 332², 335⁴, 583, 588 **(VIII-2)** 181⁴ **(IX-1)** 177, 243³, 261², 282¹, 283³
- Гурський Станіслав, полковник, ротмістр **(IX-1)** 492 **(IX-2)** 704¹, 870, 951², 955 (загибель під Луцьком), 959³
- Гурський Станіслав, хроніст **(IV)** 281⁴, 282^{2, 3}, 283¹, 287², 288², 289, 290¹, 341¹, 350²
- Густав Адольф (Gustaw Adolf), шведський король **(VI)** 57 **(VIII-1)** 30, 37, 120, 130, 131, 135, 152, 174 **(VIII-2)** 7, 197 **(IX-1)** 72 **(IX-2)** 1122 *його вдова* **(VIII-2)** 7 *його донька*, див. Христина
- Гуюк, монгольський проводир, син Огодая **(II)** 253, 541, 544

Д

Д.-Запольський М., див. Довнар-Запольський М.

Дабрагез (Δαβραγεςζας), ант (I) 175³, 176

Давид, біблійн. (III) 410

(VI) 334

(IX-2) 986

(X) 12, 13

Давид, вишгородський князь (III) 234

Давид, грузинський цар (II) 533, 534

Давид, жид з Меджибожа (VI) 176

Давид, жид з Олеська (VI) 176

Давид, князь (II) 250¹

Давид, львівський жид (VI) 175

Давид, німецький капітан, козацький бранець (IX-2) 1102

Давид, син Всеслава Брючиславича, полоцький князь (II) 124
його сини (II) 124

Давид, син Ігоря Ярославича (I) 588 (II) 69, 72, 73-77 (боротьба за волинську землю), 90, 91-93 (інтрига проти Василька Теробовлянського), 94-95 (волинська справа), 96 (галицька війна), 97 (Ветичський з'їзд), 98 (відібрання Волині), 99-101, 111, 122, 301³, 302, 363-365, 375, 385, 386, 390, 392, 394-395 (видача трьох бояр Ростиславичам), 396, 400, 408, 410-411 (боротьба з Ростиславичами), 412, 413, 518 (III) 198, 199¹, 214, 216, 218, 230

(V) 29², 30

його брат (II) 72

Давид, син Ростислава Мстиславича, смоленський князь (II)

193-196-200⁴, 201, 204-207, 209, 210, 213, 217, 220, 221, 223, 277, 521, 588

(III) 204, 207, 306, 419

його син (II) 206

Давид, син Святослава Ярославича, чернігівський князь (II) 72, 81, 82¹, 86, 87, 89, 90, 96, 98, 100, 103, 109, 111, 122, 123, 172, 318, 332-334, 588 (III) 205⁵, 206, 419

Давид Вишатич, начальний комендант ярославського замку (III) 50, 382

його теща, див. вдова боярина Нездила

Давид Дмитрович, князь (V) 289

Давиденко Гнат, козак Полтавського полку (X) 165

Давидів Гнат, козак зі Смілого (IX-2) 688

Давидів Самійло, рождественський дячок (IX-2) 746

Давидка, міщанин з Орші (IX-1) 459

Давидко, львівський міщанин (VI) 175

Давидов М., вч. (III) 563

Давидович Василь, козак (VIII) 340⁵

Давидович Кіндрат, депутат (VIII-1) 170¹

Давидовичі, зем'яни (V) 98³

Давидовичі (сини), чернігівська родина по лінії Давида Святославича (II) 100², 123, 127, 130, 140-143, 146, 149, 151, 154, 155, 157-159, 164, 169, 316, 325, 327², 335 (III) 335, 339

Давило (Давьял, Довьял), князь (IV) 7¹, 15

Давлат-бердий, див. Хаджи Гірей

Давьял, див. Давило

Дажбогович, його запис у докумен-
ті (V) 311²

Даждбог (Даждбог-Хорс, Хорс-
Даждбог), син Сварога, бог
сонця у слов'ян. міф. (I) 317-
323
(III) 335, 403, 494

Даждбог-Хорс, див. Даждбог

Даліміл, хроніст (I) 449

Дальберг, шведський генерал (IX-2)
1399 (інструкції щодо
укріплення здобутого берес-
тейського замку)

Дамаскін Іоан, див. Іоан Дамаскін

Дамаскін Петро, див. Петро Дамас-
кін

Даміан, пресвітер (III) 418

Дамірський К., львівський бернар-
динський хроніст (VIII-3)
135², 199¹

Дамокл, міф. (II) 538

Дамслар, львівський жид (VI) 68

Дан Ф. (Dahn F.), вч. (I) 126³, 132¹,
140⁴, 141^{2, 3}, 144², 145⁴, 146²,
147³, 154⁴, 543

Даневський П.В., вч. (V) 624

Даниїл, біблійн. (III) 434

(VI) 427

Даниїл, ігумен XI ст. (IX-2) 967

Даниїл, московський митрополит
(III) 411⁴

Данилевич, шляхтич (VI) 313

Данилевич В., вч. (I) 42², 44³, 73²,
185², 279¹, 293³, 550

(II) 17², 100⁶, 346¹, 554

(III) 421⁴

(IV) 5², 12¹, 473

Данилевич І., див. Данилович І.

Данилевський-Лаппо О., див. Лаппо-
Данилевський О.

Данило, бориспільський присяжний
(VI) 290

Данило, володимирський єпископ
(V) 406², 528

Данило, "гетьманич" (IX-2) 1154

Данило, глухівський сотенний пи-
сар (IX-1) 426

Данило, ігумен, паломник у Єрусали-
м (II) 73, 332

(III) 406, 464, 465, 485, 486¹,
498, 560

(VI) 338³, 341, 342, 346

Данило, канівський полковник у
1634 р. (VIII-1) 202

Данило, лохвицький козак (X) 82

Данило, львівський жид (VI) 176

Данило, половець (II) 537

Данило, понурницький сотник
(IX-2) 932

Данило, св. (III) 70¹, 94, 421

Данило, селянин (VI) 292

Данило (можл., Данило, холмський
князь), син Мстислава Да-
ниловича (III) 101⁵, 109

Данило (Данило Галицький, ймов.,
Юрій; Daniel), син Романа
Мстиславича, галицько-
волинський князь (I) 3, 219,
270, 310, 488, 522

(II) 229, 236, 238. 239, 240-

241 (участь у битві на Кал-

ці), 244, 246 (протекторат

над київським князем), 247-

248 (кампанія 1234-

1235 рр.), 250 (угода про Ки-

їв), 251-253, 262¹, 289 (зни-

щення Возягеля), 298, 301,

309-311, 328², 369¹⁰, 370,

371, 372¹, 379, 380³, 381-384

(нова столиця Холм), 385,

388, 389, 394, 398-399 (здо-

буття Дорогичина), 400-402,

405³, 458, 462, 471-472 (за-

снування Львова), 473¹, 475-

477 (відносини з громадою),

479, 481-482 (боротьба про-

ти боярських впливів), 483,

484, 517, 538, 543, 544, 546,

547, 550³, 554, 565, 569, 570, 578, 611, 612
(III) 3¹, 12¹, 13³, 14, 16-18, 21-22 (на чужині), 26, 27, 28 (посадження князем у Галичі 1211 р.), 29, 30, 33³, 36-37 (початки діяльності у 1219 р.), 38-39 (боротьба за Галич у 1220-1221 рр.), 40 (розрив із Мстиславом), 41-43, 44-45 (утвердження на Волині), 46, 47-59 (боротьба за Галич 1230-1245 рр.), 59-61 (битва під Ярославом 1245 р.), 62 (утвердження в Галичі), 63¹, 64-65 (татарська зверхність), 66-68 (союз із Угорщиною), 68-69^{1, 3}-71 (зносини з Римом), 72-73 (коронація 1253 р.), 74-76 (справа австрійської спадщини), 76-78 (ставлення до Угорщини і Польщі), 79 (ставлення до Литви), 80 (боротьба з ятвягами), 81 (угода з Мендовгом у 1254 р.), 82, 83-84 (боротьба з татарами), 85 (війна з Куремсою), 86-87 (походи на "татарських людей"), 88-89 (походи Бурундая), 90 (смерть 1264 р.), 91 (традиційна характеристика), 92, 93, 95, 96, 98, 102, 104, 106, 112, 113, 121, 122, 130, 138¹, 150, 155, 156-157 (боротьба з болоховськими князями), 158-161, 163, 165, 166¹, 168, 170, 174, 202, 226, 232, 254, 257, 259, 267, 269³, 279, 281¹, 294, 300, 308, 397, 428, 453, 488, 504, 505, 507, 508, 511, 514, 518-519 (політика щодо Австрії), 532, 566, 569, 570

(IV) 9-11, 88, 427

(V) 508, 509

(VI) 26, 298, 303

його перша жінка, див. Анна, донька Мстислава

Мстиславича Удатного

його друга жінка, братаниця Мендовга **(III)** 80, 569

його сини, див. Даниловичі

його донька, див. Агафія

його донька, див. Переяслава, жінка Земовита

його донька, див. жінка Андрія Ярославича

його доньки **(III)** 570

його швагри, див. Вікінт, Товтивил, Тронята

Данило, син Ярослава Всеволодовича **(III)** 166¹

Данило (можл., Данило, син Мстислава Даниловича), холмський князь **(III)** 109, 110¹

Данило Атеяннин, див. Калугер Даніель

Данило Галицький, див. Данило, син Романа Мстиславича

Данило Заточник (Заточник Данило) **(II)** 338

(III) 327³, 411, 457, 492-494, 566, 567

Данило Кобякович, воловецький хан **(II)** 226, 537, 540

Данило Степанович (Степанович Данило), осавул **(X)** 295

Данило de Ostrow, див. Острозький Данило

Данилов Василь, козацький посол **(IX-1)** 207², 212

Данилов К., вч. **(II)** 405¹

Данилов Кирша **(VI)** 503¹

Данилович (Daniłowicz), польський полковник **(IX-1)** 64, 412

Данилович, староста, польський ротмістр **(IX-2)** 1461

Данилович Василь, сербин, посол до царя **(IX-1)** 255

Данилович Євсей, селянин **(VI)** 292

Данилович І. (Данилевич І.), вч. **(III)** 77⁴, 116¹
(IV) 16¹, 77¹, 162², 167², 171¹, 173², 174², 194⁴, 195¹, 197¹, 198², 268², 269⁵, 326², 425, 426, 446, 467, 476, 504
(V) 111¹, 130¹, 398¹, 399², 400⁴, 403¹, 405¹, 451¹, 511³, 619, 621, 623, 630
(VI) 9², 17¹, 170³, 350⁴, 356¹, 358³

Данилович Михайло, татарський полоняник, попович з Василькова **(IX-2)** 1065, 1067

Данилович Станіслав, руський воєводич **(VIII-1)** 230, 231

Данилович Ян, чигиринський староста, руський воєвода **(VII)** 328, 362, 363, 380, 546
(VIII-1) 231
(VIII-2) 152-154, 159

Даниловичі (сини, родина), князівська родина по лінії Данила Романовича Галицького **(III)** 66, 82, 106, 121, 122, 519, 570

Даниловичі, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 285, 611

Даніель, львівський жид **(VI)** 176

Данславич Іван, шляхтич **(VI)** 236

Данченко Лесько, сотник **(IX-1)** 203²

Данчур Петро, козак **(VIII-2)** 69

Данько з Балиць, шляхтич **(VI)** 237

Даргун Дарес Фрігійський **(III)** 464

Даргун Л. (Dargun L.), вч. **(V)** 642, 648

Дарій, перський цар **(I)** 111, 115
(IX-2) 1497

Даровський (Darowski A.), вч. **(VI)** 612

(VII) 588

Даст ібн-, див. Росте ібн-Даст

Датко, перемиський воєвода **(IV)** 24

Дау Йоаким, див. Йоаким Дау

Дахер, популяризатор хроніки Ульріха Ріхентальського **(V)** 513²

Дацко, білоцерківський полковник **(VIII-1)** 153

Дацович Хведор, селянин **(VI)** 266⁴

Дашевський, польський жовнір **(VIII-2)** 164

Дашенки, шляхтичі **(VI)** 253

Дашкевич, польський ротмістр **(IX-2)** 1042¹ (облога Умані)

Дашкевич Даниїл, чернець **(VI)** 309

Дашкевич М., вч. **(I)** 202¹, 546, 553
(II) 246¹, 422¹, 465⁴, 473¹, 519⁴, 520¹, 554, 569, 578, 579, 585¹, 611
(III) 26¹, 33³, 53², 64², 68², 69¹, 70¹, 74³, 77⁴, 83², 116¹, 127³, 166¹, 167³, 169¹, 171³, 173², 254⁴, 496¹, 504, 505, 519, 524, 526, 529, 535, 536, 566
(IV) 16², 64¹, 79², 95², 155¹, 387¹, 416¹, 427, 428, 430, 456, 457, 464, 466, 491
(V) 389², 632
(VI) 350¹, 363¹, 364¹, 615
(VII) 73³, 82³, 566, 574, 576

Дашкевич Остафій, див. Дашкович Остафій

Дашкевич Уліана, черниця **(VI)** 309

Дашкевич-Горбацький (Горбацький-Дашкевич) В., вч. **(VII)** 570

Дашко, коваль, городецький міщанин **(VI)** 257²

Дашко, селянин **(VI)** 292

Дашков Андрій, стольник, воєвода, призначений у Чернігів **(X)** 173

- Дашкович Василь Глинський, див. Глинський Василь Дашкович
- Дашкович Григора, городецький міщанин (VI) 257²
- Дашкович Денис, селянин (VI) 292
- Дашкович Іван, селянин (VI) 292
- Дашкович Іван Глинський, див. Глинський Іван Дашкович
- Дашкович Остафій (Дашкевич Остафій, Daszkiewicz Eustachy, Daszkowicz Ostafi), черкаський, канівський староста (IV) 485, 486 (V) 35 (VI) 306 (VII) 26, 27, 29 (похід на Москву), 30, 31, 53 (збір податків), 58, 59 (похід у Крим 1523 р.), 60, 86, 87³, 88-89 (історіографічна традиція), 91 (провідник і козацький організатор), 91-92 (життєвий шлях), 92-93 (походи в Крим і на Москву), 93 (план оборони України), 93-94 (утиски місцевої людності), 98-100, 104-105 (план козацької організації), 115, 117², 303², 304⁴, 568, 570-573 (аналіз історіографії)
його сестра, див. Немирова Милохна
- Дашкович Федько, шляхтич (VII) 16
- Дашковичі, українська родина (V) 33, 35 (VI) 309 (VII) 16, 570
- Дверницький Е., вч. (II) 379⁴, 565
- Дворецький Василь, київський наказний полковник (IX-2) 691, 745-746 (приведення до присяги цареві), 1237³, 1247

- (повідомлення Андрієві Бутурліну про козацьку велику раду), 1269 (розповідь Андрієві Бутурліну про звернення Радзивілів до гетьмана), 1308 (передача московським воєводам тексту семигородсько-українського договору), 1359⁵ (вісті Андрієві Бутурліну про військові дії проти Польщі), 1405 (X) 139, 276
- Дворник Лука, городецький міщанин (VI) 257²
- Дворскович Гліб, господар (V) 79¹
- Дворсковичі, шляхтичі (VI) 236²
- Дебольський Н., вч. (III) 316¹, 323³, 356², 376³, 546, 551
- Дебриш, козак (VIII-1) 60
- Девгеній, див. Акріт Дігеніс
- Девлад-бердий, див. Хаджи Гірей
- Девлет Гірей, калга-султан (VIII-1) 44, 54, 55, 64, 71
- Девлет Гірей I, татарський хан (VII) 32, 38, 114², 116, 119, 120, 122-124, 144, 147, 151-153
його син (VII) 120
- Девлет-бирди, див. Хаджи Гірей
- Дегінь (Deguignes Ch.), вч. (I) 152¹
- Дедеш-ага, татарський посол (IX-2) 1100 (зв'язок між королем і ханом перед виступом на козаків), 1446-1447 (посольство до польського короля), 1449 (мета посольства), 1550 (X) 17
- Дедки, шляхтичі (VI) 281
- Дедко, див. Дедько Дмитро
- Дедо, саксонський маркграф (II) 63
- Дедюля, гетьман (IX-1) 393
- Дедько Дмитро (Дедко, Детько, Децько, Дмитро Дедько, Дечко, Дядько, Datko, Dechk, Dedko Demetrius, Demetrius)

Datkone, Dethk, Detko), лівівський воєвода **(III)** 123³, 136, 138³, 141 **(IV)** 20 (управитель Галичини), 21, 23, 25², 26, 27-28 (угода з Казимиром), 28 (грамота торунським міщанам 1341 р.), 29-30 (листи угорського короля), 31, 59, 60 (відносини в Галичині), 61, 430-433 (література) **(V)** 313³ **(VI)** 24, 28

Дейчі А. (Dészy A.), вч. **(II)** 581

Декебал, правитель даків **(I)** 129

Дексіп, античний автор **(I)** 131⁵, 141

Делекторський Ф., вч. **(V)** 521¹

Делягард-Бертьє О., див. Бертьє-Делягард О.

Дельбрік Б. (Delbrück B.), вч. **(I)** 80¹, 343², 345²⁻⁴

Дембінський В., підскарбій **(IV)** 369

Дембський, торговець **(VI)** 177

Деменс, гданський торговець **(VI)** 190, 191

Деменьков Гришко, отаман **(VIII-2)** 54

Деметрикевич В. (Demetrykiewicz W.), вч. **(I)** 41², 50², 58¹ **(II)** 579¹, 580

Демид, пинський князь **(II)** 310

Демидецький Іван, шляхтич **(VI)** 239, 242

Демидецький Стефан, шляхтич **(VI)** 239

Демидецькі, шляхтичі **(VI)** 240

Демко, бориспільський присяжний **(VI)** 290

Демко, валуйський переїждчик **(VIII-2)** 37

Демко, див. Лисовець Демко Михайлович

Демко, полковник **(IX-1)** 539

Демко, посол від Хмельницького **(IX-2)** 1206, 1209

Демко, сотник Кропивенського полку **(VIII-3)** 279

Демко Гаврило, селянин **(VI)** 266

Демко Денис, селянин **(VI)** 266

Демкович, сотник **(VII)** 203

Демкович Василь, городецький міщанин **(VI)** 257²

Демкович Занько, городецький міщанин **(VI)** 257²

Демодам, воєначальник III ст. **(I)** 110³

Демосфен, грецький оратор **(I)** 97-99², 102, 103 **(VI)** 488

Демченко Г., вч. **(III)** 549 **(V)** 629

Дем'ян, безмездник **(II)** 383

Дем'ян, війт **(V)** 272

Дем'ян, воєвода **(VI)** 298¹

Дем'ян (у чернецтві), див. Зубревицький Дмитрій

Дем'ян, тисяцький **(II)** 476² **(III)** 48², 49

Дем'ян, юр'івський єпископ **(II)** 178 **(III)** 264¹

Дем'ян Куденевич, богатир **(II)** 358

Дем'янович А., вч. **(VI)** 456³

Денгоф, полковник, сокальський староста **(VIII-2)** 187¹ **(IX-1)** 10¹, 275¹, 578, 580, 583, 585, 589 **(IX-2)** 652 (похід під Сучаву)

Денисів Влас, писар ківського магістрату **(IX-2)** 746 (присяга цареві)

Дениско, жидичинський архімандрит **(IX-2)** 1509, 1522, 1523

Дениско Семен, див. Матвієвський Семен Дениско

Денисов Івашко, путивлець **(IX-1)** 471²

Денисова, селянка **(VI)** 268
 Дені М. (Denis M.), вч. **(I)** 163³, 547
 Дербиш, пристав **(IX-1)** 205
 Дервіш Мегмед-паша, турецький візир **(IX-1)** 518, 534, 535, 537, 543, 577
(IX-2) 617, 893-896, 900³, 901, 921¹, 946, 1064, 1099
 Деревко Стецько, городецький міщанин **(VI)** 257²
 Деревойд-Симон Іван, див. Симон-Деревойд Іван
 Дерекало Данило, полковник **(VII)** 473
 Державін М., вч. **(I)** 342³
 Держикрай Володиславич, проводир галицького війська **(II)** 520
 Дериглаз Гаврило, сотник полку Нечая **(IX-2)** 1277
 Дерський, шляхтич, посол Потоцького **(IX-2)** 1378
 Дерубжинський Гаврило, шляхтич, митрополичий слуга **(IX-2)** 747¹
 Дершняк Ян, липський студент **(VI)** 337
 Дершняки, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 611
 Дескович Олександр, священник **(V)** 364
 Деспот, див. Гераклід Деспот
 Десятовський-Заблоцький М., див. Заблоцький М.
 Дитиницький (Дитиницький), польський полковник **(IX-2)** 879 (бої під Уманню), 883 (залого Шаргорода)
 Детмар, див. Тітмар
 Детько, див. Дедько Дмитро
 Децій, римський імператор **(I)** 146
його син (I) 146
 Децій (Діц), хроніст **(IV)** 254, 264¹, 281⁴, 284¹, 285¹, 287², 288², 289⁷, 482, 485

(VII) 23³, 24², 25³, 26^{2, 3}, 27¹, 90

Децько, див. Дедько Дмитро
 Дечко, див. Дедько Дмитро
 Дешковські, магнати **(VI)** 283
 Джагатай, син Чінгіз-хана **(III)** 163
 Джайгані аль-, арабський географ IX-X ст. **(I)** 192, 196¹, 233³, 266, 271³, 294², 296², 297⁶, 303, 307⁷, 421, 423
 Джалалій Филон, козацький гетьман, вибраний на Кам'яному Затоні, пізн. кропивеньський, чернігівський (ймов.), ірклі-ївський полковник **(VIII-2)** 184
(VIII-3) 143, 279
(IX-1) 91-92 (посол до Лупула), 236, 239, 242, 247, 248⁷, 262³, 280³ (зустріч хана), 285¹, 292-293 (гетьман під Берестечком), 294³, 295-296 (скинення з гетьманства), 307⁷ (чутка про смерть), 309, 351, 445, 551, 567
(IX-2) 688 (переговори з королем), 698 (замиріння з поляками під Жванцем), 734-736 (участь у Переяславській раді), 743 (присяга цареві), 767, 1372 (претендент на гетьманство), 1523
(X) 59, 110, 138, 143⁷ (намір вбити Виговського), 229, 236 (смерть від руки Пушкаря), 239, 269
 Джан-Антон (Антон-Джан), посол **(VII)** 491
 Джан-Гільдей (Гільдей-Джан), улан, ханський посол **(VII)** 58
 Джанібек Гірей I, кримський хан **(IV)** 322-324

- Джанібек Гірей II, кримський хан (VII) 348, 349, 352, 353, 386, 387¹, 512, 513, 515 (VIII-1) 42, 44, 46, 54, 55, 59, 62, 63, 122, 207, 227
- Джармі Муслім абу-, арабський письменник (I) 233³, 252³
- Джеббар-бірди, брат Керім-бірди (IV) 490
- Джебе, монгольський хан (II) 540, 541
- Джелаль-ед-дін (Салдан, Салтан Малій, Zeledin, Zolan Zeledin), син Тохтамиша, татарський хан (IV) 317, 490 *його брати* (IV) 317
- Джирардіні, австрійський резидент у Варшаві (IX-1) 36, 436, 438¹, 475
- Джорджевич Йован, див. Юріїв Іван
- Джулай, козацький сотник, посол у Крим (X) 151
- Джулай Федір, черкаський полковник (X) 335, 339, 342, 350, 366
- Джурджи, волох (V) 374³
- Джурджи-Мегмед, див. Мегмед-Джурджи
- Джустініані, венеційський посол у Відні (IX-1) 480, 482, 487¹, 508 (IX-2) 781³
- Джустініані, генуезький хроніст XVI ст. (IV) 309¹
- Джучі, монгольський хан (II) 540, 541, 544, 584 (III) 185³
- Дзбановський, польський бранець (IX-2) 1089
- Дзвоболда Олихвір, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Дзержаловський, козацький полковник (IX-1) 280³
- Дзедушицький В., див. Дідушицький В.
- Дзедушицький М., див. Дідушицький М.
- Дзедушицькі, див. Дідушицькі
- Дзержек, жидачівський староста (IX-1) 441, 444
- Дзержек (Dzierzek), польський посол до Криму (VIII-1) 236 (VIII-2) 12, 30¹
- Дзик (Дик), брацлавський хорунжий (VIII-1) 302, 303
- Дзік Андрій (Dzik Jędrzey), показачений шляхтич, полковник (IX-1) 102⁶, 280³
- Дзіковський Іван (Зітковський Іван), чернігівський полковник (IX-1) 414 (IX-2) 1049^{*}, 1505, 1545
- Дзіковський Михайло, батько Івана Дзіковського (IX-1) 414
- Дзюк, козацький отаман (X) 212, 213
- Дзякий, львівський волох (VIII-1) 214¹
- Дзялинський Т. (Działyński T.), вч. (IV) 49⁵, 128¹, 149², 181², 239¹, 248⁴, 250^{1.3}, 254⁴, 260³, 261³, 262³, 351^{*}, 386³, 387^{1.2}, 388^{2.3}, 389¹, 390^{1.2.5}, 391¹, 392¹, 393^{1.3}, 394², 396^{1.2}, 399¹, 400^{1.3}, 401^{1-3.5}, 403^{1.3.4}, 406³, 410³, 412⁴, 413¹, 414⁴, 426, 453, 476, 493, 495 (V) 47², 48¹, 53¹, 450², 451⁴, 621, 643
- Дзялинські, шляхтичі (VI) 277, 279
- Дибовський, шляхтич (IX-2) 1273
- Див, міф. (III) 494
- Дидинський, кам'янецький суддя (VIII-1) 164
- Дик, див. Дзик
- Дикарів М., вч. (I) 316^{*}, 339²

Дилер, див. Ділер
 Дилев, путивлиць (IX-2) 688, 689
 Дименко Федорашко, “надністрянський сотник”, пізн. королівський “надністрянський полковник” (IX-2) 948, 949¹
 Димидович Сасько, корсунський сотник (VIII-1) 316
 Дмитрієвський, помилк., див. Дмитрієвський О.
 Дмитрій, див. Дмитрій
 Дмитрій, див. Дмитро
 Дмитрій, ймовірний напис на монеті (II) 43
 Дмитрій, король русів (II) 65
 Дмитрій, магістр Коломана (III) 512, 515, 516
 Дмитрій, молдавський стольник (IX-1) 517
 Дмитрію А., вч. (I) 433¹
 Дин аль-, див. Дир
 Диндир Ян, селянин (VI) 268
 Динов, шляхтич (IX-1) 183
 Дир (Алдир, Дин аль-, Дир аль-, Дуг), київський князь (I) 202, 296, 379 (нащадок Кия та його братів), 381-383 (варязьке походження), 389, 405 (похід на Візантію 860 р.), 405-407 (варязький боярин), 406-407 (захоплення Києва), 407-408 (смерть), 408-409 (могутній київський князь), 409 (боротьба з печенігами), 409-410 (хронологія князювання), 411, 413 (війна з уличами), 414, 418 (боротьба з деревлянами), 437, 583-587, 591, 597, 604 (угорське походження) (II) 265, 269
 Дир аль-, див. Дир

Дитиницький, див. Детиницький
 Дитмар, див. Тітмар
 Дитятін І., вч. (IX-1) 210¹
 Диякон Лев, див. Лев Диякон
 Диякон Павло, див. Павло Диякон
 Діаківські (Дяківські), шляхтичі (VI) 252
 Дівочка Онисифор, митрополит (V) 417, 553, 554, 572
 Дігеніс, див. Акріт Дігеніс
 Діденко Андрій Гаврилович, козацький гетьман (VIII-1) 152, 155, 163, 202
 Дідковські, шляхтичі (VI) 281
 Дідовський Петро, селянин (VI) 265
 Дідрон А.-Н., вч. (VI) 371¹
 Дідушицький, шляхтич (VI) 611
 Дідушицький В. (Дзедушицький В., Dzeduszycki W.), вч. (II) 572 (VI) 457², 619
 Дідушицький Дмитро, шляхтич (VI) 237
 Дідушицький М. (Дзедушицький М., Dzeduszycki M.), вч. (V) 638 (VII) 583
 Дідушицький Яцко (Iackonis de Dzedosicze), шляхтич (VI) 237
 Дідушицькі (Дзедушицькі), їхня хроніка, музей, бібліот. (I) 54¹ (IV) 169⁴ (V) 637 (IX-1) 409²
 Дідушицькі, шляхтичі (VI) 239⁵, 611
 Дідушко Гриць, селянин (VI) 268
 Дідушкович Шай, селянин (VI) 268
 Дікул Стефан, молдавський спатар (мечник) (IX-1) 510, 511, 513, 514, 541, 543, 544
 Ділер (Дилер), капичей кримського хана (IX-2) 1065, 1100

Діmeshкі, хроніст **(I)** 307¹
 Дін ед-, ховарезмійський письменник **(I)** 294
 Діоген Лев, див. Лев Діоген
 Діоген Роман, див. Роман Діоген
 Діодор, античний автор **(I)** 97⁵, 111, 120, 121^{1,2}, 142³
 Діоклетіан, римський імператор **(I)** 131
 Діон Касій (Касій Діон), античний письменник **(I)** 124², 129⁵, 131⁴, 139⁶, 140
 Діон Христом (Христом Діон), античний письменник **(I)** 90, 118, 120, 121², 129⁶
 Діонізій, автор підручника **(III)** 458
 Діонізій, богослов **(VI)** 488
 Діонізій, ніжинський ігумен **(IX-2)** 1156
 Діонізій, патріарх **(V)** 408, 530
 Діонізій (Щеп), печерський монах **(VI)** 352³
 Діонізій, претендент на митрополію **(V)** 418
 Діонізій, старець **(V)** 413
 Діонізій, тирновський архієпископ **(V)** 558, 559, 572¹
 Діонізій (Діяниш, Dionysius), угорський воєвода **(III)** 50¹, 51, 516, 517
 Діонізій, царгородський патріарх **(IX-2)** 1375 (лист від Нікона), 1375-1376 (вбивство султаном), 1378 (наслідки вбивства)
 Діонізій Ареопажитський, автор **(VI)** 338³, 342², 345
 Діонізій з Фурни Аграфійської (Діонізій Фурнаграфійський, Фурнаграфіот Діонізій), автор "Ермінії" **(VI)** 371
 Діонізій Павлович, посол Данила Романовича Галицького **(III)** 158¹

Діонізій Періегет (Періегет Діонізій), т. зв. географ **(I)** 154
 Діонізій Фурнаграфійський, див. Діонізій з Фурни Аграфійської
 Діофант, воєвода Мітрідата **(I)** 94, 121⁶, 124
 Діпліц Гелясій, див. Кисіль Остафій Дісбург, хроніст **(IV)** 13^{3,4}
 Дітріх, торговець з Познані **(VI)** 175
 Діц, див. Децій, хроніст
 Діяниш, див. Діонізій, угорський воєвода
 Длугош Ян (Długosz Jan), польський хроніст **(I)** 208, 225³, 379, 439², 479²
(II) 23¹, 58¹, 59, 60², 63, 68^{2,3}, 75¹, 112¹, 114¹, 123, 228², 238⁵, 239, 273, 367¹, 375, 381³, 387, 415, 417, 418¹, 419¹, 453², 454¹, 456, 461, 462, 558, 559, 573, 574, 578, 579, 612
(III) 5¹, 6¹, 11, 15, 16, 36¹, 39², 44¹, 46¹, 70¹, 78¹, 96², 100³, 109⁴, 112¹-114, 123², 127¹, 134⁵, 138², 141, 299, 300¹, 429², 486, 506-510, 513, 515, 519, 521, 522, 535, 570
(IV) 6², 25², 26, 32³, 41³, 45¹, 46^{1,2}, 48², 50¹, 56¹, 89, 90, 104, 109, 111, 121, 122², 124, 128¹, 130², 132¹, 133, 136², 139, 141¹, 143, 144, 152¹, 154, 155¹, 157¹, 164, 169, 176-178^{1,2,3}, 179^{1,2}, 186², 187¹, 188, 189, 191, 192^{1,2}, 193¹-196², 197¹, 198¹, 200-202¹, 203, 204^{1,2}, 207^{1,2,4}, 210, 211^{1,2}, 212, 213¹-215, 217, 219¹, 221, 222, 224-226, 229³, 231-233, 235², 236, 237¹-244^{2,3}, 245¹-248^{1,2}, 249, 250^{1,4}, 251^{1,2}, 267, 268, 272,

273, 304¹, 310^{2, 4}, 314¹, 316^{1, 2}, 317, 319, 320^{1, 3}, 322, 323¹, 357², 398, 407, 426, 437-439, 447, 450, 463, 468, 469, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 490, 513, 514¹, 516
(V) 23¹, 36, 39, 83, 84¹, 85, 86¹, 88¹, 318-320¹, 323¹, 329¹, 428, 430, 511², 525
(VI) 59¹, 142^{3, 4}, 155^{2, 4}, 615, 619
(VII) 13¹, 78
(IX-2) 1127¹

Длужевський (Гечинський), учасник битви під Батогом **(IX-1)** 438¹

Дмиков Абрам, городецький міщанин **(VI)** 257²

Дмитр, селянин **(VI)** 269

Дмитрашко, див. Вишневецький Дмитро-Байда

Дмитрашок, жовнір коронного хорунжого **(IX-1)** 279¹

Дмитрієв Іларіон, стольник **(IX-2)** 749 (приведення ніжинського полку до присяги цареві), 924 (роздача царського золота ніжинському полкові), 1154 (прибуття із Золотаренком у царську ставку)

Дмитрієв Федір, козацький посол **(IX-1)** 207²

Дмитрієвський О. (помилк., Дмитрієвський), вч. **(III)** 407⁵
(VI) 516³, 612

Дмитрієв-Чебишев О., див. Чебишев-Дмитрієв О.

Дмитрій, брянський князь **(III)** 188¹

Дмитрій, див. Димитрій

Дмитрій, див. Дмитро

Дмитрій, див. Любар

Дмитрій, князь, пізн. канонізований **(I)** 572, 593²

Дмитрій (Дмитро), новгород-сіверський князь **(III)** 175², 178³

Дмитрій, посол Романа Мстиславича до Царгорода **(III)** 9²

Дмитрій, протопоп **(IX-1)** 170³

Дмитрій, св., див. Дмитро, св.

Дмитро, галицький князь **(IV)** 74, 80¹

Дмитро, див. Димитрій

Дмитро, див. Дмитрій

Дмитро, дяк **(VI)** 318

Дмитро, еретик **(II)** 357

Дмитро, київський воєвода князя Данила Галицького **(II)** 250, 251, 543
(III) 56, 147, 166

Дмитро, князь, див. Сангушко Дмитро

Дмитро, курський князь **(III)** 179¹

Дмитро, московський князь **(IV)** 74, 80¹

Дмитро, новгородський посадник **(III)** 345⁵

Дмитро (Дмитрій), св. **(III)** 415, 442
(IV) 448
(VI) 148
 церква, монастир **(II)** 67, 267, 378, 385, 563
(III) 420, 431², 438
(VI) 305
(IX-2) 974

Дмитро, селянин **(VI)** 292

Дмитро (Дмитро Старший), син Ольгерда Гедиміновича, брянський князь **(IV)** 65¹, 67, 68, 70 (перехід до Москви 1379 р.), 71, 126, 135, 161 (повернення до Литви у 1388 р.), 178, 451-454 (література), 466, 514, 515
 його жінка, див. Анна його сину **(IV)** 454

Дмитро (Dmeitrus), татарський хан (IV) 74, 79, 82

Дмитро, чернігівський князь (III) 178, 187 (IV) 453

Дмитро I (Самозванець, Лжедмитрій I, Samozwaniec Dmitr), претендент на московський трон (VII) 322-324, 583

Дмитро II (Лжедмитрій II, Тушинський вор), претендент на московський трон (III) 138¹ (VII) 324, 325, 332, 333

Дмитро Гедимінович, див. Любарт, син Гедиміна

Дмитро Дедько, див. Дедько Дмитро

Дмитро Ейкович, намісник Ярослава Всеволодовича у Києві (III) 161, 166¹

Дмитро з Данискович, шляхтич (VI) 242

Дмитро із Зінькова, копіїст (VI) 430

Дмитро з Сянока, війт (V) 77²

Дмитро з Унятич, шляхтич (VI) 237

Дмитро Зоограф (Зоограф Дмитро), перекладач (VI) 363¹

Дмитро Іванович, великий князь московський (IV) 70, 74, 80¹, 450, 451, 453

Дмитро Кальдофович, господар (V) 76¹

Дмитро Старший, див. Дмитро, син Ольгерда Гедиміновича

Дмитровський В'яцеслав, господар (V) 154

Дмитро-Корибут, див. Корибут, син Ольгерда Гедиміновича

Дмитро-Любарт, див. Любарт, син Гедиміна

Дмоховські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²

Дністрянский С., вч. (IX-2) 866²

Добешовський Станіслав, львівський рєсєнт (IX-2) 1116¹⁻³, 1123², 1125¹

Добжанський, шляхтич (VI) 277

Добко, див. Добкович Петро

Добкович Петро (Добко, Dobko Petrko), власник сіл на Теревовельщині (IV) 463

Добринський Стефан, піп (V) 502

Добриня, герой билин (IX-1) 188¹

Добриня Антоній (Андрейкович, Антоній), новгородський прочанин, архієп. (III) 9, 14⁴, 263², 407, 421, 486

Добриня Микитич (ймов., див. Лют; Микитич, Мистанич, Никитинич), дядько Володимира Святославича, воєвода у Новгороді (I) 326, 469, 470, 480, 482, 483, 486, 516, 537, 538 (II) 27

Добровський (Dobrovský J.), вч. (I) 78⁴, 79¹

Доброніга-Марія (Dobronega), донька Володимира Великого, жінка Казимира I Відновителя (II) 23

Доброписець Іаков, монах на Атосі (VI) 345¹

Доброслав Судіч, див. Судіч Доброслав

Доброхотов В., вч. (III) 190³

Доброхотов П., вч. (VII) 501¹

Добрянський Адольф, вч. (I) 556 (II) 570, 579

Добрянський Антон, вч. (V) 460⁴, 656 (VI) 244¹, 534¹, 590¹⁻² (VII) 447¹ (VIII-2) 86², 87^{3,4}

Добрянські, шляхтичі (V) 92 (VI) 240, 611

Добчинські, міщани (V) 95

Довбуш Олекса, опришок **(IX-1)**
184, 188¹

Довгаль Степан, самочинний миргородський полковник **(X)**
101, 153-154 (проголошення миргородським полковником), 158, 164-165¹-166^{1, 3}-167 (посольство до Москви; грамота до царя), 170, 183, 187 (друге посольство до Москви), 192, 194 (вбивство шурина Івана Виговського), 198, 200, 202, 203 (лист царя з вимогою зупинити його бунти), 213-214 (догани Алфімова), 215, 216, 229 (арешт у Миргороді), 236, 245, 257 (арешт Ромодановським), 336

Довгань **(VIII-1)** 68

Довгірд, кам'янецький намісник **(IV)** 191

Довгірд, посланець **(VII)** 120⁵

Довголд Юрій, князь **(IV)** 468

Довмонт, син Мендовга **(IV)** 15²

Довнар-Запольський М. (Д.-Запольський М., Запольський-Довнар М.), вч. **(I)** 187², 481^{1, 2}, 550

(II) 17², 300², 554

(III) 219², 310⁴, 323³, 538, 539, 542, 551, 553, 557

(IV) 343², 344^{1, 2}, 345¹, 353¹, 354^{1, 2}, 356¹, 357², 364⁴, 368², 377³, 379⁴, 381¹, 383¹, 434, 446, 447, 490, 501

(V) 8², 9¹, 10¹, 11^{1, 2}, 13¹, 14¹, 41², 68³, 122⁷, 130², 132², 207^{1, 2}, 210^{1, 4}, 211¹, 234¹, 265⁷, 296¹, 357¹, 358¹, 362³, 363⁵, 364¹, 431¹, 622, 628, 629, 632, 634, 646, 648, 650

(VI) 16³, 48², 49³, 51^{2, 4, 5}, 52³, 54¹, 74⁵, 75¹, 77², 81⁵,

163², 171⁵, 183², 188¹, 222³, 225⁴, 227², 228¹, 401¹, 432⁴, 603

(VII) 22¹, 36⁷, 563

Довойни, шляхтичі **(V)** 32¹

Довспрун, литовський князь, брат Мендовга **(IV)** 7¹, 9

Довьял, див. Давило

Догель М. (Dogiel M.), вч. **(IV)** 42⁴, 102^{2, 4}, 108², 124¹, 203⁴, 438, 499, 504

(V) 85², 643

Докторович Ілля з Тикотина, купець **(VI)** 70

Долгий Василь, городецький міщанин **(VI)** 257²

Долгий Іван, городецький міщанин **(VI)** 257²

Долгов С., вч. **(III)** 559

Долговський Онисько, козак Черкаського полку **(IX-1)** 552, 556

Долгоненко Ничипор, селянин **(VI)** 292

Долгорукий Юрій, князь, брянський воєвода **(IX-1)** 270

(IX-2) 1073

(X) 335

Доленга-Ходаковський З. (Ходаковський З.), вч. **(I)** 208²

(II) 609

(V) 624

(VII) 573

Долмат Григорій, шляхтич **(VII)** 585

Долмат Костянтин, шляхтич **(VII)** 585

Долмати, шляхетська родина **(VII)** 585

Дольник-Александров К., див. Александров-Дольник К.

Дольські, шляхтичі **(V)** 30, 32

Домажир, посол Романа Мстиславича до Царгорода **(III)** 9²

Доманицький В., вч. **(I)** 37¹
(VI) 618, 624
(VII) 183¹, 213⁵, 228¹, 569,
 573, 579, 580, 582

Домановський А., вч. **(IX-2)** 1296⁵,
 1432

Домарадзький, військовий писар
(VIII-1) 257

Домарацький Габріель, польський
 шляхтич з Жовкви **(IX-1)** 77,
 266

Домаричі, боярська родина **(II)** 610

Домбровський, остерський боярин
(VI) 283

Домбровський Василь, київський
 шляхтич **(VII)** 422

Домбровський П., брацлавський
 ловчий **(IX-2)** 1093

Домбровський Ф., вч. **(II)** 564

Доментіан, литовський полонений
 дякон **(IX-2)** 662¹

Дометіан, сербський письменник
(III) 470

Домецький Гавриїл, вихованець
 Київської колегії **(VII)** 418,
 419¹, 422¹

Домінік ді Санто Ромульо, генуезь-
 кий купець **(VI)** 62

Домінікія, стариця **(VI)** 475, 478,
 551²

Доміціан, римський імператор **(I)**
 129

Домна, черниця **(VI)** 309

Домонти, шляхтичі **(VI)** 279, 281

Домсларов, львівський купець **(VI)**
 72

Донець, козацький полковник **(VII)**
 488

Донець Іван, запорізький посол **(X)**
 126, 149, 163, 190, 192, 200,
 201, 215, 216, 245, 251

Донець Іван, козацький полковник
(VIII-3) 181 (наступ і пораз-

ка від Фірлея під Шульжин-
 цями)
його сестра, чарівниця
(VIII-3) 181²

Донець Тишко, зінківський еміг-
 рант **(IX-2)** 1226⁶

Доні Паоло, королівський секретар
(IX-1) 142², 549, 550¹, 551¹
 (перебільшення числа коза-
 цького війська), 556³, 575¹,
 578, 579-580¹ (депеша про
 сенаторську нараду 16 серп-
 ня 1653 р.), 583¹, 584⁷, 585
 (оповідання про Тимоша
 Хмельницького), 590^{1,3},
 591¹, 592², 593¹, 595, 598-599
 (розповідь про Федоровича)
(IX-2) 651 (повідомлення
 про нараду сенаторів біля
 Глинян), 652 (біля Галича),
 655 (щоденник королівської
 ставки у Кам'янці-Поді-
 льському), 656, 662⁴,
 668^{1,4,6}, 671², 672, 673¹, 676,
 677¹ (депеші), 983² (вра-
 ження від української при-
 роди), 1547

Доннер О. (Donner O.), вч. **(I)** 73[•]

Доргостайський, полоцький воєвода
(VII) 163

Дорія Паоліно, кафінський консул
(IV) 298⁴

Дорн Б. (Dorn B.), вч. **(I)** 403¹, 434¹⁻
³, 442³, 443², 444¹, 563, 564,
 605
(II) 560

Дорогостайські, шляхтичі **(VI)** 277,
 598

Доротей Авва, див. Авва Доротей

Доротей, св. **(IV)** 120[•]

Дорофєєвич Гаврило, дидакал гре-
 цької мови **(VII)** 411³, 585

Дорофєйко, уніат **(VIII-1)** 148

- Дорош (Іваненко Дорош), полтавський полковий писар (X) 165(?), 168
- Дорош з Берестя, міщанин (VII) 457²
- Дорошенко, козацький гетьман 1633 р. (VIII-1) 202
- Дорошенко Іван, син Михайла Дорошенка, полковник (IX-1) 157¹, 165
(IX-2) 1201-1202¹-1204 (московські звинувачення перед гетьманом), 1210 (рішення гетьмана про смертну кару), 1222 (слідство у справі Нового Бихова)
- Дорошенко Михайло (Doroszenko Michailo), козацький полковник, пізн. гетьман (VII) 373¹, 468, 509-511, 527, 546, 559, 560
(VIII-1) 3, 20-22 (проведення реєстру козаків), 23, 25, 26-28 (заходи проти козацької сваволі), 29-30 (домогання козаків), 31 (погром татар під Білою Церквою), 35-37 (відмова від походу на шведів), 41 (знищення Іслам-Кермена), 42-43 (козацький похід на Крим), 43 (смерть у 1628 р.), 46, 50, 58, 71, 321
(IX-2) 898, 1500
- Дорошенко Петро, чигиринський козак, пізн. прилуцький полковник, гетьман (I) 218
(VII) 509
(VIII-3) 274
(IX-1) 165
(IX-2) 721 (розмови з московськими послами у Маньківці), 782¹, 1102, 1331-1332 (невдале посольство до шведів), 1420, 1507, 1539
(X) 59, 229, 239, 258 (пограбування барабашівцями), 268, 335, 337 (лист Ромодановського про відібрання його уряду), 347 (розмова з Кикінім), 367
- Досифей, печерський ігумен (VI) 352
- Дохтуров, московський посол (IX-1) 404, 405
- Драб, боярин (VI) 284
- Драгило Федір (Брагило Федір, Drahila), писар Хмельницького (IX-1) 106⁴, 107¹, 108¹
- Драгин, див. Васох Драдуг
- Драгоманов М., вч. (II) 83⁷, 405²
(III) 497¹
(VI) 364⁴, 471¹
(VII) 56¹, 127¹, 326^{1, 3}, 346², 390⁷, 567, 573-576
(VIII-2) 123², 128¹, 207
(VIII-3) 45¹, 224²
(IX-1) 93¹, 95¹, 96³, 184³, 189¹, 422¹
(IX-2) 716, 1132, 1370⁷, 1473¹, 1549
- Драло Корній, чауський міщанин, козацький сотник (IX-2) 1258
- Дрань Корній, наказний полковник (X) 46
- Древенця Станіслав, господар (V) 75¹
- Древинський Лаврентій, волинський депутат на сейм
- Древинський Лаврентій, православний волинський сеймовий діяч (VI) 442
(VII) 430², 444, 445¹, 447⁷, 448, 498, 499, 508
(VIII-1) 10-11 (лист Смотрицького про унію), 16, 19,

85, 86, 89, 90-93 (участь у київському соборі 1629 р.), 96, 140, 148, 161, 162, 167, 170, 171

Дрінов М., вч. **(I)** 76², 163⁷, 567

Дроба Л. (Droba L.), вч. **(II)** 565 **(III)** 18¹, 39², 505, 506, 509, 511-513

Дробищенко Данило, канівський сотник **(VIII-1)** 316

Дрогойовський, куявський біскуп **(V)** 494

Дрогойовський, перемиський староста **(V)** 200, 201

Дрогойовські, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 420, 611, 625

Дрогомирецький Іван **(VI)** 242

Дрогомирецький Семен **(VI)** 242

Дрогомирецький Сенько **(VI)** 242

Дрогомирецький Сидор **(VI)** 242

Дрогомирецькі, шляхтичі **(VI)** 240, 245

Дрожджі, князівська родина **(IV)** 289

Дрожджі, лідський намісник **(IV)** 282, 283, 286²

Дрозд (Дрозденко), козацький полковник, діяч 1660-х рр. **(VII)** 374⁷ **(IX-1)** 601

Дрозд, шляхтич **(VI)** 236²

Дрозд Василь (Дроздович Василь), козацький сотник **(IX-2)** 1223

Дрозденко, див. Дрозд, полковник

Дрозденко, козацький сотник **(IX-1)** 495

Дроздович Василь, див. Дрозд Василь

Дроздовський Андрейко, городецький міщанин **(VI)** 257²

Дроздовський-Мрочек П., див. Мрочек-Дроздовський П.

Дроміхайт, готський король **(I)** 128

Друкар, див. Федорович Іван

Друцький-Горський Юрій (Горський-Друцький Юрій), князь **(V)** 602

Друцькі, князі **(IV)** 289 **(V)** 30, 32¹

Друшенко Михайло, бранець **(VIII-2)** 136, 143, 144²

Дубакін Д., вч. **(III)** 553

Дубенський Д., вч. **(III)** 548

Дубецький М. (Dubiecki M.), вч. **(VI)** 602, 608 **(VII)** 303², 304⁷, 567 **(VIII-1)** 213¹, 321 **(VIII-2)** 183⁵

Дубина Іван, корсунський полковник **(IX-2)** 1467

Дубина Мисько, наказний гетьман **(IX-2)** 1018

Дубиські-Гладуновичі, див. Гладуновичі-Дубиські

Дублянські, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²

Дубницький, володимирський війт **(V)** 493

Дубнов С., вч. **(V)** 651

Дубовик Клим, козацький посол **(IX-2)** 1070, 1071

Дубович Іван, уніатський полеміст, архімандрит Дерманського монастиря **(V)** 408⁴ **(VIII-1)** 18

Дубовиченко, козак **(VIII-2)** 68

Дубовський, ксьондз, віленський архімандрит **(IX-2)** 1510

Дубравицькі (можл., див. Дубравські; Дубровські), шляхтичі **(VI)** 240

Дубравка, див. Олена, донька Юрія Всеволодовича, жінка Василька Романовича

Дубравський Францішек, перемиський підкоморій **(VIII-3)** 61³

Дубравські (можл., див. Дубравицькі), шляхтичі **(VI)** 240, 611
 Дубровицький Іван, шляхтич **(VI)** 240
 Дубровицькі, шляхтичі **(V)** 29, 31, 32
 Дубрович Федько, шляхтич **(VI)** 242
 Дубровський, його збірник **(VI)** 358³
 Дубровські, див. Дубравицькі
 Дуглас, шведський посол, генерал **(IX-2)** 1131⁵ (невдала спроба випередити козаків в облозі Львова), 1359⁵ (похід на Литву)
 Дука, див. Михаїл Дука
 Дука, хроніст **(IV)** 297
 Дукаренко Федір (Budarenko), канівський сотник **(VIII-1)** 316
 Дукренко, отаман у війську Скидана **(VIII-1)** 277
 Дулишкович І., вч. **(II)** 581
 Дулу, князівська родина дунайських болгар **(I)** 158¹
 Думберг К., вч. **(I)** 541
 Думинські, шляхтичі **(VI)** 281
 Дунай, воєвода Володимира Васильовича **(II)** 404 **(III)** 381
 Дунай Іванович, герой билін **(I)** 504² **(II)** 404
 Дуначик Ян, селянин **(VI)** 268
 Дупля Опанас, селянин **(VI)** 292

Духна, внучка Ходка Бибельського **(VI)** 238
 Духонін Семен, український шляхтич, слуга печерського архімандрита **(IX-2)** 747¹
 Дучич Денис, селянин **(VI)** 292
 Душинський, полковник козацької залози на Січі **(VIII-2)** 32
 Душохват, уніатський владика **(VII)** 498
 Дювернуа О. (Diuvernuua A.), вч. **(I)** 619
 Дювернуа М., вч. **(III)** 550, 552
 Дюканж Ш. (Du Cange Ch.), вч. **(III)** 458³ **(V)** 124² **(VII)** 76¹
 Дюргий, див. Юрій, син Володимира Всеволодовича Мономаха
 Дягилевич Андрій, киянин **(V)** 488
 Дядкович Гліб, шляхтич **(VI)** 236
 Дядченко Семен, київський цехмістр **(IX-2)** 850
 Дядько, див. Дедько Дмитро
 Дядько Опанас, запорожець **(X)** 167
 Дяк Мегмед, див. Мегмед Дяк
 Дяківські, див. Діаківські
 Дякович Іван, селянин **(VI)** 269
 Дяконов М., див. Дьяконов М.
 Дяченко Іван, козацький посол **(IX-2)** 927²
 Дьяконов М. (Дяконов М.), вч. **(III)** 390¹, 412² **(IX-2)** 868
 Дьячан В., вч. **(III)** 210²

Е

- Еберштадт Р. (Eberstadt R.), вч. (VI) 605
- Еварницький Д., див. Яворницький Д.
- Евгеній, див. Євгеній, митроп., вч.
- Еверс Г. (Ewers J.G.), вч. (I) 352¹, 431², 604, 623
(III) 362⁴, 549, 556
(VII) 566
- Евзєбій, автор церковної історії (II) 483
- Евзєбій, див. Евсебій
- Евзєбій (Єронім), св. (I) 88
- Евлиск (ймов., Ерлиск), дружинник в умові 944 р. (I) 424
- Евпатор Мітрідат, див. Мітрідат VI Евпатор
- Евпраксія, донька Всеволода Ярославича, жінка Генріха IV (II) 79
- Европеус (Eugoraeus), вч. (I) 73²
- Евсебій, див. Евзєбій
- Евсебій Пимен, псевдонім автора "Літосу" (VIII-2) 92
- Евсевій, див. Євсевій
- Евсевій, попович, переписувач холмського Євангелія (II) 384, 403
- Евстафій (Євстафій), хроніст (I) 85²
(IV) 297⁴
- Евстафій (Остап), син Мстислава Володимировича, брата Ярослава Мудрого (II) 26
- Евстахій, руський маляр (VI) 377
- Евтерія (Елеуферія), св. (о. Березань) (I) 290, 477¹
- Евтимій, болгарський патріарх (V) 393¹
- Евтимій, брянський, чернігівський єпископ (V) 408
- Евтимій, новгородський архієпископ (V) 404¹
- Евтихій, александрійський патріарх X ст. (I) 574
- Евтропій, античний письменник (I) 147¹
- Евфемія, див. Офка
- Евфемія (Офимья), донька Володи-мира Мономаха, жінка угорського короля Коломана (II) 117
її син, див. Борис Коломанович
- Евфемія (Офимья, Офімія), донька Гліба Святославича, невістка імператора Ісаака Ангела (II) 215
- Евфемія (Eufemia), жінка Юрія Львовича, донька Казимира куявського (III) 111, 114, 116¹, 522, 523, 570
- Евфемія, сестра Отона оломуцького (II) 152³
- Евфимій, переяславський єпископ (III) 264⁷
- Евфрозина, сестра Ізяслава Мстиславича, жінка угорського короля Гейзи, донька Мстислава Володимировича Мономаховича (II) 144, 145⁷, 152, 427
- Евфрозинія, донька Святослава Всеєславича, полоцька княгиня, св. (III) 380¹, 421
- Егалтай, татарський темник (IV) 87
- Егберт, див. Екберт, бамберзький єпископ
- Егберт, див. Екберт, трірський єпископ
- Еггер Е. (Egger E.), вч. (I) 568
- Едвард, королевич, син Едмунда (II) 33⁷
- Едер, письменник XVIII ст. (I) 222¹, 558, 559
- Еджібек, татарський султан (VII) 62
- Едигей, див. Ідика, татарський хан

Едмунд, англійський король **(II)** 33⁷
 Едмунд, королевич, син Едмунда **(II)** 33⁷
 Едрізі (Ідрізі, Edrisi), арабський географ **(I)** 196¹, 296², 307⁷
(II) 285, 508, 512, 513, 516, 517¹, 519
(IV) 298³
 Езекїл, біблійн. **(III)** 48²
 Езоп, античний байкар **(VI)** 414
 Ейгорн В., вч. **(IX-2)** 813, 852¹-854¹⁻², 857¹, 861^{2,4}, 1374
(X) 94², 95¹, 97³, 98², 271³
 Еймунд, герой скандинавської саги **(I)** 445
(II) 16, 17², 18⁷, 31³, 32⁷
 Екберт (Егберт), бамберзький єпископ, швагро угорського короля Андрія II **(III)** 27
 Екберт (Егберт, Egbert), трірський єпископ **(II)** 31²
 Екземплярський О., вч. **(II)** 557
(III) 167³, 175², 176⁷
(IV) 512
 Еккегард, хроніст **(I)** 284³
(II) 79²
 Елбег, отрок **(III)** 305
 Елевтерії (у чернецтві), можл., див. Сангушко Олександр
 Елек, дружинник в умові 944 р. **(I)** 424
 Елеуферія, див. Александра
 Елеуферія, див. Евтерія, св. (острів)
 Елізабета, див. Єлизавета, донька короля Андрія II
 Ельбех Ратиборович (Ольбег), дружинник **(III)** 304²
 Емерик, ерлявський єпископ **(IV)** 113
 Емерик, угорський король **(III)** 3, 6, 10
(VI) 24, 25⁴
 Емін М., вч. **(I)** 497¹
 Емінек-бек **(IV)** 322

Енбеков, татарин **(X)** 280
 Енгель Й.-Х. (Engel J.-Ch.), вч. **(III)** 120², 520
(IV) 433
(VII) 565, 571
(VIII-2) 114¹, 211, 214, 215
(IX-1) 521
 Енгельс Ф., автор твору “Походження сім’ї, приватної власності і держави” **(I)** 343¹
 Ендліхер С. (Endlicher S.), вч. **(I)** 223²
(II) 34¹, 488⁶, 489⁷, 498⁷, 502², 546³, 578
(IV) 439, 441
 Енсарі Насір-і-Хосро (Насір-і-Хосро Енсарі, Хосро Енсарі Насір-і-), перський поет **(I)** 298
 Епимахович П., господарський дворянин **(VII)** 91
 Епиктет, грецький автор **(III)** 460
 Ерван, жидівський книжник **(VI)** 435
 Ердень, князь **(IV)** 13, 15
 Ердивил, литовський князь **(IV)** 12¹
 Ердман Ф. (Erdmann F.), вч. **(II)** 584
 Ерік, брат Кнута, датський король **(II)** 117
 Еріх Вінзен, див. Вінзен Еріх
 Еркерт Р. (Eckert R.), вч. **(VII)** 567
 Ерликс, ймов., див. Евликс
 Ерманарік, див. Германаріх
 Ернст, австрійський князь **(IV)** 421
 Ертель М., вч. **(VI)** 620
 Ерш (Ersch J.), вч. **(I)** 141³, 144¹
 Есіпов Г., див. Йосіпов Г.
 Естеррайх Г. (Oesterreich H.), вч. **(VI)** 605
 Естрайхер К., вч. **(VIII-2)** 202
 Есфир, біблійн. **(VI)** 427
 Етебичі, половці **(II)** 530
 Етельберт, див. Адальберт

Егон, дружинник в умові 944 р. **(I)**
424
Ефеський Іоан, див. Іоан Ефеський

Ефор, хроніст **(I)** 110¹
Ефрон I., видавець **(I)** 559
(III) 486¹, 529, 556

Є

Єва, біблійн. (VI) 467

Євгеній (Евгений, Болховітинов С.),
митроп., вч. (I) 118⁵
(II) 288⁶, 305¹, 554, 562
(III) 541, 560, 562
(V) 416¹
(VI) 490³
(VII) 407¹, 419²
(IX-2) 854²

Євгеній, трапезундський герой (IV) 296²

Євгеній IV, папа (IV) 207
(V) 518-520, 523, 524, 526,
527

Євгенік, візантійський номофілак (IV) 296²

Євлашевський, автор записок (VII) 210^{*}

Євлашевський, пинський шляхтич (VI) 336

Євлашевський Казимир-Людвік
(Єлташевський Казимир),
смоленський каштелян (X)
315, 329, 331, 334, 351, 354,
366, 379, 380

Євлашкович Василь, батько Ми-
хайла Копотя (V) 488

Євлашов Степан, запорізький ота-
ман (VIII-2) 53, 54

Євнутевич, див. Михайло Євнутіє-
вич

Євреїнов, його кодекс (IV) 348¹,
430, 455, 474, 476, 513¹
(VI) 359

Євсей, автор списку (VI) 345^{*}

Євсей, див. Евсей

Євстафій, див. Евстатій, хроніст

Євстафій, св. (IX-2) 987, 999

Євський, жилець (IX-2) 734

Євтимій (у чернецтві), див. Ольги-
мунт

Євтух, селянин (VI) 292

Євфимій, гусятинський намісник
(IX-1) 535

Євфимовський В., вч. (IX-1) 5¹
(IX-2) 1509¹

Євхем, селянин (VI) 292

Єжовський, кум Хмельницького,
посол до шляхти Замостя
(VIII-3) 100

Єзавела, міф. (II) 66

Єзофович Міхель, митник (VI) 69,
172

Єкель Ф. (Jekel F.), вч. (VI) 604

Єлена, жінка Патрикія Давидовича
(IV) 454

Єлена, сестра Івана-Володимира
Івановича, київського князя
(III) 169

Єленевський К., вч. (VI) 630

Єлец Олександр, єзуїт (VI) 450

Єлец, шляхтич (VII) 546

Єлецькі, шляхетська родина (III)
180

Єлизавета, вдова угорського короля
Альбрехта (IV) 124

Єлизавета, див. Грановська Єлиза-
вета

Єлизавета (Елізабета, Кинека, Кін-
га), донька Андрія II (III) 26,
27^{*}

Єлизавета, донька Гедиміна (IV)
513

Єлизавета, донька Ярослава Мудро-
го, жінка Гаральда Сміливо-
го (II) 32

Єлизавета, жінка Казимира Ягайло-
вича (IV) 255^{*}, 269, 483

Єлизавета (Єлизавета Молодша),
жінка Людовіка I (IV) 110,
115-118¹, 119², 120^{*}, 122,
128, 131

її доньки, див. Катерина,
Марія, Ядвіга

Єлизавета (Єлизавета Старша),
мати Людовіка I, жінка

угорського короля Карла IV
(III) 129
(IV) 52, 53, 56, 109, 110, 112,
115, 448, 449, 463
(VI) 40¹

Єлизавета Молодша, див. Єлизавета,
жінка Людовіка I

Єлизавета Старша, див. Єлизавета,
мати Людовіка I

Єліссєв Г. (псевд. Грицько), вч. (III)
238⁴, 550

Єловицький, королівський секретар
(VII) 500

Єловицький Захарія, королівський
писар (VI) 592

Єловицький Филон, депутат
(VIII-1) 170¹

Єлович-Букоємський Микола (Бу-
коємський-Єлович Микола),
шляхтич (VI) 592

Єлович-Малинський Остафій (Ма-
линський-Єлович Остафій),
волинський шляхтич, луць-
кий уніатський владика (VI)
581, 582, 586, 592
(VII) 429

Єлтаган, богатир в осетинських
переказах (I) 113³

Єлташевський Казимир, див. Євла-
шевський Казимир-Людвік

Єляков, московський посол (IX-1)
175, 205¹

Єльський, польський полковник
(IX-2) 625³

Єльський Лукаш (Лукашевський),
пинський маршалок (IX-2)
1151-1152 (оборона Пинсь-
ка), 1317³, 1400-1401 (субмі-
сія, зложена гетьманові),
1402 (посольство до Чиги-
рина)
(X) 299-304
його родина (X) 300

Єльці, шляхтичі (VI) 280

Єльяшович Зенько, шляхтич (VI)
256

Ємельянов I., вч. (VI) 424¹

Ємець Івасько, селянин (VI) 269

Ємьоловський Миколай (Jemio-
łowski Mikołaj), автор “Па-
м’ятників...”, польський жо-
внір (VIII-2) 148, 200
(IX-1) 437¹
(IX-2) 1104³, 1115³, 1157¹

Єндрušко з Брацлава (Андрух;
можл., Андрушко, Derszko
Jan) (VII) 97¹, 111(?), 112,
133

Єременко П., вч. (I) 193³, 199¹, 331¹

Єремія, біблійн. (VI) 427

Єремія, єромонах (IX-2) 1085

Єремія, царгородський патріарх (V)
422, 502, 506, 545, 547, 550-
551 (приїзд до київської ми-
трополії), 552-555 (розпоря-
дження), 556-557 (брatська
справа), 558-560 (невдо-
волення патріарха українсь-
кою ієрархією), 561, 562²,
566, 572, 573, 603, 604, 615²,
616¹
(VI) 463-464¹ (неприйняття
нового календаря), 496⁵,
497, 512, 516 (підтримка
Львівського братства), 521,
524, 525, 527, 529 (по-
ширення брatської організа-
ції), 530 (визнання монополії
для школи Львівського
братства), 553 (нарікання
владик)
(VIII-1) 8
(IX-2) 1000

Єремферді (можл., Geremferden),
татарський хан, брат Керім-
бірди (IV) 317, 490

Єрлич Йоаким, хроніст, київський
шляхтич (VII) 370, 419, 480

- (VIII-1) 104², 171, 185⁴, 186, 320
 (VIII-2) 115², 150, 151¹, 183², 190, 194, 200, 217
 (VIII-3) 35, 42³, 124², 125, 153^{1, 3}, 155, 216³, 217¹, 231¹, 235¹, 281, 283, 285¹
 (IX-1) 58¹, 78⁵, 89², 159, 255, 296, 300, 301, 328³, 329, 330¹, 333, 348², 359, 365², 366^{1, 3}, 373, 375¹, 433, 435, 438¹, 440, 441¹, 492, 493, 495, 519, 548, 599
 (IX-2) 671¹, 715, 768, 882¹, 887², 1104³, 1115¹, 1127^{1, 2}, 1128, 1141, 1147, 1157¹, 1484
 (X) 55, 99, 357¹
- Єрлич Михайло, брат Йоакима Єрлича (VIII-3) 35
 (IX-1) 493
- Єрличі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Єрмола, селянин (VI) 292
- Єрмолин Яків, печерський слуга, кухмістр печерського архімандрита (IX-2) 747¹
- Єрмолич, господарський дворянин (VI) 52[•]
- Єрмолич, королівський дворянин (IX-1) 85, 99², 110-113
- Єрмолович Юрій, шляхтич, посол до Хмельницького від короля у 1648 р. (VIII-3) 109 (посольство від Яна Казимира до Хмельницького перед отриманням корони), 110⁴, 156 (перехід на бік козаків)
- Єронім, автор (VI) 462¹
- Єронім, див. Евзебій, св.
 Єротей, монемзайський архієпископ (V) 552¹, 555
 Єрофеїв Д., вч. (VIII-2) 123³
 Єрші, бояри (VII) 17
 Єршівна Уляна, шляхтянка (VII) 17²
 Єршов А., вч. (IX-1) 5¹
 Єсикорський (III) 399³, 400², 450²
 Єсимонт, почепський урядник (IX-1) 387
 Єска, селянин (VI) 292
 Єскович Данько, підляський митник (VI) 52
 Єсугей-багатур, монгольський хан (II) 539
його жінка (II) 539
 Єсько, див. Воронченко Яцко
 Єськович Михайло, отаман (VII) 118
 Єфименко О., вч. (I) 355¹, 356²
 (V) 627, 629, 632, 652
 (VI) 632
 (VIII-2) 223
 Єфрем, луцький владика (V) 459[•]
 Єфрем, макошинський ігумен (IX-1) 467², 469[•]
 Єфрем, переяславський єпископ (I) 519, 521
 (II) 353, 357
 (III) 268³, 457, 564
 Єфрем, русин з Атосу (VI) 338³, 345[•]
 Єфрем, скопець (III) 415
 Єфрем Сирин (Сирин Єфрем), автор повчань (II) 404
 (III) 462
 (VI) 303, 340, 342[•]
 Єчминик Петр, селянин (VI) 269

Ж

Жаба Борис, козацький отаман
(VII) 163

Жабі-ага білгородський (IX-1) 429²

Жабокрицький Василій, зем'янин
(VI) 282

Жабокрицький Ісай, зем'янин (VI)
282

Жабський, шляхтич (VIII-3) 178⁴

Жаркович Степан, шляхтич (VI)
285

Жаткович Ю., вч. (II) 581

Жберн (Жберн), варяг з Корсуна
(Херсонеса) (I) 498, 499², 505

Ждан, селянин (VI) 292

Жданов І., вч. (I) 383¹, 436¹, 507²,
508^{2, 4, 5}, 509^{2, 3}, 573, 575

(II) 405²

(III) 12¹, 22¹, 496¹, 558, 560,
566

Жданович Антон (Антон, Волочай
Антон), брацлавський, київ-
ський полковник, військовий
суддя (VIII-3) 278

(IX-1) 21, 22, 56 (універсал
Хмельницького про збір), 60
(посол до султана), 76, 79,
99¹ (універсал Хмельниць-
кого про повернення з воло-
ського походу), 110, 111,
116, 127, 131, 132 (прийом
посольства у Туреччині),
137, 146, 147, 150¹, 156 (по-
дарунки султана), 215, 221,
224, 225 (заслон від литов-
ського війська), 227, 311
(суворий лист Хмельниць-
кого), 323², 324 (відступ до
Києва), 325², 327-328 (бої під
Києвом), 329 (відступ до
Києва), 332¹, 348 (наступ на
Київ), 419 (комісія Киселя),
420, 496, 551 (посол до ко-

роля), 555, 556, 559, 560²,
561, 566, 567², 574-575
(арешт), 580

(IX-2) 620 (посол до коро-
ля), 629, 654, 656, 657, 681,
698, 731, 855 (полон у Ра-
дзивіла), 870, 885-887, 895,
949-950 (посольство від Ра-
дзивіла до гетьмана), 951-
953¹ (посольство від гетьма-
на до царя), 955, 1027, 1031,
1091, 1137, 1167-1168 (роз-
слідування справи Нечая),
1210, 1213 (визначення зав-
дань у справі Нечая), 1222
(слідство над Іваном Доро-
шенком), 1223 (слідство над
Константиновичем), 1223-
1225 (реабілітація Нечая),
1228, 1232, 1255, 1257 (ре-
ляція цареві про проведене
розслідування), 1260-1263,
1274 (постанова про відпра-
влення козацького корпусу
до Польщі), 1275, 1296,
1314-1315 (оповідання Же-
лябужському про похід на
Польщу), 1316-1318 (здій-
снення плану приєднання
Західної України), 1319-1320
(труднощі походу в Галичи-
ну), 1323 (запізнення зі
вступом до Галичини), 1325,
1330, 1331, 1352 (вісті для
гетьмана з-під Кракова),
1356, 1359, 1365, 1367, 1372
(претендент на гетьманство),
1377 (облога Кракова), 1380,
1381 (вимога царя припини-
ти військові дії), 1382^{1, 2},
1383², 1386, 1387, 1389 (без-
плановість кампанії), 1391,
1392 (прохання Четвергін-
ського), 1393 (невдоволення
шведського короля), 1395,

- 1397, 1399 (універсали до Пинського повіту), 1400 (скликання наради Пинського повіту), 1405 (тиск на пинську шляхту), 1406, 1408 (втрата можливості закріпитися на Берестейщині), 1409 (бунт серед козаків), 1410, 1411, 1414, 1417, 1425 (наказ гетьмана йти під Кам'янець), 1426, 1431, 1433-1435 (скарги гетьманові на Ракоція), 1437, 1439, 1441, 1442 (наказ гетьмана покинути Ракоція), 1446, 1448, 1453 (виступ під Хотин проти татар), 1455 (труднощі для виконання наказу гетьмана), 1456, 1458-1460 (листування з Замойським у справі Немирича), 1461 (переслідування польськими військами), 1463 (відхід від військ Ракоція), 1464 (бунт у війську), 1465, 1467-1470, 1471 (гнів гетьмана), 1489, 1523
(**X**) 4 (гнів Хмельницького), 5, 20 (невдоволення Москви його походом), 22, 31, 40 (лист литовського гетьмана Сапіги), 73, 89 (переховування в монастирях), 288
- Жебровський Фелікс, полеміст (**VI**) 541, 542⁶
- Жегун, козацький посол до Порту (**IX-1**) 534
- Жегоцький, бабімоїський староста (**IX-2**) 1460-1462 (переслідування військ Ракоція)
- Жеденев, московський посол (**VIII-3**) 225-227
- Жедивид Іван, ймов., подільський князь (**IV**) 514
- Жедивидівна Софія, подільська княгиня (**IV**) 192¹
- Желиборський Адам, брат львівського владика (**X**) 329-331
- Желиборський Арсеній, львівський владика (**V**) 262⁷
(**VIII-2**) 91¹, 130
(**VIII-3**) 83
(**IX-2**) 865 (царська прокламація про початок війни з поляками), 1122-1124 (переговори з Хмельницьким під Львовом), 1166 (пошуки у гетьмана захисту від шведів), 1509, 1510, 1515, 1519
(**X**) 71, 94 (запрошення на вибори київського митрополита), 98 (лист Барановича), 99, 329, 330³, 331 (посередництво у переговорах з поляками), 356
- Желиборський Павло, шляхтич (**VI**) 239
- Желиборські, шляхтичі (**VI**) 240, 246, 611
- Желізко (Želízko J.), вч. (**I**) 31⁻⁴
- Желобовський А., вч. (**I**) 562
- Желябужський Іван, московський посол (**IX-2**) 1314-1315 (оповідання Ждановича про похід на Польщу), 1365, 1369 (враження від характеру вибору гетьманського наступника), 1381 (посольство до Ракоція), 1382-1383 (дискредитація гетьманського правління), 1442 (звітка про наказ гетьмана Ждановичеві відійти від Ракоція), 1445 (звідомлення про зв'язки гетьмана з Беньовським), 1455 (свідчення про наслідки татарського нападу в Україну), 1464 (з'ясування обставин

- відходу козацького війська від Ракоція), 1467 (прибуття до війська Юрія Хмельницького), 1468 (збір даних про ворожі сторони), 1469 (агітація на тему самочинності гетьманської політики), 1470 (інцидент серед козаків), 1489, 1503
(X) 3 (свідчення про бунт у козацькому війську), 12, 15, 19-22, 47, 53³, 55, 82¹, 227-228 (звинувачення Виговським в організації бунтів)
- Жельман (Zelman), жид-орендар **(VIII-2)** 126¹
- Жемгало, князь **(IV)** 5¹, 6¹
- Женечкович Лехинч, шляхтич **(VII)** 101
- Женечкович Олекса, шляхтич **(VII)** 101
- Жеребилов Дмитрій, дяк **(IX-2)** 634
- Жеребцов, московський посол **(IX-2)** 1063
- Жеребятич Сенько, власник волості **(V)** 158, 159, 290
- Жеславські, князівська родина **(V)** 32
- Жеславські-Мстиславські, див. Мстиславські-Жеславські
- Жива, слов'ян. міф. **(I)** 323²
- Живинбунд, князь **(IV)** 7¹, 15
- Жигимонт, див. Сигізмунд
- Жид-Бар, див. Бар-Гебрей
- Жидкевич Д., див. Житкевич Д.
- Жидята Лука, див. Лука Жидята
- Жижемський, польський полковник **(IX-2)** 930 (оборона Гомеля від Золотаренка), 1083
- Жижемські, князі **(IV)** 289
- Жила Васько, отаман **(VII)** 89
- Жилинські, шляхтичі **(V)** 30, 32¹
- Жирослав, боярин **(II)** 340 **(III)** 42, 61, 310³
- Житецький І., вч. **(V)** 652
- Житецький П., вч. **(I)** 553 **(VI)** 355¹, 366², 368¹, 430⁴, 431^{2,3}, 615, 629 **(VII)** 410¹, 574 **(VIII-2)** 88¹ **(IX-1)** 301¹
- Житкевич, писар Брацлавського полку **(IX-1)** 183
- Житкевич Д. (Жидкевич Д.), коронний інститор (прокурор), любельський підстароста **(IX-2)** 626 (відбирання церкви у православних у Любліні), 1093 (делегат на переговори з козаками), 1096, 1522-1523 (повернення церкви у Любліні православним у 1650 р.)
- Жищевський Л. (Rzyszczewski L.), вч. **(IV)** 149², 208¹, 215⁴, 225¹, 254⁴, 261³, 341¹ **(V)** 48¹, 53¹, 643
- Жмайло Марко, козацький гетьман **(VII)** 527, 544-547, 552
- Жмакін В., вч. **(III)** 411⁴
- Жобер П., вч. **(II)** 512⁴, 513¹
- Жолкевська Софія **(VIII-2)** 152
- Жолкевський Лукаш, калуський староста, пізн. брацлавський воєвода **(V)** 340¹ **(VIII-1)** 103, 128⁵, 129¹, 130¹, 206, 210, 223, 225⁴, 229-232, 234, 235, 238, 253
- Жолкевський Станіслав, київський воєвода, батько польського гетьмана **(V)** 339², 489 **(VI)** 625
- Жолкевський Станіслав (Żółkiewski S.), польний, пізн. великий гетьман коронний **(II)** 355¹ **(VI)** 203, 277, 285, 286, 290, 450, 576, 625

(VII) 100¹, 159¹, 169², 176³, 180, 184⁴, 187, 189¹, 190¹, 194¹, 195 (брацлавські розрухи), 200³, 207^{1, 2}, 209 (приборкання брацлавських міщан), 211¹, 213, 214 (проводир війни 1596 р.), 218-219 (початки кампанії 1596 р.), 220 (переслідування Наливайка), 221 (переговори із запорожцями), 222-224 (битва під Білою Церквою), 224-225 (битви під Києвом і Переяславом), 226-227 (переслідування козаків за Дніпром), 228-229 (облога на Солониці), 230 (капітуляція козаків), 231-232 (різні безборонних козаків), 232-235 (політика щодо козаків після Солониці), 236, 237, 240, 241, 245-249, 260¹, 271 (соціальне значення козацтва), 275, 279¹, 285, 287⁴, 302 (оцінка козацької хоробрості), 305-306^{1, 2} (реляція про козацьке свавілля), 307, 309, 310, 318¹, 327³, 330 (київський воєвода), 332, 333, 338, 340, 344, 345-346 (стримування козаків від морських походів), 347¹-350, 352-355^{1, 2}, 356 (стримування турецького походу 1616 р.), 357, 358-359 (угода з турками у 1617 р.), 360-362 (похід на козаків 1617 р.), 363, 365^{1, 2}, 366 (обережність щодо козаків), 375-376 (оборона від татар і турків), 378 (угода з Туреччиною 1619 р.), 379-383 (відносини з козаками у 1619 р.), 384, 385, 387¹, 404 (план заснування єзуїтської колегії у Києві), 426, 433,

438², 439-441 (пасивність щодо козацьких відносин), 442-443 (цесарська поразка 1620 р.), 493, 581, 583, 588

(VIII-1) 45, 231

(VIII-2) 153, 191²

(VIII-3) 74, 146

(IX-1) 11

Жолкевський Ян, шляхтич (VII) 363

Жолкевські, шляхтичі (V) 489

(VI) 279, 280

(VIII-1) 220, 221

(VIII-2) 152

Жолтовський (Żółtowski), комендант Кодака (VIII-2) 28

Жолудь Федір, сотенний отаман

(VIII-1) 316⁶

Жорав Стецько, красноставський міщанин (VI) 256

Жоравинські, шляхтичі (VI) 239⁵, 611

Жоравицький Хома, шляхтич (VI) 592

Жоравицький-Кошка Матвій, див. Кошка-Жоравицький Матвій

Жоравицький-Кошка Януш, див. Кошка-Жоравицький Януш

Жоравницький Іван, шляхтич (VI) 592

Жоравницький Марко, луцький владика (V) 489, 500

(VI) 197

Жоравницькі, шляхтичі (V) 500

Жоховський, автор XVII ст. (VI) 569³

Жугаєвич Василь, копіїст з Ярослава (VI) 430

Жук, шляхтич (IX-2) 1380

Жукинський (Толкач), остерський боярин (VI) 283

Жуков, комарицький драгун (IX-1) 79⁷

Жуков, московський посол у Крим (IX-2) 1356

Жуков Яков, козак (VIII-3) 254³

Жукович, служебник Сангушків (V)
501

Жукович П. (помилк. Жуковський),
вч. (V) 545⁵, 554⁵, 565², 567¹,
569², 570², 572², 573², 575¹,
578⁵, 583¹, 585⁵, 593¹, 601²,
603^{3,4}, 618¹, 660

(VI) 540³, 566¹⁻³, 567¹, 572¹,
573³, 574³, 577^{1, 2, 6}, 578¹,
579^{2,5}, 584¹, 585², 592⁴

(VII) 206¹, 213⁶, 243², 318⁴,
323^{1,3}, 325⁷, 326¹, 335⁵, 339¹,
343², 356², 374¹, 379¹, 380²,
391², 392¹, 428², 435², 436²,
443⁴, 445¹, 452¹, 453⁴, 454⁴,
456², 479¹, 487², 500¹, 507²,
509³, 515², 531², 582, 583,
587, 588

(VIII-1) 18³, 23¹, 24^{1, 6}, 27⁷,
32¹, 34¹, 59³, 85^{1, 2}, 87², 89¹,
91¹, 94³, 96¹, 100⁴, 116³,
117^{1,2}, 122¹, 126¹, 127², 128⁴,
132², 138¹, 318, 319, 321

Жуковський, козацький сотник
(IX-2) 1216-1217 (скарги мо-
сковських воевод), 1225 (ви-
рок Ждановича)

Жуковський, помилк., див. Жуко-
вич П.

Жулидоров Федька, отаман (VIII-2)
54

Жураківські (Жураковські), шлях-
тичі (VI) 240, 245, 246, 611

Жураківські-Сенковята, див. Сен-
ковята-Жураківські

Жураковський Михайло, веприць-
кий сотник (IX-1) 426

Жураковські, див. Жураківські

Журковський С. (Żurkowski S.), вч.
(VIII-1) 24⁶, 26², 32¹

Журковський Станіслав (Żurkowski
Stanisław), дворянин Томаша
Замойського (VII) 552¹,
553¹, 554², 556^{2,3}, 590

3

- Забабурин Сидір, отаман, турецький полоняник **(IX-1)** 285¹, 296, 297, 311, 526²
- Забелін І., вч. **(I)** 52³, 282¹, 352¹, 540, 542, 562, 606, 609
(II) 332¹, 517²
(III) 557
- Заберезинський Ян, троцький воєвода, земський маршалок **(IV)** 261, 282, 283, 285, 286
(V) 31, 34
- Заберезинські, шляхтичі **(V)** 30, 31
- Забіла Іван, син Петра Забіли **(IX-2)** 1086
- Забіла Петро, борзенський сотник, наказний борзенський полковник **(IX-1)** 225, 226
(IX-2) 930-932 (відправлення Золотаренком під Оршу), 936³ (облога Нового Бихова), 1012, 1086-1088 (лист до Золотаренка), 1157², 1222 (слідство над Іваном Дорошенком)
- Заблоцький, шляхтич **(IX-2)** 749
- Заблоцький М. (Десятівський-Заблоцький М., Заблоцький-Десятівський М.), вч. **(III)** 547
- Заблоцький-Десятівський М., див. Заблоцький М.
- Заболотський П., вч. **(III)** 486¹, 560, 565
- Заболоцький з Канева, повстанець, вибраний до комісії 1630 р. **(VIII-1)** 118
- Заборовський **(VIII-3)** 75³
- Заборовський С. (Zaborowski S.), вч. **(I)** 151¹, 316¹
- Заборовський Семен, думний дяк **(IX-2)** 1111
(X) 232
- Забузький Семен, козак, проголошений поляками гетьманом **(VIII-2)** 37, 38, 40
(VIII-3) 69-70 (зрада козаків під Костянтиновом), 71³, 195-196 (одержання гетьманства від короля), 199, 201², 202, 203
(IX-1) 51 (ворог Хмельницького; призначення поляками на уряд козацького гетьмана), 63, 165 (“приповідний лист” короля), 272, 273¹, 310¹, 319 (висування поляками на гетьманство після Берестецької битви)
- Завадський Федір, ніжинський сотник **(X)** 191
- Завидич Дмитро, новгородський патрицій **(II)** 116
його донька, друга жінка Мстислава Володимировича Мономаховича **(II)** 116, 156
- Завистний, бушанський сотник **(IX-2)** 1015
його жінка **(IX-2)** 1015
- Завитневич В., вч. **(I)** 186¹, 187¹, 194¹, 200², 246², 419¹, 550, 573
(VI) 546¹, 628
(VII) 408⁵, 409^{1,2}
- Завіша (Zawisza Czarny), гусит **(IV)** 153¹
- Завіша, литовський маршалок **(IX-2)** 1272 (перехоплення маєтностей вдови Януша Радзивіла), 1319(?), 1353 (дискредитація Хмельницького перед Ієвлевим)
- Завіша Єронім, польський посол **(IX-1)** 419
- Завіші, шляхтичі **(V)** 32¹
- Загайковий, селянин **(V)** 366
- Загайковий Пашко, тивун **(V)** 366

- Загвоздецький Іван, шляхтич (VI) 239
- Загвоздецький Павло, шляхтич (VI) 240
- Загоровська Олександра, тітка Василя Загоровського (VI) 316-318
- Загоровський, полоцький владика (VI) 543
- Загоровський, ротмістр, польський посол (IX-1) 100¹, 102, 106, 107¹, 146
- Загоровський, шляхтич (VII) 182²
- Загоровський Андрій, депутат (VIII-1) 136, 170¹
- Загоровський Василь, брацлавський каштелян (V) 340¹
- Загоровський Василь (Загоровський-молодший), волинський каштелян (VI) 310 (татарський полон), 311-312 (вірний слуга короля), 316-317 (родинні стосунки), 318-320¹ (виховання дітей), 321 (тестамент, опіка над церквою), 324-325 (добročинність), 327 (суспільно-політичні та національні інтереси), 330, 333-334 (дотації на шкільну науку), 336, 354-355 (літературний характер тестаменту), 443 (лист до князя Курбського), 455 *його перша жінка* (VI) 316 *його друга жінка* (VI) 316-318 *його донька, сини* (VI) 316-318, 330
- Загоровський Віктор, ігумен Мгарського монастиря (X) 243, 271
- Загоровський Григорій, полоцький владика (V) 488, 498¹⁰, 584, 585, 611
- Загоровський Єронім, шляхтич (VI) 453¹
- Загоровський О., вч. (III) 550, 553
- Загоровський Петро (Загоровський-старший), маршалок (VI) 310-313, 316, 318, 321, 322 *його жінка* (VI) 316, 318 *його діти* (VI) 318 *його мати* (VI) 321
- Загоровський-молодший, див. Загоровський Василь
- Загоровський-старший, див. Загоровський Петро
- Загоровські, шляхтичі (V) 32 (VI) 310¹, 321, 598
- Загорський, литовський посол (IX-1) 565
- Загорський Лука, покойовий митрополита (IX-2) 747¹
- Загоскін М., вч. (III) 228¹, 539, 545, 549, 550
- Загурський В. (Zagórski W.), вч. (VI) 612
- Задеревицький Данило Дажбогович, шляхтич (V) 104 (VI) 236
- Задеревицькі, шляхтичі (V) 104
- Задзік, канцлер, біскуп (V) 445¹ (VIII-1) 173, 175, 180²
- Зайдліц, львівський купець (VI) 71
- Зайонц, див. Заяць
- Зайончковські, ірон. інтерпрет. польського прізвища (VIII-3) 146
- Зайцев Ф., вч. (VIII-2) 199
- Закаложний Миколай, городецький міщанин (VI) 257²
- Закжевський Ян (Закшевський Ян), чигиринський полковник (VIII-1) 315 (VIII-2) 28, 139
- Заклинський К., вч. (VII) 569, 580 (IX-2) 1296⁵

- Закревський В. (Zakrzewski W.), вч. (VI) 416¹
- Закревський М., вч. (I) 533²
(II) 267³, 274³, 562
(III) 344¹, 425¹, 434¹, 4, 554, 555
(V) 260⁶
(VII) 407¹
- Закусили, шляхтичі (VI) 281
- Закшевський С., вч. (I) 489², 556
- Закшевський Ян, див. Закжевський Ян
- Закшевські, шляхтичі (VI) 277
- Заленський С. (Załęski S.), вч. (V) 496¹, 660
(VI) 418¹, 446¹, 448^{1,2}, 449¹⁻³, 450^{2,3}, 456³
(VII) 404³
- Заленський Самуїл, новгородський підчашій (IX-1) 78
- Залеський, козацький реєстровий старшина (VIII-1) 302
- Залеський, урядник з Давид-городка (IX-2) 1150
- Залеський Миколай (Zaleski Mikołaj), покозачений шляхтич (IX-1) 102⁶, 196¹, 319
- Залеський Михайло, переяславський сотник (VIII-1) 316
- Залеський Самуель, ротмістр (VIII-2) 131²
- Залінський Збожний, шляхтич (VI) 277
- Залузький Василь, чауський священник (IX-2) 935
- Залуські, їхня бібліот., рукоп. (IV) 458
(VIII-2) 139³
(VIII-3) 40², 165²
- Замбоцький, шляхтич (IV) 346²
- Замойський Станіслав, шляхтич (VII) 99

- Замойський Томаш, київський воєвода, коронний підканцлер, пізн. канцлер (V) 339²
(VII) 380, 433³, 546, 552, 554, 556, 590
(VIII-1) 9¹, 24⁶, 180², 195, 225, 235
- Замойський Ян, великий коронний гетьман, канцлер (II) 455
(V) 105-106 (служебно-шляхетське землеволодіння), 489, 550, 555³, 578², 580, 582¹, 604 (запрошення патріархові Єремії), 614, 659
(VI) 252, 448, 465, 547², 548, 566, 573, 575, 626
(VII) 166, 170, 173, 176 (переговори з турками 1590 р.), 180, 182², 186, 187⁴, 191-193, 195, 197, 200 (лист Наливайка), 202 (непідготовленість перед татарами 1594 р.), 204-205 (відносини з козаками 1595 р.), 205-206 (посадження Єремії Могили на молдавське господарство), 210, 212-214, 224, 233, 236¹, 240, 241 (негація козаків у 1597 р.), 245, 247-249 (вербування козаків на війну), 250-251 (молдавська кампанія 1600 р.), 274, 284, 314, 316-318, 321, 330², 488⁵, 581, 583
його жінка (VII) 245
його батько (VI) 626
- Замойський Ян, львівський арцибіскуп (VI) 588³
- Замойський Ян, чернігівський каштелян, калуський, кам'янецький староста, коронний підчашій (VIII-3) 37, 186 (оборона Збаража)
(IX-1) 69, 177², 180, 476

- (IX-2) 651, 1043¹, 1397 (оборона Замостя від Ракоція і козаків), 1398², 1447 (об'єднання з ордами хана під Кам'янцем), 1457-1560 (листування зі Ждановичем з приводу маєтностей Немирча), 1461
- Замойські, їхня бібліот., архів (VII) 145¹, 150², 161^{2,3}, 162¹, 163¹, 240², 242¹, 243^{2,3}, 244¹, 245^{1,3,4}, 250², 284^{1,3,7}, 318⁵, 319⁴, 380, 382², 492¹, 493^{4,5}, 495¹, 496¹⁻³
- (VIII-1) 22¹, 26⁶, 27⁶, 30², 61¹, 64², 67³, 70¹, 208¹, 211¹, 237³, 238¹
- (VIII-3) 113¹
- (IX-2) 656⁶, 771³
- Замойські, польська шляхетська родина (VI) 252, 279, 282, 420
- (VII) 258
- (VIII-3) 97
- (IX-2) 1459
- Замолксіс, бог померлих у гетів (I) 134
- Заморенки, шляхтичі (VI) 280
- Замостський Олехно, шляхтич (VI) 240
- Занд, прусський унітарій (VI) 434
- Занкевич Костянтин (Занькович Костин), козацький посол, чигиринський сотник (VIII-1) 39, 317
- Занько, селянин (VI) 268
- Занькович Костин, див. Занькевич Костянтин
- Заплатинський Іван, шляхтич (VI) 241
- Заполя Йоан, полеміст (VI) 350
- Запольський-Довнар М., див. Довнар-Запольський М.
- Заремба, серадзький каштелян (IV) 201, 202³
- Заремба Станіслав, чернігівський, київський біскуп (VIII-3) 180³
- (IX-1) 164, 331⁵, 341, 342¹
- Зарицький Іван, див. Зарицький Іван Зарицький С., вч. (IX-2) 1296⁵
- Зарицький Зеновій, віленський бурмістр (VI) 438⁴
- Зарицький Іван (Зарицький Іван), староста (VI) 438⁴
- Заріцькі, меценати (VI) 429, 438, 499
- Зарубин Яцко, козак (VIII-2) 72
- Зарубський Георгій, див. Георгій Зарубський
- Зарудний Іван (Zatrudno Ivan), уманський сотник (IX-2) 716 (охорона населення від татар), 1036¹-1038¹-1039¹ (оборона Демківки)
- Зарудний Степан (Zaradny Stefan), покозачений шляхтич (IX-1) 102⁶
- Зарудний-Богданович Самійло, див. Богданович-Зарудний Самійло
- Заруцький Григорій, посол київського воєводи (IX-1) 122
- Заруцький Іван, учень (VII) 421
- Засадкевич М., вч. (VI) 630
- Засецький Михайло, шляхтич (VIII-2) 36, 38
- Засецький Филон, дорогобузький поміщик (IX-1) 220
- Засекін, московський посол (VIII-2) 36
- Заславська, княгиня (VI) 430
- Заславський, князь (V) 101
- Заславський Володислав Домінік (Острозький Володислав Домінік), князь, сендомірський, пізн. краківський воє-

вода (VIII-1) 146 (лист козаків до нього про захист православної церкви), 300 (VIII-2) 121 (лист Кривоноса), 157, 172¹, 185, 195 (VIII-3) 7 (на посаді коронного гетьмана), 15 (лист від Хмельницького), 23, 27, 46⁴, 47, 50, 51, 52-53 (мобілізація коронних військ), 54, 55², 57, 58, 61⁴, 66-67 (суперечки з Вишневецьким), 69-71, 73², 74 (паніка під Пилявцями), 84 (втеча до Ряшева), 91, 180 (організація сил на Волині), 186 (оборона Збаража), 209 (переговори з Хмельницьким під Зборовом), 222, 252 (IX-1) 33 (поручення за Хмельницького), 55, 59, 63, 65, 122, 146, 258 (обіжчик з докорами краківській шляхті), 274-275 (розгром його хоругви козаками), 560, 561¹, 563 (IX-2) 951 (розгром козаками між Острогом і Межиричем), 1036¹, 1069, 1342 (X) 332 його жінка (вдова) (IX-2) 1342 (X) 332

Заславський Кузьма, князь (VI) 306

Заславський Олександр, київський воєвода (V) 339², 340

Заславський Олександр, князь (VIII-1) 12, 15, 87, 91¹, 96, 143

Заславський Януш, князь, волинський воєвода (V) 339², 583 (VII) 213, 345, 350, 546 (VIII-1) 15

Заславські, князі (V) 29, 32¹, 265 (VI) 277, 598

(VII) 99

Затворник Іван, див. Іван Затворник

Затворник т.зв., див. Ісаакій Затворник, т.зв.

Затиркевич Григорій, осавул Війська Запорізького (VII) 385

Затиркевич М., вч. (III) 545

Затиркевичі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²

Затлер К. (Sattler C.), вч. (VI) 36^{1,3}, 182³, 605

Заточник Данило, див. Данило Заточник

Заурман, автор реляції (IV) 360¹

Захар, війт (VII) 101

Захар з Корсуна, козацький делегат на комісію 1630 р. (VIII-1) 118

Захаренко Кирило, писар, козацький посол (IX-2) 1024

Захарієвич Ю. (Zacharjewicz J.), вч. (II) 467¹, 570, 571 (III) 427², 554 (VI) 621

Захарій, козацький реєстровий старшина (VIII-1) 302

Захарія Ретор (Ретор Захарія), сирійський письменник (I) 611

Захаріясевич Ф. (Zachariasiewicz F.), вч. (V) 424³ (VIII-2) 87⁴

Захарка, слуга (V) 170¹

Захарко, військовий підписок (IX-2) 1470

Захарченко М., вч. (II) 562

Захар'яшев, підписок Івана Виговського (X) 129³

Захар'яшевич, шляхтич (V) 351

Зацвіліховський Миколай (Zaczylchowski), ротмістр, вінницький війський (VIII-2) 132 (VIII-3) 72 (IX-1) 240 (оборона Кам'янка-Подільського), 361

- (старий “приятель” козаків), 372, 449², 456 (інструкція на посольство до козаків), 458, 461-463 (звіт про посольство у жовтні 1652 р.), 470, 482, 487, 489, 505, 560
(IX-2) 628 (посланець від короля до гетьмана після Батозької битви), 631, 1040¹, 1093 (делегат на переговори з козаками), 1172², 1193 (невдале посольство до Чигирини)
- Заяць (Зайонц), шляхтич, польський посол до козаків **(IX-2)** 1125 (посольство до козаків від Радзейовського), 1179 (листи шведського короля до гетьмана і Виговського)
- Заяць Онисько, черкаський сотник **(VIII-1)** 316
- Заячківський Йосиф, кобринський архімандрит **(X)** 138
- Збарзький Криштоф, конюший коронний **(VII)** 491, 495, 496³, 510⁵, 541, 589
(VIII-3) 81
його жінка **(VIII-3)** 81
- Збарзький Степан, князь **(VII)** 122
- Збарзький Юрій (Zbaraski Jerzy), князь **(VII)** 272 (страх перед козацькими повстаннями), 454⁴, 458, 462 (скарга в листі до короля на козаків), 484¹, 488¹, 490-491 (тривога після смерті Сагайдачного), 492, 494-497¹, 506 (антикозацька промова на сеймі 1623 р.), 507, 509⁴, 510, 511, 533^{2, 3}, 534 (реляція про морський похід козаків), 536, 537 (антикозацькі шляхетські настрої), 538⁴, 541-543 (лист до Конєцпольського перед козацько-польською війною 1625 р.), 589
(VIII-1) 25^{· 3}, 26³, 30³, 37⁴, 41¹, 48, 126, 320
- Збарзький Януш (Zbaraski), брацлавський воєвода **(V)** 340
(VI) 177, 280, 579
(VII) 149, 151, 154, 164¹, 171¹, 182⁷, 268, 273, 362
- Збарзькі, князі **(IV)** 168²
(V) 30-32, 294
(VI) 277, 280-282, 598
(VII) 99, 258, 259¹, 350
(VIII-3) 40
- Збируйський Діонізій, холмський, белзький владика **(V)** 498 (луцький владика), 564 (опозиція до митрополита), 567, 575, 584¹, 585, 591, 592, 611
(VI) 565
- Збігнев, брат Болеслава III Кривоустого **(II)** 392
- Збожни, шляхтичі **(VI)** 242
- Зборівський Мартин, князь **(VI)** 625
- Зборовський, краківський каштелян **(IV)** 351³
- Зборовський, можл., див. Потоцький Миколай **(IX-1)** 304
- Зборовський Грицько, козацький гетьман **(VII)** 333³, 575, 576
- Зборовський Іван, козацький посол, сотенний отаман **(VIII-1)** 29, 316⁶
- Зборовський Криштоф, козацький ватажок **(VII)** 100¹, 138, 167¹, 288³, 302
- Зборовський Олександр, шляхтич **(VI)** 177
- Зборовський Самійло (Zborowski S.), посол до козаків **(VII)** 100¹, 137, 140, 163¹, 166, 576
- Зборовські, князі **(VI)** 420
(VII) 137², 166², 167¹

Збуйновський Лукаш, жовнір (IX-2) 927

Звенигородець Дмитро, зем'янин (VI) 282

Звенигородський А., вч. (III) 555

Звенигородські, князівська родина (III) 180

Звенигородці-Козаки, див. Козаки-Звенигородці

Звенислава, донька Всеволода Ольговича, жінка Болеслава Високого (II) 143, 144², 393

Зверев С., вч. (I) 231⁴

Зверинський В., вч. (III) 542 (V) 654

Звіринник Курило, селянин (VI) 266

Звіфальтенський Ортліб, див. Ортліб, абат Цвіфальтенського монастиря

Звягольські, шляхтичі (V) 33

Здановський, підстароста, економ з Нового Таргу (IX-1) 267², 268, 269

Зебжидовський, краківський єпископ (V) 494

Зебжидовський, мечник коронний (IX-1) 270, 271, 272¹

Зебжидовський (Zebrzydowski), провідник опозиційної шляхти (VI) 575 (VII) 583

Зевс (Акрейський Зевс, Зевс Акрейський), міф. (I) 105, 110, 114, 320¹ (V) VII

Зевс Акрейський, див. Зевс

Зегір-ед-Дін, історик Табарістану XV ст. (I) 403¹, 434¹

Зейд абу-, див. Хасан-абу-Зейд

Зелененко (можл., Зеленський Михайло), полковник (IX-2) 882 (бої під Брацлавом)

Зеленецький Михайло, див. Зеленський Михайло

Зеленін Д., вч. (I) 249⁴

Зеленський, сотник у Пушкаря (X) 212

Зеленський Михайло (Зеленецький Михайло; можл., Зеленецький), брацлавський полковник (IX-2) 925, 927 (розгром польсько-молдавської хоругви Маховського), 1014³, 1016 (оборона Брацлава), 1018, 1019, 1022 (повідомлення про польсько-татарські наміри), 1041 (охорона західного кордону), 1052 (сутічка з поляками під Животовим), 1053 (бій під Маньківкою біля Умані), 1058, 1061, 1068, 1076, 1077, 1089, 1300 (зустріч із семигородським послом Шебеші і Брюховецьким), 1311 (розмова з Уйлаккієм), 1380 (виступ під Кам'янець-Подільський), 1428 (супровід шведського і семигородського послів), 1446-1448 (військові сутички з татарами на Брацлавщині) (X) 30 (свідчення Виговського про його вірність царю), 59 (незадоволення царським правлінням), 151, 232, 239 (посольство до Пушкаря)

Зелінський, городенський підчашій (IX-2) 1406

Зелінський Якуб, брацлавський підчашій (VIII-3) 121 (комісар до козаків), 155 (участь у кийівській комісії Киселя)

Зельман Вольфович, дрогибницький орендар (VIII-2) 126¹

- Земенцький Ю. (Ziemiecki J.), вч. **(II)** 467¹, 571, 611
- Земка Тарасій Левкович (Тарасій), ігумен братського монастиря, друкар **(VI)** 550¹ **(VII)** 408, 410, 585, 586
- Земовит, добринський князь, внук Конрада Мазовецького **(III)** 116¹, 570
його жінка, див. Анастасія, донька Льва Даниловича (ймов.)
- Земовит, мазовецький князь **(V)** 40, 314³
(IV) 11, 39, 56, 115, 116, 126, 165, 197
- Земовит, син Конрада Мазовецького **(III)** 78, 80, 570
його жінка, див. Переяслава, донька Данила Романовича (ймов.)
- Зенов'євич Юрій, смоленський намісник **(V)** 30
- Зенов'євичі, шляхтичі **(V)** 30, 31
- Зеновичі, шляхтичі **(VI)** 598
- Зеновій, див. Зиновій
- Зеновій Отенський (Атенський Зеновій, Отенський Зеновій), монах, полеміст **(VI)** 424, 425³, 434
- Зенон, візантійський імператор **(I)** 95², 96, 540
- Зеркальніков Порфирій, московський купець **(IX-1)** 388, 398, 399
- Зернін О., вч. **(III)** 263¹, 541
- Зизанії, брати **(VI)** 522, 630
- Зизаній Лаврентій (Зизаній-Тустановський Лаврентій, Куколь, Тустановський Лаврентій), православний полеміст **(VI)** 516², 532, 536, 630
(VII) 408, 410, 411, 585
(VIII-1) 77, 81, 83, 93
- Зизаній Стефан (Зизаній-Тустановський Стефан, Куколь, Тустановський Стефан), православний полеміст **(VI)** 462, 516, 520, 536, 539, 541-543, 630
(VIII-1) 75
- Зизаній-Тустановський Лаврентій, див. Зизаній Лаврентій
- Зизаній-Тустановський Стефан, див. Зизаній Стефан
- Зиновій, див. Зеновій
- Зиновій кир-, автор списку **(VI)** 345⁷
- Зиньова, городецький міщанин **(VI)** 257²
- Зискар Іван, полковник **(VII)** 473
- Зих Ф. (Zych F.), вч. **(VIII-2)** 126¹
- Зібель (Siebel), вч. **(I)** 145⁵
- Зігурд, див. Сігурд, норвезький король
- Зіморович Юзеф Бартоломей (Zimogowicz B.), львівський історик XVII ст. **(II)** 572
(III) 124⁴, 125^{7,3}, 520, 532
(V) 525¹
(VI) 390²
(VIII-3) 86¹, 88²
- Зіндріх, львівський купець **(VI)** 64
- Зінов'єв, московський дворянин **(VIII-2)** 53, 54
- Зітковський Іван, див. Дзіковський Іван
- Зічи (Zichy), архів родини **(II)** 582
- Зічи Е. (Zichy E.), вч. **(I)** 232^{2,3}
- Зласьонка Сташек, селянин **(VI)** 265
- Златарський В., вч. **(I)** 433³
- Златоустий Іоан, див. Іоан Златоустий
- Злий Іван, козацький отаман **(VIII-1)** 272¹, 282
- Злоба Тимотей, супральський архімандрит **(V)** 502
- Злотий, див. Квасницький-Злотий

Злотий-Квасницький, див. Квасницький-Злотий
 Зотович, купець (VI) 407¹
 Зотолинські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
 Злочовський Станіслав, козацький старшина (VII) 385
 Змеев, могилівський воєвода (X) 45, 47
 Зміювський, служебник (V) 155, 156
 Зміна Мартин, козак, польський бранець (VIII-3) 78, 80², 81³
 Знойко М., вч. (I) 452¹, 467², 568
 Зозуленко, козацький отаман (IX-1) 323²
 Золотар Митко, зем'янин (VI) 282
 Золотар Якуб, кам'янецький міщанин (VI) 176
 Золотаренко Василь, брат Івана Золотаренка, ніжинський полковник (IX-2) 931-932 (відправлення Іваном Золотаренком під Оршу), 936³, 964, 965, 1153, 1154-1155 (перебування у царській ставці), 1157, 1222 (справа Нечая), 1224 (X) 110, 345
 Золотаренко Іван (Нечипоренко Іван, Ничипоренко Іван; Holotarynski Ivan, Zltareyko Ivan), ніжинський полковник, наказний сіверський гетьман (IX-1) 318¹, 440, 442 (головний "призвідник" батозького знищення польських бранців), 468⁵-469-470² (поїздка до Чигирина), 471³, 502, 562 (пояснення сівським посланцям причини повернення гетьмана та війська з походу), 563, 567

(IX-2) 690-692, 734 (участь у Переяславській раді), 748-749 (присяга цареві), 750 (скарги Бутурліну), 761 (чутки про перехід Литви під царську руку), 767, 770, 811 (вимога царя взяти участь у поході на Смоленськ), 829, 870, 874 (контрдії на виступ Радзивіла), 875, 887 (лист від Радзивіла), 908-909 (похід на Білорусь), 924 (роздача козакам царського золота), 927, 929-932 (військові дії в Білорусі і непокора царським наказам), 933-936 (суперництво з Поклонським), 937, 938-939 (лист від гетьмана), 943, 945, 950¹, 961 (у царській ставці під Смоленськом), 962 (скарги цареві на Поклонського), 963 (прохання до царя про Батурина і одержання його), 964, 965, 1022, 1024, 1028, 1052 (сутичка з поляками під Животовим), 1058, 1061, 1081-1082 (лист від Поклонського), 1083 (лист від Радзивіла), 1084, 1086 (лист від Забіли), 1087-1088 (листи від Хмельницького і Виговського про рішучий наступ), 1091, 1102, 1110-1111 (військові пропозиції шведам), 1152, 1153 (тактика дій у Білорусі), 1154-1155 (перебування у царській ставці і петиції), 1156-1159 (загибель і наслідки), 1165, 1168, 1169, 1178, 1200, 1201, 1203, 1204, 1222, 1224, 1239, 1242 (наслідки листування швед-

- ського короля), 1272, 1280, 1389, 1475, 1486, 1495, 1505
його мати (IX-2) 1087
його жінка (IX-2) 963, 1087
його діти (IX-2) 963
його брати (IX-2) 1157
- Золотаренко Тиміш, заступник ніжинського наказного полковника Василя Золотаренка **(IX-2)** 936³
- Золотаренко-Хмельницька Ганна, див. Хмельницька-Золотаренко Ганна
- Золотарі, магнати **(VI)** 283
- Золотинський Андрій, військовий осавул у штабі Золотаренка **(IX-2)** 929²
- Золотоноський Ференс, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Золоторукий, руський ватажок **(II)** 35
- Зонара Іоан, див. Іоан Зонара
- Зоограф Дмитро, див. Дмитро Зоограф
- Зопіріон, восначальник **(I)** 89
- Зорка Самійло, писар гетьманської канцелярії, за Величком **(VIII-2)** 206
(IX-2) 735¹, 752, 754, 1430(?), 1476, 1477
- Зосим, римський письменник **(I)** 131⁶, 132², 139⁶, 143¹, 146³, 155²
- Зосима, подорожник **(III)** 464
- Зосима, посол від Шереметьєва **(IX-2)** 1026
- Зосименко Стефан, козацький посол **(VIII-1)** 256
- Зотов Р., вч. **(I)** 554
(II) 73¹, 553, 557, 563, 588
(III) 169¹, 172², 173², 175^{2, 3}, 177^{1, 2}, 179^{1, 2}, 536, 569
(IV) 64¹, 70³, 72², 451-453¹, 455, 456
- Зофія, див. Софія, донька Витовта
- Зощенко (можл., Лесько), жовнинський отаман **(IX-2)** 659, 660, 664¹
- Зубов, стрілецький голова **(X)** 277
- Зубревицький Дмитрій (у чернецтві Дем'ян), князь **(VI)** 309
- Зубревицькі, князі **(VI)** 309
- Зубрик Іван, шляхтич **(VII)** 16⁵
- Зубрики, черкаська родина **(VI)** 281
(VII) 16
- Зубрицький Д., вч. **(I)** 556
(II) 253¹, 554, 569, 570, 572, 610, 612
(III) 6¹, 17, 53², 55², 110⁻¹, 121¹, 141¹, 166¹, 300¹, 421¹, 507, 520, 521, 523, 524, 529, 536
(IV) 119², 331², 428, 433, 445, 462
(V) 224¹, 228¹, 241², 243¹, 347¹, 435¹, 637, 651, 658
(VI) 297³, 439², 495⁵, 506¹, 571², 602, 631
(VIII-1) 320
(VIII-2) 201, 210
(VIII-3) 85¹, 86¹, 91¹
(IX-2) 1116^{1, 2}
(X) 331¹
- Зубрицький М., вч. **(I)** 217¹, 339²
(V) 636, 654
- Зубрицький Марко, лебединівський шляхтич **(V)** 364
- Зундерн Герт фон, ганський торговець **(VI)** 183
- Зухенвірт Петро (Suchenwirt Peter), поет **(IV)** 439, 442
- Зюзін Григорій (Зюзін-молодший), стольник **(X)** 135, 137, 140, 156
- Зюзін Микита, путивльський воєвода **(IX-2)** 795 (царське розпорядження про прийом Виговського і Тетері), 909 (у

складі війська Шереметьєва), 929 (донесення цареві про козацький рух у Путивлі), 953 (лист від гетьмана у справі втікачів), 988 (лист від гетьмана у справі Макарія), 1209-1210 (скарги на козацьку конкуренцію в торгівлі горілкою), 1216, 1226¹, 1228, 1352 (лист від Хмельницького про кривди пограничних людей), 1423 (відомості про вибори Юрія Хмельницького гетьманом), 1474 (повідомлення від Виговського про смерть Богдана Хмельницького)

(X) 4 (повідомлення про смерть Хмельницького), 6, 7 (лист Виговського від 16 (26) серпня 1657 р.), 19, 23, 29, 37 (лист Виговського від 26 серпня (5 вересня) 1657 р.), 53, 78, 99-101, 126, 130 (прихильність до Виговського та козаків), 131-134 (звіт про розмови з Виговським у Костянтинові), 135 (відставка з уряду воєводи), 138, 183

Зюзін-молодший, див. Зюзін Григорій

Зяловський, зем'янин **(VI)** 282

Зять Григорій, донський козак **(X)** 123

И, І, ї

И.З., криптоніми (V) 655

И.С., криптоніми (II) 565

(III) 541

Ильїнський Ф., див. Ільїнський Ф.

Іаков, див. Яков

Ібрагім, сарацен (IV) 308

Ібрагім I, турецький султан (VIII-2)

13

(IX-1) 34

(IX-2) 898

(VIII-3) 11, 19 (спроби залучити запорожців до війни з Венецією), 59

Ібрагім ібн-Якуб (Якуб Ібрагім ібн-Іbrâhim-ibn-Jakub), арабський географ (I) 208⁴, 211¹, 253, 292, 293, 296, 312, 314, 341, 347, 489, 568, 612, 618

(II) 16²

Ібрагім-ага (IX-1) 543

Ібрагім-баша, турецький адмірал (VII) 356, 359

Івакін I., вч. (III) 477

Іван, білоцерківський піп (IX-1) 561

Іван, білоцерківський хорунжий (IX-1) 214

Іван, бранець, слуга молдавського капітана (IX-1) 543, 544

Іван, вїт з Переяслава (IX-2) 795 (депутатія до царя), 799, 844

Іван, волох (V) 375⁷

Іван, див. Іоан

Іван, дякон (V) 274

Іван, дяк, переписувач Святославового збірника 1073 р. (II) 67

Іван, єпископ (III) 281¹

Іван, запорожець (VIII-1) 152, 153, 154

Іван, київський князь (III) 172²

(IX-2) 1127⁷

Іван (Іван Кобринський, Кобринський Іван), кобринський князь (VI) 305

його жінка (VI) 305

Іван, козацький посол (IX-1) 119

Іван, козельський князь (IV) 69

його брати і діти (IV) 69

Іван, луцький воєвода (V) 289

Іван, луцький єпископ (V) 395 (галицький митрополит), 396 (невсвятиєння у Царгороді), 397 (останній галицький митрополит), 402¹, 409, 420, 432

Іван, львівський русин (VI) 176

Іван, малець (VI) 376¹

Іван, митрополит (III) 266

Іван (Новосильський Іван), новосильський князь (IV) 69

Іван (Передільницький Іван), передільницький князь (V) 40, 104

Іван, перемиський біскуп (V) 423²

Іван, переписувач Святославового збірника 1076 р. (II) 67

Іван, путивльський князь (III) 169, 179⁷, 187

Іван (див. Іоан Богослов), св. (I) 338 (II) 383

(III) 263, 430

(IV) 25, 313, 315, 374

(VI) 100

(VII) 19, 178, 183, 299, 383

(VIII-1) 230

церква, монастир (II) 268, 270, 354, 382¹, 384, 385, 461, 466, 469

(III) 168³, 290, 420, 421, 429

(V) 263, 266

(VI) 304, 501

Іван (ймов., Борецький Йов), священник (VII) 411¹

Іван, селянин (VI) 292

- Іван (Iwanius Waszilkowicz), син Василька Ростиславича (II) 122, 417, 418⁻420[,] 423
- Іван, син Володимира Ольгердовича, князь (IV) 199, 204, 234, 271
- Іван, син Дмитра Ольгердовича (IV) 454
- Іван, син Корибута Ольгердовича (IV) 516
- Іван, син Мстислава Ярославича Німого (III) 45
- Іван (Ольгимунтович Іван), син Ольгимунта, київський, гольшанський князь (IV) 176, 202, 468 (V) 449 (VI) 304 (VII) 10, 11⁻
- Іван (Берладник Іван, Іван Берладник), син Ростислава Володаревича (II) 182 (претендент на галицький стіл), 183 (підтримка з боку Ізяслава Давидовича), 184, 200³, 351¹, 419 (звенигородський князь), 420-422 (боротьба за Галич), 425, 426, 436, 438-439 (арешт Юрієм суздальським), 439 (дипломатична інтервенція до київського князя), 440 (похід на галицьке Пониззя), 441 (смерть у Солуні 1161 р.), 450, 451, 464, 465⁴, 474 (симпатії громади), 518-520 (берладники на Подніпров'ї), 520-521 (Берладь на Подунав'ї), 521³ (Берладь і Січ), 585¹ (III) 200, 213, 214, 290, 316⁴, 349² (VI) 26
- Іван, син Юрія Ярославича (II) 308⁵
- Іван, слуга (II) 500, 502

- Іван, слуга Івана Лавриша, маляр (VI) 376¹
- Іван, стародубський князь (IV) 74, 80¹
- Іван, торуський князь (IV) 71
- Іван, чигиринський козак, підскарбій (IX-2) 723 (зустріч з московськими послами), 726
- Іван, шафар (X) 198
- Іван I, див. Іван Калита
- Іван III Васильович, великий князь московський (IV) 271-272¹ (підтримка змови князів 1481 р.), 275 (успіхи в боротьбі з Литвою), 277 (угода з Литвою 1494 р.), 278-279 (приєднання Сіверщини до Москви), 280 (претензії до інших руських земель), 283², 321 (союз із Менглі Гіреєм), 323-330 (підтримка антилитовської політики Менглі Гірея), 332-334, 336, 462 (V) 530 (VII) 22
його донька, див. Олена, жінка польського короля, великого князя литовського Олександра
- Іван IV Васильович Грозний (Грозний Іван), московський цар (I) 508 (IV) 361, 363, 409, 419 (V) 541 (VII) 118, 119, 125⁻, 146, 164, 322, 324 (VIII-2) 59
- Іван Берладник, див. Іван, син Ростислава Володаревича
- Іван Борисович, київський князь (VII) 10³
- Іван Войтишич, київський дружинник (III) 305, 306

- Іван Глібович, степанський князь (II) 302², 310
- Іван Дмитрович, переяславський князь, можл., син новгород-сіверського князя Дмитрія (III) 175
його жінка, див. Марія
- Іван з Дуклі, св. (VII) 376³
- Іван з Канева, повстанець, вибраний на комісію 1630 р. (VIII-1) 118
- Іван з Кошави, шляхтич (VI) 237
- Іван Затворник (Затворник Іван) (III) 418
- Іван Калита (Іван I), великий князь московський (I) 510¹
(III) 167
- Іван Кобринський, див. Іван, кобринський князь
- Іван Александрович, смоленський князь (IV) 66
- Іван Предтеча, див. Іван Хреститель
- Іван Романович, путивльський князь (III) 178³
- Іван Славнович, тисяцький (III) 307
- Іван Федорович, стародубський князь (IV) 80¹
- Іван Халдеевич, воєвода (II) 425
- Іван Хреститель (Іван Предтеча, Предтеча, Хреститель, Ioannes Baptista) (III) 398, 434, 441, 444
(IV) 45¹, 441
(IX-1) 123
(IX-2) 1003, 1008, 1009, 1520 церква (III) 424
- Іван Ярославич, князь др. пол. XII ст. (III) 204
- Іван Ярославич, пинський князь (VI) 305
його жінка, донька Семена Омельковича, див. Олександр
- Іван-Володимир Іванович, київський князь (III) 169, 172
його сестра, див. Єлена
- Іваненко Грицько, чигиринський козак (IX-2) 1022
- Іваненко Лукіян, бужинський сотник (X) 82
- Іваненко Михайло, див. Стринжа Михайло Іванович
- Іваницький, ксьондз, луцький канонік (IX-2) 1517
- Іваниченко Мисько (Iwatchcenko), корсунський сотник (VIII-1) 316
- Іванищев М., вч. (III) 552
(V) 570³, 620, 624, 627, 629, 653, 658
(VIII-2) 209
- Іванищовський Старий, див. Старий Іванищовський
- Іванів Кіндрат, п'ятдесятник у Остриї (VIII-2) 75¹
- Іванів П., див. Іванов П.
- Іванів Федька, козак з Малих Гірок (IX-2) 1203¹
- Іванів Хома, грек (IX-1) 468
- Іваніс, вірменин (VI) 58
- Іванко, Василів зять, городецький міщанин (VI) 257²
- Іванко, див. Івашко Давидович
- Іванко, львівський торговець (VI) 175
- Іванко, мощанський піп (V) 287
- Іванко, селянин (VI) 267⁵
- Іванко з Сорочинець (IX-2) 661³
- Іванко Чудинович, боярин (III) 225
- Іванкович Федір, див. Федір Іванкович
- Іванов Алмаз (Алмаз Іванович), думний дяк, московський посол (IX-1) 559, 566³
(IX-2) 610 (посольство до Польщі), 645, 688, 801, 808 (переговори з козацькими

- послами), 810 (оголошення царського жалування), 813 (переробка гетьманських петицій), 819¹, 823, 1216, 1447 (листи гетьмана і Виговського про військову допомогу), 1537, 1539
(X) 14 (допит Тетері у Посольському приказі), 76², 106 (приховування інформації про приїзд запорізьких послів), 109, 168, 190, 199⁴, 265 (скарга Виговського щодо фальшування його листів перед царем), 349, 350
 Іванов Василь, брянський дворянин, син Босого **(IX-2)** 634[†]
 Іванов І., вч. **(I)** 178³, 316[†]
 Іванов М., вч. **(I)** 599
 Іванов Микола, боярин **(V)** 290
 Іванов Михайло, грек **(IX-1)** 79⁸
 Іванов П. (Іванів П.), вч. **(I)** 550
(II) 63⁴, 75³, 365⁵, 367¹, 554, 564
(III) 110¹, 121[†], 135^{1, 4}, 520, 524-526, 528-530, 539
(IV) 434, 444, 445¹, 447, 516
(VII) 377¹
 Іванов Петро, полтавський сотник **(VIII-3)** 222¹, 223³
 Іванов Пимен, московський писар **(IX-2)** 1539
 Іванов Филип, козацький сотник **(IX-1)** 414
 Іванов Фома, грек з Царгорода **(IX-1)** 535
(IX-2) 921¹
 Іванова, селянка **(VI)** 267⁵
 Іванович Антон, селянин **(VI)** 292
 Іванович Гринь, різьбяр **(VI)** 511
 Іванович Іван, козацький посол **(IX-2)** 795 (посольство до Москви)
 Іванович Левко (Леон Іванович, Левон), запорізький гетьман **(VIII-1)** 64, 65, 67, 68, 90, 92, 101, 252
 Іванович Лукіян, московський агент **(IX-1)** 600
 Іванович Михайло, див. Стринжа Михайло Іванович
 Іванович Михайло (можл., Стринжа Михайло Іванович), козацький посол **(VIII-1)** 238
 Іванович Омелян, шляхтич, козак **(VI)** 285, 286
 Іванович Павло, козацький посол **(IX-1)** 137
 Іванович Петро, селянин **(VI)** 292
 Іванович Сава, реєстровий козак **(VIII-1)** 309
 Іванович Теофілакт, див. Теофілакт Іванович
 Іванович Яків, військовий товмач **(IX-2)** 795 (посольство до Москви)
 Івановський, козак **(VII)** 171
 Іван-Олексій, болгарський емігрант **(II)** 560
 Іванчул, брацлавський полковник **(IX-1)** 320
 Івасюк М., український художник **(VIII-3)** 125¹
 Івась, отаман **(VI)** 261
 Івась, фолькл. **(III)** 496
 Івашенко Осташкович, боярин **(VII)** 15
 Івашенцо Івашкович (Соскович Івашко, Soskowicz Iwaszko), київський боярин **(IV)** 86[†], 458, 459, 461
 Івашенцовичі, шляхтичі **(VI)** 280
(VII) 17
 Івашкевич, ігумен вінницького монастиря **(VIII-1)** 190
 Івашків Мисько, городецький міщанин **(VI)** 257²

Івашко, козак (VII) 96
 Івашко, лубенський козак (X) 82
 Івашко Богдан, державець Рогатина (IV) 197¹
 Івашко Давидович (Іванко), шляхтич (V) 87¹, 98³
 Івашко з Дуліб, шляхтич (VI) 237
 Івашко Івашевич, віленський каштелян (IV) 266
 Івашко Львович, власник отчини (VII) 11², 15
 Івашко Монивидович (IV) 216, 217
 Івашко Сенькович, руський староста (V) 81²
 Івашкович, львівський вірменин, купець (VI) 70
 Іво з Клечиці, шляхтич (VI) 236
 Івоня, претендент на молдавське господарство (VII) 147, 148, 165, 177
 Івор Молибожич, боярин (III) 57
 Івор Юрієвич, внук Мирослава, дружинник (III) 307
 Ігельд (Ingjaldr), варяг (I) 621
 Ігнат, селянин (VI) 267⁵
 Ігнат з Кутищ, шляхтич (VI) 237
 Ігнатів Мисько, селянин (VI) 267
 Ігнатій, єпископ (II) 305¹
 Ігнатій, московський емігрант (VI) 423, 425
 Ігнатій, московський посол (IX-1) 219¹
 Ігнатій, царгородський патріарх IX ст. (I) 405², 566
 Ігнатко, красноставський міщанин (VI) 256
 Ігор, племінник князя Ігоря Рюриковича (I) 424, 445
 Ігор, син Олега Святославича, київський князь (II) 59, 140, 143, 144¹, 146-151, 154-158, 164¹, 265, 275, 290, 292, 295, 333, 335, 424

(III) 211 (угода з київською громадою), 214 (рекомендація Всеволода), 216, 219 (ініціатива щодо скликання віча), 220-221 (віче 1146 р.), 222 (присяга киян), 225 (тисяцький Уліб), 227, 259 (маєток), 262², 306, 308, 340, 439, 477, 483-484 (повість про смерть), 488
 Ігор (Інгер), син Рюрика, засновника династії, київський князь (I) 201, 202, 204, 235¹, 236², 239, 285, 287, 315, 325, 326, 335 (тризна на могилі), 375, 376, 381-383, 384¹, 386, 395 (великий князь руський), 397, 399, 405-406 (династичні відносини), 407, 408, 410 (хронологія правління), 411, 412, 413 (приєднання улів), 414 (війна з печенігами 920 р.), 415, 417 (контроль над Керченською протокою), 418, 421, 422, 424 (підручні князі), 426 (данина з деревлян), 427 (князівська дружина), 431, 433¹, 437-439 (зміцнення залежності слов'янських народів від Києва), 438 (повстання деревлян), 439-441 (похід на Візантію 941 р.), 441 (умова з Візантією 944 р.), 442-443 (літописна традиція про два походи), 443, 444, 445-446 (літописна характеристика), 446 (одруження з Ольгою), 446 (дата смерті), 447-449, 452, 457², 458, 459, 465, 466, 472, 477¹, 532¹, 535, 536, 570, 582-587¹, 589-592, 594-598, 605, 613, 617, 618, 621, 624 (II) 287, 510, 517, 518, 588, 596

- Ігор, син Святослава Ольговича, новгород-сіверський кн., герой “Слова о полку Ігоревім” (І) 156¹, 177¹, 222, 253⁶, 254¹, 277, 293, 320-323, 329, 330, 350, 396, 430
 (ІІ) 18, 53, 57, 58, 72², 82, 84, 86, 180, 207, 210-212, 223, 224, 273, 315, 324, 326, 327¹-331, 337, 338, 347, 350, 354, 356, 435, 444, 459⁴, 460, 461, 507, 512, 513, 520, 523, 531, 537³, 538, 611
 (ІІІ) 7-8 (претендент на галицький стіл), 146, 205³, 234¹, 252⁵, 253 (опис захоплення міста), 254¹, 335, 377, 433, 452, 463, 488, 492, 493, 495, 498, 566, 567
 (VІ) 6⁴, 26, 362-364
 (VІІ) 75
його жінка, див. Ярославна
його син (ІІ) 329
- Ігор, син Ярослава Володимировича Мудрого, волинський князь (ІІ) 45, 52, 74, 363, 395, 396
його два сини (ІІ) 52
- Ігор Давидович (можл.), волинський князь (ІV) 59
- Ігоревичі, князівська династія по лінії Ігоря Святославича (ІІ) 224, 230, 233, 235⁷, 236, 324, 397, 401, 481, 482
 (ІІІ) 7, 8, 12, 18-23, 25, 26, 27, 28, 42, 227, 308, 509, 510
- Ігоревичі, князівська династія по лінії Ігоря Ярославича (ІІ) 72
- Ідаризій, батько Мезамира (І) 368
- Ідацій, античний письменник (І) 132¹

- Ідика (Едигей), татарський хан (ІV) 85, 143, 185⁴, 295, 306, 313, 314, 316, 318
- Ідова Войцех, селянин (V) 155
- Ідрізі, див. Едрізі
- Ієвлев Климент, московський посол до Польщі (ІХ-2) 1290 (інформація про союзні відносини України та Швеції), 1353 (посольство до Польщі), 1365, 1379¹-1381 (переговори з Нарушевичем і польська компрометація козаків)
- Іжберн, див. Жберн
- Ізапович Григорій, козацький старшина (VІІ) 324
- Ізгоев А., вч. (ІІІ) 546
- Із-ед-дін (Іс-ед-дін), хроніст (ІV) 294²
- Ізраель, жид (VІ) 176
- Ізраель, жид з Меджибожа (VІ) 176
- Ізраель, львівський жид (VІ) 175
- Ізюмський Іван, запорожець (VІІІ-2) 54
- Ізяслав, новгородський князь (ІV) 10
- Ізяслав, свислоцький князь (ІV) 10
- Ізяслав (Ізяслав Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха (ІІ) 86, 88, 89⁵
- Ізяслав, син Володимира Ігоревича, тербовлянський князь (ІІ) 465
- Ізяслав, син Володимира Святославича, полоцький князь (І) 480, 481, 487
 (ІІ) 17, 45¹, 49
його мати, див. Рогніда
його династія (І) 481
- Ізяслав, син Давида Святославича, чернігівський, клівський князь (ІІ) 155, 160, 169, 171 (смерть брата Володимира),

172 (угода з Ольговичами), 173, 175-178 (боротьба за київський стіл), 179, 181-182 (київський князь), 183 (війна 1158 р.), 184 (втрата київського столу), 185 (похід на Київ 1161 р.), 186-189, 294, 322, 324-326, 327³-329, 338, 363, 423, 424, 439 (підтримка Івана Берладника), 440, 441, 518, 550

(III) 201, 211, 212, 214, 223, 250, 306, 308

його донька, див. жінка Гліба Юрієвича

Ізяслав (помилк., Ізяслав Святославич), син Мстислава Володимировича Мономаховича, волинський, київський князь **(I)** 190, 191

(II) 123, 124, 133 (недовге князювання у Переяславі), 134 (боротьба за ростово-суздальську волость), 135, 137 (втрата полоцького княжіння), 138, 139, 140-141 (угода з Всеволодом Ольговичем), 141 (компроміс із В'ячеславом Мономаховичем), 142-146, 148-149 (захоплення Києва), 150-153 (союзники та противники), 154 (початок боротьби за Київ), 155-156 (народний рух киян), 157-158 (боротьба та замирення з чернігівськими князями), 159-173 (боротьба за Київ з Юрієм суздальським), 173-174 (походи на Володимирка галицького), 175-176 (несподівана смерть 1154 р.), 179, 180, 183, 184, 187, 188, 191, 258, 276, 290-293, 295, 300³, 305, 316, 320, 341, 356, 358, 365,

366, 390, 393, 394, 396, 423, 426, 427, 428-434 (боротьба з Володимирком), 436-437 (війна 1154 р.), 438, 439, 461, 470, 479, 513, 525, 549, 550, 568, 588, 605

(III) 195, 199-202, 205, 211, 213, 214-216 (взаємини з київською громадою), 217, 219-220 (київське віче 1147 р.), 221, 222², 224, 231¹, 235, 250, 251 (обставини походу на Володимирка), 254, 262-265 (поставлення митрополитом Клима Смолятича), 306, 308, 309, 331, 335, 339, 385, 471, 474, 484, 487-488 (ставлення літописців), 491, 500

його жінка, грузинська царівна **(II)** 175, 513

його донька, жінка Мешка Старого **(II)** 393⁴

його сестра, див. Евфрозина

Ізяслав, син Мстислава Романовича **(II)** 245², 246-249

(III) 42, 46, 52, 54, 85, 519

Ізяслав, син Ярослава Володимировича Мудрого, київський князь **(II)** 23, 28, 31, 43¹, 44¹, 45, 47, 51 (літописна характеристика князя), 52-54 (спільна діяльність старших Ярославичів), 56-57 (повстання киян 1068 р.), 58-59 (вигнання й повернення на київський стіл), 60-61 (розрив між старшими Ярославичами), 62-63 (друге вигнання), 64-65 (заходи для повернення київського столу), 66, 67, 68-69 (повернення на київський стіл 1077 р.), 70 (смерть на "Не-

- жати́ній ниві” 1078 р.), 70-71 (ставлення киян), 81, 90, 91, 96, 99⁵, 109, 122, 156, 260, 267, 270, 272, 274, 275², 278, 307, 363-365, 395, 396, 408, 412, 509
(III) 195, 200, 210, 214, 216-218 (взаємини з київською громадою), 220, 221, 222^{1, 2} (початок князювання), 223, 225, 226 (судове рішення про конюха), 240, 304, 307, 353, 354, 356, 362, 388², 407, 415 (взаємини з Антонієм Печерським), 416, 420, 475³, 476, 480, 481, 548
(IV) 5¹, 407
його жінка, німецька княжна, див. Гертруда
його жінка, сестра Казимира I Відновителя **(II)** 23
- Ізяслав, син Ярослава Ізяславича, луцький князь **(II)** 366³, 367, 368
- Ізяслав Мономахович, див. Ізяслав, син Володимира Всеволодовича Мономаха
- Ізяслав Святославич (помилк.), див. Ізяслав, син Мстислава Володимировича Мономаховича
- Ізяслава, вихованка Володимира Васильковича **(III)** 379
- Ізяславичі (діти, родина), князівська родина по лінії Ізяслава Мстиславича Мономаховича, волинські князі **(II)** 170, 179, 180, 182, 189, 308
(III) 202
- Ізяславичі (сини), князівська родина по лінії Ізяслава Ярославича **(II)** 45³, 65, 71, 74², 109¹, 260¹, 364, 365
(III) 195
- Іконников В., вч. **(I)** 484¹, 599, 601
(VII) 569
- Іларіон, двірський священник з Берестового **(II)** 270
- Іларіон, київський митрополит **(I)** 326, 327, 396, 502, 513-515, 517-519, 522, 524, 526, 536
(II) 32⁷, 40-42, 44, 270, 378²
(III) 261-262 (самостійне поставлення митрополитом), 267, 414, 467, 468-470 ("Слово про закон і благодать"), 471, 499, 557, 561
- Іларіон, новгородський ігумен **(VI)** 345⁶
- Ілея (Elie, Ηλιος), міф. **(I)** 320¹
- Ілінич, лідський намісник **(IV)** 282
- Ілінич Іван, вітебський, смоленський намісник **(V)** 30
- Іліничі, шляхтичі **(V)** 30, 31
- Ілля, гравюрист XVII ст. **(VIII-2)** 93²
- Ілля, молдавський воєвода **(IV)** 200, 215
- Ілля, надзупан **(II)** 500
- Ілля, новгородський єпископ **(III)** 388², 394¹, 407, 541
- Ілля, посол **(X)** 37
- Ілля, св. **(III)** 403
(IV) 252
(V) 401
(VI) 148
(VII) 383, 386, 493-496, 560
(VIII-1) 45⁴, 46, 230, 232
(IX-2) 979², 1009, 1371
церква, костел, монастир **(I)** 319, 511, 512
(II) 269, 334, 335, 469, 562, 571
(III) 420, 425
(V) 262
(VI) 318, 322-324, 333
(IX-1) 332¹
(IX-2) 978, 1009, 1010

- Ілля, син Ярослава Володимировича Мудрого, новгородський князь **(II)** 27, 588
- Ілляш, див. Караїмович Ілляш (-шенко)
- Ілляш, козак, посол до турецького султана **(IX-2)** 618
- Ілляш, козацький отаман **(VIII-1)** 202, 206
- Ілляш, коморник Стефана Георгіци **(IX-2)** 1211 (посольство до козаків і розмова з Лопухіним)
- Ілляш, наказний чигиринський полковник **(IX-1)** 114
- Ілляш, посол з Царгорода **(IX-1)** 538
- Ілляш, уманський полковник **(IX-1)** 181
- Іловайський Д., вч. **(I)** 142³, 154¹, 166², 174⁷, 188², 189⁷, 196¹, 206³, 290⁴, 563, 564, 581, 600, 604¹, 607-609, 615, 619
(II) 216¹, 467¹, 509⁷, 553, 555, 562, 563, 565, 570
(III) 6¹, 12¹, 109⁴, 173², 261¹, 308³, 431², 453², 520, 529, 539, 542
(IV) 16¹, 71³, 427, 428, 433, 451, 466, 477, 482-484, 491
(V) 626
(VII) 78², 212⁶, 568, 571, 582
(VIII-2) 223
- Іляшів Гаврило, п'ятдесятник у Острияніці **(VIII-2)** 75¹
- Іляшовські, шляхтичі **(VI)** 251, 253
(VII) 14
- Ільговський Іван, зем'янин **(VI)** 282
- Ільїнський Ф. (Ильинский Ф.), вч. **(VI)** 612, 624, 628, 630
- Ільковський Филон, учень **(VII)** 421
- Ільницький В., вч. **(II)** 569, 572
- Ільницький Іван, шляхтич **(VI)** 244
- Ільницький Іляш, козацький старшина **(VII)** 385
- Ільницькі, шляхтичі **(VI)** 240, 611
- Імельдеш, ханський скарбник **(IX-1)** 498
- Імерій, візантійський полководець **(I)** 433
- Імра, угорський капітан **(IX-1)** 511, 512
- Інаст Гірей, кримський хан **(VIII-1)** 227-229, 235, 236, 239, 240, 244-246, 254, 290
(VIII-2) 10
його брати, калга і нураддін **(VIII-1)** 244, 245
- Інга Стейнкельс (Стейнкельс Інга), шведський король **(II)** 80
- Інгвар, син Ярослава Ізяславича, луцький князь **(II)** 225, 226, 228², 234, 235, 259², 367, 394, 401, 444
(III) 8, 23, 24, 27, 45, 508
його донька, жінка Лешка V Білого, див. Гремислава
- Інгварівна, див. Гремислава, жінка Лешка V Білого
- Інгваровичі, князівська родина по лінії Інгвара Ярославича **(II)** 368
- Інгер, див. Ігор, син Рюрика, засновника династії
- Інгеборга (Мстиславна), донька Мстислава Володимировича Мономаховича, жінка датського принца Кнута **(II)** 116, 117
її син, див. Вальдемар, датський король
- Інгігерда (Ірина, Анна), жінка Ярослава Володимировича Мудрого **(II)** 18⁷, 31, 32⁷, 267, 588
- Індикоплов, див. Козьма Індикоплов
- Інітімей, боспорський цар III ст. **(I)** 279²

Інісмей, варварський цар **(I)** 90³
 Інокентій III, папа **(III)** 11, 12, 31-34, 507, 513
 Інокентій IV, папа **(II)** 388
(III) 68-72, 83, 86, 269³, 569
(VI) 298
 Інокентій VI, папа **(IV)** 41², 42, 43
 Інокентій X, папа **(VIII-2)** 18, 19, 20³, 22, 111, 112
(VIII-3) 102, 115, 259, 260
(IX-1) 53, 54, 123, 142, 144, 230, 234⁴, 299¹, 484
(IX-2) 626, 627, 636, 646¹, 841, 870, 1511, 1513, 1520
 Іностранцев К., вч. **(I)** 151¹
 Іоаким, св. **(III)** 569
 Іоаким (Йоаким), царгородський патріарх **(V)** 414
 Іоакінф (Бичурін М.), вч. **(I)** 151¹
 Іоан, архидиякон, венеціанський хроніст поч. XI ст. **(I)** 566, 617
 Іоан, болгарський екзарх X ст. **(III)** 460, 462
 Іоан, гранський архієпископ **(III)** 513
 Іоан, див. Вишатич Ян
 Іоан, див. Іван
 Іоан, єписк., вч. **(III)** 540
 Іоан, єрей з Моначина **(VI)** 430
 Іоан, митрополит XI ст. **(I)** 290, 312², 313, 314¹, 324, 325, 348, 517¹, 518, 519, 572
(III) 283, 358, 375, 377, 380, 386-388², 402, 404, 409, 482¹, 541
 Іоан, пресвітер **(III)** 463
 Іоан, син Патрикія Давидовича **(IV)** 454
 Іоан, старець **(VI)** 345¹
 Іоан VII Граматик (Граматик Іоан), патріарх **(I)** 564, 615
 Іоан XII, патріарх **(III)** 274⁴

Іоан Антіохійський, його повчання **(VI)** 339¹, 346
 Іоан Богослов (Богослов Іоан, Іван, св.), євангеліст **(VI)** 306, 340¹, 341, 342¹
 Іоан Віктрінгський (Віктрінгський Іоан), абат Віктрінгського монастиря, хроніст **(III)** 101⁶
(IV) 22, 27², 436
 Іоан Вітертурзький (Вітертурзький Іоан, Вітердуран, Ioannes Vitoduranus), швейцарський хроніст **(III)** 121, 124, 127¹, 132, 133, 138, 527-530, 534
(IV) 20, 22, 27², 436
 Іоан Готський (Готський Іоан), св. **(I)** 146², 155³
(IV) 302²
 Іоан Дамаскін (Дамаскін Іоан) **(III)** 458, 460, 462
(VI) 339¹, 340, 443, 456
 Іоан Ефеський (Ефеський Іоан, Iohannes von Ephesus, John of Ephesus), письменник VI ст. **(I)** 168, 173³, 175, 182¹, 276
 Іоан Златоустий (Златоустий Іоан), св. **(II)** 381, 383
(III) 347², 393, 410, 419, 429¹, 461, 476
(VI) 322, 339-342¹, 345, 442¹, 443, 454, 456, 470, 489², 496, 497
(VII) 408⁵, 411, 585
 Іоан Златоустий псевдо- **(III)** 397¹
 Іоан Зонара, візантійський письменник **(I)** 404³, 499³, 500³, 570, 574
 Іоан Калека, візантійський патріарх **(III)** 273
 Іоан Кантакузен (Кантакузен), візантійський імператор **(I)** 1²
(III) 273
 Іоан Комнен (Комнен Іоан), візантійський імператор **(II)** 116

- Іоан Лiствичник (Лiствичник), церковний автор (III) 462
- Іоан Маляля (Маляля), хронiст (I) 317
(III) 459, 495¹
- Іоан Милосердний (Милосердний), александрiйський патрiарх, св. (IX-2) 991
- Іоан Солодкий, патрiарх (III) 274
- Іоан Схоластик, редактор Номоканона (III) 289
- Іоан Христопродром (Христопродром Іоан), митрополит (III) 480, 481
- Іоан Цимiсхiй (Цимiсхiй Іоан), византiйський iмператор (I) 450², 458, 471-476, 496, 499, 567, 568, 570
- Іов, автор списку (VI) 303
- Іов, див. Йов
- Іоїль, монах (V) 267
- Іона, див. Йона
- Іона (Йона), київський митрополит (V) 414, 457, 465, 490
- Іона, луцький єпископ (V) 413
- Іона, московський митрополит (IV) 246⁴
(V) 398⁵, 403, 404-405 (московський кандидат на митрополію), 405 (самостійне висвячення), 406 (влада над литовськими єпархіями), 407, 408, 475-476 (грамота віленському намiсникові), 525², 526², 527-530
- Іона, чернець (VI) 309
- Іона Глезна (Глезна Іона, Йона Глезна), полоцький архієпископ (V) 412
- Іполитович Паїсiй (Паїсiй), православний владика, нововисвячений Теофаном єпископ (VIII-1) 19, 183
- Іполіт, автор “Слова о Христi” (III) 462
- Іраклій, византiйський iмператор (I) 181
- Іречек, див. Їречек
- Іречек Г. (Jireček H.), вч. (I) 213¹, 353²
- Іречек К. (Jireček K.), вч. (I) 135², 163³, 189⁸, 225¹, 567
(II) 522³
- Іречек О. (Jiriczek O.), вч. (I) 143³, 544
- Ірина, див. Інгiгерда, жінка Ярослава Мудрого
- Ірина, св., монастир, церква (I) 408, 587
(II) 40, 42, 267
(III) 420, 428, 434
- Ірод, бiблiйн. (IV) 205
(VI) 554
(IX-1) 123
- Ісаак, син Олексія Комнена (II) 115
- Ісаак Ангел (Ангел Ісаак), византiйський iмператор (II) 215
його невістка, донька Гліба Святославича, див. Евфемія
- Ісаак Сирiянин (VI) 338³, 340, 342³, 345
- Ісаакiй, брянський владика (IV) 72
- Ісаакiй, св. (I) 268⁴
- Ісаакiй Затворник (Затворник т.зв.), т.зв. (III) 418
- Ісаврiйський Лев, див. Лев III Ісаврянин
- Ісаврянин Лев, див. Лев III Ісаврянин
- Ісаєвич, посол від Радзивіла (IX-1) 565
- Ісая, козацький сотник (IX-2) 1271
- Ісаяя, бiблiйн. пророк (III) 48², 464, 465
(VI) 350
- Ісаяя, див. Ісая
- Ісаяя, монах на Атосі (VI) 345

Ісакій, див. Гдашицький Яцко

Ісафал (VI) 488

Ісачко, жид (VI) 176

Ісачко Мойсей, львівський жид (VI) 175

Ісая, див. Ісайя

Ісая, див. Яхія Олександр

Ісая, єпископ (I) 516

Іс-ед-дін, див. Із-ед-дін

Ісидор, московський митрополит (IV) 477

(V) 404 (висвячення на митрополита), 405 (митрополитуніат, арешт у Москві), 406 (виїзд з єпархії), 407-409, 432, 519-522 (участь у Флорентійському соборі), 523-525 (неприхильність у Польщі і в Литві до унії), 526-527 (втеча з Москви і виїзд з митрополії), 528, 529, 533⁴, 587, 596 (IX-2) 1521

Ісидор Сельвійський (Сельвійський Ісидор), хроніст (I) 169⁶

Ісихія, батуринаський ігумен (IX-1) 173⁴

Ісігон Нікейський (Нікейський Ісігон), античний письменник (I) 117²

Іскандер-баша (Skinder basza), начальник турецького війська у Молдавії (VII) 354, 356-359, 361, 375, 376, 378, 380, 438, 439, 442

Іскорка, козацький старшина (VII) 334

Іскра Іван (Іскренко), полтавський наказний полковник, посол до Москви (VIII-3) 221², 252³

(IX-1) 114 (протокольна зустріч з Унковським), 372, 398-400 (мета посольства до

Москви), 413, 416-417 (переговори в Москві у березні 1652 р.), 427

(X) 101, 164-165 (посольство до царя від імені полковників Пушкаря та Довгаля), 168, 170 (розмова з московським послом Байбаковим), 172, 186, 187-188 (нове посольство до Москви), 190, 192, 193, 196 (вимога Виговського щодо його покарання), 198, 202 (відповідь царя Виговському з цього приводу), 220, 221, 223 (арешт у Москві), 244

Іскренко, див. Іскра Іван

Іскрицький, гетьманський канцелярист (IX-2) 922 (посол до воєводи Стефана), 923⁴, 946 (посольство до царя)

Іскрята, шляхтич (VI) 241

Іслам Гірей I (можл., Іслам-султан, Aslam-soltan), претендент на кримське ханство, пізн. хан (VII) 32, 60, 87³(?), 93, 104

Іслам Гірей II, татарський хан (VII) 168, 169

Іслам Гірей III, кримський хан (VIII-1) 65 (полон під Бурштином 1629 р.)

(VIII-2) 18 (дозвіл від султана воювати Польщу), 26, 27¹, 155¹, 165-167 (початок відносин з Хмельницьким), 169-170 (наказ готуватися до походу на Польщу), 172, 176 (союз із козаками), 188, 191 (вихід на Україну з військом), 192¹ (суперечка з Тугай-бесм)

(VIII-3) 7, 14, 15 (грамота до короля), 19, 20¹, 21, 135 (прагнення до союзу з коза-

ками), 166, 172 (згода на військовий союз із Хмельницьким), 173, 176, 179-180 (вагання щодо військового походу проти поляків), 184¹, 187³, 190 (військові дії під Збаражем), 191 (намагання вийти з битви), 192, 193, 196 (відступ з-під Збаража), 197 (бій під Зборовом), 198-199 (королівські листи), 200 (прихильна відповідь королеві), 201-202 (рішення замиритись із королем), 203, 204, 205 (переговори з поляками), 206, 207, 208-209 (угода з поляками), 210 (погрози Хмельницькому перейти на бік короля), 214-215 (участь у переговорах між козаками і поляками), 217 (ратифікація Зборівського договору), 218 (вимога до Хмельницького стати перед королем), 219 (одержання викупу від Збаража), 221-223 (одержання права на ясир з українських земель), 225 (наслідки зради гетьманові), 237-238 (вимога до гетьмана взяти участь у поході на черкесів), 239-241, 242 (пропозиція Хмельницькому іти на Московську державу), 243 (вимога до козаків пропустити татар через Україну на Москву), 244, 246-250, 251 (намір іти на донців), 252-254, 255 (відмова від походу на донців), 257, 270-271 (посольство до короля), 285

(ІХ-1) 9, 10 (звільнення Потоцького з полону), 11, 16, 19, 21, 33, 34-36 (польські

чутки про хана), 38, 40, 42, 43, 44, 46 (намір воювати Москву), 47-54, 55-57 (прохання допомоги проти черкесів), 58, 59², 60-62, 64, 65 (план походу на Москву), 66, 67, 69-72, 74-76, 79⁸-86, 89-91, 97, 99, 100, 101, 102, 106-108 (посольство до поляків), 109-111, 115-118, 121-123, 126, 127 (посол Хмельницького), 128, 130, 132, 133, 135 (наказ султана допомагати козакам), 136², 139, 145-147 (посольство Бечинського), 148 (вимоги до короля), 151-154, 156 (прагнення стати турецьким султаном), 159-162, 165, 166, 167-168 (підтримка козаків), 171-175, 195³, 199², 200², 204, 205, 206 (чутки про втечу і смерть), 208, 209, 211, 216, 217, 232, 236, 242, 243, 245, 246, 247, 253, 255, 257-259, 261, 262, 271⁴, 272 (прихід під Берестечко), 273, 274, 275, 276-281, 283-291 (зрада і втеча, захоплення Хмельницького), 295-297, 300-303, 306-310, 313, 314-315 (переговори з Хмельницьким), 316, 317, 319, 325, 335, 345, 349², 351, 360, 369, 377-378 (лист до Хмельницького), 385, 386², 393, 395, 398, 399, 416-418, 428, 429² (лист до Лупула), 430-432, 435, 443 (допомога Хмельницькому), 444³, 447³, 448, 449, 451, 456, 458, 463, 467, 468-469 (прохання допомоги у Хмельницького проти донських козаків), 470, 475, 483,

485, 486³, 488, 497, 498 (допомога козакам), 501, 503, 505, 515, 517, 522 (наказ із Туреччини про допомогу козакам), 534-537, 540, 547, 550, 552 (сварка з гетьманом), 553, 554¹, 555, 556, 557 (повернення козацьких полоняників), 558 (погроза Хмельницькому розривом відносин), 559⁷, 562, 564, 568, 570, 572⁷, 573, 575, 576, 579, 590, 591, 592², 594, 596, 597, 598 (полонення Лупула) **(IX-2)** 609, 612-613 (послаблення союзу з козаками), 615, 618, 621, 625, 631-633, 635, 638-640, 643-647⁷, 652 (відправлення військ Стефанові), 653-655, 656, 658-661, 662 (прихід в Україну), 663-664 (відновлення договору з гетьманом), 665-666 (незгоди щодо молдавського походу), 668 (похід проти короля), 669, 670, 672-675 (невдоволення Хмельницьким, наїзди на Волині і в Подністров'ї), 676-678, 680-682, 683 (спустошення Поділля), 684-685 (взаємини з гетьманом), 687-691, 692-699 (замирення з королем під Жванцем), 700, 701 (причини замирення), 702-711 (деталі переговорів), 712-716 (умови Жванецького миру), 717-721, 725, 726, 731, 734, 737, 738, 749-750 (посольство до Хмельницького), 755, 760-763, 768, 771³-773, 778-780, 781 (посольство від гетьмана), 783, 784, 807³, 808, 835, 870, 871,

877, 883 (королівське прохання про допомогу), 887-890 (переговори з козацькими послами), 891 (згода поновити союз із козаками), 892 (вимога до козаків відступити від царя), 893, 894, 895 (директиви султана), 896 (політичне маневрування під загрозою з Порти), 897-899 (ультиматум гетьманові), 900-904, 907, 909, 914, 915 (відправлення посла до короля для укладання союзу), 918, 919, 920 (несподівана смерть), 928, 938, 939⁷, 941-943, 948, 955-957, 972, 1022, 1040, 1065, 1068, 1144, 1175, 1226⁶, 1244, 1334, 1336, 1417, 1418, 1488², 1493, 1497, 1499, 1527-1529, 1531, 1533, 1536, 1540-1543, 1544², 1545, 1546, 1548

його жінка (IX-2) 888, 895, 1065

його мати (IX-2) 705

його син, див. Менглі Гірей, султан

його сестра (IX-2) 698

його племінник (IX-2) 698

Іслам-мурза **(IX-2)** 1143 (переговори з козаками під Озерною)

Іслам-султан, див. Іслам Гірей I

Ісократ, античний письменник **(I)** 99²

Істахрі, арабський письменник **(I)** 227, 296, 297^{6,7}, 301²

Істомін М., вч. **(VI)** 375⁴, 378^{3,4}, 620

Істомін Ф., вч. **(III)** 558

Істрін В., вч. **(I)** 600

(III) 499¹, 558-560, 567

(VI) 613

Ісус Навин (Навин Ісус), біблійн.
(VI) 336¹, 339, 340², 427

Ісус Сирах (Сирах Ісус), біблійн.
(VI) 429, 473

Ісус Христос (Месія, Спаситель,
 Христос, Christus) **(I)** 18, 32¹,
 33², 45, 53-55, 57, 68-70, 72,
 77, 87-91, 93-95, 98-100, 104,
 111³, 120, 121, 123-126, 129,
 138-141, 150, 152, 160⁶, 162¹-
 164, 280, 281, 327², 381¹, 454,
 497, 513, 522³, 527
(II) 65², 216, 264, 386, 421⁶,
 571
(III) 86², 134², 168³, 291, 384,
 390, 398, 404, 430, 434, 435,
 440-442, 444, 445, 447, 451,
 462, 468, 497, 512, 534, 555,
 569
(IV) 25, 27¹, 44¹, 120², 183²,
 430, 440, 458, 460, 461, 480
(V) 262, 364, 398, 495, 497-
 499, 522, 547, 569, 576
(VI) 221, 303, 308, 322, 346,
 352³, 355, 372, 374³, 378¹,

383, 384¹, 387, 410, 423², 434,
 453², 459, 461³, 462⁵, 472,
 490, 514, 524¹, 553-555, 593,
 597
(VII) 390, 411¹, 421, 435,
 518, 525
(VIII-1) 75, 88
(IX-1) 39⁵, 119, 122, 135,
 160, 265, 268, 299¹, 429², 457,
 569
(IX-2) 737, 741, 745, 785,
 793, 831, 857, 907, 915, 972²,
 973, 987, 992, 993, 997, 999,
 1003, 1005, 1121, 1156, 1157,
 1217, 1220, 1370, 1371, 1401,
 1416, 1490, 1512, 1520, 1526,
 1539, 1541
(X) 81, 134², 253, 365

Ітлар, половецький старшина **(II)** 86
його син (II) 86

Іхнілат, міф. **(III)** 464, 560

Ішпан Фр., угорський полковник
(IX-2) 1387

Їречек, див. Іречек

Їречек I. (Jireček I.), вч. **(VI)** 365¹

Й

- Йоаким (Jakym), галицький митрополит (V) 398⁷
- Йоаким, див. Іоаким
- Йоаким, див. Мороховський Ілля
- Йоаким, еродиякон (IV) 98²
- Йоаким, київський еродиякон (VI) 440, 444
- Йоаким, св., каплиця (II) 378
- Йоаким Дау (Дау Йоаким), антиохійський патріарх (V) 503, 506, 550, 552, 560 (VI) 512, 513, 515, 516, 521⁷-525, 527, 528 (IX-2) 1000
- Йоан, митрополит (VI) 349
- Йоан з Капістрано, старець (V) 527
- Йоан de Carol, див. Капола Йоан
- Йоан de Kikullev (Kikullev Йоан de), угорський хроніст (IV) 113
- Йоасаф, див. Йоасафат, біблійн.
- Йоасаф (Йосиф), коринфський митрополит (IX-1) 121, 122, 137, 238, 239, 249, 251⁷, 255, 256, 293, 299^{1,2}
його брат, див. Ілля Мануйлович
- Йов (Іов), біблійн. (VI) 336¹, 427 (VII) 344
- Йов, митрополит, див. Борецький Йов
- Йованович (Jovanović A.), вч. (I) 355¹
- Йовкова, красноставський міщанин (VI) 256
- Йоган фон Посільге (Посільге, Johan von Posilge), хроніст (IV) 44⁶, 137³, 139⁵, 142¹, 170¹, 178², 179⁷, 190, 206, 222, 313, 469, 470, 474, 476
- Йоїль, кутеїнський чернець (IX-2) 1083
- Йолтухи, шляхтичі (VI) 253
- Йона, див. Іона
- Йона, ігумен з Батурина (VIII-3) 241 (про козацьку дипломатичну тактику), 253, 265 (свідчення про антипольські настрої у козацтва), 270¹, 281⁵
- Йона, крупецький ігумен (IX-1) 17¹, 56²
- Йона, київський митрополит, див. Іона
- Йона Глезна, див. Іона Глезна
- Йончинський (Янчинський), хроніст (VII) 215², 218¹, 238, 581 (VIII-2) 148 (IX-2) 1054, 1393, 1398⁴, 1399², 1458⁴, 1460, 1461¹, 1466, 1550
- Йорга Н. (Jorga N., Iorga N.), вч. (I) 135² (VI) 47¹, 63⁴, 66², 67⁴, 5, 72², 602, 606 (VII) 161² (IX-1) 83², 90¹, 140², 477^{1,3}, 478⁹, 485², 523⁵, 524^{5,6}, 530⁴ (IX-2) 904¹, 905, 1546
- Йордакі, вістерник (IX-1) 532, 571
- Йордан, жарновський каштелян (V) 438, 439
- Йордан (Jordan), хроніст (I) 72², 76⁴, 111³, 137², 140⁵, 141-145, 147-149, 153, 154³, 155, 156¹, 157, 159, 164-167, 170, 172-175, 177, 178, 206³, 228^{1,4}, 293, 368, 543-546, 548, 611
- Йосафат (Йосаф), біблійн. (III) 464, 560, 562 (VI) 341, 342⁷, 343
- Йосафат, див. Кунцевич Йосафат
- Йосипов Г. (Есипов Г.), вч. (III) 550
- Йосиповичі, шляхтичі (VI) 240
- Йосиф, див. Болгаринович Йосиф

Йосиф, див. Іосиф, смоленський
владика

Йосиф, див. Йоасаф

Йосиф, див. Солтан Йосиф

Йосиф, київський митрополит (V)
414, 415, 435

Йосиф, лещинський отець, правос-
лавний архімандрит пин-
ського монастиря (IX-2) 991,
1326

Йосиф, московський патріарх
(IX-1) 57

Йосиф, отець, намісник Смотриць-
кого (VIII-1) 10

Йосиф, случький архімандрит (V)
412², 436³

Йосиф, старець (V) 413

Йосиф, хазарський каган (I) 228⁵-
230², 232

Йосиф з Нікеї, митрополит (III) 267

Йосиф Флавій (Флавій), античний
історик (III) 459, 495¹
(VI) 345

Йосків Гриць, селянин (VI) 265

Йосуа, острозький жид (VI) 176

К

- К.В., криптоніми **(VII)** 569
- К.-Самарін М., див. Квашнін-Самарін М.
- К-й В., див. Кошовий В.
- Кавасила Ніл, див. Квасила Ніл
- Кавацца Джіроламі, граф, венеційський посол у Варшаві **(IX-1)** 53, 141, 142, 160, 230, 235, 385
- Кавелін К., вч. **(I)** 352¹, 605 **(III)** 549
- Кавелін Л., див. Леонід, архієп., вч. Кавечинський, протестантський пастор **(VI)** 431, 432
- Каганкатоваца Мойсей, вірменський історик **(I)** 143³, 315¹, 443, 444¹
- Каден, львівський купець **(VI)** 63
- Кадлубек Вінцентій (Kadłubek Vincent), краківський біскуп, польський хроніст **(I)** 493³ **(II)** 367¹, 406, 446, 453⁷, 565-568, 573-577 **(III)** 2-8, 12-14, 17¹, 506, 513
- Кадлубовський А., вч. **(III)** 482⁴
- Кадлц К. (Kadlec K.), вч. **(I)** 354⁷, 355¹
- Казановська-Радзейовська (Радзейовська-Казановська), вдова маршалка, пізн. жінка Єроніма Радзейовського **(IX-1)** 403, 406
- Казановський, маршалок, брат галицького каштеляна **(IX-1)** 284
- Казановський, польський посол **(IX-2)** 1384
- Казановський Адам, гетьман польний коронний, галицький каштелян, маршалок **(VI)** 286, 288¹ **(VIII-1)** 21, 102, 206, 311 **(VIII-2)** 49, 50, 150, 168 **(IX-1)** 284, 302, 403
- Казановський Домінік, брацлавський воєвода **(V)** 340⁷
- Казановський Мартин, галицький каштелян **(VI)** 288 **(VII)** 546
його жінка, див. Казановська-Радзейовська
- Казановські, польська шляхетська родина **(IX-1)** 406
- Казанський П. (Казанцев П.), вч. **(I)** 581, 588, 599 **(III)** 541, 547
- Казанцев П., див. Казанський П.
- Казарченко Бужан, чигиринський сотник **(VIII-1)** 317⁷
- Казвіні, арабський подорожник **(I)** 298⁵, 299², 306
- Казимир, белзький князь **(IV)** 214²
- Казимир, брат Лешка V Білого **(III)** 23
- Казимир, див. Ян II Казимир
- Казимир, куявський князь **(III)** 111, 522, 523
його донька, див. Евфемія, жінка Юрія Львовича
- Казимир, мазовецький князь **(IV)** 39, 444
- Казимир, син Казимира Ягайловича **(IV)** 251
- Казимир, щетинський князь **(IV)** 108, 112
- Казимир I Відновитель (Kazimierz I Odnowiciel), польський князь **(I)** 341 **(II)** 21²-24, 29, 31², 568
його жінка, донька Володимира Святославича, див. Доброніга-Марія
його сестра, див. жінка Ізяслава Ярославича
- Казимир II Справедливий, польський князь **(II)** 219, 367¹, 394,

446, 452, 453¹, 565-568, 574-577, 580

(III) 3-5¹, 96, 508, 523

його сини, див. Казимировичі

його сестра **(II)** 574

(III) 508

Казимир III Великий, польський король **(III)** 114², 121², 122¹, 126 (взаємини з Юрієм-Болеславом), 127¹, 128-131 (польсько-угорська угода), 133, 140, 141, 236²(?), 270, 272, 274, 525, 527, 532-533 (література про польсько-угорську угоду), 534, 543, 544

(IV) 21-27 (похід у Галичину 1340 р.), 28, 29, 30 (подаальші заходи щодо Галичини), 31 (завоювання Сяноччини), 32-33 (кампанія 1349 р.), 34-40 (боротьба з литовцями за Галичину 1350-1352 рр.), 41-42 (війна 1353-1356 рр.), 43-44 (угода з татарами), 45-46 (кампанія 1366 р.), 47-48 (угоди 1366 р.), 49 (війна 1368-1369 рр.), 50, 52, 55, 58, 60, 61 (політика щодо Галичини), 62, 63, 73, 81, 89-90 (окупація Поділля), 91, 93-94 (взаємини з подільськими князями), 101-103 (спільна політика з Угорщиною), 106, 107, 125, 180, 241, 291, 312, 432-434, 436-438 (джерела про похід 1340 р.), 442-445, 447-449

(V) 21, 24, 30, 73 (великопольський статут про обов'язки шляхти), 75-77 (надання маєтностей у Галичині), 79², 161, 162 (ви-

слицька постанова про особисту свободу селян), 167, 225, 227, 240 (привілей місту Львову 1356 р.), 251, 256, 307, 327, 353, 391-392 (лист до патріарха), 408¹, 422 (недержавне становище православної церкви), 423-424 (сформування католицької церкви в Україні), 425 (плани латинізації православних катедр), 426, 427, 430¹, 621, 623, 641, 655

(VI) 25³, 27, 28, 30-32 (руська торгова політика), 34, 35, 40, 92 (право ярмаркування для Сянока), 143¹, 243, 266, 290³, 297³, 300, 367¹, 608

його жінка, див. Альдона-Анна, донька Гедиміна

його донька(-и) **(IV)** 93, 103

його сестра, жінка руського короля **(IV)** 436

Казимир IV Ягайлович, польський король **(IV)** 86, 180, 183, 230¹-232, 233 (проголошення великим князем литовським), 234 (поступки русинам), 235 (заспокоєння Литви), 236 (розрив з Польщею), 237-238 (вибір польським королем), 239 (литовські домагання), 240 (польсько-литовські суперечки), 242-251 (польсько-литовські відносини), 252 (смерть у 1492 р.), 253, 255, 257, 265, 266-267 (становище русинів), 268-271 (конспірація князів 1481 р.), 272¹, 273-276 (взаємини з Москвою), 278, 279¹, 309, 310, 319-330 (взаємини з Кримом), 334, 335, 340, 357, 390, 396-398, 458,

- 459, 461, 477, 480, 481-484 (література), 516
- (V)** 5¹, 9, 11-12 (земські привілеї для Київщини і Волині), 18, 31¹, 44, 51, 52, 57⁴, 60, 63-64 (привілеї шляхті), 65¹, 66³ (надання маєтностей), 67, 68, 70, 80, 87-89⁴, 94, 98³, 111¹, 121¹, 130, 134, 149, 169², 173¹, 179¹, 181, 182¹, 205, 230³, 247 (привілеї русинам Кам'янця-Подільського), 290, 319, 322, 329 (план оборони українських кордонів), 330, 331, 406 (стосунки з митрополитом Іоною), 407, 410-411 (ув'язнення митрополита Спиридона), 412, 445¹, 523, 526-528, 530¹, 531, 534 (номінація Мисаїла на київського митрополита), 535, 622, 642-643 (дата привілею 1457 р.), 653
- (VI)** 17, 22³, 38-39 (підтвердження права краківського складу), 44-45 (суперечки Львова з Комарном про порушення права складу), 46, 64, 74 ("вічний склад солі" в Коломиї), 76, 101, 110, 142, 152, 178, 239⁵, 247, 270, 272 (земський привілеї для Волині), 372, 402
- (VII)** 11², 12², 13¹, 15, 21
його жінка, див. Слизавета
- Казимировичі (сини), польська родина по лінії Казимира II Справедливого **(II)** 394, 406, 574
- (III)** 3, 6, 508
- Казимировичі (сини), польська родина по лінії Казимира IV Ягайловича **(IV)** 243¹, 250-252, 269, 272¹, 334, 482, 516
- Казимирський Христофор, київський архієпископ **(VII)** 404
- Казі Гірей, калга-султан, брат Іслам Гірея III **(IX-1)** 55, 57, 65, 70, 81-83 (обґрунтування походження на Молдавію), 85, 88³, 89⁴, 90 (контрибуція з Василя Лупула), 91, 92¹, 116, 118, 206, 245, 280, 315, 350², 369, 443, 549, 553
- (IX-2)** 661, 671, 920², 1022, 1051, 1054-1059, 1067-1070, 1099 (відмова йти з поляками), 1101, 1174-1175¹ (лист від Хмельницького), 1198, 1355 (конфлікт з козаками)
- (X)** 85, 124, 163, 348
- Казі Гірей II, кримський хан **(VII)** 190, 199, 206, 225, 305, 322
- (VIII-1)** 227
- Каїн, біблійн. **(II)** 8, 14, 49
- Каїрський, козацький старший **(VIII-1)** 271
- Кайндль Р. (Kaindl R.), вч. **(I)** 37¹
- (II)** 34¹, 471¹, 578, 610
- (III)** 53¹, 132¹
- (VIII-2)** 126¹
- Калайдович К., вч. **(III)** 480², 561, 562
- Калачинська, служебниця господарівни Розанди **(IX-1)** 601
- Калачинський Василь, слуга Юрка Хмельниченка **(IX-1)** 601
- Калачов М., вч. **(I)** 268³, 357¹, 360²
- (II)** 39²
- (III)** 318¹, 355³, 391¹⁻², 541, 548, 549, 553
- Каленбах Ю., вч. **(VI)** 399¹
- Калененко, козацький старшина **(VIII-2)** 184
- Каленик, селянин **(VI)** 292

- Каленик Андрієвич (Kalenik), козацький гетьман (VII) 85, 333³, 527, 529²
- Каленик Данилович, селянин (VI) 292
- Каленик з Черкас, повстанець, вибраний до комісії 1630 р. (VIII-1) 118
- Каленик Мартин, шляхтич (VI) 237
- Каленик Мишкович, шляхтич (IV) 480
- Каленик Подолянин, селянин (VI) 292
- Каленики, їхній монастир (VI) 221, 236²
- Каленикович Михайло, див. Калениченко Михайло
- Калениченко Михайло (Каленикович Михайло), миргородський міщанин (X) 50, 51¹, 77, 78, 183
- Каленський Станіслав, білоцерківський полковник (VIII-1) 315
- Калина, козацький сотник (VIII-3) 96²
- Калина Федір, козацький посол (VIII-1) 174
- Калиник, вірменин (VI) 72
- Калиник, лахвицький вйг (IX-2) 1151
- Калинников Н., вч. (III) 542
- Калиновський, брат Мартина Калиновського, польний писар, брацлавський мечник (IX-1) 392, 396, 410, 411, 412⁴, 413, 419
- Калиновський, брацлавський староста (IX-2) 670
- Калиновський (Kalinovius), шляхтич (VII) 207, 208⁷, 217
- Калиновський Адам, брацлавський, кам'янецький староста (VII) 350, 380, 546
- Калиновський Адам, літинський староста (IX-2) 1036¹
- Калиновський Мартин, вінницький і брацлавський староста (VI) 177, 450
- Калиновський Мартин, київський каштелян (V) 339²
- Калиновський Мартин, чернігівський воєвода, польний, пізн. великий гетьман коронний (VI) 190, 191 (VIII-2) 49, 188-190, 192¹ (VIII-3) 171 (попередження від Нечая щодо дотримання перемир'я), 251 (визволення з татарського полону) (IX-1) 9-10⁷ (звільнення з кримського полону), 35, 69, 80, 83, 102, 129 (претендент на руку Лупулівни), 139, 146, 156, 164, 169, 172, 175-184 (початок кампанії проти козаків), 189-190 (наступ на Мурахву і Шаргород), 191 (лист до Киселя), 192, 193-194 (відновлення наступу), 195-197 (облога Вінниці), 198, 199-200 (відступ під Бар і Кам'янець), 201, 203, 204, 206, 229, 234³, 235⁶, 236, 237-240 (відступ з-під Кам'янца), 242-244, 257, 258 (сварка з Потоцьким), 259-261, 274⁷, 293, 337 (спалення маєтків на Поділлі), 342, 348 (зустріч Радзивіла), 349, 350², 351⁷, 354, 356, 357, 358-360 (бої під Білою Церквою), 364, 366, 368-370, 374, 376, 380, 388 (посольство і лист до Хмельницького), 390, 392-394, 396-400, 410, 411-413 (реляція до короля), 421, 430-432 (попередження

- про козацькі інтриги), 433, 434², 436-440 (погром поляків під Батогом), 442¹, 446, 448, 449, 451, 453, 456, 457², 458¹, 481, 482, 560
(**IX-2**) 624, 977, 978, 1004, 1393, 1532, 1533
його жінка (**VI**) 190
- Калиновський Самуель, обозний коронний, син Мартина Калиновського (**IX-1**) 181, 198, 200², 236², 244, 438, 439
(**IX-2**) 698, 702, 1038¹
- Калиновські, польська шляхетська родина (**VI**) 172, 212, 280, 281, 283, 598
(**VIII-1**) 39, 40
- Калиновята, шляхтич (**VI**) 240
- Калига, скарбник Івана Виговського (**X**) 151
- Каличич Ждан, селянин (**VI**) 292
- Калікст III, папа (**V**) 406, 407
- Калімах Філіп, посол (**IV**) 257
- Калінік, див. Колянка
- Калінік, львівський вірменин (**VI**) 63
- Калінка В., вч. (**V**) 658
(**VII**) 587
- Калінський (можл., Камінський) (**IX-2**) 656⁴(?), 666 (реляція про стан козацького війська)
- Калінський, ротмістр (**IX-1**) 78⁵, 103¹, 274¹, 275¹
- Калістен псевдо- (Псевдокалістен), письменник (**I**) 449¹, 600
(**III**) 463, 558
- Калістрат, лубенський ігумен (**VIII-2**) 110
- Каллаш В., вч. (**III**) 567
- Калліст, патріарх (**VI**) 306, 342¹, 346
- Калойський Лев, див. Лев Калойський
- Калокір (Колокір), посол візантійського імператора до Свято-слава (**I**) 467, 468, 474, 568, 569
- Калугін Ф., вч. (**III**) 468¹
- Калугер Даніель (Андрій Грек, Данило Атенянин, Олівеберг, можл., див. Німець Данило; Andreas Graecos, Daniel Grek, Oliweberg de Graecani), грек з Оливної гори, посол на службі у шведського короля, пізн. у Хмельницького (**IX-2**) 915-918 (посольство від шведської королеви до козаків), 966, 997 (зустріч з Павлом Алепським), 1074 (клопотання Хмельницького перед царем про звільнення), 1078-1081 (посольство від шведів до Хмельницького), 1105, 1106-1107 (вплив на козацько-балканську лігу), 1108-1109 (донесення декларації гетьмана до шведського уряду), 1130 (меморіал шведському королю про антитурецькі дії), 1131, 1172, 1175, 1176, 1178-1182 (посольство до козаків), 1186-1187 (реляція гетьманові про Ракоція), 1189, 1190, 1199, 1209, 1220, 1232, 1234³, 1238, 1239, 1243, 1272, 1278 (зустріч зі шведським королем під Варшавою), 1281-1282 (переговори зі шведами), 1283-1284 (інтриги Радзейовського), 1285, 1287, 1294 (труднощі з поверненням в Україну), 1295 (перехід на службу до шведів), 1321, 1333 (супровід Лілієнкрони до козаків), 1339 (розрив з Радзейовським), 1365, 1394 (відправ-

- лення Карлом Густавом до Георгіці, гетьмана і хана), 1395, 1396 (призначення резидентом при Георгіці), 1420 (участь у шведському посольстві до козаків), 1426 (звідомлення про посольство), 1428-1430² (участь у переговорах з козаками), 1431-1432 (перевезення листування між Фрідріхом Вільгельмом і гетьманом), 1433, 1436 (розмови з гетьманом), 1438 (симпатії до Виговського), 1455 (свідчення про охоронні заходи козаків проти татар), 1467, 1471³ (бажання гетьмана зупинити погром Ракоція), 1548, 1549 (X) 54, 60, 62, 63 (реляція про укладення українсько-шведського союзу), 66 (доручення гетьманського уряду щодо посольства до Смигороду), 144 (вимога про його схоплення у Переяславських статтях 1658 р.), 350, 380
- Калужняцький Е., вч. (I) 136²
(III) 536
(V) 374⁴
(VI) 59⁵
- Калюст, вірменин (VI) 72
- Каляй У. (Kállay U.), вч. (III) 505, 513
- Кальвін, реформатор (VI) 560
- Кальнев І., вч. (III) 316¹, 545
- Кальнофойський Атанасій (Kalnofoyski Athanastiasius), автор "Тератургімі" (VII) 410, 411 (VIII-1) 111², 190 (VIII-2) 94, 97
- Кальнофойські (Кленафоські), шляхтичі (VI) 240, 246 (VIII-1) 182³
- Кальтбрунер Ф. (Kaltbrunner F.), вч. (VI) 463¹
- Камамбет-мурза (Камамет-мурза; можл. Келембет-мурза; Канмамбет-мурза, Кембет-мурза), перекопський бей, ногайський мурза (IX-1) 217, 317, 360, 369, 553, 556 (IX-2) 666 (розвідка у Молдавію), 673⁵, 693, 709 (заручник на переговорах з поляками під Кам'янцем; родич Сефер Казі-аги), 948 (відносини з козаками), 1039⁷, 1040 (прихід до поляків на Брацлавщину), 1047 (чутка про угоду з Хмельницьким), 1137 (виступ під Кам'янець), 1140 (загибель під Озерною) (X) 70
- Камамет-мурза, див. Камамбет-мурза
- Каманін І., вч. (V) 260⁶
(VI) 335^{5,6}
(VII) 70¹, 71³, 73^{1,2}, 74⁴, 83⁷, 87², 89², 104¹, 109², 117³, 133¹, 139³, 215¹, 256⁷, 312¹, 326¹, 355², 373¹, 471³, 479⁷, 512², 568, 570, 582, 584
(VIII-1) 70²
(VIII-2) 126², 200, 210, 223
(VIII-3) 127²
(IX-2) 1290²
- Каменецький, білоцерківський шляхтич (IX-2) 1011
- Каменицький, шляхтич (VI) 277
- Каменицький Василь, учень (VII) 421
- Каміза, візантійський повстанець (II) 560
- Камінський, можл., див. Калінський
- Камінський Ф., вч. (I) 31³
- Камузат-мурза (IX-2) 1045⁷

Кандавль, див. Кінталъ
 Кандиба, шляхтич (VI) 627
 Канівець Грицько, козак (IX-1) 131, 204⁷
його брат, посол до Порти (IX-1) 131
 Канівський Левко, козацький реєстровий старшина (VIII-1) 302
 Канізій (V) 544³
 Каніт, варварський цар (I) 90³
 Каммамбет-мурза, див. Каммамбет-мурза
 Кантакузен, див. Іоан Кантакузен
 Кантемир, ногайський мурза (VII) 442, 474, 491, 495, 496³, 517, 527, 532, 533
 (VIII-1) 31, 41-44 (боротьба з Шагін Гіреєм), 45, 46, 53-55 (другий кримський похід козаків 1628 р.), 59, 62, 65, 207, 208, 228-229 (кримські усобиці 1635 р.), 235, 239-240 (погром кантемирової орди), 244, 245 (смерть у Стамбулі), 254
 (VIII-2) 10, 155
 (VIII-3) 171, 172
 (IX-2) 1527
його сини (VIII-1) 31, 44, 65
 (VIII-2) 155
його брат, див. Тімберей-ага
 Капітолін Юлій, античний автор (I) 140
 Капклич, кабардинський мурза (VII) 121
 Каплан-мурза (IX-2) 889
 Каплонський Герасим (Борисенко Герасим, Борисович Гера-сим), підписок гетьманської канцелярії (X) 83, 138, 285, 334, 340, 379
 Капола Йоан (Йоан de Capol, Joannes de Capola), намісник (IV) 113, 114, 122²

Капос, палатин (III) 119
 Каппен, помилк., див. Кеппен П.
 Каптерьов М., вч. (V) 549¹
 (VIII-3) 123², 126³
 Капуста, князь (VII) 570
 Капуста Андрій (Kapusta Andrzej Thumochwieiewicz), брацлавський каштелян (IV) 494
 (V) 340⁷
 Капуста Кузьма, козацький посол на сейм, полковник (VIII-1) 59, 155
 Капуста Лаврін, чигиринський отаман (VIII-3) 95 (похід на Посяння)
 (IX-1) 599
 (IX-2) 609, 615, 617-618 (відомості Фоміну про татарську допомогу), 643-644 (посольство до Москви про військову допомогу), 648, 649, 660-661 (місія до Москви), 679, 682 (повернення з царською грамотою до Хмельницького), 685¹-689, 691, 733, 761, 1232, 1344 (зустріч з австрійськими послами), 1345 (посольство до султана), 1354 (переговори з султаном), 1356
 Капусти, князі (V) 33
 (VI) 280
 Капуч-мурза (IX-2) 1058
 Кара Мурад-паша, турецький візир (IX-1) 34-36, 128
 (IX-2) 1541
 Караїмович (Ілляш (-енко)), переяславський полковник, військовий осавул (VIII-1) 253, 274, 275, 281, 282, 291-293, 296, 302, 310, 315
 (VIII-2) 142, 143, 157, 183, 184
 (IX-1) 403¹

- Каракала (Марк Аврелій Антоній, Caracalla, Geticus Maximus), римський імператор **(I)** 144
- Кара-Китай, китайська династія **(II)** 540
- Карамзін М., вч. **(I)** 194¹, 253^{2, 6}, 254³, 258², 259^{2, 6}, 268³, 274⁷, 305¹, 360², 508², 598, 604
(II) 31¹, 34¹, 69², 115², 153¹, 216¹, 233¹, 273³, 426¹, 550⁵, 552, 556, 557, 569
(III) 6¹, 12¹, 84², 123³, 151², 285¹, 349³, 351², 391³, 455⁴, 520, 523, 524, 529, 532, 537, 556
(IV) 16¹, 33³, 70³, 71², 79², 82^{1, 7}, 212³, 214¹, 290³, 325¹, 326², 428, 433, 444, 454, 455
(V) 144³, 397³, 411¹, 475⁴, 476², 511³
(VII) 59⁶, 69³, 92⁵, 124³
- Карас-бей (можл., Карач-бей) **(IX-2)** 1058, 1140
- Каратаєв І., вч. **(V)** 531³
(VI) 336¹, 428^{1, 2}, 429², 432^{1, 4}, 438^{1, 3, 4}, 439^{1, 4}, 440⁴, 484⁶, 485², 489², 494², 496^{3, 4}, 497, 498², 511¹, 546¹, 560⁶
(VII) 407², 409², 419⁴, 586
- Карач-бей (Караш-ага, Караш-бей, Караш-мурза; можл., Карас-бей; Карач-ага), перекопський князь **(VIII-3)** 171⁵, 176 (похід на Дністер)
(IX-1) 169, 285¹, 296, 315, 345, 351¹, 352, 353, 360, 364, 369, 445, 446, 498, 557
(IX-2) 661¹ (з військом під Білою Церквою), 681 (похід під Кам'янець), 698, 748, 777 (лист до Хмельницького), 900¹ (чутки про змову з Лупулом), 956-957 (лист до гетьмана з вимогою розірвати союз з Москвою), 959, 1047, 1053 (лист від Лянцкоронського), 1054, 1058, 1065-1066 (лист до Хмельницького), 1068 (бої біля Умані), 1073, 1074, 1140, 1143-1144 (переговори під Озерною), 1547
(X) 137¹, 140, 143¹, 148-149 (відновлення українсько-кримського союзу), 150-151 (прихід до Виговського під Чигирин), 156¹, 206, 211, 229, 236 (бої під Полтавою), 239 (взаємна присяга татар та козаків), 248, 341, 342, 345-347 (вплив на укладання Гадяцької унії), 371
- Карачевський Василь, шляхтич **(IV)** 172¹
- Карачевські, шляхтичі **(V)** 97
- Карачіївський Лазар, шляхтич **(VII)** 101
- Карачовські, шляхтичі **(VI)** 251, 252
- Караш, ногайський посол **(IX-2)** 938
- Караш-ага, див. Карач-бей
- Караш-бей, див. Карач-бей
- Карашевич П., вч. **(II)** 564
(V) 656
- Караш-мурза, див. Карач-бей
- Карвовський С., вч. **(IV)** 359¹, 360¹
- Кардизі (Гурдезі, Gardizi), арабський географ **(I)** 212², 233³, 257⁶, 277⁶, 300², 313⁴, 325¹, 327⁴, 333, 348, 349
- Карєєв М., вч. **(VI)** 416¹
- Карик Мартин, селянин **(V)** 155
- Каричинський Гринєць, шляхтич **(VII)** 101
- Каріазі Георгій, служебник господарівни Розанди **(IX-1)** 600
- Карл, варязький купець **(I)** 283¹
- Карл, внук цісаря Максиміліана **(IV)** 290
- Карл, див. Кароль

Карл IV (Карл Роберт), угорський король (II) 459³, 504³
 (III) 99, 100, 118-120, 128-132, 532-534
 (IV) 29, 35, 101, 103, 104, 439
 (VI) 30, 31¹
його жінка, мати угорського короля Людовіка I, див. Єлизавета

Карл IX, шведський король, дядько Сигізмунда III (VII) 251, 252, 317, 331

Карл X Густав, шведський король (VIII-2) 204
 (IX-2) 917-918 (посольство до козаків), 951, 1079-1080 (посольство Калугера до Хмельницького), 1091, 1102³, 1105 (лист від Хмельницького), 1107, 1108 (наступ на Польщу), 1109 (пояснення Хмельницьким козацької тактики), 1110 (лист від Золотаренка), 1111 (пропозиції Золотаренкові), 1113, 1115, 1122 (посольство до Хмельницького під Львовом), 1123-1125, 1128, 1129, 1130 (прохання до Хмельницького), 1131-1132 (неприхильне ставлення до українських домагань), 1145-1147, 1149, 1160, 1163-1166, 1169-1171, 1173, 1176¹, 1178-1179 (відправлення Калугера до козаків), 1181-1182 (спроби кооперації з козаками), 1183, 1185-1190, 1191 (військові невдачі у Польщі), 1194, 1198, 1199, 1204, 1205, 1208, 1209, 1211, 1213 (підготовка допомоги в Семигороді), 1217, 1218, 1220 (політика

українського уряду), 1231 (чутки Радзейовського про Хмельницького), 1232, 1239-1241, 1242-1243 (козацький фактор у причинах війни з Москвою), 1245, 1248, 1250 (плани московсько-польських операцій), 1253, 1255 (союз із Ракоцієм), 1257, 1269, 1270 (лист до Хмельницького), 1272, 1277, 1278 (прибуття Калугера з листами від гетьмана), 1279 (повідомлення гетьманові про союз із бренденбурзьким курфюрстом), 1280 (звернення до державної ради про зв'язки з козацщиною), 1280-1281 (листи до гетьмана), 1282 (переговори з Калугером), 1283 (арешт Радзейовського), 1284 (посольство Тернешільда в Україну), 1285-1286 (проект шведсько-українського договору), 1286-1289 (плани розриву союзу України з Москвою), 1290-1292 (варіанти формулювання союзних відносин України і Швеції), 1292-1294 (форми української державності), 1295-1296 (листування з гетьманом), 1297-1299, 1302, 1304-1305 (пропозиції посередництва у порозумінні Ракоція з козаками), 1305-1307 (переговори з Семигородом), 1313 (підписання договору з Ракоцієм), 1314-1315 (похід з Ракоцієм і Ждановичем на Польщу), 1319, 1320, 1321-1322 (донесення Штернбаха), 1325, 1326 (посольство Гаршовена

до козаків), 1327-1330 (невдалі переговори Велінга з козаками), 1331, 1332-1333 (листи-накази Велінгові), 1337-1339, 1349, 1351, 1354-1355 (посольство до султана), 1359, 1364, 1365, 1366 (інструкція послам до козаків у справі наступництва), 1367, 1369² (лист до гетьмана з нагоди вибору Юрка), 1378, 1380, 1381, 1383, 1384, 1387, 1388 (реляція Штернбаха з-над Сяну), 1389, 1392-1393 (невдоволення діями Ракоція і Ждановича), 1394 (місія Лілієнкрони до козаків), 1395-1397 (інструкції Лілієнкроні), 1398-1399 (здобуття Любліна і Берестя), 1406 (рішення про виступ проти Данії), 1407 (відповідь Ракоцієві на запит щодо завербованих молдаван і волохів), 1408-1409 (відхід з Польщі і наслідки), 1413-1419, 1420-1421 (посольство Лілієнкрони до Чигирини), 1422, 1425-1427, 1428-1431 (переговори Лілієнкрони з гетьманом і Виговським), 1432-1438, 1441, 1442 (наслідки відступу з Польщі), 1446, 1449, 1454, 1458 (намір Ракоція розірвати угорсько-шведський союз), 1457¹ (реляція Штернбаха про похід Ракоція), 1464, 1470 (реляція Лілієнкрони з Чигирини), 1473 (вістка про смерть Хмельницького), 1495, 1496, 1498, 1549 (X) 5, 11, 16, 17 (перспектива замирення з Яном Казимиром), 24, 28, 40, 43 (ко-

зацьке посередництво у переговорах з Москвою), 54⁵, 58, 63-69 (укладання українсько-шведського союзу), 88, 92, 109, 114, 122, 135, 144-146, 160, 164, 183, 191, 265, 286, 307, 311, 318, 321, 322, 345

Карл XII, шведський король (IX-2) 1130

Карл Великий, імператор (I) 78³, 370

Карл Роберт, див. Карл IV

Карлович Я. (Karłowicz J.), вч. (I) 402[•]

(II) 13¹, 60[•], 559

Карл-Фердинанд, королевич, брат Володислава IV, полоцький біскуп (VIII-3) 102 (претендент на корону), 108, 109 (втрата шансів на престол), 110³, 112, 209, 222¹ (IX-1) 282¹, 284², 293[•], 306¹, 307[•], 319², 321², 336¹ (IX-2) 877, 890 (плани другого наступу на Умань), 1544, 1545

Карнаух Лукіяч, отаман (VIII-2) 54

Карнеєв А. (Корнеєв А.), вч. (III) 558, 560

Каро Є. (Caro J.), вч. (V) 652

Каро Я. (Caro J.), вч. (III) 120⁴, 122², 298⁴, 529

(IV) 33¹, 34¹, 44⁶, 45[•], 101¹, 109⁴, 123⁴, 124¹, 201², 237¹, 242³, 246², 250¹, 262¹, 263³, 284¹, 314¹, 331², 433, 444, 466, 470, 475, 477, 481, 482

(V) 403[•], 517³, 643

(VI) 631

(VII) 22[•]

Кароль, дворянин Євлашевського (X) 351

Кароль, див. Карл

Кароль, неаполітанський князь **(IV)**
116

Карпинський М., вч. **(I)** 187²

Карпіні-Плано, див. Плано-Карпіні

Карпо, селянин **(VI)** 269

Карпов Г., вч. **(III)** 543
(IV) 276¹, 280¹, 484
(V) 658
(VII) 569
(VIII-2) 208, 217-219, 222
(IX-2) 610¹, 678, 729, 738²,
743¹, 753-755², 764, 767¹,
782, 801, 810², 812, 813, 844¹,
845¹, 848², 849², 852¹, 855¹,
861⁴, 911³, 1098, 1375²
(X) 94²

Карпов Пр., воєвода міста Ка-
м'яного **(X)** 275

Карпович Л., управитель братської
друкарні **(VI)** 596

Карпович Леонтій, віленський ігу-
мен **(VII)** 437

Карський, польський шляхтич
(VIII-1) 113

Карський Є. (помилк. Корський),
вч. **(I)** 187³, 199², 557
(IV) 444, 445
(VI) 335⁵, 346⁴, 426², 427¹,
432¹, 614

Картліс-Цховреб (Цховреб-Карт-
ліс), хроніст **(II)** 534¹

Касагов Григорій, див. Косагов
Григорій

Касим, царевич **(VII)** 78⁶

Касій Діон, див. Діон Касій

Касім-баша, царгородський достой-
ник **(VIII-2)** 155

Касіодор (Косіодор), античний пи-
сьменник **(I)** 142, 148, 165,
173⁵, 543, 548

Касян, печерський уставник **(VI)**
348, 349

Касіянович Андрій, львівський зо-
лотарник **(VI)** 140, 387, 617¹

Каспровська Ганка (Karpicza), ко-
зачка **(IX-1)** 479

Кастілоне Бартоломей, автор іта-
лійського трактату **(VI)** 398

Касько, князь **(IV)** 113

Катаєв Н., вч. **(III)** 561

Каталон, див. Вест Каталон

Катерина, донька Людовіка I **(IV)**
110-112

Катерина, св., церква **(II)** 267⁴

Катерина II, російська імператриця
(I) 156¹
(V) 658
(VIII-2) 219

Катіб ібн-, арабський письменник
кін. IX ст. **(I)** 615

Катона С. (Catona S.), вч. **(II)** 145¹,
545³
(III) 99⁴, 119³
(IV) 124³

Каторжан, див. Каторжний Роман

Каторжний Роман (Каторжан, Ка-
tarznu, Katerszan, Katesznu,
Latoszy) **(IX-1)** 346, 347, 349,
361

Кауфман Л. (Kauphmann L.), вч. **(I)**
140⁴, 144², 544

Кауфман Ф. (Kauphmann F.), вч. **(I)**
148¹

Кахмет-мурза **(IX-2)** 1055

Кахно, селянин **(VI)** 267

Качанівський Андрій (Качанов-
ський Андрій), міщанин, то-
вариш Нечая, сотник **(IX-2)**
1259 (відправлення Нечаєм
із залогою для покозачення
білоруського населення),
1262 (вигнання залого Бог-
дановим)

Качанович М., вч. **(II)** 555

Качановський Андрій, див. Кача-
нівський Андрій

- Качбей (Хаджибей, Хачбей, Кач-
beius), татарський хан (IV)
74, 79, 82
- Каченовський М., вч. (I) 580, 599,
604, 608
(III) 545, 547, 562
- Качковський, козацький осавул
(VIII-1) 115
- Качковський З. (Kaczkowski Z.), вч.
(VI) 624
- Качковський Олександр, козацький
старшина (VII) 385
- Качмар Петро, краківський купець
(VI) 62
- Каша, красноставський міщанин
(VI) 256
- Каша, суддя (VIII-1) 274
- Каша Михайло, переяславський
сотник (VIII-1) 316
- Кашкевич Сава, столинський ста-
роста (IX-2) 1150
- Кая-бей (IX-2) 1143 (переговори з
козаками під Озерною)
- Каяфа, біблійн. первосвященик
(VIII-1) 30
(IX-2) 999
- Квартник-молодший, торговець зі
Львова (VI) 175
- Квартник-старший Ян, торговець зі
Львова (VI) 175
- Квас Мартин, красноставський мі-
щанин (VI) 256
- Квасила Ніл (Кавасила Ніл), пись-
менник (VI) 346, 444, 460
- Квасницький-Злотий (Злотий, Зло-
тий-Квасницький), уніатсь-
кий владики (IX-1) 26
(IX-2) 1510, 1513, 1520
(X) 299
- Кватер Гануш, селянин (VI) 267
- Квачевський О., вч. (V) 624, 629
- Квашніни, бояри (III) 151²
- Квашнін-Самарін М. (К.-Самарін-
рін М., Самарін-Кваш-
- нін М.), вч. (III) 167³, 169¹,
173², 177², 536
(IV) 451
- Квітка Г., вч. (VIII-2) 198
- Квітка І., вч. (VIII-2) 198
- Квошко Максим, селянин (VI) 266⁴
- Квятковський К. (Kwiatkowski K.),
вч. (VIII-2) 221
(IX-1) 521²
- Квятковський С., вч. (IV) 481
- Кгресь, див. Гресь
- Кевза Лев, помилк., див. Кревза Лев
- Кеген, печеніг (II) 528
- Кегіто Алкас, татарський посол
(IX-2) 897-899 (ультима-
тивні вимоги козакам)
- Кедрен Георгій (Кедрин, Cedren
George), візантійський хро-
ніст (I) 313¹, 404³, 451^{2, 3},
467^{1, 3}, 472², 473^{2, 4}, 474²,
476¹, 496¹, 499³, 500³, 533¹,
568-570, 574
(II) 25¹, 35^{1,3}, 528¹, 529², 559
- Кедрин, див. Кедрен
- Кедров М., вч. (VI) 633
- Кедровський Ян, підчашій (IX-2)
1151
- Кеза Симон, угорський хроніст (I)
224
(II) 34¹
- Кезгайли (Кезгайловичі), князі (V)
30, 31, 35
- Кезгайло Станіслав, жмудський
староста (V) 31, 34, 52²
- Кезгайловичі, див. Кезгайли
- Кезенко Борис, київський стрілець,
козак (X) 285¹
- Кезма Т., вч. (IX-2) 968³, 985³
- Кейстут (Keystuthus), син Гедиміна,
великий князь литовський
(III) 117, 525
(IV) 34, 36-37 (кампанія
1351 р.), 39, 41, 45-48, 50,
52¹, 53-57, 63, 96, 97¹, 126-

127 (боротьба з Ягайлом),
127 (смерть у 1382 р.), 137-
139, 159, 160, 162, 163, 182,
202, 204, 312³, 427, 439, 440,
443, 444, 445, 448, 450, 455,
464, 512

(V) 7, 8, 300

його брати (IV) 34

Кейстуовичі (IV) 182, 203, 208³

Келагаст, ант, брат Мезамира (I)
368, 549

Келбовський, мазурський шляхтич
(VI) 279

Келембет-мурза (можл., Камамбет-
мурза, Келмамет-мурза)
(IX-2) 749, 750 (запевнення
у вічній приязні з козаками),
1143 (переговори з козаками
під Озерною)

Келіановський Георгій, липський
студент (VI) 337³

Келмамет-мурза (можл., Келембет-
мурза) (IX-2) 942

Кельдибай, татарин (IX-2) 678⁵

Кельсієв А., вч. (I) 30¹

Кембет-мурза, див. Камабет-мурза

Кемень Бальтазар, брат Яноша Ке-
меня (IX-2) 1387

Кемень Янош, семигородський
полковник (VIII-2) 146⁶

(VIII-3) 104

(IX-1) 253-254⁷ (інструкція
послові Гечу), 510-511 (ви-
гнання Лупула з Молдавії),
513, 514 (відступ з Молдавії
перед приходом козацького
війська), 523, 524 (перехоп-
лення листів Хмельницьких
до Лупула), 526-528 (погром
Тимофієм Хмельницьким
семигородсько-волоського
війська), 530, 590, 591, 593,
594 (прихід під Сучаву з но-
вим військом)

(IX-2) 672 (вісті про споді-
ваний похід козаків і татар),
903 (протекція Стефана у
Польщі), 1107, 1306-1307
(переговори зі шведами),
1310, 1312 (приготування до
виступу проти Польщі),
1322-1323 (похід через Кар-
пати), 1341, 1384-1385⁴ (агі-
тація львів'ян за Ракоція),
1387-1389 (операції під Са-
мбором і Перемишлем),
1460 (плани відступу з
Польщі), 1462 (поразка під
Куликовим), 1464 (прохання
у поляків мирного догово-
ру), 1466-1467¹ (начальник
війська і татарський полон),
1471

(X) 9

Кенан-баша, турецький візир
(VIII-1) 44, 51, 121

Кенарський Станіслав (Kienarski
Stanisław) (IX-2) 1077⁴

Кене Б. (Koehne B.), вч. (I) 539, 540
(IV) 487

Кентжинський В. (Kętrzyński W.),
вч. (I) 489¹, 490³
(II) 21², 369¹⁰, 558, 578
(III) 510

Кепек-хан, див. Копек-хан

Кепке Р. (Koerke R.), вч. (I) 145⁵,
543

Кеппен П. (помилк. Каппен), вч. (II)
509⁹
(VI) 490³

Кеппен Ф., вч. (I) 39¹, 279³, 280⁷

Кердєвич, подільський воєвода,
син Грицька Кердєвича
(VI) 246

Кердєвич Грицько, подільський
староста, пізн. воєвода (IV)
177, 178, 191, 214, 215⁷
(V) 21, 39¹

(VI) 236, 246
 Кердеевич Олизар, волинський маршалок (V) 277²
 Кердеевичі (Кердеї, Кирдеї), шляхтичі (V) 32
 (VI) 239⁵, 246, 250, 277, 598
 (VIII-2) 115²
 Кердеї, див. Кердеевичі
 Керім-бірди (можл., Geremferden, Jeremferden; Keremberden), татарський хан, брат Джелаль-ед-діна (IV) 317, 490
 Кернер Станіслав, базельський студент (VI) 337
 Кессарій псевдо-, хроніст (I) 167³
 Кессарійський Андрій, див. Андрій Кессарійський
 Кессарійський Прокопій, див. Прокопій Кессарійський
 Кестнер Е. (Kestner E.), вч. (VI) 56¹, 193¹, 605
 Керло, шляхтич (IX-1) 387
 Кибалка Васько, львівський міщанин (VI) 175, 176
 Кибальчич Т., вч. (I) 35¹
 Києвець, господар (VI) 150
 Кизаревич Філотей, печерський намісник (VII) 411, 586
 (VIII-1) 133, 134, 182³
 Кизим, київський сотник, учасник повстання Павлука (VIII-1) 154, 265, 267, 268, 277, 279
 Кизим, учасник повстання Наливайка (VII) 237²
 Кизим Богдан, козацький полковник 1620-х рр. (VII) 436
 Кизименко, син Кизима, сотника, учасник повстання Павлука (VIII-1) 277, 279
 Кий (Куг), київський князь (I) 284¹, 352, 362, 379, 380, 382-384¹, 389, 390, 407, 558
 (II) 264, 265, 466
 (IX-2) 971³

його брати (I) 352
 Кий, перевізник через Дніпро (I) 382
 Кикін Василь Петрович, стольник, московський посол (IX-2) 744-746 (приведення до присяги у Київському полку), 767, 768⁷, 769, 1155 (пристав до Василя Золотаренка), 1232, 1235 (інформація гетьманові про переговори з австрійськими і польськими послами), 1238, 1239, 1253-1254 (посольство до козаків), 1255, 1272 (чолобитна Хмельницького цареві), 1319 (допит учасників походу Ждановича), 1324, 1346-1350 (інструкції на переговори з Косовим, Хмельницьким і Виговським), 1351-1353, 1364¹ (передача королівського листа Виговським до Москви), 1378, 1415, 1419, 1422
 (X) 3, 20-23 (посольство в Україну після смерті Хмельницького), 27-29, 30-32 (реляція про Чигиринську раду), 36, 38, 39-42 (розмови з Виговським у Чигирині), 47, 53³, 55 (агітаційні розмови в Україні), 56², 78, 79, 96-97 (справа виборів київського митрополита), 205¹, 229², 272, 279¹, 282, 332, 333-345 (переговори з козаками під Гадячем), 347-351 (перемир'я з козаками та відправлення), 379, 380
 Кикіні, московська родина (IX-2) 745¹, 1346⁵
 їхні акти (VIII-2) 208

Килян Лаврентій з Коросна, липський студент (VI) 337³
 Кильчицякий Криштоф, чернігівський скарбник (VIII-2) 115²
 Кимбар Сергій, ігумен (VI) 339
 Кинка, див. Єлизавета, донька короля Андрія II
 Кипріян, еромонах, викладач Острозької академії (VI) 487, 489 (VII) 585
 Кипріян, митрополит, св., дядько Григорія Цамблака (III) 114, 141⁵, 544 (IV) 77, 78 (V) 393 (патріарший відпоручник на Русь), 394 (сполучення митрополій), 394-397 (справа галицької митрополії), 398-400, 402⁴, 409, 418, 432, 448¹, 475, 509-512 (справа унії), 655 (VI) 343, 345, 462¹, 501²
 Кипріян, св. (VI) 340⁷, 342⁷
 Кипріянович Г., вч. (V) 656
 Кирдей, див. Кердєевичі
 Кирдей, пинський староста (VI) 77
 Кирик, новгородський клирик (I) 329 (III) 242¹, 263¹, 291, 295, 386, 407, 409, 457, 541
 Кирил, александрійський архієпископ (VI) 305
 Кирил(-о), див. Всеволод, син Олега Святославича
 Кирил, див. Кирило
 Кирил, його книга (VI) 339⁷
 Кирил, київський митрополит X-XI ст. (I) 518 (II) 522³
 Кирил, луцький владика (V) 414, 459⁷, 488⁷
 Кирил (Кирил-Костянтин, Костянтин-Кирил, Cuyll), св. (I)

206³, 229¹, 231², 234⁴, 235¹, 396³, 405², 433², 526¹, 565, 566, 573, 584, 592, 597, 613 (II) 514

(III) 437

(IX-1) 329, 332¹

церква, монастир (II) 145, 215⁴, 245², 268, 274

(III) 420, 424

Кирил (Кирило Туровський, Туровський Кирило), туровський єпископ (I) 312³

(II) 305, 554

(III) 392, 394¹, 412¹, 467, 471, 561, 562

його батьки (II) 305

Кирил-Костянтин, див. Кирил, св.

Кирило, брянський пушкар (IX-1) 387

Кирило, ворохобник (VIII-1) 272

Кирило, див. Кирил

Кирило (Кирило Єрусалимський), єрусалимський патріарх, св. (III) 461

(VI) 338³, 413³, 462, 542, 630

Кирило, київський митрополит (III) 46¹, 67, 68, 189, 190, 267-269³, 277, 289², 297

Кирило, козацький посол до Польщі (X) 73

Кирило, наказний полковник (IX-1) 203

Кирило, філософ (III) 388², 389

Кирило, чигиринський козак (IX-2) 685¹

Кирило Єрусалимський, див. Кирило, єрусалимський патріарх, св.

Кирило Туровський, див. Кирил, туровський єпископ

Кирилович Григорій, брацлавський осавул (IX-2) 795 (посольство до Москви)

Кирилович Йосиф, ігумен Онуфріївського монастиря (VII) 411, 585
(VIII-2) 113

Кирилович Матвій, учень (VII) 414

Кирієвський П., вч. (VIII-2) 52⁵

Кирій, козацький старший (VIII-2) 38

Кирій-ага, татарський посол (IX-2) 694¹

Киршта Волошин, козак (VII) 321

Киселева, див. Богушевич Анастасія-Христина

Киселі (Святодичі), волинська шляхетська родина (I) 439[•]
(VIII-3) 144
їхній родоначальник, див. Святолд

Кисіль Адам (ірон., див. Макиавеллі Николо), чернігівський підкоморій, носівський староста, пізн. чернігівський, київський каштелян, брацлавський, київський воєвода (V) 266, 339², 340[•]
(VI) 288, 391²
(VIII-1) 88, 89¹, 90-94 (участь у Київському соборі 1629 р.), 95, 97, 161-162 (оборонець православної церкви на елекційному сеймі 1632 р.), 170, 174-177 (участь у коронаційному сеймі), 179, 186, 187, 201, 202¹⁰, 203-204 (переговори з козаками 1633 р.), 210, 222, 223 (підкуп козаків), 224, 232-235 (заходи щодо козаків 1636 р.), 238, 241, 244, 251, 269 (відгук про козаків під Кумейками), 271-274, 279, 280-281 (ревзія реєстру 1638 р.), 284, 286, 287¹, 290, 291, 321

(VIII-2) 26², 4, 81², 91², 111, 114, 115² (єдиний православний сенатор), 116, 129 (закиди козаків у відступництві від Русі), 130 (підозріння з польського боку у співчутті повстанцям), 133 (лист до Потоцького про козацькі кривди), 139, 143⁵, 149-150 (місія канцлера Оссолінського в релігійному питанні), 178, 186¹, 192 (відгук про могутність козацького війська), 193², 194 (свідчення про втечу шляхти)
(VIII-3) 7, 8, 9¹, 11 (лист до примаса про формування Української держави), 16 (нав'язання відносин з Хмельницьким), 16-18 (порозуміння з Хмельницьким), 20, 21, 24-25 (захист козаків перед сеймом), 26-28, 30, 35, 44 (застереження Вишневецькому щодо зачіпок з козаками), 48, 50², 51, 52¹, 60, 61-63 (спроби під Острогом пробитись до Хмельницького на переговори), 64 (звинувачення поляками у зраді), 65 (звіт після Пилявецької битви), 66, 73, 74, 75 (втеча з-під Пилявець), 102-104 (участь в елекційній боротьбі), 106 (пропаганда ідеї короля), 108 (підтримка Яна Казимира), 119⁴, 121 (комісарство до козаків), 127, 128, 139 (план посольства до Хмельницького), 140, 141¹, 142-145 (переговори в Переяславі), 148-149 (намагання стримати польські напади на Поділля), 151-153 (умови перемир'я), 155-156 (повер-

нення з переговорів), 157-158 (інструкції від короля на нові переговори), 158-159 (лист до Хмельницького), 160, 161 (ірон. порівн. з Макиавеллі), 161-162 (поради гетьманові), 164-165 (втрата надій на перемир'я з козаками), 166 (пошук союзників серед козацьких полковників), 167 (втеча з Гощі), 176 (відомості про секретну раду козаків), 178, 181², 199, 209 (переговори з Хмельницьким під Зборовом), 218, 227-231 (спроби домогтися повернення до Києва), 232-234 (лист до Хмельницького), 235 (в'їзд до Києва), 236 (лист до короля із застереженням проти війни), 237, 238, 244, 257, 258, 261 (намова митрополита відмовитися від участі в сеймі), 264 (призначення військовим комісаром у Києві), 266, 268, 269 (вимога до гетьмана покарати Нечая), 270 (зневіра в дієвість зборівських угод), 271, 275, 281 (український сейм у Києві), 282 (стриманий прийом у Хмельницького), 283-285, 286-288 (листи до короля та Потоцького про утримання від війни)
(IX-1) 9² (реляція королю), 13, 15²-16¹ (київський з'їзд з гетьманом), 17, 18, 21 (лист Хмельницького), 22, 23-24 (лист королю про втечу селян за Дніпро), 25-31 (релігійна справа), 37-40 (заходи щодо московського ультиматуму), 43², 46, 47,

51, 56, 63, 64, 66-69, 71, 73-76, 78-79 (задніпровські розрухи), 104³, 105 (листи до Потоцького), 107, 108, 110, 111, 112-113 (прийом Акундинова), 127, 132, 139, 145-153 (заходи для заспокоєння козаків), 155, 158-164 (спроба зупинити війну з козаками), 169-172, 176, 184, 188, 190-192 (спроби переговорів), 195³ (смерть брата), 202, 203, 213, 231, 276¹, 293, 307¹, 334, 340, 345 (поява в польському таборі), 347, 349, 350², 351¹, 352 (комісар у Білій Церкві), 354-355 (небезпека від козаків), 358, 360 (відновлення переговорів), 363, 364, 366, 375 (згода з Потоцьким), 376, 378, 381 (вбивство слуги), 382-384 (приборкання непослушних), 385, 387, 389, 395-397 (відносини козаків з поляками), 400-402, 405, 413, 415, 418, 419, 430, 431, 472, 473, 482-484 (волоська справа), 509 (його смерть і підозріння поляків), 561
(IX-2) 871, 885, 1012-1013 (опис двору в Мені), 1093, 1166, 1240, 1509-1519 (переговори з Косовим у 1650 р.), 1522

(X) 309

його жінка, див. Богушевич Анастасія-Христина

Кисіль Микола (помилк., Кисіль Юрій), новгород-сіверський хорунжий, пізн. черкаський староста, брат Адама Киселя **(VIII-1)** 70, 71

- (VIII-3) 121 (комісар до козаків), 140 (участь у нараді з київськими ченцями), 141 (парламентар до Хмельницького), 143 (вручення Хмельницькому королівської хоругви), 144 (невдалі переговори з козаками), 156 (повідомлення королеві про переяславське посольство), 157, 158¹, 182 (у поході під Меджибожем) (IX-1) 63³, 64 (королівський посол), 66-67 (з'їзд в Ірклєві), 71, 79, 146, 151, 178¹, 195 (загибель під Вінницею), 203 (відгук про нього Хмельницького)
- Кисіль Олександр, чернігівський підстолий (VIII-2) 115²
- Кисіль Остафій (Діпліц Гелясій), православний полеміст (VI) 489⁴, 550¹ (VIII-1) 84², 98
- Кисіль Юрій, помилк., див. Кисіль Микола
- Кисляк Роман, селянин (VI) 292
- Кислякович Семен, селянин (VI) 292
- Кистяковський О., вч. (V) 356¹, 624, 650
- Китоврас, міф. (III) 464, 560
- Кичкирєвая Олена, київська зем'янка (VI) 308, 309
її чоловік (VI) 308
- Кишевич Федір, козацький отаман (VII) 163
- Кишка (V) 264¹
- Кишка, литовський гетьман початку XVI ст. (IV) 284
- Кишка Лев, його рукопис (VI) 590¹ (VII) 457¹ (VIII-1) 91¹, 95¹
- Кишка Петро, полоцький воєвода, дорогичинський староста (V) 31, 34, 35
- Кишка Ян, жмудський староста (VI) 423, 480
його жінка, див. Острозька Гальшка
- Кишка Януш, полоцький воєвода, гетьман Великого князівства Литовського (IX-1) 219 (IX-2) 872
- Кишки, шляхтичі (V) 30, 31¹, 33 (VI) 598
- Киян Степан, селянин (VI) 266
- Кібак, див. Копек-хан
- Кізеветер О., вч. (III) 529
- Кілян Грек з Білгорода (можл., Валєта Кілян), купець (VI) 63
- Кіляун, султан (IV) 298⁴
- Кінга, див. Єлизавета, донька короля Андрія II
- Кінга, угорська королівна, жінка Болєслава краківського, донька короля Бєли, св. (II) 483, 485 (III) 75
її сестра, див. Констанція, жінка Льва Даниловича
- Кіндратенко, див. Кондратенко
- Кіндратенко Богдан, козак (IX-2) 870, 958-959 (посольство до царя), 1020⁴
- Кіннам (Cinnamus), грецький історик (II) 153, 189⁴, 190¹, 441³, 442¹
- Кінталь (Кандавль), руський король (I) 443
- Кіперт Г. (Kierpert H.), вч. (I) 137³, 163¹
- Кір, цар (I) 92
- Кірим-ага, татарський посол (IX-2) 694
- Кіркор А.-Г., вч. (I) 44¹, 130¹

(II) 579

Кірпічников О., вч. (I) 315³, 436¹
 Кітан, половецький старшина (II)
 86

Кішка, див. Кишка

Кішка Самійло (Кошка, Kostka, Koszko), козацький гетьман (VII) 159, 246-247 (загальна характеристика діяльності), 248-249 (вимоги козацтва до польського уряду), 249 (скинення з гетьманства), 250⁵, 251 (лист до коронного гетьмана), 252 (заслуги перед козацтвом), 281¹¹, 284-285 (титул гетьмана), 287 (родовитий шляхтич), 315-316 (лівонська кампанія), 369, 389², 574-577 (герой народної думи), 580, 583
 (VIII-1) 221

Клавдій, римський імператор (I)
 145¹, 147

Клавдіус з Лотарингії, литовський полковник (IX-2) 841

Клаїч В. (Klajić V.), вч. (I) 212¹

Кланевський, козацький посол (IX-1) 227

Клапрот (Klaroth J.), вч. (I) 126⁴

Кленард, автор граматики (VI) 520⁴

Кленафоські, див. Кальнофройські

Клеопатра, єгипетська принцеса, жінка Антонія (VIII-3) 76

Клепатський П., вч. (VIII-2) 197

Клещівські, шляхтичі (VI) 282, 283

Клещовський, зем'янин (VI) 282

Клим, див. Клим Смолятич

Клим, козацький хорунжий (IX-2)
 1205

Клим Смолятич (Клим, Климент, Смолятич Клим), митрополит (II) 155, 156, 183, 281
 (III) 222², 263-265 (поставлення митрополитом), 282,

319, 458, 460, 461, 467, 470-471 (літератор), 474-475 (полеміка), 477², 499¹, 500¹, 546, 557

(V) 401, 402

Клиماشко, селянин (VI) 267⁵

Клименко Василь, див. Климятенко Василь

Климент, античний письменник (I)
 120¹

Климент, див. Клим Смолятич

Климент, новгородський боярин (III) 372

Климент, св., див. Климент I

Климент I (Климент, св.), папа, св. (I) 565

(III) 263, 467, 469, 472, 473, 564, 565

Климент III, антипапа (III) 480, 481

Климент V, папа (III) 113, 114¹

Климент VI, папа (IV) 30, 34, 35, 36, 41²

(V) 422, 423, 427

Климент VII, папа (IV) 346, 347

Климент VIII, папа (I) 226

(V) 544, 582¹, 585, 589, 597-600, 605, 606, 612-614, 617

(VII) 181, 198, 202, 580

Климентьев Василь, див. Климятенко Василь

Климів Григорій, стародубець, московський вістун (VIII-3) 30, 34

Климів Яків, білоцерківський військовий суддя (IX-2) 1011

Климко, селянин (VI) 268

Климко з Гадяча, козак (VIII-2) 34

Климко з Єсмани, козак (IX-1) 471³

Климкович Василь, селянин (VI)
 269

Климов, московський вістун, стародубець (VIII-2) 116, 145³, 173

Климович Василь, учень (VII) 421

- Климович Лукаш (Лукаш), козацький полковник-пушкаривець (X) 240¹, 258, 273, 333, 336
- Климовський Лука (Лукаш-лікар), лікар у козацькому війську (VIII-3) 187³ (свідчення про облогу Збаража), 220 (легенда про Зборівську угоду), 222 (легенда про ясир та Зборівську угоду), 223^{1, 2}, 224², 257 (відомості від гетьмана про збір ради на Росаві), 273², 274 (характеристика чигиринського полковника Вешняка) (IX-1) 172
- Клим'ята, галицький боярин (III) 308
- Клим'ятенко Василь (Клименко Василь, Климентьев Василь), чигиринський сотник (IX-2) 966, 1054², 1064³, 1066¹, 1074 (посольство до царя), 1078, 1079¹, 1192 (вісті сівському воеводі про польських послів до гетьмана) (X) 84, 99³
- Клинець, учень (VI) 335⁶
- Клирик, див. Острозький Клирик
- Клих, кметь (V) 154
- Клиша Яцко, див. Кліша Яцко
- Клиша Яцко, наказний білоцерківський полковник (IX-2) 870, 921¹ (посольство до Москви), 955-956 (посольство з "язиками" до царя), 1028
- Клишенко Якуш, запорожець (X) 84
- Клишка, боярин (V) 170
його батько (V) 170
- Клишкова, жінка боярина Клишки (V) 170
- Клію, міф. (VIII-2) 219
- Кліша Тишко, білоцерківський сотник (VIII-1) 316
- Кліша Яцко (Клиша Яцко), козацький сотник, пізн. полковник, посол (VIII-1) 39, 137, 174, 262, 316
- Клодзінський, полковник, товариш Кондрацького (IX-1) 578²
(IX-2) 706, 707
- Клодзінський, шляхтич (VI) 277
- Клонович С., див. Кльонович С.
- Клочков, московський посол (IX-1) 558¹
(IX-2) 661 (місія в Криму)
- Клюге Ф. (Kluge F.), вч. (I) 249⁵
- Клюка Гаврило, селянин (VI) 292
- Клюс Яшко, шляхтич (VI) 236, 367¹
- Ключевський В., вч. (I) 76^{3, 4}, 282¹, 361³, 374⁴, 378², 381¹, 396², 555, 609
(II) 253², 555
(III) 151¹, 228¹, 231³, 248¹, 249⁷, 285¹, 288¹, 302², 306², 336², 343¹, 346², 347¹, 353¹, 355^{1, 5}, 394⁴, 538, 542, 546, 547, 551-553
(VI) 15³
(IX-2) 760
- Ключовський, шляхтич (VI) 175
- Кльонович С. (Клонович С.), поет (VI) 390², 453⁴
- Кмита Олександрович, черкаський староста (VII) 98
- Кмита Филон (Филон Кмита), козацький отаман (VII) 163
- Кмити (Кміти), шляхтичі (V) 33
(VI) 158⁴, 236, 280, 282
- Кмитич, польський полковник (X) 293
- Кмитич Криштоф, староста (VII) 87, 91, 103, 104
- Кміт, сендомірський воевода (VI) 236
- Кміта, краківський воевода (V) 376¹
- Кміти, див. Кмити

Кнапський, польський лексикограф XVII ст. (V) 124³

Кнауер Ф. (Knauer F.), вч. (I) 41², 42^{2,4}, 43¹, 193¹

Кнегиницький Йов, див. Княгиницький Йов

Книш Федір, полковник (VII) 339

Книша, запорожець, посол до хана разом з Тимофієм Хмельниченком (VIII-2) 167

Кнут, датський принц, готландський герцог (II) 116, 117
його жінка, див. Інгеборга, донька Мстислава Володимировича Мономаховича

Кнут Великий (II) 33¹
його сестра (II) 33¹

Княгиницький Васько, шляхтич (VI) 242

Княгиницький Йов (Кнегиницький Йов), ігумен Скита Манявського (V) 267
(VI) 334, 487⁵, 552¹, 589
(IX-1) 119

Княгиницький Марко, шляхтич (VI) 242

Княгиницькі, шляхтичі (VI) 240, 245

Княгиницькі-Проскурчата (Проскурчата-Княгиницькі), шляхтичі (VI) 240

Кобилецький Григорій (Кобилецький Григорій), сотник Ніжинського полку, пізн. наказний ніжинський полковник (VIII-3) 280
(IX-1) 73
(IX-2) 936³, 1222 (слідство у справі Івана Дорошенка)

Кобилинські, шляхтичі (VI) 281

Кобилецький Григорій, див. Кобилецький Григорій

Коблянський Грицько, шляхтич (VI) 244

Коблянський Федір, шляхтич (VI) 244

Коблянські, шляхтичі (VI) 240

Кобринська Федора, княгиня (V) 277²

Кобринський, князь (V) 209¹, 292⁵, 300²

Кобринський Іван, див. Іван, кобринський князь

Кобринський Федір, див. Федір, кобринський князь

Кобринські, князі (V) 33, 294

Кобяк, половецький хан (II) 210, 212, 537
(III) 377, 378

Ковалевич Ждан, селянин (VI) 292

Ковалевич Ігнат, селянин (VI) 292

Ковалевський Григорій, осавул (IX-2) 1200

Ковалевський Іван (Ковалівський Іван), писар, пізн. генеральний осавул (IX-2) 1021 (посол до волоського господаря), 1117 (переговори з обложеними львів'янами), 1123, 1210, 1300-1302¹-1304 (місія до Семигороду), 1309 (повернення з семигородськими послами до Чигирина), 1310-1311 (обмова Груші перед гетьманом), 1321² (посольство до семигородців), 1324 (зустріч з Лопухінін), 1412-1413 (зустріч з Федором Бутурлінін), 1419, 1420 (зустріч з Лілієнкроною і Шебеші), 1421, 1423-1425 (дискусія з московськими послами щодо питання про київські ґрунти), 1426, 1428-1429 (участь у розмовах з Лілієнкроною), 1434 (намір гетьмана послати до шведів), 1437, 1439, 1467-1469

- (переговори з Желябужським)
(X) 64-65 (участь в укладенні українсько-шведського союзу), 74, 83, 138, 246 (розмова з Матвеевим про гетьмана), 334, 341 (секретна розмова з Матвеевим; колишній осавул), 379 (посольство до короля)
- Ковалевський М., вч. **(I)** 341², 562 **(IV)** 487
- Ковалевський Т. (Kowalewski T.), вч. **(VI)** 604
- Коваленко, герой народної пісні **(VII)** 56, 577
- Коваленко, козацький сотник **(IX-2)** 1037, 1038*
- Ковалівський Іван, див. Ковалевський Іван
- Ковалько, козацький отаман у Сучаві **(IX-1)** 591, 592
- Ковальницький М., вч. **(IV)** 154⁴
- Ковач (Kovács), вч. **(III)** 232¹
- Ковбаска Танько, селянин **(VI)** 266
- Ковнацький І., вч. **(II)** 578
- Ковшевич Р., вч. **(II)** 612
- Коген Хаїм, царгородський жид **(VI)** 71
- Когновицький К., вч. **(VII)** 453²
- Коголі, великий спатар Османської імперії **(IX-1)** 251*
- Когальничану М. (Kogalniceanu M.), вч. **(IX-1)** 83⁴, 480⁵, 513¹, 571¹, 590¹, 597², 600¹
- Коден, львівський купець **(VI)** 607
- Кожемяка Микита, герой билин **(II)** 351, 357
- Коженювський Ф., бернардинець **(VIII-1)** 84², 97²
- Козак, легендарний козацький отаман **(VII)** 67³
- Козаки-Звенигородці (Звенигородці-Козаки), шляхтичі **(VI)** 282
- Козаков, красноставський міщанин **(VI)** 256
- Козаковський, польський шляхтич **(VIII-3)** 38
- Козари, зем'яни **(VI)** 282
- Козарин, київський дружинник **(III)** 305
- Козарин, шляхтич **(VII)** 415
- Козарин Іван, учень **(VII)** 414
- Козаровські, шляхетська родина **(VII)** 171
- Козаченко Матвій, канівський сотник **(VIII-1)** 316
- Козачинський Микита, козак Павлоцького полку **(IX-2)** 947
- Козек(-а), князь **(VI)** 150, 317
- Козеки, див. Козики
- Козел Ісайя, див. Козловський Ісайя Трофимович
- Козел Олекса, наказний миргородський полковник **(X)** 153, 187², 229
- Козика Андрій, шляхтич **(VI)** 592
- Козики (Козеки), князі **(V)** 32
- Козинський Єфим, капітан солдатського строю **(IX-2)** 1214-1215 (посланець Репніна на переговори з Нечаєм)
- Козинський Кіндрат, лавник **(VI)** 261
- Козинський Михайло, волинський каштелян **(V)** 339²
- Козинські, шляхтичі **(V)** 32
- Козицький Д. (Kozicki D.), вч. **(IV)** 169⁴, 514³, 516
- Козич, полковник **(VII)** 339
- Козка Гарасим, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 143
- Козлов, московський піддячий, посол до козаків **(IX-1)** 114, 115, 118

Козловський, ротмістр (VII) 147
 Козловський Бенька, шляхтич (VI) 251
 Козловський І., вч. (I) 266⁴
 Козловський Іван, шляхтич (VI) 251
 Козловський Ісайя Трофимович (Козел Ісайя, Трофимович Ісайя Козловський), ігумен Михайлівського монастиря (VII) 420
 (VIII-1) 182³, 185, 186³, 319¹
 (VIII-2) 89, 97
 (VIII-3) 282
 Козловський К., вч. (V) 8¹
 Козловський Миколай, писар у полку Нечая (IX-2) 1259
 Козловський Олесько, шляхтич (VI) 251
 Козловський Ф., вч. (III) 529
 Козловський Хведор, шляхтич (VI) 251
 Козловські, українська родина з Поділля (IV) 289
 (VI) 14, 148^{*}
 Козяровські, селяни (V) 95
 Козьма (Косьма, Кузьма, Κοβμας), галицький єпископ (II) 469, 470
 Козьма Индикоплов (Индикоплов, Кузьма Индикоплов), автор (III) 460, 558
 (VI) 339¹, 343
 Козьма Празький (Празький Козьма, Cosmas), чеський хроніст (I) 488, 490¹
 Койтас-ага, кримський достойник (IX-1) 245
 Кокорев, московський воєвода (VIII-2) 76
 Кокорудз І., вч. (III) 551
 Кокошка Тома, городецький міщанин (VI) 257²
 Кокусъ, воловецький князь (II) 349
 його син (II) 349

Кокча, сучавський вірменин (VI) 72
 Кола Ян, суддя (V) 313
 Коланченко, див. Яненко-Хмельницький Павло
 Колачковський (Kołaczkowski J.), вч. (VI) 604, 622
 Колдечи, воловецькі князі (II) 531
 Колесса О., вч. (I) 554
 (II) 463³
 Количов, московський капітан, посол до поляків (IX-2) 952
 Колінка (Калінік), козацький полковник, кошовий (VIII-1) 137, 145, 155
 Коллар (Kollár J.), вч. (I) 79¹
 Колобичі, половці (II) 530
 Коловрат, граф, австрійський посол до Польщі (X) 316
 Колодинський Андрій, унітарій з Вітебська (VI) 434
 Колодій Іван, селянин (VI) 269
 Колодницькі, шляхтичі (VI) 611
 Колодруби, шляхтичі (VI) 242
 Колокір, див. Калокір
 Коломан (Colomanus, Kálmánt), угорський королевич, син Андрія II (II) 237-239, 282, 502, 575
 (III) 22, 31 (вінчання з Саломеєю у 1214 р.), 32, 33 (проголошення галицьким королем), 34 (повстання у Галичі 1215 р.), 35, 38-39 (боротьба за Галич 1220-1221 рр.), 40-42, 53, 113, 505, 510, 512, 513 (коронація), 514, 515, 517
 його жінка, див. Лешківна Соломія
 Коломан, угорський король початку XII ст. (I) 223¹
 (II) 113, 117, 412-414, 449, 487

- його перша жінка*, див. Предслава
його друга жінка, див. Евфемія, донька Володимира Всеволодовича Мономаха
його старший син (II) 117
- Колонтаєв, боярин (V) 290
- Колонтай, служебник краківського воєводи (IX-1) 561¹, 563, 575
- Колонтай, шляхтич (IV) 286, 486
- Колоша, отаман (VIII-2) 54
- Колудзький, ксьондз (VIII-1) 205
- Колчицький Стефан, учень (VII) 421
- Коляксай, син Таргітая, скіф. міф. (I) 110
- Кольчанин Малко, князь міста Кольця (I) 469¹
- Комари, зем'яни (VI) 282, 283
- Комари-Стаховські (Стаховські-Комари), шляхетський рід (IX-2) 1152
- Комарницький Григорій, депутат (VIII-1) 170¹
- Комарницькі, шляхтичі (VI) 240, 611
- Комаровський, депутат (VIII-1) 170¹
- Комаромі А. (Komáromy A.), вч. (II) 582
- Комашко В., вч. (II) 564
- Комендоне, нунцій (VI) 199, 432²
- Комиш Андрій, козацький депутат, осавул (VII) 251
- Комнен, див. Анна Комнен
- Комнен Андронік, герой романів (II) 441, 442
- Комнен Іоан, див. Іоан Комнен
- Комнен Мануїл, див. Мануїл Комнен, візантійський посол
- Комнен Мануїл, див. Мануїл I Комнен
- Комнен Олексій, див. Олексій Комнен
- Комнени, візантійська імператорська родина (II) 189, 442 (IV) 297 (VII) 518
- Комоєвські, шляхтичі (V) 32¹
- Коморовська, шляхтянка з Бережан (IX-1) 106³
- Коморовський (Kotogowski), шляхтич (IX-1) 102⁶, 106³, 348 (IX-2) 1014
- Коморовський Петро, комісар над козаками (VIII-1) 315 (VIII-2) 164
- Комулей, див. Комулович
- Комулович (Комулей, Komulovic L.), нунцій (I) 226 (VII) 198-200, 202
- Кон А. (Kohn A.), вч. (I) 541
- Конажевський, кам'янецький підсудок (IX-1) 474, 475², 493, 524⁴
- Конашевич, див. Сагайдачний Петро Конашевич
- Конашевич Антін Бут, див. Бут Антін Конашевич
- Кондаков М., вч. (I) 55¹, 57², 114³, 115², 123², 266¹, 272¹, 280¹, 283³, 300¹, 307⁴, 507², 509⁴, 539, 542, 543, 567 (II) 563 (III) 398^{1, 3, 5}, 399^{3, 4}, 400⁴, 430², 431², 434^{1, 4}, 444^{1, 2}, 445¹, 446², 447^{1, 5}, 449², 450^{1, 3, 4}, 451², 452^{1, 3}, 554, 555
- Кондирьов, московський воєвода (VIII-2) 40
- Кондратенко, див. Кіндратенко
- Кондратенко Іван, канівський сотник (X) 191
- Кондратович Герасим, отаман (IX-2) 1049 (заснування Сум)

Кондратович Григорій, учень **(VII)** 414

Кондратович Л. (Kondratowicz L.), вч. **(VII)** 589

Кондрацький Ян, ротмістр **(IX-1)** 75 (погром левенців у Медоборських лісах), 90 (розвідка в Молдавії), 198² (утеча з-під Вінниці), 262³, 445, 493-494 (боротьба з повстанцями на Подніпров'ї у березні 1653 р.), 513, 548 (карні експедиції проти повстанців літом 1653 р.), 551, 577-578 (висилка "добровольців" під його проводом у Молдавію), 580, 581-585 (облога Сучави), 591, 592, 596, 598 (гнів короля за звільнення козаків з-під Сучави)

(IX-2) 615-616 (експедиція у Молдавію), 651 (лист до короля з-під Сучави), 653, 654, 670, 671, 706, 878

Коневський, вч. **(VI)** 622

Конельський Федір, посольський писар **(IX-1)** 401, 409³

Конецпольський, провідник походу на Молдавію 1450 р. **(V)** 88

Конецпольський Криштоф, белзький воєвода **(VIII-3)** 209

Конецпольський Олександр, коронний хорунжий, чигиринський староста **(VI)** 177

(VIII-2) 25 (самовільний напад на татар восени 1647 р.), 26¹, 50 (суперечка з Вишневецьким за маєтності в Україні), 136 (скарга Хмельницького на нього), 139, 159, 160 (звинувачення Хмельницького в інтригах проти нього), 161 (арешт і

звільнення Хмельницького), 167, 171¹, 176, 181²

(VIII-3) 7 (призначення військовим провідником), 23, 37 (оборона Тульчина від повстанців), 39, 52 (мобілізація польських сил), 66-67 (переговори з Вишневецьким), 70 (похід на Костянтинів), 74-75 (паніка під Пилявцями), 81, 82¹, 84 (втеча до Львова), 89, 90, 100, 108 (підтримка Карла Фердинанда), 111, 113, 114, 130, 142, 143, 168 (репресії проти українців у Язлівцю), 180 (організація сил на Волині), 186 (оборона Збаража), 209¹

(IX-1) 13, 18, 20 (посланці до Хмельницького), 59², 63, 64, 66, 67, 72, 76, 107¹, 116, 154, 167 (повернення з іноземним військом), 200, 202, 244, 259, 262, 277¹, 278¹, 279¹, 285, 288, 301, 446, 595

(IX-2) 637, 638, 702, 808, 811, 814, 815, 914, 915 (конкурент на польну булаву), 1014 (наступ на Поділля), 1024 (універсал до підданих), 1036¹, 1052 (сутичка з козаками під Животовом), 1160, 1166, 1181, 1183, 1547

Конецпольський Станіслав, сендомирський воєвода, польний, пізн. великий коронний гетьман **(VI)** 191, 281

(VII) 363, 380, 385, 442 (турецька неволя після цецорської поразки 1620 р.), 517, 527, 536¹, 539-540 (роз'єднання козацько-татарського союзу), 540 (листування з

Мегмед Дяком), 541-543, 544-545 (початок польсько-козацької війни 1625 р.), 546⁵, 551-556 (кампанія 1625 р.), 560, 589

(VIII-1) 20-21 (козацький реєстр 1625 р.), 22, 24-29, 30 (посольство козаків 1626 р.), 31¹, 50, 57, 61, 65³-67, 69, 70, 72¹, 73¹, 99-101, 102-103 (початки кампанії 1630 р.), 104-105, 106-113 (перяславська кампанія), 113-116 (переговори з козаками), 117-119 (перяславська угода 1630 р.), 119-120 (наслідки кампанії), 121-128^{2, 3}, 130, 131², 132, 147, 152 (агітація між козаками за Казимира), 153, 154, 186, 203, 204 (вимоги до козаків), 207-208 (загроза турецької війни), 209, 210-212 (козацька справа у 1634-1635 рр.), 213 (побудова Кодака), 218, 219, 223, 224, 226-230, 235, 236, 239-240 (спроба втрутитися у кримські міжусобиці), 243¹, 245, 246², 247-249, 251 (заклик козаків для допомоги), 252-258 (початок козацького повстання 1637 р.), 260, 262-263, 265, 269¹, 272 (пропозиція реформи козацького устрою), 274-278, 282, 285-287¹, 288, 304, 309², 315, 320

(VIII-2) 7, 10-13 (перспективи війни з Туреччиною і Кримом), 16 (скарги на татарські напади), 17 (погром татар під Охматовом 1644 р.), 19, 20 (смерть у 1646 р.), 22, 27 (інструкція канівському полковникові),

28 (відновлення Кодака у 1639 р.), 31-33, 44, 121, 132¹, 134, 139, 140-141, 142-144 (поголовски після смерті), 159¹, 182, 196, 200

(VIII-3) 81, 146

(IX-1) 11, 64³, 71, 109⁴

(IX-2) 915

Конєцпольські (Koniecpolscy), шляхетська родина **(VI)** 250, 279, 280, 282

(VIII-1) 208¹, 320

(VIII-2) 20⁴, 25

(VIII-3) 209¹

(IX-1) 18, 64³, 292

Конечний Ф. (Konieczny F.), вч. **(IV)** 128¹, 129³, 161¹, 464, 469, 470, 472, 473, 503, 512

Конєв Б., вч. **(I)** 225¹

Кониський Г., псевдоавтор "Історії Русів"**(VII)** 564

(VIII-2) 214, 215

(VIII-3) 262³

Конкуров, вч. **(IX-2)** 867

Конон, син баварського герцога Отона **(II)** 30

Кононів Петро, кухмістр, митрополічий слуга **(IX-2)** 747¹

Кононович Сава, перяславський полковник, козацький старший **(VIII-1)** 250-253, 255, 256, 264, 272, 284, 285

Кононович-Горбацький Йосиф (Горбацький-Кононович Йосиф), кївський ректор **(VIII-2)** 90², 96¹, 97

(VIII-3) 262³

(IX-2) 860

Конопка, шляхтич **(IV)** 177

Коноплев, вч. **(V)** 655

Конрад, коморник **(V)** 314

Конрад (Congradus), мазовецький князь **(II)** 21¹, 369⁶, 371, 372¹, 381³, 388, 404²

- (III) 46-47 (союз із Данилом Галицьким), 54-55 (розрив із Данилом), 59, 68, 77, 78, 80, 95, 96, 108 (стосунки з волинськими князями), 111, 381, 507, 510, 570
(IV) 6
його жінка (III) 510
його сини (Болеслав, Земовит) (III) 80
його внук, див. Земовит, добринський князь
- Конрад, саксонський герцог (IV) 120
- Конрад II, німецький імператор (II) 21¹
- Конрад III, німецький імператор (II) 153
(VI) 23
- Константинов Юрій, грек, молдавський посол (IX-2) 894³, 921¹-922² (відомості для Москви про події в Порті), 928, 956 (посольство до царя)
- Константинович I., вч. (VI) 619
- Константинович М., вч. (II) 356⁵
- Константинович Федір, підполковник (IX-2) 1201-1202¹-1204 (московські звинувачення перед гетьманом), 1210 (рішення гетьмана про смертну кару), 1222-1223 (слідство Ждановича)
- Констанція (Constancia), жінка Льва Даниловича (II) 485³
(III) 68
її сестра, див. Кінга, св.
- Контаріні А., автор записок XV ст. (II) 279⁵
(VI) 17, 402
- Кончак, половецький хан (II) 106, 210-213, 226, 347, 531, 534, 537
(III) 336
- Конюховський Костя (Костька), товариш Акундинова (IX-1) 45, 57, 126
- Конюшенський Іван, козак (IX-2) 1201
- Копань Василь, козацький отаман (VIII-2) 36
- Копачик Хведор, селянин (VI) 266
- Копевський Юха, зем'янин (VI) 282
- Копек-хан (Кепек-хан, Кібак, Куйдадат), татарський хан, брат Джеббар-бірди (IV) 490
- Копера Ф. (Корета F.), вч. (II) 15³
(VI) 385¹, 617¹
- Коперницький (Kopernicki J.), вч. (I) 43¹
- Копецькі, шляхтичі (VI) 240
- Копинський Ісайя (Купинський), лубенський владика, київський митрополит (VII) 412, 423, 424, 436, 447², 520¹-522, 525¹, 588
(VIII-1) 18, 98, 134, 152-155, 160, 169, 171², 183-187, 194, 195², 200, 202, 319²
(VIII-2) 98, 100, 109, 110, 112, 114
- Копинча Лучка, селянка (VI) 265
- Копистенський Захарія, печерський архімандрит (V) 410², 411, 496, 532¹, 536¹
(VI) 425³, 435, 477, 488, 492, 498, 547¹, 570, 577, 589, 628
(VII) 405, 408-413, 418, 430, 529, 531, 532, 584-586
(VIII-1) 7, 8², 133
- Копистенський Михайло, перемиський владика (V) 571-572 (висвячення), 575, 585, 592 (відступлення від унії), 609², 612, 617
(VI) 244, 464³, 533, 591, 593, 630
(VII) 408⁵

- Копистенський Федір, шляхтич
(**VII**) 585
- Копистеринський Данько, зем'янин
(**VI**) 282
- Копистинські, шляхтичі (**VI**) 240,
246, 611
- Копистянський А., вч. (**IV**) 202³,
208³, 228², 235², 236², 237¹,
245¹, 246^{2,4}, 477, 481
- Копистянський Андрій, шляхтич
(**VI**) 244
- Копистянський Гаврило, шляхтич
(**VI**) 244
- Копистянський Олександр, шлях-
тич (**VI**) 244
- Копистянський Федір, шляхтич (**VI**)
244
- Копистянський Яцентій, шляхтич
(**VI**) 244
- Копицький Семен, шляхтич (**VII**)
155⁴
- Копицький Станіслав, ротмістр
(**VII**) 147, 148
- Копицькі, шляхтичі (**VII**) 148^{*}
- Копітар В., вч. (**VI**) 495⁵
- Копманн К., вч. (**VI**) 605
- Копоть, білоцерківський шляхтич
(**IX-2**) 1011
- Копоть, козак (**VII**) 85²
- Копоть, шляхтич (**VII**) 15
- Копоть Михайло, писар (**V**) 488
- Коппі К., вч. (**VIII-2**) 204
- Копрілі Мегмед-паша (Köprülü
Mehmed), турецький візир
(**IX-2**) 1354, 1446
- Копронім Костянтин, див. Костян-
тин V Копронім
- Коптевич Ян, турівський урядник
(**IX-2**) 1150
- Копті, шляхтичі (**V**) 32¹
- Корвин Матвій, угорський король
(**IV**) 327
- Кордиш, брацлавський чашник
(**IX-2**) 1093
- Кордиші, магнати (**VI**) 283
- Кордт В., вч. (**IV**) 503
- Кордуба М., вч. (**III**) 473¹
(**III**) 519, 545
(**IV**) 500
(**VIII-2**) 153³, 211, 222
(**VIII-3**) 101², 103^{2,3}, 104¹⁻⁴,
110¹, 112²
(**IX-1**) 5¹, 46^{3,4}, 47¹, 48¹, 529¹
(**IX-2**) 1338², 1345⁴, 1361,
1454³, 1466³
(**X**) 340¹
- Корето Грана Фердинанд де, авст-
рійський посол на елекцій-
ний сейм 1648 р. (**VIII-3**)
109
- Корецька, княгиня, черниця (**V**) 266
- Корецька, княгиня, мати Самуеля
Лещинського (**X**) 292²
- Корецька Анна з Ходкевичів (Ход-
кевичева Анна), княгиня
(**VII**) 586
- Корецький, князь (**VI**) 219
- Корецький, князь (**IX-2**) 1056 (по-
сланець до татар), 1318
- Корецький Богдан, луцький старос-
та (**IV**) 404
(**V**) 265
- Корецький Богуш, житомирський
староста, волинський, брац-
лавський воевода (**V**) 339²
(**VI**) 280, 306, 310-313, 318,
320, 322, 326, 327
(**VII**) 64, 96, 98
його мати (**VI**) 311
його жінка (**VI**) 318
- Корецький Кароль, волинський
каштелян (**V**) 339²
- Корецький Самуель (Корецький
Самійло; Korecki Samuel),
ропчицький староста (**VII**)
303², 304^{*}, 354, 356, 443,
546¹, 589

- (VIII-3) 168-169 (кара для учасників повстання), 252, 265-267 (репресії у волинських володіннях)
 (IX-1) 428
- Корецькі, князі (V) 14, 29, 32
 (VI) 277, 280-282, 285
 (VII) 99, 259¹
 (VIII-1) 104
 (IX-2) 1318
 (X) 292²
- Корженко, див. Коцовський В.
- Корзон Т., вч. (VII) 479⁷
 (VIII-2) 222
- Корибут (Дмитро-Корибут, Корибут-Дмитро; можл., Koddege), син Ольгерда Гедиміновича (IV) 65⁷, 67², 68, 129, 134²⁻³, 135, 141, 162 (війна з Кейстутом 1382 р.), 166, 167, 168 (поразка в боротьбі з Витовтом), 170, 175¹, 178, 450(?), 451-454, 456, 466, 514-516
 (V) 8, 289
його донька, див. Анастасія
його сини, донька (IV) 516
- Корибут-Дмитро, див. Корибут, син Ольгерда Гедиміновича
- Корибутович, див. Федір, син Корибуто Ольгердовича
- Коригайло (можл., Koddere), син Ольгерда Гедиміновича, мстиславський князь (IV) 450 (?), 514, 515
- Коринфський А., вч. (I) 339²
- Коритинський Гаврило, луцький бургграфій (VIII-2) 115²
- Корицінський Стефан, підканцлер, пізн. коронний канцлер (IX-1) 453, 459 (повідомлення Щитницького з Яс), 461, 463, 504, 506 (лист до калмиків), 531 (питання союзу з Ракоцієм), 579, 581, 583, 589, 598²
- (IX-2) 625 (переговори з посольством Репніна), 626, 631, 632¹, 653, 656-657 (лист від гетьмана), 667, 685 (занепокоєння з приводу облоги короля під Жванцем), 693, 695-698 (замирення з татарами), 701, 703-706¹, 708, 731, 760, 761, 773 (донесення Тишкевича про Переяславську угоду), 780, 781 (антикозацькі директиви посла до Порту), 887 (реляція від посла з Криму), 900³ (лист від Георгіци), 1043¹, 1052¹, 1059¹ (лист від Потоцького), 1093 (сеймова комісія у козацькій справі), 1096, 1197, 1211, 1234², 1340 (підготовка австрійського посередництва у переговорах з козаками), 1360 (лист від Виговського), 1363 (деталі листа Виговського), 1415, 1509
 (X) 40, 293¹, 294, 305, 307², 346
його син, ротмістр (IX-2) 698, 706
- Корицький, козацький отаман (VIII-3) 184⁴
- Корицький, ротмістр у польському війську (VIII-3) 46, 53, 55⁷
 (IX-1) 178⁷, 182, 448, 470
 (IX-2) 653 (вісті з-під Сучави), 706 (переговори з татарами під Кам'янцем), 1019, 1069 (відбуття з України на сейм), 1090 (посольство до хана про допомогу)
- Корицькі, князі (V) 32¹

- Коріат (Коріат-Михайло, Михайло-Коріат), син Гедиміна **(IV)** 79, 95, 513
- Коріат-Михайло, див. Коріат, син Гедиміна
- Коріатович(-і) (можл., Koddere), князі **(III)** 102³, 182 **(IV)** 65¹, 79, 83, 85, 87, 89, 90¹, 91, 92, 94, 450(?), 456, 512 **(V)** 22, 80, 229, 246, 308 **(VI)** 27, 45, 249, 607
- Корінято Акурсії де, генуезький купець **(VI)** 62
- Коркошок, овруцькі шляхтичі **(V)** 99²
- Кормилець, пістун у Ярослава Мудрого **(II)** 12²
- Кормильчич, див. Володислав Кормильчич
- Кормильчичі, боярська родина **(III)** 12, 13, 19, 21¹ **(IV)** 431
- Корн Г. (Korn G.), вч. **(IV)** 43¹, 438
- Корн С. (Korn S.), вч. **(VI)** 30¹, 31¹, 606
- Карнеєв А., див. Карнеєв А.
- Корнилій **(VI)** 462⁵
- Корній, полковник **(IX-2)** 1202-1204, 1210
- Корнякт Костянтин, львівський міщанин **(V)** 557 **(VI)** 68, 209 **(VIII-1)** 87
- Коробка, полковник **(VII)** 352
- Коробка Єфим, див. Коробка Юхим
- Коробка М., вч. **(I)** 449² **(II)** 405²
- Коробка Федір, обозний Війська Запорізького **(VIII-3)** 245 **(IX-1)** 114, 435, 566 **(IX-2)** 724 (подарунки від царя), 735 (участь у Переяславській раді), 740 (присяга цареві), 760, 762 (переговори з Бутурліним), 838, 912, 924, 1170, 1365, 1368-1369² (посольство до царя з приводу обрання Юрія Хмельниченка гетьманом), 1374, 1375 (лист цареві від гетьмана), 1376 (інструкція гетьмана на посольство), 1377-1378 (переговори в Москві), 1381 (рішення царя до рішучих кроків проти козаків), 1412, 1421 (передача цареві польських листів до султана) **(IX-1)** 114 (протокольна зустріч Унковського), 435 (наказ від Виговського забезпечити московське посольство), 566 *його син*, посол до хана **(IX-2)** 1377
- Коробка Юрій, військовий осавул у штабі Золотаренка **(IX-2)** 929²
- Коробка Юхим (Коробка Єфим), козацький полковник **(IX-2)** 1154 **(X)** 70
- Коробченко Мойсей, білоцерківський осавул **(VIII-1)** 315, 316
- Коробчиць Андрій, боярин **(V)** 101
- Коробчиць Юхно, боярин **(V)** 101
- Короваї, магнати **(VI)** 282
- Король, моравський маркграф **(IV)** 438
- Корольков І., вч. **(V)** 655
- Коростіль, отаман у Карпа Скидана **(VIII-1)** 267
- Корсак Рафаїл, київський уніатський митрополит **(VIII-2)** 109
- Корсак Рафаїл, московський полковник **(IX-2)** 1025, 1026 **(X)** 243, 263, 265-267, 269, 283, 340

Корсаки, шляхтичі **(VI)** 598
 Корсаков Д., вч. **(I)** 185², 550
(II) 555
(IX-1) 7¹, 219²
 Корсунець (Korsuniec), козацький сотник **(IX-2)** 1037, 1038²
 Корсунець Марко, київський військовий суддя **(X)** 105, 284
 Корський, помилк., див. Карський Є.
 Кортошович Хведько, селянин **(VI)** 268
 Корф, литовський полковник **(IX-1)** 330
(IX-2) 874
 Корф С., вч. **(I)** 448², 613
 Корчовські, шляхтичі **(VI)** 281
 Корш Ф. (Korsch F.), вч. **(I)** 255², 316², 317²
 Кос Ф., вч. **(I)** 212¹
 Косагов Григорій (Касагов Григорій), стряпчий, московський посол **(X)** 259, 263, 267, 269
 Косак М., вч. **(V)** 262^{1,2}, 263^{1,2}, 266^{4,8}, 267^{1,2,6}, 268¹, 654
 Косаковський, брацлавський підсудок **(IX-1)** 164, 352, 366
 Косаковський, польський шляхтич, прихильник Ракоція **(IX-2)** 1322
 Косачович Григорій, боярин **(III)** 136²
 Косий Іван, козацький гетьман **(VII)** 319
 Косинський Іван, веркіївський сотник **(IX-2)** 932
 Косинський Криштоф (Kosinski), козацький гетьман **(VI)** 480¹
(VII) 176 (грамота на Рокитну), 179, 180, 181 (літературні легенди), 181-182 (походження і козацька кар'єра), 182-183 (суперечка з князем Острозьким за Ро-

китну), 183-185 (початок військових дій у 1592 р.), 188-189 (битва під П'яткою та капітуляція), 190-191 (похід на Черкаси і смерть), 192, 196, 212, 215, 281¹¹, 282¹, 283, 305, 307, 308, 580
(VIII-2) 51, 52, 130
 Косів Сильвестр (Kossow Syluester), мстиславський єпископ, пізн. київський митрополит **(VI)** 476, 520²
(VII) 411, 414², 420, 422
(VIII-1) 184 (участь у виборанні церков від уніатів), 190 (полемічний трактат про нові школи), 199 (об'їзд мстиславської єпархії), 319¹
(VIII-2) 90^{1,2}, 94 (видання київського Патерика), 95 (відгук про Петра Могили), 97, 98 (агітація за навчання латинської мови), 113¹, 114¹ (протиставлення Могили в працях Костомарова), 115 (наступник Могили на київській митрополії), 149-150 (місія канцлера Оссолинського в релігійному питанні)
(VIII-3) 61 (звернення Киселя з пропозицією щодо посередництва у переговорах з козаками під Костянтиновом), 65 (перебування в таборі козаків), 124 (зустріч козацьких військ у Києві), 127 (непевність у ставленні до козацтва), 134 (участь у переговорах козаків з приднаїнськими воєводами), 140 (розмови з Киселем), 141, 155, 156, 160, 165, 178⁴, 211², 213 (вимоги в пунктах Зборівської угоди), 216 (на-

дання королем місця в Сенаті), 234-236, 259 (відбуття на сейм), 260, 261 (свідомо від участі в роботі сейму), 263, 281-282 (Київський з'їзд), 284

(IX-1) 15², 16¹, 25-26 (справа православної церкви), 27 (погроза Хмельницького), 28, 29-30 (делегатія на сейм), 31, 32¹, 41¹, 42¹, 43¹, 47, 51, 64, 66 (з'їзд із гетьманом і київським воєводою), 67, 71, 78⁵, 110, 111, 113, 137, 139, 169, 170³ (посланець до Москви), 172-173 (лист від короля), 192, 202, 311 (догана від гетьмана), 314, 325¹, 327 (прохання до Ждановича залишити Київ), 328 (лист до литовського війська), 329, 330, 331⁵, 332¹, 333¹, 346 (посли до Потоцького), 389, 458⁴, 472, 493, 561

(IX-2) 614 (лист від Радзивіла), 626, 627, 728, 745-747 (опір Бутурлінові і приведення до присяги цареві), 750, 751, 759, 767-771, 776, 777, 788 (пункт у петиції до царя), 791, 796, 797, 798 (зустріч царських воєвод), 799-800 (конфлікт з воєводами), 805, 811, 816, 820 (вимога царя їхати до Москви на чолобитну), 824, 828-830, 852-853 (посольство до короля), 853-854 (нарада в Чигирині), 855-856 (донос ченця Рафаїла царським воєводам), 857 (супліка цареві), 858-860 (постулат церковної автономії), 861-865 (депутатія духовенства до царя), 866,

870, 876, 886², 901, 934, 938-939 (викриття Тафларієм), 949⁴ (лист від Радзивіла), 966, 974¹, 991, 994 (зустріч з патріархом Макарієм), 996, 998, 1000, 1001, 1034, 1035, 1081, 1083-1085, 1086 (конференція з Хмельницьким), 1088 (зустріч з Василем Бутурліним), 1095, 1112, 1163-1164 (розповіді київським воєводам про посольства в Чигирині), 1166, 1172 (звістки про наїзди польських комісарів до гетьмана), 1179 (згадка про шведське посольство до козаків), 1211, 1220 (благословенна грамота Никона), 1346-1347 (побоювання щодо польського проекту об'єднання церков), 1350 (зустріч з Кикінім), 1365, 1368 (вістка про смерть), 1373-1375², 1411 (московські спекуляції), 1476, 1493, 1504, 1509-1523 (дискусія з уніатами у 1650 р.), 1525

(X) 88 (похорон), 94, 99⁶, 100

Косінна Г. (Kossinna G.), вч. **(I)** 65², 107²

Косінський Р., торговець **(VI)** 177

Косіодор, див. Касіодор

Коскінен (Koskinen Y.), вч. **(I)** 544

Коснячка, київський тисяцький **(II)** 56

(III) 225, 353, 362

Кособуцький, козак **(VII)** 237²

Косой Феодосій (Кривий Феодосій), московський емігрант **(VI)** 423-425, 435

Костевичі, шляхтичі **(V)** 32¹

Костенко Дацько, чигиринський полковий хорунжий (VIII-3) 274

Костенко Нестор, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶

Костенко Яцко, канівський сотник (VIII-1) 316

Костеш, власник двору (V) 110¹

Костжевський Станіслав, козацький старшина (VII) 365

Костжевський Ян, козацький старшина (VII) 381, 385

Костин, польський жовнір (IX-1) 107

Костин Мирон, молдавський хроніст (IX-1) 83, 86⁴, 89, 480, 512, 513, 514, 524⁷, 532, 541, 570, 571¹, 581, 582, 587, 589, 597, 600
(IX-2) 976, 1498

його батьки (IX-1) 512¹

Костир Грицько, див. Лісницький Григорій

Костирський, наказний гетьман (IX-1) 468

(IX-2) 735 (участь у Переяславській раді), 742 (присяга цареві), 1372²

Костичковичі, шляхтичі (VI) 281

Костка, перемиський суддя (VI) 155, 236

Костка-Наперський Олександр-Лев з Шемберга (Наперський-Костка, Kostka-Napierski), польський повстанець (IX-1) 257, 264-270

Костки, шляхетська родина (IX-1) 267

Костко, другий чоловік Софії Тарнавської (VI) 447

Косткова, див. Тарнавська Софія з Одровонжів

Костомаров М., вч. (I) 184⁴, 373², 436¹, 442³, 582, 600, 606, 608

(II) 9², 405², 553, 554, 562

(III) 26¹, 308³, 404⁴, 453, 514, 537, 565, 566

(V) 554⁴, 555³, 557¹, 658

(VI) 15², 400¹, 401¹, 424¹, 431¹, 623, 631

(VII) 71², 72³, 82¹, 148², 181⁴, 212⁶, 225³, 308³, 389², 419², 500¹, 566, 567, 573, 578, 580, 582

(VIII-1) 117¹, 171², 237², 243¹, 259¹, 272¹, 273⁴, 274¹, 301³, 309², 319², 320, 321

(VIII-2) 114¹, 126³, 134², 166¹, 186¹, 189², 201¹, 205-208, 213-221, 223

(VIII-3) 15⁵, 29¹, 60¹, 73⁴, 75³, 81², 88², 104⁴, 109⁶, 125¹, 216³, 219², 224², 265³, 281^{1. 2. 3}, 285²

(IX-1) 63³, 74, 75, 87, 136², 165, 177, 210¹, 281¹, 282¹, 283¹, 284¹, 288, 299, 300¹, 303, 305, 333², 367², 394¹, 414, 419¹, 420¹, 431⁵, 436⁵, 438¹, 439, 440, 461¹, 463, 473¹, 495¹, 510², 578², 586, 587, 588²

(IX-2) 665³, 716, 752-755, 764, 767⁵, 781-783, 784, 877³, 920², 1015, 1098, 1099, 1124³, 1126², 1132, 1133¹, 1135², 1141^{2. 3}, 1199, 1474³, 1476, 1481, 1549

(X) 280¹, 328, 344², 351², 352¹, 376, 378

Коструб, міф. (I) 321², 339

Костюкович Онопрей, господар (V) 159

Костюшко-Валюжинич К. (Валюжинич-Костюшко К.), вч. (I) 540

Костюшковичі, овруцькі шляхтичі (V) 99²

Костя, селянин (VI) 292
 Костянтин, болгарський цар (II) 522
 Костянтин, див. Костянтин VII Порфирородний
 Костянтин, його "Временник" (VI) 339¹
 Костянтин, київський митрополит (II) 464
 (III) 222², 265, 277, 282
 Костянтин, князь (II) 560³
 Костянтин, муромський князь (III) 469
 Костянтин, рязанський князь (III) 57
 Костянтин, св., монастир (VI) 501²
 Костянтин, син Всеволода Юрієвича, ростовський князь (II) 233, 342
 Костянтин, син Добрині, новгородський посадник (II) 27
 Костянтин, син Кориата Гедиміновича, подільський князь (IV) 79, 87, 93
 (VI) 42, 249⁵
 Костянтин, син Ольгерда Гедиміновича (IV) 174, 455, 514, 515
 (V) 29
 Костянтин, спатар (IX-1) 517
 Костянтин, холмський посадник (III) 89
 Костянтин I Великий, римський імператор, св. (I) 507, 533, 534
 (V) 598
 (VII) 456
 (VIII-3) 126, 127, 251
 (IX-2) 1493
 Костянтин V Копронім (Копронім Костянтин), візантійський імператор (I) 564, 622
 (III) 289, 552
 Костянтин VII Порфирородний (Костянтин, Порфирородний Костянтин, Constantin

Porphyrogénite, Porphyrogénite Constantin, Κωνσταντίνου), візантійський імператор, історик (I) 95, 96, 157², 169, 170, 180³, 201-206², 3, 210-213, 223, 230⁴, 231-234, 236, 237, 241, 243, 253, 257⁵, 258, 264, 282, 283, 285-287, 289, 290, 304, 325, 386, 388, 398, 414, 415, 417²-419, 422, 423, 425, 433², 446, 447, 450, 451, 453, 461², 464, 496, 497³, 506, 507, 564, 568, 596, 603, 619-621
 (II) 275, 314, 361, 373, 384, 526, 527, 529
 (IV) 298³
 (VI) 7
 (VII) 67
 його син (I) 96, 506
 його жінка (I) 450
 Костянтин VIII, візантійський імператор, внук Костянтина Порфирородного, співправитель Василя II Болгаробойці (I) 496, 526, 527¹
 (II) 509²
 Костянтин IX Мономах (Мономах Костянтин), візантійський імператор (I) 508, 509²
 (II) 35-37
 його донька, див. жінка Всеволода, сина Ярослава Володимировича Мудрого
 Костянтин XI Палеолог (Палеолог Костянтин), візантійський імператор (V) 405
 Костянтин Безрукий, полоцький князь (III) 391
 Костянтин Давидович, новгород-сіверський князь (III) 178³
 Костянтин Ляскаріс (Ляскаріс Костянтин), автор грецької граматики (VI) 520

Костянтин Манасія (Манасія), хроніст **(I)** 567, 570¹
(III) 459, 464, 495¹
(VI) 343

Костянтин Сірославич (Сірославич), боярин **(II)** 443

Костянтин Юрієвич, оболенський князь **(III)** 180¹

Костянтин-Кирил, див. Кирил, св.

Кость, козацький бранець **(IX-2)** 1076

Кость, мазур **(VI)** 267

Кость, чигиринський товмач **(IX-2)** 722

Костька, див. Конноховський Костя

Косцелєцька Беата, див. Острозька Беата з Косцелєця

Косьма, див. Козьма, галицький єпископ

Кот Демко, селянин **(VI)** 292

Котел Іван, сотник полку Нечая **(IX-2)** 1276, 1277

Котельников, путивлець **(IX-2)** 688

Котіари, скіфський рід **(I)** 110

Котіс, боспорський цар **(I)** 95

Котковський, викладач курсу поезики у Києво-Могилянській академії **(VIII-2)** 96¹

Котлан-мурза **(IX-2)** 1058

Котлубай Е. (Kotlubaj E.), вч. **(III)** 570
(VIII-1) 206¹
(VIII-3) 181¹, 184¹, 185¹, 193³
(IX-1) 222⁴, 321¹

Котлубах (Кутлубуга, Kutlubachus), татарський хан **(IV)** 74, 79, 82

Котлубей, кам'янецький вірменин **(VI)** 58

Котлуш-мурза **(IX-2)** 1058

Котляр, лубенський бурмістр **(X)** 86

Котляревський Іван, український письменник **(III)** 502¹

Котляревський О., вч. **(I)** 311³, 331¹, 333³, 336³, 337¹, 552, 607
(III) 561

Котляревський-Белоґріц Л., див. Белоґріц-Котляревський Л.

Котляров С., вч. **(II)** 564

Котнарівський Юрій, див. Кутнарівський Юрій

Котошихін, піддячий Посольського приказу **(IX-2)** 751

Котян, половецький хан **(II)** 238, 240, 243, 246, 538, 540, 542¹, 546, 547⁴
(III) 42, 48
його донька, жінка Мстислава Удатного **(II)** 238

Коханка Лазур, селянин **(VI)** 266

Коханка Пашко, селянин **(VI)** 266

Кохановський (Kochanowski J.), вч. **(IV)** 176⁵, 464, 480
(VI) 448³

Кохановський Ян (Kochanowski Jan), польський поет XVII ст. **(VI)** 177

Коховський Веспасіан (помилк., Ваповський, Kochowski Wespazyan), польський історик XVII ст. **(VIII)** 67³, 578
(VIII-2) 82, 117¹, 120, 124, 125⁴, 5, 127, 147¹, 148, 152-156, 160, 161, 162, 204, 205, 211, 217
(VIII-3) 13¹, 46, 68³, 70², 73, 75³, 76, 77¹, 79, 80, 86¹, 96³, 98¹, 99, 110³, 124¹, 127¹, 129², 142¹, 143¹, 152^{1, 2}, 185², 189, 197, 219², 260¹, 261^{2, 4}, 267, 268, 273¹
(IX-1) 74, 75, 77, 86⁴, 88, 154⁴, 161, 164³, 165, 169, 170², 172, 173, 176, 181, 194, 195, 197, 198¹, 222², 234⁴, 239, 240, 244¹, 259², 284¹, 296, 332², 333, 340, 341², 346,

- 363², 365², 373, 377⁴, 392, 413¹, 419, 420¹, 436⁵, 438¹, 439, 440¹, 442, 447, 449¹, 455², 457², 490, 494, 495¹, 503, 509, 548¹, 551, 578², 583¹, 586¹, 587, 589, 590, 593, 594², 596
(IX-2) 664, 666², 667¹, 705³, 706², 707¹, 713, 873³, 876³, 884¹, 915⁴, 920², 1013, 1015-1017¹, 1020⁴, 1036, 1039, 1043, 1046-1048, 1051², 1060, 1061, 1086³, 1115, 1141, 1478
(X) 142², 344, 345¹, 351, 352⁻
- Коцебу А. (Kotzebue A., Kutzebue A.), вч. **(III)** 524
(IV) 168², 198², 203³, 204¹, 215⁻, 225², 477
(V) 519¹
- Коцик Іван, кметь **(V)** 154
- Коцовський В. (Корженко, псевд.), вч. **(III)** 567
(IV) 477
- Коцюби, зем'яни **(VI)** 608
- Кочасевичі, воловецькі князі **(II)** 531¹
- Кочкар, слуга Святослава Всеволодовича **(II)** 206
(III) 229, 381
- Кочубей В., його музей **(I)** 539
(IV) 487
- Кочубинський О., вч. **(I)** 74², 163¹, 221^{3,4}, 222¹, 540, 557-559
- Кошанський Іван, сотник **(IX-2)** 1262
- Кошерський Андрій Михайлович, див. Сангушко Кошерський Андрій Михайлович
- Кошерський Андрій Олександрович, див. Сангушко Кошерський Андрій Олександрович
- Кошин, львівський жид **(VI)** 175
- Кошичі, див. Кошки
- Кошка, боярин **(VI)** 284
- Кошка, див. Кішка Самійло
- Кошка Андрій, зем'янин **(VI)** 282
- Кошка Герасим, шляхтич **(VI)** 592
- Кошка Іван, зем'янин **(VI)** 282
- Кошка Матвій, шляхтич **(VI)** 592
- Кошка-Жоравицький Матвій (Жоравицький-Кошка Матвій), шляхтич **(VI)** 592
- Кошка-Жоравицький Януш (Жоравицький-Кошка Януш), шляхтич **(VI)** 592
- Кошки (Кошичі), українська шляхетська родина **(VI)** 282
(VII) 247
- Кошовий В. (К-й В.), вч. **(I)** 6¹
- Коялович Альберт Віюк (Koałowicz Albertus Wiiuk), хроніст **(IV)** 254¹, 354¹, 382, 383¹, 426, 488
(VIII-2) 202, 211
(VIII-3) 29¹, 30¹, 33, 148³, 163³, 181¹
- Коялович М., вч. **(I)** 603
(IV) 137¹, 386^{2, 3}, 387^{2, 3}, 388¹⁻³, 389¹, 390^{1, 3, 5}, 391^{1, 2}, 392^{1, 2, 4}, 393³, 394², 395¹, 396^{1, 2}, 398⁵, 399^{1, 2}, 400^{1, 3}, 401^{1, 2, 5}, 403^{1, 3, 4}, 404^{1, 2}, 405^{1, 2}, 406^{1, 4}, 407^{2, 4}, 408³, 409¹, 410³, 411³, 412³, 413¹, 414¹, 426, 491, 495, 496
(V) 71¹, 453³, 532¹, 536¹, 565², 567¹, 572², 603⁴, 658
(VI) 628, 632
(VII) 73², 449², 566, 587
(VIII-1) 17², 18², 19¹
- Кравець Івашко, чигиринський козак **(X)** 85
- Кравсар О., див. Краусгар О.
- Кравцов Д., вч. **(IX-1)** 5¹
(IX-2) 1509¹

Кравченко Василь, козацький посол
(IX-1) 75

Кравченко Іван, козацький сотник
(IX-1) 91, 92, 99², 100, 101,
102, 107²

Кравченко Іван, осавул Білоцерків-
ського полку, пізн. полков-
ник (VIII-3) 276
(X) 277, 281, 284

Крагштайн, див. Фрагштайн

Краєвський Криштоф, берестейсь-
кий міщанин (VI) 274

Краковецький Феофан, див. Крехо-
вецький Феофан

Кракула Борис, боярин Юрія-
Болеслава (III) 136²

Крамаренко, козацький сотник
(IX-2) 1037²

Крамарець Мисько, бориспільський
бурмістр (VI) 290

Крамер, автор XVIII ст. записок про
Галичину (VIII-2) 126²

Кранц Альберт (Krantz Albert), хро-
ніст (IV) 269², 271

Красенський-Борзобогатий Іван-
Іона, див. Борзобогатий-
Красенський Іван-Іона

Красінський, канонік (I) 218

Красінський Г. (Kraśiński H.), вч.
(VII) 566

Красінські, бібліот. Ординації, ру-
коп. (III) 72²
(IV) 360¹, 377³, 424, 425,
457, 474, 476
(VI) 89², 346⁵, 356¹, 359¹,
360⁴, 575²
(VII) 150², 337¹
(VIII-1) 119¹, 203², 205⁴
(VIII-3) 116¹
(IX-1) 319³
(IX-2) 767¹, 768⁵, 890², 1192¹
(X) 233², 314¹

Краснойській, польський шлях-
тич (VIII-1) 113

Красносельський, польський шлях-
тич (VIII-1) 113

Красносельський Мелетій, печерсь-
кий проповідник (X) 138

Красносельський Роман, зем'янин
(VI) 282

Красносельський Юхно, зем'янин
(VI) 282

Красносельські, магнати (VI) 282

Красноставський, польський шлях-
тич (VIII-1) 113

Красовський Іван, львівський брат-
чик (V) 556
(VI) 536²

Красовський Іван, сотник (IX-1) 387

Красовський Ол., вч. (III) 564

Краус Георг (Krauss Georg), семиго-
родський хроніст, шесбурзь-
кий нотарій (VIII-3) 103
(IX-1) 510, 521, 523, 541²,
544⁴, 571¹, 577, 583¹, 586,
587², 593, 594², 597⁴
(IX-2) 1319-1320, 1322,
1323, 1390

Краус Ф. (Krauss F.), вч. (I) 316²,
329², 357², 562, 563
(VI) 500³

Краусгар О. (Krawsgar O., Kraushar
A.), вч. (V) 651, 652
(VIII-2) 197
(VIII-3) 116¹

Крачковський Ю., вч. (V) 658

Крачон, гінець Ракоція до хана
(IX-2) 1433

Кревза Лев (Kreuzza Leon; помилк.,
Кевза Лев), уніатський епи-
скоп, полеміст (V) 408⁴,
414³, 535⁴
(VII) 409, 431
(VIII-1) 135

Крек Г. (Krek G.), вч. (I) 72³, 77³,
78⁴, 79¹, 142³, 163², 166²,
173⁶, 175³, 211¹, 244¹, 252¹,
265¹, 267¹, 269³, 275⁵, 276¹,

- 311³, 315³, 318¹, 320^{4, 6}, 321¹, 322^{2, 3}, 323², 324¹, 329², 336³, 547, 548, 562
- Крекшин Яків, посол Василя Шереметьєва (X) 243, 261
- Кременевський, смоленський урядник (IX-1) 459¹
- Кремер Г., вч. (I) 39¹
- Кремпський, козацький отаман (VII) 214, 224, 229, 230¹⁻²³²
- Крепі де-, граф (II) 33
- Кресловський Максим, учень (VII) 421
- Креховецький Іван Демкович, галицький шляхтич, корсунський полковий писар, пізн. полковник (VIII-3) 275 (IX-1) 28 (IX-2) 1021 (посол до Ракоція), 1062, 1086, 1517 (участь у релігійній дискусії 1650 р.) (X) 335, 339, 350, 367
- Креховецький Феофан (Краковецький Феофан), овруцький архімандрит (X) 98, 138
- Креховецькі, шляхтичі (VI) 240, 611
- Крехович, намісник (V) 397²
- Кречкович Іван, козацький писар (VII) 189, 283
- Кречмер П. (Kretschmer P.), вч. (I) 128¹, 265²
- Кречовський Станіслав-Михайло, див. Кричевський Станіслав-Михайло
- Кржицький, королівський секретар (IX-1) 275¹, 277¹
- Криванович Кузьма, шляхтич (VII) 101
- Кривда Іван, білоцерківський сотник (VIII-1) 317¹
- Кривенко, брацлавський наказний полковник (IX-1) 153, 180, 182
- Кривий Феодосій, див. Косой Феодосій
- Кривкович Димитр, учень (VII) 414
- Кривоблоцький Андрій (Krzywobłocki Andrzej), писар Війська Запорізького (VII) 529¹
- Кривонос Максим (можл., Кривошанка; Перебийніс, Krzywonos, Krzywonos), полковник (VIII-2) 121, 202 (VIII-3) 5, 28, 30, 39 (повстання на Брацлавщині), 42 (бій під Махнівкою), 45-46 (роль у повстанні, біографія), 47 (ідейні засади), 48 (відносини з Хмельницьким), 49-52, 53-55 (бої під Костянтиновом), 56-57 (бої під Меджибожем і Баром), 60-63, 69⁸, 72 (битва під Пилявцями), 78, 79, 80³, 81¹, 88 (здобуття Високого замку у Львові), 92 (капітуляція Львова), 95, 100 (під Замостям), 116, 143² (IX-1) 14, 184 (IX-2) 1479¹, 1486
- Кривоносенко, син Максима Кривоноса (VIII-3) 42, 181 (IX-1) 13, 14, 42¹, 236
- Кривопляс Яцко, селянин (VI) 292
- Криворотий, див. Болеслав III Кривоустий
- Кривоустий, див. Болеслав III Кривоустий
- Кривошанка (можл., Кривонос Максим) (VIII-3) 30¹
- Кривуля, осавул (VIII-2) 184
- Кривулька Панько, селянин (VI) 267⁵
- Крижановський Афіноген, монах (IX-1) 219, 220
- Крижановський Є., вч. (I) 212¹, 557 (II) 564

- (V) 653
- Крижановський С., вч. (III) 554
- Крижановський Степан, покойовий митрополита (IX-2) 747¹
- Криловський А., вч. (V) 432¹, 433¹ (VI) 536¹, 589¹, 632
- Кримко Манько, городецький міщанин (VI) 257²
- Кримський А., вч. (I) 554 (II) 403³ (VI) 551¹, 555³, 629 (IX-2) 967¹, 968¹, 975¹
- Криницький, шляхтич (VI) 277
- Криницький Іван, шляхтич (VI) 244
- Криницький Макарій, еромонах, митрополичий посол (IX-2) 759 (чутка про присягу Бутурліна козакам, 767-768 (розповідь про Переяславську раду), 832³ (доручення поляків), 855 (всланець до Литви), 856 (арешт київськими воєводами), 865 (заступництво митрополита і Павла Яненка-Хмельницького), 871¹, 1086
- Криницькі, шляхтичі (VI) 240
- Крип'якевич І., вч. (V) 636 (VI) 66², 255^{1, 2}, 499⁴, 500¹, 610, 623 (VII) 133¹, 569, 579 (VIII-1) 36^{1, 2}, 85¹, 87², 91¹, 94², 121¹, 132^{1, 2}, 319 (IX-1) 7, 56², 439² (IX-2) 1192¹, 1275, 1452⁴, 1477, 1544, 1549
- Криса Михайло, козацький полковник (VIII-3) 274 (IX-1) 16¹, 41, 42¹, 88³, 115, 200, 235⁶, 236, 242, 280³, 294, 295, 299², 312⁴(?), 352
- Кристин, перший львівський біскуп (IV) 74
- Кристин з Марцинкович, шляхтич (VI) 236
- Критський Андрій, отаман (VII) 135²
- Крицький, військовий скарбник у війську Ждановича (IX-2) 1393
- Кричевський Іван, писар Війська Запорізького (VIII-3) 245
- Кричевський Станіслав-Михайло (Кречовський Станіслав-Михайло), чигиринський, пізн. київський полковник (VIII-2) 118¹, 139, 161, 162, 167, 168, 175, 180¹, 183, 184, 223 (VIII-3) 182¹, 184 (IX-1) 14, 213, 215, 322 (IX-2) 1485^{1, 2}, 1486
- Кричинський Шимон, шляхтич з Отинії (VIII-3) 94²
- Кришковський, протестантський пастор (VI) 431, 432
- Криштафович М., вч. (I) 30¹
- Криштоф, львівський вірменин (VI) 71
- Криштоф de Sancto Romulo, див. Христофор де Санто Ромульо
- Криштофович Лукаш, канівський сотник (VIII-1) 316
- Криштофський, польський ротмістр (IX-1) 445
- Крокушенко Терешко, бориспільський бурмістр (VI) 290
- Кроль Йоско, городецький міщанин (VI) 257²
- Кромвель Олівер, англійський протектор (IX-1) 252, 429 (IX-2) 1107, 1130, 1487 (X) 67³
- Кромер Мартин, хроніст (II) 52³, 454¹, 576 (III) 5¹, 532

- (IV) 25², 74, 90¹, 171², 174², 281⁴, 356, 359, 398, 407, 438, 446, 456, 457, 467, 504
(V) 316, 317³, 321², 405¹
(VI) 271
- Кромчанин Гришко, запорожець (VIII-1) 153
- Кропивницький Михайло, брацлавський підсудок, депутат (VII) 430²
(VIII-1) 85, 86, 89, 90, 92, 93, 142, 147, 168, 170, 171, 174, 176-179
- Кропивницькі, шляхтичі (VI) 611
- Кропотки, шляхтичі (V) 32
- Крошинські, шляхтичі (V) 30, 32¹
(VI) 598
- Круг Ф. (Krug Ph.), вч. (I) 603, 607, 613, 615, 617, 618, 622
(III) 547
- Кругля Гриць, селянин (VI) 266
- Крузій, автор граматики (VI) 520⁴
- Крукеницькі, шляхтичі (VI) 611
- Круковський Самійло, козацький посол з полку Нечая (IX-2) 1273
- Крумбахер К. (Krumbacher K.), вч. (I) 175³, 441¹, 564, 568
(II) 559
(V) 530²
- Крупа Григорій, міщанин (VII) 211
- Крупецький Атаназій, королівський канцелярист, перемиський уніатський владики (VI) 244, 245, 590
(VII) 429, 457², 500, 501
(VIII-1) 165, 182, 183, 194, 198, 199
(VIII-2) 85, 87, 91²
(VIII-3) 263
(IX-1) 31
(IX-2) 1518, 1520
його брат (VIII-1) 199
- Крупович М., вч. (IV) 168², 175¹, 466, 479
- Круповичі, бояри (V) 172¹
- Кругневич Гаврило, козацький гетьман (VII) 249, 250, 283, 317, 319
- Крушельницькі, шляхтичі (VI) 240, 611
(VIII-1) 182³
- Крушинський Л., вч. (II) 564
- Круші, шляхтичі (VI) 277
- Крюковський, кобзар (VII) 576
- Крюковський Михайло, сотник у полку Нечая (IX-2) 1168(?), 1382¹
- Ксеркс, перський цар (VII) 480¹
(IX-1) 264, 357
- Ксілюрги, родина (III) 421
- Кубала Л. (Kubala L.), вч. (VI) 288²
(VIII-1) 190⁴
(VIII-2) 7², 13³, 23³, 146^{· 1}, 147¹, 148⁴, 180¹, 193³, 196, 202, 222
(VIII-3) 6², 9², 18², 68³, 85^{3,4}, 86¹, 87⁴, 88², 101², 106¹, 110³, 112^{1, 2}, 114⁵, 119⁴, 124², 130[·], 135¹, 140^{1, 2}, 180³, 185², 188, 197³, 198¹, 204¹, 209¹, 215¹, 218^{1, 3}, 221³, 244¹, 260¹, 270³
(IX-1) 33², 37¹, 87, 266², 267², 280³, 281[·], 401², 402³, 406¹, 407¹, 411¹, 432⁵, 438¹, 440, 473¹, 484¹, 507, 510², 521, 530, 531¹, 552, 574¹, 587²
(IX-2) 624¹, 663¹, 667², 677^{2,4}, 678², 714, 716, 779², 780², 807³, 871², 873, 875², 877³, 884^{3, 5}, 889, 893¹, 894⁴, 900³, 901^{· 1, 2}, 915², 918¹, 920², 956⁴, 957¹, 1014, 1043^{· 2}, 1054, 1056³, 1060, 1079⁴, 1096², 1100⁴, 1104³

- 1110¹, 1115³, 1124^{1,4}, 1130^{1,2}, 1131⁵, 1137⁷, 1142, 1147, 1148^{2,3}, 1149, 1169¹, 1170^{3,4}, 1171², 1172⁴, 1179, 1191, 1196^{1,2}, 1199, 1233¹, 1240¹, 1243⁶, 1245³, 1248², 1296⁵, 1320², 1327², 1333², 1335, 1338², 1345¹, 1363, 1379¹, 1385¹, 1386^{3,4}, 1387¹, 1391¹, 1399¹, 1407², 1445¹, 1456², 1467², 1474, 1478², 1487, 1488^{2,3}, 1489, 1490, 1491, 1507
(X) 55¹, 305, 306², 307⁴, 317, 318¹, 319³, 328, 330¹, 332^{2,3}, 340¹, 344², 351^{1,2}, 352¹, 367¹
- Кубарєв О., вч. (I) 599
(III) 565
- Кублицький Кость, посол Пушкаря до царя (X) 140
- Кугіт Курило, селянин (VI) 266⁴
- Куденевич Дем'ян, герой повісті (III) 495
- Кудиновський Андрій (Kudinowski Andrzej), козацький посол (VII) 556
- Кудренки, зем'яни (VI) 282
- Кудринович Грицько, боярин (III) 136²
- Кудринський Ф., вч. (V) 603⁴, 660 (VI) 567¹
- Кудря Корній, козацький посол, сотник у Острияниці (VIII-1) 249, 302 (VIII-2) 75¹
- Кудряно, зем'янин (VII) 48
- Кузя, козацький отаман (VIII-1) 272, 279
- Кузьма, безмездник (II) 383
- Кузьма, див. Козьма, галицький єпископ
- Кузьма, красноставський міщанин (VI) 256
- Кузьма Индикоплов, див. Козьма Индикоплов
- Кузьма-Андрій (Андрій-Кузьма), проповідник (VI) 424³, 434⁷
- Кузьменко Кіндрат, посол Пушкаря (X) 165
- Кузьмин Марк, городецький міщанин (VI) 257²
- Кузьминський Федір, козацький посол (VIII-1) 162
- Кузьмич Васько, шляхтич (VI) 236²
- Кузьмич Волчко, шляхтич (VI) 236
- Кузьмичович Іван, маляр (VI) 376¹
- Кузьмін, московський посол у Крим (IX-1) 175⁷
- Кузьмін Є., вч. (VI) 384³, 385¹, 620, 621
- Кузьмін Тимофій, дяк (IX-2) 1200 (посольство до Хмельницького), 1203¹, 1205 (інструкції щодо загибелі сотника Петровича), 1211 (прощальна аудієнція у гетьмана), 1214-1216 (додаткові накази у справі Нечая)
- Куйбідинський Стецько, красноставський міщанин (VI) 256
- Куйдадат, див. Копек-хан
- Кукла, козацький отаман (VIII-1) 277
- Куколь, див. Зизаній Лаврентій, Зизаній Стефан
- Куколь Василь, осавул Брацлавського полку (IX-2) 1089
- Кукольник П., вч. (V) 624
- Кукша, християнський проповідник, св. (I) 516 (II) 334
- Кулага Захар, козацький отаман (VII) 169, 170
- Кулага Іван (Петржицький Кулага), козацький гетьман (VII) 369

- (**VIII-1**) 28, 56, 118, 130, 131, 132, 136, 137, 145, 146, 152-156
(X) 296
- Кулаковський Ю., вч. (**I**) 42⁴, 43¹, 58¹, 70¹, 122¹, 124⁵, 125², 126³, 127¹, 143², 462³, 539, 541, 546, 557, 564, 611¹
(II) 73¹, 507³, 511¹, 515⁵, 516², 522⁴, 523¹, 524³
(III) 249¹
- Кулашенко Гаврило з Переяслава (Кулашенко Гаврило, Kaluszenko), сотенний отаман, козацький посол (**VIII-1**) 118, 252, 316⁶
- Кулашенко Гаврило, див. Кулашенко Гаврило з Переяслава
- Куликов, піддячий (**IX-1**) 220⁴
- Кулина, героїня народної пісні (**VII**) 575
- Кулій Максим, сотник Корсунського полку (**VIII-3**) 275
- Куліш П., вч. (**III**) 146¹
(VI) 465¹, 609, 624, 630, 631
(VII) 69³, 71², 95¹, 117², 181⁴, 203⁴, 204³, 209⁵, 212³, 213³, 215¹, 238⁷, 256⁶, 271¹, 273¹, 281¹¹, 284⁴, 306⁶, 307¹, 316¹, 318⁶, 322⁴, 377¹, 386², 387¹, 389², 391¹, 392¹, 458¹, 465², 512², 516¹, 517², 518¹, 519², 520¹, 522^{1, 3}, 525², 526¹, 527⁴, 528^{1, 2, 4}, 530³, 532¹, 533³, 544², 545³, 546², 549², 565-569, 573, 578, 581-584, 586, 588, 590
(VIII-1) 21¹, 27⁵, 99¹, 104³, 108⁵, 113¹, 118^{2, 3}, 119¹, 123⁴, 124^{2, 3}, 171², 214¹, 274¹, 280², 320, 321
(VIII-2) 46⁴, 52⁶, 75², 98³, 114¹, 123³, 196, 205, 208, 213, 217-219, 222
- (VIII-3)** 29¹, 224²
(IX-1) 95, 189, 422¹
(IX-2) 753, 754, 782, 783¹, 1481, 1484, 1487
- Куляниця Яцко (Kuianica), сотенний отаман (**VIII-1**) 316⁶
- Кульбака, козацький отаман (**VII**) 334
- Кульбака, переяславський полковник (**X**) 138
- Кульбака Гаврило, козацький комісар (**VIII-3**) 274
- Кульдеюр, чорноклобуцький хан (**II**) 286³, 549
- Кулька Андрій (Культа, Кутта, Kulta, Kutta), козацький посол (**IX-1**) 249, 251¹, 349, 350
- Культа, див. Кулька Андрій
- Кульчинський І., вч. (**V**) 398¹
- Кульчицький Григорій, шляхтич (**VI**) 244
- Кульчицький Іван, шляхтич (**VI**) 244
- Кульчицький Іванко, шляхтич (**VI**) 244
- Кульчицький Тимко, шляхтич (**VI**) 244
- Кульчицькі, шляхтичі (**VI**) 240, 241, 611
(VIII-1) 182³
- Кун, граф, тесть Рудольфа Вельфа (**II**) 30⁵
його донька, жінка руського короля (**II**) 30⁵
- Кун Г. (Cuun G., Kuhn G.), вч. (**I**) 232³, 282¹
(II) 526¹
(VII) 76¹
- Кун Е. (Kuhn E.), вч. (**I**) 267³
- Кунаков Григорій, московський посол, дяк (**VIII-2**) 118¹, 121, 124, 132, 143⁵, 145¹, 158, 170, 175

- (VIII-3) 109 (звістка про посольство від Яна Казимира до Хмельницького), 110¹, 111, 119⁴, 143², 158¹, 163^{2, 3}, 182¹, 184⁴, 198¹, 202, 203, 208², 209^{1, 2}, 210, 218, 244 (посольство до Варшави для розшуку Зборівських актів), 251, 252 (ворожі наміри Польщі проти Москви), 260¹ (IX-2) 1492⁴
- Кунан, вїт (VI) 268
- Кунатовські, шляхтичі (VI) 251, 253
- Кунатовські-Гальчинські (Гальчинські-Кунатовські), шляхтичі (V) 95
- Кунаш, селянин (VI) 267⁵
- Кунашевич, див. Сагайдачний Петро Конашевич
- Кунегунда (Kunhuta), донька Ростислава Михайловича (III) 67¹, 505
- Кунець, красноставський міщанин (VI) 256
- Кунець, швець (VII) 446
- Куник А. (Kunik A., Kunik E.), вч. (I) 144¹, 155³, 227¹, 284³, 403¹, 442³, 463⁷, 464⁷, 526⁴, 546, 547, 558, 559, 563-567, 574, 578, 581, 594, 605, 606, 608-610, 612-623 (II) 44¹, 115², 234⁴, 442¹, 514⁵, 560, 584 (III) 522¹, 524, 526³, 531¹, 543, 544 (IV) 28¹, 296², 430¹, 431-433, 436, 437¹, 444 (V) 392¹
- Куницький, зем'янин (VI) 282
- Куницький Григорій, депутат (VIII-1) 170¹
- Куниченко Сахно, білоцерківський сотник (VIII-1) 316

- Куничковський Федір, шляхтич (VI) 244
- Куніцький, стародубський підчаший (IX-2) 949-952 (посол від Радзивіла до Хмельницького)
- Кунтувдей, див. Кунтувдій
- Кунтувдій (Кунтувдей, Кунтугдий), чорноклобуцький старшина, торчеський князь (II) 213, 214, 535
- Кунтугдий, див. Кунтувдій
- Кунце К. (Kunze K.), вч. (VI) 193⁷
- Кунцевич Йосафат (Йосафат; Josaphat, Kunciewicz Josaphat), полоцький архієпископ (V) 658 (VII) 431, 445⁴, 446, 452, 464², 465⁵, 501, 511, 521, 587, 588 (VIII-1) 6, 148 (IX-1) 29 (IX-2) 1521
- Кунцевич Якуб, случький підкоморій (IX-2) 1271
- Купало, міф. (I) 321², 338
- Купинський, див. Копинський Ісайя
- Куракін Б.С., московський князь (IX-2) 1072
- Куракін Федір, боярин, київський воєвода (IX-2) 650 (призначення воєводою у Києві), 733, 748, 750, 761, 798 (прибуття до Києва)
- Куракіни, князі (IV) 513
- Курбацький Самійло, борзенський полковник (IX-2) 1153
- Курбський Андрій, московський емігрант, князь (V) 264⁷ (VI) 118¹, 127³, 137⁵, 196, 197¹, 311³, 322, 421¹, 422 (правовірний москвитин), 423⁷, 425, 426¹, 440², 441-442 (речник відродження право-

- слав'я і руської культури), 442-443 (плани перекладу на слов'янську мову творів грецьких отців церкви), 444, 455-456 (думки про освіту дітей у єзуїтських школах), 460 (безпорадність проти єзуїтської проповіді), 461, 470 (прихильник консервативного напрямку), 473, 475, 482, 490
(VII) 121³, 123, 124²
- Курган, козацький ватажок (IX-2) 1405
- Курдюмов, стародубець (X) 274, 332⁴
- Куремса (Corenza), хан (II) 383
(III) 69¹, 83-87, 158¹, 160, 161¹, 163, 166
(IV) 88
- Курил, печатник Данила (II) 476, 477¹
(III) 63¹, 232, 267³
- Куриленко Грицько, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Курило, селянин (VI)
- Курило, селянин (VI) 267⁵, 292, 293
- Куриловські, шляхтичі (VI) 253
- Курі, вч. (III) 255¹
- Куріанович Івасько, селянин (VI) 268
- Куровський Ян, шляхтич Київсько-го полку (X) 276
- Куроша Богдан, полковник (VII) 473
- Куртейль П. де (Courteille P. de), вч. (I) 435¹
- Куртене Бодуен-де- I., див. Бодуен-де-Куртене I.
- Курце Ф. (Kurze F.), вч. (III) 558
- Курцевич, остерський боярин (VI) 283, 284
- Курцевич Єзикііль (Курцевич Йосиф), володимирський вла-
дика (VII) 403, 437, 444, 452¹, 459, 464, 465, 498, 525¹, 587
(VIII-1) 9
- Курцевич Йосиф, див. Курцевич Єзикііль
- Курцевич-Булига (Булига, Булига-Курцевич), князь, підстароста (VII) 183, 197
- Курцевичі, князі (V) 32
(VII) 403
- Куря, половецький старшина (II) 88
- Кутлубах, див. Котлубах
- Кутлук-тімур, кримський намісник (IV) 305⁴
- Кутнарський Станіслав (IX-2) 768⁵
- Кутнарський Юрій (Котнарівський Юрій), секретар молдавського господаря (VIII-3) 172³, 179⁴
(IX-1) 109⁴, 165, 251¹, 345, 460, 468¹, 479, 499, 504, 506, 507⁴, 527, 529, 532, 571¹
- Кутешник Федір, шляхтич (VI) 281
- Кутругур, болгарин (I) 180
- Кутта, див. Кулька Андрій
- Кутшеба С. (Kutzzeba S.), вч. (IV) 434
(V) 307¹, 315^{1, 2}, 317¹, 640-642, 649, 651
(VI) 22³, 29⁴, 31¹, 33^{1, 2}, 35⁵, 36^{1, 4}, 38^{3, 4}, 40¹, 41³, 43⁴, 44⁴, 62¹, 63^{1, 3, 4}, 64^{2, 3}, 66², 67^{2, 4-6}, 68¹, 72³, 213¹, 602, 605-607
- Кухмистровічі, шляхтичі (VI) 280
- Кухта Мартин, львівський міщанин (VI) 63
- Куцевич Іван, див. Міньковський Іван Куцевич
- Куцка, див. Куцкович Іван
- Куцко, козацький отаман (VII) 323¹
- Куцкович, козацький гетьман (VIII-1) 144

Куцкович Дорош, чигиринський сотник, посол на сейм **(VIII-1)** 143, 316

Куцкович Іван (Куцка), козацький гетьман **(VII)** 317, 319, 323¹

Куцкович Марк, городецький міщанин **(VI)** 257²

Куцкович Мисько, городецький міщанин **(VI)** 257²

Куць, городецький міщанин **(VI)** 257²

Куча Ілля, митрополит **(V)** 416, 417

Кучарський Михайло, шляхтич, слуга печерського архімандрита **(IX-2)** 747¹

Кучук-Ахмед, хан Золотої Орди **(IV)** 310

Кучюк-султан **(IX-1)** 556

Куш Станіслав, селянин **(VI)** 267

Кушевич Самуїл (помилк., Гросварер), мемуарист, львівський міщанин **(VIII-2)** 82, 121, 183², 185³, 186¹, 189², 193³, 201, 203, 210 **(VIII-3)** 22, 37², 39, 43³, 49², 56-58¹, 60¹, 70⁴, 75³, 77²-80³, 81¹, 82, 84¹, 85, 86¹, 87, 88², 89², 90, 94, 96, 100, 104 **(IX-1)** 52

(IX-2) 1115³, 1116¹, 3-1120 (переговори з козаками під Львовом), 1121, 1123-1126 (деталі переговорів з Хмельницьким і Виговським), 1128, 1129, 1132, 1384²-1385⁴ (переговори Ракоція з львів'янами), 1386-1387¹ (лист від Виговського)

Кушка, козацький гетьман **(VII)** 427²

Кушка, отаман у Кривоноса, козак, брацлавський шляхтич **(VIII-3)** 56

Кушнір Олекса, український бранець у татар **(IX-2)** 1358

Кушнір Сенько, городецький міщанин **(VI)** 257

Кущенко Савка, козак Прилуцького полку **(IX-1)** 433

Куюк, хан **(III)** 63, 164

Кшеслав з Курозвонк, шляхтич **(IV)** 164, 472

Кшивоблоцький Криштоф, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 138

Кшижановський С. (Krzyżanowski S.), вч. **(VIII-1)** 321

Кшиський, автор реляції **(VII)** 25³

Кштьян, козак **(VII)** 340⁵

Кюмон Ф. (Cumont F.), вч. **(I)** 565, 566

Л

- Лавіссе Е. (Лявіссе Е., Lavisse E.),
вч. **(I)** 151¹, 547
(II) 584
- Лавник (можл., Лавринко), козацький полковник **(VIII-1)** 204
- Лавор, половець **(II)** 537, 538
- Лаврентій, автор літописного списку **(I)** 579
- Лаврентій, його будник **(VI)** 186
- Лаврентій, магістр **(III)** 61¹
- Лаврентій, торговець **(VI)** 175
- Лаврецький, священик **(III)** 427³
- Лаврин, лубенський полковник **(VIII-1)** 154
- Лавринко (можл., Лавник), козацький отаман **(VIII-1)** 202, 204¹
- Лаврисевич (Лавришович), львівський міщанин, делегований до Хмельницького **(IX-2)** 1117, 1118
- Лавриш Іван (Lawrisz Ioannes), руський маляр **(VI)** 375, 376¹
- Лавриш Іванко, син Івана Лавриша маляра **(VI)** 376¹
- Лавриш Олександр, син Івана Лавриша маляра **(VI)** 376¹
- Лавришович, див. Лаврисевич
- Лаврів Єрошка, козак з Малих Гірок **(IX-2)** 1203¹
- Лаврін, німець **(VI)** 267
- Лавровський М., вч. **(I)** 433¹, 552
(III) 457², 556
(V) 655
- Лавровський П., вч. **(I)** 552, 601
(III) 470², 557
- Лагайденко, козак **(VIII-2)** 68
- Лагевницький (Лагевський, Lagiewski, Lagiewnicki), шляхтич **(IX-1)** 16, 68
- Лагевський, див. Лагевницький
- Лагода Андрій, канівський сотник, пізн. полковник, делегат на Київський собор **(VIII-1)** 90, 91, 274, 316
- Лагодівський Дмитро, шляхтич **(VI)** 237
- Лагодівський Іван, волинський каштелян **(V)** 339²
- Лагодівські, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 611
- Лада, слов'ян. міф. **(I)** 323²
- Ладенков Яків (можл., Лученко Яцко), козацький отаман **(VIII-3)** 258³
- Ладиженський М. (Лодиженський М.), білгородський воевода **(VIII-2)** 74, 75
- Ладиженський Максим, московський посол до козаків **(IX-2)** 910 (відправлення для списання доходів в Україні), 912⁵
- Ладиженський Федір Абросимович (Лодиженський Федір Абросимович), стольник, московський посол **(IX-1)** 568-570
(IX-2) 611 (відправлення із заявою царя про підданство козаків і про допомогу), 613, 614, 616, 642, 643, 888 (відомості, зібрані в Бахчисарай), 920² (повідомлення про смерть хана Іслам Гірея)
- Ладимир, осадник **(VI)** 367¹
- Лазар, біблійн. **(III)** 396, 397¹, 497
(VI) 363¹, 364
(IX-2) 991
- Лазар, боярин, осліпитель Василька Теробовлянського **(II)** 395
- Лазар, вірменин **(VI)** 58
- Лазар, київський тисяцький **(III)** 220, 235
- Лазар, отаман **(VIII-2)** 54

Лазар, син Любарта Гедиміновича (IV) 513

Лазар, смоленський єпископ (III) 295, 380

Лазар, тисяцький (II) 155, 156

Лазар, туробинський жид (VI) 175

Лазаревська К., укладач покажчика осіб до вид. 1931 р. (IX-2) 1551¹

Лазаревський, його орієнталістичний інститут (IX-2) 968¹

Лазаревський І., вч. (III) 549 (VIII-3) 29¹, 273²

Лазаревський О., вч. (V) 220⁴ (VI) 116³, 286², 287^{2,3}, 288^{1,3} (VII) 568, 569, 582, 589 (VIII-2) 46⁴, 47¹, 198, 205¹, 206, 212 (IX-2) 1483

Лазаренко Антон, див. Лазоренко Антон

Лазовський Теодозій (Лозовський Теодозій, Теодозій), холмський, володимирський єпископ (V) 416, 490-493, 501, 504 (VI) 487

Лазор Домажирич, боярин (III) 57

Лазорев Павлик, донський козак (VIII-3) 271², 281²

Лазоренко Антон (Лазаренко Антон), полковник (VII) 530

Лазур Стецько, торговець (VI) 175

Лайн, слуга (V) 154

Лакріт (I) 102¹, 103²

Лакуста Костянтин, “молдавський вєсодич” (VII) 161

Ламанський В., вч. (I) 221¹, 231², 342³, 396³, 401², 404³, 405², 432¹, 433², 490³, 511⁴, 512^{1,2}, 526¹, 559, 563, 565-567, 573, 574, 593, 606, 613, 616¹ (II) 506¹, 507³

Ламберт, хроніст (I) 455¹

(II) 30, 64, 65

Ламбін М., вч. (I) 174¹, 201³, 202¹, 203¹, 204¹, 408¹, 416³, 417¹, 431¹, 463¹, 464¹, 567, 593, 600 (II) 20¹

Ланге М., вч. (I) 607 (III) 549, 553

Ланг К. (Lang K.), вч. (VIII-3) 86¹

Ланта (?), козацький отаман (IX-2) 1440
його молодший брат, козацький отаман (IX-2) 1440

Ланцелот (Анцалот), рицар (VI) 347

Лаонік Халькондил, хроніст (IV) 309¹

Лаппо І., вч. (IV) 387¹, 418¹, 419³, 421¹, 491 (V) 100², 627, 629

Лаппо-Данилевський О. (Данилевський-Лаппо О.), вч. (I) 55¹, 115², 542 (III) 545, 547

Ларивон, перемиський єпископ (V) 436

Ларич Іван (ймов., Ярич Ян), козацький посол (VII) 556

Ларіон Іванович, піддячий Посольського приказу (X) 164

Ласицький, історик XVI ст. (VII) 147²

Ласки (Ласкі), шляхтичі (VI) 277, 280, 283

Лаский, полонський магнат (VI) 55²

Лаский, польський посол (IV) 263¹

Лаский Ольбрахт, шляхтич (VI) 277 (VII) 125
його жінка, див. Острозька Беата

Ласкі, див. Ласки

Ласкін Г., вч. (I) 231⁴ (IV) 298³

Ласко, слуга краківського каштеляна (IX-1) 78

- Ласко Петроній, ігумен монастиря у Гощі (**VIII-3**) 16-21 (посольство від Киселя до козаків), 27, 31 (свідчення про повстання на Лівобережжі), 32, 35, 50³, 61, 177 (свідчення про підтримку гетьмана народом), 178 (втеча до Києва)
- Ласкович, зем'янин (**V**) 102²
- Ласкович Іван, селянин (**VI**) 267⁵
- Ласковський Ф., вч. (**VIII-2**) 64¹, 198
- Ластовецький Костюк (Ластовський Костюк), шляхтич (**VI**) 251
- Ластовецький Михаляс (Ластовський Михаляс), шляхтич (**VI**) 251
- Ластовецький Радул, православний шляхтич, перебіжчик до козаків (**IX-2**) 959, 960¹, 1020⁴
- Ластовецький Федорко (Ластовський Федорко), шляхтич (**VI**) 251
- Ластовський Костюк, див. Ластовецький Костюк
- Ластовський Михаляс, див. Ластовецький Михаляс
- Ластовський Федорко, див. Ластовецький Федорко
- Латиш Юрко, чигиринський полковник (**VIII-1**) 202
- Латишев В. (Латишов В.), вч. (**I**) 90¹, 97⁵, 120⁴, 539-541, 543
- Латишов В., див. Латишев В.
- Латкін В., вч. (**IX-1**) 210⁷ (**IX-2**) 610¹, 611
- Лашкар'єв П., вч. (**II**) 268³, 271⁵, 285², 354³, 563, 564 (**III**) 424¹⁻³, 425², 426¹, 427², 541, 554 (**VI**) 381⁴
- Лащ Самуель, коронний стражник (**VIII-1**) 103-105, 109, 112, 128⁴, 267-269, 299, 308, 314, 315, 317, 321 (**VIII-2**) 25, 136, 167 (**VIII-3**) 51, 54¹
- Лашевський Варлаам, автор грецької граматики (**VIII-2**) 96²
- Лашенко Р., вч. (**IX-2**) 866²
- Лаші, шляхтичі (**VI**) 277, 420, 626
- Лебеда Федір, див. Лобода Федір
- Лебедев А., вч. (**III**) 542
- Лебединцев П., вч. (**I**) 309³, 409⁴, 518², 519^{1, 4}, 521¹, 573 (**II**) 145³, 263⁵, 267⁴, 282¹, 563 (**III**) 262², 425¹, 554, 555 (**V**) 415², 481³, 654 (**VI**) 404³, 532¹
- Лебединцев Т., вч. (**V**) 553³ (**VI**) 630, 631
- Лебедія, угорський воєвода (**I**) 233
- Лев, див. Лев VI Граматик
- Лев, луцький князь (**III**) 117, 525, 526
- Лев (Leon), син Данила Романовича Галицького, король (**II**) 379, 384, 400, 404¹, 455³, 463, 471-472² (проблема заснування Львова), 485, 488, 578 (**III**) 54, 56, 60, 61, 66-68 (одруження з угорською королівною), 85 (похід на Бакоту), 86-88, 92-93 (поділ батькової спадщини), 94 (вбивство Войшелка), 95, 96 (кандидатура на краківський престол), 97 (окупація Любліна), 98-99 (русько-угорські відносини), 100-103¹, 104 (літописна характеристика), 105-108, 109 (смерть наприкінці XIII ст.), 110-112, 114, 115, 118, 124⁴, 128, 136, 144, 158¹, 168, 170, 179, 270, 294,

- 431, 519, 520-521 (література про дату смерті), 570
(IV) 61, 431
(V) 76, 93-94 (сфальшована грамота), 99¹, 145, 150² (дискусія про грамоти), 225, 226, 460
(VI) 303, 333, 356, 423¹, 434, 610
(IX-1) 155
його жінка, див. Констанція
його донька або сестра, див. Святослава
його донька, ймов., див. Анастасія, жінка Земовита Добринського
його династія **(III)** 115
- Лев, син Юрія Львовича, руський король **(III)** 113-116, 121¹, 124, 125, 523, 526², 528-531, 570
(IV) 14
його донька, ймов., жінка Любарта **(III)** 116¹
його донька, невістка литовського князя Ліздейка **(III)** 570
- Лев (Lue), слуга **(II)** 501
- Лев I Великий, папа **(II)** 333
(III) 480³
- Лев III Ісаврянин (Ісаврійський Лев; ймов., Лев Граматик), візантійський імператор **(I)** 564
(III) 289, 552
- Лев VI Граматик (Граматик Лев, Лев; ймов., Лев III Ісаврянин; Лев Мудрий, Leo Grammaticus), візантійський імператор, автор "Тактики" **(I)** 96⁴, 252, 253, 276, 311², 348², 349, 393, 431, 439¹, 441¹, 564, 566, 615, 622
(III) 260², 280¹, 376¹

- Лев Диякон (Диякон Лев, Diakon Leo, Leo Diakon), візантійський історик **(I)** 182, 257⁵, 307, 327, 330, 417, 438, 440¹, 458, 462⁴, 467, 468, 471¹-475, 496¹, 499¹, 500³, 567, 568, 570, 574
- Лев Діоген (Діоген Лев), візантійський претендент **(II)** 115, 135, 522, 533
його жінка, див. Мариця, донька Володимира Всеволодовича Мономаха
його син, див. Василько
- Лев Калойський (Калойський Лев) **(I)** 568
- Лев Мудрий, див. Лев VI Граматик
- Леве Р. (Loewe R.), вч. **(I)** 145³, 155³, 156¹, 245¹
(II) 516²
- Левента, королевич, син угорського короля Андрія I **(II)** 34
- Левицький А. (Lewicki A.), вч. **(II)** 21^{1,2}, 63⁴, 75¹, 569, 572
(III) 92¹, 168², 504, 520, 528, 533
(IV) 33¹, 101¹, 142¹, 147¹, 153¹, 164¹, 183¹, 185⁴, 192², 194¹, 200¹, 201¹, 202³, 203⁴, 208², 210³, 211^{1,2}, 212¹, 215¹, 218¹, 227¹, 228^{1,2}, 231¹, 239¹, 331², 433, 434, 439, 442, 443, 465, 468, 469, 470, 475-481
(V) 83¹, 84¹, 397^{2,4}, 398¹, 403¹, 448¹, 453², 511¹, 518¹, 519¹, 520¹, 521¹, 522¹, 524⁴, 525², 526², 527¹, 528⁴, 533⁴, 643, 655, 660
- Левицький І., вч. **(VIII-2)** 199
- Левицький К., вч. **(III)** 549
- Левицький О. (псевдон., Маячанець Л., Маяченець Л.) вч. **(I)** 553
(II) 285², 565
(III) 403², 424³

- (V) 461², 570²⁻³, 628, 653, 657, 659
 (VI) 314¹, 315¹, 316¹, 421¹, 422¹, 433²⁻⁴, 618, 623, 631
 (VIII-2) 5¹, 88¹, 193³, 200, 205, 220
 (IX-1) 410³, 414¹
 (IX-2) 753⁵, 1482
 (X) 377
- Левицький С. (Lewicki S.), вч. (VI) 604
- Левко, київський кравецький цех-містр (IX-2) 770
- Левко, киянин (IX-1) 113
- Левко, лубенський осавул (IX-2) 1149³
- Левко, селянин (VI) 267⁵
- Левко, чигиринський підписок (IX-2) 683
- Левко Матвій, селянин (VI) 265
- Левкова, красноставська міщанка (VI) 256
- Левкович Лучка, городецький міщанин (VI) 257²
- Левкович-Гудим Г., див. Гудим-Левкович Г.
- Левковський Купріян, київський шляхтич (VII) 423
- Левковські-Велавські, див. Велавські-Левковські
- Левкон (Спартокід), боспорський архонт (I) 97, 98, 99
- Левон, див. Іванович Левко
- Левонів Пронька, козак (IX-2) 929
- Левонович Марко, гетьманський посол до Москви (IX-2) 927, 949
- Левонович Семен (?), (можл., Семенець), канівський полковник (X) 335(?), 366
- Левченко, козак (VIII-2) 68
- Левшин Я., московський посол (X) 282³, 283, 339
- Легоцький Т. (Lechoczky T., Lehoczky T.), вч. (II) 488⁵, 503¹, 581
 (IV) 172²
- Легран Е. (Legrand E.), вч. (V) 616⁷
 (VI) 486⁴, 558³
 (VIII-1) 319
- Ледвицькі, шляхтичі (VI) 277
- Ледуховські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Ледюк-Виоле Е., див. Виоле-Ледюк Е.
- Леже Л. (Léger L.), вч. (I) 316⁷, 318¹⁻², 320¹, 600
- Лейбович Л., вч. (I) 598
- Леклерк, історик XVIII ст. (VII) 565
- Лелевель Й. (Lelewel J.), вч. (II) 513⁷, 578
 (IV) 307⁴, 315¹, 503
- Лелякович Савка, селянин (VI) 292
- Ленан, див. Мак-Ленан
- Ленарт, пушкар (VII) 101
- Ленкевичі (Ленькевичі), шляхтичі (VI) 284
- Лентовський, ксьондз, посол до Хмельницького (VIII-3) 144
- Лентовський-Чепець Станіслав, див. Чепець-Лентовський Станіслав
- Ленчевський М., помилк., див. Линчевський М.
- Лень, дяк (V) 309²
- Ленькевичі, див. Ленкевичі
- Ленько з Дрогошова, шляхтич (VI) 237
- Леобенський, автор компіляції (IV) 436
- Леон (Леонтій, Λεωντος), київський митрополит (I) 518-520^{5, 6}, 522
- Леон, переяславський митрополит (III) 479

Леон, суздальський (ростовський) єпископ **(III)** 275-277, 282, 295, 331, 408

Леон Іванович, див. Іванович Левко

Леонард (Leonhard), св. **(III)** 301¹

Леонід (Кавелін Л.), архім., вч. **(I)** 288⁴

(II) 563

(III) 478², 559, 563, 564

(V) 393¹, 402⁴, 655

(VI) 432⁴

(VII) 409²

Леонід, спартанський цар **(IX-2)** 1477

Леонович Теофан, автор листа поч. XVII ст. **(VII)** 486¹, 487¹

Леонтій (Василь у постригу), великий князь чернігівський **(III)** 178

Леонтій, див. Леон, київський митрополит

Леонтій, печерський єродиякон **(VI)** 562

Леонтій, св. **(I)** 516

(III) 407¹

Леонтович Ф., вч. **(I)** 353², 354⁴, 563 **(II)** 303⁴, 605

(III) 103¹, 525, 528, 531, 539, 542, 549, 550, 553

(IV) 12¹, 64¹, 95¹, 427, 428, 434, 447, 448, 451, 452, 454-456, 466, 467, 471, 473, 475, 512

(V) 4¹, 10¹, 13², 17¹, 28¹, 31¹, 40⁵, 108¹, 110^{1, 2}, 111¹, 116², 119¹, 120³, 121³, 131², 139¹, 153², 158¹, 159¹, 160⁵, 169^{1, 2}, 170^{1, 2}, 171³, 173¹⁻³, 175¹, 176¹, 263³, 620, 622, 624-628, 630, 632, 633, 647, 651

(VI) 145⁵, 147³, 603

(VII) 84³

Леонт'єв, московський стольник **(IX-2)** 1258-1260 (відправлення до Нечая з метою слідства), 1262 (порозуміння з Нечаєм)

Леонт'єв Замятня Федорович, сівський воєвода **(VIII-3)** 150

Леонт'єв П., вч. **(I)** 540

Леонт'єв Павло Федорович, валуйський воєвода **(VIII-2)** 37, 38

Леопардов М. (Н.Л.), вч. **(I)** 526⁴

(III) 555

Леопольд, австрійський герцог **(IV)** 126, 131

Леопольд, штадський граф **(II)** 30 *його донька*, див. Ода

Леопольд I, австрійський імператор **(VIII-2)** 203

(IX-2) 1254³ (запрошення на польський трон), 1446 (чутка про надання полякам військової допомоги)

(X) 6, 39, 40, 248

Лепесовецькі, шляхтичі **(VI)** 592

Лепешчина, городецький міщанин **(VI)** 257²

Лепешчич Валентин, городецький міщанин **(VI)** 257²

Лепкий О., вч. **(VI)** 520⁴

Лептін **(I)** 97³, 99^{1, 2}

Лербберг А. (Lehrberg A.), вч. **(I)** 603, 619, 620

Леркарі Анджель, купець **(VI)** 64

Лескін А., вч. **(I)** 80², 116⁶, 119²

Лесньовський Матвій, белзький каштелян **(VII)** 546

Лесота, кременецький воєвода **(V)** 308¹

Лесун, отаман **(VII)** 111, 133²

Лесур К.Л. (Lesur K.L.), вч. **(VII)** 565

Лесько (можл., Зошенко), жовнинський козак **(IX-2)** 659

Лесько, уманський полковник
(IX-2) 928

Леськович Федір, козацький посол
(VIII-1) 247

Леткович Митко, зем'янин (VI) 282

Летяженко Роман, козак (IX-1) 575²

Лефевр (Léfiwge A.), вч. (I) 316

Лехнівські, шляхтичі (VI) 240

Лехно, жид з Меджибожа (VI) 176

Лець, красноставський міщанин
(VI) 256

Лешківна Саломея (Саломея), жінка
угорського королевича Коломана (II) 575
(III) 31, 32, 41

Лешко, мазовецький князь (II) 566

Лешко V Білий (Leszek V Biały, Listec), великий князь польський (II) 237, 238, 367¹, 370, 398, 401, 455³, 565, 566
(III) 4-6 (допомога Романові Мстиславичу), 8, 10, 11 (конфлікт з Романом), 13, 15, 19-20 (порозуміння з угорським королем), 21-22 (прийняття Романовичів), 23, 24 (розпорядження волинськими землями), 26, 28, 29, 30-31 (Спішська умова 1214 р.), 32, 34-35 (кінець польсько-угорської угоди), 36, 37-38 (похід Данила 1219 р.), 38 (боротьба за Галич 1220-1221 рр.), 39-44, 46 (смерть 1227 р.), 59, 131, 505-507, 508-509 (генеалогічні питання), 510-512, 570
його жінка, донька Інгвара Ярославича луцького, див. Гремислава
його донька, див. Лешківна Саломея
його діти (II) 566
його брат, див. Казимир

Лешко VI Чорний, краківський князь (II) 457
(III) 67¹, 96, 97, 194³
(V) 224²

Лешков В., вч. (I) 352¹

Лешковський, московський співак
(IX-2) 1191

Лещинський, воєвода (VIII-1) 111, 178

Лещинський Андрій, хелмінський біскуп, коронний підканцлер, канцлер, пізн. примас (VIII-3) 11, 59¹, 157 (заклик до війни з козаками), 218 (зустріч гетьмана з королем під Зборовом), 260 (ставлення до релігійних поступок)
(IX-1) 33, 82¹, 107, 108¹, 111¹, 135², 148 (листи від хана), 160, 162², 166, 167 (інформація Бечинського), 170-171 (листи до Киселя), 176, 179 (реляція примасові), 191, 193 (лист Потоцького), 195, 199², 294, 349, 352 (реляція Потоцького), 359, 362², 367, 372, 375, 384, 385, 387, 396, 408, 419 (відповідь на лукавство Хмельницького), 430 (суперечливі повідомлення про Хмельницького), 448, 449, 453 (примас), 482, 530⁴
(IX-2) 748, 1171², 1518, 1519
(X) 289-290 (листування з Виговським), 292², 326, 364

Лещинський Богуслав (Leszczyński Bogusław), коронний підскарбій, маршалок конвокаційного сейму (VIII-3) 12, 14(?), 15
(IX-2) 1096

Лещинський Самуель, дерптський воєводич, внук примаса Ан-

- дрія Лещинського **(IX-2)**
1318
(X) 292, 294, 307
його мати, див. Корецька, княгиня
- Лещинський Ян, познанський воевода **(IX-2)** 871², 884-885 (плани мирного поборення козаків), 1147, 1240 (спроби поліпшення відносин з козаками), 1254 (посольство до Відня), 1333 (послання Виговському з пропозицією послуг)
(X) 317 (апологет шляхетської вільності), 317-324 (його погляди на козацьке питання), 330 (лист до короля щодо козацького питання), 331 (листи до Виговського і Немирича), 363¹
- Лещинські, родина польських магнатів **(VI)** 626, 628
(IX-1) 282
- Ленгніх, автор підручника з права **(V)** 640
- Лепший Л. (Lepszy L.), вч. **(VI)** 374³, 390^{1,2}, 616, 620
- Лешин (Löschin), німецький економіст XVIII ст. **(VI)** 192¹, 605
- Лешков В., вч. **(III)** 539
- Лжедмитрій I, див. Дмитро I
- Лжедмитрій II, див. Дмитро II
- Либідь, сестра Кня **(I)** 379
- Ликвеній, див. Лугвен, син Ольгерда Гедиміновича
- Линниченко І., вч. **(I)** 486¹, 494⁴, 573
(II) 21², 60¹, 63⁴, 99⁵, 114¹, 144², 473¹, 553, 555, 559, 562, 565, 573
(III) 102⁵, 103¹, 109¹, 110¹, 117¹, 121¹, 122¹, 123¹⁻³, 125³, 127³, 132², 134¹, 135¹, 136², 137¹, 141¹, 142², 210², 232³, 233⁵, 236^{1, 4}, 309¹, 507, 508, 524, 525, 528, 529, 532¹, 536
(IV) 24², 44², 49³, 109³, 111², 118¹, 431, 432, 434, 437, 439, 442, 444, 446, 447, 462, 463
(V) 42¹, 79²⁻³, 80², 92¹, 108¹, 114¹, 116¹, 139¹, 143¹, 145², 147¹, 148³, 149¹, 150², 151¹, 153², 154⁷, 163¹, 165¹, 167², 168², 227⁴, 243¹, 246³, 251^{1, 2}, 252³, 308¹, 309², 310², 317¹, 356³, 360¹, 366², 369³, 373⁵, 375¹, 376⁴, 378⁴, 379¹, 633, 638, 639, 650
(VI) 158⁴, 297³
- Линчай **(VIII-2)** 213
- Линчай Федір, ватажок антистаршинської групи **(IX-1)** 7¹
- Линчевський М. (помилк., Ленчевський М.), вч. **(VI)** 612
- Липинський В. (Lipiński W.), вч. **(VIII-2)** 118¹, 131², 152², 223
(VIII-3) 38², 46⁵, 48⁷, 60¹, 71³, 94², 103³, 109⁶, 124^{1, 2}, 129³, 130^{1, 5}, 135², 148^{1, 3}, 149², 163³, 169⁵, 170³, 175¹, 176¹, 182¹, 183³, 184⁴, 185¹, 190¹, 273²
(IX-1) 213³, 590¹
(IX-2) 735¹, 867, 868², 1149⁵, 1199², 1274¹, 1290², 1317^{1, 2}, 1369², 1392¹, 1401⁴, 1402², 1403^{3, 4}, 1404¹, 1405³, 1477¹, 1485^{1, 2}, 1491, 1492⁴, 1493-1495, 1502, 1503, 1505, 1506, 1548
(X) 292², 301¹, 368¹, 378
- Липлянські, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²
- Липовський А., вч. **(I)** 104⁴
- Липські, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 611
- Лиса Катерина, львівська міщанка **(VI)** 68

Лисий, козацький полковник **(IX-1)**
77

Лисий Якуш, запорожець **(VIII-2)**
53, 54

Лисинський Левко, селянин **(VI)**
292

Лисичанський Андрій, див. Лисовець Андрій

Лискевич Гнат, віленський купець **(IX-1)** 218, 219

Лисковський, шляхтич на службі у Миколая Потоцького **(VIII-3)** 288¹

Лисковський Вавринець, ніжинський підстароста **(IX-1)** 17, 78

Лисовець Андрій (Лисичанський Андрій), богуславець **(IX-1)** 401

Лисовець Демко Михайлович (Демко), генеральний осавул **(VIII-3)** 25, 274, 281 **(IX-1)** 9, 57 (похід на Дон), 114-115 (протокольна зустріч Унковського), 238-239 (очолення передового загону козаків), 242-243 (переслідування війська Калиновського), 255, 468 **(IX-2)** 612 (вивідування про наміри поляків щодо Білої Церкви), 616, 652, 661 (“наказний гетьман” під Білою Церквою), 922-923 (резидент гетьмана при воєводі Стефанові), 943 (молдавські відомості Ржевському), 945, 1021, 1023

Лисовець Остап, переяславський сотник **(VIII-1)** 316

Лисовські, шляхтичі **(VIII-1)** 182³

Лисогорські, шляхтичі **(VI)** 253

Литаври-Хребтовичі (Хребтовичі-Литаври), їхні збірники **(VIII-2)** 209

Литвин Михалон, литовський хроніст **(IV)** 307¹, 315², 316¹ **(VI)** 3 (опис Києва середини XVI ст.), 9, 13-14 (подніпрянська торгівля середини XVI ст.), 18-19 (торгівля сіллю і господарськими продуктами), 22-23 (опис торгівлі невольниками), 315-316 (критика статутних постанов про право доньок на спадщину), 402 (критика суспільних порядків середини XVI ст.) **(VII)** 4, 54

Литвиненко Василь, гетьманський гінець **(IX-2)** 728, 795, 800, 829, 830

Литвиненко Васько, чигиринський полковий осавул **(VIII-3)** 274

Литвинко, козацький полковник **(IX-1)** 225, 226

Литвинов, стрілецький голова **(X)** 153

Литвинов Петро, посол до Хмельницького від путивльського воєводи **(VIII-3)** 187³ (свідчення про кількість козацького війська під Збаражем), 188, 219² (свідчення про перебування Хмельницького під Збаражем після Зборова), 223³, 224 (скарги Хмельницького на відсутність допомоги від царя), 225 (інформація Хмельницького про територіальні наслідки Зборівського трактату) **(IX-1)** 285¹

Литвинова П., вч. **(I)** 324³

Литинський, див. Літинський

Литинський Андрій, київський шляхтич **(VII)** 422

- Литка Федір, чичельницький полковник **(IX-1)** 88³, 102⁶
- Лиханський Андрій, козацький посол **(VII)** 154
- Лихарьов Яків, московський стольник **(IX-1)** 500, 501, 504, 546, 564, 565
(IX-2) 621 (посланець до гетьмана), 638, 1242 (дискредитація поляками козаків), 1528
- Лихач, брат Пахнutoго **(V)** 450
(VI) 352
- Лихачевич Андрій, власник волості **(V)** 290
- Лихачов М., вч. **(I)** 601
(V) 549¹
- Лихобритов Сергій, вороніжець **(X)** 256³
- Лиховицький А., вч. **(V)** 657
- Лихопол Грицько, козацький посол **(VIII-1)** 29
- Лихтинський Василь (Літинський Василь), депутат **(VIII-1)** 170¹, 182³
- Лихтинський Ксенофонт, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Личич Іван, селянин **(VI)** 292
- Лібуцій, висвячений єпископ для Русі **(I)** 456
- Лівинський Яхно Старий (Старий Яхно Лівинський, Liszanski), сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Лівій Тит, римський історик **(I)** 129³, 137, 139³
(VI) 362
(VII) 569
- Лігенза, кременецький райця **(VI)** 274
- Ліздейк, син Витеня, литовський князь **(III)** 570
його син **(III)** 570

невістка, див. донька Льва Юрєвича

- Лізімах, античний правитель чорноморських міст **(I)** 120, 128
- Лізоля Франц, австрійський посол **(IX-2)** 1278², 1281-1282 (свідчення про переговори Калугера зі шведським королем), 1288 (деталі інструкції шведським послам до козаків), 1338-1339 (поради цареві пошуку зв'язків з козаками), 1364 (враження Бенювського від посольства до козаків), 1366 (вісті про загравання Виговського з польським королем), 1379¹, 1431 (посередництво між Фрідріхом Вільгельмом і Яном Казимиром)
(X) 316, 328¹
- Ліковський Е. (Likowski E.), вч. **(V)** 511³, 542¹, 545¹, 555³, 565², 569², 570², 573³, 578², 582¹, 595², 596², 598², 615², 616³, 659
(VI) 486⁶, 487¹, 630, 631
(VII) 445¹, 448³, 465³, 501¹
(VIII-1) 320
- Лілієнкрона Густав Гальштадський (Гальштадський Лілієнкрона Густав), шведський посол **(IX-2)** 1330-1331 (переговори в Чигирині), 1333 (нове посольство до козаків), 1365, 1369 (інформація про обрання Юрія Хмельницького гетьманом), 1377³, 1389, 1394 (місія до гетьмана), 1395-1397 (інструкції на посольство), 1411 (спроби досягнення тіснішого союзу з козаками), 1420-1421 (переговори в Чигирині), 1425,

- 1426 (звіт про посольство), 1428-1431 (деталі розмов з гетьманом і Виговським), 1432, 1435-1437, 1439 (московські домагання), 1440, 1441, 1467 (чутки про погром запорожцями татар), 1470-1473 (реляція королеві про останні розпорядження гетьмана перед смертю), 1474, 1549 (неприхильний відгук про Калугера) (X) 4, 9 (розмова з Виговським), 10-11 (лист до Шебеші 17 (27) серпня 1657 р.), 40 (розпитування про нього московським послом), 63-68 (укладання українсько-шведського союзу), 240
- Лілов О., вч. (VI) 630
- Лімберт Ол., вч. (III) 210^{1,2}
- Лінаж Восьєн де (Восьєн де Лінаж, Linage Vauciennes de), історик XVII ст. (VIII-2) 146¹, 204, 211
- Лінде С.Б. (Linde S.B.), вч. (V) 124³, 623 (VI) 364², 390¹⁻³, 616
- Ліндфорс-Русова С.Ф. (Русова-Ліндфорс С.Ф.), фольклорист (IX-1) 95
- Лінецький, єзуїт (VIII-3) 188²
- Ліпінський Т. (Lipiński T.), вч. (II) 456¹, 570 (IV) 450, 497, 501, 503 (V) 651 (VI) 55¹, 333³
- Ліпоксай, син Таргітая, скіф. міф. (I) 110
- Ліппомано (Lippomano), нунцій (V) 252
- Ліпський Раквиренц, поручик (VII) 340⁵
- Ліпський Януш, козак (VII) 340⁵
- Лісевич З. (Lisiewicz Z.), вч. (IV) 23^{1,2}, 24², 27¹, 434, 437, 439 (V) 311², 312⁷
- Ліске Кс. (Liske X.), вч. (IV) 31³, 118¹, 119¹ (V) 253¹, 310², 316¹, 317¹, 448¹, 636, 638 (VII) 440², 588 (VIII-1) 205³, 206¹
- Лісков (III) 398³, 399⁴
- Лісницький Григорій (Костир Грицько, Сахненко Григорій, Сахнович Григорій, Sielnicki Zachnowicz), миргородський полковник, наказний гетьман (VIII-3) 31 (IX-1) 567⁷ (IX-2) 685 (повідомлення гетьманові про підхід царського війська), 688, 691, 693, 695, 731, 734 (участь у Переяславській раді), 740 (жадання від Бутурліна присяги від імені царя), 743-744 (вимога гарантійної харгії від Бутурліна), 796, 873⁵ (повідомлення про польські напади на Подністров'ї), 919 (клопотання перед царем за маєтності), 924-925 (відмова брати царське золото), 952 (відправлення гетьманом до поляків), 1114 (виступ на Городок), 1117 (переговори з обложеними львів'янами), 1122 (зустріч з львівським духовенством), 1124 (переговори з Гродзіцьким), 1372 (претендент на гетьманство), 1412 (зустріч з Федором Бутурліним), 1455 (виступ проти татар на Ташликах), 1468-1469 (розмови з Желя-

- бужським), 1472 (конфлікт з Хмельницьким) (X) 4, 35, 48-49 (нові “московські” статті), 49-52 (найбільший противник посилення московських впливів в Україні), 53³, 56, 61 (претендент на гетьманство), 77, 81-82 (антимосковська агітація після Корсунської ради), 86, 87 (рада в Миргороді), 88-90, 101, 106, 109-111, 112-113 (вдаваний противник Виговського), 114, 115, 119², 124, 128², 131, 132, 137-138, 140, 148, 149, 153-154 (втрата влади над миргородським полком), 157², 159, 160-164 (інструкція на посольство до Москви), 165-168, 171, 172, 174, 178, 183, 184, 187, 190-194 (посол у Москві), 196-197¹ (лист Виговського), 199-205¹, 223, 234, 235, 239, 240, 252, 260, 268
- Лісовський, польський полковник (IX-2) 1261, 1263
- Лісовський, шляхтич (VII) 324, 337
- Лісовський Л., вч. (VII) 574
- Ліствичник, див. Іоан Ліствичник
- Літинський, див. Литинський
- Літинський Адам, шляхтич (VI) 244
- Літинський Василь, див. Лихтинський Василь, депутат
- Літинський Василь, шляхтич (VI) 244
- Літинський Іван, шляхтич (VI) 244
- Літинський Лука, шляхтич (VI) 244
- Літинський М., вч. (V) 652
- Літинський Миколай, шляхтич (VI) 244
- Літинський Михайло, шляхтич (VI) 244
- Літинський Павло, шляхтич (VI) 244
- Літинський Самійло, шляхтич (VI) 244
- Літинський Стефан, шляхтич (VIII-1) 81
- Літинські, шляхтичі (V) 266 (VI) 240, 611
- Літіх Р. (Lüttich R.), вч. (I) 232³, 235¹
- Літкевич, шляхтич (IX-1) 196¹
- Ліудпранд (Liutprant), хроніст (I) 386, 439, 440, 441, 616-618
- Лобанов-Ростовський О. (Ростовський-Лобанов О.), вч. (II) 33¹
- Лобачевський Герасим, посол Хмельницького на Дон (IX-2) 919
- Лобаченко Іван, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Лобеський Ф. (Łobeski F.), вч. (VI) 619
- Лобзинський (Łobzyński Ioan) (VIII-2) 202, 211
- Лобода А., вч. (I) 481^{1, 2}, 504², 554, 573 (III) 496¹, 577
- Лобода Григорій (Loboda Archorij, Łoboda Hreghory), козацький гетьман (VII) 199 (похід 1593 р.), 203-204 (походи 1594-1595 рр. на Волощину), 207-209, 210-211 (лист до Жолкевського), 213 (скинення з гетьманства), 214, 215 (репрезентант статочної частини козаків), 216-217 (складні стосунки з Наливайком), 219, 220, 221 (переговори з Жолкевським), 222, 224 (нові вибори на гетьманство), 226 (переговори зі Струсем), 228 (обвинувач-

- чення у зраді і смерть), 229, 230¹, 245², 266, 274, 282¹, 284⁴, 285, 290 (участь у козацькому колі), 307, 580, 581
(VIII-2) 44
(VIII-3) 48
- Лобода Мартин, городецький міщанин (VI) 257²
- Лобода Федір, військовий суддя (X) 232, 335, 350
- Лобода Федір (Лебеда Федір), переяславський полковник (VIII-3) 235¹ (участь у переговорах з Киселем у Києві), 244 (зустріч з московськими послами), 258³ (відомості Неронову про укладання козацького реєстру), 278
(IX-1) 76
(IX-2) 735 (участь у Переяславській раді(?)), 1523
- Лобода Федько, козак (VIII-2) 69, 70
- Л-ов С. (VI) 629
- Ловицький Самійло, полтавець (X) 211
- Ловіч Станіслав, торговець (VI) 175
- Ловчицький (Łowczyński), польський посол (IX-1) 99², 100⁷, 103², 105¹
- Логвин, десятник (VI) 292
- Логотат, див. Симеон Логотет
- Логотет псевдо-, див. Симеон Логотет
- Логотет Симеон, див. Симеон Логотет
- Лодиженський М., див. Ладиженський М.
- Лодиженський Федір Абросимович, див. Ладиженський Федір Абросимович
- Лоевич Ходко, господар (V) 77³, 79¹
- Лозинський В. (Łoziński W., Sigma), вч. (V) 199^{1, 3}, 201³, 202⁴, 234³, 242², 250², 251¹, 258², 335¹, 338¹, 347², 369⁴, 640, 651
(VI) 22³, 65¹, 66², 67⁵, 68^{2, 3}, 70⁶, 71³⁻⁵, 72⁵, 78^{1, 2}, 98², 101³, 102⁸, 107⁵, 118¹, 125², 131³, 133²⁻⁶, 140¹, 163¹, 170², 171³, 172⁵, 177³, 178³, 179^{2, 3}, 181², 196⁴, 219⁴, 240³, 241^{1, 3}, 242¹, 244¹, 263³, 270^{3, 4}, 376¹, 380⁵, 384⁴, 387^{1, 2}, 388¹, 393², 395¹, 397¹, 409¹, 590², 602, 603, 617¹, 619, 620, 623, 624
(VIII-1) 183¹
(VIII-2) 86²
(VIII-3) 88², 94²
- Лозинські, шляхтичі (VI) 240
- Лозич, пинський боярин (V) 45
- Лозка Михайло, вінницький підстароста (VIII-1) 170
його мати, фундаторка Київського братства (VIII-1) 170
- Лозка Стефан, мозирський маршалок (VII) 412
його жінка, див. Гулевичівна Гальшка
- Лозки, шляхетська родина (VI) 280, 284
(VII) 563¹
- Лозовицький, жидичинський ігумен (IX-2) 1510, 1523
- Лозовицький Микола, митрополичий слуга (IX-2) 747¹
- Лозовський Теодозій, див. Лазовський Теодозій
- Лойко Ф. (Łojko F.), вч. (VI) 198⁴, 604
- Лойовський Грицько, шляхтич (VI) 251
- Лойовський Лесько, шляхтич (VI) 251
- Лойовський Семен, шляхтич (VI) 251

Лойовський Федько, шляхтич (VI)
251

Локеток Володислав, польський
король (III) 98, 101, 102,
111-112 (взаємини з руськи-
ми князями на поч. XIV ст.),
114-115 (союз із Юрієвича-
ми), 116, 118, 120-121 (лист
1323 р. про смерть Юрієви-
чів), 122², 123¹, 126, 128,
129, 133, 134, 522, 523, 527-
530

(IV) 427

(VI) 28

його син (III) 123¹

Ломелін Король, генуезький полко-
водець (IV) 309

Ломоносов М., вч. (I) 604

Ломський Данило, волоський посол
до гетьмана (IX-2) 923

Ломський Микола, депутат (VIII-1)
170¹

Лонгінов А., вч. (I) 433¹, 557
(II) 375⁷, 564, 608, 609
(III) 110¹, 124¹, 125³, 507,
523-525, 529, 531, 547, 570
(IV) 431, 446, 515, 516

Лопарьов Х., вч. (I) 508³, 566
(II) 73¹, 115², 556
(III) 9², 263², 319⁵, 407¹,
421⁵, 470², 477², 486², 562,
563

Лопатич Сенько, шляхтич (V) 483

Лопатка Іван, шляхтич (VI) 239

Лопатка-Осталовський Іван (Оста-
ловський-Лопатка Іван), кан-
дидат на владцтво (V) 441
(VI) 509²

Лопаткін Юшка, донський отаман
(VIII-2) 54

Лопацинський Г. (Łopaciński G.),
вч. (IX-2) 1126²

Лопухін Абрам, московський посол
до Хмельницького (IX-2)

1232, 1249 (одержання в Чи-
гирині тексту московсько-
польського договору), 1255-
1256 (відправлення до геть-
мана і царська інструкція),
1266 (царський наказ заспо-
коїти гетьмана щодо Нечая),
1318, 1323-1326 (переговори
з гетьманом і Виговським),
1329, 1346-1347 (гетьмансь-
кий лист цареві), 1353 (зміст
гетьманського листа)

Лопухін Ларіон Дмитрович, думний
дяк (IX-1) 139, 210-212 (ін-
струкція на посольство до
козаків), 215, 231, 256

(IX-2) 614 (лист від Вигов-
ського про військову допо-
могу), 649 (посольство до
козаків), 679, 728 (приїзд до
Переяслава), 747 (інцидент з
Косовим), 769, 792, 861 (зу-
стріч з депутацією київсько-
го духовенства під Смолен-
ськом), 865 (оголошення ре-
зольюції царя щодо відібран-
них церковних маєтків), 935
(скарги Поклонського на Зо-
лотаренка), 959³, 963 (при-
йом Золотаренка), 1080
(клопотання козаків про по-
сольство до шведів), 1091,
1154, 1155¹, 1159 (посоль-
ство до гетьмана), 1166,
1167, 1192, 1200 (посольство
до Чигирини), 1203¹, 1204
(вимога забрати козаків з
Могилева), 1205 (царська ін-
струкція щодо сотника Пет-
ровича), 1205-1206 (інструк-
ція щодо заведення москов-
ських воєвод у козацьких
містах), 1207 (справа сівсь-
ких купців), 1208 (питання

- української еміграції), 1208-1209 (відносини козаків з угорцями, молдаванами, волохами, поляками і шведами), 1209-1210 (скарги на конкуренцію у торгівлі горілкою в Путивлі), 1211 (зустрічі з Балабаном і молдавськими послами), 1211-1217 (додаткові царські інструкції щодо Нечая), 1235 (лист від Виговського з приводу посольства Скоробогатого), 1248³, 1253 (лист від Виговського), 1259, 1352-1353 (лист від Хмельницького), 1447 (лист від Виговського про військову допомогу) **(X)** 27
- Лопушан Богдан, молдавський господар **(VII)** 147
- Лопушан Олександр, молдавський господар **(VII)** 147
- Лорбах, австрійський посол **(IX-2)** 1232
- Лоренц О. (Льоренц О., Lorenz O., Lorentz O.), вч. **(III)** 528 **(IV)** 436, 443 **(V)** 513²
- Лосковський Васько, шляхтич **(VI)** 251
- Лосковський Єрмак, шляхтич **(VI)** 251
- Лосковський Іван, шляхтич **(VI)** 251
- Лосковський Лазар, шляхтич **(VI)** 251
- Лосковський Олексій, шляхтич **(VI)** 251
- Лосковські, шляхтичі **(VI)** 251, 252
- Лостовський, староста **(IV)** 481
- Лотиш Г., вч. **(IV)** 424
- Лотка (Лочка, Lochka, Lothka), руський князь **(III)** 132, 534
- Лотоцький О., вч. **(III)** 284¹ **(V)** 657
- Лохвицький О., вч. **(III)** 248⁴, 537, 541
- Лочка, див. Лотка
- Лубенецький Ан. (Łubieniecki A.), хроніст **(VI)** 627 **(VII)** 99
- Лубенський Матвій, гнєзненський архиєпискуп, польський при-мас **(VIII-2)** 140, 182¹, 192 **(VIII-3)** 5-6 (претендент на місце померлого короля), 8 (голова тимчасового уряду), 9 (наміри порозумітися з Хмельницьким), 11 (повідомлення від Киселя про наміри Хмельницького), 16-18 (посланці до Хмельницького), 24, 25, 55¹, 170⁴, 262 (релігійне питання Зборівських угод) **(IX-1)** 29, 154, 179, 344
- Луга, служебник київського воєводи **(IX-1)** 381-384
- Лугвен (Ликвеній, Лугвен-Семен, Лугвеній, Семен-Лугвен, Liguen, Lingvenus), син Ольгерда Гедиміновича, мстиславський князь **(IV)** 70, 129, 134², 194², 466, 514-516 **(V)** 29
- Лугвеній, див. Лугвен, син Ольгерда Гедиміновича
- Лугвен-Семен, див. Лугвен, син Ольгерда Гедиміновича
- Лука, білградський митрополит **(V)** 606
- Лука, євангеліст **(IX-1)** 259
- Лука, ігумен св. Спаса **(III)** 281
- Лука, львівський канонік **(V)** 599
- Лука, полоцький єпископ **(V)** 413, 414

Лука Жидята (Жидята Лука), новгородський єпископ **(III)** 282, 358, 387³, 388², 467, 474, 475, 561

Лука з Тернополя, копієст **(VI)** 430

Лукаріс Кирило (Lukaris Cyrillus), царгородський патріарх **(V)** 604³, 606, 613, 616², 660 **(VI)** 484⁷, 486 **(VIII-1)** 6, 8 (грамота про права братств), 15-18, 23, 36, 82, 88, 95-97, 131, 142², 147, 157, 171, 172, 179, 183, 186 **(VIII-2)** 20³, 26, 89, 90, 95, 105, 107, 108

Лукаш, див. Климович Лукаш

Лукаш, козак **(IX-1)** 57

Лукаш, селянин **(VI)** 292

Лукаш, торговець **(VI)** 175

Лукашевич Ю. (Lukaszewicz J.), вч. **(V)** 417², 595¹ **(VI)** 407¹, 568³, 569², 612, 624 **(VII)** 459² **(VIII-2)** 106¹

Лукашевський, див. Єльський Лукаш

Лукашка, київський міщанин, купець **(VIII-3)** 242

Лукаш-лікар, див. Климовський Лука

Лукашович Іван, руський маляр **(VI)** 377

Лукіан, античний письменник **(I)** 121, 125

Лукініх І. (Lukinich I.), вч. **(VIII-3)** 103³

Лукіян (ймов., Чорнинський Лукіян), козак **(VII)** 161

Лукіян, козацький посол до Криму **(IX-2)** 887

Лукіянов Іван, козацький полковник **(IX-1)** 287

Лукіянов Федір, київський міщанин **(IX-1)** 502, 535⁵

Лукман-Сеїд, див. Сеїд-Лукман

Луковський Севастьян, печерський слуга, український шляхтич **(IX-2)** 747¹

Лукомський, урядник **(VIII-2)** 39

Лукомський С., вч. **(VII)** 479², 564, 571 **(VIII-1)** 321 **(VIII-2)** 125, 203

Лукомські, князі **(V)** 30, 32¹ **(VI)** 598

Лук'янович П. (Лукьянович П.), вч. **(VI)** 484¹, 612

Лукьянович П., див. Лук'янович П.

Лунник, теребовельський соцький **(V)** 309¹

Лунь, в'їт **(VI)** 186

Лупул Василь, молдавський господар **(VIII-2)** 163² **(VIII-3)** 20¹, 140 (перше посольство до Хмельницького), 123², 131 (пропозиції Хмельницькому через Паїсія), 135 (обіцянки Хмельницькому), 174, 240, 241 (невиразність у ставленні до гетьмана), 271² **(IX-1)** 10 (участь у звільненні Потоцького), 42², 45², 46, 49, 53, 62 (скарги Хмельницького), 63¹, 74, 80-87² (причини походу Хмельницького), 88, 89-94 (хід і завдання кампанії), 96-97 (дума про молдавську війну), 98-99 (ліквідація напруження), 100², 103¹, 105, 106² (посольство до Потоцького), 109, 116, 122, 123, 127, 128, 129-130 (інтриги проти козаків), 131-134, 135², 136 (нагана з Царгорода), 137², 139-141,

143, 149, 156, 160, 161, 165, 167, 172, 205(?), 206, 214 (його посол до Хмельницького), 216 (листи до Потоцького), 217, 234, 236¹, 238, 242, 249-250 (листування з козаками), 251, 273, 274, 288, 306¹, 307 (лист до Потоцького), 315, 316 (інтриги проти Хмельницького), 317, 345 (остороги про ворожі замисли Хмельницького), 362-363 (гнів Хмельницького), 372, 375, 378, 379², 386¹, 427-429 (відновлення гетьманом волоського плану), 430, 431, 433, 436, 444, 445, 446, 451, 452, 455-457, 459-466 (посередництво), 467, 470, 472, 473-476 (справа шлюбу доньки з Тимофієм Хмельниченком), 477-483 (весілля Тимоша і політичні наслідки), 484-487 (плани щодо Волощини і Семигороду), 488-492, 494¹, 499 (лист до короля), 502, 504 (посередництво), 506-509 (молдавська справа у польському трактуванні), 510-523 (молдавська міжусобиця, втеча з Молдавії), 524-527 (допомога Хмельницького, похід Тимоша), 529-531 (реакція у Польщі), 532-535, 538-540 (похід на Волощину), 541-543 (битва під Торговищами), 544, 546, 547, 551, 553, 554¹, 558, 568, 570, 571, 572 (зустріч з гетьманом), 573-574 (скорбота в Сучаві), 576, 577, 579-590, 591¹, 592-596, 597 (арешт і видача ханові), 598

(IX-2) 609, 652 (новини для Тимоша Хмельницького про допомогу з України), 653 (попередження полякам про напад козацьких військ), 659², 660, 663-666 (його скарби), 666 (заохочення козаків і татар іти на Молдавію), 668-669 (про допомогу козаків і татар), 671-674, 681, 685 (вимога турків до татар відновити Лупула на господарстві), 687, 781 (протекція Хмельницького перед Портою), 893 (чутки про поновлення на воєводство), 899, 903 (відправлення з Криму до Царгорода), 904, 905, 914, 917 (лист від Радзейовського), 919, 921, 922, 943, 952 (інтриги Стефана, Щербана і Ракоція), 972, 984⁴ (свідчення Павла Алепського), 987, 1004, 1005, 1010, 1097-1098 (козацькі спроби визволення з полону), 1104, 1146¹, 1157¹, 1272 (протекція Хмельницького перед царем за доньку), 1352¹, 1438 (прагнення дістати семигородське князівство), 1498, 1543, 1546, 1547

його жінка (IX-1) 87, 91, 478¹²-480, 510, 511, 518, 520, 525, 526, 539, 540, 544, 571¹, 572, 581, 583, 585, 586, 590, 592², 594-597

(IX-2) 653, 659², 668, 671, 674, 1010, 1352, 1546, 1547

його жінки батьки (IX-1) 595

його діти (сини) (IX-1) 91, 518, 526, 572

(IX-2) 1010

- його брат (IX-1)* 510, 511, 540
його племінники, див. Гаврилов Іван, Лупул Стефаниця
 Лупул Стефан(-иця), син Василя Лупула **(IX-1)** 478, 511, 540, 585, 595-597, 600 **(IX-2)** 943, 1546
 Лупул Стефаниця (Стефаниця), племінник господаря **(IX-1)** 156, 513-515, 570, 573
 Лупули, молдавська господарська родина **(IX-1)** 511, 515, 571, 573, 592, 597 **(IX-2)** 665, 666, 903, 943
 Лупулівна Гелена, див. Радзивілова Гелена
 Лупулівна Розанда, див. Хмельницька Розанда
 Луренц, золотник у Кременці **(VI)** 274
 Луц Стефан (Луч Стефан, Lucs Stefanus de Kolosvar), угорський посол **(IX-1)** 498, 522
 Луцкевич Василь, полковник **(VII)** 473
 Луць, селянин **(VI)** 292
 Луцький Андрій, шляхтич **(VI)** 243
 Луцький Іван, новосколяський сотник **(IX-2)** 1048
 Луцькі, шляхтичі **(VI)** 240, 611 **(VIII-1)** 182³
 Луцьович Івасько, городецький міщанин **(VI)** 257²
 Луч Стефан, див. Луц Стефан
 Лученко Михайло, див. Лучченко Михайло
 Лученко Яцко (можл., Ладенков Яків) **(VIII-3)** 255³
 Лучицький І., вч. **(I)** 355¹, 356², 553 **(III)** 545 **(VI)** 21^{2,3}, 22¹, 602
 Лучичі-Виговські (Виговські-Лучичі), шляхтичі **(VI)** 281

- Лучка, селянка **(VI)** 267⁵
 Лучка з Витвиць, шляхтич **(VI)** 237
 Лучкай М., вч. **(II)** 581
 Лучченко Михайло (Лученко Михайло), осавул Війська Запорізького **(VIII-3)** 207 (ратування польського посольства зі Зборова), 245 (на прийомі посла Неронова), 274
 Луцинський, польський посол до козаків **(VIII-1)** 50, 59
 Луцкевич В. (Łuszczkiewicz W.), вч. **(II)** 467¹, 570 **(III)** 424², 554 **(VI)** 619, 620
 Любавський М., вч. **(I)** 356² **(II)** 303^{1,4}, 369⁹, 373¹ **(III)** 236¹, 529, 531, 536 **(IV)** 14¹, 64¹, 70³, 95¹, 174², 237¹, 239¹, 242³, 246², 250¹, 253², 254^{1,3}, 256⁴, 258², 260², 262¹, 263¹, 264², 276¹, 343², 358⁴, 361¹, 364⁴, 365^{1,4}, 368², 375³, 376³, 377², 379⁴, 381¹, 383¹, 384^{2,4}, 385^{1,2}, 386^{1,2}, 387³, 395², 403¹, 427, 466-468, 470, 475, 477, 481, 482, 491-493, 495-497, 500-502, 512 **(V)** 8², 10¹, 11¹, 13¹, 14¹, 15^{2,3}, 16^{1,2}, 17¹, 28^{1,3}, 31¹, 34², 36¹⁻³, 40⁵, 44¹⁻³, 45³, 54¹, 57², 58¹, 59¹, 60¹⁻³, 61^{1,5}, 65^{1,2}, 66¹, 67², 68², 69³, 103³, 108¹, 110¹, 111¹, 117¹, 118³, 119¹, 128¹, 130², 137¹, 139^{1,2}, 142¹, 144¹, 158¹, 160^{1,6}, 169¹, 172², 174^{2,5}, 175², 176¹, 182², 210⁴, 289¹, 290², 291^{1,2,4}, 294¹, 296¹, 299¹, 300¹, 302¹, 339¹, 340¹, 363⁵, 453³, 454¹, 456¹, 457¹, 626-628, 632, 647

- (VI) 188³, 247¹, 248^{1, 2}, 249¹, 603
 (VII) 15¹, 16^{2, 3}, 24⁹, 30¹, 36¹, 52¹, 71³, 82², 85^{1, 2}, 568, 569, 579
- Люба-Радзимінський З. (Радзимінський З., L.-Radzimiński Z., Luba-Radzimiński Z.), вч. (I) 43¹
 (IV) 164¹, 169³⁻⁵, 214², 513, 514^{1, 2}, 516
 (V) 628
- Любарський Андрій, старший над арматою Білоцерківського полку (IX-2) 1011
- Любарт (Дмитро Гедимінович, Дмитро-Любарт, Любарт-Дмитро, Lubardus), син Гедиміна, волинський князь (II) 580
 (III) 116¹, 117, 121², 127, 139-142, 273, 530-532, 570
 (IV) 3, 15, 19-20 (проголошення галицько-волинським князем), 21, 25, 28-30, 32-37 (боротьба за Галичину 1349-1351 рр.), 39, 40², 41 (розрив угоди з Казимиром), 45-46 (кампанія 1366 р.), 46-48 (трактат 1366 р. з Польщею), 50-51 (повернення захопленої Волині 1370 р.), 52 (заходи в Галичині), 53, 54 (війна 1377 р.), 55-56 (закінчення збройної боротьби), 57, 59-60 (становище Галичини), 61-63, 95, 126, 159, 163, 312, 441, 443, 444, 446-448, 450, 471-473, 513, 516
 (V) 8, 289, 422, 449, 459¹
 (VI) 32, 41, 42¹, 48, 58, 150, 304, 333¹, 367¹
 його жінка (див. також: Агафія, Буча; ймов., донька
- Льва Юрієвича; ймов., донька Юрія-Болеслава) (III) 141, 530, 531, 532
 (IV) 471
 його друга жінка, див. Ольга
 його син(-и), родина, див. Любартовичі
 його брати (IV) 34, 35, 48
- Любарт-Дмитро, див. Любарт, син Гедиміна
 Любартович, див. Федір, син Любарта Гедиміновича
 Любартовичі (син(-и), родина) (IV) 46, 54, 163, 450
 Любарт-Федір, див. Федір, син Ольгерда Гедиміновича
 Любберт Зібранд, див. Люберт Зібранд
 Любенецький Володислав (IX-1) 70, 77, 83, 88³, 89³, 98², 102, 141^{2, 4}, 144
 Люберт Зібранд (Люберт Зібранд), протестантський письменник (VI) 542⁴, 563
 Любецька, княгиня (VI) 279
 Любецькі, князі (V) 32
 Любимов Г., вч. (III) 541
 Любович М., вч. (VI) 416¹, 418¹, 456³
 Любовіцький Станіслав, ціхановський стольник, польський посол до гетьмана, кум Хмельницького (VIII-2) 127, 148, 149, 204
 (IX-2) 1091, 1125, 1132-1136 (посольство до Хмельницького), 1141, 1166, 1170 (запевнення Хмельницького і Виговського у лояльності до короля), 1171-1172 (посольство до козаків), 1173, 1191, 1192-1193 (невдале комісар-

ство до Чигирини), 1200, 1286

Любомірський, воєвода **(VI)** 71

Любомірський (Lubomirski J.), вч. **(VIII-1)** 321

Любомірський Л., вч. **(VII)** 95², 187⁴, 581

Любомірський Станіслав, білоцерківський староста, краківський, руський воєвода **(VII)** 461¹, 469^{1,2}, 475 **(VIII-1)** 64, 65, 71, 146 **(VIII-2)** 178, 185 **(VIII-3)** 10, 23, 218 (закладник у козаків під Зборовом), 285

Любомірський Т. (Lubomirski T.), вч. **(V)** 123¹, 152^{1, 3-5}, 167², 184¹, 330², 371⁵, 372^{4, 6}, 373^{3,5}, 383¹, 633, 638, 640, 642 **(VI)** 145³, 170¹, 227¹, 264⁴, 603

Любомірський Юрій (Lubomirski Jerzy), великий маршалок коронний, пізн. гетьман польний коронний **(VI)** 455² **(IX-1)** 258, 301, 302, 592 **(IX-2)** 652, 666-667 (опозиція проти походу на козаків), 696-698 (переговори з татарами під Жванцем), 705 (листи до татар), 706, 1313 (заклик до Ракоція рятувати Польщу від шведів), 1321 (відправлення Станіславського до Ракоція), 1325, 1341 (сприяння посольству Парчевича), 1377¹ (одержання польного гетьманства), 1388, 1389 (втеча з Кракова від Ракоція), 1390, 1391¹, 1398², 1410 (вступ в Угорщину), 1415, 1456-1458 (рейд на

Семигород), 1460 (повернення до Галичини), 1462-1463 (переслідування війська Ракоція), 1466 (остереження Ракоція щодо татарської загрози), 1550

(X) 312, 317, 320

його батько **(IX-2)** 705

його син **(IX-2)** 696-698

його родина **(IX-2)** 1390

Любомірські, їхній музей, архів **(II)** 472¹, 485¹

(III) 399¹

(VIII-2) 139²

Любомірські, шляхтичі **(IV)** 357² **(VI)** 625

Любчанин Малко (Малко), батько Малуші **(I)** 469, 470¹

Любчич, кишенський отаман **(X)** 124

Люд (ймов., Liótr) **(I)** 621

Людвік, баварський князь **(III)** 122²

Людвік, син ландграфа тірінгського **(III)** 27¹

Людовік, саксонський герцог **(IV)** 120¹

Людовік I, угорський король **(II)** 458³

(III) 128-130

(IV) 20¹, 21, 26, 28, 29 (грамота до Дедька 1344 р.), 35 (угода з Казимиром у 1350 р.), 36-38 (кампанія 1351-1352 рр.), 39, 40, 42-43 (похід на татар 1354 р.), 44², 48, 50, 51, 52 (лист до львів'ян), 53-54 (похід 1377 р.), 55, 56, 58, 62, 63, 101¹, 102-103 (політика в галицькій справі), 104-105 (призначення Володислава Опольського в Галичину), 106-109, 110-111 (відкликання Володислава Ополь-

- ського з Галичини), 112-114 (приєднання Галичини до Угорщини), 115 (смерть у 1382 р.), 122, 123, 125, 433, 436, 439-444 (джерела до кампанії 1351-1352 рр.), 448-449 (грамота про Любартові заходи в Галичині), 450 (джерела про похід 1377 р.), 462, 463, 465
(V) 77, 308, 375, 427-429
(VI) 24, 34, 35, 40, 41
його жінка, див. Єлизавета Молодша
його мати, див. Єлизавета Старша
його доньки, див. Катерина, Марія, Ядвіга
його доньки (IV) 103, 104
його династія (IV) 115
- Людовік I Побожний (Побожний Людовік), імператор франків (I) 394, 614
- Людовік II, імператор франків (I) 615
- Людовік XIV, французький король (I) 505
- Люкас, його нотатки, теки (VIII-2) 10², 20¹, 25¹, 147³
(IX-1) 175[•]
(IX-2) 1231³, 1279⁶
- Люкас С. (Lukas S.), вч. (IV) 426
- Люмбрес де (Льомбр де), французький посол (IX-2) 1241
(X) 67³
- Лют (ймов., див. Добрина Микитич; Лютий Мстислав, Метиша Деревлянин; ймовірно, Нискина Святодич; Свенельдич Мстислав, Свенельдич Метиша, Miskina), дружинник київського князя (I) 190[•], 438², 439[•], 470[•], 478, 479, 585, 587
- Лютай Фесько, переяславський сотник, осавул (VIII-1) 274, 316
- Лютер Мартин, реформатор (VI) 424, 560
- Лютеренко Яцина, див. Лютеренко Яків
- Лютий Мстислав, див. Лют
- Люторенко Яків (Лютеренко Яцина), білоцерківський полковник (VIII-1) 316
(IX-2) 1018
(X) 139
- Лютувер, див. Путувер
- Люц Стефан, угорський нотарій, посол до Хмельницького (IX-2) 1074-1077 (посольство до козаків), 1091, 1105 (переговори з Виговським), 1184-1185 (посольство до гетьмана)
- Люценко І., вч. (II) 511¹
- Лябута Андрій (Labuta), сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Лявіссе Е., див. Лавіссе Е.
- Лявфер В. (Lauffer V.), вч. (VI) 185¹, 193^{•1}, 605
- Лягус, вч. (IV) 294²
- Лядинський Самійло, шляхтич (IX-2) 1273
- Ляйст Б. (Leist B.), вч. (I) 367², 390¹
(III) 552
- Ляноа Гільбер де, див. Гільбер де Ляноа
- Лянцкоронський (VIII-1) 105
- Лянцкоронський, коронний мечник (IX-2) 768⁵
- Лянцкоронський Вацлав, ніжинський стольник (IX-2) 1038[•]
- Лянцкоронський Єронім, син Станіслава Лянцкоронського, руський воеводич (IX-2) 694 (заручник у татар на переговорах під Кам'янцем), 698,

- 710, 711, 1138 (бій під Озерною)
- Лянцкоронський Предслав (Lanckoroński Przesław z Brezia), пограничний староста (**VII**) 59, 60, 68, 80⁴, 86, 87¹-89, 94, 95¹, 96, 303², 304¹, 568, 570-573, 575
(**VIII-2**) 214
- Лянцкоронський Станіслав, брацлавський, пізн. руський воєвода, гетьман польний коронний (**VIII-3**) 149, 169, 170 (напади на козаків з-під Бара), 175¹, 180 (розгортання військ на Поділлі), 181 (сподівання удару на Кам'янець), 182¹, 183 (рішення про закладення табору під Збаражем)
(**IX-1**) 101, 102, 127, 153, 154, 164, 165, 171, 178 (лист до короля), 179, 181, 182, 184, 192, 193, 195-196 (облога Вінниці), 197 (незгода з Калиновським), 198-201, 203, 222², 229, 243, 269, 270, 273¹, 274¹, 275¹, 297, 298, 337 (заходи проти мародерів), 350², 351¹, 366, 419¹, 440, 446, 453 (руський воєвода), 526 (лист від воєводи Стефана), 530, 548², 597³
(**IX-2**) 667¹, 694, 698, 706 (переговори з татарами під Жванцем), 887 (реляція від посла з Криму), 915 (конкурент на польну коронну булаву), 922² (пояснення воєводою Стефаном своєї політики з козаками), 946, 959³, 1014 (наступ на Поділля), 1018⁴, 1020 (дії на Побужжі), 1021, 1023, 1025, 1031, 1033, 1035-1036¹ (універсали до населення Поділля), 1037-1039 (облога Демківки), 1042¹, 1043 (недача під Охматовом), 1049, 1050, 1051 (пустошення Брацлавщини), 1053 (лист до Карач-бея), 1054 (реляція Ракоцієві), 1059¹ (лист до короля), 1060-1062, 1068, 1069 (відбуття на сейм), 1070, 1073, 1074, 1077, 1108 (оборона від шведів), 1114 (втрата маєстності в Ягольниці), 1160 (пропозиції Ракоція), 1166 (приїзд до Хмельницького), 1171, 1181, 1191 (чутки про намір служити гетьманові), 1193 (недалі переговори в Чигирині), 1199-1200 (легенда про зміст переговорів з Хмельницьким), 1211, 1220, 1234¹ (представник на мирні переговори з москалями), 1377¹ (вістка про смерть), 1518
- Лянцкоронський Станіслав, пограничний староста, брат Предслава Лянцкоронського (**VII**) 28, 34¹, 94
- Лянцкоронський Ян, шляхтич (**VI**) 177
- Ляпунов, полковник з корпусу Рододановського (**X**) 170
- Ляпунов Лев, боярин, московський посол (**X**) 73, 74
- Ляскаріс Костянтин, див. Костянтин Ляскаріс
- Лясковські, шляхтичі (**VI**) 277
- Ляскоронський В., вч. (**I**) 242², 279¹, 281², 550, 555
(**II**) 284², 342³, 344², 349¹⁻², 354³, 553, 563, 603, 606, 607
(**III**) 175¹, 539

- (IV) 488, 503
 (VII) 69⁴
 (VIII-2) 198
- Лясота Еріх (Lassota Erich von Steblau), посол австрійського царя (I) 477¹
 (VII) 55, 57, 137¹, 140¹, 157¹, 160¹, 197⁵-199^{4, 5}, 200, 201, 215², 216, 280-284^{2, 8}, 286, 287, 289-292, 302, 580, 581
- Лясота Юрій, ківський шляхтич (VII) 422
- Лятковський Ю. (Łatkowski J.), вч. (III) 81³, 505
 (IV) 10¹, 12¹, 427
- Лятос Ян, астроном (VI) 463, 488
- Лях Адам, кременецький міщанин (VI) 274
- Лях Андрейко, селянин (VI) 267
- Лях Володислав, див. Володислав Лях
- Лях Мисько, селянин (VI) 267
- Лях Станіслав, шляхтич (VI) 290
- Лях Шашко, селянин (VI) 267
- Лях Степан, писар у Пушкаря (X) 251, 257
- Лях Ян, кременецький міщанин (VI) 274
- Ляхович, шляхтич, посланець князя Четвертинського до львівських єзуїтів (IX-2) 1385³
- Ляхович С. (Lachowicz S.), вч. (IV) 355², 358², 376^{1, 2}, 385², 399², 400²
- Ляцький С., вч. (I) 606¹
- Ляцькі, шляхтичі (V) 32¹
- Лячко, вірменин (VI) 64
- Ляшенко Прокіп, черкаський сотник (VIII-1) 316
- Ляшки, шляхтичі (VI) 251
- Ляшко Алаktivон, шляхтич (VI) 251, 252
- Лященко А., вч. (III) 486¹, 567
- Львов М., вч. (I) 194², 202¹
- Львов Олександр, московський дворецький (IX-1) 208
- Львовський Володка, кореспондент (IX-2) 1234²
- Льомбр де, див. Люмбрез де
- Льонецький, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Льоренц О., див. Лоренц О.

М

- М.Г., див. Грушевський М.
- Маврикій, візантійський імператор
(I) 168³, 169, 180, 369
- Маврикій (Псевдомаврикій, Mauri-
ce), візантійський хроніст (I)
175, 182, 252, 253, 276, 311,
312, 348, 349, 366, 369, 371,
372
(III) 337
- Магдаленський, полковник (VII)
339
- Магді, халіф (I) 298
- Магомед, володар Хорезма (II) 540
- Магомед, ймов., див. Улу Мухам-
мед
- Магомед (Бахмет), мусульманський
пророк (V) 495
(VI) 424
(VII) 126, 517, 555
(IX-1) 134, 351
(IX-2) 1539, 1544
- Магомед-хан, див. Улу Мухаммед
- Магомет аль-Ауфі, див. Ауфі Му-
хамед аль-
- Мадаленські, українська шляхетсь-
ка родина (VIII-2) 115²
- Мадалинський, мстиславський вой-
ський (VII) 376
- Маджак (Бабак, Маджаль, Махак;
ймов., Мезамир), король
племені Валінана (I) 377,
378, 549
- Маджаль, див. Маджак
- Маск-султан (IX-1) 556
- Мазаріні, французький кардинал
(VIII-2) 20¹
(IX-2) 1131
- Мазепа, козацький ватажок (VII)
237²
- Мазепа Адам, білоцерківський ота-
ман (IX-2) 883
- Мазепа Іван, український гетьман
(VII) 478³
(VIII-2) 213
(IX-2) 743, 1477¹, 1503, 1507
- Мазепа Степан Михайлович, укра-
їнський шляхтич, батько
Івана Мазепи (IX-2) 743
- Мазовшанин Яшко, шляхтич (VI)
236
- Мазур Войцех, кременецький мі-
щанин (VI) 274
- Мазур Лукіяні, див. Мозира Лукіяні
- Мазур Станіслав, селянин (VI) 266
- Мазур Ян, кременецький міщанин
(VI) 274
- Майданко (Мойданок), чигиринсь-
кий товмач (IX-2) 687
- Майер Е. (Meyer E.), вч. (I) 46²,
107², 539
- Майер Йоган (можл., Майор Суй-
ги), шведський посол (IX-1)
137¹, 158, 175¹, 178¹, 180³,
222², 235, 237, 259, 264³,
282¹
- Майков А., вч. (III) 407⁵, 496¹
(V) 658
- Майков Л., вч. (I) 295⁵, 373¹
(VII) 569
- Майметша Сулешов, див. Маметша
Сулешов
- Майметша-мурза, див. Маметша
Сулешов
- Майнгард, місіонер (IV) 5²
- Майор Суйги, можл., див. Майер
Йоган
- Майцен А. (Meitzen A.), вч. (I) 353²
- Макар, селянин (VI) 268, 292
- Макар, торговець (VI) 175
- Макарець, товмач, автор реляції
(VII) 86
- Макарій, див. Тучапський Макарій,
львівський владики
- Макарій, київський митрополит (V)
415, 416, 478

Макарій (Булгаков М.), митроп., вч.
(I) 507², 516³, 518², 519⁴,
 522², 565, 576
(II) 253², 274¹
(III) 63³, 68², 150², 261¹,
 267², 272², 276¹, 277¹, 279²,
 285¹, 374³, 394¹, 410¹, 440¹,
 472², 475³, 476¹, 479¹, 4,
 480^{2,3}, 482^{1,2}, 522, 540, 541,
 543, 544, 556, 560-565
(V) 264², 265¹, 277², 386³,
 404¹, 406^{1,2}, 407¹, 408⁴, 409⁴,
 411¹, 412², 414⁴, 416¹, 419²,
 435², 436², 437^{2,3}, 457¹, 470¹,
 510¹, 531², 532¹, 536¹, 554⁴,
 555³, 567¹, 569¹, 570³, 575¹,
 584¹, 653, 655-657, 659
(VI) 333¹, 344³, 422¹, 424¹,
 506¹, 569², 612, 613, 628
(VII) 437², 445¹, 450⁴, 525¹,
 584, 586
(VIII-1) 171², 194⁴
(VIII-2) 90², 93², 96², 173²
(IX-2) 813, 852¹, 853¹, 854¹,
 861⁴, 1220¹, 1375²
(X) 94², 99⁵

Макарій, патріарх **(I)** 404³

Макарій III (Masarius), антіохійський патріарх **(VI)** 378¹
(VIII-2) 153⁴
(VIII-3) 126⁵
(IX-1) 515, 516
(IX-2) 966, 967¹-968⁷, 973,
 974, 978, 986, 987-988 (зустріч з Хмельницьким), 989-1001 (перебування у Києві), 1002-1003 (перебування в Умані, Богуславі і Трипіллі), 1005-1007 (перебування у Прилуці і Густинському монастирі), 1009 (перебування в Чигирині), 1010, 1060 (повернення з Москви через

Україну), 1355, 1369², 1376 (турецький терор), 1493

Макарій Римський **(III)** 464

Макарій Чорт (Чорт Макарій), митрополит **(IV)** 331
(V) 412, 413, 655

Макарович Іван, козацький депутат **(VII)** 251

Макарушка О., вч. **(III)** 566

Македонський Александр, див. Александр Македонський

Македонський Філіп, див. Філіп II Македонський

Македонянин, див. Федорович Марко Македонянин

Македонянин Григорій, див. Цамблак Григорій

Макеєвський, поляк з Корця **(X)** 274

Макіавеллі Ніколо **(IX-2)** 885

Макіавеллі Ніколо, ірон. про Адама Киселя **(IX-1)** 155

Макін ель-, арабський хроніст **(I)** 496¹, 500⁷, 573, 574

Мак-Ленан (Ленан, McLennan J.), вч. **(I)** 343

Маковей, св. **(VIII-3)** 127

Макович Василь, господар **(V)** 159

Макович Миско, господар **(V)** 159

Макош Мацек, селянин **(VI)** 265

Макробій, античний письменник **(I)** 89²

Максим, запорожець, випищик **(VIII-1)** 152

Максим, митрополит **(III)** 190, 268, 269, 271, 386, 408³, 544

Максим, патріарх **(VIII-1)** 8

Максим, чернець **(VI)** 342

Максим Грек (Грек Максим), письменник **(VI)** 440², 442, 443, 493

Максим Ісповідник **(VI)** 345, 346

Максимейко М., вч. **(III)** 356², 551
(IV) 144², 264³, 333¹, 380¹, 381¹, 384⁴, 385², 386¹

(V) 4¹, 457¹, 625, 627, 629, 630

Максименко Іван, селянин (VI) 292

Максиміліан, австрійський ерцгерцог (VII) 172, 205, 230

Максиміліан, імператор (IV) 281, 290
(V) 255
(VI) 183¹

Максимович М., вч. (I) 242², 339², 552, 553, 604
(II) 353², 354⁷, 562, 564
(III) 146¹, 161³, 453², 560
(V) 29²
(VI) 309¹, 609, 631¹
(VII) 72³, 73², 74¹, 104¹, 355², 377¹, 407¹, 489⁴, 566, 570, 572, 573, 582
(VIII-1) 170¹
(VIII-2) 142⁴, 153⁵, 212, 214-217, 219
(VIII-3) 124², 273^{1, 2}, 274¹, 278^{1, 2}, 279²
(IX-1) 95¹, 422¹
(IX-2) 1127, 1369³, 1478³

Макушев В., вч. (VI) 416¹
(VII) 589

Мал, деревлянський князь (I) 375-377, 424, 438², 447, 448, 450, 469¹, 470

Малай з Черкас, козацький отаман (VIII-1) 45

Маласпін, нунцій (V) 582¹, 595², 598²

Малаха Федько, маляр (VI) 376¹

Малашкін Л., вч. (VI) 622

Малевич К., вч. (VII) 407¹
(VIII-1) 319

Малейкевич Фурс, козацький посол (VIII-1) 39

Малеміяна, черниця (VI) 309

Малецький А. (Małecki A.), вч. (I) 489¹
(II) 21¹, 63⁴

(V) 48¹, 641

Малинін В., вч. (V) 520², 522²

Малиновський І., вч. (V) 627, 629

Малиновський М. (Malinowski M.), вч. (IV) 191¹, 426, 479
(V) 85², 527², 626

Малиновський Михайло (Malinowski M.), вч. (V) 656, 658
(VI) 619

Малинський, торговець (VI) 177

Малинський-Слович Остафій, див. Слович-Малинський Остафій

Малиха Андрій, покойовий митрополита (IX-2) 747¹

Малиха Олександр, український шляхтич, писар (IX-2) 747¹

Малишевський І., вч. (I) 512², 518², 519⁴, 533³, 573
(II) 108², 554, 563
(III) 171³, 299¹, 540, 542
(IV) 491
(V) 254², 413³, 532¹, 603^{1, 4}, 613¹, 615^{1, 2}, 659
(VI) 422¹, 433⁴, 434¹, 439^{2, 5}, 463¹, 464¹, 484⁷, 496^{1, 2, 4}, 552⁷, 560³, 629
(VII) 10³

Малко, див. Любчанин Малко

Малов Іван, московський дизертир (IX-2) 1265, 1266

Малуша (ймов., Малфрідь), мати Володимира Великого, нешлюбна жінка Святослава Ігоровича (I) 469, 470, 480
її батько, див. Любчанин Малко
її брат, див. Добриня Микитич

Малфрідь (Мстиславна), донька Мстислава Володимировича Мономаховича, жінка Сігурда норвезького (II) 116, 117

Малфрідь, ймов., див. Малуша

- Малчинський Войтих, козак **(VII)** 340⁵
- Маляля, див. Іоан Маляля
- Малькевич Григорій, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 59
- Мальмберг В., вч. **(I)** 55¹, 115², 540
- Мама, св., див. Мамант, св.
- Мама Григорій, див. Григорій Мама
- Мамаєвич Іван, осавул **(VII)** 365
- Мамай, татарський хан **(IV)** 71, 81, 83, 281, 295, 302, 305, 312, 453
- його син (IV)* 281
- Мамант (Мама), св., церква **(I)** 285, 432
- пристань **(I)** 285, 286, 432, 510
- Мамбет-мурза **(IX-2)** 694 (закладник у короля за Жванецьким миром), 697, 760
- Мамет Челебій, татарський ротмістр у польському війську **(IX-1)** 175¹, 492, 494
- Мамет-бей, татарин **(IX-1)** 498
- Мамет-осавул, татарин **(IX-1)** 443
- Маметша Сулешов (Майметша Сулешов, Майметша-мурза, Сулешов), татарський князь **(IX-1)** 557, 558
- (IX-2)** 1065, 1066²-1068¹ (переговори з московськими послами), 1099-1101 (відомості московським послам про наміри хана), 1140 (про події в Галичині), 1174 (справа полонених козаків), 1357 (переговори з московськими послами про козацькі справи), 1358 (відомості московським послам про намір хана іти на Московську державу) **(X)** 148, 248, 261¹
- його діти (IX-2)* 1358
- Мамонич Кузьма, купець, друкар **(V)** 620(?)
- (VI)** 438⁴, 442(?), 444(?)
- Мамонич Лукаш, купець, друкар **(V)** 620(?)
- (VI)** 438⁴, 442(?), 44(?)
- Мамоничі, меценати **(VI)** 429, 438, 499
- Мамутеля, австрійський урядовець **(VII)** 205
- Мамшій, воєвода **(III)** 101
- Манаріні, маршалок, слуга Радзевського **(IX-2)** 1078, 1079
- Манас, жид **(VI)** 176
- Манасія, див. Костянтин Манасія
- Манастирський Іван, козацький посол **(VII)** 545
- Манастирський Іван, шляхтич **(VI)** 244
- Манастирські, див. Манастирські
- Мансир-мурза **(X)** 284, 285
- Мансур абу- **(I)** 306
- Мансур Ходжа, боржник **(VI)** 58
- Мануїл, претендент на молдавський престол **(VII)** 165
- Мануїл I Комнен, візантійський імператор **(I)** 101, 508
- (II)** 116, 117, 153, 189, 190¹, 428, 441, 442
- (IV)** 297⁴
- його родина (II)* 117
- Мануїл II, візантійський імператор **(III)** 276, 408
- (IV)** 297¹, 298
- його син (IV)* 297¹
- Мануїл Грек, смоленський єпископ **(III)** 263, 264, 453
- Мануїл Комнен (Комнен Мануїл), візантійський посол **(II)** 189
- Мануїл Ягайлович **(II)** 405
- Мануїлов Григорій, посол Тимоша Хмельниченка в Москву **(IX-1)** 470

- Мануйлов Ілля, див., можл., Мануйлович Ілля
- Мануйло, отаман (VII) 133²
- Мануйлович Ілля (Грек Ілля, Греченин Ілля; можл., Мануйлов Ілля), брат коринфського митрополита Йоасафа, інформатор (IX-1) 207², 212, 255, 445, 447, 474
- Мануйлович Михайло (можл., Мануленко Мисько зі Стеблева, Мисько; Manuiłowicz Muchayo), корсунський сотник (VIII-1) 309, 310, 316
- Мануленко Мисько зі Стеблева (можл., Мануйлович Михайло), козацький посол (VIII-1) 118
- Маняк, заволзький хан (VII) 78
- Манько, Носчин зять (можл., Настин), городецький міщанин (VI) 257²
- Манько, селянин (VI) 267⁵
- Марван, арабський вождь (I) 194, 195²
- Маргевич Дмитро, нобілітований козак (IX-1) 157¹, 165
- Марголін П., вч. (I) 286⁴
- Маргаш В. (Margasz W.), вч. (V) 310², 313³, 317³, 638
- Марена, міф. (I) 338
- Марин Тірський (Тірський Марин), хроніст (I) 70, 71
- Марина, княгиня-черниця (VI) 309
- Мариця, донька Володимира Всеволодовича Мономаха, жінка Льва Діогена (II) 115, 135
- Маричич, див. Василько, син Льва Діогена, внук Володимира Мономаха
- Марієт, див. Маріон
- Марієчка (Марусиня), героїня народної пісні (I) 341
- Маріон (Марієт, Marianus), французький офіцер (VIII-1) 214, 218-220
- Марія, вітебська княжна, перша жінка Ольгерда Гедиміновича (IV) 14, 126, 159, 514
- Марія, див. Офка, жінка Юрія-Болеслава
- Марія, донька Людовіка I, жінка угорського короля Сигізмунда (IV) 107¹, 110, 112, 114-118, 119², 120¹, 123 (V) 429, 430
- Марія, донька Михайла Всеволодовича (II) 588
- Марія, донька Романа Даниловича (III) 76
- Марія, жінка Івана Дмитровича переяславського (III) 175
- Марія, княгиня (III) 172²
- Марія, мати Юрія-Болеслава, донька Юрія Львовича, жінка Тройдена мазовецького (III) 115, 123
- Марія, пинська княгиня (V) 128
- Марія (Богородиця, Покрова, Пречиста Діва, Maria Virginia), св. (I) 403, 470¹, 523-525, 533, 587, 593, 595 (II) 156², 195, 197, 198², 210, 216, 245², 265², 266, 268, 269, 273, 334, 342, 354, 355⁴, 377, 378, 382¹-384, 386, 388, 468², 470, 496⁸, 515⁵, 563, 565 (III) 15, 28, 39, 55, 56, 90, 106, 138², 168³, 190³, 222², 283, 288, 294, 299, 398, 404, 407, 420, 421, 424, 430, 435, 438, 439, 441, 444, 464, 465, 488, 535, 555 (IV) 113², 440¹ (V) 263-266 (VI) 98, 148, 306-308, 321, 325, 334, 339¹, 374, 378, 383,

- 384¹, 501², 502¹, 505, 509, 510, 529
(VII) 97, 304, 500, 502
(VIII-1) 111², 197
(IX-1) 122, 259, 329, 332¹, 333, 359, 469, 505, 593
(IX-2) 639, 645, 650, 699, 700, 740, 741, 750, 770, 907, 973, 978, 986, 989, 992, 997, 1000, 1002-1009, 1032, 1365², 1530
(X) 56, 71, 95, 97, 166, 346, 347, 349
- Марія, угорська королева XIII ст. **(III)** 62¹
- Марія Ілінічна, московська цариця, жінка Олексія Михайловича з родини Милославських **(IX-2)** 748, 768³, 1034¹, 1423
її племінник **(IX-2)** 768⁵ (плани одруження з донькою Хмельницького)
- Марія Магдалена, біблійн. **(VI)** 374
- Маріянович Христофор, боснійський прокуратор, секретар Парчевича **(IX-2)** 1333³ (реляція про посольство до козаків), 1340-1341 (опис подорожі по Україні), 1343-1345¹ (переговори в Чигирині), 1346 (подвійна роль у посольстві), 1360-1362 (події при поверненні з посольства), 1367-1369 (інформація про обрання Юрія Хмельницького гетьманом)
- Маріяші Стефан, угорський посол **(IX-1)** 33, 128
- Марк, див. Марко
- Марк Аврелій (Аврелій Марк), римський імператор **(I)** 123, 134
- Марк Аврелій Антоній, див. Каракала
- Марк Аврелій Проб, див. Проб
- Марк Аврелій Север Олександр, див. Олександр Север
- Марк Антоній Август (Август Марк Антоній, Антоній Марк), римський імператор **(I)** 124²
(VIII-3) 76
(IX-2) 1219
- Марк Ульпій Траян, див. Траян
- Марк Юлій Філіп, див. Філіп Араб
- Маркварт (Marquart J.), вч. **(I)** 101¹, 111³, 114⁴, 115³, 125⁴, 144⁴, 158², 165³, 173³, 175¹, 192¹, 195¹, 202, 206³, 208⁴, 211¹, 212^{1, 2}, 227¹, 228⁴, 230², 231⁴, 232³, 233³, 234⁴, 236², 285¹, 378², 434¹, 435¹, 543, 544, 548, 549, 565, 611
- Маркевич, козацький полковник **(IX-1)** 280³
- Маркевич Г., вч. **(V)** 657
- Маркевич М. (Маркович М.), вч. **(I)** 339²
(II) 564
(VII) 88³, 560², 565, 566, 571, 572, 578
(VIII-1) 321
(VIII-2) 193³, 213-215, 217, 221
(IX-2) 812, 872¹, 1474
- Маркевич О., вч. **(I)** 542, 600
(II) 265¹
(III) 565, 566
(VI) 608
- Маркіанович, посол Виговського до царя **(X)** 75
- Марків Мартин, запорожець **(VIII-1)** 153
- Марко, ефеський митрополит **(V)** 520, 521
- Марко, кийвський пострижинець **(IX-1)** 14³, 15
- Марко, львівський жид **(VI)** 175

Марко, переяславський єпископ
(III) 281¹

Марко (Marcus), св. (III) 441
(VII) 76¹
(IX-2) 861

Марко, селянин (VI) 292

Марко, хроніст (II) 34¹, 97^{1, 2}, 114¹,
117⁴, 145¹, 414¹
(III) 53¹

Марко з Дрогошова, шляхтич (VI)
237

Марко Поло (Поло Марко), подо-
рожник (IV) 300

Марков, чоловік з околиці р. Свинь
(II) 605

Марков М., вч. (I) 279¹
(II) 563, 564
(III) 555

Марковин Н., вч. (VII) 567

Маркович Дмитро, козацький посол
(VIII-1) 247

Маркович М. (Marković M.), вч. (I)
354¹

Маркович М. див. Маркевич М.

Маркович Микола, сербин на служ-
бі в Івана Виговського
(IX-2) 900¹ (вісті про намір
хана допомогти Лупулові)

Маркович Петро, канівський сотник
(VIII-1) 316

Маркович Семен, гарматний обоз-
ний (X) 83, 84

Марковські, шляхтичі (VI) 611

Марколт, німець (III) 94, 136

Маркушовські, шляхтичі (VI) 253

Марс, міф. (I) 126, 321
(IX-1) 176¹
(IX-2) 1297, 1477

Мартин, боярин (V) 66³, 67¹

Мартин, володимирський священник
(VI) 571²

Мартин, козак (IX-1) 276¹

Мартин, львівський війт (V) 225

Мартин, мніх (II) 305

Мартин, св. (IV) 55¹, 116, 364
(V) 180, 379
(VI) 104
(VIII-2) 25³
(IX-2) 675, 700

Мартин, селянин (VI) 292

Мартин, черкаський козак (IX-1)
255

Мартин, шляхтич (IV) 191

Мартин V, папа (V) 512, 514-516

Мартиненко Максим, осавул Уман-
ського полку (IX-2) 1089

Мартиниха, селянка (VI) 269

Мартинов І., вч. (VI) 630
(VII) 587

Мartiнович Івашко, козак, посол
(VII) 525

Мartiнович П., вч. (VII) 576

Мартос О., вч. (VIII-2) 212, 213

Марусиня, див. Марієчка

Мархевка Николай, шляхтич (V)
104

Мархоцький М. (Marchocki M.), вч.
(VII) 325^{2, 4}

Марцелін, див. Амiан Марцелін

Марциш з Моравська, шляхтич (V)
103, 105

Марченко Семен, білоцерківський
сотник (IX-2) 1011

Маршалок Станіслав, див. Чепець-
Лентовський Станіслав

Мар'ян, св. (VI) 6²

Масалітінов Іван, московський віс-
тун (IX-1) 235⁶

Масалітінов Тимофій, московський
піддячий (IX-1) 15², 16¹

Масальський, князь, лісовчик (VII)
519

Масальські (Мосальські), князівсь-
ка родина (IV) 276, 278
(V) 32
(VI) 598
(VIII-2) 115²

Маслав, див. Мойслав

- Масло Карп (Москвитин Карпо, Masslo Карп), козак **(VII)** 97¹, 106, 111, 112, 133
- Масуді, арабський географ X ст. **(I)** 195, 208, 209, 212², 229⁵, 230, 233³, 284, 294⁴, 296, 297, 299, 301, 306², 332, 335, 349, 377, 378, 408, 409, 416, 434, 435, 437, 440, 549, 613, 616, 617 **(II)** 360, 361, 527
- Матвеев Артамон Сергійович, стрілецький голова, полковник, посол до Хмельницького **(IX-1)** 473, 493⁸, 536-537 (відомості від Виговського про українсько-турецькі відносини), 538², 539, 545-547 (запис оповідання Мужиловського та Бурлія про посольство до Москви), 549, 552-556² (збір інформації про військові та внутрішньополітичні події), 558, 561, 562, 564-568 (переговори в Чигирині у липні 1653 р.), 570, 571 **(IX-2)** 610 (посольство в Україну), 614, 649 (посольство Бутурліна до козаків), 743, 750, 912 (пересилання Виговським султанської грамоти), 966, 1028-1035 (посольство до Хмельницького), 1068, 1161, 1205-1206 (вимога завести московських воевод у козацьких містах), 1233, 1240, 1241, 1243 (переговори з Гонсевським), 1272 (інформація Гонсевського про протекторат Хмельницького над Слущком), 1318, 1365, 1383-1384 (посольство до Чигирини), 1438-1439 (посольство до козаків з вимогою розриву договору зі шведами та угорцями), 1445, 1447 (лист від Виговського про військову допомогу) **(X)** 3, 28, 29, 42-44 (переговори в Чигирині), 47³, 55, 78, 79, 129², 185, 246 (розмова з Ковалевським про гетьмана)
- Матвієвський Семен Дениско (Дениско Семен), житомирський староста **(VII)** 214
- Матвієнко Дмитро, козак **(IX-2)** 899
- Матвій, віленський єпископ **(IV)** 202³ **(V)** 524, 526, 527², 528, 533⁴
- Матвій (Матій), галицький єпископ **(V)** 427, 428, 431
- Матвій, див. Матей, євангеліст
- Матвій, козацький полковник, посол до Стефана Георгіци **(IX-2)** 1102, 1105
- Матвій, львівський міщанин **(VI)** 176
- Матвій, митрополит **(II)** 232
- Матвій Найбурзький, хроніст **(IV)** 441, 443
- Матвій Паризький (Паризький Матвій, Mattheus Parisius, Parisius Mattheus), хроніст **(II)** 250³, 584
- Матей, кардинал **(VIII-2)** 20², 21
- Матей (Матвій), євангеліст **(VI)** 338³, 342²
- Матей, св. **(IX-1)** 353
- Матей, селянин **(VI)** 269
- Матейчич Зань, господар **(V)** 75²
- Матильда Тосканська, маркграфівна **(II)** 79
- Матис, пушкар у Кременці **(VI)** 274
- Матіїв І., вч. **(IV)** 101¹, 102², 116¹, 118¹, 123⁴, 433
- Матій, див. Матвій, галицький єпископ
- Матковські, шляхтичі **(VI)** 240

Матус, “німець”, козацький бранець
(**IX-2**) 1102

Магутейович Ходко, господар (**V**)
76¹

Матюш, можл., див. Матюшка

Матюшенко Богдан, сотник у Остр-
яниці (**VIII-2**) 75¹

Матюшка (можл., Матюш), мирго-
родець, козацький отаман
(**VIII-2**) 38, 65²

Махак, див. Маджак

Махаль (Machal J.), вч. (**I**) 316,
318¹, 320⁴, 321², 322², 324¹,
329², 336⁴, 339²

Махарженський Михайло, див. Ма-
харинський Михайло

Махаринський Михайло (Махар-
женський Михайло, Махе-
ринський Михайло), тимо-
нівський, пізн. уманський
сотник (**IX-2**) 855¹, 860-861
(супровід духовної депутації
до царя), 865, 920, 977, 1016
(здача полякам Тимонівки),
1017, 1018 (оборона Брацла-
ва), 1042² (оборона Умані),
1174-1175¹-1177 (посольство
до Криму)
його син (**IX-2**) 861¹

Махвичі, шляхтичі (**VI**) 627

Махеринський Михайло, див. Ма-
харинський Михайло

Махновський Степан, покойовий
митрополита (**IX-2**) 747¹

Маховський, поручик люблінського
старости (**IX-1**) 273², 274²

Маховський, ротмістр (**IX-1**) 169,
170⁵, 176², 177², 349-352,
355¹, 374-379

Маховський Себастьян, польський
полковник, коронний обо-
зний (**IX-1**) 411, 412 (різня в
Липовім), 415 (лист до пу-
тивльського воєводи про ко-

заків-емігрантів), 417, 492-
493 (наступ на Україну в бе-
резні 1653 р.), 501, 504-505
(намір короля вислати його
комісаром на переговори до
Хмельницького), 560, 592-
593 (переговори з козаками
під Сучавою), 594, 596, 598
(гнів короля за звільнення
козаків з-під Сучави)
(**IX-2**) 668 (посольство до
Сучави), 674, 700, 927 (нев-
далий бій з Брацлавським
полком), 951 (відправлення
королем до Литви проти
Москви), 1052 (сутичка з ко-
заками під Животовим),
1053²(?), 1069 (настановлен-
ня наказним гетьманом),
1547 (про місію під Суча-
вою)
(**X**) 70

Маховський Ян, польський посол
(**IX-1**) 419

Мацеєвич Л., вч. (**VI**) 441²

Мацей, перемиський біскуп (**VI**)
236

Мацейовський, луцький арцибіскуп
(**V**) 545 (зацікавлення спра-
вою унії), 547, 551², 558³,
569-570²⁻³ (поїздка до Рима),
573, 578-580 (переговори з
митрополитом Рогозою),
600, 606, 659

Мацейовський В. (Maciejowski W.),
вч. (**V**) 641, 648
(**VI**) 577³, 591², 604
(**VII**) 565

Мацейовський Станіслав, любом-
льський староста (**VI**) 185

Мацко, селянин (**VI**) 292

Мацкович Василь, чигиринський
сотник (**VIII-1**) 316

Мацоля, хотинський баркалаб
(IX-1) 468^{*}

Мацько, селянин (VI) 267

Мацько Матвій, чауський райця
(IX-2) 1258

Машкевич Богуслав, службовець
Яреми Вишневецького, пізн.
Януша Радзивіла (VIII-2) 25,
50¹, 168, 175, 187², 189², 190,
192, 193, 197
(VIII-3) 29, 32¹, 40², 41, 42,
53¹, 54, 55, 68³, 69, 148³

Машкевич Самуїл (Maskiewicz
Sam.), автор записок (VII)
323¹, 333^{3,4}, 334³
(VIII-1) 170¹

Машкович Павел, боярин (VI) 281

Маячанець Л., псевд., див. Ле-
вицький О.

Мегафраст Симеон, автор грецького
збірника (VIII-2) 94

Мегмед, посол турецького султана
до Івана Виговського (X)
161

Мегмед II, турецький султан (IV)
303, 310, 311, 322

Мегмед III, турецький султан (VII)
518, 541

Мегмед IV (можл., Ахмед), ту-
рецький султан (VIII-3) 59,
91, 103, 135 (посольство до
Хмельницького), 145, 149,
166 (наміри Хмельницького
піддатися туркам), 172, 180³,
239-240 (обмін посольства-
ми з Хмельницьким), 241,
249 (оцінка Хмельницьким
султанського впливу на ха-
на), 250, 253-254 (лист до
гетьмана), 270
(IX-1) 9, 34 (претензії хана
на султанський престол), 35,
42^{*}, 47, 53, 54 (його названий
батько Бектеш-ага), 59-60

(посольство до козаків), 61-
62 (лист Хмельницького),
63, 71, 75, 79⁸, 80, 81, 83-84
(справа несподіваного напа-
ду козаків на Молдавію), 85,
87^{*}, 90, 92¹, 111, 115, 117,
123^{*}, 128, 131-138 (відно-
сини з козаками), 141², 143,
156, 159, 160 (наказ васалам
допомагати Хмельницько-
му), 165, 167, 168, 172, 173,
206, 208, 209, 214 (прийом
козацьких послів), 217, 229,
232, 245, 248, 253, 262³ (пос-
ли до Хмельницького), 288,
316, 317, 361, 377, 378 (зміна
прихильного Хмель-
ницькому оточення султа-
на), 386² (лист Хмельниць-
кого), 397, 425, 442, 444
(справа здобуття Кам'янця),
449, 451, 456, 461¹, 469, 484,
497-498 (наказ прикор-
донним башам допомагати
козакам), 501-503, 518-521
(молдавська міжусобиця),
528, 531, 534-535 (козацькі
посольства до Порти), 536-
537 (турецькі послы у Хме-
льницького), 538 (догана за
похід Тимоша Хмель-
ницького на Мунтенію), 540,
549, 551, 555-556 (козацька
рада про підданство), 558²-
559^{*} (посольство чауша до
Хмельницького за прися-
гою), 562, 564, 568 (лист
кримському хану), 569, 570,
579, 580, 583
(IX-2) 614, 618, 648, 782¹,
807³, 823, 836, 837, 868, 871,
893 (переговори з Беганов-
ським), 894 (переговори з
козацькими послами), 898,
900, 912, 914, 920², 921¹, 922^{*}

, 939 (намови воєводи Стефана), 944, 946 (грамоти, передані Виговським цареві), 950, 951¹, 952, 953¹, 958, 1029, 1030¹, 1032, 1063 (вимога до козаків відступити від московського царя), 1064 (посольства до Хмельницького і від нього), 1065-1067¹, 1068, 1073, 1086, 1097¹, 1098 (прихильність до Хмельницького), 1099 (лист від Хмельницького), 1100, 1107, 1137, 1160, 1164, 1211, 1233-1234 (прохання від поляків про допомогу з обціанками щорічної данини Порті), 1245, 1253-1255, 1325 (посольство від поляків з приводу допомоги проти козаків), 1326 (приготування до війни), 1330 (застереження Хмельницького), 1336, 1337 (посольство Яскульського), 1345-1346 (посольство Капусти), 1354 (лист від Хмельницького), 1357-1358 (плани турецько-татарського нападу на козаків, молдаван і угорців), 1375 (вбивство патріарха Діонізія), 1376, 1379, 1412, 1414, 1421, 1427, 1449 (наміри поляків стати васалами), 1450, 1467 (наказ ханові вийти з Польщі), 1469, 1490, 1526-1529, 1535, 1539-1543, 1545, 1546, 1549 (X) 17, 32 (посол у справі морських походів козаків), 44 (відправлення Виговським посла в справі кримського хана), 83, 88, 132, 134-135 (українське та польське посольства), 149 (наказ ха-

нові помиритися з Виговським), 161, 204, 249
його мати, див. Турган
його названий батько, див. Бектеш-вага

Мегмед Гірей I (Machmat Gierej), кримський хан (IV) 488
 (VII) 26, 27, 28, 29, 59, 92, 563

його брати (VII) 27

його сини (VII) 27

Мегмед Гірей II, кримський хан (VII) 165, 170

Мегмед Гірей III, кримський хан, брат Шагін Гірея (VII) 344, 348, 349, 386, 510, 512, 513-515, 519, 533³, 540
 (VIII-1) 24, 25, 37, 38, 42-44, 46, 49, 51, 55, 60, 61, 63, 71, 228

його брат, див. Шагін Гірей

Мегмед Гірей IV, кримський хан (VIII-1) 136
 (VIII-2) 16-18, 24

(IX-2) 870, 920², 921¹, 922¹, 928 (повідомлення про напад запорожців і донців на Крим і Константинополь), 933 (посольство до гетьмана з приводу пограничних нападів), 939, 941, 942 (посольство Богаченка), 943 (ультиматум мурз і козацький фактор), 947, 948 (посольство польського короля), 950, 951-952⁸ (намір походу в Україну), 953¹, 955 (присяга полякам на братерство), 956-957 (посольство до Хмельницького з вимогою розірвати союз із Москвою), 958 (лист від Хмельницького), 959, 961, 1013, 1017, 1020-1022, 1024, 1026, 1027, 1030-

1033, 1061⁵, 1063-1064, 1065 (султанські вимоги щодо порозуміння з козаками), 1066², 1067-1068 (протириччя з мурзами), 1069, 1073 (вимога до козаків відступити від царя), 1078, 1083, 1084, 1090 (відмова Потоцькому у допомозі), 1091, 1094-1098, 1099-1101 (намір воювати з козаками), 1105, 1115, 1124, 1132, 1136, 1137 (тиск з боку Сіяшпаші), 1138 (бій під Озерною), 1139, 1140 (лист від польського короля про допомогу і відповідь хана), 1141, 1142, 1143-1146 (переговори з козаками), 1147-1149 (умови замирення з козаками), 1159-1163², 1164-1165 (пошуки миру з гетьманом), 1169, 1170 (посольство Шумовського про допомогу), 1171, 1172, 1174 (посольство Махаринського), 1175 (лист від Хмельницького), 1176-1177 (переговори з Шумовським), 1177 (листи до Хмельницького), 1178, 1179, 1183, 1186, 1187, 1189 (умови польському королю щодо військової допомоги), 1192 (похід під Кам'янець), 1193, 1195-1197 (домагання короля тиску на козаків), 1198 (посольства від Хмельницького), 1199, 1207, 1208, 1211, 1213, 1217, 1219, 1233-1235, 1241, 1242, 1245, 1247 (прагнення козаків до союзу), 1253, 1255, 1270 (підтвердження приязні з козаками), 1278, 1279, 1281, 1283², 1288 (прагнення

шведів до переговорів), 1299, 1310 (вимога від козаків війська для походу на Семигород), 1311 (лист від гетьмана), 1320 (напад на козацькі землі), 1321 (посольство до гетьмана), 1324, 1326 (приготування до війни), 1330 (застереження Хмельницького), 1333-1335, 1336 (прохання поляків про тиск на козаків), 1337, 1345 (польське посольство і реакція козаків), 1350 (козацьке трактування польських посольств), 1354, 1355 (запевнення султанові про козацько-татарську приязнь), 1356-1357 (козацьке московське і польське посольства), 1358-1359 (невдалий виступ проти козаків), 1375, 1376 (посольства до султана щодо допомоги полякам), 1377 (козацьке посольство з вимогою не порушувати союзу), 1388, 1394, 1396, 1397, 1412 (підступ до Чигирина), 1414, 1425, 1427, 1429-1430 (вимоги до гетьмана), 1432 (посольство від гетьмана), 1433, 1434, 1436, 1437 (відмова від прийняття шведського й угорського послів), 1438, 1440, 1441 (намір замирення з гетьманом), 1442 (заклик гетьмана йти на Ракоція), 1444, 1446-1447 (посольство до поляків), 1448 (наступ на Брацлавщину), 1449 (мета посольства Дедешаги), 1450, 1451-1452 (лист до гетьмана), 1453, 1454 (лист до польського короля з пропозицією спіль-

- них військових дій), 1455, 1465, 1466 (погром Ракоція), 1467 (спішний відступ до Криму), 1469, 1496, 1549, 1550
(**X**) 3, 10, 17, 30, 32, 37, 41, 42, 44, 49-52, 56-57 (лист Виговського), 59, 70, 73-75, 83-84, 86-88, 104, 107, 109-111, 114, 122, 124, 132, 134, 137, 148-149 (відновлення українсько-кримського союзу), 150, 166, 168, 183, 204, 232¹, 248, 249, 253, 308, 348, 350, 362
- Мегмед Дяк (Дяк Мегмед, Mehmet Diak), сердар чорноморських військ (**VII**) 536¹, 540, 541⁺
- Мегмед Казі-аталик, татарський посол (**IX-1**) 75, 212
- Мегмед-ага (**IX-1**) 536, 538
- Мегмед-Джурджи (Джурджи-Мегмед), каймакан (**VII**) 536¹ (**VIII-1**) 25²
- Медведівський Стасько, чигиринський сотник (**VIII-1**) 317⁺
- Медвідь Лаврин, селянин (**VI**) 292
- Медельнечер, шляхтич (**IX-1**) 499
- Медзилевський, кам'янецький біскуп (**IV**) 292⁺
- Мединські, шляхтичі (**VI**) 240, 245
- Межибожський Борис, галицький боярин (**III**) 308
- Межинський, шляхтич (**VI**) 277
- Межов В., вч. (**II**) 564
- Мезамир (ймов., Маджак; Μεζαμῆ-ροῦ), ант (**I**) 180, 181, 368, 378², 549
- Мезецькі, князівська родина (**IV**) 276, 277
- Мезієр А.В., вч. (**III**) 561
- Мейєр Д., вч. (**III**) 255¹, 546
- Мейнар Барб'є де, див. Барб'є де Мейнар
- Мейсарош К. (Mészáros K.), вч. (**II**) 581
- Меланхтон, автор граматики (**VI**) 520⁴
- Меланчинський Бальцер, новгород-сіверський підстароста (**IX-1**) 434²
- Мелаха, вдова (**VI**) 292
- Мелек Ахмед-паша (Ахмед-Мелек), турецький візир (**IX-1**) 84, 132, 134, 136, 253, 316, 317
- Меленевські, шляхтичі (**VI**) 281
- Мелетій, александрійський патріарх (**IX-2**) 1000
- Мелетій, сродиякон (**IX-1**) 600
- Мелетій, управитель царгородського патріархату (**V**) 615, 616⁺
- Мелетій Пірас (Пірас Мелетій), александрійський патріарх (**V**) 560, 603, 612, 615¹, 659 (**VI**) 463¹, 464¹, 484⁷, 487², 496, 497⁺, 522, 551, 552⁷, 557, 560 (полеміка з Потієм), 586, 629
- Мелецький, подільський воєвода (**VII**) 147 (**VIII-1**) 283, 290, 291
- Мелешів Сидор, селянин (**VI**) 266
- Мелешки, шляхтичі (**VI**) 598
- Мелешко, автор промови (**IV**) 357²
- Мелешко, новгородський стольник (**IX-1**) 195
- Мелешко Іван, смоленський каштелян (**VI**) 400¹, 401⁺, 402, 406
- Меліч (Melich J.), вч. (**I**) 234³
- Мелхіседек, вч. (**V**) 403¹, 655
- Мелхіседек, див. Мельхіседек
- Меля, античний письменник (**I**) 117¹, 123⁴
- Мельдей Грей, шірінський бей (**IX-1**) 498

Мельник К., див. Мельник-Антонович К.

Мельник Януш, шляхтич **(VI)** 290

Мельник-Антонович К. (Антонович-Мельник К., Мельник К.), вч. **(I)** 30¹, 35¹, 42^{1,2}, 51¹, 52¹, 53¹, 200⁵, 204², 246¹, 257⁴, 262¹, 263², 264¹, 265⁴, 266², 270^{1,3}, 278¹, 288¹, 308², 334¹, 362¹, 561

(VII) 148², 200¹, 581, 589

(VIII-1) 321

(X) 377¹

Мельников-Разведенков С. (Разведенков-Мельников С.), вч. **(I)** 541

Мельниченко, козак **(VIII-2)** 68

Мельниченко Іван, прилуцький полковник **(VIII-3)** 31

Мельхіседек **(III)** 441

Мельхіседек, див. Мелхіседек

Мельштинські, шляхтичі **(V)** 40

Мен Гірей, перекопський князь **(VI)** 361²

Менандр, історик **(I)** 143³, 159⁶, 161^{1,2}, 169^{3,4}, 172, 173, 175, 180, 181, 183¹, 252², 368⁴, 549

(III) 559

Менглі Гірей, султан, син Іслам Гірея III **(IX-2)** 1018, 1019 (намір допомогти полякам у виступі на Поділлі), 1040 (прихід до поляків на Брацлавщину), 1041¹, 1043, 1045-1046¹ (битва на Дрижиполі), 1047, 1050-1051 (пустошення Побужжя), 1055 (відхід з України), 1056, 1060

Менглі Гірей I (Менді Гірей, Mendli Girej), кримський хан **(II)** 607

(III) 145

(IV) 85³-87, 283², 285-287¹, 288, 291, 304, 307, 309, 311, 318, 320 (утвердження на троні), 321 (союз із Москвою), 322-323 (васал Туреччини), 324-325 (розрив взаємин з Казимиром), 326-330, 332-337 (татарські напади на українські землі), 342, 458-462 (ханський ярлик на руські землі), 483-486, 488

(V) 33, 120³

(VI) 10, 11, 13, 15

(VII) 14, 21-26, 32, 41, 57, 79, 82-84, 86, 90, 102, 563

його брат(-и), сини **(IV)** 320³, 322, 330, 332, 333

його нащадки **(VII)** 32

Менгутемир (Менгутимур, Менгутемир), татарський хан **(III)** 185, 186, 297

Менгутимур, див. Менгутемир

Менгу-темир, див. Менгутемир

Менді Гірей, див. Менглі Гірей I

Мендовг (Миндовг, Mendog, Mindowe), великий князь литовський **(III)** 55, 59, 73, 79 (формування литовської держави), 80-81 (взаємини з Данилом Галицьким), 81 (угода з Данилом 1254 р.), 82, 87, 90, 93, 112, 158¹, 170, 505, 569

(IV) 7¹, 8-12, 14, 15, 427

(V) 632

його батько **(IV)** 9

його донька, жінка Шварна Даниловича **(III)** 81

його братаниця, див. друга жінка Данила Галицького
його братаничі, швагри Данила Романовича, див. Віконт, Товтивил, Троята

- Менецій І. (Menecius I.), письменник XVI ст. **(I)** 337¹
- Менке, внук Чингіз-хана **(II)** 249, 541, 544
(III) 86
- Менявський Миколай, шляхтич **(VI)** 625
- Меньківський Михайло, сотник **(IX-2)** 1137
- Менько, шляхтич **(VII)** 15
- Мережковський К., вч. **(I)** 30¹
- Мержва, хроніст **(II)** 367¹, 574
- Мерзбурзький Тітмар, див. Тітмар Мерзбурзький
- Меріме П. (Marimée P.), французький письменник **(VII)** 566
- Мерінгер Р. (Meringer R.), вч. **(I)** 249^{4,5}, 272², 273^{1,2}, 274²
- Меркатор, картограф **(VIII-2)** 198
- Меркурій, посол **(IX-2)** 1526, 1527
- Мерчінг Г. (Merczyng H.), вч. **(VI)** 624
- Месія, див. Ісус Христос
- Металлов В., вч. **(III)** 556
- Метлинський А., вч. **(IX-1)** 95, 96³
(IX-2) 1370, 1371², 1372²
- Методій, отець, намісник Спаського монастиря у Могилеві **(IX-2)** 1265
- Методій (Мефодій, Method), св. **(I)** 235¹, 565, 584, 592, 597, 613
- Мефодій, див. Методій, св.
- Меховський, хроніст **(IV)** 229, 230, 261, 264¹, 283¹, 284¹, 285¹, 328⁶, 331², 333², 426, 440, 482
(VI) 364⁵
- Мечислав, див. Мешко
- Мешко І, польський князь **(I)** 489, 490¹, 492, 493¹
його вдова, див. Ода
- Мешко ІІ (Misisicus, Miscoco), польський князь **(II)** 21-23¹, 29, 34
- Мешко ІІІ Старий, польський князь **(II)** 144, 219, 393⁴, 394, 406, 450
(III) 3, 11
(V) 152⁵, 641
його жінка, див. донька Ізяслава Метиславича
його син **(III)** 3
- Мешковський, авантюрник **(VII)** 210¹
- Мешерин Іван, див. Мешерський Іван
- Мещеринов, капітан **(IX-2)** 1202, 1203¹, 1216
- Мещеринов Йосиф, чернігівський архімандрит **(X)** 98, 138, 140
- Мешерський Іван (Мешерин Іван), тесть Костянтина Виговського **(IX-2)** 1412, 1450
його донька, див. жінка Костянтина Виговського
- Мжурович Дробіш, пан **(VI)** 367¹
- Мика з Балиць, шляхтич **(VI)** 237
- Микита, посол **(IX-2)** 770
- Микита (Никита), св. **(II)** 68³
(IX-2) 770
церква **(II)** 267⁴
- Микита, слуга **(V)** 154
- Микита, чигиринський протопоп **(X)** 208
- Микита Пафлагонський, див. Никита Пафлагонський
- Микитиничі, шляхтичі **(V)** 32¹
- Микитич, див. Добриня Микитич
- Микитич Гриць, городецький міщанин **(VI)** 257²
- Микитич Грицько, селянин **(VI)** 267⁵
- Микитич Стефан (Mikytucz), козацький посол **(VII)** 556
(VIII-1) 47
- Микифор, див. Никифор, київський боярин

- Миклаш, кременецький ландвійт (VI) 274
- Миклашевський, холмський шляхтич (VIII-2) 126²
- Миклашевський І., вч. (VIII-2) 65⁴, 66³, 67^{1, 2}, 69², 71¹, 73¹, 77¹, 199
- Миклашевський Фил., учень (VII) 421
- Миклашів Йосиф, торговець (VI) 175
- Микова, зем'янин (V) 176¹
- Микола, див. Миколай, св.
- Микола, ростовський єпископ (III) 281
- Микола I, російський імператор (VIII-2) 212
- Миколаєвич Миколай, крайчий (IV) 255²
- Миколай (Николай), архієп., автор опису єпархії (II) 300²
- Миколай, див. Микола
- Миколай, козацький отаман (VII) 163
- Миколай, перемиський біскуп (V) 423²
- Миколай, польський воєвода (II) 452
- Миколай, поручик волоської хоругви (IX-1) 241
- Миколай (Микола, Николай), св. (I) 288
(II) 357, 460
(III) 45, 462, 483, 484, 564, 565
(VI) 93, 334, 505, 507
(VII) 154, 376³
(VIII-1) 269
(VIII-2) 165
(VIII-3) 178⁴
(IX-1) 223², 224¹, 361, 387
(IX-2) 689, 690, 694, 863, 1006, 1125¹, 1266, 1318, 1325
(X) 86, 98, 220, 221
- монастир, церква (I) 407
(II) 337, 385, 538¹
(III) 420
(V) 252¹, 262-265, 364, 488, 609, 612
(VI) 58, 308
(VIII-1) 184, 194, 196, 197
(VIII-2) 84
(IX-1) 332¹, 333, 470
(IX-2) 863, 990, 1001, 1002, 1004, 1005, 1008, 1009, 1013, 1156
- Миколай, семгородський поручик (IX-2) 1440
- Миколай, угорський барон (III) 517
- Миколай, угорський феодал (III) 66³
- Миколай, шведський гінець (IX-2) 1164
- Миколай I (Николай I), папа (I) 566
- Миколай V, папа (IV) 244
- Миколай II Тромба (Тромба Миколай II), польський примас (V) 514
- Миколай з Водник, коморник (V) 313, 314
- Миколай з Куликова, шляхтич (VI) 236
- Миколай Містик (Містик Миколай), царгородський патріарх (I) 433
- Микола-Святоша, див. Святослав, син Давида Святославича
- Микошинський Богдан (Mikossinsky Bohdan), гетьман (VII) 169, 182, 197⁵, 198⁴, 199, 215, 283, 284, 287, 288, 290, 291
- Микула, боярин (III) 353
- Микула, русин, дідич (II) 502
- Микула, соцький Данила Галицького (II) 476²
(III) 13³
- Микула зі Львова (VI) 64

Микулин Кузьма, брянський торговий чоловік **(IX-1)** 387

Микулинський Карпо, шляхтич **(VII)** 11²

Микулинські, боярська родина **(VI)** 283

(VII) 11²

Милій, бакотський намісник **(III)** 84, 85

Милка, зем'янка **(VI)** 282

Миллер, див. Міллер

Милович Дорош, селянин **(VI)** 266⁴

Милоніг Петро, будівничий XII ст. **(III)** 428

Милорадович В., вч. **(I)** 316⁷

(VII) 228¹

Милорадович Г., вч. **(II)** 336²

Милосердний, див. Іоан Милосердний

Милославський Ілля, тесть Олексія Михайловича **(IX-1)** 256, 317, 501, 546

(IX-2) 829 (лист до Богдана Хмельницького), 1074 (лист від Виговського), 1080 (клопотання козаків про посольство до шведів), 1447 (лист від гетьмана і Виговського про допомогу проти Польщі) **(X)** 76²

його донька, жінка Олексія Михайловича, див. Марія Іллінічна

Милькович В. (Мількович В., Mil-kowicz W.), вч. **(IV)** 42⁴, 101¹, 102², 117¹, 118¹, 434, 437, 444, 446, 447, 463

(V) 660

Мимоня, шляхтич **(V)** 81²

Мина, св. **(III)** 420

Мина, чернець Онуфріївського монастиря, друкар **(VI)** 444, 536²

Мингайло (Минигайло), син Гедигольда, ошмянський староста **(IV)** 12¹, 16³, 430, 514

Мингайло Ольгердович, помилк. **(IV)** 514³

Миндовг, див. Мендовг

Миневський Василь, писар **(X)** 70

Миневський Олекса, син Юрія Миневського **(X)** 70

Миневський Юрій, корсунський осавул, посол до Москви **(IX-2)** 1089

(X) 3, 59, 60, 70, 88, 90, 93, 120

Миневські, брати, послы від Івана Виговського до царя **(X)** 3, 61, 70, 80, 81, 85, 88, 90, 91, 93

Минигайло, див. Мингайло, син Гедигольда

Минко, селянин **(VI)** 292

Минковський Михайло, козацький старший **(VIII-1)** 119

Минько, селянин **(VI)** 267⁵

Мирка Великий, капітан **(IX-2)** 944

Мировицький Дмитро, конотопський протопоп **(IX-1)** 458⁴, 493

Мирон, селянин **(VI)** 292

Миронівський Артем, глухівський сотник **(X)** 191

Миропольський С., вч. **(III)** 557

(VI) 612

Мирослав, боярин Данила Галицького **(II)** 476²

(III) 225

Мирослав, внук Хилича, дружинник **(III)** 307

Мирослав, воевода князя Василька **(II)** 50

Мирський Севастьян, депутат **(VIII-1)** 170¹

Мирча, шляхтич **(VII)** 101

Мисаїл, див. Місаїл

- Мисаїл, смоленський єпископ, київський митрополит (V) 409-410 (обранець на київську митрополію), 411, 531, 532¹, 534 (претендент на київську митрополію), 534-535 (посольство до Рима), 536¹, 537 (VI) 352, 353, 361
- Мисан, санджарівський сотник (X) 165
- Мискевич Павло, колесник (V) 159
- Мискевич Ясюта, брат Павла Мискевича (V) 159
- Мискина, див. Нискина Святолдич
- Миско, селянин (VI) 292
- Мисковський В. (Myskowski V.), вч. (VI) 619
- Мислішевський, польський полковник (IX-1) 275²
- Мислішевський, польський посол до Криму (IX-2) 1350
- Мисловський, литовський шляхтич (IX-1) 213-215, 217, 563
- Мисовський, вч. (III) 540
- Мистанич, див. Добриня Микитич
- Мисько, городецький міщанин (VI) 257²
- Мисько (можл., Мануйлович Михайло), козацький отаман (VIII-1) 27, 28
- Мисько, львівський пекар (VI) 175
- Мисько, пан (VII) 62
- Мисько, торговий чоловік (IX-1) 157²
- Мисько Михайло (можл., Чигиринець Мисько), осавул (IX-1) 566, 568 (IX-2) 735 (участь у Переяславській раді), 940 (зустріч посла Ржевського), 1200 (зустріч посла Лопухіна), 1426 (проводить Федора Бутурліна і Михайлова) (X) 82, 84, 205, 225
- Миськович Захар, підписок канцелярії Хмельницького (IX-2) 1421 (вивідування московських послів)
- Митень Шарко, селянин (VI) 268
- Митечко, козак (VII) 85
- Митка Влас, городецький міщанин (VI) 257²
- Миткевич Іван, сотник полку Нечая (IX-2) 1273
- Митки, руська родина (V) 97, 98
- Митки з Верешатинець, шляхтичі (VI) 251, 252
- Митко, син Федора Ольгердовича (IV) 513
- Миткович Сима, шляхтичі (VI) 251
- Митура Олександр, автор панегірика Єлисею Плетенецькому (VII) 411
- Митуса, давньоруський співець (II) 462 (III) 453
- Михаїл, візантійський імператор (I) 402, 405, 566, 585, 591
- Михаїл (ймов., див. Олег, син Святослава Ярославича), князь (II) 509²
- Михаїл, митрополит (II) 145 (III) 262
- Михаїл, патріарх (III) 262
- Михаїл, св., див. Михайло, св.
- Михаїл, сербський митрополит (IX-2) 645
- Михаїл, старець (V) 475
- Михаїл Аталіот (Аталіот Михайл, Ataliota, Attaliota Michael), хроніст (II) 35, 55, 522⁴, 529, 533¹, 559
- Михаїл Дука (Дука, Михайль), візантійський імператор (II) 66¹, 80¹, 115³
- Михаїл Пафлагонянин (Пафлагонянин Михайл), візантійський імператор (II) 35

Михаїл Сирин (Михаїл Сирієць, Сирієць Михаїл, Сирин Михаїл, Syrien Michel de), антиохійський патріарх **(I)** 169⁴, 173³, 182¹

Михаїл Сирієць, див. Михаїл Сирин, антиохійський патріарх

Михаїл Сінкель (Сінкель Михаїл) **(I)** 519¹, 594
(III) 462

Михайло, бориспільський міщанин **(VI)** 290

Михайло, глухівський князь **(III)** 178³

Михайло, коломийський війт **(V)** 369

Михайло, львівський архієпископ **(VI)** 497

Михайло (Міхал, Michał), молдавський воєвода **(VII)** 246, 247, 249-252, 321, 583

Михайло, пинський князь **(II)** 310

Михайло (Михаїл), св. **(I)** 588

(III) 48², 435

(IV) 157

(V) 605

(VI) 104, 334

(VII) 376³, 519

(VIII-2) 25³

(IX-1) 106¹

(IX-2) 654, 1002, 1006, 1125¹
церква, монастир **(II)** 67, 81, 267, 269, 270, 274, 305, 333, 335, 342, 353, 354, 356, 379, 471

(III) 94, 420, 421, 424-428, 434, 435, 440, 442

(V) 263, 264, 267, 478, 481

(VII) 397, 489

(VIII-1) 149, 187

(IX-1) 332¹

(IX-2) 973, 978, 998, 1001, 1002, 1008, 1010, 1011

Михайло, священник **(VI)** 536²

Михайло, син Всеволода Святославича Чермного, чернігівський князь **(II)** 240, 243-253, 271³, 309, 310¹, 322, 324, 325¹, 326, 328², 588

(III) 45, 46, 52, 53-55 (боротьба з Данилом Галицьким 1236-1238 pp.), 56 (угода з Данилом), 57, 63, 64 (поїздка до орди), 65⁷, 77, 149, 150², 161, 162, 164, 176, 177, 179, 180, 187, 194¹, 296, 297, 569, 570

його жінка, див. Олена, донька Романа Мстиславича
його сини, див. Михайловичі
його сестра, див. жінка Юрія Всеволодовича, володимиро-суздальського князя

Михайло, син Дмитра Ольгердовича **(IV)** 454

Михайло, син Івана Ольгимунтовича, київський князь **(VII)** 11⁷

Михайло, син Наримунта Гедиміновича, пинський князь **(IV)** 174, 513

Михайло (Оленькович Михайло), син Оленька Володимировича, случський князь **(IV)** 267-272, 275

(V) 534(?)

(VI) 352³, 424

його мати **(IV)** 271

його сестра, див. Федора

Михайло, син Ростислава Михайловича **(III)** 67¹

Михайло (Михайлушко, Міхал, Michał Zygmuntowicz), син Сигізмунда Кейстувовича **(IV)** 201, 207, 227, 228, 231-234, 235 (претендент на великокнязівський трон), 236, 238, 245-246 (боротьба з Казимиром), 477, 480, 481

його жінка, див. Офка
 Михайло, син Юрія Володимировича Мономаховича (II) 108¹, 199, 200, 444 (III) 306
 Михайло, стародубський писар (IX-2) 1013 (присяга цареві), 1382¹-1383⁷ (переговори з Желябужським)
 Михайло, тверський князь (V) 392
 Михайло, турово-пинський князь, др. пол. XIII ст. (II) 588
 Михайло, угорський граф (III) 62¹
 Михайло, хотетівський князь (IV) 72
 Михайло Андрійович, трубецький князь (III) 178³
 Михайло Вишневецький (Вишневецький Михайло), польський король (V) 281 (VIII-3) 190 (IX-1) 20, 168
 Михайло Дмитрович, чернігівський князь (III) 178
 Михайло Євнутиєвич (Євнутевич), князь (IV) 132, 133³, 456
 Михайло Єлизарович, боярин Юрія Болеслава (III) 136²
 Михайло Олександрович, чернігівський князь (III) 178
 Михайло Палеолог, візантійський імператор (IV) 298
 Михайло Сирин (Сирин Михайло), руський митрополит (I) 518, 519
 Михайло Федорович, московський цар (I) 533 (VII) 343, 428, 520-526, 528, 549^{1,2} (VIII-1) 21, 135, 153, 154, 160 (VIII-2) 62 (IX-2) 636, 648, 768, 817, 907, 1537, 1538

його батько, див. Філарет, московський патріарх
 Михайло Черкашенин, запорожець, донський отаман (VIII-2) 52
 Михайло Ярославич, великий князь володимирський (III) 277, 291
 Михайлов А.В., вч. (III) 558, 559
 Михайлов Василь, московський посол до Хмельницького (VIII-3) 150 (бажання Москви примирити козаків з поляками) (IX-2) 1378 (посольство до козаків), 1411 (розмови з Остафієм Виговським), 1412-1413 (переговори в Чигирині), 1419 (переговори з Іваном Виговським), 1421 (вивідання відомостей у гетьманській канцелярії), 1422 (докори гетьманові), 1426
 Михайлов М., вч. (III) 545 (V) 624
 Михайлова, княгиня (V) 66³
 Михайлович Карп, учень (VII) 414
 Михайлович Тимофій, укладач покажчика до Нового Завіту (VI) 490
 Михайлович Ярема (Ярема, Ярема Михайлович), козацький отаман (VII) 545
 Михайловичі (сини), князівська родина по лінії Михайла Всеволодовича (III) 179, 180
 Михайло-Коріат, див. Коріат, син Гедиміна
 Михайло-малоліток, герой билин (IX-1) 188¹
 Михайлушко, див. Михайло, син Сигізмунда Кейстутовича
 Михайль, див. Михайл Дука
 Михалець Семко, селянин (VI) 269

Михалкович Олисей, лебединівець (V) 364

Михаловські-Войтовичі, див. Войтовичі-Михаловські

Михаляк, торговець (VI) 175

Михальчук К., вч. (I) 5², 551, 557

Михневич А., вч. (VI) 622

Михненко, отаман мозирської козацької сотні (VIII-3) 147

Михнів Гриць, селянин (VI) 265

Михно, вістун (II) 201¹

Михно з Борщева, шляхтич (VI) 237

Михнович Ірик, слуга князя Острозького (VII) 85²

Мицкович Луць, лебединівець (V) 364

Мишецький, автор "Истории о козаках запорожских" (VII) 67³, 564

Мишик (Mišik J.), вч. (I) 220², 558

Мишка Абрам, овруцький староста (VI) 592

Мишка Михайло, волинський каштелян, кременецький староста (V) 339²

(VI) 592

Мишки, шляхтичі (VI) 598

Мишків Іван, козацький сотник (IX-2) 1267

Мишко, кухмістр Свидригайла (V) 65¹

Мишков Олексій, путивльський вістун (IX-1) 471¹

Мишкович Івасько, селянин (VI) 268

Мишкович Павло, селянин (VI) 292

Мишкович Стець, селянин (VI) 268

Мишкович Ян, власник маєтностей (V) 65¹

Мишковський, городецький староста (VI) 258

його батько і брат (VI) 258

Мишковський, краківський воєвода, підканцлер (IV) 385, 410

Мишковський Володислав, сендомирський воєвода (IX-1) 282¹, 441², 453

(IX-2) 927

Мишковський Петро (Myszkowski P.), белзький воєвода (IV) 331², 332¹, 336

(V) 329

Мишковський Станіслав (Myszkowski Stanisław), воєвода (IV) 494

Мишук, запорізький отаман (VIII-2) 54

Мищенко Михайло, осавул (IX-1) 114

Мищенський Васько, шляхтич (VI) 242

Мищенський Іванко, шляхтич (VI) 242

Мищенський Яцко, шляхтич (VI) 242

Міансаров М., вч. (I) 542

Мігали І. (Mihályi I.), вч. (II) 489², 494¹, 582

Мікеліс Е. де (Michelis E. de), вч. (I) 60¹, 61²

Мікеш, семигородський канцлер (IX-2) 1183, 1189, 1306-1307 (переговори зі шведами), 1464 (прохання в поляків мирного договору під Чорним Островом), 1466 (нехтування татарської небезпеки і наслідки)

Міклошич Ф. (Miklosich F.), вч. (I) 136², 206³, 245¹, 249⁴, 320⁴, 324¹, 336³, 558, 565

(II) 512¹, 523¹

(III) 142¹, 191¹, 316², 536, 544

(V) 374¹

Міколайович Собек, селянин (VI) 267

- Міленгоф К. (Müllenhoff K.), вч. **(I)** 70¹, 72^{2, 3}, 105², 107¹, 110³, 111¹, 114³, 116⁶, 117¹, 121³, 128⁴, 130², 136^{1, 4}, 137^{3, 4}, 140^{2, 4}, 142³, 144², 145¹, 159⁴, 163^{1, 2}, 164¹, 167^{2, 3}, 168^{1, 2}, 174³, 177¹, 390¹, 543, 544
- Мілетич Л. (Miletich L.), вч. **(I)** 225¹, 559
- Мілковський Є., вч. **(VIII-2)** 221
- Міллер (Müller C.), вч. **(I)** 117², 119³, 139⁴, 163², 566
- Міллер В.Ф., вч. **(I)** 90⁴, 106⁴, 113³, 114², 118⁵, 124⁴, 127¹, 436¹, 462³, 538², 542, 543, 573, 600, 619
(II) 507²
(III) 496¹, 560, 567
- Міллер Г.Ф. (помилк., Міллер Ф.; Müller G.F.), вч. **(I)** 543, 580, 599, 603
(VII) 68⁴, 238⁶, 565, 571
(VIII-2) 199, 206, 211
(IX-1) 321¹
- Міллер Е. (Miller E.), вч. **(I)** 355¹
- Міллер Й. (Müller J.), вч. **(II)** 512¹, 523¹
(III) 142¹, 191¹, 544
- Міллер О., вч. **(I)** 58¹
(II) 405²
(III) 561
- Міллер О.Ф., вч. **(I)** 436¹
- Міллер С. (Müller S.), вч. **(I)** 27³, 60²
- Міллер Ф., помилк., див. Міллер Г.Ф.
- Мілюков П., вч. **(I)** 186¹, 464¹, 509³
(II) 555
(III) 558
- Мількович В, див. Милькович В.
- Мінаков П., вч. **(I)** 561
- Мінерва (Minerva), мф. **(III)** 494
(VII) 421, 422
- Міно́р, польський полковник **(VIII-3)** 74
- (IX-1)** 346⁴
(IX-2) 671
- Мінь Я. (Migne J.), вч. **(I)** 167³, 169⁶, 252², 348², 394², 568, 569
- Міньковський Іван Куцевич (Куцевич Іван), паволоцький полковник **(IX-1)** 366
- Мірейовський Олександр, шляхтич **(VII)** 155⁴
- Міржевський, шляхтич **(IX-2)** 1273
- Міровський Ян, козацький старшина **(VII)** 365
- Мірош Миколай, суддя полку князя Заславського, бранець **(IX-2)** 951
- Мірський, стражник литовський, полковник **(IX-1)** 228, 321, 322
- Мірчі Старий, молдавський воєвода **(VI)** 60
- Місаїл, біблійн. **(VIII-1)** 149
- Місаїл, див. Мисаїл
- Містик Миколай, див. Миколай Містик
- Мітла, козацький полковник **(VII)** 244, 339
- Мітра, перський бог сонця **(I)** 114
- Мітридат VI Евпатор (Евпатор Мітридат, Eupator Mithridat, Mithridat Eupator), понтійський цар **(I)** 91, 94, 99, 107², 121, 539, 540
- Міхал, див. Михайло, молдавський воєвода
- Міхал, див. Михайло, син Сигізмунда Кейстутовича
- Міхалецький, молдавський посол **(IX-1)** 525
- Міхаловський, опікун владики Іллі Мороховського **(VII)** 447
- Міхаловський Якуб (Michalowski Jakób), хорунжий надвірної королівської хоругви, люб-

лінський війський, пізн. бецький каштелян (**VIII-2**) 210 (**VIII-3**) 218 (свідчення про зустріч Б.Хмельницького з польським королем під Зборовом)

(**IX-1**) 436, 440

(**IX-2**) 700

його книга (**I**) 218²

(**VIII-2**) 23^{1, 4}, 35⁵, 81², 82¹, 116¹, 121^{3, 4}, 130³, 132¹, 133¹, 134², 135^{1, 2}, 136⁴, 137¹, 140¹, 143^{2, 4}, 145¹, 153⁵, 156⁴, 159^{2, 3}, 166², 167⁴, 169^{1, 2}, 172^{1, 2}, 177², 178³, 181¹, 184^{4, 6}, 185^{1, 3}, 186¹, 187¹, 189², 191^{1, 4}, 192², 193², 209

(**VIII-3**) 8³, 9³, 10³, 11^{3, 4}, 12¹, 13¹, 15⁴, 16^{1, 2}, 17^{1, 2}, 18¹, 21³, 23², 25², 27^{1, 3}, 28⁴, 30¹, 43², 44¹, 47⁴, 48^{1, 5}, 49², 50^{1, 2, 3}, 51^{1, 2}, 52¹, 54¹, 55¹, 56^{1, 7}, 60^{1, 6, 7}, 61², 62^{1, 2, 3}, 63¹, 64^{1, 2, 5}, 65¹, 66¹, 67^{2, 3}, 69^{1, 5}, 70⁴, 71³, 72¹, 73^{1, 6}, 75³, 76¹, 79⁴, 82², 83^{1, 3}, 84¹, 85², 102², 107¹, 109^{4, 6}, 114^{2, 3}, 115², 119³, 122¹, 124^{1, 2}, 125^{2, 3}, 126^{1, 2, 4}, 128^{2, 3}, 129¹, 130^{2, 4}, 134¹, 135^{1, 3}, 138², 139³, 140², 141^{1, 4, 5}, 146⁴, 149⁴, 150³, 151², 153¹, 154⁴, 156¹, 161¹, 164^{1, 2}, 165⁴, 167^{1, 3, 4}, 169¹, 171^{2, 3, 5}, 175³, 176¹, 177^{3, 7}, 178², 179^{4, 5}, 180^{1, 3}, 181^{1, 2}, 183^{1, 2}, 185², 186⁴, 188², 189², 190^{1, 2, 3}, 192¹, 193¹, 194^{1, 2, 3}, 197¹, 198¹, 202^{1, 2}, 204¹, 217², 218³, 219², 220¹, 227¹, 228², 229¹, 232¹, 236², 240¹, 244¹, 269², 270³, 271¹, 286¹, 287¹

(**IX-1**) 10¹, 25¹, 31⁴, 37^{1, 2}, 40², 43², 56¹, 59², 63³, 65⁴, 74², 78², 82¹, 83¹, 84^{1, 2}, 88³,

89², 95¹, 98¹, 105³, 106², 107^{1, 1}, 108¹, 129^{2, 4}, 140^{1, 3, 4}, 141^{1, 2}, 144⁴, 146², 148^{4, 5}, 155², 165⁶, 170¹, 171^{1, 2, 3}, 172¹, 174², 179¹, 180¹, 181^{2, 3}, 182², 183¹, 184², 190¹, 191^{1, 2}, 192², 193¹, 195^{1, 2}, 199¹, 200^{2, 3}, 201^{1, 2}, 202³, 203¹, 233¹, 234⁵, 257¹, 258², 272¹, 282¹, 315¹, 343³, 374¹, 375³, 376¹⁻⁴, 377^{2, 4}, 378^{2, 3}, 386¹, 396¹, 438¹, 441^{2, 3, 5}, 442², 444^{3, 4}, 446³, 447¹, 453^{1, 3}, 560², 583¹, 584^{5, 6}, 587³, 589³, 591², 592², 594¹, 598³

(**IX-2**) 652⁵, 653^{2, 4}, 656⁴, 658^{1, 2}, 660⁵, 665⁴, 666^{2, 4, 5}, 667^{1, 3, 4}, 668^{1, 3, 5}, 669¹, 670¹⁻³, 673^{2, 5}, 674^{1, 3, 5}, 675³, 677², 698^{3, 4}, 699^{1, 2}, 704^{1, 2}, 705^{3, 4}, 706^{1, 3}, 707¹, 708¹, 710¹, 711⁴, 712¹, 714¹, 779², 871³, 1015³, 1016⁵, 1017¹, 1018^{2, 3}, 1039⁴, 1040^{2, 3}, 1043¹, 1044², 1046², 1048^{1, 2}, 1049¹, 1050^{1, 2}, 1092², 1097², 1099¹, 1492⁴

Міхей, префект міста (**III**) 174

Міхель, острозький жид (**VI**) 175

Міхель, острозький міщанин (**VI**) 176

Міхель, острозький торговець (**VI**) 175

Міцкевич Адам, польський поет (**VI**) 604

Міцлер, видавець (**VIII-2**) 203

Міщенко Ф., вч. (**I**) 106¹, 115¹, 541-543, 553

Млинський, отаман (**VII**) 118

Мличків Абрам, селянин (**VI**) 266

Млоцький Андрій Казимир, королівський секретар (**VIII-3**) 184¹

(**IX-1**) 312⁵, 323¹, 325², 326², 327, 330¹, 338³, 547⁴

(IX-2) 627¹ (королівський посол до царя), 671, 676 (посол до царя), 726, 1536, 1538, 1539

Мнішки, їхня бібліот., збірка (VIII-2) 132, 180¹
(VIII-3) 10³

Мнішковські, шляхтичі (VI) 277

Многогрішний Демко, гетьман (VIII-3) 274¹

Могила Єремія, молдавський господар (V) 604
(VII) 206, 247, 251, 327, 354, 527
його син(-и), родина (VII) 327, 527

Могила Костянтин, син Єремії Могили (VII) 327

Могила Мойсей (IX-1) 44¹, 62

Могила Олександр, молодший син Єремії Могили (VII) 354

Могила Петро (Mogila), печерський архімандрит, київський митрополит (I) 533
(V) 268, 283, 465⁴, 603²
(VI) 244¹, 314¹, 342, 464, 473¹, 474, 478, 485¹, 520³, 526¹, 557¹, 566², 577⁷, 591¹, 593^{1,3}, 596³, 630
(VII) 237³, 397⁶, 398², 405⁴, 407¹, 408⁵, 414¹, 418-424 (культурно-освітня діяльність), 436¹, 437¹, 445¹, 487², 527⁷, 528², 529¹, 530¹, 531², 532^{1,2}, 584, 586, 588
(VIII-1) 7^{1,3}, 8², 10, 11, 14⁵, 16-17 (прихильник порозуміння з унією), 19, 74, 75, 77, 78¹, 82 (критика Смотрицького), 84^{1,2}, 85¹, 86², 87^{1,2}, 88¹, 89², 90-93 (участь у соборі 1629 р.), 95, 97¹, 98 (підозріння з боку православних), 99, 133-134 (заходи

щодо митрополії у 1632 р.), 141³, 143^{1,2}, 144¹, 147^{1,2}, 149¹, 151^{1,6}, 155³, 161², 163², 165¹, 166¹, 168¹, 169-172 (вибори київським митрополитом), 173¹, 174², 178¹, 179, 181-182 (справа перемиського владики), 183 (посвячення на митрополита у Львові), 184 (відібрання св. Софії від уніатів), 185 (триумфальний в'їзд до Києва), 186-187 (конфлікт з Копинським), 189-191, 194, 195², 196¹, 197¹, 198, 199^{1,3}, 200, 201⁴, 233, 234, 279, 318, 319
(VIII-2) 79, 84^{2,3}, 85³, 86, 88, 89-90 (Київський собор 1640 р.), 90-91 (підготовка православного катехизису), 91-92 (полеміка з Саковичем), 93 (видання православного требника), 93-94 (інші плани і видання), 95-96 (організація Київської колегії), 98 (підозріння у прихильності до католицизму), 100 (ослаблення релігійного напруження), 103, 105¹, 106¹, 107-109 (справа українського патріархату), 110-112, 113 (конфлікт із Львівським братством), 114-115 (ставлення до козаччини), 150
(VIII-3) 127
(IX-1) 62
(IX-2) 992, 997, 1249, 1525

Могила Семен, брат Єремії Могили (VII) 251, 321, 327

Могила-Бернавський Мирон, молдавський воєвода (VIII-1) 38, 42¹, 48, 183

Могилянка Раїна, див. Вишневецька Раїна

Могильницький, ротмістр (IX-1) 594
 (IX-2) 674 (бранець козаків), 768 (відомості про нього від Криницького), 884 (натяк на умову, укладену з козаками), 950 (секретні переговори з гетьманом)

Могути, чернігівські бояри (II) 331

Могучій (ймов., Maoutchy; Маусі; ймов., Mancı, Monti), татарський темник (III) 64, 66³, 163

Модестов В., вч. (III) 567

Модзалевський В., вч. (VIII-2) 205 (IX-2) 866³

Модлібовський Бартоломей, брацлавський каштелян (V) 340

Можайський Семен, князь (IV) 278

Мозира Лукіян (Мазур Лукіян, Mozera Lukan), корсунський полковник (VIII-2) 134² (VIII-3) 14, 275 (IX-1) 314, 318, 392, 398, 401, 419, 420¹, 421, 435, 462, 501³, 560 (IX-2) 1523

Мозирянин Яцко, козацький посол (VIII-1) 34

Моислав, див. Мойслав

Мойданок, див. Майданко

Мойс, угорський магнат (III) 119

Мойсей, біблійн. (III) 289, 468 (V) 495 (VI) 336¹, 340¹, 427 (VIII-3) 125-127 (IX-1) 120 (IX-2) 748, 988, 1493

Мойсей Хоренський (Хоренський Мойсей), вірменський історик VII ст. (I) 158, 159, 170

Мойслав (Маслав, Моислав), мазовецький повстанець (II) 23, 24

Мокай Аврам, селянин (VI) 292

Мокієвський Левко, переяславський осавул (VIII-1) 315

Мокієвський Северин, переяславський сотник (VIII-1) 316

Мокієвські, українська шляхетська родина з Білої Церкви (IX-2) 1011

Мокій(-ка) (можл., Володимирів Мокій), козацький отаман (VIII-2) 36-38, 75¹(?)

Мокловський К. (Mokłowski K.), вч. (II) 463³ (III) 431³, 554 (VI) 380², 381², 382¹, 621

Мокловський Т. (Mokłowski T.), вч. (VI) 621

Моклоков-Губа, див. Губа-Моклоков

Мокош, міф. (I) 319, 322³ (III) 402

Мокрський Андрій Гунцель (Mokrski A.), ксьондз, учитель Хмельницького (VIII-2) 154 (VIII-3) 89-90 (делегат на переговори до козаків під час облоги Львова), 99-100 (посередник у переговорах з козаками і поляками під Замостям), 110-114 (посольство до короля від козаків), 119, 120³ (IX-2) 1484

Молчановський Н., вч. (I) 202¹, 550 (II) 554, 565 (III) 84², 160¹, 168², 536 (IV) 64¹, 79², 91¹, 95¹, 192¹, 211¹, 314¹, 457, 466, 476, 477, 479, 480 (V) 229¹, 308², 632, 638, 640 (VII) 11¹, 82³ (VIII-1) 36², 37¹ (VIII-2) 47, 211

- (IX-2) 1110³, 1330, 1331¹, 1394¹
його збірка (IX-2) 1079³
- Момзен Т. (Mommsen Th.), вч. (I) 87⁵, 95⁶, 128⁷, 130¹, 132³, 140⁴, 143³, 144¹, 148³, 157², 159¹, 166², 167², 177¹, 540
- Монастирський Павло, волинський ловчий (VIII-1) 170¹
- Монастирські (Манастирські), шляхтичі (VI) 240, 611
- Монвид, син Гедиміна (IV) 512
- Монивид, подільський, кременецький староста (IV) 226¹
- Монивидович Івашко, троцький воєвода (IV) 202 (V) 52²
- Монктрдович Петраш, земський маршалок (V) 52²
- Мономах, див. Володимир, син Всеволода Ярославича
- Мономах Костянтин, див. Костянтин IX Мономах
- Мономаховичі, див. Володимировичі, князівська родина по лінії Володимира Всеволодовича Мономаха
- Монтигирдовичі, пани (V) 32¹
- Монтовт, маршалок Волинської землі (IV) 268
- Монтовт Ганна, шляхтянка (VI) 623
- Монтовти, шляхтичі (V) 14, 32
- Монтовтович, київський воєвода (VI) 306
- Монтовтович Якуб, кременецький староста (V) 15²
- Монфокон Б., вч. (III) 397¹
- Моравський К. (Morawski K.), вч. (VI) 416¹, 624
- Моравський С. (Morawski S.), вч. (IX-2) 1115³
- Моравські, шляхтичі (V) 105²
- Морана, слов'ян. міф. (I) 323²
- Морачевський Я., вч. (VIII-2) 221
- Морган Й. (Morgan J. de), вч. (I) 46¹, 57¹
(III) 446⁴, 447¹, 451¹
- Морган Л. (Morgan L.), вч. (I) 343
- Моргилевський І.В., вч. (IX-1) 331¹
- Мордовцев Д., вч. (V) 626
- Моримуха Івашко, красноставський міщанин (VI) 256
- Моримушина Стецькова, міщанка, мати Іллі Мороховського (VII) 447
- Моріні Г. де (Marinis H. de) (I) 508⁴
- Морковський Павло, див. Тетеря Павло Морковський
- Мормула Марко, зем'янин (VI) 282
- Мормула Мисько, зем'янин (VI) 282
- Морозенко, див. Мрозовицький Станіслав
- Морозов, московський купець (VII) 59²
- Морозов Андрій, шляхтич (VII) 17
- Морозов Борис, боярин (IX-1) 213, 317, 501
(IX-2) 829 (лист до Хмельницького), 1237 (рекомендаційний лист від гетьмана), 1447 (лист від гетьмана і Виговського про військову допомогу)
(X) 75
- Мороховський Ілля (Йоаким), володимирський митрополит, уніатський полеміст (V) 532¹
(VI) 596
(VII) 429, 447¹, 501
- Мороховський Микола Петрахович, див. Петрахович Микола Мороховський
- Морошкін Ф., вч. (III) 549
- Мортільє А. (Mortillet A.), вч. (I) 27³, 28^{·1}, 29^{·2}
- Мортільє Г. (Mortillet G.), вч. (I) 27³, 28^{·1}

Морштин Андрій, автор обозової реляції **(IX-2)** 706^{1,3}
 Морштин Єронім, польський видавець XVII ст. **(VI)** 616
 Морштини, графи, їхня бібліот. **(VIII-2)** 210
 Мосальські, див. Масальські
 Мосбах А. (псевд. Podgórski, Подгурський, Mosbach A.), вч. **(II)** 574
(IV) 41^{1,2}, 438, 490
(VI) 30¹, 38¹
(VIII-2) 17⁴, 23⁴, 197
 Мосей, львівський жид **(VI)** 176
 Мосій, львівський міщанин **(VI)** 176
 Москаленко Макар, білоцерківський полковник **(IX-2)** 966, 1018 (вісті про бій під Брацлавом), 1029 (переговори з Матвєєвим), 1061² (посольство до царя), 1068, 1069, 1070¹-1073
 Москаленко Сава (Litwiienko), білоцерківський сотник, пізн. полковник **(VIII-1)** 316
(IX-1) 355-357
 Москаль Семен, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
 Москвитин Карпо, див. Масло Карп
 Московкин Гораїн, шляхтич **(VII)** 44¹
 Москожовський, польський ротмістр **(VIII-1)** 205²
 Москожовський Миколай, віцеканцлер, намісник **(IV)** 136, 469
 Мостовський, видавець **(IV)** 358³, 363¹, 385¹
 Мосхопул, грек в Острозькій академії **(VI)** 486
 Мотафраст Симеон, його книги **(VI)** 338³
 Мотовило, аріанин **(VI)** 461, 482, 490

Мочарський, польський ротмістр **(VIII-1)** 128⁴
 Мочульський Бартоломей, шляхтич **(VI)** 177
 Мочульський В., вч. **(I)** 315³, 322², 554
(III) 558
 Мочульський М., вч. **(V)** 648
 Мошкевич Лазарко, овруцький слуга **(VI)** 146
його сини, братаничі **(VI)** 146
 Мошкін Іван Семенович, калузький стрілець **(VII)** 576
 Мошко, жид з Острога **(VI)** 176
 Мошко, олеський міщанин **(VI)** 176
 Мошковичі, шляхтичі **(VI)** 281
 Мошончич Васько, шляхтич **(VI)** 236
 Мошончич Юрій, шляхтич **(VI)** 236
 Мошаницький Юрій, київський шляхтич **(VII)** 422
 Мошанські, шляхтичі **(VI)** 280
 Мошенський Андрій, київський ловчий **(IX-2)** 1093
 Мравлин, див. Бравлин
 Мрзовицький Станіслав (Мороzenko), корсунський полковник **(VIII-3)** 189
 Мрзовицький Юрій, земський київський писар **(IX-2)** 950(?), 1093
 Мрочек-Дроздовський П. (Дроздовський-Мрочек П.), вч. **(III)** 241³, 242⁴, 316¹, 394⁴, 539, 545, 547, 549, 550
 Мстислав, князь **(II)** 226, 266, 575
 Мстислав, син Андрія Юрієвича, суздальський князь **(II)** 196, 197
 Мстислав (Мстислав Великий, Мстислав Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха **(I)** 190, 310¹

(II) 49, 78, 80, 87¹-89, 99, 101, 107, 108⁷, 111-112 (переведення з Новгороду до Білгорода), 113, 114, 116-118¹, 120, 121-123 (київський князь), 124 (полоцька справа), 125 (смерть у 1132 р.), 126 (останній сильний київський князь), 127, 128, 130, 131, 134, 136, 143, 148, 150⁴, 154, 156, 163, 179, 216, 265, 266, 268, 279, 291 (симпатії киян до династії), 318, 320, 339, 418, 533 (боротьба з половцями), 537³, 588

(III) 200 (угода з братом Ярополком), 202, 203, 205³ (титул великого князя), 206, 212, 213, 216, 231², 290, 309, 335, 420, 445-446 (Євангеліє), 474², 487, 495, 500⁷, 569 (IV) 5¹, 59(?)

його перша жінка, див. Христина, шведська королева

його друга жінка, див. донька Дмитра Завидича

його доньки, див. жінка Ярослава, сина Святополка Ізяславича; див. Евфрозина, жінка Гейзи, угорського короля; див. Інгеборга, Малфрідь *його доньки* (II) 588

Мстислав (Носистлав, помилк., Мстислав Ярославич, Νοσιστλαβος), син Володимира Святославича, тмутороканський, чернігівський князь (I) 307, 399, 462, 487, 492⁷, 589¹
(II) 17-22, 25¹-27, 29, 43, 44, 67, 315, 317, 331-333, 335, 347, 362, 510

(III) 493, 495

Мстислав, син Всеволода Давидовича (можл.), городенський князь (III) 235⁷

Мстислав, син Гліба Святославича (II) 247, 249, 252

Мстислав (помилк., Мстислав Давидович, Mitizlaus), син Данила Романовича, волинський князь (II) 377, 378, 388, 399, 400, 402, 404, 484

(III) 92, 93, 96, 98, 100, 101⁵, 102, 105-106 (спадкоємець Володимира Васильковича), 107-108 (князювання на Волині), 109, 110, 161, 170, 174, 224², 226, 238, 256², 258, 259², 314², 371, 379, 383, 385, 401, 424, 433, 489, 569

(IV) 13, 16, 59(?), 445

(V) 224

його нащадки, див. Мстиславичі

його жінка (III) 259², 383⁴

Мстислав, син Ізяслава Мстиславича, володимирський, київський князь (II) 150⁵, 172, 173, 175-177, 178 (відступ до Луцька), 179 (боротьба з Юрієм суздальським), 180 (захоплення Володимира), 181, 182, 183 (вдалий похід на Київ 1158 р.), 184 (угода з Ростиславом), 185-186 (другий похід проти Ізяслава Давидовича), 187 (взаємини з переяславцями), 189 (коротке розмирення з Ростиславом), 190-191 (боротьба з половцями), 193-194 (утвердження у Києві), 195 (охорона торгівлі), 196-197 (конфлікт і погром Києва 1169 р.), 197-198 (невдалий

похід на Київ 1170 р.), 199, 210, 234, 291, 294, 295¹, 340, 341, 358, 365, 366, 367, 375, 377 (фундатор церкви Богородиці у Володимирі), 378, 380, 386¹, 387, 391, 393, 394, 396, 430, 434, 439, 441, 550, 565, 575, 576

(III) 92, 196, 198, 199*, 200, 202, 204, 211, 215 (відступ з Курська), 229, 230 (боярська рада), 231, 232², 265-266 (справа митрополита Кліма Смолятича), 306, 308 (воєнна здобич), 508

(VI) 8

його жінка, сестра Болеслава IV Кучерявого **(II)** 393

його брати **(II)** 183

(III) 196

його династія, див. **Мстиславичі**

Мстислав, син Ізяслава Ярославича **(II)** 58, 59

Мстислав, син Михайла Всеволодовича, карачевський князь **(III)** 180

Мстислав (Мстислав Удатний, Удатний Мстислав, Mischlau), син Мстислава Ростиславича, галицький князь **(II)** 231, 232, 234-245, 282, 301, 475, 538, 554

(III) 18, 35 (запрошення на князювання до Галича), 36 (опанування Галичем у 1219 р.), 37, 38 (боротьба за Галич 1220-1221 рр.), 39 (друге опанування Галичем), 40 (розрив з Данилом Галицьким), 41 (умова з угорцями 1222 р.), 42 (кампанія 1226-1227 рр.), 43 (уступлення з Галича), 44 (прихи-

льність до Данила), 196, 251, 419, 504, 513-515 (література про походи в Галичину)

його жінка, див. донька половецького хана Котяня *його сини* **(III)** 44

його донька, жінка Данила Романовича Галицького, див. Анна

його донька, див. жінка угорського королевича Андрія **(III)** 40-43

Мстислав, син Романа Ростиславича, київський, смоленський князь **(II)** 223, 228²-231, 233-236, 238-240, 242, 243¹, 244, 246, 247, 250, 525 **(III)** 42

Мстислав, син Ростислава Мстиславича **(II)** 198-202, 205, 237, 240, 276, 588 **(III)** 204, 222², 419

Мстислав, син Святополка Ізяславича **(I)** 348 **(II)** 82¹, 97

Мстислав, син Святослава Всеволодовича, чернігівський князь **(II)** 236, 240, 242, 326, 513 *його син* **(II)** 242

Мстислав, син Юрія Володимировича Мономаховича **(III)** 385

його жінка, див. донька Петра Михалковича

Мстислав (Мстислав Німий, Німий Мстислав), син Ярослава Ізяславича, луцький, пересопницький князь **(II)** 226(?), 259², 301, 367, 386 **(III)** 3, 23, 25, 27, 29, 45, 510

Мстислав, смоленський князь **(III)** 290, 453

Мстислав, торуський князь **(IV)** 71

- Мстислав, чернігівський князь **(III)** 196
- Мстислав Великий, див. Мстислав, син Володимира Всеволодовича Мономаха
- Мстислав Давидович, помилк., див. Мстислав, син Данила Романовича
- Мстислав Давидович, смоленський князь **(II)** 243, 250, 389
- Мстислав Мономахович, див. Мстислав, син Володимира Всеволодовича Мономаха
- Мстислав Німий, див. Мстислав, син Ярослава Ізяславича
- Мстислав Удатний, див. Мстислав, син Мстислава Ростиславича
- Мстислав Ярославич, помилк., див. Мстислав, син Володимира Святославича
- Мстиславець Петро, друкар **(VI)** 437, 438
- Мстиславичі (династія, родина, сини), князівська родина по лінії Мстислава Володимировича Мономаховича **(I)** 190
(II) 117, 121, 127, 128, 131, 134-136, 139, 141-144, 151, 154, 170, 178, 179, 181, 182, 188, 234¹, 259², 308, 321-323, 325, 336, 340, 343, 393, 394, 396, 588
(III) 201, 213
- Мстиславичі (родина, нащадки), князівська родина по лінії Мстислава Даниловича **(III)** 110, 111
- Мстиславичі (родина, сини, династія), князівська родина по лінії Мстислава Ізяславича волинського **(II)** 178, 198, 475, 575, 576
(III) 92
- Мстиславна, див. Інгеборга, донька Мстислава Володимировича Мономаховича
- Мстиславна, див. Малфрідь, донька Мстислава Володимировича Мономаховича, жінка Сіґурда норвезького
- Мстиславський, князь **(V)** 31
- Мстиславський В., вч. **(III)** 545, 550
- Мстиславські-Жеславські (Жеславські-Мстиславські), князі **(V)** 29, 170
- Мстиша, ймов., див. Нискина Святолдич
- Мстиша Деревлянин, див. Лют
- Мудренко, козацький ватажок **(IX-1)** 75
- Мужилівський Андрій, див. Мужилівський Андрій
- Мужилівський Силуян, див. Мужилівський Силуян
- Мужилівський Андрій (Мужилівський Андрій), случький протопоп, православний полеміст, батько Силуяна Мужилівського **(VI)** 550¹
(VIII-1) 77, 78, 80, 81, 83, 84², 132, 184
(VIII-3) 123
його жінка (VIII-1) 132
- Мужилівський Самуїл, учень **(VII)** 421
- Мужилівський Силуян (Мужилівський Силуян), військовий суддя **(VIII-2)** 150³, 204
(VIII-3) 29¹, 31, 58⁴, 60, 68³, 80 (свідчення про відправку більшості татар з-під Пилявця додому), 123 (супровід Паїсія), 131 (посольство до Москви), 133, 136-137 (доручення від Хмельницького), 150, 172 (переговори про допомогу від донських

- козаків), 182¹, 184¹, 187 (оцінка армії України), 278⁴ **(IX-1)** 14³, 473, 493, 499, 500-502 (посольство до Москви у березні 1653 р.), 534, 545-547 (докори московській стороні за неувагу до послів), 548, 552-555 (розповідь московським послам про події в козацькому війську), 561, 565-568 (участь у переговорах з Матвєєвим та Фоміним), 569 **(IX-2)** 610 (посол до Москви), 614, 731, 743 (присяга цареві), 929² (військовий суддя у Золотаренка; його смерть з руки Золотаренка), 963 (царські дари)
- Музок, слов'янин **(I)** 369
- Мукадесі, арабський письменник **(I)** 297
- Мулан-ага **(IX-2)** 711
- Муллов П., вч. **(III)** 553
- Мунеджім-баша (Мюнеджім-баша), турецький хроніст **(IV)** 306²
- Мункачі Б. (Munkácsi B.), вч. **(I)** 157², 159², 232³, 234³
- Мунтаза-бей **(IX-2)** 1143 (переговори з козаками під Озерною)
- Муняк-султан (-мурза) **(IX-2)** 673, 1068
- Муравйов-Вешатель, російський урядовець XIX ст. **(V)** 658
- Мурад III, турецький султан **(VII)** 150, 151, 166, 170, 176, 197, 518
- Мурад IV (Амурат), турецький султан **(VII)** 512, 526, 528, 533, 538, 540¹ **(VIII-1)** 24, 60, 115, 207, 208, 212, 250 **(VIII-2)** 12², 13, 14, 27⁴, 30 **(IX-2)** 1527
- Мурад-паша **(IX-1)** 54², 60
- Мурад-паша, очаківський бей **(IX-2)** 1527, 1540, 1541
- Муральт Е. (Muralt E.), вч. **(I)** 96⁴, 439¹, 539, 566
- Муральт М. (Muralt M.), вч. **(II)** 66¹, 556, 561
- Мураторі Л. (Muratori L.), вч. **(III)** 527 **(IV)** 27², 122², 123², 299²
- Мурат-Султан, див. Султан-Мурат
- Мурашко, шляхтич, сотник у полку Нечая **(IX-2)** 1264, 1273, 1274
- Мурзакевич М., вч. **(IV)** 487
- Мурка (Мурка Путивлець, Путивлець), донський отаман **(VIII-1)** 296, 297, 300
- Мурка Путивлець, див. Мурка, донський отаман
- Мурко М. (Murko M.), вч. **(I)** 272², 273²
- Мурковский К., вч. **(III)** 505
- Муркос Г., вч. **(IX-1)** 515¹, 516², 541¹, 580¹ **(IX-2)** 967², 968², 971³, 975¹, 976³, 983¹, 986^{1,2}, 993¹, 1442²
- Муромець Ілля, див. Муромлянин Ілля
- Муромлянин Ілля (Муромець Ілля, Муромський Ілля, Муромес Іїа; ймов., Олег, кийвський князь), герой билин **(I)** 402², 430¹, 436¹, 537
- Муромський Ілля, див. Муромлянин Ілля
- Муромцев, перший голова Державної Думи **(IX-2)** 1495¹
- Муртаза-баша, сілістрійський намісник, пізн. візир **(VIII-1)** 121, 122, 209, 244³
- Муртаза-бей (Муртуза-бей), очаківський бей **(VIII-2)** 33

(**IX-2**) 681 (похід під Кам'янець), 693
 Муртоза, син хана Ахмата (**IV**) 325
 Муртуза-бей, див. Муртаза-бей
 Мурцов Федір, московський офіцер
 (**IX-2**) 1102²
 Муса, татарин (**IX-1**) 498
 Муса-паша, див. Мусса-паша
 Мусій (можл., Moizernica), кандидат у гетьмани після Михайла Дорошенка (**VIII-1**) 43, 44¹, 46
 Мусін-Пушкін О., вч. (**II**) 509⁷
 (**III**) 468¹, 563
 Мусса-паша (Муса-паша), турецький візир (**VIII-3**) 7, 20¹
 Мустафа, ногайський мурза (**IX-2**) 708
 Мустафа, турецький посол (**IX-2**) 895
 Мустафа I, турецький султан (**VII**) 495, 510
 Мустафа-ага (Мустафа-бек), татарський посол (**IX-1**) 19⁷, 147, 158, 166, 167, 315
 (**IX-2**) 694¹ (переговори з козаками під Гусятином), 1357 (переговори з козацькими послами в Криму)
 (**X**) 248
 Мустафа-бек, див. Мустафа-ага
 Мустафін В., вч. (**I**) 58¹
 Мутянко Яцко, козак з Тішанова
 (**IX-1**) 266
 Мух М. (Much M.), вч. (**I**) 39¹, 45¹, 48^{1,2}, 65²
 Мух Р. (Much R.), вч. (**I**) 128⁷, 136⁴, 137⁴, 141³
 Муха, повстанець (**IV**) 329
 (**VI**) 243, 270, 271
 (**VII**) 83⁷
 Муха Андрій, чигиринський сотник
 (**VIII-1**) 312, 316
 Мухамед, див. Улу Мухаммед

Мухамед аль-Ауфі, див. Ауфі Мухамед аль-
 хамед аль-
 Муханов П., вч. (**V**) 260⁶, 445⁷
 (**VI**) 357³
 (**VII**) 583
 Мухін Н., вч. (**VIII-1**) 319
 (**IX-1**) 329²
 Мухлінський А., вч. (**IV**) 307²
 Муховецький Криштоф, київський шляхтич (**VII**) 422
 Муцалони, родина (**II**) 73¹
 Мучковський Ю. (Muczkowski J.), вч. (**IV**) 149², 341¹
 (**V**) 643
 Мшанський Стефан, київський шляхтич (**VII**) 423
 Мюнеджім-баша, див. Мунеджім-баша
 Мякотін В., вч. (**IX-2**) 755², 868²
 Мянинка Калинник, український шляхтич, слуга печерського архімандрита (**IX-2**) 747¹
 Мясковський (**VIII-3**) 56⁷, 57, 60¹, 68²
 Мясковський, батько Андрія та Войцеха Мясковських
 (**VIII-3**) 198¹
 Мясковський, подільський підстолій (**IX-2**) 1039 (донесення про втечі селян з Подністров'я до Молдавії), 1040¹, 1062-1063 (донесення про посольство козаків до Ракоція)
 Мясковський, посол до Османської імперії (**VIII-2**) 14, 15, 29
 Мясковський, шляхтич (**VII**) 554²
 Мясковський Андрій, галицький стольник (**VIII-2**) 202
 (**VIII-3**) 198¹, 204³
 (**IX-1**) 39⁷, 264, 273⁷, 276⁷, 277⁷, 282¹, 289, 291³, 292³, 295, 296², 299, 300¹, 308,

320⁸, 323¹, 336¹, 338¹, 341²,
346⁴, 578¹

(IX-2) 1096, 1544, 1545

Мясковський Войцех, львівський підкоморій, секретар Яна Казимира **(VIII-2)** 153⁵, 197 **(VIII-3)** 71³, 75³, 76¹, 77³, 84¹, 109⁶, 121 (комісар до козаків), 124-126 (свідчення про переговори Хмельницького з Паїсієм), 128, 129 (свідчення про зміни в поглядах Хмельницького), 134 (посередництво київських ченців у переговорах з Молдавією), 138², 140 (нарада Киселя з київським духовенством), 141³, 144 (переговори в Переяславі), 145⁴, 146, 149¹, 150 (спроби вивідати інформацію про козацько-московські переговори), 151, 152, 155, 156, 169, 188², 194⁵, 198¹, 204³, 206, 209, 218, 221³

(IX-1) 88³ (оцінка козацького війська в молдавському поході), 99², 100¹, 101 (лист з обозу 22 вересня 1652 р. про козацьке посольство), 183, 199 (розповідь про липовецьку втечу польського війська), 206, 272¹

(IX-2) 1501

Мясковський Лукаш, подільський суддя **(VIII-2)** 136, 139, 167, 168, 181^{2,3}, 186¹

(VIII-3) 39

(IX-1) 103¹, 106, 107¹, 108, 147²

Мяковські, польська шляхетська родина **(VIII-3)** 198¹, 204, 218³, 219

Н

Н.Г., криптоніми (V) 655
 Н.Д., криптоніми (III) 542
 Н.З., криптоніми (V) 655
 (VII) 566
 Н.И., криптоніми (V) 655
 Н.Л., див. Леопардов М.
 Н.П., криптоніми (V) 474²
 Навин Ісус, див. Ісус Навин
 Навроцький В., вч. (I) 341¹
 Нагірний Тишко, сотник Київського полку (VIII-3) 278
 Нагорецький, лубенський староста (IX-1) 18, 347-349, 351¹, 353, 364, 377
 Нагорний Гриць, селянин (VI) 267
 Нагпат-мурза ногайський (IX-1) 556
 Надеждін М., вч. (I) 73³, 74², 76³, 201⁷, 202², 558
 Нажир, боярин (III) 225
 Назар, селянин (VI) 292
 Наїма, османський хроніст (VII) 302, 346, 347¹, 359², 463, 469¹, 515¹
 (VIII-1) 27, 38¹, 45¹, 63, 121, 122⁴
 (VIII-2) 155, 176
 (IX-1) 521
 (IX-2) 928, 944⁴, 1545-1546
 Найман К., див. Нейман К.
 Найман Ч., див. Нейман Ч.
 Накер, секретар пруського магістра (VI) 271
 Накко А., вч. (IX-1) 87¹
 Наливайко, батько Северина Наливайка, кушнір (VII) 207, 217, 581
 Наливайко, посол від Левка Івановича (VIII-1) 67, 68
 Наливайко Дем'ян, викладач Острозької академії, старший брат Северина Наливайка (VI) 489, 496³

(VII) 211, 212, 217, 581
 Наливайко Северин (Семерій, Nalevay, Nalewajko, Nalevayko Simon, Nalevayko, Nalevayko Semery (помилк., Semexy)), повстанський ватажок, козацький гетьман (VI) 489
 (VII) 146, 171², 180³, 195, 198, 199³, 200-201 (походи на татар і турків 1594 р.), 201 (служба у війську Острозького 1593 р.), 202-204 (походи у Волощину), 205 (похід на Угорщину 1595 р.), 207-209 (господарювання на Брацлавщині), 209-210 (напади на Волині і на Білій Русі), 211-212 (участь у релігійній боротьбі), 213, 214¹, 215 (провідник селян-утікачів), 216-217 (відносини з Лободою), 217-218 (біографія до початку повстання), 219-220 (початки кампанії 1596 р.), 221 (з'єднання із запорожцями), 222 (битва під Білою Церквою), 224 (вибори гетьманом), 225, 226, 228, 230-231 (капітуляція і видача полякам), 237-238 (смерть мученика), 238-239 (легендарні оповідання), 266, 268 (лист до короля), 274 (козацькі стації), 282¹, 284 (титул гетьмана), 308, 399, 580, 581
 (VIII-1) 286
 (VIII-2) 44, 130
 (VIII-3) 48
 (IX-1) 425, 588
 (IX-2) 971
 (X) 20, 82¹
 його молодший брат (VII) 581

Наперський-Костка, див. Костка-Наперський Олександр-Лев з Шемберга

Нарбеков В., вч. (VI) 378⁴, 621

Нарбут, підстароста (IX-2) 671

Нарбут Т. (Narbutt T.), вч. (III) 127¹, 139¹, 523-526

(IV) 96¹, 198², 269, 315², 316¹, 424, 426, 479, 483, 484, 504, 512

(VI) 356¹, 357³

Нарбутович Войтех, посол (IV) 253¹

Нарбутовичі, шляхтичі (V) 32¹

Нарецький, польський шляхтич (IX-1) 157

Нарзес, слуга візантійського імператора (I) 180

Наримунт (Гліб-Наримунт, Narman-teus), син Гедиміна, турово-пинський князь (IV) 14, 95, 446, 454, 513

(V) 29

Наримунтовичі, стародубські князі (IV) 73

Наропінський Северин, комендант Ягельницького замку (IX-2) 1114

Нарушевич, див. Нарушович, автор листів

Нарушевич, підканцлер (IX-2) 832³, 1014³ (лист від Потоцького), 1018⁴ (реляція Лянцкоронського), 1036¹, 1041¹ (реляція Потоцького), 1124 (реляція Гродзійського), 1380 (переговори з Ієвлевим)

Нарушевич А.-С., вч. (III) 528, 529

(IV) 433, 446, 447, 466-468

(V) 300²

його теки (IV) 102³, 106¹, 254⁴, 257¹, 261¹, 263²

(VII) 469², 473²

(VIII-1) 187¹, 205¹, 272²

(VIII-2) 22³, 24², 25², 26¹, 50¹, 81², 130², 131², 134², 136², 139², 142¹, 154¹, 182^{1,3}, 187¹, 189², 191^{1,3}, 192¹, 195³, 209

(VIII-3) 10³, 11², 12⁵, 13¹, 22¹, 40², 83³, 95¹, 96¹, 97², 98¹, 121¹, 124¹, 130⁵, 148², 149¹, 165², 170², 181², 182¹, 191¹, 194^{2,5}, 198¹, 217¹, 269³, 270¹

(IX-1) 16, 34¹, 68³, 72, 73⁷, 79^{6,7}, 135², 147⁴, 162², 164¹, 181², 191^{1,2}, 221², 234^{2,3,6}, 235³, 236², 238, 246¹, 251¹, 254⁴, 264⁴, 282¹, 315¹, 322^{1,2}, 323¹, 324¹, 326², 331⁵, 334¹, 336¹, 341², 342¹, 343³, 344⁴, 346⁴, 374¹, 376^{1,4}, 377^{1,2}, 378³, 382, 383², 384¹, 385², 392², 412^{6,7}, 415⁶, 418^{1,3,5}, 440^{4,6}, 441¹, 444², 446¹⁻³, 447^{2,3}, 448, 449³, 450¹, 460², 483³, 491², 494¹, 523⁶, 524^{1,4}, 550³, 560¹, 561², 574¹, 576, 578¹, 598²

(IX-2) 651¹, 707, 769⁶, 770¹, 774, 779², 877^{1,3}, 901¹, 1016³, 1019⁴, 1020², 1037², 1041¹, 1043¹, 1051¹, 1053⁶, 1056³, 1059¹, 1063², 1070³, 1077^{1,4}, 1096², 1097¹, 1104¹, 1124², 1130², 1147, 1148⁴, 1166², 1172⁴, 1173², 1242³, 1243⁵, 1477⁴

(X) 379⁴

Нарушович (Нарушевич), автор листів (IV) 405³, 406¹, 412⁴, 417, 496

Насам, жид (VI) 176

Насір-і-Хосро Енсарі, див. Енсарі Насір-і-Хосро

Наслав, майстер емалі XII ст. (III) 446

- Насталевський Валентин, перекладач Євангелія (VI) 433
- Настасія, княгиня-черниця (VI) 309
- Настасія (Настька), нешлюбна жінка Ярослава Осмомисла з родини Чарговичів (II) 442-446, 448, 479, 612 (III) 381, 386
- Настька, див. Настасія
- Насути, шляхтичі (V) 31¹
- Насух-баша, великий візир (VII) 347
- Наталія, черниця (VI) 309
- Натальчич, див. Нагульчич
- Натопор, койстобок, родич Пієпора (I) 132
- Натульчич (Натальчич), козацький отаман (IX-1) 323²
- Наудзилов, див. Юндзило
- Науменко В., вч. (I) 553 (VII) 574, 576, 583
- Наумов, дяк (X) 4
- Небаба Мартин (Niebaba), борзенський, чернігівський (батуринський) полковник (VIII-3) 31 (похід із Задніпров'я), 95-96 (похід під Замостя), 223 (супровід татар при захопленні ясиру після Зборівської угоди), 242 (ймовірний похід на Москву), 280 (IX-1) 14² (лист Хмельницького), 15, 21 (суворий наказ гетьмана), 22, 76, 79, 204 (збір полку), 215, 224¹, 225-228 (виправа на Гомель), 236, 247, 257, 262³, 309, 321-322 (погром під Лосевом), 323, 324¹, 326, 381 (IX-2) 1486, 1523, 1544 його племінник (IX-1) 322
- Неблядін Григорій, отаман слобожанських повстанців (IX-2) 1228-1230, 1233, 1235
- Невгад з Бережан, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Неверський, шляхтич (IX-1) 241
- Невжано Лясота, селянин (VI) 266
- Невмержицький Іван (Несторицький), київський шляхтич (VII) 423
- Невмирицькі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Неволін К., вч. (III) 285¹, 288¹, 541, 546, 549
- Невоструєв К., вч. (VI) 345¹, 351²
- Негвар (Несвар), посол Романа Мстиславича до Царгорода (III) 9²
- Негребецький, посол віленського біскупа (IX-2) 1510
- Негребецький Георгій, учень (VII) 421
- Недан, посол Романа Мстиславича до Царгорода (III) 9²
- Недашковські, шляхтичі (VI) 281
- Недостежа, козак (IX-1) 320
- Незабитовський В., вч. (V) 629, 632
- Нездило (Ніздило), боярин (III) 50, 382 його вдова, теща Давида Вишатича (III) 50, 382
- Нейман Й. (Neumann J.), вч. (I) 604 (III) 362⁴, 556
- Нейман К. (Найман К., Neumann K.), вч. (I) 110³, 114³, 151¹, 542
- Нейман Ч. (Найман Ч., Neumann C.; помилк., Neumann), вч. (VI) 615 (VII) 574
- Некрасов М., вч. (I) 433¹
- Некращевич Сам., шляхтич (VII) 422

Нелеповичі, овруцькі шляхтичі (V) 99²
 Неліпа Костянтин, писар (IX-2) 1080¹
 Нельша, жінка хотинського сотника (VI) 308
 Неман, жупан (III) 470
 Немезіда, міф. (VIII-2) 196
 Немерцькі, шляхтичі (VI) 281
 Неметь Мартин, капітан (IX-1) 583
 Немильський Іван, священник (VII) 501
 Немира, луцький староста (IV) 242³
 Немира Филон, кальницький полковий суддя (VIII-3) 277
 Немири-Грималичі (Грималичі-Немири), шляхтичі (V) 33
 Немирич Івашко, шляхтич (IV) 486
 Немирич Стефан, київський підкоморій (VII) 339, 340, 546, 547
 Немирич Юрій (Nemirycz), київський підкоморій (VIII-3) 103 (зв'язки з Юрієм I Ракоцієм), 104 (відносини з козаками), 109⁶
 (IX-1) 164 (комісар до козаків)
 (IX-2) 1093 (сеймова комісія в козацькій справі), 1096, 1180 (перехід на бік шведів), 1276 (плани торгівлі з турками і шведами), 1286 (турботи шведського короля перед козаками), 1397 (невдала облога Замостя), 1398-1399 (здобуття Берестя), 1408-1409 (заспокоєння козаків з приводу їхнього відриву від Ракоція), 1457-1459 (турботи Ждановича перед Замойським), 1463-1464 (відвід козацького війська від Ракоція; плани одруження з Розан-

дою Лупулівною-Хмельницькою), 1474

(X) 9, 63 (радник Виговського), 64, 65, 128 (лист до козацьких підданих), 165, 166, 168, 171, 183, 186, 189 (розповідь Филімоновича про нього), 193, 201, 204 (неприхильність Москви), 270, 283², 286 (один з творців Гадяцького трактату), 314, 327, 330, 331 (лист Лещинського), 334, 335, 340, 342, 343, 347, 348, 350, 371, 375, 377 (оцінка діяльності в історіографії), 380

Немиричі, шляхтичі (V) 31¹, 32¹
 (VI) 280, 286, 423, 628

Немиров Андрій, дяк (IX-2) 733 (призначення київським воеводою), 855-856 (донос на київське духовенство від ченця Рафаїла), 1221 (звільнення з посади київського воеводи)

Немирова Милохна, сестра Остафія Дашковича, шляхтянка (VII) 570

Немирович Андрій, гетьман дворний (V) 34

Немирович Андрій, київський воевода (VI) 306
 (VII) 24, 26, 29, 33, 98, 104, 570, 571

Немировичі, шляхтичі (V) 31, 32¹

Немцевич Ю. (Niemcewicz J.), вч. (IV) 350², 360²
 (VI) 232¹, 400¹
 (VII) 192¹, 233³, 493⁵, 504¹, 580, 582, 590
 (VIII-2) 14⁴, 18², 19²

Немцова, селянка (VI) 267

Ненанський Мартин, писар (VIII-1) 310¹

- Ненон, молдавський логофет **(IX-2)**
1211 (посольство до Чигирини)
- Неофіт, софійський митрополит **(VI)** 591, 599
(VII) 397, 437
- Непартович Семен (Несартович Семен), чигиринський сотник **(IX-1)** 401
- Нераденко Харько, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Нерінг В. (Nehring W.), вч. **(I)** 317¹, 322²
(III) 112¹
- Нерон, римський імператор **(I)** 91, 99
- Неронов Григорій, московський посол **(VIII-3)** 220 (розповідь гетьмана про Зборівський трактат), 235¹, 239, 244-251 (переговори з Хмельницьким), 253, 258 (новини про укладання реестру) **(IX-1)** 114⁴
- Нерядець, вбивця Ярополка, сина Ізяслава Ярославича **(II)** 77, 409, 410
- Несартович Семен, див. Непартович Семен
- Несвар, див. Негвар
- Несвизький Федір, див. Федір, несвизький князь
- Несвизькі (Несвицькі), князі **(V)** 30, 40
- Несвицькі, див. Несвизькі
- Несецький К. (Niesiecki K.), вч. **(I)** 439⁷
(IV) 25²
(V) 86², 314¹, 324³, 340⁴, 430⁴, 431³, 437¹
(VI) 185², 309³, 468², 483⁴, 610, 612, 625
(VII) 126³
- Неслуховський Ф., вч. **(IX-1)** 473¹
- Нестак, воєвода **(IV)** 171
- Нестеренко Іван, див. Бут Іван Нестеренко
- Нестеренко Іван, козацький резидент в Очакові **(IX-1)** 216
- Нестеренко Іван, ніжинський суддя **(IX-2)** 932, 1154 (поїздка із Золотаренком до царя)
- Нестеренко Максим, козацький посол до Володислава IV, корсунський сотник, пізн. полковник **(VIII-1)** 274, 316
(VIII-2) 142, 184
(VIII-3) 259
(IX-1) 403¹, 566³
(IX-2) 1059¹
- Нестеров, московський стольник, посол **(IX-2)** 1283², 1419 (вісті від Сапіги про шведських послів до козаків)
- Нестор, єпископ **(III)** 276¹
- Нестор (Nestor), літописець **(I)** 253, 490⁷, 502, 514, 515, 520⁵, 580, 581, 588, 589, 599, 600, 604, 605, 608
(II) 3-5³, 6^{1, 2}, 7³, 40, 44, 62, 66, 67, 337, 563
(III) 146, 268³, 290, 293, 304, 378, 384, 395, 412, 415, 456, 467, 483-484 (агіографічні твори), 485, 496¹, 563
(VI) 348
(IX-2) 1477²
- Нестор (Nestor), св. **(VIII-2)** 94¹
- Несторицький, див. Невмержицький Іван
- Несторів Панько, селянин **(VI)** 265
- Неук Кіндрат, козацький посол **(VIII-1)** 29
- Нефедьєв Самійло, лавник кийського магістрату **(IX-2)** 746 (приведення до присяги цареві)
- Нечасно, див. Нечай Данило

Нечаїв, стрілець (VIII-2) 70
 Нечай, герой Берестецької битви (IX-1) 299-300

Нечай Данило (Нечаєнко, Neczaius, Neczau), брацлавський полковник (VIII-3) 82¹ (облога Бродів), 150, 170-171 (попередження полякам за їхні напади з-під Бара), 176 (вихід на передові позиції), 182 (під Меджибожем), 183 (марш до польського табору під Збаражем), 223 (супровід татар при взятті ясиру після Зборівської угоди), 226¹ (проводир селян після Зборівської битви), 267-269 (виступ проти поляків), 276, 281 (запис королівських привілеїв до київських гродських книг), 282², 283², 284¹, 286

(IX-1) 13-14 (чутки про самопроголошеного гетьмана), 16¹, 20, 42¹, 45¹, 57, 68, 70, 71, 72, 76, 77 (поголоски про напружені відносини з гетьманом), 88³, 90, 91, 103¹, 105³, 107, 127 (неспокій на кордоні), 139, 153, 158, 176²-177¹-178¹ (польські новини), 179-181 (суперечка за прикордонну лінію), 182-183 (погром у Красному і смерть), 184, 185-189 (пісні про нього), 190-192, 195, 196¹, 197, 202-204 (пасивність гетьмана), 212, 213, 215, 228, 229, 274¹, 303-305 (пісні про Берестечко)

(IX-2) 942, 1486, 1523

його мати (IX-1) 187

його жінка (IX-1) 187, 305

його діти (IX-1) 305

його кума, див. Хмельницька

Нечай Іван, брат Данила Нечая, козацький резидент у Криму, білоруський, чауський полковник (IX-1) 189

(IX-2) 942 (відомості з Криму про набіги донців), 1091, 1156, 1158-1159¹ (наступництво після Золотаренка і конфлікт з Репніним), 1167-1169 (надання Білоруського полку), 1200-1204 (московські звинувачення перед гетьманом), 1210 (рішення гетьмана про проведення слідства), 1211-1212 (розгін царських військ з Могилівського повіту), 1213 (скарги гетьманові на могилівських воєвод), 1214-1215 (переговори з капітаном Козинським), 1216, 1217, 1222-1225 (слідство Ждановича і реабілітація), 1255 (заступництво гетьмана перед царем), 1257-1258 (слідство Леонтьєва і Богданова), 1259-1261 (розмова з Богдановим), 1262-1263 (донесення цареві), 1264 (звинувачення Репніна), 1264-1266 (визнання царем білоруської козащини), 1266-1267 (конфлікт з Хованським та Іваном Бутурліним), 1268, 1269¹ (царська грамота з приводу скарг на Богданова), 1272-1274 (протекція над Новгородським воєводством), 1276-1277 (дві справи з приводу планів Хмельницького), 1381-1382¹ (домогання Желябужського),

- 1408, 1422-1423 (звинувачення московськими послами в кривдах), 1437, 1442, 1486
(X) 41 (московські скарги на нього), 44-45 (лист-скарга до царя), 45-46 (домовленість з могилівським воєводою Змеєвим), 51, 122, 205¹ (лист до Юрія Хмельницького), 266, 335 (царський лист про наступ на литовські землі)
його жінка, див. Хмельницька Степанида
- Нечай Матвій, брат Данила Нечая, наказний уманський полковник **(IX-1)** 183
(IX-2) 688
- Нечай Юрко, брат Івана і Данила Нечаїв, сотник Білоруського полку **(IX-2)** 1261-1262 (відправлення до царя Іваном Нечаєм)
- Нечипоренко Іван, див. Золотаренко Іван
- Нечипоренко Яцко, чигиринський отаман **(IX-1)** 566
- Нечковський Криштоф, козацький старший **(VII)** 239
- Нешевичі, українська родина **(VII)** 14
- Никита, митрополит **(II)** 357
- Никита, печерський монах **(III)** 332¹, 462
- Никита, св., див. Микита, св.
- Никита Іраклійський **(III)** 462
- Никита Пафлагонський (Микита Пафлагонський, Пафлагонський Никита), автор біографії патріарха Ігнатія **(I)** 566
- Никита Стифат (Стифат Никита), автор повчань **(VI)** 346
- Никита Хоніат (Хоніат Никита, Choniata Niceta), грецький історик **(II)** 153, 226, 442¹, 524, 525, 536, 560, 561
(III) 9, 10, 14⁴
- Никитинич, див. Добриня Микитич
- Никифор, див. Тур Никифор
- Никифор, екзарх царгородського патріарха **(V)** 549, 603-604 (протосінкел патріаршого трону), 604-605 (арешт і втеча з ув'язнення), 606 (репрезентант патріарха в Бересті), 607, 609-611 (участь у православному соборі в Бересті), 613, 615-616 (звинувачення з польського боку), 658, 660
(VII) 206, 433
- Никифор, його повчання **(VI)** 349
- Никифор (Микифор), київський боярин **(I)** 587
(III) 225, 353, 362
- Никифор, митрополит **(II)** 110, 274¹
(III) 227, 281, 290, 394, 412, 479-482
- Никифор, патріарх **(I)** 592
(III) 459
- Никифор, посол від воєводи Стефана Георгіци **(IX-2)** 945, 1023
- Никифор Грігора (Грігора Никифор, Nicerphorus Gregoras), візантійський хроніст **(I)** 96², 100⁴, 160^{1,3,4}, 183², 229¹
(II) 546¹
(III) 271⁴, 273², 490
(IV) 298⁴
(V) 387, 388¹
- Никифор Фока (Фока Никифор), візантійський імператор **(I)** 466, 467, 470-473, 496, 500², 569, 570
- Никифоров В., вч. **(VI)** 358³
(VII) 588

Никифоров М., його рукопис **(I)** 592³
 Никодим **(III)** 464
 Никодим, біблійн. **(IX-2)** 999
 Никола, печерський архімандрит **(V)** 450
(VI) 352³
 Николай, див. Миколай, архієп.
 Николай, єпископ **(III)** 279
 Николай, св., див. Миколай, св.
 Николай I, див. Миколай I, папа
 Николайчик Ф., вч. **(VI)** 286²
(VII) 183¹, 580, 588
(VIII-2) 198
 Никольський М., див. Нікольський М.
 Никон, його книга **(VI)** 339¹
 Никон, московський патріарх **(III)** 288
(VIII-3) 136
(IX-2) 611 (участь у Земському соборі), 614 (лист від гетьмана про військову допомогу), 627, 634, 636, 638, 645, 650, 726 (лист від Хмельницького), 728, 774 (чутки про приїзд до Києва для відібрання присяги), 796 (грамота до гетьмана), 809, 811 (переговори з козацькими послами), 829, 833, 834, 847 (лист від київської громади), 848, 849, 853-855¹, 856, 857 (виправдання гетьманом київського митрополита), 861, 865, 972, 997, 1034, 1035, 1069 (лист від гетьмана з проханням військової допомоги), 1075, 1085³ (відмова в анафемі для Василевича і Поклонського), 1111, 1162, 1220 (благословенна грамота Косову), 1239, 1368-1369² (бажання гетьмана щодо

благословення для нового митрополита і Юрка Хмельниченка), 1374-1375 (питання обрання київського митрополита), 1378 (послання гетьмана), 1413, 1498, 1506, 1538

(X) 30, 48, 70 (лист Виговського), 88, 94 (запрошення від Хмельницького відвідати Київ для посвячення київського митрополита та благословення для Юрка), 94-97 (справа виборів київського митрополита і його церковної юрисдикції), 99-100 (обрання київського митрополита без порозуміння з ним), 133, 145, 167, 244, 248 (скарга Виговського про відсутність благословенної грамоти), 271, 272

Никон, печерський літописець XI ст., кол. тмутороканський ігумен **(I)** 586, 589
(II) 509

Никон, проповідник, учень св. Кукуші **(I)** 516

Никон Черногорець (Черногорець Никон) **(III)** 320², 462

Никонов С., вч. **(III)** 550

Нискина Святолдич (ймов., Лют; Мискина; ймов., Мстиша; Святолдич Нискина, Miskina) **(I)** 439⁷

Нифонт, див. Ніфонт

Ничаговські, українська шляхетська родина з Білої Церкви **(IX-2)** 1011

Ничипор, козацький сотник **(VII)** 282¹, 291

Ничипоренко Іван, див. Золотаренко Іван

Нібур Б. (Niebuhr B.), вч. **(I)** 542

- Нідерле Л. (Niderle L., Niederle L.), вч. **(I)** 37¹, 43¹, 50¹, 65¹, 70¹, 73³, 75¹, 76², 78^{1, 4}, 79², 119¹, 128¹, 162¹, 163¹, 173⁴, 175⁴, 196¹, 211^{1, 3}, 213³, 306², 542, 546, 548, 558, 561, 562
- Ніжницький, стольник **(IX-2)** 1038
- Нізамі, перський поет XII ст. **(I)** 443, 444¹
- Ніздило, див. Нездило
- Нізе Б. (Niese B.), вч. **(I)** 137³, 539
- Нікейський Ісігон, див. Ісігон Нікейський
- Нікітін С., вч. **(I)** 23²
- Нікітський О., вч. **(I)** 303¹, 352¹
(II) 554
(III) 248⁴, 263¹
(IV) 13⁴, 427
(VI) 14³, 170³
- Ніколаєв, інженер **(II)** 270⁴
- Ніколаєвський П., вч. **(III)** 275⁴
- Нікольський М. (Никольський М.), вч. **(I)** 572, 573, 575, 576, 594
(II) 277³
(III) 319⁵, 370³, 458¹, 470², 471¹, 474¹, 477², 499¹, 541, 549, 557, 565
(VI) 343⁴, 353¹
(IX-1) 137¹
- Нікопольський, опікун Іллі Мороховського **(VII)** 447
- Німець Данило (можл., див. Калугер Даніель) **(X)** 350
- Німець Климко, кременецький міщанин **(VI)** 274
- Німий Мстислав, див. Мстислав, син Ярослава Ізяславича луцького
- Ніпотко, господар **(V)** 79¹
- Ніс Олександр (помилк., Ніс Андрій, Нос Олександр), луцький намісник, князь **(IV)** 186, 212, 214, 215¹-218¹, 234³, 479, 480
- Ніфонт (Νιφών), галицький митрополит **(III)** 270-272, 543, 544
(V) 391
- Ніфонт, константинопольський патріарх **(V)** 413, 535
- Ніфонт, новгородський єпископ **(III)** 263, 264, 282, 291, 347, 349, 374³, 376², 386, 407, 412¹, 457, 464
- Новак (Novak), учасник угорської кампанії **(IV)** 441, 442
- Новаківський, козацький посол **(X)** 298
- Новакович С., вч. **(I)** 354⁷
- Новиков М., вч. **(V)** 519²
- Новицький А., вч. **(V)** 108¹, 110², 158¹, 266⁶, 361¹, 620, 626, 627, 629, 632, 633
(VI) 94³, 603
(VII) 580
(VIII-1) 321
- Новицький І., вч. **(I)** 439⁷
(III) 425^{1, 2}, 426¹, 553
- Новицький Стенька, козак **(VIII-2)** 68
- Новокрещенов Філька, козацький татарин **(IX-2)** 1164, 1165²
- Новомбергський Н., вч. **(VIII-2)** 70²
- Новомійські-Бибельські, див. Бибельські-Новомійські
- Новосиловські, шляхтичі **(V)** 32¹
- Новосиловський Іван, див. Іван, новосиловський князь
- Новосиловський Роман, див. Роман, новосиловський князь
- Новосиловський Степан, див. Степан, новосиловський князь
- Новосиловські, князі **(III)** 180
(IV) 274, 277
- Новосинцев Володимир Михайлович, вольнівський воєвода **(IX-1)** 497
- Ногай, хан **(II)** 595

- (III) 95-97, 100, 101, 103, 144, 183-185
 (IV) 295, 305
- Нодь Г. (Nagy G.), вч. (I) 542
 (II) 582
- Нодь І. (Nagy I.), вч. (II) 582
- Нодь Л. (Nagy L.), вч. (VI) 98⁶
- Ной, біблійн. (VII) 68
- Нольд, майор (IX-1) 326²
- Нольде Б., вч. (IX-2) 755², 813, 866
- Нормантський, його літопис (VII) 118^{*}
- Норов А., вч. (II) 73¹, 332⁶
 (III) 407¹, 486¹
- Нос Лесько (Нус Лесько), опішнянський отаман (X) 221, 222¹
- Нос Олександр, див. Ніс Олександр
- Носан, львівський жид (VI) 176
- Носаревський Олексій, конюший, слуга печерського архімандрита (IX-2) 747¹
- Носач Тимофій, брацлавський, пізн. прилуцький полковник, генеральний обозний (VIII-3) 280
 (IX-1) 20-21 (обіжник проти свавільних), 280³, 527², 533 (участь у поході в Молдавію), 544 (втеча до Яс), 563 (повернення в Україну), 567, 571¹ (підмога війську Тимофія Хмельницького), 578, 590¹
 (IX-2) 616 (повідомлення гетьманові про польський наступ на Поділлі), 734-735 (відсутність на Переяславській раді), 882 (бої під Брацлавом), 1117 (переговори з львів'янами), 1123 (вимога штурму Львова), 1523, 1546
 (X) 34, 35, 69, 74, 91, 138, 141, 142, 150, 236, 328, 366

- Носенко Іван, наказний ніжинський полковник (IX-2) 875
- Носистлав, див. Мстислав, син Володимира Святославича
- Носкович, зем'янин (VI) 282
- Нуайє П'єр де (Noyers Pierre des), секретар польської королеви (IX-2) 1131-1132^{*} (свідчення про зневіру Хмельницького до шведського короля), 1136 (свідчення про посольство Любовицького до козаків), 1140¹, ², 1163², 1171², 1172 (свідчення про лояльність Хмельницького до Яна Казимира), 1192 (відомості зі львівської королівської квартири), 1197², 1319 (відомості про обставини походу козаків під Бар), 1365² (чутки про смерть гетьмана), 1456 (свідчення про пошуки Ракоцієм замирення з польським королем), 1458 (опис деморалізованого війська Ракоція)
 (X) 381¹
- Нужний Григорій, козацький посол, чигиринський сотник (VIII-1) 237, 316
- Нур Девлет-хан (Нурдовлат), син Хаджи Гірея, татарський хан (IV) 86^{*}, 319, 320, 322-324, 326, 458, 460, 461
 його брати (IV) 320
- Нурдовлат, див. Нур Девлет-хан
- Нус Лесько, див. Нос Лесько
- Нушабе, цариця Бердаї (I) 443

О

- Обалковський Бартоломей, дворянин **(VI)** 219
(VII) 443, 444, 449, 453, 454, 462, 488, 490-493
- Оберік (Аберік, Albericus), французький хроніст **(III)** 507
- Обермайер Г. (Obermaier H.), вч. **(I)** 27², 29[•]
- Обляк В. (Oblak V.), вч. **(I)** 211¹
- Ободенський Микола, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Ободенські, українська шляхетська родина **(VI)** 282, 283
(VII) 12²
(VIII-2) 115²
- Оболенський М., вч. **(I)** 507², 599
(III) 455⁴, 472², 558
(IV) 84¹, 268², 313¹
(VI) 9², 350⁴
(IX-2) 890³, 968[•], 1127[•]
- Оболенський Михайло, брат Курбського **(VI)** 442, 443
- Оболенський-Овчина, див. Овчина-Оболенський
- Оболенський-Репнін Борис Олександрович, див. Репнін-Оболенський Борис Олександрович
- Оборницький, ксьондз, королівський агент **(VII)** 458-460, 462¹
- Оборська, шляхтянка **(VII)** 215, 221
- Обрагим, син Темеріза **(IV)** 82⁷
- Обринський, польський посол **(IX-1)** 313
- Обухович Филипп-Казимир, мозирський підкоморій, польський посол, писар Великого князівства Литовського **(VIII-1)** 218, 224, 320
(VIII-3) 61³, 161, 163¹, 164, 167¹
- (IX-1)** 134², 139, 174 (мета посольства до Москви), 215, 219, 231-232 (переговори в Москві), 270, 313, 578¹
- (IX-2)** 637 (переговори з московськими послами), 655 (відомості з-під Сучави про його переговори з татарами), 1518 (переговори з Косовим)
- Овідій **(I)** 120, 121², 122, 131
- Овлочимський Юрій, володимирський земський писар **(VI)** 592
- Овраменко, козак **(VII)** 577
- Овчина-Оболенський (Оболенський-Овчина), князь **(IV)** 290
- Овчини, половецький рід **(II)** 349, 531
- Огас, львівський вірменин **(VI)** 175
- Огафія, донька Володимира Всеволодовича Мономаха, жінка Всеволодка городенського **(II)** 111
- Огієнко І., митроп., вч. **(VII)** 410¹
- Огінський Богдан, троцький підкоморій **(VII)** 214, 227
- Огінський Іван, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Огінський Олександр, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Огінський Самійло, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Оглоблін М., вч. **(VI)** 516³
(VII) 584
(VIII-2) 67², 71², 199
- Огоновський О., вч. **(I)** 253⁶, 254¹, 320⁵
(III) 561, 567
(VI) 613
- Огрофина (в чернецтві Олена), княгиня **(VI)** 309
- Огодай, син Чінгіз-хана **(II)** 541, 543, 544
його син, див. Ґуюк

Ода, донька Леопольда, штадського графа (II) 30

Ода, польська княгиня, вдова Мешка I (I) 218, 492

Одаренко Тиміш, козацький гетьман (VIII-1) 202

Одерборн, пастор (VI) 333, 334

Одеріко, його папери (II) 66¹

Одеяненко Семен (Оргіяненко Семен, Ур'яненко Семен; можл., Dziarunko, Orchan-ko), уманський наказний полковник (IX-2) 925 (охорона молдавського кордону), 928 (участь у розгромі Маховського), 1002 (зустріч з патріархом Макарієм), 1003, 1019 (оборона Брацлава), 1022 (повідомлення про польсько-татарські наміри), 1041¹(?)

Одживольський, вінницький староста (IX-1) 127, 438

Одживольський, хорунжий (VII) 544

Один, скандинавський бог (I) 613

Одинець Петро, козацький посол (VII) 250, 381, 556

Одинець Яків, черкаський суддя (IX-1) 350, 358, 367

Одинцевичі, князі (IV) 289 (V) 32¹

Одісей, грецький герой (I) 275

Одоевський, князь (IX-2) 1078 (відправлення до Криму), 1089, 1243¹⁻³, 1248², 1271³, 1324 (поступки полякам у козацькій справі)

Одоевський В., вч. (III) 556 (VI) 622

Одоевські, князі (III) 180 (IV) 274, 276, 277 (V) 66³, 67

Одеховські, шляхтичі (VI) 264⁴

Одриховський Федір, шляхтич, друкар Печерського монастиря (IX-2) 747¹

Одровонж, краківський каштелян, батько Софії Тарнавської (VI) 480

Одровонж Андрій, львівський староста, руський воевода (V) 313², 318, 319 (VI) 101, 130

Одровонж Ян, подільський, руський воевода (V) 318

Одровонж Яцко, місіонер XIII ст. (II) 273², 277 (III) 171³, 299¹ (VII) 10³

Одровонжі, шляхтичі (V) 40, 318, 319 (VI) 175, 236, 250, 447

Ожга, львівський підкоморій, депутат до Ракоція (IX-2) 1122-1123 (переговори з Хмельницьким під Львовом), 1171 (лист до Радзейовського), 1385^{1, 3} (переговори з Ракоцієм)

Ожга Петро, теребовельський староста (VII) 359²

Ожельський, ротмістр (VII) 167, 237²

Ожельський С. (Orzelski S.), історик XVI ст. (IV) 419², 420^{3, 4} (V) 36² (VI) 481

Ожеховський, перемиський суддя (IV) 390³

Ожеховські, шляхтичі (VI) 626

Озезенко Андрій, козацький посол (VIII-1) 290

Озепко Харитон, селянин (VI) 267

Оказ-мурза (можл., Указ-мурза) ногайський (IX-1) 556

Оклінський, шляхтич, митрополичий агент (VII) 399

- Окольський Симон (Okolski Simon), автор щоденника (III) 300³
(V) 431³
(VI) 300¹, 626
(VIII-1) 223³, 224², 250², 251⁵, 252, 253^{1, 2}, 254², 260-262², 264¹, 267, 268¹, 270-274², 277-280, 289, 290, 293-297, 300, 301¹, 302, 304, 305², 307-309¹, 310¹, 311¹, 312¹, 315^{2, 4}, 320, 321
(VIII-2) 125, 156
(IX-1) 143⁶
- Оксакал, ногайський мурза (IX-1) 526
- Оксенович-Старушич Ігнатій, див. Старушич Ігнатій Оксенович
- Оксенштерна, шведський канцлер (IX-2) 1131, 1178, 1211, 1281, 1282, 1494
- Оксюха Василівна, господиня (V) 159
- Окунь Андрій, ротмістр (IX-2) 750 (листи до Богуна), 808 (військові напади з Шаргорода), 873 (напад на Бушу), 878 (другий напад на Бушу), 879, 883 (полон і загибель), 908
- Окша, козацький полковник (IX-1) 204², 220
- Окша, шляхтич (VI) 277
- Олаф, св., норвезький король (II) 31
- Олаф, шведський король, батько Інгігерди, тесть Ярослава Володимировича Мудрого (II) 31
- Олбир Шерошевич, київський дружинник (III) 305
- Олбири, бояри (III) 305
- Олдаковський Станіслав, польський ротмістр, переяславський полковник, посол до Хмельницького (VIII-1) 315
(VIII-3) 115, 118-121 (посольство до козаків у поході з-під Замостя), 128, 140
- Олдрих, див. Андрих, чеський король
- Олевченко, козак (VII) 333
- Олег, воєвода у Володимира Великого (I) 504, 505
- Олег, ймов., київський князь пер. пол. IX ст. (I) 409, 410
- Олег (Віщий Олег; ймов., Вольга Святославич; Муромлянин Ілля, Олег Віщий), київський князь (I) 192, 193⁶, 202, 235¹, 285, 287 (предмети торгівлі), 318², 328-329 (“віщий” Олег), 381, 383 (літописні версії), 386, 393, 395, 396, 399, 401², 402² (ототожнення з Іллею Муромлянином), 403², 405-406 (династичні відносини), 407, 408, 409-410 (хронологія правління), 409 (могили), 410-411 (формування Київської держави), 412-415, 417¹, 418 (приєднання деревлян), 419 (залежність від Києва дулібів і тиверців), 421 (даннина Новгородові), 422, 429-430 (народна традиція), 430, 431¹, 432 (угода з Візантією 911 р.), 433¹, 435 (східні походи), 435-436 (ототожнення з билинним Вольгою Святославичем), 437, 441, 442, 445, 446, 447 (уподібнення до Ольги в народній традиції), 450, 458, 460, 463¹, 486, 496, 546, 582-586, 591, 592, 594-597, 605, 613, 617, 621

- (**II**) 265, 313, 314, 335, 360⁵, 563
 (**III**) 348, 352, 370, 496¹
 (**VII**) V, 391, 400
- Олег, переяславський князь (**III**) 175²
- Олег, рильський князь (**III**) 153, 179⁺, 183, 184, 188, 189
його сини (**III**) 184
- Олег, рязанський князь (**II**) 49¹
 (**IV**) 69, 70, 168
- Олег, син Болеславни (**II**) 576, 577
- Олег, син Ігоря Святославича, курський князь (**II**) 244, 325¹, 326
- Олег, син Романа Михайловича брянського (**III**) 170, 178, 179
- Олег, син Святослава Ігоревича, деревлянський князь (**I**) 438², 469, 478, 479, 482, 586, 587
 (**II**) 7
- Олег, син Святослава Ольговича (**II**) 152, 190, 191, 325¹, 327², 329, 330, 333⁺, 336
 (**III**) 214, 381
його син (**II**) 329
його жінка, див. донька Юрія Мономаховича
- Олег (ймов., Вольга Святославич; Гореславич, Олег Гореславич; ймов., Михайл), син Святослава Ярославича, новгород-сіверський, чернігівський князь (**I**) 436
 (**II**) 62², 63, 67, 68, 69-70 (боротьба за чернігівський стіл у 1078 р.), 72-73 (ув'язнення на о. Родос), 78, 79, 85-86 (облога Чернігова 1094 р.), 87-90 (боротьба за чернігівський стіл 1096-1097 рр.), 90-91 (Любецький

з'їзд 1097 р.), 98, 100, 103, 104, 111, 118, 122, 123, 136, 139, 143, 145, 172, 180, 317 (симпатії місцевого населення), 318, 319²-321, 330-332¹, 336, 357, 363, 408, 509⁺, 511, 521⁴, 588
 (**III**) 230, 290, 306, 316, 476, 487

його жінка, див. Теофанія

Олег, син Ярослава Осмомисла від Настасії, галицький князь (**I**) 348

(**II**) 209, 443, 445, 446, 474, 480, 568, 575, 576
 (**III**) 386

Олег, чернігівський князь (**III**) 162

Олег Віщий, див. Олег, київський князь

Олег Гореславич, див. Олег, син Святослава Ярославича

Олекса (Алекса), городник (**III**) 257

Олекса, дворський (**III**) 232^{2,3}

Олекса, осавул Бучанської сотні Уманського полку (**VIII-3**) 276

Олекса з Витвиць, шляхтич (**VI**) 237

Олекса з Саврани, козацький бранець (**IX-1**) 444², 446

Олександр, внук Всеволода Мстиславича (**III**) 507

Олександр, дидакал (**VI**) 533

Олександр, дубровський князь (**II**) 309

Олександр, звенигородський князь (**IV**) 72, 455

Олександр, новосильський князь (**III**) 180¹, 187

Олександр (Alexandri), польський король, великий князь литовський (**I**) 217

(**IV**) 179⁺, 180, 240³, 252-254 (вибір на литовський великокняжий трон), 255-262

- (справа унії з Польщею), 263-264 (смерть у 1506 р.), 272, 276, 277 (одруження з донькою московського князя), 279-280 (боротьба з Москвою за руські землі), 282-285², 309, 310, 330, 332-334², 335-337 (безпорадність перед татарськими нападами), 340, 341, 344, 356, 364, 370, 371, 373, 382, 388-390, 398, 402, 412, 422, 469, 481, 482
(V) 12, 30, 44, 53, 61, 64², 65¹, 66³-68, 120³, 121², 171 (надання князеві Глинському), 230, 255 (проблема жидів), 260, 290 (розподіл волостей у Брянському повіті), 413 (надання київської митрополії Йосифу), 414¹, 444, 445², 447¹, 458, 459², 463¹, 468, 535-538 (підтримка унії)
(VI) 17¹, 48, 51, 171, 248, 359
(VII) 11², 16, 21, 22², 23, 79, 82, 84, 91, 92
(VIII-1) 227
його жінка, див. Олена, донька великого князя московського Івана III
його брат (VII) 22
- Олександр, претендент на молдавське господарство, “брат” Івана Підкови (VII) 150
- Олександр, син Всеволода Мстиславича, белзький князь (II) 246, 247, 367, 371, 397, 401, 402, 462, 463⁴, 476
(III) 23-24 (боротьба за Володимир), 27, 29, 31, 36, 37, 40, 41, 44, 45, 49 (виступ проти Данила Романовича 1232 р.), 50, 51, 52 (втрата волості і свободи), 78, 507-508 (генеалогія), 512
його донька (III) 78
- Олександр, син Коріата Гедиміновича, подільський князь (IV) 45, 46, 49, 50, 79, 87, 92, 93, 445, 447
(V) 229, 309²
(VI) 40, 42, 249(?)
- Олександр, син Олександра звенигородського, стародубський князь (IV) 72
- Олександр, син Патрикія Наримунтовича, стародубський князь (IV) 70, 72, 179², 454, 455, 468
(V) 29
його донька (IV) 70
- Олександр, син Ярослава Всеволодовича, володимирський князь (II) 253
(III) 166, 167, 170, 171, 287
його син (III) 287
- Олександр, толковник (I) 410¹
- Олександр I, молдавський воєвода (IV) 198
(VI) 45, 59-61,
- Олександр II, молдавський воєвода (VI) 509, 510¹, 511
- Олександр II, помилк., див. Олександр IV, папа
- Олександр IV (помилк., Олександр II), папа (III) 73
(IV) 279
- Олександр VII, папа (IX-2) 1187, 1188, 1233, 1234, 1349, 1366
(X) 41, 72
- Олександр I, російський імператор (VIII-2) 212
- Олександр III, російський імператор, його музей (I) 249⁴
- Олександр Македонський, див. Александр Македонський

Олександр Молдаович, боярин (III) 136²

Олександр Отоманус, див. Яхія Олександр

Олександр Север (Марк Аврелій Север Олександр, Север Олександр), римський імператор (I) 87

Олександра, донька Семена Олельковича, жінка Івана Ярославича, пинська княгиня (VI) 305

Олександра, ігуменя Михайлівського дівочого монастиря, тітка Івана Виговського (IX-2) 1367

Олександр-Вігунт, див. Вігунт-Олександр

Олександренко (Александренко), козацький отаман (IX-1) 338, 346⁴

Олександрів Гриць, селянин (VI) 267⁵

Олександрів Іван, стародубець (IX-1) 562

Олександро, острозький жид (VI) 176

Олександрович Тимофій, друкар (VII) 585

Олександр-Свидригайло, див. Свидригайло, син Ольгерда Гедиміновича

Олексич Ольстин, див. Ольстин Олексич

Олексичі (Олекшичі), українська шляхетська родина (VIII-2) 115²

Олексій, батько Оринки Лободи (VIII-2) 70

Олексій, білоцерківський сотник (IX-2) 1039²

Олексій, візантійський царевич, син Ісаака Ангела (II) 215

Олексій, красноставський міщанин (VI) 256

Олексій, св., див. Алексій, св.

Олексій, толковник (I) 410¹

Олексій, юрійський єпископ (III) 380

Олексій Ангел (Ангел Олексій), візантійський імператор (III) 12²

Олексій Комнен (Комнен Олексій), візантійський імператор (I) 508 (II) 115, 116, 414, 532 *його невістка*, донька Володаря Ростиславича, див. Володарівна

Олексій Михайлович, московський цар (III) 248⁴ (VII) 566 (VIII-2) 24, 35, 67, 68, 70, 74-76, 110, 156, 198 (VIII-3) 8, 126³, 127, 131, 136, 137, 150, 172-173 (відмова козакам у військовій допомозі), 177, 227, 242, 243, 245-250, 255³ (IX-1) 17, 21, 32, 37 (помилки в титулах), 40, 41, 43, 44, 55, 57 (лист Хмельницького), 58, 62, 63, 67, 70, 85, 86, 100, 111, 112, 113-115 (посольство Унковського), 117, 118, 120, 121-125 (посольство о. Арсенія Суханова), 132, 133¹, 137¹, 138, 159, 165, 173-174 (польські посольства), 175, 207, 208-209 (собор про "литовську справу"), 211, 212, 214, 216-220, 231-233¹ (посольство Вітовського та Обуховича), 236, 247, 255, 256, 282¹, 284², 287, 290, 311, 313, 314, 317, 318, 329, 351, 364, 372, 392,

398-400 (посольство Іскри), 404, 407, 415-417 (еміграція за московський кордон), 432, 436, 439, 445, 450 (польське посольство), 451, 452, 463⁵, 467, 469, 470 (посольство Богдановича), 471, 476, 486³, 487, 488, 490, 493, 497, 499-501, 503-505, 534, 535, 545-546 (посольство Бурляя і Мужилівського), 549, 553-555, 558, 559, 562, 564-568 (посольство Матвєєва і Фоміна до гетьмана), 569 (грамота про прийняття України під свою протекцію), 570, 600-601 (лист Розанди)

(IX-2) 610-611 (підготовка до війни з Польщею), 611, 613-619 (переговори з козаками про надання їм допомоги у війні проти поляків), 619-638 (посольство Репніна до Польщі), 638-642 (письмова відповідь польських комісарів на посольство Репніна), 642-644 (посольство до козаків з наміром зволікати з виконанням козацьких вимог), 645-649 (Земський собор 1 жовтня 1653 р.), 650 (оголошення війни з Польщею), 662¹, 664, 670-671 (посольство до поляків під Жванець), 676 (король про події у Молдавії), 679-680 (посольство до козаків), 682, 683-685 (вісті посольству з табору козаків), 686-690, 692, 693, 697-699, 719, 720, 722-725, 726-727 (формальний привід для оголошення війни проти Польщі), 728-732, 733 (останні інструкції Бутурлінові), 734,

736-742 (приведення до присяги козаків), 743-749, 750 (нагороди Бутурлінові), 751-754², 755¹-759, 761-778, 780-782², 784-792 (петиція від козаків), 792-794 (листи від гетьмана), 795, 796 (відправлення війська до Києва), 798 (інструкція воеводам у Києві), 799-801 (вирішення конфлікту з Косовим), 802-808 (переговори з козацькими послами), 809-810 (резолуції на козацькі пункти), 812-819 (“Статті Богдана Хмельницького”), 820-824 (привілей Війську Запорізькому), 824-825 (привілей шляхті), 826-827 (надання для гетьмана, Тетері і Богдановича-Зарудного), 828-829 (грамоти Хмельницькому), 830-834 (листи від гетьмана), 835, 836, 837-842 (грамоти гетьману і старшині), 842-844 (політика щодо українських міст), 844-846 (прийняття депутації Переяслава), 847 (супліка київської громади), 848-852 (привілей Києву), 853-855¹, 856-857 (універсали гетьмана щодо київського духовенства), 858-860 (супліки ігуменів), 861-863 (депутація київського духовенства), 864-865 (грамоти духовенству), 866-868, 870, 872-874², 875 (військові приготування на Сіверщині), 883 (наказ південній армії), 887, 888, 891, 892, 896-898, 899-902 (відправлення Самаріна в Молдавію), 904, 905, 906 (попередження польських

сенаторів через бояр), 907 (грамота до короля з оголошенням війни), 908, 909, 910 (відмова від наміру списання доходів в Україні), 911-912 (золото для козацького війська), 914-915 (місія Старкова), 917, 918-919 (листи від гетьмана з Києва), 921¹, 922, 923, 924-926 (відправлення Протасєєва з золотом до козаків), 927-928 (реляція від гетьмана), 929 (відмова від вільних козацьких ватаг), 930-936 (спроба вилинути на дії Золотаренка в Білорусі), 937 (наказ гетьманові йти під Луцьк), 938 (вісті від Тафларія з Варшави), 939¹, 940-945 (посольство Ржевського до козаків), 946-947 (жалувані грамоти родині Виговських), 948 (реляція від гетьмана з-під Бердичева), 949 (підтвердження наказу про похід під Луцьк), 950, 951-953 (посольство Ждановича від гетьмана), 954-955 (реляція від Хмельницького), 957, 958-959 (посольство Кіндратенка з новинами про ханські пропозиції гетьманові), 960 (прохання Хмельницького про військову допомогу), 961 (наказ гетьманові припинити осінню кампанію), 962-963 (скарги і прохання Золотаренка), 964 (грамота до Хмельницького щодо Золотаренка), 965, 966, 972, 973, 988, 991, 998, 1005, 1010, 1013, 1014³, 1016, 1020 (прохання Хмельницького про допомогу), 1021-1022

(посольство Тургеньєва до Хмельницького), 1023 (лист від Хмельницького), 1024 (посольство Андрієнка), 1025, 1026, 1027 (обіцянки допомоги Хмельницькому), 1028, 1029 (посольство Матвєєва до Хмельницького), 1030¹, 1031 (план походу на Крим), 1032 (план перенести столицю Московщини до Києва), 1033 (солдатське військо в Україні), 1034, 1035, 1046¹, 1049, 1053, 1061, 1063, 1064-1065 (повідомлення гетьмана про стосунки з турками і татарами), 1067¹, 1068-1071 (посольства від гетьмана), 1072 (обіцянка козакам допомоги), 1073-1074 (повідомлення гетьмана про турецько-татарські пропозиції), 1075-1077, 1078-1080 (перешкоди шведському послові до Хмельницького), 1081-1083 (втрата Поклонського), 1084, 1085-1086 (вимога до Хмельницького про відіслання митрополита), 1087, 1088-1089 (прибуття Василя Бутурліна під Білу Церкву), 1091, 1097, 1098¹, 1101 (посольство до хана), 1102, 1103, 1104 (лист від Хмельницького з-під Кам'яця), 1107, 1108, 1110¹, 1111-1113 (нові титули), 1115, 1118, 1119-1120 (відмова львів'ян дати присягу), 1121, 1123, 1125-1128 (присяга люблінського магістрату), 1129, 1130, 1136³, 1138 (реляція Василя Бутурліна з-під Озе-

рної), 1139-1145, 1149-1151, 1153, 1154-1155 (виклик Золотаренка у ставку), 1156, 1158, 1159, 1160-1161 (реляція Василя Бутурліна про кампанію), 1162-1163 (опала Василя Бутурліна), 1164, 1165, 1168-1170, 1174 (намір викупити полонених козаків у хана), 1182, 1185, 1186, 1187 (тиск на австрійського імператора), 1190, 1192 (намір польського короля скласти присягу), 1199, 1200 (посольство Лопухіна до гетьмана), 1201-1205 (скарги на козаків у Білорусі), 1206 (інструкція Лопухіну про царських воєвод по козацьких містах), 1207 (питання окупації Кам'янця і Львова), 1208 (справа прикордонної міграції), 1208 (відносини козаків з угорцями, молдаванами і волохами), 1208-1209 (взаємини гетьмана з Яном Казимиром і Карлом Густавом), 1209-1210 (справа українських шинкарів під Путівлем), 1211-1213 (додаткові інструкції Лопухіну у справі Нечая), 1214, 1215, 1217 (ще одна інструкція Лопухіну), 1218, 1220, 1221-1222 (інструкція новим київським воєводам), 1223, 1225 (вимоги ліквідації білоруської козащини), 1226-1229 (дворушність у ставленні до козацької еміграції), 1230 (посольство Скоробогатого з виправданням мотивів карної експедиції гетьмана), 1231, 1232 (прийняття посередництва австрійського ім-

ператора у переговорах з поляками), 1233 (офіційне повідомлення гетьманові про мирні переговори з Польщею), 1234, 1235 (інформація Кикіна для гетьмана), 1236-1237 (застереження гетьмана щодо переговорів з поляками), 1238 (ігнорування протесту українського уряду), 1239-1240 (декларація 1658 р. козацької старшини про розрив з Москвою), 1241-1243 (дискредитація поляками козаків), 1243 (посольство Матвеева до поляків), 1244-1246 (віленські переговори з поляками), 1247 (донесення Андрія Бутурліна про козацькі наради), 1248 (польські умови щодо обрання царя на королівський трон), 1249-1250 (акти віленської комісії), 1251, 1252, 1253 (посольство Кикіна до гетьмана), 1254 (посольство Фоміна до козаків), 1254-1255 (лист від Хмельницького), 1256 (інструкція Лопухіну на посольство до козаків), 1257-1259 (відправлення Леонтьєва і Богданова до Нечая), 1260-1261 (докори Нечаяві), 1262-1266 (виправдання Нечаяві), 1267, 1268 (повідомлення гетьмана про козацьку облогу Старого Бихова), 1268-1269 (листи до Тетері і Гуляницького з приводу походу в Білорусь), 1270 (донесення київських воєвод про козацький протекторат над Слуцьком), 1272 (донесення Матвеева), 1274, 1276

(донесення воєводи Яковлева про плани Хмельницького), 1277, 1278¹-1281, 1285-1287 (прагнення шведів до перемир'я), 1298, 1299, 1302, 1303, 1309², 1314-1315 (незадоволення походом козаків на Польщу), 1318, 1319 (військові погрози гетьманові), 1320-1321 (посольство Волкова до Ракоція), 1324-1326 (посольство Лопухіна до козаків), 1329, 1330, 1332, 1334³, 1335, 1336, 1337-1338 (посольство Бонковського), 1346-1350 (інструкції Кикіну на переговори в Україні), 1351-1352 (листи від гетьмана), 1353 (посольство Ієвлева до Польщі), 1353-1354 (дискредитація гетьмана Бонковським), 1355-1358 (посольство до Криму), 1364, 1365, 1366 (донесення Андрія Бутурліна про підготовку козацької ради), 1368 (лист Хмельницького про наступництво Юрія на гетьманство), 1369², 1374-1375 (питання про київського митрополита), 1376-1378 (посольство Коробки), 1379 (стриманість у турецькому питанні), 1380-1381 (посольство Ієвлева до поляків), 1381 (відправлення Желябужського до Ракоція), 1382, 1383 (посольство Матвєєва до козаків), 1384 (вимоги до гетьмана розірвати союз із Карлом Густавом та Ракоцієм), 1396, 1398 (претензії до козаків за здобуття Любліна), 1401 (підданство пин-

ської шляхти), 1404 (тактична сутність присяжної записки), 1411-1426 (посольство Федора Бутурліна і Михайлова до козаків), 1427, 1429, 1430, 1434, 1437, 1438, 1439 (вимога до гетьмана розірвати союз зі шведами і симигородцями), 1440 (відомості про невпевність союзу з поляками), 1442, 1445-1447 (посольство Тетері), 1449-1450 (запитання гетьмана з приводу місії Бенювського), 1452, 1453, 1454 (шантаж гетьманського уряду), 1464, 1467-1470 (відправлення Желябужського в козацьке військо), 1472, 1476¹, 1489, 1490, 1498, 1499, 1502¹, 1503, 1505, 1506, 1527-1538, 1544, 1545, 1547, 1548

(X) 6, 8-9, 12-18 (посольство Тетері), 21-23 (посольство Кикіна в Україну), 25-29 (план відправлення Трубецького), 30-33, 37-47, 48 ("царські статті"), 50-56 (реакція в Україні на московську політику), 58-65, 68, 69-70 (грамота Виговського після Корсунської ради), 70-72, 74, 75, 76-77 (посольство Почановського), 77-81 (відмова від планів щодо обмеження автономії України), 82-86, 89-93 (посольство братів Миневських), 94, 96, 97³, 98-101, 106-118 (запорізьке посольство), 119 (грамота запорожцям), 120-123 (місія Хитрово), 124, 127, 130, 131, 133, 134, 135 (відставка пугивльського воєводи

Зюзіна), 138, 139, 140 (посольство Пушкаря), 141, 142, 143-145 (Переяславський договір 1658 р.), 146-147 (лист до Пушкаря), 148, 157-160 (посольство Филімоновича), 160-164 (посольство Лісницького), 164-168 (посольство Іскри та Тиші), 169, 171, 172-175 (проект інструкцій провінційним воєводам в Україні), 178, 181 (плани обмеження козацьких прав), 182-184, 187, 190-194 (друге посольство Лісницького), 194-198 (посольство Бережецького), 210, 202-203 (виправа Скуратова), 204-205 (місія Шереметьєва), 206-211, 215-219, 220-221 (грамота Пушкаря), 222-224, 226-233, 235, 236, 238, 240¹, 242, 246-248, 251-255 ("статті" Ромодановського), 257, 259, 262, 264, 266-268, 270, 272, 273, 276-279, 282, 289, 291, 308, 314, 321-323, 333-338, 340-346, 348-352, 353, 361-363, 365, 379

його жінка, див. Марія Глінічна

його донька, див. Софія

його донька (IX-2) 1034¹

його діти (IX-2) 748, 1127¹

(X) 63

його родина (IX-1) 115

(IX-2) 730, 732, 741, 746, 1034, 1413

(X) 79, 85, 167

його нащадки (IX-2) 867

його тесть, див. Милославський Ілля

Олексій Олексійович, царевич **(IX-2)** 796, 823, 825, 924, 1034¹, 1112, 1159, 1243 (пошуки можливостей одержати польський престол), 1265, 1423

(X) 69, 343

Олекшич Олександр, учень **(VII)** 421

Олекшич Павло, український шляхтич **(IX-2)** 832 (доручення Потоцького), 833-834 (лист до Богуна про навернення до короля), 839, 841¹, 854² (застереження щодо підпорядкування київської митрополії московському патріархові)

Олекшичі, див. Олексичі

Олекшій Олександр, шляхтич **(VII)** 423

Оленько (у чернецтві Алексій), син Володимира Ольгердовича, київський князь **(IV)** 194², 199, 204, 216, 234, 235, 246², 247, 271, 480

(V) 9 (наказ Казимира щодо повернення маєтностей), 44, 120³, 406, 449, 524 (грамота митрополитові Ісидору), 525¹, 528

(VI) 308

(VII) 10, 12, 16, 72¹, 563¹

його жінка, див. мати Михайла Оленьковича

його родина, див. Оленьковичі

його швагрю, див. Василь II Васильович, великий князь московський

Оленькович Михайло, див. Михайло, син Оленька Володимировича

- Олелькович Семен, див. Семен, син Олелька Володимировича
- Олельковичі, князівська родина по лінії Олелька Володимировича **(IV)** 234², 254¹, 266-271, 287, 484
(V) 9, 449, 450
(VI) 305, 309
(VII) 13, 16
- Олена (в чернецтві), див. Огрофина
- Олена, див. Ольга, жінка Ігоря Рюриковича
- Олена (Дубравка), донька Юрія Всеволодовича, жінка Василя Романовича **(III)** 569, 570
- Олена (Романівна Олена), жінка Михайла Всеволодовича, ймов., донька Романа Мстиславича **(II)** 588
(III) 569
- Олена, жінка польського короля, великого князя литовського Олександра, донька великого князя московського Івана III **(IV)** 264, 277-280, 283², 285, 290
(V) 414, 444, 536
- Олена, мати Лешка V Білого **(III)** 508
- Олена, руська княжна **(III)** 116¹
- Оленін О., вч. **(II)** 509⁷
- Олеско, смотриський воєвода **(V)** 309⁷
- Олесницький, сендомирський підкоморій **(IX-2)** 711, 920²
- Олесницький Збігнев, краківський біскуп **(IV)** 182, 186, 187, 191, 201, 209, 243
(V) 523, 524^{1,3}, 526², 527
- Олесницький Яшко, віленський намісник **(IV)** 136, 139, 469
- Олесько, козацький старшина **(VIII-2)** 184
- Олехна Судимонтович, віленський воєвода **(IV)** 483
- Олехно з Дрогошова, шляхтич **(VI)** 237
- Олехновичі, українська родина **(VII)** 563
- Олешко, остерський боярин **(VI)** 284
- Олизар, див. Волчкович Олизар
- Олизари-Волчковичі (Волчковичі-Олизари), шляхтичі **(VI)** 280
- Олизарович Сенько, див. Сенько Олизарович
- Олиферко, суддя **(V)** 309¹
- Олиша, полковник **(IX-1)** 226
- Олівеберг, див. Калугер Даніель
- Олма, господар двору в Угорському урочищі (IX ст.) **(I)** 407
- Оловенецький Яків, смоленський шляхтич **(IX-2)** 1277
- Олфер'єв Іван, див. Алфер'єв Іван
- Олфімов Іван Миколайович, див. Алфімов Іван Миколайович
- Оляничин Д., вч. **(IX-2)** 1431¹
- Ольбег, див. Ельбех Ратиборович
- Ольбери, чернігівські бояри **(II)** 331
- Ольбрахт-Ян, див. Ян-Ольбрахт
- Ольга (Васильківна), донька Василя Романовича, жінка Андрія Всеволодовича чернігівського **(III)** 88, 177
- Ольга, донька Романа Михайловича брянського, жінка Володимира Васильковича **(II)** 389, 403²
(III) 105, 178, 258, 259, 379, 381, 382, 383
- Ольга, донька Юрія Володимировича Мономаховича, жінка Ярослава Осмомисла, сестра Всеволода Юрієвича суздальського **(II)** 152, 299, 428, 442-444
(III) 20¹, 381

Ольга, друга жінка Любарта Геди-
міновича (IV) 513

Ольга (Аллогія), жінка Володимира
Святославича (I) 513^{*}

Ольга (Олена, Ольга з Плєскова,
Helena, Helga), жінка Ігоря
Рюриковича, київська кня-
гиня, св. (I) 253, 259⁵, 262,
287, 292², 313, 335 (тризна
над могилою чоловіка), 375,
376, 399, 410, 424, 430, 438²,
439^{*}, 445 (вишгородський
уділ), 446 (одруження з Іго-
рем), 447 (уподібнення до
Олега в народній традиції),
447-449 (війна з деревляна-
ми), 449-454 (подорож до
Царгорода, хрещення), 454-
456 (посольство до німець-
кого імператора), 456 (ре-
генство), 457-458 (внутріш-
ня діяльність), 465¹ (похід на
печенігів), 467, 468 (смерть),
469-470¹ (ставлення до Ма-
луші), 485, 503, 512, 513,
524, 567, 569 (хронологія ді-
яльності), 572, 575, 576, 583,
586, 587, 590, 593, 595, 596,
601
(II) 263^{3,4}, 275², 287
(III) 314, 381-383
(V) 508
(IX-2) 1127^{*}
її племінник (I) 452, 454

Ольга, жінка Федора Ольгердовича
(IV) 516

Ольгерд, воєвода Витовта (помилк.)
(IV) 456, 457

Ольгерд (можл., Algarden; Olger-
dus), син Гедіміна, великий
князь литовський (III) 169,
174, 522
(IV) 14, 19, 33³, 41, 45-47,
50¹, 54, 55, 57, 65-69 (оку-

пация Брянська і Чернігівсь-
кої волості), 71, 72, 73-77
(окупація Київщини), 78, 79-
80 (окупація Поділля), 81-83
(ставлення до татар), 87-89,
91, 92, 95-97, 98 (спадко-
ємець Руської держави), 126,
139, 159-161, 184, 185¹, 269,
427, 428, 447, 450(?), 451,
456, 457, 464, 512-516
(V) 8, 386³, 387 (справа київ-
ської митрополії), 389-390
(підтримка митрополита Ро-
мана), 392-394, 449

(VI) 304

(VII) 69, 70

їйого перша жінка, див. Ма-
рія

їйого друга жінка, див. Юлі-
анна

їйого син (V) 389, 390

їйого сини, див. Ольгердовичі

їйого донька, див. Федора

їйого донька(-и) (IV) 69, 513,
515

їйого родина, брати (IV) 14,
159

Ольгердовичі (сини), князівська
родина по лінії Ольгерда Ге-
диміновича (IV) 48, 96, 126,
159, 161, 184, 447, 452, 512-
515

(VI) 468

Ольгимунт (у чернецтві Євтимій),
князь (IV) 430

(VI) 304², 308

Ольгимунтович Іван, див. Іван, син
Ольгимунта

Ольговичі (Волговичі, сини), кня-
зівська родина по лінії Олега
Святославича (III) 100², 123,
127, 130, 134-137, 139, 141-
144¹, 146, 148, 149, 154-160,
164, 170-172, 176, 178, 182,

- 186, 188, 189, 191, 196, 200-204, 206, 207, 209, 211, 215, 217-222, 224-233, 235, 236, 240, 291, 292, 320, 321, 324, 325, 327², 335, 336, 343, 344, 369, 393, 428, 438, 561
(III) 2, 8, 19-21, 28, 170, 173², 181, 196, 200, 201, 212-215, 218-220, 307, 335, 340, 536
(IV) 8³
- Ольденбурги, династія гольтштинських герцогів (IX-1) 126
- Ольденбурзький Фрідріх, див. Фрідріх, гольтштинський герцог
- Олько, князь (помилк. Вольфа) (IV) 234³
- Олькусський, депутат Львова (IX-2) 1124
- Ольстин Олексич (Олексич Ольстин), Прохорів внук, дружинник (III) 307
- Ольшамовський, вч. (V) 625
- Ольшанський Петро, сотник Миргородського полку (X) 167, 168
- Ольшевський, тайкурський козачок (VIII-3) 164¹, 177
- Омар, король (I) 563
- Омея, осавул Дівичької сотні Ніжинського полку (VIII-3) 280
- Омелян, селянин (VI) 267⁵, 292
- Омелянович Ничипір, басанський сотник (X) 124
- Омелянович Павло, лубенський отаман, посол від Виговського до Хитрово (X) 129
- Омиретський Григорій, див. Григорій Амиретський
- Онацевич, його теки (IV) 194⁴, 252²
(VIII-3) 204¹
(IX-2) 1180¹
- Ондрушкова, селянка (VI) 268
- Оникієнко, корсунський полковник (X) 229, 239, 240, 268, 269
- Оникієнко Тиміш, стародубський полковник (IX-2) 930 (відправлення Золотаренком до царя), 1153-1154 (нове посольство до царя від Золотаренка)
- Онисим, чернець (VI) 309
- Онисифор, митрополит (VI) 423³, 526, 527
- Онисько з Черкас, шляхтич (VI) 237
- Ониськович Федосій, селянин (VI) 265
- Онишкевич (Онушкевич), військовий писар (VIII-1) 234, 249, 253, 285
- Онишкевич Василь, козацький посол (VIII-1) 162
- Онїас, сотник (VIII-2) 160
- Онопрій, козацький депутат до короля (VII) 249
- Онощенко Борис, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Онуфрієв Іван, білгородець (IX-1) 158¹
- Онуфрієвич Тарас, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Онуфрій, св. (VI) 93, 506, 536²
монастир (V) 170, 262, 263, 267, 563, 566
(VI) 376
(VIII-1) 165, 182
(IX-2) 1520
- Онуфрій, чернігівський єпископ (III) 263
- Онушкевич, див. Онишкевич
- Онушкевич Трофим, учень (VII) 421
- Онькович Богдан, віленський райця (VI) 429
- Опалінський, познанський воєвода (VII) 475

- Опалінський Криштоф, грубешівський староста (**VIII-2**) 43, 130
- Опалінський Л., польський магнат (**IX-2**) 1140²
- Опанас, козацький полковник (**IX-1**) 387
- Опанас, козацький посол до Криму (**IX-2**) 887
- Опара Мойсей, черкаський сотник (**VIII-1**) 316
- Опацко Мисько, селянин (**VI**) 268
- Опізо, папський посол у Пруссії (**III**) 70¹, 72, 73
- Опоков З. (Оппоков З.), вч. (**VI**) 441²
- Опольський Болько, див. Болько, опольський князь
- Опольський Володислав, див. Володислав, опольський князь
- Опоровський, шляхтич (**VI**) 275
- Опопов З., див. Опопов З.
- Опухтін Іван, див. Апухтін Іван
- Орак-мурза, див. Урак-мурза
- Оранський, зем'янин (**V**) 102
- Оранський Вільгельм (Вільгельм Оранський) (**VIII-2**) 218
- Оранський-Война Пахомія, див. Война-Оранський Пахомія
- Оранські-Войни, див. Войни-Оранські
- Оратовський Сергій, зем'янин (**VI**) 282
- Оратовські, магнати (**VI**) 283
- Оргіяненко Семен, див. Одеяненко Семен
- Орда, хорунжий (**X**) 299, 300, 302
- Орендаренко Тиміш Михайлович, гетьман, козацький старший (**VIII-1**) 118-119¹ (вибір гетьманом), 122, 123 (прийняття клейнодів від війська), 125²-127, 130 (скинення з гетьманства у 1631 р.), 131, 202, 205-206 (козаки під Смоленськом), 213
- Орешніков О., вч. (**I**) 540 (**II**) 511¹
- Оринка, жінка козака Федьки Лободи (**VIII-2**) 70
її батько, див. Олексій
її син, див. Роман
- Оришовський Ян (Ryszowski), козацький старший (**VI**) 155, 156, 163, 167, 169, 172, 177, 178, 248, 249, 267, 284, 365¹, 384, 402, 558, 579
- Оркуша, див. Горкуша Филон
- Орлик Пилип, генеральний писар, пізн. гетьман (**IX-2**) 782¹
- Орловський П., вч. (**VI**) 622 (**VI**) 587 (**VIII-1**) 319
- Ортинські, шляхтичі (**VIII-1**) 182³
- Ортліб (Звіфальтенський Ортліб, Ортліб Звіфальтенський, Цвіфальтенський Ортліб), абат Цвіфальтенського монастиря (**II**) 144², 573, 574
- Ортліб Звіфальтенський, див. Ортліб, абат Цвіфальтенського монастиря
- Ортолог, див. Смотрицький Мелетій
- Орфиник Павло, нецеховий маляр (**VI**) 376¹
- Оря, половець (**III**) 495
- Орь, музикант, "гудець" (**II**) 105
- Осан Івашко, селянин (**VI**) 267
- Освенцім Станіслав (Oświęcim Stanislaw), польський мемуарист (**VI**) 288² (**VIII-2**) 16⁴, 6, 17², 18³, 20⁴, 22², 139-144, 149-151, 176², 196, 197, 200 (**VIII-3**) 82¹ (**IX-1**) 154², 168², 178¹, 180, 182, 183¹, 190, 191¹, 192²-

- 195¹, 196¹, 196¹⁻³, 204, 235⁶, 238, 243, 244¹, 246¹, 254, 255⁴, 259¹⁻³, 264¹, 265⁴, 266¹, 267², 268, 271¹⁻³, 272², 282¹, 289, 291, 292³, 293-296, 298¹⁻³, 299, 300¹, 306¹, 308, 311, 319, 322¹⁻², 334², 335, 336¹⁻³, 350, 353, 354², 356, 365², 368, 369², 374¹, 376³, 377, 380, 392, 394¹⁻³, 395¹
- Осей, львівський жид **(VI)** 175
- Осинський А., вч. **(VIII-1)** 319
- Осинський Адам, шляхтич, слуга печерського архімандрита **(IX-2)** 747¹
- Осипенко Михайло (Осипович Михайло), козацький сотник, посол до царя **(IX-2)** 955
- Осипович Михайло, див. Осипенко Михайло
- Осінський Самуель, обозний Великого князівства Литовського **(VIII-3)** 6¹, 28, 52-53 (мобілізація королівських військ), 54, 55¹, 66 (керівництво королівською гвардією), 68³, 69⁹, 76 (битва під Пилявцями), 77, 79, 82¹
(IX-1) 78
(IX-2) 671
- Осман II, турецький султан **(VII)** 426, 443, 451, 467, 469, 477, 478, 495, 502
(IX-2) 654
- Осман-ага (Асман-ага, Осман-чауш, Отман-чіяг), старший покоійовий султана, турецький посол **(IX-1)** 59-63 (переговори в Чигирині), 65, 71 (польська характеристика посольства), 131, 132⁷, 133, 134, 136², 137
- (IX-2)** 749, 1143 (переговори з козаками під Озерною), 1540-1543
- Осман-чауш, див. Осман-ага
- Осмольський, ротмістр **(VII)** 147
- Осмольські, українська родина **(VII)** 148¹
- Осовський Г. (Ossowski G.), вч. **(I)** 275⁴
- Осовський Якуб, отаман **(VII)** 171, 250
- Оссолінський (Ossoliński J.), вч. **(I)** 119²
- Оссолінський, племінник Юрія Оссолінського, люблінський староста **(IX-1)** 40³, 274¹, 284, 302^{3,5}
- Оссолінський Єронім, краківський сеймовий посол **(IV)** 355-357
- Оссолінський Францішек, бидгоський староста, син Юрія Оссолінського **(VIII-3)** 102
(IX-2) 696, 697
- Оссолінський Юрій (Ossoliński Jerzy), надворний підскарбій, підканцлер, пізн. канцлер коронний **(VI)** 288
(VII) 377¹ (автобіографія)
(VIII-1) 167, 178, 180², 190-192 (місія до Ватикана)
(VIII-2) 6, 7², 12, 13³, 23, 24, 25², 139, 143, 146¹, 148-151 (таємна подорож в Україну 1647 р.), 180¹, 186, 187, 193³, 196
(VIII-3) 6-7 (розпорядження про підготовку війська), 7-9 (дипломатичні заходи після смерті короля), 15, 20¹, 23-26 (політика щодо козаків), 54¹, 62, 66, 96, 101², 102 (підтримка Яна Казимира у боротьбі за престол), 108 (боротьба з кандидатурою Кар-

ла-Фердинанда), 119⁴, 122, 130¹, 133, 139, 140, 153, 157, 159, 160, 161², 164, 165, 167, 170, 180 (опір загальній мобілізації шляхти), 192, 193, 196 (похід під Зборів), 198 (ідея розпочати переговори з ханом), 201 (позитивна відповідь хана), 203, 204, 205 (переговори з татарами), 206 (переговори з козаками), 209, 218-219 (зустріч короля з Хмельницьким), 228, 231 (скарги Киселя на Хмельницького), 260 (боротьба і поразка на сеймі)

(IX-1) 29, 33, 34, 39, 42, 43¹, 47, 51-53, 59², 63, 69, 140, 145, 164

(IX-2) 696-697 (переговори під Жванцем), 1132, 1509, 1510, 1518-1522 (переговори з Косовим у 1650 р.)

(X) 324

Оссолінські, бібліот., рукоп., архів

(II) 472¹

(III) 399¹

(IV) 107, 136¹, 194⁴, 252², 428, 462

(V) 635, 638, 655

(VII) 207³, 215², 238⁴

(VIII-1) 150², 203¹, 206¹, 222¹, 232¹, 287¹, 290²

(VIII-2) 14³, 15¹, 16¹, 17^{1, 3, 5}, 25⁴, 26², 28⁵, 30¹, 31⁵, 50¹, 132¹, 134², 139², 148⁴, 180¹, 184⁴, 185³, 200, 201, 209

(VIII-3) 6¹, 10³, 12³, 13¹, 16², 20¹, 21⁴, 24¹, 25^{2, 3}, 32⁴, 36¹, 39³, 46⁴, 47⁴, 51¹, 56⁴, 57^{4, 6}, 59¹, 60⁷, 61^{2, 4}, 63¹, 64¹, 67², 68³, 70⁴, 95¹, 98¹, 114², 119³, 124¹, 128⁴, 134^{1, 2}, 136^{1, 2}, 138⁴, 141^{1, 4, 5}, 146⁵, 149^{1, 5},

168², 169⁵, 170^{1, 2}, 171⁵, 172³, 177^{4, 8}, 179^{1, 4, 5}, 181², 184^{1, 2, 3}, 209¹, 215¹, 217¹, 220¹, 229¹, 230¹, 232¹, 234¹, 236², 237¹, 273¹

(IX-1) 12², 23², 32¹, 37², 39⁵, 44¹, 46², 56², 59², 63¹, 64², 65^{1, 6}, 67², 69², 78⁵, 82², 88^{3, 4}, 92¹, 93¹, 99², 101¹, 102⁶, 103^{1, 2}, 104^{2, 3}, 105¹⁻³, 106^{1, 3, 4}, 107¹, 108^{1, 2}, 111¹, 127², 132⁵, 140⁴, 147³, 148^{3, 4}, 150^{1, 2}, 155^{2, 4}, 157¹, 158³, 159², 162¹, 171⁴, 172¹, 174⁴, 175¹, 179³, 180⁴, 182³, 183³, 191^{1, 2}, 192¹, 194^{2, 4}, 197¹, 201⁴, 206⁴, 224⁴, 225³, 227^{2, 3}, 228¹, 231¹, 233¹, 234⁴, 235², 236¹, 238¹, 240^{2, 3}, 243³, 246¹, 251¹, 254⁵, 258¹, 264^{2, 3}, 266¹, 267², 268¹, 269², 272³, 273¹, 274¹, 275¹, 276¹, 277¹, 278¹, 279¹, 282¹, 283⁴, 284², 289⁴, 291^{1, 3}, 292^{1, 2}, 293^{1, 2}, 294³, 296², 299¹, 300^{1, 2}, 306¹, 307¹, 308¹, 310¹, 312⁵, 316⁴, 317¹, 319², 320^{2, 4, 8}, 321^{1, 2}, 323¹, 325¹, 326³, 327¹, 328², 329¹, 336¹, 341², 342², 343³, 349¹, 353¹, 360¹, 367^{3, 5}, 374¹, 376^{1, 2}, 384², 385², 386², 395², 396², 432⁵, 443¹, 473¹, 476, 477, 488¹, 496², 561¹, 563³, 575¹, 593²

(IX-2) 667², 677^{2, 4}, 712², 774^{1, 2}, 779², 891¹, 915³, 1014³, 1039¹, 1041¹, 1051³, 1057², 1070³, 1092², 1170⁴, 1175¹, 1178², 1197¹, 1231^{3, 4}, 1279⁶, 1384^{1, 2}, 1386⁴, 1388³, 1393², 1445¹, 1458⁴, 1459², 1460¹, 1544, 1545

(X) 370¹

Оссон д' К. (Ohsson d' K.), вч. (II) 542¹, 584

Осталовський-Лопатка Іван, див. Лопатка-Осталовський Іван

Остаманенко Остафій, козацький розвідник (IX-2) 952

Остап, бориспільський вїйт (VI) 290

Остап, див. Гоголь Остап

Остап, див. Евстафій, син Мстислава Володимировича

Остапенки, українська родина (X) 113

Остапенко Семен, див. Галузовський Семен Остапенко

Остапенко Яків (можл., Галузовський Яків Остапенко), запорізький посол до Москви (X) 107

Остапкович Хведор, селянин (VI) 269

Остаф'єв Іван, сотник (IX-1) 414

Остаф'євич, львівський міщанин (VI) 139

Остафій, кам'янецький воєвода (V) 309⁷

Осташ (VI) 257²
його вдова, городецька міщанка (VI) 257²

Осташевич Сенько, селянин (VI) 268

Остелецький Захарій, козацький посол на сейм (VIII-1) 59

Остикович Г., маршалок (IV) 282, 285

Остиковичі, шляхтичі (V) 30, 31

Островський Т., вч. (V) 586¹

Острогот, король (I) 145

Острожанин Яцко, див. Острянин Яцко

Острозька, княжна (VII) 113

Острозька Анна Алоїза, див. Ходкевичева Анна Алоїза

Острозька Беата з Косцельця (Косцельська Беата, Koscielcka

Beata), жінка Іллі Острозького, мати Гальшки Острозької, пізн. жінка Ольбрахта Лаского (VI) 227, 393, 479, 481, 631

Острозька Гальшка (Гальшка), донька Василя Костянтина Острозького (VI) 480

її чоловіки, див. Кишка Ян, Радзивіл Криштоф

Острозька Гальшка (Гальшка), донька Іллі Острозького, жінка Лукаша Гурки (VI) 275, 479-481, 631

Острозька Єлизавета, княгиня (VI) 631

Острозька Катерина, донька Василя Костянтина Острозького, жінка Криштофа Радзивіла (VI) 480

її син, див. Радзивіл Януш

Острозький Василь-Костянтин (Ostrogski Bazyli), київський воєвода (IV) 404, 406, 407, 420⁴

(V) 339², 501, 505, 543 (присвята книги Скаргою), 544-545 (унійні наміри), 547, 548

(власний проект злуки церков), 573, 579, 581-583 (опозиція планам переведення унії), 590-591 (лист короля), 591 (примирення львівського єпископа з братством), 592-593 (окружник проти унії), 593-594 (лист на торунський з'їзд протестантів), 594-596 (занепокоєння польського уряду), 601-605, 607-609 (участь у православному соборі в Бересті), 613, 660

(VI) 49, 197, 210, 280, 292, 312, 333, 385, 395, 396, 439,

440 (план видання Біблії), 442, 444, 457 (навернення на католицизм його синів), 458 (присвята книги Петром Скаргою), 461 (обов'язок дати відповідь на книгу Скарги), 463, 464¹, 465, 468, 470, 479-481 (характеристика суспільно-політичної ролі), 481-483 (зацікавлення у культурно-релігійній сфері), 483-488 (фундатор Острозької школи), 488-490 (організація острозького гуртка), 491², 494³, 496-498, 511, 520, 537, 539-540 (окожна грамота проти унії), 543 (протест проти унії), 547, 552, 555, 558, 560, 565, 566-567 (парламентарна боротьба проти унії), 568 (з'їзд православних і протестантів у Вільно 1599 р.), 570¹, 571, 576, 577, 587, 593, 627, 630-631 (література про нього та його родину) (VII) 148, 151 (угода з татарами), 153-154 (плановані репресії проти козаків), 161, 180, 181, 185-186 (ворожнеча з Косинським), 186-189 (боротьба з повстанням Косинського), 192, 193 (арешт козацьких послів), 196, 200, 211-212 (зв'язок з козацькими ватажками), 215, 217, 218¹, 219⁴, 243², 284⁴, 330² (VIII-1) 148 (VIII-2) 219
його сини (V) 544, 545 (VI) 457, 468, 497 (VII) 189
його син, Костянтинович (VI) 457

його доньки, див. Острозька Катерина, Острозька Гальшка
 Острозький Віталій, братчик (VI) 551²
 Острозький Володислав Домінік, див. Заславський Володислав Домінік
 Острозький Данило (Данило de Ostrow, Daniele Ostrogio, Ostrogio Daniele), князь (IV) 24, 25², 60 (V) 289
 Острозький Дашко, князь, прибічник Свидригайла (IV) 185, 186
 Острозький Ілля, брацлавський, вінницький староста (V) 35 (VI) 72, 275, 277, 393, 479, 480 (VII) 33, 99, 115, 122
його жінка, див. Острозька Беата
його донька, див. Острозька Гальшка, жінка Лукаша Гурки
 Острозький Клирик (Клирик), полеміст (VI) 484, 489, 494, 495, 497³, 547⁴, 558, 560, 630 (VIII-1) 75
 Острозький Костянтин, володимирський староста, син Василя Костянтина Острозького (V) 490, 542¹, 545
 Острозький Костянтин Іванович (Авій, Антиох, Пор, Тигран, Constantinus dux Ostrogio), князь, литовський гетьман (IV) 279, 289 (боротьба з Глинським), 290, 291¹, 292², 331, 346 (V) 31, 34, 35, 102 (правові взаємини з панськими боярами), 265 (фундація монас-

- тиря в Острозі), 447, 453-454 (прецедент з іменуванням троцьким воєводою), 458, 487, 656
- (VI)** 94 (надання Чуднова і Звягеля), 104, 116, 149, 306, 311, 342, 362 (похвальне слово герою литовсько-руської кампанії 1515 р.), 385 (монумент у Печерській лаврі), 479, 484¹, 617¹, 620
- (VII)** 24, 27-29 (боротьба з татарами 1518-1520 рр.), 31, 32 (погром татар під Ольшаницею 1528 р.), 33 (смерть у 1530 р.), 60, 85², 94 (керівник української оборонної організації), 95, 99, 570, 572 *його син(-и)* **(VI)** 385, 479
- Острозький Михайло, князь **(IV)** 331
- Острозький Олександр, волинський воєвода, молодший син Василя-Костянтина Острозького **(V)** 339², 607
- (VI)** 448, 480, 484, 491, 497, 498, 592-594
- (VIII-2)** 88
- його жінка*, див. Анна, донька Софії Тарнавської
- його донька*, див. Ходкевичева (Острозька) Анна Алоїза
- його діти* **(VI)** 448, 498
- Острозький Олексій, князь **(VI)** 309
- Острозький Федір Данилович, князь, луцький староста **(IV)** 136, 163, 164, 168², 174, 472, 473
- (VI)** 308
- його жінка*, див. Агрипина
- Острозький Януш, волинський воєвода, старший син Василя-Костянтина Острозького **(V)** 339², 544, 548
- (VI)** 286, 394, 395-396 (інвентар дубенських скарбів), 458, 480 (перший світський сенатор Речі Посполитої), 481, 498 (лояльність до православної віри), 585², 593, 594¹
- (VII)** 168³, 180-183 (зачіпка з Косинським), 184¹, 188 (битва під П'яткою), 197 (вербування козаків для австрійського царя), 198, 213, 275, 308¹, 324, 327⁴, 331 (різкий лист королю про вербування козаків), 332, 345, 350-351 (комісія на козаків 1614 р.), 353, 362, 425 (смерть 1620 р.), 462¹
- Острозькі, князівська родина **(IV)** 25², 346
- (V)** 14, 29, 32, 33, 40, 102, 294, 542¹, 545, 609
- (VI)** 51, 52, 102, 277, 280, 282, 393¹, 397³, 457, 479, 480¹, 485, 489¹, 492, 497², 498, 598, 630, 631
- (VII)** 51¹, 156, 169, 180, 185-188, 191, 192, 194, 201, 217, 259¹, 308, 398², 570
- (VIII-1)** 12, 15, 87, 189
- (VIII-2)** 88
- (IX-1)** 94
- Остромир, новгородський посадник **(II)** 53¹
- Остромирич Твердята, див. Твердята Остромирич
- Остромисленський Є., вч. **(II)** 562
- Остророг, князь (XVI ст.) **(VI)** 187
- Остророг Миколай, коронний підчашій **(VI)** 191, 626
- (VII)** 472¹
- (VIII-1)** 192

- (VIII-2) 121, 185³, 186^{1,2}
 (VIII-3) 7 (призначення військовим керівником), 23, 52 (мобілізація польських сил), 66, 67², 70 (переговори з Вишневецьким), 74, 75³, 84 (втеча з-під Пилявець до Львова), 85 (втеча до Замостя), 120 (відправлення королем у Руське воєводство з амністією), 136¹, 169-170 (звіт королю про польські напади з-під Бара), 183 (рішення закласти табір під Збаражем)
 (IX-1) 52
 (IX-2) 620 (прийом посольства Репніна у Львові), 1323 (спроби зупинити наступ Ракоція під Самбором)
- Остророги, шляхтичі (III) 521
 (VI) 626
- Остроумов І., вч. (III) 541
 (V) 521¹
- Острянин Яків, козацький полковник, пізн. гетьман (VIII-1) 202, 203, 258, 263, 265, 270², 280², 282, 289 (старший на Запоріжжі), 293-294 (укріплення в Голтві), 295 (невдала битва під Лубнами), 296, 297 (позиція під Лукомлем), 298, 299 (нова атака на Потоцького), 300, 301 (втеча на Слобожанщину), 302
 (VIII-2) 27, 31 (вимога польського уряду про видачу), 46, 56, 69¹, 73-75 (оселення Чугуєва), 76-77 (конфлікт з козаками), 77 (смерть у 1641 р.), 78, 114, 115, 125, 156, 157, 199
 (IX-1) 11, 416, 417
 (IX-2) 971³, 1230, 1505
- його жінка* (VIII-1) 300
 (VIII-2) 77¹
його син (VIII-2) 74
його батько (VIII-2) 75¹
- Острянин Яцко (Острожанин Яцко, Ostrzanin), козацький посол (VII) 528
- Острянинів Семен, десятник у Якова Острянина (VIII-2) 75¹
- Остряниця Стефан, гетьман з “Історії Русів” (VIII-2) 75²
- Осьмак Степан, селянин (VI) 266
- Отгановський, польський посол до Царгорода (IX-2) 921¹
- Отек Ходор, боярин (III) 136²
- Отенський Зеновій, див. Зеновій Отенський
- Отерплюєви, половці (II) 530
- Отко Нестор, селянин (VI) 266
- Отман-ч'яг, див. Осман-ага
- Отокар, хроніст (III) 118², 519
- Отокар Пржемыслав II, див. Пржемыслав II Отокар
- Отон (VI) 23³
- Отон, баравський герцог (II) 30
 (III) 118, 507¹, 570
- Отон, бамберський князь (II) 573
- Отон, оломуцький князь (II) 152³
його сестра, див. Евфемія
- Отон, саксонський маркграф (II) 30
його донька, жінка руського князя (II) 30
- Отон I (Отон Великий), німецький імператор (I) 454, 456, 488, 490, 500², 507
його жінка (I) 507
- Отон Болеславич (Otton), князь (III) 21
- Отон Великий, див. Отон I, німецький імператор
- Отон з Біберштайна, граф (II) 458²
- Отрешкович Микола, учень (VII) 414

Отрок (Атрак, ймов., Шараганідзе Атрак), половецький хан **(II)** 105, 106¹, 211, 531, 533-536 **(III)** 495

Отяєв Афанасій Семенів, олексіївський воєвода **(IX-1)** 17, 18

Офимья, див. Евфемія, донька Володимира Мономаха

Офимья, див. Евфемія, донька Гліба Святославича

Офімія, див. Евфемія, донька Гліба Святославича

Офка, внучка Януша Мазовецького, жінка Михайла Сигізмундовича **(IV)** 236

Офка, див. Евфемія

Офка (Гедимінівна, Евфемія, Марія), жінка Юрія-Болеслава, донька Гедиміна **(III)** 117², 127, 134, 139¹, 531, 532

Офка, донька Гедиміна, жінка Юрія-Болеслава **(IV)** 19

Охановський Доброгост, шляхтич **(VI)** 277

Охмистровичі, шляхтичі **(V)** 32¹

Охоцький, краківський райця **(IX-1)** 85³

Охримович В., вч. **(I)** 7¹, 344³, 351¹, 562 **(III)** 369², 403²

Охрім, селянин **(VI)** 292

Оценко Семен, селянин **(VI)** 292

П

- Павел, надворний суддя **(III)** 517
- Павзаній, античний письменник **(I)**
123, 128³, 131³
- Павінський С. (Pawliński S.), вч. **(IV)**
502
(V) 84¹, 86², 166³, 181¹, 251¹,
323¹, 329², 330², 333^{2.5}, 334⁴,
642, 650
- Павлик, селянин **(VI)** 267
- Павлик, сівський вістун **(IX-1)** 434^{*}
- Павликовські, власники колекції
(IV) 106²
- Павлінов А., вч. **(II)** 564
(III) 424³, 554
- Павліщев Н., вч. **(VIII-2)** 219
- Павло, грек, старець **(IX-1)** 224¹,
238, 255, 256
- Павло, кам'янецький біскуп **(IV)**
191
- Павло, козацький товмач **(IX-1)** 137
- Павло, лубенський полковник **(X)**
229
- Павло (можл., Яненко-Хмельницький Павло), осавул **(IX-2)**
735
- Павло, отрок, дидакал **(VI)** 533
- Павло (Савл, Paulus, Saulus), св.,
апостол **(I)** 453
(III) 132, 440, 444, 464
(IV) 442
(V) 605
(VI) 93, 98, 104, 105, 317,
336¹, 470, 485³, 493¹, 496,
525¹, 555
(VII) 585
(VIII-1) 75, 80, 87, 90
(VIII-3) 18
(IX-2) 861, 918, 978, 994,
999, 1000, 1003, 1371
- Павло, угорський пан **(V)** 75¹
- Павло, хорунжий Ніжинської сотні
Ніжинського полку **(VIII-3)**
280
- Павло, червенський єпископ **(V)**
402¹
- Павло, щирецький міщанин **(VI)**
176
- Павло V Боргезе (Боргезе), папа
(VII) 448
(VIII-1) 221, 225
- Павло Алепський (Алепський Павло),
архидиякон, син антіохійського патріарха
Макарія III, автор подорожніх записок
(III) 440¹
(VI) 377, 383-385¹
(VIII-2) 152⁴, 153, 163^{*}, 173²
(VIII-3) 126
(IX-1) 93^{*}, 515-517 (розповідь про
воєнну кампанію Тимофія Хмельницького
в Молдавії), 523, 539 (розповідь про похід
на Волощину), 570, 580, 582 (героїчні
рисі Тимофія Хмельницького), 587, 589
(свідчення про намір Тимофія Хмельницького
визволити від турків Православний Схід),
594³, 599
(IX-2) 916 (відомості про Даниїла Грека),
966, 967-969 (враження від України), 970
(свідчення про Хмельницького), 971 (про
утиски від поляків), 972 (про повстання
Хмельницького і союз із царем), 973 (про
жертви України), 974 (про людинність
України), 976 (про козацтво), 977-978
(про церковне будівництво), 979, 980 (про
заможність в Україні), 981 (про сільське
господарство),

- 983-984 (про використання дерева), 985 (про церковні обряди), 986 (зустріч з Хмельницьким), 989 (васильківські враження), 992 (про Печерську лавру), 994 (про лаврську друкарню), 995^{• 1} (зустріч з Калугером), 998-999 (опис тодішнього Києва), 1001¹, 1002 (опис Умані), 1003 (опис Богуслава і Трипілля), 1004 (опис Прилук), 1005-1007 (опис Густинського монастиря), 1008 (опис Переяслава), 1010, 1011, 1013, 1046[•], 1060 (згадка про спустошення Брацлавщини), 1061, 1162 (розповідь про Василя Бутурліна), 1441 (переказ чують про Ракоція та його ставлення до козаків), 1488^{2, 3}, 1500¹
- Павло Диякон (Диякон Павло), історик **(I)** 174³
- Павло Римлянин, італійський майстер **(VI)** 380
- Павлов М., вч. **(I)** 518², 519¹, 523³
(II) 553
(III) 272^{1, 2}, 274⁴, 276¹, 277², 279², 281⁴, 282[•], 285¹, 287², 288^{1, 2}, 296³, 437¹, 479^{3, 5}, 480¹, 481³, 541-544, 553, 561
(V) 386¹, 390³, 524⁵
(VI) 349¹, 352^{• 1}
- Павлович, чигиринський вїйт **(VIII-3)** 245
- Павловичі, шляхтичі **(VI)** 598
- Павлов-Сильванський Н. (Сильванський-Павлов Н.), вч. **(III)** 369², 551
- Павловський, козак **(VII)** 237²
- Павловський, служебник Конецпольського **(VIII-1)** 203, 256
- Павловський Ф. (Pawłowski F.), вч. **(VIII-2)** 87²
- Павлуцький Г., вч. **(III)** 433⁴
(VI) 380², 381⁴, 382¹, 621
- Павлюк (Бут Павло Михайлович, But Pawlik), козацький гетьман **(VIII-1)** 200, 223³, 224², 225, 234-235 (агітація на Запоріжжі), 236, 246-247 (захоплення військових клейнодів), 250-251, 252-254 (початок виступу), 255-257 (запевнення лояльності уряду), 258-259, 261 (марш польського війська), 262 (заходи щодо татарської допомоги), 263, 265-266, 267 (виступ на волость), 268 (наступ на польське військо), 269-270 (битва під Кумейками), 271 (видача полякам), 272 (капітуляція під Боровицею), 274, 275, 277, 284, 285, 286 (страта у Варшаві), 300
(VIII-2) 130, 156, 172
(IX-1) 11
(IX-2) 971³
- Павша Семен, київський шляхтич **(VII)** 422
- Павша Шимон, литовський полковник **(IX-1)** 224, 225², 227, 323
(IX-2) 770-771 (свідчення про Переяславську угоду), 927 (поразка від Київського полку), 1090 (поразка під Слущком)
- Павші, шляхтичі **(VI)** 280
(VIII-2) 115²
- Падалка Л., вч. **(I)** 197
(II) 564, 606
(III) 153¹
(VII) 568
(VIII-2) 198

- Падневський, краківський біскуп (IV) 128¹, 371², 388, 389, 391, 392, 394, 409
- Падурра Т., вч. (VIII-2) 221
- Паздро З. (Pazdro Z.), вч. (VI) 126³, 605
- Паїсій, див. Іполитович Паїсій
- Паїсій, ерусалимський патріарх (VIII-2) 96, 158 (VIII-3) 122, 123 (приїзд до Вінниці та Києва), 124-127 (переговори з Хмельницьким і благословення на війну з поляками), 128, 129, 131 (доручення від козаків до московського уряду), 133 (наміри замінити татарських союзників на московських), 134, 136 (місія до московського царя від Хмельницького), 140, 147, 150, 182¹ (донос цареві про бої під Меджибожем), 235¹, 249¹, 253, 258² (IX-1) 14³, 119, 120, 123-125, 132, 293, 299¹ (IX-2) 1004, 1035, 1097, 1369², 1375-1376 (турецький замах)
- Паїсій, його "Житіє" (VI) 339¹, 341
- Паїсій, константинопольський патріарх (IX-2) 995
- Паїсій Іполитович, холмський єпископ (VII) 437, 450¹
- Пайсаків Мошко, олеський міщанин (VI) 176
- Пайскер (Peisker J.), вч. (I) 245¹, 250, 255¹, 2, 256¹, 2, 266⁴, 273¹, 315², 354¹, 367¹
- Паковський, польський шляхтич (VIII-1) 113
- Пакослав, господар (V) 75²
- Пакослав, краківський каштелян (III) 30, 31
- Пакослав, польський шляхтич (IV) 40², 43¹
- Пакослав Ян, шляхтич (VI) 236
- Пакоста Анастасій (Пакость), холмський владика (VII) 447, 498, 501
- Пакость, див. Пакоста Анастасій
- Пакушелев А., московський посол з Карпового городища (X) 258
- Паладій, архієп., вч. (III) 186³
- Палам Григорій, див. Григорій Палам
- Палаузов В. (помилк., Палаузон), вч. (III) 64², 67¹, 505
- Палаузон, помилк., див. Палаузов В.
- Палацький Ф. (Palacký F.), вч. (I) 490² (III) 67¹, 505
- Палеолог Діонісій, грек (VI) 486, 490
- Палеолог Костянтин, див. Костянтин XI Палеолог
- Палеологи, візантійська династія (IV) 296³ (VIII-2) 20
- Палеон (Palemon), князь (IV) 429
- Палисвіт, уніатський владика (VII) 498
- Палій Семен, фастівський полковник (IX-1) 188¹
- Паліцький, польський шляхтич (IX-2) 609, 654, 656, 660, 666
- Палуцькі, шляхтичі (VI) 277
- Паляк, скіфський цар (I) 94
- Пальман Р. (Pallmann R.), вч. (I) 142³, 144², 543
- Пальфі, угорський палатин (IX-1) 143, 475
- Памфіл, персонаж з вірша Теренція (VII) 465¹
- Памфілі, кардинал (IX-1) 142²
- Панагіот, полеміст (VI) 346, 349

- Панас, чигиринський отаман (IX-2) 1066
- Панасович Ігнат, городецький міщанин (VI) 257²
- Паначовний, вч. (I) 540
- Панашовський Григорій, фундатор монастиря (V) 267
- Панко зі Стоян, любошанин (V) 358¹
- Пантелеймон, св. (III) 12¹, 505, 542 (IX-2) 982
монастир, церква (II) 462¹, 468, 484, 485¹, 570 (III) 421, 424, 429-431
- Пантюх, селянин (VI) 268
- Панчоха, козацький ватажок (VII) 237²
- Паньків Сай, селянин (VI) 267⁵
- Панько, городецький міщанин (VI) 257²
- Пападімітріу С., вч. (I) 88² (III) 480¹
- Папай, скіф. міф. (I) 114
- Пале Ф. (Parée F.), вч. (IV) 251¹, 270⁴, 275¹, 276¹, 320⁴, 322[·], 324¹, 325^{1,2}, 326², 327^{2,3}, 329^{·1}, 481-484, 488 (V) 651 (VI) 271¹
- Папков А., вч. (VI) 633
- Папроцький Бартош (Paprocki Bartosz), автор XVI ст. (VII) 57², 137, 138, 146, 147¹, 150¹, 166^{2,4}, 167¹, 281⁸, 292, 293¹, 302, 304, 564, 576
- Парава Миколай, державець Рогатина (IV) 197¹
- Паралати, скіфський рід (I) 110, 115, 119
- Параскевія, св., церква (IX-2) 986
- Паризький Матвій, див. Матвій Паризький
- Партеній (Pertemio), константинопольський патріарх (VIII-2) 108, 109 (VIII-3) 115, 284 (IX-1) 31, 123, 137, 217, 233¹, 293, 298, 299¹, 486 (IX-2) 627, 770, 773¹, 774, 779, 833, 834, 854, 860, 862, 863, 865, 870, 893, 997, 1004, 1034, 1035, 1074, 1075, 1220, 1355
- Партицький О., вч. (I) 77³, 128[·], 202^{·2}, 203[·], 213¹, 542, 619 (III) 567 (V) 360¹
- Пархвеновичі, пинські зем'яни (V) 44
- Пархоменко (Parchymenko, Przekumenko), козак (IX-1) 106⁴
- Пархоменко В., вч. (I) 455¹
- Пархоменко Григорій, черкаський полковник (IX-1) 566
- Пархоменко Яків, черкаський полковник (IX-1) 566³ (IX-2) 734 (участь у Переяславській раді)
- Парчевич Петро (Parchevich Peter Freiherr von), маріанопольський архієпископ, австрійський посол до козаків (VIII-2) 26 (VIII-3) 271 (IX-1) 12³, 33, 52, 53 (IX-2) 1232, 1333 (згадка про посла польської королеви до козаків), 1338² (посольство від імператора до Чигирини), 1340-1343 (опис подорожі до Чигирини), 1344-1345 (аудієнції у гетьмана), 1346 (подвійна роль у посольстві), 1351, 1360-1362 (події при поверненні з посольства), 1365², 1366, 1367³ (ві-

- сті про козацьку раду), 1376 (згадки гетьмана про посольство), 1396 (протидії Лілієкрони), 1425
- Паславські, шляхтичі **(VIII-1)** 182³
- Пассек В., вч. **(I)** 361³, 373²
(III) 309¹, 537
- Пасторій Йоаким (Pastorius), польський історик XVII ст. **(VIII-2)** 81², 152, 154³, 155, 156³, 158, 159, 183², 185³, 186¹, 189², 202, 211, 212
(VIII-3) 71³, 82¹, 86¹, 98¹, 109, 140², 199¹
(IX-1) 299, 300¹, 321¹, 343³, 363²
- Патканов К., вч. **(I)** 158³, 159², 170², 444¹
(II) 583
- Патока, козак **(VII)** 171
- Патрикеев Іван, думний дяк **(IX-2)** 1539
- Патрикій, син Наримунта Гедиміновича, стародубський, чернігівський князь **(IV)** 65², 68, 70, 72, 174, 179², 454, 513
- Патрикій Давидович, стародубський князь **(IV)** 454, 455
його жінка, див. Єлена
- Патрицій Петро, античний хроніст **(I)** 131
- Паулі Ж. (Pauli Ž.), вч. **(VII)** 100¹, 137², 167¹, 326³, 461¹, 473², 589
- Пафлагонський Никита, див. Никита Пафлагонський
- Пафлагонянин Михаїл, див. Михаїл Пафлагонянин
- Пафнотей, єпископ **(V)** 488²
- Пафнутий, лубенський ігумен **(VIII-2)** 109
- Пахман С.В., вч. **(V)** 625
- Пахнутий, старець **(V)** 450
(VI) 307, 352
- Пац, київський біскуп **(IV)** 420⁴
- Пац, маршалок Великого князівства Литовського **(IX-2)** 1088 (затримка у Золотаренка), 1234¹ (представник на мирні переговори з москалями), 1243 (королівське застереження щодо приязні до козаків на Віленському з'їзді), 1518
- Пац, польський шляхтич **(IX-1)** 387
- Пац Юрій, київський воєвода **(IV)** 268
(VII) 57, 83², 89, 90
- Паци, шляхтичі **(V)** 32¹
(VI) 598
- Пацкевич Матвій, ірклівський полковник **(X)** 139, 147
- Пацлавські, шляхтичі **(VI)** 240, 241
- Пачановський, королівський агент **(VII)** 433, 436, 533, 538
- Пашин, московський посол до Криму **(IX-2)** 1356
- Пашина Богдан (Passyna), козацький посол **(VII)** 556
- Пашиничі, овруцькі шляхтичі **(V)** 99²
(VI) 281
- Пашинський Данило, шляхтич **(VII)** 422, 423
- Пашкевич Григорій (Пашкович Григорій), полковник **(VII)** 339, 340
його жінка **(VII)** 340
- Пашкевич Йосиф, козацький посол **(VIII-1)** 284
- Пашкевич Мисько, переяславський сотник **(VIII-1)** 316
- Пашкевич Федір **(IX-1)** 566, 568
(IX-2) 723 (зустріч з московськими послами)
- Пашкевич Филип, козацький посол **(VIII-1)** 23
- Пашко, кошовий отаман **(IX-2)** 899

(X) 38, 125-127, 195, 197, 201
 Пашко, піп (V) 282²
 Пашко з Боршева, шляхтич (VI) 237
 Пашкович Григорій, див. Пашкевич Григорій
 Пашковський, селянин (VI) 266
 Пашковський, урядник з Давидгородка (IX-2) 1150
 Пашковський Лаврентій (Paszowski Laurenty), писар Війська Запорізького (VII) 365, 385, 548¹
 (VIII-1) 118, 143
 Пашло, старший над Стародубським полком (IX-2) 936³
 Пащенко Роман, козацький посол (VIII-1) 68
 Певтінгер, картограф IV ст. (I) 163, 165
 Педерсен Г. (Pedersen H.), вч. (I) 249^{3,4}, 266⁴
 Педяк Іван, балаклійський сотник (X) 165
 Пекарський П., вч. (VIII-1) 185², 319¹
 Пекарський Станіслав, берестейський міщанин (VI) 274
 Пекачевський Іван (Pekaczewski), козацький посол (VII) 556
 Пекосінський Ф. (Piekosiński F.), вч. (III) 113¹
 (IV) 49⁵, 106², 132¹, 133^{1, 5}, 170³, 465
 (V) 48¹, 64¹, 73², 74³, 77¹, 152⁵, 168³, 307¹, 513², 619, 623, 625, 641-643, 648
 Пекулицький, сестриньць Івана Виговського (X) 309
 Пелеш Ю. (Pelez J.), вч. (III) 68², 542, 543
 (V) 406³, 510¹, 653, 657, 659
 (VI) 630
 (VII) 584

(VIII-1) 320
 Пелка, можл., козацький старший (VII) 215²
 Пелчицький Іван, учень (VII) 414
 Пелчицький Леонтій, пинський, туровський єпископ (V) 499¹, 555⁴, 567, 584, 585, 589¹, 591, 611
 Пенкальський, автор XVII ст. (VI) 484²
 Пентковський, єзуїт (VI) 561¹
 Пенцлавський Альберт, королівський секретар (IX-1) 372, 450
 (IX-2) 645, 1537
 Пеньковські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
 Первольф І., вч. (I) 142³, 173⁶, 174⁴, 189⁸, 207², 210⁴
 Пергамент О., вч. (III) 553
 Пергат, козак (VII) 171
 Перебийніс, див. Кривонос Максим
 Перевальський Корнило, козацький отаман (VII) 163
 Перевозищов В., вч. (I) 599
 Передільницький Іван, див. Іван, передільницький князь
 Передільницький Ярохна, див. Ярохна, передільницький князь
 Передмирський, козацький посол (IX-1) 227, 228
 Передмирський Федір, шляхтич, печерський слуга (IX-2) 747¹
 Передримирський, сотник Київського (?) полку (сотник печерський) (VIII-3) 278
 Передримирські, шляхтичі (VI) 240
 Перемишльські, князі (IV) 277
 Переніг, дружинник (III) 225, 353, 362
 Перепелицин П., вч. (VI) 622
 Перетц В., вч. (III) 557
 (V) 412^{1,2}
 (VI) 363¹, 616
 (VII) 374⁴, 405²

- (VIII-2) 115¹
 (IX-1) 301¹
 (IX-2) 849², 850⁴, 1477
- Перетяткович Криштоф (Peretiatkowicz Kzysztoph), секретар Беньовського (X) 289², 307², 331, 332², 345, 346², 354, 367, 371
- Перехриста Дмитро, переяславський сотник (VIII-1) 316
- Перехриста Ясько, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Перець Ларко, трубчевський посадський чоловік (IX-1) 472
- Переяслава, жінка Земовита, донька Данила Романовича (ймов.) (III) 78, 570
- Переяславець, див. Яцко з Переяслава
- Переяславець Іван, військовий писар (IX-1) 15², 294
- Перієгет Діонізій, див. Діонізій Перієгет
- Перізад (Спартокід), боспорський володар (I) 99
- Перікл, афінський правитель (I) 86
- Перкунас, литов. міф. (I) 317, 319
- Перлштейн А., вч. (II) 564
- Перро Г. (Perrot G.), вч. (I) 99², 541
- Перун (Peroun, Perun), слов'ян. міф. (I) 316-323, 325, 326, 328, 511, 512, 514, 515, 524, 612, 613
 (II) 265
 (III) 402, 403
- Перфир'єв Томила, див. Порфир'єв Томила
- Першко, десятник (VI) 292
- Песах, жид (VIII-2) 126²
- Петер Г. (Peter H.), вч. (I) 140⁴
- Петкі Стефан, угорський міністр і генерал (IX-1) 572², 582, 591²
 (IX-2) 903
- Петне, батько Петра, угорського магната (III) 119
- Петр В. (Petr V.), вч. (I) 316²
- Петр Власт (Власт Петр, Петрко, Петро), поляк на службі у Володаря Ростиславича (II) 415, 573, 574
- Петрановські, шляхтичі (V) 95
- Петрарка, поет (VI) 495
- Петрахович Микола Мороховський (Мороховський Микола Петрахович), руський маляр (VI) 377²
- Петрашенко, козацький полковник (IX-1) 280³
- Петрашкевич Михайло, племінник Костянтина Щербана, претендент на молдавське або волоське господарство (IX-2) 900¹, 923, 1106
- Петрашкович Станіслав, литовський посол (IV) 253¹, 257¹
- Петрей Петро (I) 508⁴
- Петренко Олекса (Петров Олекса), козацький посол (X) 140
- Петренко-Ткаченко Е., див. Ткаченко-Петренко Е.
- Петржицький Кулага, див. Кулага Іван
- Петрик Степан, городецький міщанин (VI) 257²
- Петрикевич В., вч. (VIII-2) 203
- Петрило, молдавський господар (VII) 149
- Петрило, осмник (III) 237
- Петрицій (Petricius), хроніст (VII) 372², 467^{1,2}, 471¹, 589
- Петрко, див. Петр Власт
- Петро, батько Новака, шляхтич (IV) 441
- Петро, болгарський цар (I) 466, 468
- Петро, галицький митрополит (V) 391
- Петро, див. Петр Власт

Петро, єпископ (III) 66
 Петро (Петрос), ймовірний напис на монеті (II) 43
 Петро, йобадьон (II) 498
 Петро, козак (VII) 396
 Петро, козак, посол до царя (IX-2) 1255
 Петро, козак, претендент на молдавське господарство (VII) 150
 Петро (Петрос), митрополит (III) 114, 141⁵, 181, 247, 271 (митрополит "всєя Руси"), 272, 277 (патріарший суд), 296, 421, 489¹, 544, 545 (VI) 343
 Петро, молдавський воєвода (VI) 59⁵, 61
 Петро, наджупан, угорський магнат (III) 100, 119, 120¹
 Петро, отаман Козельської сотні Переяславського полку (VIII-3) 278
 Петро, попович (V) 287
 Петро, самозванець-царевич, "внук" Івана IV Грозного (VII) 324
 Петро, св апостол. (II) 65 (III) 11, 70-72, 122², 132, 435, 444 (V) 379, 566, 599 (VI) 93, 94, 98, 104, 105, 317, 407¹, 462⁵, 501², 502¹, 555 (VIII-1) 87, 90 (VIII-2) 34 (VIII-3) 18, 31, 90 (IX-1) 228¹ (IX-2) 918, 978, 994, 999, 1000, 1003, 1277, 1371, 1512, 1513 церква, монастир (II) 267, 485
 Петро (Прибиславовий Петро), син Прибислава, слуга (II) 501, 502

Петро (Petrus), син Ladislai, шляхтич (IV) 435
 Петро, син Zoboslou (Сбислава) (II) 497¹, 501
 Петро, схимник (VI) 309
 Петро, тивун Василька Романовича (VI) 303
 Петро, тивун Володимира Васильковича (II) 404
 Петро, угорський король (II) 34¹
 Петро, угорський пан (V) 75¹
 Петро I, російський цар (III) 248⁴, 541 (V) 657 (IX-2) 784²
 Петро Бориславич, боярин (II) 432-434
 Петро Дамаскін (Дамаскін Петро) (VI) 346
 Петро з Борбони, італійський майстер (VI) 380
 Петро Михалкович, новгородський боярин (III) 385 його донька, жінка Мстислава Юрієвича (III) 385
 Петро Монтирдович, луцький староста (IV) 268
 Петров Іван, можл., див. Тафларі Іван
 Петров М., вч. (II) 43¹, 264², 267⁴, 268^{1, 3, 4}, 274³, 386⁴, 554, 562-565 (III) 404³, 433², 475³, 496¹ (IV) 426 (V) 654, 660 (VI) 350^{1, 2}, 385¹, 435³, 461⁵, 462^{3, 4}, 612, 620, 629 (VII) 404³, 445¹ (VIII-1) 194² (VIII-2) 96¹, 199 (IX-1) 301¹
 Петров О., вч. (I) 557 (IV) 172²

- Петров Олекса, див. Петренко Олекса
- Петрович Іван, козацький сотник (IX-2) 1110 (посольство до шведів від Золотаренка), 1178, 1205 (загадкова загибель при поверненні з посольства), 1549
- Петрович Тимофій, друкар (VII) 585
- Петрович Яцко, суддя (IX-2) 1154 (поїздка із Золотаренком до царя)
- Петровський М., вч. (IX-1) 5¹, 7 (IX-2) 735¹, 814¹, 1112¹, 1477¹, 1495 (X) 36¹
- Петровський Мисько (Petrovic), сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Петроній, чернець, посол від Івана Виговського в Москву (X) 142²
- Петрошенко, козацький отаман (VIII-2) 39
- Петрушевич А., вч. (II) 462¹, 467¹, 485¹, 570-572, 585¹, 610, 612 (III) 12¹, 136², 281⁴, 505, 520, 521, 529, 536, 542, 543, 566 (V) 48¹, 262^{1-3, 5, 7}, 264¹, 266^{3, 9}, 267^{3, 6}, 269^{1, 2}, 272¹, 275⁴, 283², 374¹, 397², 461¹, 474⁴, 475², 477¹, 531³, 532¹, 586¹, 656 (VI) 263¹, 350¹, 512³, 589⁴, 590¹ (VII) 457¹ (VIII-1) 91¹, 320
- Петрушина Іван (Petruszyna Iwan), військовий писар, козацький посол (VIII-2) 134² (VIII-3) 14
- Пецяк Григорій, селянин (VI) 265
- Печановський Самійло, див. Почановський Самійло
- Печеніжін, літописний персонаж (III) 305
- Печонка, селянка (VI) 268
- Пешта Богдан, козацький посол (IX-1) 43
- Пешта Роман, осавул Чигиринського полку (VIII-1) 302, 309, 310, 316 (VIII-2) 160, 161
- Пеясевич Ю., див. Пеячевич Ю.
- Пеячевич Ю. (Пеясевич Ю., Pejascevic J.), вч. (VIII-2) 26⁵ (VIII-3) 271¹ (IX-1) 33² (IX-2) 1338², 1345¹
- Петухов Є., вч. (III) 392², 394¹, 478¹, 479¹, 559, 562
- Пивоваренко Мисько, корсунський полковник (VIII-1) 154
- Пилат, див. Понтій Пилат
- Пилип, персонаж української прикраски (IX-2) 807
- Пилипович Андрій, чигиринський полковий осавул (VIII-3) 274
- Пиляй Степан, селянин (VI) 292
- Пиляй Федір, селянин (VI) 292
- Пимен, конкурент на митрополію (V) 418
- Пинчуків Михайло, віт Казангорода (IX-2) 1151
- Пипін О., вч. (I) 5², 507² (III) 407⁵, 557-559, 561 (VI) 615 (VII) 573 (VIII-2) 219
- Пипінг Г. (Pipping G.), вч. (I) 448², 613, 619
- Пиріг, козацький старшина (VIII-1) 278
- Пирог Абрам, острозький жид (VI) 175

- Пирський, лубенський полковник (VII) 527, 546
(VIII-1) 118, 202
- Пирхайло, боярин (V) 290, 291
- Писар Іван, козацький полковник (IX-2) 1076
- Писаренко Данило, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Писарко Мойсих, козацький полковник (VII) 473
- Пискливий Яков, городецький міщанин (VI) 257²
- Пихно Д., вч. (III) 550
(V) 629
- Пишнинський Івасько, шляхтич (VI) 243
- Півоцький М., вч. (II) 83⁷
- Пігас Мелетій, див. Мелетій Пігас
- Підвисоцький Каспер, козацький отаман (VII) 225, 229, 232, 240, 284
- Підвисоцькі, шляхтичі (VI) 240, 611
- Підгаєцька Єлизавета (Elisabeth de Podhaucze) (V) 164³
- Підгороденські (Підгородецькі), шляхтичі (VI) 240, 611
- Підгородецький, шляхтич (VI) 219
- Підгородецькі, див. Підгороденські
- Піддубський, козак бобруйської залоги (VIII-3) 148
- Підкова Іван (Подкова Іван, Podkowa Ivan), козацький гетьман (VII) 148-150, 161
- Підлісецькі, шляхтичі (VI) 240
- Підліський Олексій, український шляхтич з Києва (IX-2) 746
- Піду, меморіал (V) 253¹
- Пієпор, король койстобоків (I) 131, 132
- Пізістрат, див. Пісістрат
- Пій IX, папа (VII) 587
- Пікарський, мемуарист (IX-2) 1460-1462 (опис переслідування Ракоцієвого війська), 1465-1466 (опис погрому Ракоція і його капітуляції)
- Піковський, начальник оборони Львова від Хмельницького (VIII-3) 85
- Пікте А. (Pictet A.), вч. (I) 61
- Пілецька Єлизавета, шляхтянка (VI) 236
- Пілецький, магнат, ротмістр (VII) 60
- Пілецький, пасерб Ягайла (V) 39
- Пілецький, шляхтич (VI) 625
- Пілецький Отон, руський староста (IV) 49³
(V) 307²
- Пілоті, хроніст (VI) 22⁴
- Пільгрим, вч. (I) 24¹
- Пімен, див. Пимен
- Піноччі Єронім, королівський секретар (VIII-2) 121, 152², 156
- Піноччі Бартоломей, королівський секретар (IX-1) 234⁴, 288, 316^{1,4}, 321², 343³, 344¹, 444³, 524⁶, 530^{3,4}, 548²
(IX-2) 772¹, 877³, 891¹, 897
- Піноччі Джіролямо (Pinosci), краківський купець (VIII-3) 124¹, 135², 159, 178³
- Піотровський, польський шляхтич (IX-2) 1122
- Пірагаст (Περαγαστος), воєначальник (I) 369
- Піріс-ара (VIII-3) 91, 92, 171⁵
(IX-2) 709 (переговори з поляками під Кам'янцем), 1176-1177 (посольство до козаків), 1193-1194 (заборона козаками зустрічі з польськими комісарами)
- Пірлінг П. (Pierling P.), вч. (V) 521¹, 659
(VII) 198³, 323³
- Пірмон Штрубе Ф. де, див. Штрубе де Пірмон Ф.

- Пісід Георгій, див. Георгій Пісід
 Пісістрат (Пізістрат) **(I)** 86
 Пісоніські, див. Пясецький, шляхтич
 Пісочинська, див. Пясочинська
 Пісочинський, див. Пясочинський
 Пісочинські, див. Пясочинські
 Пісторій, історик XVI ст. **(III)** 141⁶
(IV) 254³, 426
 Пітеас, античний автор **(I)** 72²
 Піч (Pič J.), вч. **(I)** 76², 210⁴, 221^{3, 5},
 224¹, 247¹, 279¹, 282¹, 284¹,
 355¹, 361³, 464¹, 557, 559
 Пішко Явтух, київський полковник
(IX-2) 691, 734 (участь у Пе-
 реяславській раді), 761, 770
 (прийняття присяги цареві),
 772 (чутка про страту Янен-
 ком), 798 (зустріч царського
 війська)
 Пйотрковський, автор реляції
(VIII-1) 65¹
 Пйотрковський, сучасник москов-
 ської війни XVI ст. **(IV)** 415¹
 Плавцій Сильван Марк (Сильван
 Плавцій Марк), римський
 імператор **(I)** 95, 99
 Плакидін, піддячий **(IX-2)** 746, 747
 Плакса Грицько, козак Прилуцького
 полку **(IX-1)** 433
 Плаксич Русан, див. Русан Плаксич
 Платано-Карпіні (Карпіні-Платано),
 подорожник **(II)** 251², 273,
 286⁵, 545, 547, 551, 583
(III) 63, 65, 68-71, 79, 87,
 144, 148-150², 162, 163, 165,
 166, 174, 176, 182, 186³, 187
(IV) 8, 294
(VI) 6, 7, 24
 Платенберг, державець чорштинсь-
 кого замку **(IX-1)** 267
 Платіна (Platina), філософ **(VI)** 462¹
 Платон, грецький філософ **(I)** 443
(III) 460, 471
(VI) 472, 477
 Платонов С., вч. **(II)** 555, 564
(III) 302², 308³, 539
(VII) 583
(VIII-2) 52²
 Плахта, козак **(VII)** 574, 575
 Плескач, острозький міщанин **(VI)**
 55², 70
 Плетенецька Євфимія, шляхтянка
(VII) 405⁵, 406¹
 Плетенецький Андрій, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецький Василь, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецький Євфимій, див. Пле-
 тенецький Єлисей
 Плетенецький Єлисей Михайлович
 (Плетенецький Євфимій),
 печерський архімандрит
(VI) 565, 574, 577
(VII) 388, 398, 404-407¹-409,
 411, 412, 531, 584, 585
 Плетенецький Іван, шляхтич
 (XV ст.) **(VII)** 405⁵
 Плетенецький Іван, шляхтич
 (XVI ст.) **(VII)** 406¹
 Плетенецький Івашко, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецький Каспар, шляхтич
(VII) 406¹
 Плетенецький Стахно, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецький Федько, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецький Филипко, шляхтич
(VII) 405⁵
 Плетенецькі, українська шляхетська
 родина **(VI)** 240, 246
(VII) 406¹
 Плешивий Максим, путивелець
(IX-1) 435
 Плещеев Никифор, путивльський
 воевода **(VIII-3)** 150

Плециньський (Pleszczyński A.; помилк., Pleszyński A.), вч. **(I)** 557

Плигін, його бібліот. **(I)** 575, 576

Пліній, античний письменник **(I)** 70-72², 87³, 95², 110³, 111, 117¹, 121, 122, 128, 137, 140, 141¹, 142³, 250², 280²

Плоский, ротмістр **(VII)** 219

Плоскіня, воєвода бродників **(II)** 242, 524, 525

Плоскировські, шляхтичі **(VI)** 251

Плошинський Л.О., вч. **(III)** 545

Площанський В., вч. **(I)** 557
(II) 463³, 608
(III) 521
(V) 282², 637, 640, 656
(VI) 197², 246¹
(VIII-1) 198^{1, 2}, 319

Плутарх, античний письменник **(I)** 106, 137
(IX-2) 1477

Плюта Ілько, селянин **(VI)** 267⁵

Плюшки, шляхтичі **(VI)** 254

Плятер С. (Plater S.), вч. **(IV)** 503

Пневський Мартин, козацький старшина **(VII)** 385

Пободайло Степан (Побудайло Степан, Подобайло Степан), чернігівський полковник **(VIII-3)** 184 (затримка литовської диверсії), 280
(IX-1) 215, 226-228¹ (посольство до Радзивіла), 323, 326, 334 (облога литовського війська), 381-383 (заспокоєння непослушних), 384, 387, 389, 391, 401, 410 (осторога Хмельницького), 426, 433 (наказний гетьман), 434, 496, 502, 562, 567
(IX-2) 734 (участь у Переяславській раді), 749, 908 (виступ проти поляків), 936³

(табір під Старим Биховим), 1486

Побожний Людовік, див. Людовік I Побожний

Побудайло Степан, див. Пободайло Степан

Повідай Л. (Powiadaj L.), вч. **(IV)** 154⁴
(VII) 427²

Повр А. (Póg A.), вч. **(III)** 120², 132², 525, 530, 532
(IV) 434

Погодін М., вч. **(I)** 551-553, 555, 581, 599, 600, 604-606, 608, 614, 619, 622, 623
(II) 17², 62², 83³, 115², 132¹, 272¹, 296¹, 309³, 365⁵, 550⁵, 553, 555-557, 562, 563, 569, 605, 611
(III) 147², 210², 234³, 248⁴, 308³, 476³, 538, 539, 547, 563, 565, 566
(VI) 69³
(VIII-2) 216

Погодін О., вч. **(I)** 73³, 74^{1, 2}, 128², 137⁴, 174¹, 210⁴, 316², 320⁴, 321², 548

Погорецький Федір, козацький писар **(IX-2)** 1021
(X) 206, 208

Погорецькі, шляхтичі **(VI)** 240
(VIII-1) 182³

Подгорський Адам (Подгурський Адам), полковник **(VII)** 473, 488

Подгурський Адам, див. Подгорський Адам

Подгурський, псевд., див. Мосбах А.

Подкова Іван, див. Підкова Іван

Подлісенко Савостьян, рахівський сотник **(X)** 165

Подльодовський, ротмістр **(IX-2)** 1461 (оборона Тернопільсь-

- кого замку), 1550 (допомога Ракоцієві)
- Подобайло Степан, див. Пободайло Степан
- Подчаський, служебник Олександра Конецпольського **(IX-2)** 1014
- Подшивалов А., вч. **(I)** 541
- Пожаренко, козак **(VIII-2)** 68
- Позоржицький Микола, депутат **(VIII-1)** 170¹
- Поклонський Костянтин, могилівський шляхтич, полковник **(IX-2)** 763, 870, 909¹ (дії проти поляків), 932-936 (невдале суперництво із Золотаренком), 962 (скарги Золотаренка цареві), 966, 1081-1083 (листи до Золотаренка і Филімоновича), 1085³, 1092, 1153, 1169 (ліквідація Могилівського полку), 1203, 1204, 1262
його родичі (IX-2) 933
- Покрова, див. Марія, св.
- Покровський К., вч. **(II)** 556
- Покровський М.В., вч. **(III)** 546 **(VI)** 386²
- Покровський М.М., вч. **(III)** 554 **(VIII-2)** 223 **(IX-2)** 868²
- Покровський О., вч. **(I)** 42², 59², 561
- Покровський Ф., вч. **(III)** 567
- Полбич Івашко, красноставський міщанин **(VI)** 256
- Полежай Іван, обозний Білоцерківського полку **(IX-2)** 1011
- Полемон, легендарний предок литовського народу **(VI)** 358
- Полемон I, боспорський цар **(I)** 98
- Полевой М., вч. **(II)** 552 **(VIII-2)** 53¹
- Поленов Д., вч. **(I)** 599, 601
- Поленов Никифор, московський воєвода, призначений у Миргород **(X)** 173
- Поливанов Матвій, московський посол до Золотаренка **(IX-2)** 1154 (виклик Золотаренка до царя)
- Полинський, видавець **(VI)** 148⁴
- Полискарп, помилк., див. Полікарп
- Полібій (Polybius), античний письменник **(I)** 93³, 101, 102, 137, 139³
- Полієн, античний письменник **(I)** 120
- Полікарп (помилк. Полискарп), печерський монах **(III)** 295, 380, 408, 412, 419, 483-485, 564, 565 **(VI)** 348
- Поліон Требілій (Требілій), античний письменник **(I)** 145¹
- Політ Н. (Polítos N., Πολίτου Ν.), вч. **(I)** 320¹
- Поліфем, циклоп із грецького епосу **(I)** 275
- Поліцький Григорій, козак **(VII)** 340⁵
- Полкович Юшко, власник волості **(V)** 290
- Поло Марко, див. Марко Поло
- Половець Володислав, див. Володислав Половець
- Половець Роман, козацький посол **(VIII-1)** 284, 313
- Половець Семен, білоцерківський полковник **(IX-1)** 567 **(IX-2)** 734 (участь у Переяславській раді), 761, 875 (тривога з волинського пограниччя), 883 (відомості про польський наступ на Поділля), 1091, 1159 (посольство до царя), 1200, 1206, 1208, 1361 (затримка австрійських і польських послів)

- (X) 284
 Половка, чорнобильський сотник (IX-1) 215, 223, 224
 Половський Маташ, білоцерківський сотник (VIII-1) 316
 Половці-Рожиновські (Рожиновські-Половці), князівська родина (II) 547³
 (VI) 284
 (VII) 17
 Половчин Василь, див. Василь Половчин
 Положний, суддя, наказний білоцерківський полковник (IX-2) 870, 925-927 (посольство до царя), 1011
 Полоз Русак, див. Полозович Семен
 Полоз Сенька, див. Полозович Семен
 Полози, див. Полозовичі
 Полозович Іван, воєвода (VI) 306
 Полозович Семен (Полоз Русак, Полоз Сенька, Русак Полуш, Palosz, Polusz Rusak), овруцький намісник, пізн. кийвський воєвода (VII) 25, 84, 85-87, 90, 91, 98, 99, 103, 104
 Полозовичі (Полози), шляхтичі (V) 33
 (VI) 279, 280
 Полоус Федір (Polous, Polous Phiedor), осавул, козацький отаман (VII) 171, 209, 215, 243-245, 284, 287
 Полтавченко, козак (VIII-2) 68
 Полтев, стольник (IX-2) 779¹, 792¹, 796
 Полторакожух, козацький полковник (IX-1) 393
 Полубенський, новгородський каштелян (V) 607

- Полубенський, ротмістр (IX-2) 1458 (переслідування Ракоція), 1462 (біт під Магеровим)
 Полубенський Михайло, учень (VII) 421
 Полубенські, шляхтичі (V) 30, 32¹
 Полуян, козацький сотник (VIII-3) 54
 Поль О., вч. (I) 30¹, 35¹, 36², 52^{1,2}
 Польчакевич Петро, печерський слуга (IX-2) 747¹
 Помпей, римський полководець (VII) 536
 Пономарьов О., вч. (III) 384³, 388^{1,2}, 390², 392³, 394¹, 395², 402³, 404¹, 407⁵, 410³, 411³, 412¹, 420¹, 562
 Понорівські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
 Понтій Пилат (Пилат), римський намісник (III) 392, 465
 (VI) 554
 (IX-2) 999
 Понявин, козак (IX-1) 56²
 Понятовський, шляхтич (VI) 277
 Попелі, шляхтичі (VI) 240, 245
 (VIII-1) 182³
 Попель, русин (VIII-1) 111
 Попель Григорій, шляхтич (VI) 244
 Попель Іван Романович, перемський шляхтич, кандидат на перемське владцтво (VI) 244
 (VIII-1) 170¹, 181-183
 (VIII-2) 108
 Попель Павло, шляхтич (VI) 244
 Попель Сава, люблінський ігумен (IX-1) 558²
 (IX-2) 620²
 Попель Сава, чигиринський архіандрит (X) 138
 Попель Федір, шляхтич (VI) 244
 Попівна Анастасія, жінка Федора Сеньковича (VI) 377

- Попівський Михайло, озаринецький сотник **(IX-2)** 616 (донесення гетьманові про польський наступ)
- Попівські, українська шляхетська родина з Бара **(IX-2)** 616²
- Попкович, владика **(V)** 290
- Попов А.М., вч. **(III)** 558, 480², 490¹, 561, 563
(V) 406², 517¹, 528¹
(VI) 346², 349^{1, 3}, 350¹, 358³, 435^{2, 3}, 461²
- Попов Афонька, білгородець **(IX-1)** 203²
- Попов Костянтин, писар у Калугера **(IX-2)** 1080¹
- Попов М., вч. **(I)** 231⁴, 309², 561
- Попов О., вч. **(IX-2)** 868
- Попов О.В., вч. **(III)** 405¹
- Попов О.М., вч. **(III)** 370³, 552, 553
(IV) 167², 168¹, 171¹, 425
- Попович Іван, наказний чернігівський полковник **(IX-1)** 225, 226
(IX-2) 936³ (облога Старого Бихова), 1154 (поїздка із Золотаренком до царя), 1482
- Попович Олексій, герой билин **(VII)** 346², 574-576
- Попович Роман, полковий писар **(VIII-1)** 260
- Поповський, серадзький воєвода, посол до Великого князівства Литовського **(IV)** 255², 257, 259¹
- Поповський Васько, шляхтич **(VII)** 101
- Поповський Кирик, сотник Миргородського полку **(VIII-3)** 279
- Поповський Федір, шляхтич **(VII)** 101
- Поповські, шляхтичі **(VI)** 251
- Поповята, шляхтичі **(VI)** 242
- Пор, індійський цар, див. Острозький Костянтин Іванович
- Поривай Прокіп, козак **(X)** 163, 194, 195, 203
- Порицькі, князі **(V)** 30, 32
- Порохницький Олехно alias Alexander, шляхтич **(VI)** 237
- Порохницький Ян, біскуп **(VI)** 238, 239, 449, 450
- Порохницькі, шляхтичі **(VI)** 237, 611
- Порохняк Гринець, бурмістр **(V)** 364
- Порохняк Жадан, писар **(V)** 364
- Порошин, піддячий **(IX-2)** 1028
- Портомоїн Яків, піддячий **(IX-2)** 691 (вісті Бутурлінові про козацьке військо), 931 (гінець до Золотаренка під Гомель), 1020 (посольство до Хмельницького), 1022, 1208 (розмови з Виговським у посольстві Лопухіна), 1210, 1213 (додаткові переговори в Чигирині), 1217, 1229-1230 (план Виговського про каральну експедицію в Слобідщину)
(X) 243, 260, 272-274 (переговори з Виговським)
- Порфир'єв І., вч. **(III)** 468¹, 556, 557, 559-562
- Порфир'єв С., вч. **(IX-1)** 5¹
- Порфир'єв Томила (Перфир'єв Томила), дяк, московський посол **(IX-2)** 840 (посольство до молдавського господаря), 853, 899², 902 (вияснення намірів Георгіци), 909-910 (тривожні вісті від гетьмана), 914
- Порфирородний Костянтин, див. Костянтин VII Порфирородний

Посевін Антоній, нунцій **(V)** 544, 545
(VI) 441, 443, 463, 464¹

Посейдон, рим. міф. **(I)** 114

Посільге, див. Йоган фон Посільге

Пот (Poch, Poth), дворський угорського короля, посол **(III)** 27, 232¹

Потанін Г., вч. **(III)** 560

Потапов В., вч. **(III)** 437², 554

Потебня О., вч. **(I)** 329², 554
(II) 405²
(III) 567
(VI) 365^{1,2}
(IX-1) 301^{1,2}

Потемкин, див. Потьомкін

Потерацький Михайло, чигиринський сотник **(VIII-1)** 317

Потик Михайло Іванович, герой билин **(I)** 537, 538

Потії, шляхтичі **(VI)** 598

Потій Адам-Іпатій, володимирський владика, пізн. уніатський митрополит **(V)** 474², 475, 498, 531-532 (видання "Послання Мисаїла"), 533¹, 534⁵, 536¹, 547 (план релігійної конференції патріарха з католицькими теологами), 548, 550, 560, 562-564, 567¹, 569 (участь у нарадах собору 1590 р.), 571, 573 (висвячення на володимирського єпископа), 574, 575 (з'їзд у Сокалі), 577-579 (переговори з Рогозою), 580, 582-583 (заходи щодо князя Острозького), 584-586², 589-590 (апробація "артикулів унії" королем), 595-596 (конференція у Кракові), 597, 598², 599 (перебування в Римі, аудієнція у папи), 600, 607, 611, 617, 658-660

(VI) 354¹, 425, 482, 484, 489, 495-497¹, 531, 532³, 534 (благословенна грамота Більському братству), 535, 537 (розгром Берестейської братської школи), 541-542 (полеміка зі Стефаном Зизанієм), 548, 557-561 (лист та інші полемічні твори), 565, 567 (виклик на сеймовий суд), 569-571 (діяльність в інтересах унії), 573, 574 (привілеї Сигізмунда III), 575 (процес із Віленським братством), 583-584 (справа підсудності процесів православних з уніатами), 585 (замах на життя), 586, 589-591, 593¹, 595¹, 596, 599, 629, 630

(VII) 396-398, 429, 447¹

(VIII-1) 148

(IX-2) 1521

Потканський К. (Potkański K.), вч. **(I)** 133¹, 136², 172¹, 212¹, 238¹, 489³, 490³, 491¹, 547, 556, 557
(II) 457²
(IV) 110¹, 112²

Поторжинський М., вч. **(III)** 561

Потоцький, брат Миколая Потоцького, литовський підстолій **(IX-1)** 361

Потоцький, маршалок, королівський секретар **(VIII-3)** 149, 170(?) (напад на козаків з-під Бара)

Потоцький, пограничний шляхтич на козакуванні **(VII)** 99

Потоцький Андрій, вінницький староста **(IX-1)** 376³, 378 (реакція на план походу Хмельницького на Молдавію), 380¹, 419 (висилка з пі-

дкріпленням задніпрянському корпусу)

(IX-2) 625 (вістки про посольство казанських і астраханських татар до Криму), 1014 (наступ на Поділля), 1019 (бій під Брацлавом), 1025

Потоцький В., автор кінця XVII ст.
(VI) 364²

Потоцький Іван **(IX-1)** 96⁶

Потоцький Кароль, подільський ловчий **(IX-2)** 670, 1036¹, 1038⁷ (облога Демківки), 1042⁷ (облога Умані), 1044² (облога Охматова)

Потоцький Миколай (можл., Борейко, Зборовський), брацлавський воєвода, пізн. гетьман великий коронний, краківський каштелян **(V)** 340⁷

(VI) 286, 626

(VIII-1) 112, 215, 241, 251, 258, 259³, 260-261 (марш польського війська на козаків), 262-264, 265 (замішання у війську), 266-267 (універсали до козаків), 268-270 (битва під Кумейками), 271, 272 (капітуляція під Боровицею), 273-275, 276-278 (приборкання козацької сваволі), 279 (терор у Києві), 285, 287⁷, 291, 294, 298-299 (боротьба з козаками під Києвом), 303-310 (боротьба з повстанням Гуні), 311-313, 314-315 (комісія на Масло-вому Ставі)

(VIII-2) 6, 12³, 22, 23, 25²-28, 35, 44, 46, 56, 57, 81 (лист Хмельницького зі скаргами), 114, 115, 121, 133, 137, 139 (лист до канцлера про небе-

зпеку козацького повстання), 142, 143⁵, 144, 148, 150, 151, 156, 157, 159, 161, 162, 164, 166, 168, 170-174, 176, 177 (марш в Україну з військом), 178-179 (непримиренність щодо козаків), 180 (план повного придушення козаччини), 181 (листування з Хмельницьким), 182 (похід польських гетьманів), 183, 186-190 (погром під Корсунем), 192

(VIII-3) 6, 7, 10, 11 (розмова з ханом про замирення поляків з козаками), 14, 20¹, 23, 24, 29¹, 30, 111, 113, 143, 149, 153(?), 251 (визволення з татарського полону), 271, 282, 287-288 (лист від Киселя)

(IX-1) 9-10 (повернення з татарського полону), 10, 12 (непримиренність супроти козаків), 14, 18, 19⁷, 20, 21, 33, 35, 38, 43, 52 (збір війська на Поділлі), 63², 66, 67, 68-69 (лист Хмельницького), 70-71 (тривога від польської мобілізації), 72-74 (листи до Хмельницького), 75 (погром розбійників у Медоборських лісах), 76-78, 80, 81-82 (причина молдавського походу козаків), 83, 85, 87⁷, 89-92, 93⁷, 94¹ (лист до короля), 96-98, 99-104 (пересилки посольств з Хмельницьким), 105, 106-107 (жовтневі переговори), 108 (розпуск польського війська), 108-109 (його звідомлення), 111¹, 116, 127, 129, 140, 141, 144 (хитрощі проти Хмельницького), 145-147, 148¹, 150, 151, 154,

156, 162-163 (провокації), 164-165, 169, 170 (лист Хмельницького), 177-180 (початок кампанії у лютому 1651 р.), 187, 191, 193, 195 (погром Ямполь), 200², 205, 216 (листи Лупула), 222, 235⁶, 237³, 238-240, 242, 257 (збір війська під Володимиром), 258 (суперечки з Калиновським), 261, 263, 272, 274⁴, 275⁵, 277⁷, 284, 294-296 (переговори з козаками про капітуляцію), 299, 302, 304-305 (пісні про Берестечко), 306¹ (лист Лупула), 307⁷, 309, 310⁷, 316 (лист Лупула), 318¹, 327⁷, 331⁵, 334, 335-337 (похід коронного війська на Київщину), 338 (повстання на Поділлі), 339, 340-341 (погром Трилісів), 342-343 (відновлення переговорів), 344 (два листи Хмельницького), 345, 346 (прихильні листи православним), 347 (перша козацька депутація), 348, 349 (друга депутація), 350², 351, 352 (комісари у Білій Церкві), 354, 356-357 (наступ на Білу Церкву 22 вересня 1651 р.), 358-359 (битви під Білою Церквою), 360-361 (відновлення переговорів), 362-363 (Хмельницький у польському обозі), 364-367 (текст Білоцерківської угоди), 367-370 (мотиви замирення), 372, 374 (відступ війська на Волинь), 375, 376-380 (листування з Хмельницьким), 381, 382-383 (листи Киселя), 384-385 (лояльність Хмель-

ницького), 387-389, 391-392 (новини про смерть), 394, 397, 407, 410, 428

(IX-2) 653, 872, 1199, 1486
його син, староста краківський **(IX-1)** 106¹

його жінка **(IX-1)** 106¹

Потоцький Павло, брацлавський воеводич **(VIII-1)** 101

(IX-2) 1102 (полон у Чорткові), 1115, 1161 (згадка Павла Алепського про полон), 1192 (перебування у Москві), 1210 (заходи його брата Яна Потоцького перед царськими послами в Чигирині)
його син **(IX-2)** 1210

Потоцький Петро, кам'янецький староста, пізн. брацлавський воевода **(VIII-3)** 149, 170(?)
(IX-1) 67 (листи Хмельницького), 74¹, 87 (залицання до доньки Лупула), 101, 129 (претендент на руку Лупулівни), 240-242 (облога Кам'янця-Подільського), 320, 337-338 (повстання на Поділлі), 359, 384 (приборкання повстання), 453 (брацлавський воевода), 472, 493, 513 (допомога Лупулові), 523, 527, 529, 530, 543, 548

(IX-2) 654, 877-878 (наступ на Поділля), 879-881 (поразка під Уманню), 1014 (новий наступ на Поділля), 1019 (військові дії під Брацлавом), 1115¹(?), 1138 (битва під Озерною), 1145, 1147, 1192 (повідомлення королю про похід Виговського), 1461, 1519

його жінка **(IX-2)** 1115¹

його діти (IX-2) 1115¹

Потоцький Петро, снятинський староста (VI) 177

Потоцький Станіслав, брацлавський воєвода (V) 340^{*}

Потоцький Станіслав, подільський воєвода, польний гетьман коронний, пізн. київський воєвода, великий гетьман коронний (VII) 546, 553

(VIII-1) 103, 251, 273, 274, 277, 279, 280, 291, 292 (слідство за своєвільниками у Ніжині), 293-294 (невдалий наступ під Голтвою), 295 (битва під Лубнами), 296-297 (погром козацького війська Мурка Путивльця), 299, 314-315 (участь у комісії на Масловому Ставі)

(VIII-2) 121, 132²

(VIII-3) 149, 153(?)

(IX-1) 359, 453 (новопризначений польний гетьман), 455 (перехоплення листів Радзейовського), 458, 461-463 (реляція про польське посольство до козаків), 488-489 (лист до Хмельницького), 490, 491-492 (польський наступ у березні 1653 р.), 498, 523, 524, 529², 530, 531, 532¹, 533, 559-560 (лист Хмельницького про замирення), 561 (надання київського воєводства), 570, 571¹, 573², 574-575 (відповідь Хмельницькому), 576² (лист Радзивіла), 577, 580, 584

(IX-2) 615, 657 (лист від Хмельницького), 698, 702, 774, 832-833 (лист до Олексича), 834, 873 (королівський наказ наступати на

Поділля), 876-878 (наступ на Поділля), 879-882 (поразка під Уманню), 884-885 (прихильник жорсткої політики щодо козаків), 887 (реляція від посла з Криму), 889, 890, 891², 892 (лист від хана про ставлення до козаків), 894 (застереження Георгіци щодо обіцянок Порти й Криму), 898, 913, 914, 915 (обіцянка королем коронної великої булави), 946, 949¹, 959³, 972³, 1014 (наступ на Поділля), 1015³, 1016, 1018 (пропозиція короля припинити похід), 1019-1020 (реляція королеві з-над Бугу), 1025, 1031, 1033, 1036^{*} (універсали до населення Поділля), 1039 (різня в Демківці), 1040 (переговори з ханом), 1041-1043^{*} (облога Умані), 1044², 1045^{*} (битва на Дрижиполі), 1047, 1049, 1052, 1054-1056, 1057 (реляція Тишкевича), 1059¹ (лист до Корицінського), 1063 (лист від Георгіци про турецько-козацькі відносини), 1069, 1070, 1090 (безрезультатне прохання до хана про допомогу), 1093 (сеймова комісія у козацькій справі), 1104, 1108 (оборона від шведів), 1109, 1114 (втрата замку в Підгайцях), 1115 (поразка під Городком), 1140 (лист від хана), 1160 (пропозиції Ракоція), 1161, 1163-1164 (прохання до Хмельницького про допомогу проти шведів), 1172, 1181, 1191, 1199, 1209, 1359⁵ (розгром Ждановичем під

- Замостям), 1378, 1387 (повідомлення від львівського магістрату про приїзд Томковича), 1388-1389 (приготування до оборони проти Ракоція), 1392 (погром під Замостям), 1398 (тактика маневрів), 1407, 1447, 1458 (переслідування Ракоцієвого війська), 1462-1463 (посилення війська Чарнецького), 1465, 1546, 1550
(**X**) 288, 305 (лист від Виговського), 308, 311, 312, 315 (лист до Виговського), 380 (листування з Євлашевським після підписання Гадяцької угоди)
його син (**IX-2**) 698
- Потоцький Станіслав, помилк., див. Потоцький Стефан, син Миколая Потоцького
- Потоцький Станіслав, польський діяч кінця XVIII - початку XIX ст. (**V**) 623
- Потоцький Стефан, брацлавський воєвода (**V**) 340⁷
- Потоцький Стефан, польський магнат, зять Єремії Могили (**VI**) 327, 343, 344
- Потоцький Стефан (помилк., Станіслав), син Миколая Потоцького, деражинський староста (**VI**) 286
(**VIII-2**) 166, 179, 183, 186, 187
(**IX-1**) 116
- Потоцький Якуб, брацлавський воєвода (**V**) 340⁷
- Потоцький Ян (**IX-2**) 1115 (козацький полон під Городком), 1118, 1138 (звільнення татарами під Озерною), 1143, 1145, 1149⁵, 1192, 1210 (переговори з Лопухіним про долю брата Павла)
- Потоцький Ян (**VI**) 450, 625
- Потоцький Ян, брацлавський воєвода (**V**) 340⁷
- Потоцький Ян, кам'янецький староста (**VII**) 224, 226
- Потоцькі, польська шляхетська родина (**V**) 266
(**VI**) 250, 265, 279, 280, 283, 420, 626
(**VIII-3**) 128
(**IX-1**) 18, 140, 378, 386, 483, 550
(**IX-2**) 877⁴
їхній архів, бібліот. (**VIII-2**) 200
(**IX-1**) 384²
- Потьомкін (Потемкин), стольник (**IX-2**) 1126 (спустошення Польщі), 1129 (облога Любліна), 1161 (повідомлення цареві про здобуття Любліна і підданство Тишкевича), 1206
- Похилевич Л., вч. (**II**) 271⁵, 557, 562
(**VIII-2**) 189¹
- Почановський Самійло (Печановський Самійло), київський посол (**X**) 3, 75, 76, 90, 93, 106, 120
- Почапівський, луцький уніатський владика (**VII**) 447, 498, 501
(**VIII-1**) 173, 178, 181, 194, 199
- Почаський Софроній, ректор Києво-Могилянської академії (**VII**) 420, 421
(**VIII-1**) 184
(**VIII-2**) 97
- Почаський Стефан, учень (**VII**) 414
- Пражмовський Альбрехт, королівський секретар (**IX-1**) 10¹, 13¹, 32² (чутки про дип-

- ломатичну активність Хмельницького), 34¹, 173-174 (посольство до Москви), 210, 231
(IX-2) 638 (посол до московського царя), 1189-1190 (просьби до Ракоція про польсько-козацьке посередництво), 1254 (пропозиція польської корони Ракоцію), 1304 (безуспішні переговори в Семигороді), 1529
- Празький Козьма, див. Козьма Празький
- Празький Франтішек, див. Франтішек, празький канонік
- Праї Г. (Pray G.), вч. **(II)** 34¹, 494¹
(III) 132², 533, 534
- Пралич Федір (Прало Федір), козацький посол **(VIII-1)** 118, 162
- Прало Федір, див. Пралич Федір
- Прандоти, шляхтичі **(VI)** 242
- Прахов А., вч. **(III)** 554
- Предилович Прокіп, печерський слуга **(IX-2)** 747¹
- Предслав, дружинник в умові 944 р. **(I)** 424, 445
- Предслава, донька Володимира Святославича **(II)** 9¹
- Предслава, донька Святополка Ізяславича, жінка угорського королевича **(II)** 117
- Предслава, донька Святослава Ярославича **(II)** 333, 334
- Предслава, жінка Коломана **(I)** 223¹
- Предтеча, див. Іван Хреститель
- Прежескул, боярський син **(IX-1)** 480
- Преображенський А., вч. **(VI)** 622¹
- Преслужич Волчко, шляхтич **(VI)** 236
- Пресняков А., вч. **(I)** 392¹, 397¹
- Претвич Бернард (Pretwic Bernardus), барський староста **(V)** 187¹, 188¹, 203
(VI) 207
(VII) 14², 20, 51¹, 54, 55¹, 56, 61, 62-65 (погранична війна з татарами і турками), 80 (козакування), 95 (похід під Очаків 1541 р.), 96-99 (зв'язки з козацтвом), 100, 110-113, 115, 134¹, 177
- Претвич Якуб, син Бернарда, теребовельський староста **(VII)** 177, 178, 183, 184, 188, 189, 207, 233¹, 239, 240, 284³
- Претич, воевода Святослава Ігоровича **(I)** 276
(II) 314
- Прецлавець Дмитро, козацький старшина **(VII)** 385
- Прецлави, шляхтичі **(VI)** 242
- Пречиста Діва, див. Марія, св.
- Пржемислав II Отокар (Отокар Пржемислав II), король **(III)** 67¹, 75, 76, 98
- Прибислав, слуга **(II)** 501
- Прибиславовий Петро, див. Петро, син Прибислава
- Пригода Грицько, селянин **(VI)** 268
- Прислопський Р., вч. **(I)** 216¹
- Присляк Яцко, селянин **(VI)** 267
- Приступа Іван, селянин **(VI)** 268
- Пріап, міф. **(I)** 321²
- Прібрам (Pribram A.F.), вч. **(X)** 317, 328²
- Пріск (Priscus), історик **(I)** 154³, 156³, 157^{1, 2}, 166², 228^{2, 3}
- Проб Марк Аврелій (Марк Аврелій Проб, Probus), римський імператор **(I)** 139
- Пробитий, козацький отаман **(VII)** 247
- Проженський Іван Лупашка **(IX-1)** 445

- Прозоровський, путивльський воевода **(IX-1)** 207², 545
- Прозоровський Д., вч. **(I)** 469¹, 507²
(II) 554
(III) 349², 350¹, 547
- Прокіп, осавул Чернігівської сотні Чернігівського полку **(VIII-3)** 280
- Прокопій, білгородський тисяцький **(III)** 225
- Прокопій Кессарійський (Кессарійський Прокопій, Procopius), візантійський історик **(I)** 78, 100³, 137², 142³, 154³-156¹, 159, 164, 166-168, 170, 172, 173¹, ⁵, 175, 176, 178-180, 194, 195², 252, 272, 276, 306, 308⁸, 310, 312, 316-319, 323, 325, 329, 359, 371, 372, 400, 468⁵, 547, 548
(II) 507
(III) 209
- Прокопович Зосима, чернігівський владика **(IX-2)** 745-746 (присяга цареві), 855¹, ², 858 (похвальне слово цареві), 1164, 1373, 1374⁴
- Прокопович Каленик, реєстровий козак, посол **(VIII-1)** 47, 309, 310, 315
- Прокопович Степан, козацький сотник **(X)** 52
- Прокопович Тимофій, староста Гадяцької волості **(X)** 114, 128, 136, 156, 163, 167, 194, 195, 203
- Прокопович Федір, писар **(X)** 75
- Пронська, див. Федора, сестра Михайла Омельковича
- Пронський, князь **(IV)** 271
(VI) 626
- Пронський, князь, управитель Москви під час відсутності царя на війні під Смоленськом **(IX-2)** 847 (прийом київської депутації)
- Пронський, луцький староста **(V)** 491, 492, 500
- Пронський Андрій, черкаський староста **(VII)** 97, 112
- Пронський О., князь, власник Берестечка **(IX-1)** 283¹
- Пронський Семен-Фрідріх (Prunski), київський воєвода **(VII)** 46, 50, 51¹, 63, 64, 95-97, 110¹, 563²
- Пронські, князі **(V)** 30, 32¹
(VI) 598
(VII) 99
(IX-1) 283
- Прончищев Афанасій Осипович, московський посол **(IX-1)** 393², 401, 405, 407
(IX-2) 645, 1537
- Проскура Федір Суцанський (Суцанський Федір Проскура), київський земський писар, депутат на сейм **(VII)** 403, 422
(VIII-1) 85, 89, 90, 93
(VIII-2) 115²
- Проскуренко Андрій, козак, племінник Хмельницького або Томиленка **(IX-2)** 680
- Проскури, шляхтичі **(VI)** 280
- Проскурчата-Княгиницькі, див. Княгиницькі-Проскурчата
- Протас, селянин **(VI)** 269
- Протасевич Валеріан, віленський біскуп **(IV)** 262², 377¹, 382, 493
(VI) 446
- Протасій, св. **(III)** 15
- Протасій, фундатор вівтаря **(III)** 506
- Протасович Є., шляхтич **(X)** 302
- Протасович Іона, туровський єпископ **(V)** 416

- Протасьєв Петро, московський посол **(IX-1)** 19¹, 76¹, 80, 85⁴, 86², 88³ (реляція про число козаків у молдавській кампанії 1650 р.), 89², 90, 91, 99, 100 (свідчення про дипломатичне листування Хмельницького з Потоцьким), 110-112 (переговори з гетьманом), 111-112 (справа Акундинова), 113, 115, 117, 126³, 128¹, 207
(IX-2) 870, 911-912 (відправлення козаків на роздачу жалування), 913 (інструкції щодо переговорів з Виговським), 922³, 924-927 (спроби роздачі царського золота й одержання реєстру козацьких полків)
- Протоген, його декрет **(I)** 104, 110, 120, 123⁵, 137, 138¹-140
- Протоконеський Арістей, див. Арістей Протоконеський
- Протопопов С., вч. **(III)** 477
- Прохаска А. (Prochaska A.), вч. **(III)** 114², 122¹, 123¹, 125⁵, 130², 134¹, 137¹, 139¹, 525, 527-529, 532, 533
(IV) 27^{1, 2}, 29¹, 35², 43¹, 90¹, 96¹, 101¹, 102^{1, 4}, 103¹, 122², 144², 148¹, 149¹, 153¹, 154²⁻⁴, 155¹, 171¹, 172¹, 174², 191¹, 197¹, 203⁴, 228¹, 237¹, 239², 241¹, 307¹, 329¹, 425, 427, 434, 435, 437, 438, 440², 444, 448, 449, 457, 463-465, 468-470, 473-477, 481, 490
(V) 39¹, 40¹, 79², 82¹, 83¹, 84¹, 85¹, 104^{1, 4, 8}, 105³, 163¹, 319^{1, 2}, 320², 403¹, 438¹, 444¹, 447¹, 510¹, 511^{2, 3}, 513², 516¹, 555³, 562², 565³, 570², 571¹, 572¹, 592⁵, 626, 632, 635-637, 639, 642, 656, 660
(VI) 42², 611
(VII) 583
- Прохнач Опанас, шляхтич **(VI)** 281
- Проخور, дружинник **(III)** 307
- Проخور, казанський архімандрит **(IX-2)** 739 (участь у Переяславській раді), 741 (приведення до присяги гетьмана і старшини), 767, 770, 784
- Проخور, козак **(IX-2)** 687
- Проخور, печерський монах, св. **(II)** 108
- Прохоров В., вч. **(I)** 310¹
- Прохоров Іван, путивльський піп **(IX-1)** 76
- Прохоров Петро, білгородець **(IX-1)** 204¹
- Процевята, селянин **(VI)** 267
- Процик, селянин **(VI)** 267⁵
- Процик Ілько, отаман **(VI)** 261
- Процович Михайло, шляхтич **(VI)** 236
- Процовкин Опанас, хорунжий Війська Запорізького **(VIII-3)** 274
- Процуня Опанас, козацький посол до хана **(X)** 84
- Пруденцій Галіндо, див. Галіндо Пруденцій
- Прусиновські, шляхтичі **(VI)** 277
- Прусиновський, ротмістр **(IX-2)** 1038¹
- Псевдокалістен, див. Калістен псевдо-
- Псевдомаврикій, див. Маврикій, візантійський хроніст
- Псевдохилвудій, див. Хилвудій, ант-самозванець
- Псель, візантійський історик XI ст. **(I)** 496¹, 500³, 574
(II) 34², 35, 66¹, 559

Петроський Миколай (Пшерозький Миколай), шляхтич **(VI)** 236

Пстручі, боярська родина **(V)** 409, 410⁺
(VII) 570

Пташицький С. (Ptaszycy S.), вч. **(IV)** 425, 444, 459, 479
(V) 342³, 625, 628
(VI) 220⁶, 356¹, 357¹, 439², 511¹, 512³

Птолемей (Ptolemaeus, Ptolamäus, Ptolemy), античний географ **(I)** 70-75¹, 78, 117-119, 124, 125¹, 129-133⁴, 138², 139², 141¹, 142³, 154, 158³, 163¹, 443, 544

Пугачі, шляхтичі **(VI)** 242

Пуд, комес **(II)** 494

Пузилевич Станіслав, королівський дворянин **(IX-2)** 906, 907

Пузина Атаназій, луцький владика **(VIII-3)** 83

Пузина Олександр, волинський шляхтич, луцький владика **(VIII-1)** 96, 170¹, 172, 178-181, 189, 199
(VIII-2) 85, 90², 112, 130

Пузина Юрій, волинський шляхтич **(VIII-1)** 170¹

Пузини, князі **(VI)** 598

Пуласький К. (Pułaski K.), вч. **(I)** 43¹, 47¹, 50²
(IV) 202³, 264^{1, 3}, 287², 307¹, 319², 320⁴, 321³, 322², 323¹, 325², 326², 327³, 330^{1, 2}, 333^{1, 5}, 334², 336¹, 337³, 458, 459, 461¹, 484-486, 488
(VI) 242², 603
(VII) 11², 21³, 22², 23¹, 24^{2, 3, 7}, 25⁵, 26¹, 28³, 58¹, 59⁴, 79¹, 83¹, 84², 86², 107², 563, 570
(VIII-1) 88², 202^{4, 10}, 203⁵, 210⁴, 321

Пуле де- **(VIII-2)** 199

Пульський Ф. (Pulszky F.), вч. **(I)** 48^{1, 2}

Пункович Данило, козацький посол **(VIII-1)** 284

Путивлець, див. Мурка, донський отаман

Путивлець, козак **(VIII-2)** 54²

Путивлець Василько, білоцерківський сотник **(VIII-1)** 316⁶

Путивлець Йосиф, козацький полковник **(VII)** 339, 377, 488

Путник Михайло, співак у козацькому списку **(VIII-2)** 75¹

Путувер (Бутумер, Лютувер, Lutuverus, Pucuwerus, Putuwerus, Utinuerus), литовський князь, батько Гедиміна **(IV)** 13, 16¹

Путята, тисяцький Володимира Святославича **(I)** 516
(II) 108
(III) 307

Путятин Дмитро, київський воєвода **(I)** 217
(IV) 268, 336
(VI) 307, 308
(VII) 85, 90, 98
його батьки **(VI)** 307

Пуфендорф Самуель (Pufendorf Samuel), історик XVII ст. **(VIII-2)** 206
(IX-2) 1131, 1330, 1331, 1392, 1393, 1398^{3, 5}, 1399^{1, 2}, 1408, 1409³, 1456

Пух Федір (можл., Пухович Федір), козацький посол на сейм **(VIII-1)** 34, 143

Пухальський Станіслав, берестейський міщанин **(VI)** 274

Пухович Федір, можл., див. Пух Федір

Пушка, шляхтич **(VII)** 16¹

Пушкар Кирило (Пушкаренко Кирило; див. також Пушкар Мартин - його син), син Мартина Пушकारя (X) 211

Пушкар Мартин (Пушкаренко Мартин), полтавський полковник (VIII-3) 255 (свідчення про посольство донців до гетьмана), 256 (приготування до походу на московські пограничні городи), 257, 279

(IX-1) 198 (наступ під Вінницею), 203², 204¹, 217, 236, 242 (переслідування війська Калиновського), 309 (повернення з-під Берестечка з десятима хоругвами), 418, 421, 426, 497 (лист до вольнівського воєводи), 501, 505, 567

(IX-2) 695, 734 (участь у Переяславській раді), 1017 (оборона Брацлава), 1019, 1043-1044² (оборона Охматова), 1166, 1213 (наказ гетьмана охороняти край від татар), 1372 (претендент на гетьманство), 1482, 1523

(X) 52, 59, 62-63 (свідчення вірності царю), 82, 101, 105, 110, 124, 127, 128¹, 129 (союзник запорожців), 130-131 (лист до Стринжі), 134, 136-137 (відбиття першого наступу на Полтаву), 138-139 (неприбуття на Переяславську раду), 140 (посольство до царя), 141-143¹, 146-147 (лист царя від 6 березня 1658 р.), 148-159, 162, 163, 164-165 (посольство Іскри до царя), 167, 169-172 (місія Байбакова), 174-176, 185-189 (друге посольство Іскри до

Москви), 190-194, 196, 197, 200-203, 206-209, 210-212 (прохання про допомогу з Москви), 213, 214-217 (розмови з Алфімовим), 218-219 (лист Виговського), 220³-221 (лист до царя), 223, 225-228, 229-234 (бої під Полтавою), 235-238 (поразка), 239, 241, 244-247, 251, 253, 256-258, 262, 265, 270, 272-274, 279, 308, 311, 316, 328

його син (X) 202, 212, 236

Пушкаренко Кирило, див. Пушкар Кирило

Пушкаренко Мартин, див. Пушкар Мартин

Пушкін Григорій Гаврилович, московський посол (IX-1) 13, 37¹, 45, 52, 121, 501, 545

(IX-2) 909, 1161, 1537

Пушкін Юрій Гаврилович, московський посол до Варшави (VIII-3) 244¹

Пушкіни, московські послы (IX-1) 16¹, 17¹, 34, 40, 43, 207, 209, 212, 218, 219¹

(IX-2) 636, 645

Пуща, селянка (VI) 268

Пфенінг, маріенбурзький староста (VIII-1) 203¹

Пчілка Олена, українська письменниця (VIII-2) 126³

Пшездзецький О. (Przezdziecki A.), вч. (I) 208^{2,6}, 225³

(II) 375⁷

(III) 521

(IV) 214², 327¹, 426, 476

(V) 247¹⁻³, 248², 249², 251¹, 252¹, 260², 637

(VI) 45², 136¹, 631

(VII) 36¹, 150¹, 547¹

(VIII-2) 46⁴

Пшездзєцькі, їхня бібліот. (IV) 83², 188², 476
 (V) 248³, 637, 648
 (VI) 131¹

Пшерозький Миколай, див. Пстро-
 ський Миколай

Пшесмицькі, шляхтичі (VI) 277

Пшиленцький С., вч. (VIII-1) 320
 (VIII-2) 20⁴
 (IX-1) 384²
 його збірка (VIII-2) 139²

Пшіємський, начальник артилерії
 (IX-1) 260, 358, 359, 437, 438

Пшіємський, польний писар, брат
 начальника артилерії (IX-1)
 259, 260, 327¹, 340, 341

Пшонка Якуб (Pszonka J.), мемуа-
 рист (VII) 207³, 238

Пясецький, біскуп (VI) 97

Пясецький, козацький писар (IX-1)
 156

Пясецький (Пісоніські), польський
 магнат, турецький полоня-
 ник (VII) 126

Пясецький Павло (Piasecius, Piases-
 ki), королівський повірник,
 єпископ, історик XVII ст.
 (VII) 157, 224¹, 308, 354²,
 356², 357^{1,3}, 359², 376¹, 472⁴,
 564, 577¹, 578, 583
 (VIII-1) 32¹, 100^{1,2}, 105, 112¹,
 151, 168², 179¹, 207^{1,3}, 208¹,
 209², 272, 276, 286², 289, 320
 (VIII-2) 7, 87, 101
 (IX-2) 1545

Пясецький Ремігій, регент коронної
 канцелярії (IX-2) 1544

Пясецькі, шляхтичі (VI) 250

Пясочинська (Пісочинська), шлях-
 тьянка (IX-1) 387

Пясочинський (Пясочинський), ав-
 тор посольських реляцій
 (VII) 181⁴, 321, 322¹

Пясочинський (Пісочинський),
 шляхтич (V) 264²

Пясочинський Казимир, уланівсь-
 кий староста (IX-1) 19¹, 178¹,
 182, 459¹, 551

Пясочинський Олександр, уланівсь-
 кий, новгород-сіверський
 староста, кам'янецький,
 пізн. київський каштелян (V)
 339²
 (VI) 288
 (VIII-1) 70¹, 100, 117¹, 121⁴,
 201, 203

Пясочинський Ян (Пясочинський
 Ян), шляхтич, новгород-
 сіверський хорунжий, рот-
 містр коронного війська
 (IX-2) 1046¹ (відомості про
 битву на Дрижиполі), 1070-
 1071 (вигнання козаками до
 Москви), 1075 (заступницт-
 во Тишкевича), 1191 (геть-
 манський універсал на звіль-
 нення)

Пясочинські (Пісочинські), шлях-
 тичі (VI) 283

Пясти (Piasty), польська правляча
 династія (I) 212¹, 489³, 557
 (II) 23¹, 367¹, 555, 575
 (III) 128, 505, 520, 522
 (IV) 104, 107¹, 444, 472, 512
 (V) 651

Пятокрут С., майор московської
 служби (IX-2) 1201

Пьотровська, шляхтянка (IX-1)
 306¹, 307¹

Р

- Раав, біблійн. **(IX-1)** 123
- Раверій (Reverius Iacobus), торго-
вель **(II)** 273⁴
- Раверс, картограф **(VI)** 33¹
- Равіта-Гавронський Ф. (Гавронський Ф., Гавронський Ф., Гавронський-Равіта Ф., Gawroński F., Rawita-Gawroński F.), вч. **(VI)** 604
(VIII-2) 134¹, 166¹, 178², 197, 222, 223
(VIII-3) 20¹, 67⁴, 75³, 79², 273¹
(IX-1) 375¹, 438¹, 441², 495¹, 496³
(IX-2) 667², 715³, 871¹, 877⁴, 910⁴, 1147, 1487
- Равищкі, шляхтичі **(VI)** 277
- Рагозін Дмитро, стряпчий **(X)** 3, 79-87, 99³, 104, 289²
- Радакова О. (Радакова О.), вч. **(VI)** 386²
- Радамант, міф., підземний суддя **(IX-2)** 1478
- Радзейовська-Казановська, див. Казановська-Радзейовська
- Радзейовський, мазовецький шляхтич, батько Єроніма Радзейовського **(IX-1)** 403
- Радзейовський Єронім, коронний підканцлер, емігрант до Швеції **(VIII-2)** 146, 204
(IX-1) 154, 155-156 (посланці до Хмельницького), 159², 172, 179¹-180 (реляція Калиновського), 191, 193¹ (ворожнеча між польськими гетьманами), 194 (реляції Калиновського), 202-203 (лист київського митрополита), 258, 372, 394, 403-404 (боротьба з королем), 406

(виїзд за кордон), 407, 440, 449²-450 (перехоплення листів до козаків), 454-455 (лист до Хмельницького та Виговського), 567

(IX-2) 915-917 (послання від гетьмана), 1078-1080 (відправлення до Хмельницького Калугера), 1098, 1109, 1110 (лист від Золотаренка), 1111 (відмова від козацької допомоги), 1122, 1125, 1130-1132 (посередництво у козацько-шведських відносинах), 1163 (посольство до гетьмана), 1170, 1171 (лист від Ожги), 1178-1179 (переписка з гетьманом і Виговським), 1180, 1181 (донесення Карлу Густаву про посольство Калугера), 1194, 1195⁴, 1200, 1231 (чутки про ворожнечу між гетьманом і Богуном), 1278 (звинувачення Карлом у погіршенні відносин між шведами і козаками), 1279¹ (лист від гетьмана), 1281 (намова гетьмана триматися шведського короля), 1281-1282 (переговори Калугера зі шведами), 1283-1284 (інтриги й арешт), 1288, 1338-1339 (розмови з Лізолею), 1396 (причини арешту)

його жінка, див. Казановська-Радзейовська

його донька **(IX-2)** 915

Радзивіл, жмудський староста **(IX-1)** 346⁴, 360

Радзивіл, князь **(V)** 213, 500

Радзивіл, князь **(VII)** 116, 122, 209, 237², 284, 336¹

Радзивіл, маршалок **(VIII-1)** 147

Радзивіл, маршалок, князь (IV) 243, 247, 309

Радзивіл Альбрехт (Radziwiłł Albrecht), литовський канцлер (VIII-1) 127, 149¹, 150, 151, 161², 162, 167³, 172, 178, 180, 190², 191⁵, 192 (посередник між уніатами і православними на сеймі 1635 р.), 205², 208⁴, 209², 213³-222, 224, 225, 229³, 232¹, 289¹, 320

(VIII-2) 12³, 13², 14, 15¹, 16¹, 17², 3³, 5⁵, 25⁴, 31, 50¹, 143², 183³, 184, 195, 200

(VIII-3) 15, 23², 25³, 68³, 69 (непідготовленість поляків до битви під Пилявцями), 107 (паніка у Варшаві), 114⁴, 209, 259², 260¹, 262², 281², 282-283 (український сейм у Києві)

(IX-1) 37², 46, 132⁶, 146, 183, 184, 195¹, 254, 259¹, 262¹, 264¹, 278⁸, 282¹, 406 (справа двох Радзивілів на сеймі), 432⁵, 442, 461, 463, 477, 480⁴, 489-490 (сенаторська нарада в Гродно), 491¹, 495, 496, 503-505 (сейм у Бересті навесні 1653 р.), 507, 509

(IX-2) 674², 675⁵, 712 (обурення умовами замирення з татарами під Жванцем), 714, 715, 773 (чутки про Переяславську умову), 872 (свідчення про секретну нараду у короля), 885, 915³, 1093, 1519, 1521

Радзивіл Богуслав, конюший Великого князівства Литовського (VIII-3) 238 (надання королем Барського старства) (IX-1) 283, 598²

(IX-2) 672², 949-950 (листи до гетьмана і Виговського), 1108 (визнання влади шведів), 1160, 1169 (бажання перейти під протекцію гетьмана), 1269 (посольство Стефановича до гетьмана), 1271-1272 (прохання про козацький протекторат над Слуцьком), 1286 (турботи шведського короля перед козаками), 1313, 1321 (пропозиції Ракоція щодо удільного князівства на Підляшші), 1359⁵ (військові дії проти Польщі), 1381, 1426

Радзивіл Криштоф (Radziwiłł Kr.), віленський воєвода, литовський канцлер (VI) 290, 446, 480, 594

(VII) 488, 512¹, 522, 526

(VIII-1) 23, 57, 89², 90¹, 126, 147, 152-154, 161, 163, 164, 205², 215

його жінки, див. Острозька Катерина, пізн. Острозька Гальшка

його брати (VI) 446

Радзивіл Миколай (Радзивіл Чорний, Чорний Радзивіл, Radziwiłł Czarny), віленський воєвода (IV) 355, 358, 363², 368, 370-373, 376, 386 (VI) 423, 446, 627

його сини (VI) 446

Радзивіл Миколай (Радзивіл Рудий), віленський воєвода (VI) 423

Радзивіл Миколай, віленський воєвода (V) 31, 352

його жінка (вдова), діти (V) 31

Радзивіл Миколай (Радзивіл Сирітка, Сирітка), литовський князь (IV) 415²

(V) 606
 його кузен (IV) 415²
 Радзивіл Миколай, князь (VII) 325⁵
 Радзивіл Миколай, князь (VIII-2)
 198
 Радзивіл Миколай Юрієвич, литовський князь (IV) 386, 390, 391, 403³, 405
 Радзивіл Миколай-Криштоф, надворний маршалок (IV) 418²
 Радзивіл Михайло (X) 332
 Радзивіл Михайло, князь (IV) 346¹
 Радзивіл Остикович, троцький воевода (V) 169²
 Радзивіл Рудий, див. Радзивіл Миколай
 Радзивіл Сирітка, див. Радзивіл Миколай
 Радзивіл Чорний, див. Радзивіл Миколай
 Радзивіл Юрій, віленський каштелян (V) 31, 34
 Радзивіл Януш (Radziwiłł Janusz), литовський гетьман, віленський воевода, син Криштофа Радзивіла і Катерини Острозької (VI) 480, 576, 594, 627
 (VII) 380², 386
 (VIII-2) 21, 162¹, 202
 (VIII-3) 103-104 (зв'язки з Юрієм I Ракоцієм), 109 (вимушена підтримка Яна Казимира на елекції), 130, 138, 139, 144, 147-148 (репресії проти козацьких залог), 163 (замирення з козаками), 174 (обмін посольствами з козаками), 180 (розгортання військ), 184-185 (наказ короля про наступ на Київ і неможливість його виконати), 193, 209, 217¹, 241 (прихильність молдавського гос-

подаря), 252, 259-260 (боротьба на сеймі)
 (IX-1) 13, 37¹, 77, 87, 94 (плани Хмельницького щодо Литви), 129, 145³, 148, 154, 156 (образу Хмельницького), 159, 166 (відносини з Ракоцієм), 169⁴, 177, 178, 203², 205, 213-214 (посол до Хмельницького), 218, 219, 221 (політика нейтралітету козаків), 222-223 (позиція Литви щодо козаків), 224-225 (прип'ятський фронт), 227-228 (козацьке посольство), 235⁶, 244, 252, 257, 262³, 271, 309, 312, 314, 318¹, 321-322 (погром козацького війська Небаби), 323^{1, 2} (литовське військо під Черніговом), 324², 325, 326 (плани Радзивіла), 327-331 (захоплення Києва), 332, 333 (знищення міста), 334 (блокада литовського війська), 336, 338-340 (плани об'єднання з коронним військом), 347-348 (об'єднання з польським військом), 349, 351, 354, 356, 357-359 (бої під Білою Церквою), 362, 363 (сварка з Хмельницьким), 364, 366, 368-369 (безвихідне становище польсько-литовського війська), 372, 392, 404, 405 (лист Хмельницького), 406, 413, 428-429 (передбачувані наслідки волоського плану Хмельницького), 433⁴, 434, 441², 464-465 (посередництво між козаками і поляками), 466 (претензії до Хмельницького), 469, 472, 473, 474, 482, 483-484 (по-

літичні комбінації після одруження Хмельниченка з Лупулівною), 488², 489-490 (прихильник порозуміння з козаками), 491, 499, 502 (поголки про стосунки з Хмельницьким), 503-504 (сейм у Бересті навесні 1653 р.), 507, 508, 522, 523, 531, 547, 549 (посольство до Хмельницького), 562, 563, 565 (переговори з козаками), 568, 570, 576 (опозиція до короля в козацькій справі), 597, 598 (роздратування з приводу фіналу сучавської кампанії)

(IX-2) 614 (поради гетьманові замиритися з поляками), 628 (військова допомога полякам), 638, 644, 672, 688, 690, 692, 770-771 (листи від Павші про Переяславську умову), 781 (вісті канцлеру про присягу Хмельницького цареві), 829-832 (агітаційні листи по Україні), 835-837, 839, 841, 850, 855 (пошланець від київського митрополита), 856, 870, 872, 873-875 (спроба наступу на Сіверщині), 885-887 (спроби порозуміння з Хмельницьким), 890, 904-905 (антикоролівські плани у спілці з Ракоцієм), 913, 915 (обіцянка королем литовської великої булави), 921, 927, 931, 937 (поразки в боях на Дніпрі), 940, 943, 945¹, 946 ("прелестна" грамота, передана Виговським цареві), 949 (погром під Шепеловичами), 949-952 (посольство до Хмельницького з Ждано-

вичем), 961, 972², 1026 (намір іти з королем під Смоленськ), 1051³, 1056-1057 (лист від Тишкевича), 1081 (приступ під Могилів), 1083-1084 (листи до Золотаренка і Филімоновича), 1085-1087, 1093 (сеймова комісія у козацькій справі), 1096, 1108 (визнання влади шведів), 1153, 1155, 1184 (самогубство), 1205, 1242 (переговори з Лихарьовим), 1262 (лист до Нечая), 1269, 1272, 1352, 1494, 1518, 1520

його жінка, див. Радзивілова Гелена

Радзивіли, литовська князівська родина **(IV)** 346

(V) 30, 31, 33, 35, 492

(VI) 277, 423, 448, 450

(VIII-3) 147

(IX-1) 221², 406, 429, 473, 474, 483, 503-505, 507, 508, 530

(IX-2) 769¹, 1054⁵, 1269, 1271, 1272

їхній архів **(IV)** 479

(VII) 170^{1, 3}, 205^{1, 3}, 212⁴, 213^{1, 4, 5, 7}, 216², 219¹, 233³, 237⁴, 243², 323¹, 374²

Радзивілів Степан, див. Радзивілів Степан

Радзивілівна Барбара, польська королева, жінка Сигізмунда II Августа **(IV)** 352, 353

(VI) 357

Радзивілова Гелена (Лупулівна Гелена), жінка Януша Радзивіла, донька Василя Лупула **(IX-1)** 94, 322

(IX-2) 1269, 1272, 1352

Радзімінський-Люба З., див. Люба-Радзімінський З.

- Радзівінський, історик початку XIX ст. (VIII-2) 221
- Радзівінські, шляхтичі (VI) 279
- Радивилів Степан (Радзивілів Степан), гадацький козак (IX-1) 587, 591¹, 596, 597¹ (IX-2) 664-665 (повідомлення про загибель Хмельничка), 680, 681¹
- Радивевські, шляхтичі (V) 97
- Радилівські, див. Радилівські
- Радило, вишгородський тисяцький (III) 234¹
- Радилівський Богдан, шляхтич (VI) 244
- Радилівський Степан, шляхтич (VI) 244
- Радилівські (Радилівські), шляхтичі (VI) 240, 246 (VIII-1) 182³
- Радим, брат Вятки, родоначальник радимичів (I) 171, 172
- Радієвські, шляхтичі (VI) 253
- Радкевич Іван (Родкевич Іван), козацький депутат до короля (VII) 249, 251
- Радкевич Федір, священник, посол Хмельницького до Львова (VIII-3) 89, 92
- Радлінський, служебник Конєпольського, державець Крилова (VIII-2) 161
- Радлінський Адам, посол (IX-2) 1335¹
- Радлов В. (Radloff W.), вч. (I) 58¹, 160⁶ (VII) 76²
- Радомський, шляхтич (IV) 405²
- Радощкий Мартин, щімецький ректор, сільський учитель, полковник Наперського (IX-1) 268, 269
- Радощовський, київський біскуп (VII) 404
- Радченко З., вч. (V) 393¹ (VI) 343¹
- Раєцький Кр., польський жовнір (VIII-2) 189²
- Разведенков-Мельников С., див. Мельников-Разведенков С.
- Разумовський Д. (Розумовський Д.), вч. (III) 556 (VI) 622
- Райнальд (Raynaldus), хроніст (III) 122², 527, 533, 534 (V) 527²
- Райнберн, єпископ, духовник доньки Болеслава I Хороброго (I) 494
- Райске І. (Reiske I.), вч. (I) 454¹
- Райський, міщанин (V) 607
- Райтаровський, польський жовнір (IX-1) 360
- Райтко з Покутинця (V) 95
- Райфенкугель К. (Reifenkugel K.), вч. (III) 299⁵, 529, 542 (V) 430⁴, 431³ (IV) 433, 436
- Раковецький І.-Б., вч. (III) 548
- Ракоції, семигородська князівська родина (VIII-3) 102, 139, 147 (IX-1) 70, 77, 83, 217, 252, 484, 506, 510, 527³
- Ракоцій Сигізмунд, семигородський князь, брат Юрія II Ракоція (VIII-3) 102-104 (участь в елекційній боротьбі), 105 (підтримка від Хмельницького), 108-109 (втрата шансів на корону), 112¹ (IX-1) 32², 44, 206, 217, 250, 252, 263¹, 510 (IX-2) 1314
- Ракоцій Юрій I (Rákóczy György), семигородський князь (VIII-2) 10, 12, 20, 146⁷ (VIII-3) 102-105 (участь в елекційній боротьбі), 136

(IX-1) 483, 506, 510, 522

його жінка, див. мати Юрія II Ракоція

Ракоцій Юрій II, семигородський князь **(VIII-2)** 211

(VIII-3) 103, 105, 113, 135-136 (посольство до Хмельницького), 138 (наміри підтримати Хмельницького), 139, 140, 147, 157, 160, 163, 165, 174-176, 177¹, 181, 184, 240 (посольство від гетьмана), 241

(IX-1) 32, 33^{*} (посол у Хмельницького), 38, 42^{*}, 44 (посольство Хмельницького), 45^{*}, 49, 53, 63 (обіцянка допомоги Хмельницькому), 83 (інформація про молдавську кампанію), 84, 89², 94, 95^{*}, 98 (лист Хмельницького від 16 вересня 1650 р.), 99, 105, 109, 126, 128 (посольство Уйлакі), 129, 130, 132, 138, 140¹, 141^{1, 2}, 142-144, 165, 166 (відносини з Радзивілом), 168 (відносини з Вишневецьким), 171, 204-206, 217, 223, 234, 235, 237, 249, 250-251 (чутки про допомогу козакам), 252 (посольство Геча), 252-254 (претензії на польську корону), 255, 259, 263, 267, 269, 278^{*}, 285¹ (фальшиві посланці до Хмельницького), 307¹, 316 (реляція до Порти про Берестецьку битву), 320, 364, 398, 404, 405, 429, 430, 451, 455, 459^{*}, 468, 476 (відновлення стосунків з козаками), 483, 484, 485, 487, 498-499 (його посольство до Хмельницького у лютому-березні 1653 р.),

503, 506-507 (розрив з Лупулом), 508, 510-512, 514, 515, 517-523 (молдавська міжусобиця), 526², 527⁵, 528-530, 531 (надія Польщі на союз із придунайською конфедерацією), 533 (подвійна дипломатія з Польщею і Туреччиною), 534, 535, 539, 541, 543, 546, 558, 568, 570, 571¹, 572^{*}, 573, 574, 576, 577-578 (союз із Польщею), 579 (розрив з козаками), 580, 582, 584, 590 (посли до польського обозу), 591, 593, 594

(IX-2) 628 (союзник короля), 632¹ (реляція про козацьке посольство у Стамбулі), 639, 650, 651, 654 (лист до короля), 666, 670, 675 (військова допомога королю), 677, 735, 778 (листи до гетьмана про відновлення відносин), 779 (тиск короля), 780¹, 808, 892, 894 (донесення королю про наслідки посольства до Порти), 896 (підкуп хана), 900-902, 903 (підтримка політики Стефана), 904-905 (антикоролівські плани з Радзивілом), 915, 928 (донесення з Царгорода), 943-945, 950, 952 (інтриги проти Лупула в Царгороді), 956 (посольство від Хмельницького), 959, 966, 1014, 1021, 1023, 1029, 1030^{*}, 1054 (реляція Лянцкоронського), 1062 (пропозиція Хмельницького про союз), 1063, 1074-1076 (посольство Луца до козаків), 1077, 1083, 1084, 1086, 1095, 1098, 1104 (вісті від Стефана

про наступ козаків), 1105 (лист від Виговського з-під Кам'яця), 1106-1107 (донесення Бороша з переговорів у Торговищах), 1114², 1145-1147 (лист від Георгіци про події під Озерною), 1160 (претендент на польську корону), 1163², 1166, 1169, 1180-1182, 1183 (пошуки шляхів зближення з козаками), 1184-1185 (посольство Луца до козаків), 1186-1187 (переговори з Калугером), 1188, 1189 (подвійна політика), 1190 (відмова Пражмовському в посередництві між поляками і козаками), 1191 (лист від Вельопольського), 1208, 1211, 1213, 1217, 1218, 1220 (політика українського уряду), 1232, 1233-1234 (прохання поляків військової допомоги з обіцянками престолу), 1237 (відомості гетьманові про польські пропозиції), 1241-1243 (антикозацькі інтриги поляків), 1247 (посольство від гетьмана), 1252 (порозуміння з козаками у протипольській політиці), 1253, 1254 (посольство Пражмовського), 1255 (укладання союзу зі шведами), 1257, 1269³, 1270 (заприсяження союзу з козаками), 1274, 1277, 1278, 1281 (новини шведам про козацьку допомогу), 1282-1283 (козацькі домагання), 1288 (територіальні обіцянки шведів), 1289 (питання Західної України), 1295, 1296, 1297-1300 (інструкції послові до козаків Шебеші), 1301-

1302 (переговори з гетьманом), 1303 (неузгодженість у пунктах присяги), 1303-1304 (поради Стефана підтримувати мир з козаками), 1304-1305 (пропозиції Карла Густава щодо взаємин з козаками), 1305-1306 (проекти розділу Польщі), 1306-1307 (переговори з козацькими послами), 1308 (договір з козаками), 1309 (зверхнє ставлення до козаків), 1311 (звіт Уйлакі про посольство), 1312 (посольство Хорвата до козаків з вимогою виступу на Польщу), 1313 (підписання договору зі шведами), 1313-1314 (рішення про виступ проти Польщі), 1314-1315 (похід зі шведами і козаками на Польщу), 1316, 1318 (виступ Ждановича), 1319 (відмова Георгіци і Щербана в допомозі), 1320-1321 (переговори з козацькими послами і Волковим), 1322 (асекюрація Хмельницькому), 1323 (листи до матері з відомостями про військові дії в Галичині), 1324-1326, 1328, 1330, 1331 (лист від гетьмана), 1332-1337, 1339-1342, 1345, 1346, 1348-1351, 1353, 1354-1355 (посольство до султана), 1356, 1357, 1359, 1360 (невдача у боротьбі за корону), 1361 (намір гетьмана відкликати військо), 1364, 1365 (вісті про хворобу гетьмана), 1366, 1367, 1377-1380, 1381 (ультимативне послання царя), 1382, 1383, 1384-1385 (переговори з

львівськими міщанами), 1386, 1387-1388 (операції під Самбором і Перемишлем), 1389 (безплановість кампанії), 1390-1391 (мародерства в Польщі), 1392-1393 (невдоволення Карла Густава), 1394-1396, 1397 (посольство Шебеші до козаків і татар), 1398-1399 (здобуття Любліна і Берестя), 1406 (вихід шведів з кампанії), 1407 (лист до Карла Густава щодо завербованих молдаван і волохів), 1408 (спроби заспокоєння козаків), 1409 (здобуття Варшави і втрата шведського союзника), 1410 (розпачливе становище і відступ до Угорщини), 1411, 1413-1418, 1420-1421 (посольство Шебеші до гетьмана), 1422, 1424-1427, 1429-1431, 1432 (звідомлення Шебеші), 1433¹ (інструкція Шебеші на посольство), 1434-1435 (скарги Ждановича гетьманові), 1436 (умови Велинга у переговорах з козаками), 1437-1439, 1440-1441 (невдоволення гетьмана ходом кампанії), 1442 (доручення для Шебеші пом'якшувати гетьманське невдоволення), 1443, 1444, 1446 (ханські спроби помирити з поляками), 1448 (відхід з Польщі), 1453, 1454, 1455-1456 (прохання до польського короля про мирні переговори), 1457-1458 (марш на Замостя), 1459, 1460 (план обміну війська, розпад союзних формувань), 1461-1462 (пер-

рслідування Чарнецьким), 1463-1464 (відхід козаків з війська), 1465 (капітуляція під Чорним Островом), 1466 (втеча без війська додому), 1467 (запізніла реакція султана), 1468-1470, 1471-1472 (прагнення гетьмана утримати лігу), 1488, 1494, 1496, 1498, 1530, 1546, 1549, 1550 (X) 4, 5-7 (розмови в козацьких колах про його договір з поляками і про погром від татар), 8-10 (переговори його посла Шебеші з Виговським), 9-10 (декларація гетьмана і всього війська в справі Семигороду) 11 (ставлення Виговського до князя), 16, 17, 19, 20 (посольство Желябузького), 24, 32, 58, 59, 68³, 108-109 (поновлення присяги з козаками), 114, 134, 159 (погрози турків), 172, 187, 227

його жінка, див. Баторіївна Софія

його мати (IX-1) 44, 252, 485², 523, 577, 579, 590⁴

(IX-2) 1185, 1313, 1322, 1398⁵, 1465, 1467

його син (IX-2) 1183 (плани щодо польського трону), 1190¹ (релігійні проблеми з наступництвом на трон), 1237 (обіцянки поляків про трон), 1309 (дарунок Юрію Хмельницькому)

(X) 10¹

його племінник (IX-2) 903³

Ракушка, див. Самовидець

Ракушка Роман, див. Ракушка-Романовський Роман

Ракушка-Романовський Роман (ймов., Самовидець), ніжинський сотник, пізн. полковник **(IX-2)** 1264-1265 (переговори з дяками під Ригою у справі білоруської козаччини) **(X)** 150

Рамбо А.-Н. (Рембо А.-Н., Rambaud A.-N.), вч. **(I)** 151¹, 446⁴, 454¹, 455¹, 540, 547 **(II)** 584

Рамм К. (Rhamm K.), вч. **(I)** 272², 354¹, 563

Ранатовський А., ротмістр, посол до козаків **(VIII-1)** 70, 71

Раппапорт Б. (Rapport B.), вч. **(I)** 141³, 144¹, 145³, 146^{2,4}, 147²

Рапсак, біблійн. **(III)** 48² **(VI)** 555

Раставецький Е. (Rastawiecki E., Rostawiecki E.), вч. **(IV)** 503 **(VI)** 118¹, 374³, 375¹, 622

Рася, жидівка **(VIII-2)** 124

Ратибор, київський або переяславський тисяцький **(III)** 225, 304, 305

Ратибор, тмутороканський намісник **(II)** 509¹, 511

Ратомський, остерський староста **(VII)** 323

Ратша, слуга Володимира Васильковича **(III)** 106

Ратша, тивун **(II)** 145, 147, 148 **(III)** 216

Ратшин А., вч. **(V)** 654

Рафаїл, михайлівський чернець **(IX-2)** 853, 855-856 (донос київським вояводам на духовенство), 886², 938

Рафаїл, патріарх **(VIII-1)** 8

Рафал, подільський староста **(IV)** 178¹

Рах Михалевич, боярський син **(II)** 402⁴

Рахнівські, магнати **(VI)** 282

Рахновський, зем'янин **(VI)** 282

Рац Ференц (Сербин Ференц, Трас Ференц), сотник у полку Ждановича **(IX-2)** 1042¹ (участь в обороні Умані), 1311 (одержання наказу про допомогу Ракоцієві), 1319 (виступ на чолі добровольців у похід на Польщу), 1393, 1407 (рішення служити шведському королю), 1410 (обов'язки у війську Ждановича), 1460 (загибель під Равою)

Рац Юрій (Racz de Teovis Georgius), угорський посол **(IX-1)** 498, 522 **(IX-2)** 1190 (посольство до Москви), 1309² (доручення Ракоція вивідувати ставлення Москви до козаків), 1381, 1440

Рачинський Е. (Raczyński E.), вч. **(IV)** 124², 162³, 174¹, 197¹, 200², 201¹, 202³, 217³, 424, 455, 457, 474, 515 **(V)** 623 **(VIII-2)** 204

Рачинські, їхня бібліот. **(IV)** 229⁵ **(VI)** 347¹ **(VII)** 588

Рачкі Ф. (Rački F.), вч. **(I)** 211^{1,3} **(VII)** 198³

Рашид-ед-Дін (Rachid-ed-Din), хроніст **(II)** 251², 583

Реддорфський Генріх, див. Генріх Реддорфський

Робеніц, прусський агент **(IV)** 204¹

Рєбичкович Аврам Езофович (Аврам Езофович), земський підскарбій **(V)** 302¹, 628, 652

Ревуги, чернігівські бояри (II) 331
 Регель В. (Regel W.), вч. (I) 404³,
 490³, 507², 509³, 573
 (III) 180², 272^{3,4}, 279², 281³
 Регінон, його хроніка (I) 455¹
 Регенвольський Адріан, див. Адріан
 Регенвольський
 Регінальд, господар (V) 79¹
 Редедя, касозький князь (II) 18, 510
 (III) 495
 Редей Ф., міністр Ракоція (IX-2) 903
 Реджеб-баша, турецький адмірал
 (VII) 513, 515
 Редін Є., вч. (II) 563
 (III) 554
 (VI) 621
 Редичі, овруцькі шляхтичі (V) 99²
 (VI) 281
 Рей, князь, посол на сейм (VIII-1)
 164
 Рей, фундатор протестантської гро-
 мади в Рейовці (VI) 626
 Рей з Негловіц, польський письмен-
 ник (VI) 399, 400, 402, 410,
 414, 416
 Рейц О.-М. (Reutz A.-M.), вч. (III)
 546, 549
 Рекет Оршул, козак (VII) 340⁵
 Рекет Петрашко, козак (VII) 340⁵
 Рембо А.-Н., див. Рамбо А.-Н.
 Ренігер Семен, австрійський резид-
 ент у Стамбулі (IX-1) 36,
 81, 84, 89², 130, 131, 475²,
 485, 486, 498, 518, 533, 534,
 535^{1, 3}, 537, 538, 543, 573⁴,
 577², 578¹, 598
 (IX-2) 781, 894, 1062², 1097,
 1346, 1354-1355
 Рено Й.-Т. (Reinaud J.-T.), вч. (IV)
 300²
 Рено Ф. (Raynaud F.), вч. (I) 282¹
 Репель Р., див. Репль Р.
 Репін Ілля, російський художник (I)
 272

Репль Р. (Репель Р., Roepell R.,
 Roepelle R.), вч. (I) 488⁵
 (II) 578
 (III) 120⁴, 524
 (V) 226², 648
 Репнін, князь (X) 89
 Репнін Борис, князь, смоленський
 воєвода (IX-2) 1203¹ (від-
 писка про козаків на Білору-
 сі), 1214-1215 (донесення
 про переговори Козинського
 з Нечаєм), 1217, 1277
 Репнін Іван, могилівський воєвода,
 стольник (IX-2) 1155 (наказ
 про набір війська Золотаре-
 нку), 1158 (конфлікт з Неча-
 ем), 1167, 1168, 1200, 1201,
 1211 (скарга цареві на дії
 Нечая), 1212², 1214-1216,
 1223, 1224-1225 (слідство
 над Нечаєм), 1258 (усунення
 з посади могилівського воє-
 води), 1263, 1264 (звинува-
 чення Нечая перед царем)
 Репнін Микола, князь, генерал-
 губернатор (VIII-2) 212
 Репнін Ю., воєвода (IX-2) 1215³
 Репнін-Оболенський Борис Олекса-
 ндрович (Оболенський-
 Репнін Борис Олександро-
 вич), московський боярин,
 білгородський воєвода
 (IX-1) 17, 157³, 210¹, 558²,
 559, 567
 (IX-2) 609, 610 (відправлен-
 ня до Польщі), 611 (лист від
 царя з рішенням про козаць-
 ке підданство), 616 (посоль-
 ство до короля), 624¹, 643,
 645, 647, 682, 726, 817, 870,
 1537
 Рескупоріди, варварська династія
 (I) 99

- Реслер Р. (Roesler R., Rösler R.), вч. (I) 127³, 128⁴, 163², 168³, 169⁵, 170¹, 173², 222³, 224¹, 547, 557, 559
- Реснівський Грицько, білоцерківський козак, бранець (IX-1) 245, 261
- Ретор Захарія, див. Захарія Ретор
- Ржевський, дяк (XVI ст.) (VII) 117, 118, 124 (VIII-2) 59
- Ржевський Іван Іванович, царський дворянин, окольничий (IX-2) 870, 937-938¹ (посольство до гетьмана з аргументами щодо походу на Луцьк), 940-945 (збір відомостей), 947, 948 (X) 144
- Ржевуський, брацлавський підстолій (IX-1) 196
- Ржежабек Я. (Řežabek J.), вч. (II) 473¹ (III) 103¹, 110¹, 121¹, 132², 134⁴, 135¹, 137¹, 523-529, 531 (IV) 445, 446
- Ржечицький, староста (VIII-3) 68³, 69⁷, 73⁴
- Ржищевський Л., див. Жищевський Л.
- Рибинський Гаврило, козак-пушкаривець (X) 240¹
- Рибинський М., вч. (III) 542 (V) 655
- Рибніков П., вч. (II) 405²
- Рига Григорій, грек, шляхтич, митрополичий слуга (IX-2) 747¹
- Рижков Іван, білгородський вістун (X) 229², 232
- Рикалов Ілля, див. Роколов Ілля
- Рикачевський Е., вч. (IV) 122², 192³ (V) 85^{2, 5}, 88¹
- Римша Андрій, поет (VI) 485, 493
- Рипка Я., вч. (IX-2) 1539-1541, 1543, 1544², 1549
- Ристенко, вч. (III) 560
- Ритаровський Мартин, шляхтич (VI) 244
- Ритаровські, шляхтичі (VI) 240 (VIII-1) 182³
- Риттіх А., вч. (I) 219²
- Ришевський Петроній, посол Київського собору до Сигізмунда III (VIII-1) 94
- Ришков, станичний голова (X) 268
- Рігельман Олександр, літописець (VII) 66, 88³, 565, 571 (VIII-2) 206, 211, 213
- Ріпка, донський отаман (VIII-1) 296
- Ріхентальський Ульріх, див. Ульріх Ріхентальський
- Рклицький М., вч. (II) 337²
- Роберт, ломбардський князь (II) 66¹
- Ровинський Д., вч. (III) 555 (VI) 622 (VII) 586 (VIII-1) 93²
- Ровоом, ізраїльський воєначальник (VI) 362
- Рогальський, польський хорунжий (IX-1) 197
- Рогатинець Юрій (див. також Рогатинці, брати), братчик (VI) 475, 522, 551², 562
- Рогатинський Богдан, державець Олеська (IV) 197, 210
- Рогатинці (див. також Рогатинець Юрій), брати (V) 556 (VI) 529
- Рогач Миколай, львівський міщанин (VI) 176
- Рогачовський Андрій, отаман (VII) 171
- Рогволд, полоцький князь, батько Рогніди (I) 407, 427, 480-482, 485, 504
його два сини (I) 480

- його внуки (I)* 481
його родина (I) 480
- Рогволд, син Всеслава Брячислави-
 ча, полоцький князь **(II)** 124
його сини (II) 124
- Рогніда (Горислава), наречена Яро-
 полка, жінка Володимира
 Святославича **(I)** 347, 470,
 480-482, 504
(II) 45¹
її батько, див. Рогволд
її батьки (I) 504
- Рогович Василій, селянин **(VI)** 292
- Рогович Гюрята, див. Гюрята Рого-
 вич
- Рогоза, власник отчини (XV ст.)
(VII) 11², 15
- Рогоза Михайло, київський митро-
 полит **(V)** 417, 498, 554-555
 (вибір і посвячення на митро-
 полита), 558-559 (фальши-
 ві грамоти патріарха
 Єремії), 562, 570, 572-573
 (причина переходу на унію),
 574, 577, 578-579 (пе-
 реговори про унію), 580 (пе-
 редача Печерського мона-
 стиря в тимчасову оренду),
 581, 582, 584, 585 (сумніви
 щодо унії), 591, 593, 600
 (лист папи), 601 (скликання
 собору в Новгородку), 605-
 611 (собор у Бересті), 612
 (проголошення унії), 613
(VI) 497, 521-522 (вітальні
 вірші львівських школярів у
 1591 р.), 526, 530 (благо-
 словенна грамота Богояв-
 ленському братству у Льво-
 ві), 531, 539-540 (перед-
 унійна боротьба у Вільно),
 543 (собор у Новгородку у
 січні 1596 р.), 548 (видання
- лістів у “Апокризисі”), 565,
 570
(VII) 398
- Рогозинський, дворянин **(V)** 437
- Рогозинський Василь, депутат
(VIII-1) 170¹
- Рогозинський Петро, шляхтич **(VI)**
 244
- Родакова О., див. Радакова О., вч.
- Родіон Нестерович, боярин **(III)**
 151², 304⁴
- Родкевич, див. Радкевич Іван
- Родослав, син Олега рязанського
(IV) 70
- Рожа Гаврило, козак **(VII)** 240, 284
- Рожер (Rogerius), папський посол
 XIII ст. **(II)** 153, 460⁴, 542¹,
 543³, 546
- Рожиновські-Половці, див. Полов-
 ці-Рожиновські
- Рожинський, вїйт **(IX-1)** 199²
- Рожинський, князь **(VIII-2)** 51
- Рожинські, див. Ружинські
- Рожков Л., стряпчий **(IX-2)** 1161
- Рожков М., вч. **(I)** 196², 397¹
(II) 555
(III) 302², 303¹, 320², 341⁵,
 343¹, 364⁵, 370³, 538, 539,
 542, 546, 550, 553
(IV) 466
- Рожнецький С. (Roźniecki S.), вч. **(I)**
 316⁷, 318², 319⁷⁻¹, 326¹, 328¹,
 546, 612, 613
- Рожнитовський Васько, шляхтич
(VI) 240
- Рожнитовський Іван, шляхтич **(VI)**
 240
- Рожнитовські, див. Рожнятівські
- Рожнітівські, див. Рожнятівські
- Рожнятівські (Рожнітівські, Рожни-
 товські), шляхтичі **(VI)** 240,
 611
- Розанда, див. Хмельницька Розанда
- Розанов М., вч. **(III)** 558, 559

Розван, господар (V) 604
 Розгін (Rozhun), сотник (IX-2) 1076
 Розеллій Яків, див. Русель Яків
 Розен В. (Rosen V., Rozen V.), вч. (I) 208⁴, 253¹, 290³, 292⁴, 296², 312¹, 341³, 348², 404³, 495⁵, 497¹, 499¹, 521², 573, 574, 605
 Розенкамф Г., вч. (III) 390¹, 391³, 541
 Розенфельд І., вч. (VIII-2) 224 (IX-2) 755², 812¹-814⁴, 866
 Розмазня Івашко, отаман (VIII-2) 54
 Рознер І., вч. (II) 578
 Розов В., вч. (VI) 368¹
 Розсоха, козацький сотник (VIII-2) 76
 Розумовський Д., див. Разумовський Д.
 Розумовський Кирило, український гетьман (IX-2) 812
 Ройко Федько, городецький міщанин (VI) 257²
 Роколов Ілля (Рикалов Ілля), піддячий, посол путивльського воєводи (X) 29, 30, 32, 33, 37, 96
 Ролле А.-Й. (Антоні, Antoni J.), вч. (II) 471³ (V) 98⁴, 251¹, 253¹, 431², 651, 652 (VI) 250¹, 251², 311³ (VII) 217², 580 (VIII-1) 104², 321 (VIII-2) 118¹, 166¹, 222 (IX-1) 255⁴ (IX-2) 1489¹
 Ромадан-бей (Громадан-бей) очаківський (IX-1) 133, 134¹, 136²
 Роман, князь (XV ст.), власник маєтностей над Россю (VII) 17
 Роман, литовський кандидат на митрополію (IV) 76-78
 Роман, маляр (VI) 376¹

Роман (Новосильський Роман), новосильський князь (IV) 71, 450
 Роман, посол Хмельницького до султана (IX-2) 1097, 1098
 Роман, селянин (VI) 292
 Роман (Роман Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха, волинський князь (II) 111, 112, 118¹, 365 *його жінка*, див. донька Володаря Ростиславича
 Роман, син Данила Романовича (III) 75, 76, 81, 82, 87, 92, 158¹, 518, 519 (IV) 10², 11, 59(?) *його перша жінка*, племінниця Фрідріха II Войовничого, див. Гертруда *його друга жінка*, див. донька волковийського князя Гліба *його донька*, див. Марія
 Роман, син Ігоря Святославича, звенигородський князь (II) 230, 233, 464 (III) 21, 23-25, 28, 509
 Роман (Роман Старий), син Михайла Всеволодовича, брянський князь (II) 588 (III) 170, 177-180¹, 526 (IV) 8³, 66, 67, 71, 450, 451, 452 *його донька*, жінка Володимира Васильковича, див. Ольга *його зять*, див. Володимир
 Роман (Romanus), син Мстислава Ізяславича, галицько-волинський князь (II) 196 (княжіння у Новгороді), 198, 199, 207, 209 (боротьба за галицький стіл 1187 р.), 217-219 (інтрига Всеволода з ки-

ївськими волостями), 221 (конфлікт з Рюриком київським), 222 (захоплення галицького столу 1198 р.), 224-225 (похід на Київ), 226, 227 (угода з Рюриком київським), 228 (розпорядження київським столом), 229 (смерть під Завихвостом 1205 р.), 234, 244, 291, 292, 310, 324, 366, 367¹, 368, 378, 380, 389-391, 393-394 (зв'язки з польськими князями), 398, 400, 401, 405-406 (поетична традиція про нього), 442, 444, 446, 447, 448-450 (справа галицького столу 1187 р.), 453, 454¹, 475 (симпатії громади), 481, 482, 485, 536, 538 (походи проти половців), 560-562 (хронологія походу на Київщину і київського погрому), 567, 568, 574-576, 588, 609
(III) 2-3 (утворення Галицько-Волинської держави), 4-5 (оповідання Кадлубка), 6-7 (обставини переходу Галичини під його владу), 8 (політика в руських землях), 9-10 (союз із Візантією), 10-11 (відносини із західними сусідами), 12-13 (боротьба з боярством), 14 (популярність у народі), 15 (смерть у 1205 р.), 16 (традиція в епосі), 17-19, 21, 22, 27, 31, 32, 36, 37, 46, 56, 62, 78, 90, 92-94, 110, 126, 130, 131, 168³, 200, 205³, 211, 226, 375, 381, 430, 488, 495, 496, 506-507 (література про обставини смерті), 510, 512, 569
(IV) 7, 59(?), 106

його перша жінка, див. донька Рюрика, сина Ростислава Мстиславича

його оруда жінка (пізн. вдова), див., ймов., Анна

його донька, див. Федора, невістка Володимира Ярославича, жінка Василька Володимировича

його донька, ймов., див. Олена, жінка Михайла Всеволодовича

його династія, родина, сини, див. Романовичі

Роман, син Оринки Лободи (**VIII-2**) 70

Роман, син Ростислава Мстиславича, смоленський, київський князь (**II**) 196, 199-201, 203-206, 246¹, 250¹, 588

(III) 16⁵, 202

його син (**II**) 199

Роман, син Святослава Ярославича, тмутороканський князь (**I**) 597

(II) 18², 31¹, 69, 72, 78, 331, 332

(III) 494, 495

Роман, тверський князь, митрополит (**V**) 387-391, 409, 418

його жінка (**V**) 387

Роман I (Ρομανου), візантійський імператор (**I**) 453, 497³, 507

його внучка, жінка болгарського царя Бориса (**I**) 507

Роман III, візантійський імператор (**I**) 565

Роман Діоген (Діоген Роман), візантійський імператор (**II**) 115³, 533

його жінка (**II**) 115³

Роман Дмитрівич, билін. князь (**II**) 405, 406

його жінка і дитина (**II**) 405

Роман Мономахович, див. Роман, син Володимира Всеволодовича Мономаха

Роман Старий, див. Роман, син Михайла Всеволодовича

Романівна Олена, див. Олена, жінка Михайла Всеволодовича, ймов., донька Романа Мстиславича

Романко Дмитро, селянин (VI) 266

Романов Никита, боярин (VI) 397³ (студентська робота М.Грушевського про боярський побут)

Романовичі (династія, сини, родина, діти), князівська родина по лінії Романа Мстиславича (II) 230, 234¹, 236, 238-240, 243¹, 380, 382, 383, 387, 397, 398, 400-402, 405, 482, 588 (III) 16-24, 26, 27, 29-31, 36, 37, 40, 43-47¹, 55, 59, 62-64, 68-70, 77-79, 81, 87-90, 92-95, 110, 130, 156, 496, 508, 511, 512, 527 (IV) 7, 9³, 11, 41, 62, 63

Романовський, ротмістр (VIII-1) 210

Романовський-Ракушка Роман, ймов., див. Самовидець

Романченко М., вч. (I) 91³

Ромашкевич, вірменин, польський агент (IX-1) 175⁴, 475, 485 (IX-2) 1233-1234 (посольство до хана про військову допомогу), 1336 (посольство до хана з пропозицією татарсько-козацького миру), 1350 (тракування козаками мети його посольства)

Ромодановський Г.Г., білгородський воєвода (IX-2) 1072-1073¹ (відправлення на місце Шереметьєва), 1088 (при-

буття до Києва), 1090 (виступ на Брацлав), 1102², 1114 (марш на Львів), 1118, 1138 (напад татар під Озерною), 1161, 1163¹ (царські нагороди), 1365, 1446 (вісті від козаків про намір хана), 1451-1453 (листи гетьмана про допомогу), 1454 (ігнорування прохань гетьмана), 1455 (X) 3, 15, 19-21, 24, 27, 28, 30-32, 38, 42, 43, 48, 51, 56, 57, 71, 72-73 (справа висилки війська в Україну), 74-75 (розмови з Виговським в Переяславі), 76, 81, 86, 90, 104, 131, 139, 146, 155, 169, 170, 237, 240¹⁻⁵, 241, 243, 247, 249 (неприхильність Виговського), 250 (відправлення з військом в Україну), 249-255 ("статті" про діяльність в Україні), 256-257 (приїзд Барабаша), 258, 259-260 (наказ повертатися з України), 261-265, 266-267 (ультиматум Виговського), 268, 269, 272, 273, 275, 279, 282, 288, 333, 336, 337 (лист про прилуцьке полковництво), 338, 339, 342, 343, 347-349

Ромодановський Іван Іванович, окольничий, князь (IX-2) 634⁴, 909

Ромул, рим. мф. (I) 380

Рончіното А., венеціанський подорожник (VI) 29

Росків Демко, селянин (VI) 266

Рославченко Петро, козак (IX-1) 387

- Росохацький Степан, шляхтич, слуга печерського архимандрита (IX-2) 747¹
- Ростафинський (Rostafiński J.), вч. (I) 188¹
- Ростворов, московський посол (VIII-3) 220
- Росте ібн-Даст (Даст ібн-, Русте ібн-Даст), арабський географ (I) 212², 231³, 233³, 234⁴, 252³, 257⁶, 271³, 276³, 277^{4, 6}, 282¹, 287², 294³, 300², 304, 306², 311⁴, 313, 315¹, 325, 327, 333, 335, 347², 349, 396, 417¹, 423, 578, 607
(III) 247, 360, 366
- Ростислав, князь (III) 509
- Ростислав, печерський ігумен (III) 419
- Ростислав, пинський князь (III) 46¹
- Ростислав, син Володаря Ростиславича (II) 122, 123, 417-419, 427, 474
- Ростислав, син Володимира Святополковича, пинський князь (II) 309, 310
- Ростислав (помилк., Роман), син Володимира Ярославича (II) 28, 31¹, 46, 47, 53, 69, 74, 363, 408, 510, 511
(III) 213
- Ростислав, син Всеволода Ярославича (II) 81, 84, 85
- Ростислав, син Всеслава Брянчиславича (II) 124
- Ростислав (Берладничич Ростислав, Ростислав Берладничич), син Івана Ростиславича Берладника (II) 351¹, 422, 450, 451, 454, 462, 474, 475, 477¹, 480, 481¹, 520
- Ростислав (Ratislaus), син Михайла Всеволодовича, галицький князь (II) 245², 246, 249, 250

(угода з Данилом Галицьким), 251 (втеча у Польщу перед монголами), 252 (недовге володіння Галичем; одруження з угорською королювною), 324, 501, 588
(III) 53 (титул "галицького князя" від угорського короля), 54-56 (війна за Галич 1236-1238 рр.), 56-57 (нові заходи щодо Галича), 58 (зять угорського короля), 59-61 (битва під Ярославом), 62, 64², 65, 66, 67 (бан Славоній, пізніше Мочви), 68¹, 86, 149, 157, 194¹, 254, 267, 505, 519

його жінка, див. Анна

його доньки, див. Грифіна, Кунегунда

Ростислав, син Мстислава Володимировича Мономаховича, смоленський, київський князь (I) 190
(II) 121, 135, 139, 140, 155, 157-161, 169, 172, 173, 175-177 (недовге князювання у Києві 1154 р.), 177 (невдала боротьба з Ізяславом Давидовичем), 178 (угода з Юрієм суздальським), 179, 181 (союз проти Юрія суздальського), 182, 183-184 (друге вокняжіння у Києві 1159 р.), 185-186 (боротьба з Ізяславом Давидовичем 1161 р.), 188, 189 (сильна позиція після 1161 р.), 190-191 (боротьба з половцями), 193 (смерть 1167 р.), 194, 196, 208-210, 216, 234, 240, 291, 295, 308, 330, 338, 341, 353, 438, 439, 441, 518, 549

- (III) 195, 198, 202, 203, 205³, 211, 224, 225³, 231, 233⁴, 264-266, 285, 286-287 (фундаційна грамота смоленської катедри), 288, 293³, 294, 306, 339, 406, 408, 412, 419, 488, 491, 499¹, 500⁷, 508, 515
(VI) 8
його сини, династія, див. Ростиславичі
- Ростислав, син Мстислава Романовича (II) 239, 250
- Ростислав, син Рюрика Ростиславича, галицький князь (II) 211, 213, 214, 217, 218, 228, 233, 279, 537
(III) 5¹, 8, 24, 295, 380, 385
його жінка, див. Верхуслава, донька Всеволода Юрієвича
- Ростислав, син Юрія Володимировича Мономаховича (II) 138, 142, 158-161, 166³, 203
- Ростислав, син Ярослава Святославича, рязанський князь (II) 152, 154
- Ростислав Берладничич, див. Ростислав, син Івана Ростиславича Берладника
- Ростислав Борисович (II) 245²
- Ростислав Давидович, князь (II) 239 (III) 515
- Ростислав Юрієвич (помилк.) (II) 309³
- Ростиславичі (сини), князівська родина по лінії Ростислава Володимировича (II) 46, 72-77, 92, 94, 96, 98-101, 107, 112, 113, 122, 130, 363-365, 394, 395, 408-414, 416, 417, 423, 427, 449, 454, 462, 465, 478, 487
(III) 2, 216, 218
- Ростиславичі (династія, сини), князівська родина по лінії Ростислава Мстиславича (II) 181, 191, 193-196, 198-207, 216, 219-221, 223, 233-236, 240, 250, 291, 294, 309, 322-324, 393, 521
(III) 194, 196, 202, 203, 229-231, 381, 488, 491, 509
- Ростиславичі, князівська родина по лінії Ростислава Юрієвича (III) 241⁴
- Ростовський-Лобанов О., див. Лобанов-Ростовський О.
- Ростовцев М., вч. (I) 95², 539, 540
- Ростоко́ра, інформатор з Клевани (IX-2) 1096
- Росцішевський, копайгородський кореспондент (VIII-3) 39³
- Рош, біблійн. (I) 604
- Ртїщев Ф.М., окольничий (X) 14, 19, 52, 53, 80, 271
- Руар (Hróar), скандинавський воїн (I) 621
- Рубан В., вч. (VII) 564 (VIII-2) 211
- Рубаник, остерський боярин (VI) 283
- Рубин, жид (VI) 196
- Рубиновичі, жиди (VI) 189
- Рубінштейн С.Ф., вч. (V) 625
- Рубрук (Рюйсбрук), подорожник XIII ст. (I) 58¹, 195, 286³, 289, 290¹
(II) 508, 509, 515, 516, 583
(III) 351
(IV) 296¹
(VI) 5², 8
- Рудавський Вавжинець, польський історик (VIII-2) 130, 203, 211, 217
(VIII-3) 44, 45, 68³, 69⁴, 88³, 110², 196, 202², 218³, 260¹, 281¹

- (IX-1) 88, 93¹, 164, 177, 217, 218, 312⁵, 334, 343, 349², 350, 355, 363², 373, 378, 394, 419, 436⁵, 438¹, 441², 442¹, 449^{1, 2, 4}, 455², 457², 507¹⁻³, 522, 529¹, 544⁵, 578², 586¹, 588, 589, 593², 599
- (IX-2) 712, 1042, 1043⁷, 1046⁷, 1047, 1124, 1136, 1142, 1147, 1149, 1199, 1200, 1308^{1, 2, 6}, 1398², 1455⁵, 1478
- (X) 328, 371
- Руданський Степан, український письменник (III) 533
- Рудберт, св., хроніст (III) 30⁷, 68¹
- Руджієрі, хроніст (VI) 403, 404
- Рудкевич, польський шляхтич (IX-1) 17⁷
- Руднев М., вч. (III) 541
- Руднев П., вч. (III) 550
- Рудницький Григорій, шляхтич (VI) 241
- Рудницький С., вч. (I) 6¹, 23³
- (IV) 331², 336²
- (V) 329²
- (VII) 515², 534², 543³, 545¹, 588
- (VIII-1) 24⁵, 26⁵, 43¹, 44¹, 45¹, 47², 52², 90¹, 117¹, 321
- Рудович І., вч. (V) 656
- Рудольф II, австрійський імператор (VII) 197-200, 203, 205, 216, 230, 280¹, 288-290, 292, 302, 518, 580
- (VIII-1) 205, 279
- Ружинський, див. Рожинський
- Ружинський, князь (VI) 540
- Ружинський Богдан, гетьман (VII) 144, 146, 147, 575
- Ружинський Кирик, князь (VI) 280
- (VII) 169, 194, 214, 222, 223⁷, 224, 243⁴-246, 580
- Ружинський Михайло, князь, козацький гетьман (VII) 167⁶-169, 194, 284⁴
- Ружинський Остафій, князь (VII) 88, 89, 571, 572
- Ружинський Роман, князь (VII) 323, 324
- Ружинські (Рожинські), українська князівська родина (V) 32
- (VI) 281, 598
- (VII) 99, 140, 243, 257⁷, 259¹, 284, 580
- Руський Н.В., вч. (III) 486¹
- Руський, челядник (X) 198
- Рулікowsкий Е. (Rulikowski E.), вч. (IV) 164¹
- (V) 29²
- (VI) 9², 284¹, 601
- (VII) 46⁵, 182², 184¹
- (VIII-2) 222
- Румянцев, граф (III) 278¹
- (V) 621
- (VIII-2) 208
- Рупневський Криштоф, краківський військовий (IX-2) 1545
- Русак Полуш, див. Полозович Семен
- Русан Плаксич (Плаксич Русан), князь (V) 289
- Русановські, шляхтичі (VI) 253
- Русецькі, їхня збірка (VIII-2) 209
- (VIII-3) 170³, 176¹
- (IX-1) 10⁷, 39⁷, 40³, 67, 167², 168³, 180³, 181^{1, 2}, 182², 196¹, 206², 213^{2, 7}, 214², 222^{2, 3}, 328², 460³, 463⁴, 467³, 468⁴, 472³, 474¹
- (IX-2) 677^{2, 4}, 769⁷
- Русин Афанасій, чернець на Атосі (VI) 345⁷
- Русин Берестецький (Берестецький Русин), луцький підстароста (V) 488, 489

- Русин Бертрам, володимирський міщанин (VI) 29
- Русин Йов, городецький міщанин (VI) 257²
- Русин Клишко, городецький міщанин (VI) 257²
- Русин Марко, городецький міщанин (VI) 257²
- Русин Миколай, володимирський міщанин (VI) 29
- Русин Осташ, городецький міщанин (VI) 257²
- Русин Ян (Ruthenus Joannes), пробошч (V) 244
- Русинович Стефан, шляхтич (VI) 592
- Русинович Филон, шляхтич (VI) 592
- Русинович-Берестецький Сасин (Берестецький-Русинович Сасин), луцький градський суддя (VI) 592
- Русов О., вч. (I) 7¹
- Русова-Ліндфорс С.Ф., див. Ліндфорс-Русова С.Ф.
- Руссель Яків (Розеллій Яків), французький посол, гугенот (VIII-1) 131, 132
- Руссо Жан-Жак, французький просвітител (V) 326
- Руссов С., вч. (II) 564
- Русте ібн-Даст, див. Росте ібн-Даст
- Рутенберг, лівонський магістр (IV) 186
- Рутка, єзуїт (VIII-2) 98
- Рутський Йосиф Велямін (Rutski), київський уніатський митрополит (V) 264¹, 283 (VI) 449, 485¹, 589, 600 (VII) 398, 399, 413³, 415, 429, 448³, 449, 451, 498, 499, 501-506², 507, 511, 532 (VIII-1) 14-19, 85¹-87, 95, 96, 133², 138, 148, 149, 165, 181
- Руф, біблійн. (VI) 427
- Руф, св. (III) 523
- Рушці, польський ротмістр (IX-2) 879
- Рушковичі, князі (IV) 7
- Рүйсброк, див. Рубрук
- Рюмін-Бестужев К., див. Бестужев-Рюмін К.
- Рюрик, варязький князь, засновник династії (I) 352¹, 382, 384, 405-407, 409¹, 411, 416, 427, 585, 587¹, 591, 597, 605, 606, 624 (II) 588 *його брати*, див. Синеус, Трувор *його брати* (I) 585, 606, 624
- Рюрик, син Ростислава Володимировича (II) 72, 74, 75, 77, 100, 408-410, 412¹, 417, 560, 561
- Рюрик (Рюрик-Василь), син Ростислава Мстиславича (I) 191 (II) 190, 193, 194, 199, 200 (київський князь 1172 р.), 200-202 (боротьба з Андрієм суздальським), 206-207 (компроміс зі Святославом Всеволодичем), 209 (політична система 1180-х рр.), 211-215 (боротьба з половцями), 215-216 (князювання у Києві 1194 р.), 217-219 (інтрига Всеволода суздальського), 220-222 (конфлікт з Ольговичами і Романом), 223-228 (боротьба з Романом Мстиславичем), 229, 230-231 (боротьба за Київ з Ольговичами), 232 (компроміс 1210 р.), 233 (смерть у Чернігові у 1212 р.), 234, 235, 244, 257, 265, 271, 279 (князювання у Білгороді),

288, 297, 298, 309, 310 (походи на Литву), 324, 342³, 343, 350¹, 393, 446, 449, 450, 453, 454¹, 521, 531, 549
(III) 2, 3, 5¹ (зв'язки з галицькими боярами), 8, 9, 19 (похід на Галич 1205 р.), 200, 202, 204, 205^{3, 4}, 207, 211, 281¹, 290, 307, 382-383 (невістка Верхуслава), 428 (двірський архітектор), 467, 472-473 (похвальне слово), 488, 499
(IV) 5¹, 7
його жінка, половчанка **(II)** 190, 228
його донька, перша жінка Романа, сина Мстислава Ізяславича **(II)** 218, 228, 406
його родина, див. Рюриковичі

Рюрик-Василь, див. Рюрик, син Ростислава Мстиславича
 Рюриковичі, князівська родина від засновника династії **(I)** 352¹
(II) 553
(III) 530
(V) 633
 Рюриковичі, князівська родина по лінії Рюрика Ростиславича
(II) 310
(III) 8
 Рябинін І., вч. **(IX-2)** 1126², 1127
 Рябинін М., вч. **(VIII-2)** 199
 Рябинін Матвій, посол київського воєводи **(X)** 37
 Рябуха Васько, козацький отаман **(VIII-2)** 36, 37
 Рябуха Іван, військовий обозний у штабі Золотаренка **(IX-2)** 929²

С

- С.Л., криптоніми (III) 284¹
(V) 657
- Сабатай Коген бен Меїр (VIII-3) 32,
37¹, 38, 39
- Саббатовський П., вч. (V) 655
- Саблинський, див. Шаблинський
- Саблуков Г., вч. (III) 185³
- Сава, луцький єпископ (V) 395⁴
- Сава (Савва, Sava), св. (I) 554
(IX-1) 516
(IX-2) 1007
монастир (II) 356¹
- Сава, селянин (VI) 292
- Сава Освящений (Савва), його
“Житіє” (III) 462, 484, 563
- Саваїтов Антоній, подорожник (III)
263²
- Саваїтов П., див. Савваїтов П.
- Саватій, ігумен Медведівського
Миколаївського монастиря
(IX-1) 470
- Савва, див. Сава, св.
- Савва, див. Сава Освящений
- Савва Спиридон, див. Спиридон
Савва
- Савваїтов П. (Саваїтов П.), вч. (I)
454²
(VI) 15²
- Савельєв П., вч. (I) 282¹, 568
(IV) 306¹
- Савин Пашко, див. Савич Пашко
- Савинков, фундатор видання Остромирового євангелія (III)
439²
- Савицький Матишко, литовський
писар (IV) 399
- Савицький Стефан, лубенський
полковий писар (VIII-2) 203
- Савицькі, українська шляхетська
родина (VIII-2) 115²
- Савич, див. Чорний Грицько Савич
- Савич Курян, селянин (VI) 292
- Савич Пашко (Савин Пашко), військовий суддя (X) 105
- Савич Семен, канівський полковник
(VIII-3) 64, 275
(IX-1) 245, 276, 286, 287,
291, 318, 421, 435, 501³
(IX-2) 870, 887-892 (місія до хана), 895-896 (відомості, одержані в Криму), 897, 903, 1523
- Савич Степан, боярин (V) 290
- Савич Яцко, див. Савич Яцук
- Савич Яцук (Савич Яцко, Савич Ячук), черкаський сотник, козацький посол (VIII-1) 47,
237, 316
- Савич Ячук, див. Савич Яцук
- Савка, війт (VI) 261
- Савка, селянин (VI) 292
- Савказі-ага, перекопський бей
(IX-1) 242, 243
- Савл, див. Павло, св., апостол
- Савлога Войтек, селянин (VI) 267
- Савмак, боспорський повстанець (I)
99
- Савосткевич Митко, селянин (VI)
292
- Савромат, боспорський цар (I) 100
- Сагайдачний, козацький отаман
(IX-1) 323²
- Сагайдачний, кошовий отаман (VII)
373¹
- Сагайдачний Петро Конашевич
(Конашевич, Кунашевич), український гетьман (IV)
270⁵
(VI) 487⁵, 498⁴
(VII) 252, 272¹, 311¹, 312,
325⁷, 326¹, 341¹ (похід на Кафу 1616 р.), 355, 360, 362 (боротьба з партією Барабаша), 363 (нове обрання гетьманом), 365, 369-373 (характеристика діяльності),

- 374, 376-377 (похід під Москву 1618 р.), 379-380 (королівська грамота 1619 р.), 382 (козацька рада 1619 р.), 385, 386, 390 (вихованець Острозької школи), 391, 399², 400, 411, 413 (вписання у реєстр Київського братства), 414, 426 (скинення з гетьманства 1620 р.), 427 (повновладдя над городовою козащиною), 428 (плани відновлення ієрархії), 432 (зустріч патріарха Теофана), 434-435, 437 (охорона патріарха), 440-441 (відносини з польським урядом), 450, 459-460 (рада в Сухій Діброві), 461, 464-465² (посольство до Варшави у релігійній справі), 466 (результати посольства), 467, 468, 470-471 (приїзд до козацького табору), 471-472 (обрання гетьманом під Хотиним), 473-476 (хотинська кампанія), 478 (кінець хотинської кампанії), 480, 485, 486-487 (відмова короля у релігійній справі), 489-491 (реакція на смерть 1622 р.), 492, 497, 567, 575, 582-585, 587, 588
(**IX-2**) 857, 971, 999
(**X**) 268
його родина (**VII**) 380
його нащадки (**VII**) 380
- Сагайдачник, міщанин із Львівського братства (**VI**) 525¹
- Сагіб Гірей I, татарський хан (**VII**) 32, 106, 108, 110-112
його родина (**VII**) 32
- Сагредо Николо, венеційський посол у Відні (**VIII-2**) 153
- (**IX-1**) 46-53, 84, 141
(**IX-2**) 701, 711, 1346 (переговори з Парчевичем)
- Садко, герой билини (**VI**) 503¹
- Садковський Миколай, шляхтич (**VII**) 155⁴
- Садовський (Sadowski J.), вч. (**I**) 541
(**II**) 15³
- Саїд, батько Ях'ї (**I**) 574
- Сайс (Sayce A.), вч. (**I**) 542
- Сакал-мурза (Сокаль-мурза) (**IX-2**) 612, 617
- Саккеті Л., вч. (**III**) 556
(**VI**) 622
- Сакович, батько Касіяна Саковича, протопоп з Потиліча (**VII**) 414
- Сакович Адам, ошмянський староста (**IX-2**) 1318
- Сакович Богдан, див. Богдан Андрушкович
- Сакович Іван, учень (**VII**) 414
- Сакович Касіян (Sakowicz K.), церковно-освітній діяч, автор панегірика Петрові Сагайдачному (**V**) 270, 283
(**VI**) 498⁴
(**VII**) 355², 369, 370, 372, 373, 390, 411, 413, 414, 435, 437¹, 486², 489, 490
(**VIII-1**) 5, 10, 12, 77, 81-83
(**VIII-2**) 89², 91, 92, 94, 103, 104
- Саковичі, українська родина (**VII**) 415
- Саковський, митрополичий агент (**VII**) 503
- Сакран, письменник XVI ст. (**V**) 532, 535
- Сакун Василь, козацький посол (**VIII-1**) 309¹, 310
- Салай Л. (Szalay L.), вч. (**III**) 30², 120²
(**IV**) 44²

Салганаш, кримський посол до Хмельницького **(IX-2)** 1429, 1433, 1436, 1438, 1451

Салдан, див. Джелаль-ед-дін

Сали, шляхтичі **(VI)** 253

Саліковський О., вч. **(VIII-2)** 127

Саломея див., Лешківна Саломея

Салтан Малий, див. Джелаль-ед-дін

Салтан-Мурат, див. Султан-Мурат

Салтан-мурза ногайський **(IX-1)** 556

Салтанов Борис, путивльський посол **(IX-1)** 57

Салтик, смоленський шляхтич **(IX-2)** 1521, 1522

Салтиков-Щедрін, російський письменник **(V)** 238¹

Самак (Σαμακ), міщанин із Судака **(VII)** 77¹

Саманіди, династія IX-X ст. **(I)** 301, 302, 434, 435

Самара, козацький посол **(IX-1)** 346, 347

Самарін Гаврило Федорович, московський посол до Молдавії **(IX-2)** 835, 900-903

Самарін Ю., вч. **(VI)** 453

Самарін-Квашнін М., див. Квашнін-Самарін М.

Самбор Іван, шляхтич **(VI)** 240

Самбор Павло, шляхтич **(VI)** 240

Самійло, козацький полковник **(IX-1)** 229

Самковський Богдан, див. Сомкович Богдан

Само, слов'янський воєначальник **(I)** 165, 212¹

Самоватий Матвій, отаман **(VII)** 163

Самовидець (ймов., Ракушка-Романовський Роман, Романовський-Ракушка Роман), козацький літописець **(V)** 221

(VII) 181¹, 212⁵, 263, 564, 572

(VIII-2) 79-81 88, 89, 119, 124, 125, 129, 132, 133, 136, 143⁵, 186¹, 205, 206, 217

(VIII-3) 31, 77, 182¹, 223, 273²

(IX-1) 97, 285¹, 308, 322, 323¹, 332¹, 334¹, 373, 390, 410, 411, 414, 420, 434, 435, 471, 481

(IX-2) 701, 753, 884, 969, 1046, 1141, 1156, 1222, 1359⁵

(X) 34, 36, 128, 135, 139, 147¹, 150, 233³

Самозванець, див. Дмитро I

Самойлович Йов, див. Сомкович Йов

Самойлович Тиша, козак **(X)** 203

Самоквасов Д., вч. **(I)** 30¹, 35¹, 36², 56², 76², 77³, 199¹, 246⁶, 253³, 257⁴, 260⁷, 262¹, 263², 264¹, 265⁴, 267⁴, 270¹, 275², 276⁴, 278¹, 279¹, 281², 288¹, 331¹, 354¹, 355¹, 361³, 432¹, 563

(II) 300², 557, 562, 563, 565, 603-605, 608¹

(III) 210^{1,2}, 539, 545

Самошка, черкаський полковник **(VIII-1)** 203

Самсон, біблійн. **(I)** 449

(III) 434

Самуїлович Євтихій, учень **(VII)** 414

Самчевський, працівник Археографічної комісії **(VIII-2)** 205

Самчевський І., вч. **(II)** 526¹, 550⁵, 555

Сангушки (Сангушковичі, Sanguszki), князі **(IV)** 169^{3, 4}, 214², 236¹, 514¹, 515, 516

(V) 14, 29, 31-33, 35, 294, 483, 501

- (VI) 151, 277, 309², 368[·], 393¹, 598
 (VII) 13[·], 99
 їхній архів (IV) 25², 90², 91¹, 108³, 117¹, 136¹, 162⁴, 163^{1, 2}, 164^{1, 3}, 168¹, 169¹, 175¹, 188², 189³, 207¹, 226¹, 234^{1, 3}, 235², 236¹, 242³, 243[·], 289¹, 349¹, 351², 426, 446, 447, 453, 466, 467, 472, 473, 480, 513
 (V) 15^{1, 2}, 16¹, 28³, 32², 36², 101⁴, 102², 103^{1, 2}, 110², 111[·], 120^{1, 2}, 131¹, 230², 263³, 264[·], 265^{2, 3}, 289^{2, 3}, 291³, 292⁵, 454¹, 483^{2, 5}, 484^{1, 2}, 622, 637
 (VI) 32⁴, 49¹, 75³, 94², 102⁴, 104¹, 147⁴, 148², 174¹, 367¹, 393¹, 394¹
 (VII) 12², 51¹, 52[·]
- Сангушко, брацлавський намісник XV ст. (VII) 13[·]
- Сангушко, брацлавський староста XVI ст. (VII) 98, 112
- Сангушко, волинський воєвода (VIII-2) 109
- Сангушко, володимирський староста сер. XVI ст. (VI) 310
- Сангушко, князь (IV) 235, 236 (V) 485
- Сангушко Адам, київський каштелян (V) 339², 340[·]
- Сангушко Андрій, луцький староста (V) 35, 36[·], 483
- Сангушко Василь, князь (V) 102, 484
- Сангушко Григорій, брацлавський каштелян (V) 340[·]
- Сангушко Дмитро (Дмитро, князь), черкаський староста (VII) 96⁴, 97[·], 113, 115³
- Сангушко Кошерський Андрій Михайлович (Кошерський Андрій Михайлович), князь (VI) 368[·]
- Сангушко Кошерський Андрій Олександрович (Кошерський Андрій Олександрович), князь (VI) 368[·]
- Сангушко Михайло, князь (V) 102
- Сангушко Олександр, володимирський староста (кін. XV ст.) (V) 35²
- Сангушко Олександр (у чернецтві Алексій; можл., Елевтерій), кременецький староста (кін. XVI ст.) (VI) 309
- Сангушко Роман, брацлавський, вінницький староста, брацлавський воєвода (IV) 351², 406-408 (V) 36[·], 340[·]
- Сангушко Федір, волинський маршалок, володимирський староста (V) 35, 36[·], 265 (VI) 187⁵, 306, 394, 481 (VII) 51¹, 64, 96, 97
- Сангушковичі, див. Сангушки
- Сапіга (VIII-1) 108², 109¹, 128³
- Сапіга, литовський канцлер (V) 593[·]-596¹, 606
- Сапіга, магнат (VII) 208
- Сапіга, маршалок (IV) 286, 346²
- Сапіга, писар великого князя Олександра (V) 66³
- Сапіга Андрій, київський воєвода (V) 339² (VII) 330²
- Сапіга Григорій, студент Липського університету (VI) 337³
- Сапіга Дмитро, королівський ревізор (V) 209¹
- Сапіга Іван, підляський воєвода (V) 34, 209¹, 413, 414¹, 535-538
- Сапіга Лев, литовський канцлер, гетьман (VI) 450 (VII) 334, 335, 374, 431², 451, 453², 464², 465[·], 501, 511, 521, 532⁵

- (VIII-1) 147, 162
- Сапіга Лев, шляхтич (кін. XVI ст.) (VI) 560⁵
- Сапіга Лев-Казимир, литовський підканцлер (IX-1) 10⁷, 29 (виступ проти домагань православного духовенства), 221 (лист до Хмельницького з приводу своїх маєтків), 302, 307⁷, 312⁵, 321², 323¹, 323² (знищення Чорнобильської волості), 324, 330¹, 352, 354, 404, 547⁴ (IX-2) 629 (переговори з московськими послами), 1093 (сеймова комісія в козацькій справі), 1096, 1518 (переговори з Косовим), 1521, 1522
- Сапіга Павло, київський каштелян (XVI ст.) (IV) 420⁴ (V) 339² (VI) 11⁴
- Сапіга Павло Ян, польний писар, пізн. литовський гетьман (VIII-3) 252 (IX-1) 594, 595 (IX-2) 706, 750 (полон у татар), 780, 1093, 1165², 1171 (прошведська позиція), 1327¹ (перехоплення шведського посла до Хмельницького), 1353 (дискредитація Хмельницького перед Ієвлевим), 1376 (вивідання позиції Хмельницького), 1380, 1381 (оборона Берестя і шведський ультиматум), 1398 (тактика маневрів), 1419-1420 (повідомлення Нестерову про шведське посольство до козаків), 1439 (посольство до козаків з наміром підданства гетьманові), 1458⁴ (переслідування Ракоцієвого війська), 1463, 1467 (розгром семигородського війська під Вишнівцем), 1519, 1547, 1550 (X) 40 (його віроломство перед царем в характеристиці Виговського), 83 (збір війська), 292-293 (проблема збереження перемир'я), 300, 302-303 (боротьба з козацькими впливами у Пинському повіті), 311
- Сапіга Ян, шляхтич (VII) 324
- Сапіги (Сопіги, Sopiczy), шляхтичі (V) 30, 31, 33, 37, 410⁷, 413 (VI) 280, 598 (VII) 453² (VIII-1) 109, 123, 127, 128² (IX-1) 312⁵, 326² (IX-2) 715, 1173 їхній архів (V) 594³ (VI) 560⁵, 565⁶, 571² (VII) 199³, 216², 237³, 241²
- Сапунов О.П., вч. (V) 622, 651
- Сара, біблійн. (IX-2) 1006
- Саразін П. (Sarasin P.), вч. (I) 27²
- Сарацен, татарський вельможа (III) 164
- Сарбевський, грабовецький староста (IX-1) 299¹
- Саригозін Марко, учень (VI) 442, 443
- Саричора, татарин (VII) 58
- Сарія, варварський цар (I) 90³
- Сарклан-мурза (Серклан-мурза; можл., Сартлан-мурза) ногайський (IX-2) 899
- Сарнес А. (Sarnes A.), вч. (IV) 154⁴, 465
- Сарницький С. (Sarnicki S.), історик XVI ст. (IV) 82³ (VI) 142⁴, 143⁷, 363, 615 (VII) 389, 563

Сарновський (V) 272¹
 Сартлан-мурза (можл., Сарклан-мурза) (IX-1) 556
 Сасаніди, царська династія VI ст. (I) 293
 Сасі С. де (Sasy S. de), вч. (I) 294⁴
 (IV) 302³
 (IX-2) 967¹
 Сасько, див. Федорович Сасько, козацький полковник
 Сата К. (Sathas K., Σαθαας), вч. (I) 574
 (II) 66¹, 559
 (V) 551¹, 552¹
 Сатана Спиридон, див. Спиридон Сатана
 Сатановський Арсеній (VIII-2) 97
 Саул, біблійн. (IX-2) 1501
 (X) 12
 Сафонов Григорій, московський воєвода, призначений до Білої Церкви (X) 173, 246
 Сахаров І., вч. (III) 486¹
 (V) 520¹
 Сахецький Григорій, український шляхтич, урядник у Боярці (IX-2) 1011
 Сахненко Григорій, див. Лісницький Григорій
 Сахненко Лаврин, полтавський козак, посол до Пушкаря (X) 211
 Сахно, глухівський сотник (IX-1) 415
 Сахно, осавул Михайлівської сотні Канівського полку (VIII-3) 276
 Сахнович, вірменин, депутат від Львова до Хмельницького (IX-2) 1117, 1118
 Сахнович Григорій, див. Лісницький Григорій
 Сахнович Олехно, власник каранських ґрунтів (VII) 563¹

Сахновський, пинський уніатський владика (VII) 501
 Саченко Конон, козак Прилуцького полку (IX-1) 433
 Сашко, див. Федорович Сасько, козацький сотник
 Саютка, селянин (VI) 292
 Сбислав, див. Zobuslou, русин, слуга
 Сбислава, донька Святополка Ізяславича (II) 99⁵
 Сваричівські (Сваричовські), шляхтичі (VI) 240, 611
 Сваричовський, шляхтич (VI) 611
 Сваричовський Рашко, шляхтич (VI) 240
 Сваричовський Стефан, шляхтич (VI) 240
 Сваричовські, див. Сваричівські
 Сварог, міф. (I) 317, 318, 323
 Сварожич, міф. (I) 317, 318, 321, 322
 Свежавський С. (Świeżawski S.), вч. (VI) 624
 Свежовський (IX-1) 292¹
 Свенельд (ймов., Сфенкел), воєвода князя Ігоря (I) 204, 205, 413, 424, 426, 427, 438, 439¹, 459³, 470¹, 474, 477, 478, 479, 587
 (III) 304
його рід (I) 470¹
 Свенельдич Мстислав, див. Лют
 Свенельдич Мстиша, див. Лют
 Свеницький, шляхтич (VI) 275
 Свенціцький, ратенський староста (VI) 186
 Свенціцький І., вч. (VI) 438²
 Сверчі, шляхтичі (VI) 204
 Сверчовський Ян, див. Свирчовський Ян
 Сверщенко Яцко, білоцерківський сотник (VIII-1) 316
 Свидригайло (Болеслав-Свидригайло, Олександр-Свидригайло,

Свидригайло-Болеслав-Олександр, Швитригайл(-о), Witrigaldus), син Ольгерда Гедиміновича, великий князь литовський (IV) 70, 72, 73, 83, 86⁶, 144², 152¹, 166 (перший виступ проти Ягайла 1393 р.), 169, 177 (надання Поділля), 178 (надання Сіверщини), 179 (втеча й повернення з Москви), 180-183, 184 (обрання великим князем литовським), 185-186 (попереднє життя), 186-187 (провідник Русі), 188, 189, 190, 192-193 (розрив з Ягайлом), 194-199 (війна з Польщею 1431 р.), 199 (переговори), 200-204 (польсько-литовська конспірація), 205-209, 210-215 (кампанія 1432-1433 рр.), 216-417 (воєнні дії 1434 р.), 218-219 (невдала битва під Вилькомиром 1435 р.), 220, 222-223 (умова з галицькими панами), 224-225 (вагання польського уряду), 226 (політичний занепад), 227-229, 230 (кандидатура на велико-князівський трон), 231, 232, 234, 242-243 (смерть у 1451 р.), 265, 266, 268, 274, 291, 309, 318, 398, 455, 475, 476-477 (джерела і література про надання Поділля), 478, 480, 481, 490, 514-516 (V) 9, 12², 39, 65¹, 230 (надання магдебурзького права містам), 262, 277², 289 (князівська рада), 311², 314³, 403, 404 (спалення митрополита Герасима), 431, 449, 450, 452, 453², 459, 518-519 (прихильність до унії), 528

(VI) 147, 149, 150, 249, 358, 359, 392, 608

(VII) 11², 12²

його жінка (IV) 204

його мати, див. Юліанна

Свидригайло - Болеслав - Олександр, див. Свидригайло, син Ольгерда Гедиміновича

Свинчич Артих, селянин (VI) 268

Свинчич Федько, селянин (VI) 268

Свирговський Ян, див. Свирчовський Ян

Свиридов, черкаський намісник (VII) 13

Свиридов Єфимка, козак (VIII-2) 68

Свиридович Харлик, козацький старшина (VII) 365

Свирські, шляхтичі (VI) 240

Свирчовський Ян (Сверчовський Ян, Свирговський Ян), ротмістр найманого війська, гетьман (VIII) 94, 147-149, 575

Свистельницький Андрій (можл., див. Andreas, крилоський митрополит), адміністратор у Крилосі (V) 398

Свистельницький Никандро, шляхтич (VI) 239

Свистельницький Яцко (Jacoon de Sphistelnyky) (V) 164³

Свистельницькі, шляхтичі (VI) 240, 611

Свідзінський К., польський колекціонер (IV) 316²
(VII) 150²

(VIII-2) 209, 214

(VIII-3) 116¹, 117¹

(IX-2) 778²

Свірський, уманський підстароста (VIII-1) 45

Свірські, шляхтичі (V) 29, 32¹

Святловський В., вч. (III) 547

Святовид, слов'ян. міф. (I) 321

- Святогорець Йосиф, еромонах (VII) 585
- Святолд, родоначальник Киселів (I) 439⁷
- Святолдич Нискина, див. Нискина Святолдич
- Святолдичі, див. Киселі
- Святополк, ймовірний напис на монеті (II) 43
- Святополк (Святополк Окаянний, Святополк Старий; можл., Σφεγγος), син Володимира Святославича, туровський князь (I) 309, 310, 419, 487, 494, 532, 590¹
(II) 2-15¹-17², 18¹, 24, 25, 29, 35, 44, 49, 58¹, 275², 304-307, 315, 362, 363, 557, 568
(IV) 407
його жінка, див. донька Болеслава I Хороброго
його брати (II) 4, 49
- Святополк (Святополк-Михайло), син Ізяслава Ярославича, київський князь (I) 348, 588
(II) 54¹, 67, 68³, 71, 77, 78, 81, 82 (початок князювання у Києві), 83-85 (невдалий похід проти половців 1093 р.), 86-89 (справа Святославичів), 90-91 (Любецький з'їзд), 92-93 (осліплення Василька), 94-95 (волинська справа), 96 (галицька війна), 97-98 (Ветицький з'їзд), 99-101 (політична ситуація на початку XII ст.), 102, 103, 105², 106, 107-108 (смерть у 1113 р.), 109, 110, 113, 117, 118, 130, 186, 187, 243, 260¹, 267, 281, 283, 290, 292, 302, 307, 321, 336, 364, 365, 387, 390, 392, 395, 396, 410, 411, 412 (війна 1098-1099 рр.), 413, 415, 465⁴, 487
(III) 198³, 200, 214 (скликання віча), 216, 218, 223, 225, 229-231 (боярська рада), 250 (дружина), 283 (участь у канонізації св. Теодосія), 290, 291, 302, 305-307, 336¹ (голод у перші роки князювання), 354, 386, 420
(V) 29
його жінка, див. донька Тугорхана
його доньки, див. Предслава, Сбислава
- Святополк, син Мстислава Володимировича Мономаховича (II) 133, 137, 141, 150⁵, 152, 167, 365, 431, 437¹
його жінка, моравська княжна (II) 152
- Святополк, син Юрія Ярославича, туровський князь (II) 197, 305³, 308, 309, 444
- Святополк, служебний князь (II) 443
- Святополк Окаянний, див. Святополк, син Володимира Святославича
- Святополк Старий, див. Святополк, син Володимира Святославича
- Святополк-Михайло, див. Святополк, син Ізяслава Ярославича
- Святополкович (I) 382
- Святополковичі (Святополчичі, сини), князівська родина по лінії Святополка Ізяславича (II) 96, 130, 305
- Святополковичі, князівська родина по лінії Святополка Юрієвича (II) 309

Святополчичі, див. Святополковичі, князівська родина по лінії Святополка Ізяславича

Святослав, болгарський цар (I) 568

Святослав, карачевський князь (IV) 69

Святослав, князь (III) 250¹

Святослав, липовецький князь (III) 154, 179, 183, 184, 188, 189
його брат (III) 184

Святослав (Святослав Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха, смоленський князь (II) 118¹

Святослав, син Володимира Давидовича (II) 184, 325

Святослав, син Володимира Святославича, деревлянський князь (II) 6-8, 257, 362, 363

Святослав, син Всеволода Ольговича, волинський, чернігівський, київський князь (I) 191 (II) 135³, 143, 149-151, 155, 173, 176, 177, 182, 189, 201, 202-203 (конфлікт з Ярославом Ізяславичем), 204-205 (початок князювання у Києві), 206-207 (боротьба і компроміс з Ростиславичами), 208-209 (політична система 1180-х рр.), 210, 211, 212-215 (боротьба з половцями), 215 (смерть у 1194 р.), 216, 219², 220, 224, 231, 245, 265, 273, 279, 288, 297, 298, 322-324, 326, 327^{2,3}, 328, 329, 330 (конфлікт з Олегом Святославичем), 331, 333, 335, 336, 350¹, 365, 380³, 393, 427, 439, 447, 450, 531, 537 (III) 205³, 214, 224, 225, 229 (план війни з Ростиславичами), 251, 281, 377, 380, 381, 419, 433, 491, 569

його жінка (II) 206, 215⁴, 216

(III) 229

його донька, жінка Володимира Ярославича, див. Болеслава

Святослав, син Всеволода Юрійовича, переяславський князь (II) 246, 343 (III) 167¹

Святослав, син Всеслава Брючиславича (II) 124 (III) 380¹

Святослав (Микола-Святоша, Святоша-Микола), син Давида Святославича (II) 96, 299, 333, 334 (III) 418, 480³

Святослав (Святослав Хоробрий, Svjatoslav, Swjatoslaw), син Ігоря Рюриковича, київський князь (I) 188⁴, 232, 237, 239, 287 (предмети торгівлі), 289, 294, 301, 307 (опис зовнішності), 313, 315 (склад війська), 318², 319, 321, 381¹, 382, 399, 405, 411, 415 (новгородський князь), 416, 418, 421, 422, 424, 427, 429, 439, 441, 442, 444, 445, 446 (дата народження), 448, 452¹, 455-456 (спроба княгині Ольги повернути його на християнство), 458-459 (літописна характеристика), 459-465 (східні війни), 466-468 (перша болгарська кампанія), 469-470 (поділ волостей між синами), 470-472 (друга болгарська кампанія), 472-475 (війна з Візантією), 475 (угода з Візантією 971 р.), 476 (посередництво греків), 477 (смерть від печенігів),

478, 484-487, 495, 496, 498, 512, 526⁵, 532¹, 535, 536, 567-569 (література і джерела балканських війн Святослава), 569-572 (хронологія 960-970-х рр.), 582, 583, 585, 586, 593, 595, 596, 613, 616
(II) 18, 48, 49, 314, 316, 484, 507, 510, 527
(III) 383, 399

його нешлюбна жінка, див. Малуша

його сини, див. Святославичі

Святослав (Swyatoslaus), син Ігоря Святославича **(II)** 230, 397, 401

(III) 21, 23, 24⁴, 25, 27, 28, 252⁵, 509, 510

Святослав, син Мстислава Ізяславича **(II)** 366

Святослав, син Мстислава Романовича **(II)** 228²

Святослав, син Олега Святославича, чернігівський, новгородський князь **(I)** 190

(II) 104, 137-138 (недовге князювання у Новгороді), 140, 141, 145, 146, 147-148 (присяга киян 1146 р.), 149, 151, 154-155 (боротьба з Ізяславом київським), 157, 166³, 171, 173, 175, 176, 178, 179, 182-185, 188², 189, 196, 300³, 316, 325, 327², 3, 328, 329, 334, 336, 422, 425, 426, 428, 438, 439, 525, 534, 538
(III) 204, 207 (з'їзд чернігівських князів), 215, 221 (віче), 225, 230, 231, 249, 259 (маєток), 264, 293 (грамота про церковну десятину 1137 р.), 305(?), 335, 339, 348, 381, 408

його жінка **(III)** 381

його брат **(I)** 190

його братанічі **(II)** 184

Святослав, син Ярослава Володимировича Мудрого, київський князь **(I)** 271, 272, 310, 426, 594, 597

(II) 28, 30, 45-47 (успадковані землі), 52-54 (спільна діяльність старших Ярославичів), 57, 58, 61 (розрив з Ізяславом), 62 (київський князь 1073 р.), 63, 64 (посольство німецького імператора 1075 р.), 65, 66-67 (взаємини з духівництвом), 68-70, 72², 78, 90, 151, 152², 268, 317 (закорінення у Чернігівщині), 321, 331, 332¹, 333, 339, 588

(III) 217 (стосунки з киянами у 1069 р.), 225, 306, 353, 362, 396 (музики), 412, 416, 420, 439 ("Ізборник" 1073 р.), 457, 462, 464

(VI) 24, 25³

його жінка, сестра трірського єпископа Бургарта **(II)** 30
його донька, див. Предслава
його родина, див. Святославичі

Святослав, шумський князь **(II)** 387

Святослав Глібович, брянський князь **(III)** 181, 187, 188¹

Святослав Мономахович, див. Святослав, син Володимира Всеволодовича Мономаха

Святослав Мстиславич, карачевський князь **(III)** 180¹, 181

Святослав Хоробрий, див. Святослав, син Ігоря Рюриковича

Святослав Яков, див. Яков Святослав

- Святослава (Swantoszka, Swetosła-
wa), донька або сестра Льва
Даниловича (II) 485
- Святославичі (син(-и)), князівська
родина по лінії Святослава
Всеволодовича (II) 202³,
205, 206, 214, 324, 350¹, 450
- Святославичі, князівська родина по
лінії Святослава Ігоревича
(I) 382, 427, 438², 478, 587,
596
- Святославичі (сини), князівська
родина по лінії Святослава
Ольговича (II) 184, 196, 329,
336, 513, 537³
- Святославичі (діти, родина, династ-
ія), князівська родина по
лінії Святослава Ярославича
(I) 310
(II) 68-70, 72, 76, 78, 81, 82,
87¹, 88, 90, 91, 94-100, 102,
106, 111, 118, 122, 123, 127,
128, 130, 158, 159, 169, 179,
276, 315, 317, 318, 321, 325,
339
(III) 19, 202, 439
- Святоша-Микола, див. Святослав,
син Давида Святославича
- Свяцький Зигмунд, королівський
коморник, пристав при ко-
зацьких послах (VIII-3) 119⁴
- Сеадат Гірей I (Sahath Kirej I), хан
(VII) 60, 87³, 93, 348
його сини, див. Мегмед Гірей
III, Шагін Гірей
- Себастянович, військовий писар
(VIII-1) 299
- Себастянович Григорій, черкаський
сотник (VIII-1) 316
- Себастянович Миколай (Севостья-
нович Миколай), товариш з
хоругви Андрія Потоцького,
гінець з Варшави (IX-2)
1025, 1026, 1163-1164 (посо-
- льство від Радзейовського),
1170, 1179-1180 (посольство
від шведського короля до
козаків)
- Севенельдич, див. Нискина Святол-
дич
- Севенч, син Боняка, половець (II)
180
- Север Олександр, див. Олександр
Север
- Север Септимій, див. Септимій
Север Луцій
- Северин, калінський ротмістр, ко-
респондент з Бара (VIII-3)
36, 37, 39
- Северський, вч. (III) 549
- Севостьянович Миколай, див. Себа-
стьянович Миколай
- Севрюк Єрмак, шляхтич (VII) 44¹
- Сегеневич Тиміш, більський міщан-
ин (VI) 70
- Сегининовські, шляхтичі (VI) 240
- Седехій, юдейський цар (VI) 429
- Сезі де (Cesi de), французький по-
сол (VII) 438¹, 439², 463,
464¹, 495
(VIII-2) 19
- Сеїд-Ахмед (Ахмед-Сеїд, Sydach-
med), хан Золотої Орди (IV)
310, 318, 319
його родина (IV) 319
- Сеїд-Лукман (Лукман-Сеїд), хро-
ніст (IV) 294²
- Секежинський Амброжій, польсь-
кий ротмістр, канівський
полковник (VIII-1) 315
(VIII-2) 27, 28
- Секирвій, полковник у війську
Остриниці (VIII-1) 299-301
- Секлюціан, діяч реформаційного
руху, видавець (VI) 416
- Селамет Гірей I, кримський хан
(VII) 348
(VIII-1) 245

Селепчені Юрій, угорський канцлер, єпископ **(IX-2)** 1339 (плани щодо посольства до козаків), 1340 (посольство до Ракоція)

Селецькі, шляхтичі **(VI)** 240 **(VIII-1)** 182³

Селивстров Микита, див. Сивцов Микита

Селивон Іван, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶

Селіванов С., вч. **(I)** 540

Селім II, турецький султан **(VII)** 141

Селім-ага, татарський князь **(X)** 149

Селіпський Степан, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 126

Селява Антоній, полоцький уніатський архієпископ, київський митрополит **(VII)** 453¹ **(VIII-2)** 101 **(IX-1)** 26, 32¹ **(IX-2)** 626, 1517, 1521

Сельвійський Ісидор, див. Ісидор Сельвійський

Сельський Олександр, познанський підстолий **(VIII-3)** 61³

Семакович Сидор, полковник **(VII)** 473

Семаргл, міф. **(I)** 319, 322³

Семашки, шляхтичі **(V)** 32 **(VI)** 277, 598

Семашківна Федора, зем'янка **(VI)** 282

Семашко, луцький староста **(V)** 500, 570, 571¹ **(VII)** 211, 212, 214¹

Семашко (Szymaszko), польський шляхтич **(IX-1)** 78, 412, 413¹

Семашко Миколай, брацлавський каштелян **(V)** 340¹

Семашко Олекса, шляхтич, слуга печерського архімандрита **(IX-2)** 747¹

Семашко Олександр, брацлавський каштелян **(V)** 340¹

Семен, богоявленський піп **(VI)** 536²

Семен, див. Сенько

Семен, друцький князь **(IV)** 468

Семен, князь **(VI)** 361²

Семен, маляр **(VI)** 375, 376¹

Семен, оболенський князь **(IV)** 71

Семен, перемиський князь **(IV)** 72

Семен, прилуцький полковник **(IX-1)** 419, 420

Семен, св., церква **(VIII-1)** 184

Семен, селянин **(VI)** 292

Семен, син Любарта Гедиміновича **(IV)** 513

Семен, син Михайла Всеволодовича, новосильський князь **(III)** 180

Семен, син Михайла Омельковича, случький князь **(IV)** 254, 287

Семен (Омелькович Семен), син Омелька Володимировича, київський князь **(II)** 261² **(IV)** 173, 235¹, 247, 249, 250, 254, 266-268, 270, 275 **(V)** 11, 67, 120³, 122, 141, 643, 647 **(VI)** 304, 305, 327 **(VII)** 10², 12-14, 17-19, 72¹ *його родина і жінка з родини Гаштовтів (IV)* 267, 268 *його донька*, див. Олександр, жінка Івана Ярославича пинського

Семен, служебник Хмельницьких **(X)** 169

Семен, степанський князь **(IV)** 122

Семен, стрілець **(VII)** 67³

Семен, суздальський князь **(V)** 524

Семен, тверський єпископ **(III)** 391

Семен, чигиринський козак **(IX-1)** 114

- Семен Гордий, див. Симеон Іванович Гордий
- Семен Дядькович, боярин **(IV)** 431
- Семен Коднинський, галицький боярин **(III)** 308
- Семен Олександрович, київський князь **(VI)** 352³
- Семен Ясманович, трубецький воевода **(V)** 289
- Семенець (можл., Левонович Семен), канівський полковник **(X)** 335, 366(?)
- Семенів Іван, київський бурмістр **(IX-2)** 746 (приведення до присяги цареві)
- Семенів Тимофій, бабанський сотник Уманського полку **(IX-2)** 721¹, 1069-1070 (посољство до царя)
- Семенко Чермний (Чермний Семенко), галицький боярин **(III)** 42
- Семен-Лугвен, див. Лугвен, син Ольгерда Гедиміновича
- Семенов А.В., вч. **(V)** 621, 624
- Семенов Д., вч. **(II)** 279⁵
(III) 559
- Семенов П., вч. **(II)** 557
(VI) 402²
- Семенов Тимошка, запорожець **(VIII-2)** 173
- Семенович, шляхтич **(V)** 351
- Семенович Кондрат, бориспільський вїт **(VI)** 290
- Семерїй, див. Наливайко Северин
- Семигиновські, шляхтичі **(VIII-1)** 182³
- Семичов Михайло, дворянин **(IX-2)** 634⁷
- Семко, див. Zemko
- Семко, сотник Прилуцького полку **(IX-1)** 433
- Семкович О. (Semkowicz A.), вч. **(II)** 60⁷, 63⁴, 114¹, 559, 574
(III) 46¹, 89¹, 97³, 299¹, 486³, 506, 509, 510, 521
(IV) 45¹
- Семсдорф Е. (Sehmsdorf E., Semsdorf E.), вч. **(I)** 136⁴, 137³
- Семьонко, боярин **(III)** 47
- Сендульський А., вч. **(II)** 287³, 288⁵, 386⁴
- Сендюшкович Александро, шляхтич **(VI)** 309²
- Сененський Ян, олесський, луцький староста **(IV)** 224, 225
- Сененські, шляхтичі **(VI)** 420, 625
- Сеницький Миколай, посол **(IV)** 355, 356¹, 357
- Сеницькі, шляхтичі **(VI)** 626
- Сенігов І., вч. **(I)** 484¹, 601
(II) 114¹
- Сенкевич Г., польський письменник **(VIII-3)** 194⁴
- Сенкевич Я., вч. **(VIII-2)** 197
- Сенко, селянин **(VI)** 292
- Сенковський С. (Sękowski S.), вч. **(IV)** 331²
(VII) 71², 150², 151⁷, 325⁶, 346⁴, 347¹, 359², 463², 469¹, 515^{1,2}, 584
(VIII-2) 155¹
- Сенковята-Жураківські (Жураківські-Сенковята), шляхтичі **(VI)** 240
- Сенхариб, цар з арабської казки **(III)** 463
- Сенча, писар **(X)** 217
- Сенюта Ад., шляхтич **(VI)** 627
- Сенюти, шляхтичі **(VI)** 627
- Сенявська, власниця маєтності у Шкло **(IX-1)** 220⁴
- Сенявський, меджибізький володар **(VI)** 81, 191
- Сенявський, польський ротмістр **(VIII-2)** 87, 185, 190
- Сенявський А., львівський староста **(VIII-3)** 56, 58, 118, 182¹

Сенявський Микола, польний гетьман коронний, белзький воєвода (VI) 625
(VII) 62-65, 94, 95, 97, 99, 110, 116

його сини (VII) 97

Сенявський Микола, син белзького воєводи (VII) 99

Сенявський Ярош (Szyenyawsky Hucopum), син белзького воєводи (VII) 96⁴, 99

Сенявські, шляхтичі (VI) 225¹, 250, 279, 283

(VII) 99

(VIII-1) 146

(VIII-3) 56

Сенька, український бранець у татар, білорусець (IX-2) 1358

Сенько, городецький міщанин (VI) 257²

Сенько, див. Семен

Сенько, селянин (VI) 292

Сенько, швець (VI) 176

Сенько з Балиць, шляхтич (VI) 237

Сенько з Нагорець, шляхтич (VI) 237

Сенько Олизарович (Олизарович Сенько), берестейський староста (IV) 259

(VI) 306

Сенько Романович, боярин (V) 290

Сенькович Михайло, шляхтич (VI) 236

Сенькович Ярош, селянин (VI) 266

Септимій Север Луцій (Север Септимій), римський імператор (I) 91

Сераковський (Sierakowski J.), граф, власник рукопису (VI) 400¹

Сераковський, ленчицький воєвода (IV) 395

Сераковський, львівський арцибіскуп (V) 424³

Сераковський Станіслав, польський шляхтич (VII) 248

Серапіон, проповідник, єпископ (III) 247, 392, 394¹, 467, 474, 477, 478^{1,2}

Серафимович Войцех, глухівський староста (IX-1) 415

Серафимович Ждан, козацький посол (VII) 250

Серафим Лавр, лавник (VI) 261

Сербин Іван, брацлавський полковник (X) 136³, 137, 142, 238, 243, 268-271, 277, 279-281, 283-285, 288, 379

Сербин Марко, козак (VII) 340⁵

Сербин Мігаль, козак (VII) 340⁵

Сербин Петро, шляхтич (VI) 240

Сербин Ференц, див. Рац Ференц

Сербновські, селяни (V) 95

Сербул Статраш, див. Статраш Сербул

Сергеевич В., вч. (I) 354, 374¹, 431²

(II) 72¹, 476², 553, 562

(III) 210², 213², 228¹, 232^{3,5},

238⁴, 248^{1,4}, 255¹⁻³, 308³,

316¹, 318⁵, 323³, 324⁴, 327^{2,3},

335¹, 342¹, 353¹, 356², 360¹,

362⁴, 370³, 373¹, 383², 538,

539, 545-547, 549, 551, 552

(V) 101², 634

(IX-2) 867

Сергієвський П., див. Амфілохій, архієп., вч.

Сергієнко, бориспільський війт (VI) 290

Сергій, книжник (VI) 339¹, 340

Сергій, св., див. Сергій Радонезький

Сергій Олександрович, князь (III) 187

Сергій Радонезький (Сергій, св.), монах (VI) 339, 443

Середа, остерський боярин (VI) 284

Сержпутовський А., вч. (I) 249⁴

Серклан-мурза, див. Сарклан-мурза

Серкович Роман, селянин **(VI)** 292
 Серкович Тишко, селянин **(VI)** 292
 Сестренцевич, див. Сестренцевич-
 Богуш
 Сестренцевич-Богуш С. (Богуш-Сестренцевич С., Sestrencewicz de Bohusz), моголівський архиєпискуп, вч. **(IV)** 309², 458, 461, 486, 488
 Сефер, львівський золотар **(VI)** 71
 Сефер, товмач **(IX-2)** 693, 706¹, 708
 Сефер Казі-ага (Сефер-ага), кримський візир **(VIII-3)** 201, 204³, 205-206 (переговори з поляками під Зборовом) **(IX-1)** 52 (лист до поляків з приводу походу на Москву), 65 (лист до Хмельницького), 148, 166 (лист до короля та канцлера про дотримання Зборівських статей), 167, 174, 216, 288, 315¹, 429²-430 (лист до Лупула про татарських полонених), 557, 592² **(IX-2)** 631, 666 (поради ханові не йти під Сучаву), 670, 676, 677², ³, 678, 681, 688 (переговори з королем), 693-698 (замирення з поляками), 700, 701, 703-710 (деталі переговорів), 714, 718, 731, 760, 780, 887 (переговори з Яскульським), 888, 891 (лист від гетьмана), 892-893 (згода на допомогу королеві), 894, 895-896 (деталі переговорів з Яскульським), 956 (вплив на політичний курс Мегмед Гірея), 957 (вимога до гетьмана розірвати союз із царем), 959, 1051⁴, 1057-1058 (переговори в Ольшанці з Тишкеви-

чем), 1066-1068^{*} (переговори з московськими послами), 1099 (польські задобрювання), 1101 (тиск московських послів), 1141, 1143-1144 (переговори з Богдановичем під Озерною), 1146, 1175-1176 (лист від Виговського), 1176-1177 (переговори з Шумовським), 1177 (лист до козаків про підтримку Яна Казимира), 1195-1197 (домогання короля перед татарами щодо впливу на гетьмана), 1336, 1356 (переговори з козацькими послами), 1466³ (звідомлення польському королеві про остаточний розгром Ракоцієвого війська) **(X)** 56, 107

його під **(IX-2)** 631

Сефер-ага **(IX-2)** 695-697

Сефер-ага, див. Сефер Казі-ага

Сефер-аталик, татарин **(IX-1)** 558

Сецегіновський Якуб, пограничний ротмістр **(VII)** 30, 94

Сецинський Є., див. Сіцинський Ю.

Сивий Харко, чигиринський козак **(IX-1)** 591¹

(IX-2) 661, 664

Сивцов Микита (Селивестров Микита), стрілецький сотник **(IX-2)** 1203, 1210, 1213, 1222-1224 (слідство над Нечаєм), 1255, 1260

Сигізмунд, св. **(V)** 643

Сигізмунд, син Кейстута Гедиміновича, великий князь литовський **(IV)** 134², 145, 183, 194², 199, 201, 202², ³, 203-204 (проголошення великим князем литовським), 205-206 (противник аристократії), 207 (акт унії з Польщею

1432 р.), 208-209 (привілеї для русинів), 210, 211, 212-213 (війна у Литві 1432-1433 рр.), 214-217 (боротьба в Україні), 218-219 (битва під Вилькомиром 1435 р.), 220 (утвердження на Білій Русі), 221, 223-226 (дипломатична боротьба зі Свидригайлом), 227-228 (політика щодо Польщі), 229 (смерть у 1440 р.), 230-232, 234-236, 242, 265, 266, 274, 309, 310, 318, 397, 398, 458, 461, 477, 480

(V) 49-50 (привілей шляхті 1434 р.), 57³, 59, 60, 63, 64, 85³, 404, 452, 518, 520¹ (відносини з митрополитом Исидором), 523

(VI) 358, 359, 364⁵, 365⁵
його родина, син(-и) (IV) 207, 208³, 225

Сигізмунд, син Корибута Ольгердовича, намісник Чехії (IV) 153, 154-157 (коронація Витовта)

Сигізмунд, угорський король (IV) 108, 115-117 (кандидат на польський трон), 123-124 (дипломатичні суперечки за Галичину), 149, 153, 171, 185, 193-194 (союзник Свидригайла)

(V) 511, 514

його жінка, див. Марія, донька угорського короля Людовіка I

Сигізмунд I Старий (Sigismundus I), польський король (IV) 252, 254⁵, 263, 264 (обрання великим князем литовським у 1501 р.), 280, 283-287^{1, 2}, 288-290, 326², 338, 339, 340

(неприхильність до унії з Литвою), 341-343, 345-348, 349-350 (справа унії в 1539-1544 рр.), 351, 352, 356, 357¹, 397, 482, 484-486, 490

(V) 5¹, 12^{· 1}, 35, 45, 53¹, 59, 68, 69 (спроба нормування військової служби в Польщі), 101, 137, 206, 210¹, 242³, 243, 299, 300, 327², 415, 416, 434 (грамота Гадашицькому), 435², 436-439 (спір за галицьке намісництво), 440-441 (відновлення галицького владитства), 447¹, 448, 459, 463¹, 476¹, 481, 488, 617, 642, 652

(VI) 45, 46-47 (непорушність львівського складу 1526 р.), 49, 51, 88, 93-94 (ярмаркові привілеї), 104, 125-127 (проблема релігійно-національної виключності в цехах), 129 (скасування цехів у 1538 р.), 160, 175, 188³, 242², 247, 256-257 (нерівноправність українців у містах на заході України), 275, 276, 341², 362, 398, 402, 403, 574

(VII) 11², 13³, 22² (данина татарам), 23 (охорона південних кордонів), 24², 28-29 (план оборони від татар), 30, 32, 34¹ (нарікання на Станіслава Лянцкоронського), 51¹, 61, 62[·], 88³, 92 (подарунки Дашковичу), 94 (відзначення заслуг князя Острозького), 96⁴, 103 (справа вербування козаків), 106 (угода з кримським ханом 1540 р.), 107-108 (циркуляр 1541 р.), 572

(VIII-1) 227

його жінка, див. Бона

Сигізмунд II Август (Август, Zygmunt August), польський король (IV) 269, 338, 340, 345-346 (проголошення наслідником престолу), 347-348 (проект коронації), 349, 350, 351 (великий князь литовський), 353, 355-359 (справа унії з Литвою 1553-1558 рр.), 360, 362, 363, 364-365 (Литовський сейм 1563 р.), 368, 371-383 (справа унії з Литвою 1564-1566 рр.), 384³, 388-390, 392-393 (Люблінський сейм 1569 р.), 395, 396-398 (приєднання Волині і Підляшшя до Польщі), 399-404, 406-410 (приєднання Брацлавщини і Київщини), 412, 413 (акт унії), 414, 415, 417, 418³, 493-496
(V) 36, 51 (знесення городельських обмежень), 53, 68, 92, 93, 97, 105, 243 (привілей львівським русинам), 256, 324, 326-327 (реформи судівництва), 333, 346, 416, 443¹, 448, 454-455 (формальне зрівняння у правах православних у 1563 р.), 463 (лист до митрополита 1546 р.), 490
(VI) 50, 74, 89, 129, 163, 269, 314, 360, 395¹, 398, 403, 416-417 (політичний і релігійний рух), 418, 440, 446 (дозвіл на фундацію єзуїтів у Вільно), 624, 625
(VII) 99, 114, 115, 116 (ставлення до Дмитра Вишневецького), 118, 119 (лист до кримського хана у 1556 р.), 120, 122, 123 (справа союзу з Москвою), 125², 128, 141 (лист до козаків), 141-144

(реформа козацтва 1570 р.), 153, 154, 157, 159, 160, 258, 266²

(IX-2) 1520

його жінка, див. Радзивілівна Барбара

Сигізмунд III Ваза (Sigismundus III, Zygmunt III), польський король (II) 610

(V) 152, 187³, 198, 199, 333, 417, 489, 540, 543, 547, 548, 567-568 (відповідь на декларацію унії в 1590 р.), 569-572, 575, 576-577 (артикули владик 1594 р. про унію), 578, 580, 586³, 589 (апробація артикулів унії), 590-591 (лист до князя Острозького про унію), 594-595 (опозиція Острозького до унії), 595-596 (конференції у Кракові про унію), 596-597 (універсал про унію), 600, 601, 605 (визначення собору в Бересті), 606, 607, 611, 613-614 (проблема правосильності берестейських соборів), 616-617 (захист владик-уніатів), 659

(VI) 219, 244-245 (перемиське владцтво після 1610 р.), 252, 270, 282, 393-395¹, 417, 418¹, 520 (грамота для Львівського братства 1592 р.), 527, 530, 531, 537, 543-545, 565 (підтримка уніатських владик), 566-567 (справа унії після Берестейського собору), 568²-573, 574 (підтвердження привілею православної церкви від 1511 р.), 575-577 (“рокош Зебжидовського”), 579 (поступки уряду православним), 580 (конституція 1607 р.),

581 (нещирість уряду), 582 (конституція 1609 р.), 584-586 (безсилля православних), 588, 589 (надання перемиського владитства уніатові у 1610 р.), 592, 593, 596 (розпорядження про конфіскацію "Треноса")
(VII) 130, 172, 176³ (надання маєтностей козакам), 177, 182, 184 (комісія на козаків 1592 р.), 185-187, 189, 191, 192, 201, 202 (лист Наливайка), 204-205 (те саме), 207, 209, 210¹ (те саме), 213-214 (заходи проти козаків 1596 р.), 217, 220, 221, 224, 226, 229, 233, 234, 236 (універсал проти козаків 1596 р.), 238, 240, 245-247, 248 (заклик до козаків про службу), 249 (козацьке посольство 1600 р.), 250, 251 (скинення зі шведського престолу), 268, 278 (інструкція на сеймики 1626 р.), 279, 284, 285, 305-306 (реляція Жолкевського з кампанії 1596 р.), 316-317 (Лівонська кампанія 1602 р.), 318, 320, 321, 322, 327, 328 (репресії щодо брацлавських і корсунських міщан), 330-331 (вербування козаків на московську війну), 331-332 (плани на московський трон), 332-333 (смоленська кампанія 1609-1610 рр.), 334, 335-336 (сейм 1611 р.), 337 (невдалий похід на Москву 1612 р.), 338, 340, 341-343 (козацька справа на сеймах 1611, 1613 рр.), 345, 347-348 (лист султана 1614 р.), 349, 351, 353 (лист

до Януша Острозького про козаків), 353-354 (татарське спустошення у 1615 р.), 357 (доручення Жолкевському приборкати козацьку сваволлю), 361, 364, 366, 374, 375, 377, 378, 379-380 (грамота Сагайдачному), 381, 382, 397 (бенефіції Іпатію Потію), 398, 405, 417 (підтверджувальна грамота Київському братству 1628 р.), 426, 429 (підтримка уніатської церкви), 434, 436, 440, 443-444 (лист до патріарха Теофана 1620 р.), 448-449 (непоступливість у релігійному питанні), 451, 452 (репресії щодо віленських міщан), 453²-455, 457, 459, 461, 462, 464, 465 (прийняття козацької делегації 1621 р.), 466, 470-472, 478³, 479, 481-482 (козацька петиція з-під Хотина), 483-485 (неприхильне ставлення до козацьких бажань), 486-487 (невиконання обіцянок козакам), 488 (план походу в Лівонію), 489-493, 494 (непоступливість у переговорах з козаками), 496-501, 502-505 (релігійна справа на сеймі 1623 р.), 506-508, 510⁴, 511 (репресії після смерті Кунцевича), 516, 529, 531-534, 538, 540¹, 541 (лист до комісарів у козацькій справі 1625 р.), 542-544, 554¹, 560, 580-583
(VIII-1) 9¹, 13-14 (проект соборного порозуміння), 20, 22-25, 29, 30, 32-35 (невдоволення козаків урядом), 36-37, 39, 40, 42, 45¹, 47-48, 49-51 (становище у справі Ша-

- гін Гірея), 57, 59, 60, 65, 66², 67, 68, 71-73, 76, 83-90, 94, 100, 102, 106, 108, 109¹-111², 112, 114, 117¹, 119-124, 125 (прийм козацької делегації 1631 р.), 127^{1, 5}, 128^{3, 5}, 129¹, 131, 132-133 (справа православної митрополії), 136¹, 137, 138-139 (відповідь козакам), 140 (його смерть), 141, 143, 145, 157-159, 173, 188, 201, 207¹, 211², 214, 224, 229, 272³, 276², 318, 320 (VIII-2) 200, 204 (VIII-3) 199, 201, 202 (IX-2) 654, 1522 *його діти* (VIII-1) 141¹
- Сидір, селянин (VI) 292
- Сидіс Якоб Раббі, левантинський купець (VI) 70
- Сидор, київський митрополит (V) 524
- Сидор, селянин (VI) 269, 292
- Сидоренко Кіндрат (Сидорович Кіндрат), козацький посол до Криму (IX-2) 889
- Сидорович Кіндрат, див. Сидоренко Кіндрат
- Сидорський Дмитро, шляхтич (VI) 244
- Сизов В., вч. (I) 49¹, 231⁴, 300¹, 567 (III) 439², 450¹, 451²
- Сикора Яцко, намісник (V) 436, 437, 439
- Сикст IV, папа (IV) 326², 327 (V) 409, 410, 531-535, 537-539, 548 (VII) 21
- Сикст V, папа (VI) 561
- Силич, посол до козаків (VIII-2) 143⁵
- Силич, чернігівський полковник (X) 139, 335
- Силич Криштоф, новгород-сіверський шляхтич (VIII-3) 30, 33
- Сильван, інок (VI) 440
- Сильван Плавцій Марк, див. Плавцій Сильван Марк
- Сильванський-Павлов, див. Павлов-Сильванський
- Сильвестр, видубецький ігумен, літописець (I) 580, 588, 589 (II) 270 (III) 487
- Сильвестр, ігумен Спаського монастиря в Новгород-Сіверському (IX-2) 795 (посольство до Москви)
- Сильвестр, крупецький митрополит (IX-2) 645
- Сильвестр, митрополит (VI) 332, 353
- Сильвестр, чернець (VI) 309
- Симашкевич В., пилявецький священник (VIII-3) 72^{3, 4}
- Симашкевич М., вч. (III) 536
- Симеон, болгарський цар IX ст. (I) 433, 466, 467, 568
- Симеон, болгарський цар X ст. (I) 499
- Симеон, болгарський цар XI ст. (II) 67 (III) 461
- Симеон, єпископ поч. XII ст. (II) 305¹
- Симеон, єпископ у Переяславі (II) 249
- Симеон, київський митрополит (V) 411, 412
- Симеон, комес (II) 494
- Симеон, молдавський екзарх (V) 395
- Симеон (Симон), патріарх (V) 408⁴, 530
- Симеон, св. (VI) 94 монастир (II) 67, 268, 317 (III) 420

Симеон Богослов (Богослов Симеон), його повчання (VI) 346

Симеон Іванович Гордий (Семен Гордий), великий князь московський (III) 273, 274

Симеон Логотет (Логотат, Логотет псевдо-, Логотет Симеон, Logotheten), хроніст (I) 431¹, 439-441, 564, 566, 618

Симон, володимирський єпископ (III) 295, 380, 417, 418, 483-485, 564, 565

Симон, див. Симеон, патріарх

Симон, єпископ поч. XIII ст. (II) 299

Симон, монах (VI) 348

Симон, див. Симеон, св.

Симон, син Івана, слуга (II) 500, 502

Симон Юда, див. Юда Симон, св.

Симон-Деревоїд Іван (Деревоїд-Симон Іван), депутат (VIII-1) 170¹

Симонов М., вч. (V) 122¹

Симоновський П., вч. (VII) 564, 578 (VIII-2) 206, 211 (IX-2) 807³

Синаїт Григорій, див. Григорій Синаїт

Синеус (див також: Рюрик, варязький князь - його брати), варязький князь, брат Рюрика (I) 382

Синицький Д., вч. (V) 657

Синоданович Петро, сотник Черкаського полку (VIII-3) 275

Сипковський Степан, шляхтич, печерський староста (IX-2) 747¹

Сипягін Костянтин, капітан, московський вивідувач (X) 46

Сирах, його "Слово" (III) 390, 393⁴

Сирах Ісус, див. Ісус Сирах

Сирин Єфрем, див. Єфрем Сирин

Сирин Михаїл, див. Михаїл Сирин, антиохійський патріарх

Сирин Михайло, див. Михайло Сирин, руський митрополит

Сирієць Михаїл, див. Михаїл Сирин, антиохійський патріарх

Сирітка, див. Радзивіл Миколай

Сирку П. (Sircu P., Syrcu P.), вч. (I) 315³
(V) 393¹, 655
(VI) 343¹

Сиромятніков С., вч. (II) 33¹

Сирутявичі, шляхтичі (V) 32¹

Сирчан, служник у Володимира Святославича (II) 105

Сисой, прихожий чоловік (V) 170¹

Ситкевич А., вч. (V) 656

Ситьков Іван, київський бурмістр (IX-2) 847, 850

Сігберт з Жамяля, хроніст (II) 64³

Сігурд (Зігурд), норвезький король (II) 116
його жінка, див. Малфрід

Сідлович, слуга королевіча Кароля (IX-1) 387

Сідляр Семен, міщанин (VI) 442, 444, 460

Сідоній Аполінарій (Аполінарій), античний письменник (I) 153

Сікорський І., вч. (VII) 587

Сіляді О. (Szilágyi S.), вч. (I) 234¹
(VIII-2) 211
(IX-1) 217, 252³, 510², 522, 523²
(IX-2) 779¹, 1105⁴, 1304^{3, 4}, 1432², 1433¹

Сільницький, польський ротмістр, посол до Ракоція (IX-2) 1018⁵, 1019⁴, 1189

Сімович В., вч. (IX-2) 1549

Сімоні П., вч. (III) 446²

Сімонс Б. (Simons B.), вч. (I) 143³

Сінан, фундатор вірменської церкви у Кам'янці (V) 252
(VI) 58

Сінди, грецькі імена (I) 104³

Сінкель Георгій, див. Георгій Сінкель

Сінкель Михаїл, див. Михаїл Сінкель

Сіннівський Гліб-Миколай, підсудок (VI) 237, 239

Сіннівські, шляхтичі (VI) 611

Сінновський Сенько, шляхтич (VI) 237

Сірбу І. (Sirbu I.), вч. (IX-1) 33², 484¹, 486², 510²

Сірій Семен, козак (IX-1) 316

Сірко Іван, кошовий отаман (VII) 576
(IX-2) 873³ (противник московського протекторату)

Сірмай А. (Шірмай А., Szirmai A.), вч. (II) 489^{1,3}, 581, 582
(III) 119^{1,4}

Сірославич, див. Костянтин Сірославич

Сіцинський, уніатський посол (IX-1) 407

Сіцинський Ю. (Сецинський С.), вч. (I) 48², 130¹, 279¹
(II) 471³, 557
(V) 247², 251¹, 260³, 651, 656
(VI) 58⁴, 118¹, 123¹, 125⁴, 126², 251^{4,7}, 603, 606, 621
(IX-1) 240⁴

Січена-Щока Дмитрашко, запорожець (X) 84

Сіяуш-паша (Шіявш-паша), сілістрійський намісник султана (VIII-3) 166
(IX-1) 160 (наказ султана допомагати Хмельницькому), 317, 320, 498 (повідомлення про козацького посла), 513, 518, 519 (вороже

ставлення до Лупула), 523, 534-536, 537 (дозвіл добровольцям виступити на допомогу козакам), 570 (лист до Хмельницького), 590
(IX-2) 617, 672-673 (султанський наказ ханові не допомагати козакам під Сучавою), 701 (вимога припинити татарські кампанії проти Польщі), 893 (прихильність до короля), 913, 921¹ (відбиття нападу донців на Варну), 928, 944⁴, 948 (приготування до нападу на Україну), 951-952⁸ (переправа війська через Дунай), 956 (вплив на політичний курс Мегмед Гірея), 957 (посольство до козаків), 958, 1021, 1023, 1063-1064 (посольство до Георгіци і до козаків), 1071, 1073, 1074, 1077, 1078, 1104 (чутки про виступ проти козаків під Сучавою), 1105 (спроби відвернути хана від війни з козаками), 1107, 1137 (посольство Шагін-аги до козаків), 1527

Скабаланович М., вч. (I) 526³
(VI) 494³, 550¹, 629, 632, 633

Скалозуб Семен, осавул (VII) 244, 245¹, 287, 575, 577

Скальковський А., вч. (VII) 566, 578

Скарга Петро, католицький полеміст (V) 542-544 (пропаганда ідей унії), 546, 547, 549, 559 (оборона Берестейського собору), 606 (участь у соборі), 608^{1, 2}, 609², 610, 612
(VI) 331-332 (критика руської культури та шкільної освіти), 336, 425 (згадка про

- успіхи аріанства на Білій Русі), 446, 447, 457-458 (проповідь про безвихідність православної церкви і громади), 461-462 (відповіді православних на полеміку), 482, 487, 490, 492², 545-546 (полемічна оборона Берестейського собору), 547, 549, 553, 556-557 (полеміка Вишенського), 561, 564, 596, 629
- Скаревський Федір, учень (VII) 414
- Скаржевський, шляхтич (VII) 415
- Скаршевський Сигізмунд, польський посол (IX-1) 490, 492
- Скачок Івашко, провідник Лупула (IX-1) 597¹
- Скиба Михайло, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Скибич Василь, господар (V) 153
- Скибич Гінк, господар (V) 153
- Скибич Оленко, господар (V) 153
- Скидан Карпо (можл., Скидан Павло; Hudzan, Skidan), козацький полковник (VIII-1) 252, 259-260 (універсали до народу у 1637 р.), 261, 262-263 (невдала Корсунська рада), 263-264 (універсали козакам з Мошен), 265-267, 270 (втеча після битви під Кумейками), 272, 275, 277, 280, 283, 285, 289, 291, 292 (похід із Запоріжжя на волость), 295, 298, 299, 301, 302, 303 (польський полон), 304
- Скидан Павло, можл., див. Скидан Карпо
- Скиндери, магнати (VI) 282
- Скиндириха Ульяна, зем'янка (VI) 282
- Скипович Петро, власник волості (V) 290
- Скипори, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Скиргайло, син Ольгерда Гедиміновича, київський князь (IV) 75², 128, 129, 132, 134², 135, 139⁵, 140-141 (уступлення з Литви), 161, 162, 165, 166, 170, 172-174, 176, 454, 456, 466, 469, 473-474 (джерела і література про останні роки), 514-516 (V) 11², 449, 475 (VI) 304, 357² (VII) 10
- Скирмунд (Шварно), син Мингайла (IV) 16³, 430
- Скит, міф., син Геракла (I) 129¹
- Скит, міщанин Херсонеса (I) 93
- Скит Херсонесець (Херсонесець Скит), міщанин (I) 93
- Скити, грецькі імена (I) 104³
- Скільца Іоан (Скільца Іоан), візантійський хроніст XI ст. (I) 313, 451, 454, 467^{1, 3}, 472³, 473, 474, 476, 496¹, 500³, 533¹, 567-570, 574 (II) 25¹, 34-37, 528, 529², 559, 560
- Скільнор, варварський цар (I) 90³
- Скільяк, т.зв. античний письменник (I) 87⁴, 92, 119, 122
- Скіль, скіфський цар (I) 89
- Скімн, т.зв. письменник (I) 87-89¹, 92, 103, 110¹, 139⁴
- Склір Варда, див. Варда Склір
- Скільца Іоан, див. Скільца Іоан
- Скобейко, киянин (IV) 229
- Скобельський П., вч. (I) 455¹ (II) 556 (VI) 619
- Скобієнко Савко, козак (IX-1) 575²
- Сковорода Григорій, український філософ (IX-2) 1479
- Сковородки, шляхтичі (VI) 253

Сковронек Станіслав, кременецький міщанин (VI) 274

Сколков Семен, шляхтич (VI) 308
його батько (VI) 308

Сколот, скіфський цар (I) 110

Скольніцький, комендант гусятинського замку (IX-2) 703

Скольські, шляхтичі (VI) 245

Скорина Абрам, киянин (IX-1) 471²

Скорина Аврам, бужинський міщанин (X) 82

Скорина Франциск, білоруський друкар (VI) 335, 336 (падуанський доктор), 339, 341², 366 (вірші у виданнях), 376-377¹ (західний вплив на гравюри у празькій Біблії), 391 (ідея загального добра), 426², 427-430 (переклад на народну мову і видання Біблії у 1517-1519 рр.), 431, 473, 499, 613, 614

Скоробогатий Іван (можл., Скоробогатько, осавул; Скоробогатько Іван), козацький посол (IX-2) 1186³, 1219⁵, 1229-1230¹ (посольство до царя з приводу козацької еміграції), 1232-1234²-1235 (інструкція гетьмана на переговори), 1237, 1238, 1258 (розвідування мети посольства Богданова у Білорусь), 1377 (посольство до хана)
його син, посол до хана (IX-2) 1377

Скоробогатка Федір, селянин (VI) 292

Скоробогатько (можл., Скоробогатий Іван, осавул (X) 335, 342

Скоробогатько Іван, див. Скоробогатий Іван

Скороход (Skorochot), білоцерківський сотник (VIII-3) 10³

Скороход Семен, козацький посол (VIII-1) 238

Скороходенко Пилип, писар Київського полку (VIII-3) 278

Скорута, шляхтич (VI) 275

Скочко Іван, див. Скочок Іван

Скочок Іван (Скочко Іван), чигиринський козак, пізн. старшина Київського полку (IX-2) 683, 1367 (X) 102

Скребець, козацький отаман (VIII-1) 277

Скрибка Мартин, селянин (VI) 269

Скрицький Андрій, підписок (IX-2) 659²

Скробішевський Я., історик XVII ст. (V) 426²

Скромненко С., див. Строев С.

Скулі-ага, начальник стрільців (IX-1) 517

Скумин, див. Скумин-Тишкевич

Скумин, шляхтич (VII) 237³, 238²

Скумин Фрідріх, студент Липського університету (VI) 337³

Скумини, шляхтичі (VI) 598

Скуминович Федір, див. Скумин-Тишкевич Федір

Скумин-Тишкевич (Скумин, Тишкевич-Скумин), новгородський воєвода (V) 563, 564, 579, 581 (VI) 520, 521⁴, 525², 566, 569

Скумин-Тишкевич Федір (Скуминович Федір), шляхтич, новонавернений католик (VIII-2) 90³

Скура, польський хорунжий (X) 295

Скуратов Петро, стольник (X) 101, 202, 203, 224-227, 229-232, 243, 246, 247, 258, 259, 338

Скшетуський В., вч. (V) 641

Скшетуський Ян, жовнір (VIII-3) 194

Слаби Мацек, селянин (VI) 267
 Слабченко М., вч. (IX-2) 868²
 Славинецький Епіфаній, український культурний діяч (VIII-2) 97
 Славковський, служебник краківського каштеляна (IX-1) 379
 Славно Борисович, воєвода (III) 307
 Слаковський Іван, конюший Війська Запорізького (IX-2) 615 (прийм Фоміна), 616, 617
 Сливка Я., торговець (VI) 175
 Слизький Гнат, козак (IX-2) 1201
 Сливневський Матій з Канева, студент Липського університету (VI) 337³
 Сліпий Івашко, козак (VIII-2) 38
 Словиковський, краківський канонік (IX-2) 1513, 1514
 Словита Василь, лавник (VI) 261
 Слоневський, посол польської королеви до Чигирина (IX-2) 1333, 1345
 Служка, підскарбій (IX-1) 406
 Служки, шляхтичі (VI) 280
 Слупиці, магнати (VI) 282, 283
 Слупиця Богдан, зем'янин (VI) 282
 Слупиця Богуш, зем'янин (VII) 15, 50
 Слуцький, князь (поч. XVI ст.) (V) 31
 Слуцький Юрій, князь (V) 545 (VI) 443
 Слуцькі, князі (IV) 254¹ (V) 29, 36 (VI) 309, 360, 435, 448, 468, 598
 Слюсарев Д., вч. (II) 562
 Слядковський, ротмістр (VIII-1) 105
 Сльозка Михайло, львівський друкар (VIII-1) 183 (VIII-2) 93, 108

Смера Іван, псевдополовець з твору XVI ст. (VI) 422¹, 423¹, 433
 Смеречанські, шляхтичі (VI) 240
 Сметанка Єронім, краківський підстароста (IX-1) 267², 270
 Сметанка Ян, торговець (VI) 175
 Смах Луренц, селянин (VI) 267
 Смирнов В., вч. (IV) 294², 295¹, 297¹, 302³, 304¹, 305²⁻⁴, 306^{1,2}, 307^{1, 2}, 309², 311¹, 320³, 323^{1, 2}, 325³, 326¹, 457, 486, 488-489
 (VII) 59⁶, 77², 348³, 513¹, 515³, 582
 (VIII-1) 42³, 45¹, 63¹, 228¹, 240¹, 244⁴, 245¹
 (VIII-2) 18⁴, 155¹, 162¹, 176^{1,2}
 (VIII-3) 59², 103³, 163³, 174³, 185¹
 (IX-1) 521¹
 (IX-2) 920², 956³, 1539¹, 1543², 1546
 Смирнов І., вч. (I) 128¹, 185², 247¹, 354¹
 (II) 585
 Смирнов І.Я., помилк., див. Смирнов Я.І.
 Смирнов М., вч. (II) 554, 569
 (III) 110¹, 560
 (IV) 433, 465
 Смирнов О., вч. (I) 562
 Смирнов Я., вч. (I) 272¹
 Смирнов Я.І. (помилк., Смирнов І.Я.), вч. (IX-1) 222^{2, 4}, 223^{2, 3}, 224¹, 228¹, 321¹, 326¹, 329², 331^{1, 2, 4}, 332¹, 348², 363⁴
 Смитка Павло, чигиринський сотник (VIII-1) 316
 Смоленський С., вч. (III) 453³, 556
 Смоляга, посол Павлюка (VIII-1) 253, 256

Смолятич Клим, див. Клим Смолятич

Смолька С. (Smolka S.), вч. (IV) 109⁴, 131¹, 132¹, 148², 153¹, 162², 312³, 425, 455, 464, 465, 474, 475
(V) 152⁵, 519¹, 641

Смольнянин Ігнатій, подорожник (VI) 344⁴

Смольський, польський ротмістр (IX-1) 324¹

Смотрицький Герасим (VI) 456, 460 (безпорядність православних), 462⁵, 466-467 (боротьба за календар), 468, 477, 484-486 (“ректор” Острозької школи), 489, 490-492 (письменник-полеміст), 493-496⁵, 594

Смотрицький Мелетій (Ортолог, Ortholog Theophil, Smotricius, Smotrzycki), полоцький архієпископ, полеміст (V) 532¹
(VI) 334, 368, 485, 491¹, 494, 495, 560, 594-597 (Тренос і його жалі), 598⁴, 599, 630
(VII) 392, 414 (ректор Київської братської школи), 416, 418, 425, 434, 436 (посвячення на полоцького архієпископа), 448², 450-451 (приїзд до Вільна у 1620 р.), 452, 455, 457, 498, 504, 506¹, 511, 587
(VIII-1) 6-8 (справа братських прав), 10-14⁶-19 (заходи щодо порозуміння з унітатами), 56, 74-75 (компромісні публікації), 76-79 (суд над його “Апологією” на Київському соборі 1628 р.), 81-82 (анафема на його писання), 83-84 (нові книжки), 93, 96,

97 (ідея окремого патріархату для православних та уніатів), 318, 319
(VIII-2) 91²

Смотрицький Олександр з Черкас, козацький делегат на комісію 1630 р. (VIII-1) 118

Смяровський Якуб (Smiarowski Jakób), польський посол до козаків (VIII-3) 112, 115-118 (переговори з козаками під Замостям), 119, 121, 122, 128, 140, 141 (посольство до козаків), 156, 157, 158-161 (посольство від короля до Хмельницького), 163, 164, 166, 167 (відомості про невідворотність війни між козаками і поляками), 171 (незадоволення гетьмана за подільські події), 176, 177 (повідомлення про мобілізацію в Україні), 178 (викриття козаками його таємних інтриг і страта), 179, 195, 205, 206¹, 216¹

(IX-1) 11⁴

(IX-2) 640, 1531

його син (VIII-3) 117

Снельман (Snellman A.), вч. (I) 544

Снегірьов І., вч. (I) 339²

Снежка Іван, селянин (VI) 292

Снитко К., вч. (V) 117^{1,3}

Снятовський, козак (VII) 193

Собестіанський І., вч. (I) 315², 354¹
(III) 238⁴

Собеський В. (Sobieski W.), вч. (VI) 418¹, 454¹

Собеський Марек, красноставський староста, польський полковник (VIII-2) 137, 143⁵, 145¹

(IX-1) 101, 201, 349, 350, 438

Собеський Яков, польський князь XVIII ст. (V) 282

Собеський Якуб, красноставський староста, автор мемуарів (VII) 157, 286, 293, 294², 370-372², 466¹, 467¹, 468¹, 469¹, 470¹, 471¹, 472⁴, 474^{1. 2}, 475, 476³, 478, 502, 509, 546, 560, 564, 589 (VIII-1) 176, 178, 188

Собеський Ян, див. Ян III Собеський

Собішевський, остерський боярин (VI) 283

Собни, зем'яни (V) 43

Соболевський О., вч. (I) 104⁴, 192³, 202[˘], 203[˘], 204¹, 210⁴, 219², 316[˘], 509⁴, 543, 550, 552-555, 557, 558, 572, 573, 575, 576 (II) 421⁶ (III) 147², 161³, 173², 191², 476¹, 498¹, 499¹, 550, 560, 563-565 (IV) 444 (V) 404² (VI) 345[˘], 346³, 363¹, 364[˘], 427¹, 441², 613, 614

Соболевські, зем'яни (V) 101

Соболь, покойовий Хмельницького (IX-2) 1117

Соболь Євтихій, учень (VII) 421

Соболь Спиридон, друкар (VII) 419

Совинин Гридь, конюший (V) 290

Совинин Матвій, конюший (V) 290

Содома, львівський міщанин (V) 266

Созанський Андрій, шляхтич (VI) 244

Созанський І. (Sozański I.), вч. (V) 641 (VIII-3) 82¹

Созанський Іван, шляхтич (VI) 244

Созанські, шляхтичі (VI) 240

Созан, київський міщанин (VII) 530

Созрико, богатир в осегинських переказах (I) 113³

Сокаль-мурза, див. Сакал-мурза

Сокальський П. (помилк., Сокольський), вч. (VI) 622

Сокол, польський ротмістр (VIII-1) 255 (IX-1) 278[˘]

Соколецький Гринько, шляхтич (VI) 236, 237

Соколинські, князі (V) 30, 32¹, 410[˘] (VI) 598

Соколінський, польський ротмістр (IX-2) 1041, 1042[˘]

Соколка Василь з Черкас, козацький посол на комісію 1630 р. (VIII-1) 118

Соколов І., вч. (I) 526³

Соколов М.К. (S.), вч. (V) 655

Соколов М., вч. (III) 540

Соколов М.Є., вч. (I) 207²

Соколов М.І., вч. (I) 168²

Соколовський, польський урядник (IX-1) 434³

Соколовський, ротмістр (VII) 147

Соколовський А. (Sokołowski A.), вч. (VII) 583, 589

Соколовський М. (Sokołowski M.), вч. (II) 571 (III) 424¹, 431^{3. 6}, 553, 554 (V) 618¹ (VI) 378⁴, 379¹, 380², 385¹, 573⁴, 574¹, 619-621

Соколовські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²

Сокольський, королівський посол (IX-2) 1194

Сокольський, помилк., див. Сокальський П.

Сокольський Богдан, посол Хмельницького на елекційний сейм (VIII-3) 119⁴

Сокольський В., вч. (I) 433¹ (IX-2) 868²

Сокольські, князі (V) 32

- Сокор Самійло, київський шляхтич (VII) 423
- Соленик, козацький отаман з Києва (VIII-1) 79, 80, 121
- Солюковський, львівський арцибіскуп (V) 562², 606
(VI) 374, 463-465, 467¹, 588
(VII) 198
його брат (VI) 464
- Солнечкович Костьо, шляхтич (VI) 236
- Соловійов С., вч. (I) 184⁴, 352¹, 361³, 374¹, 385¹, 419¹, 454¹, 455¹, 483², 599, 605, 623
(II) 9², 34¹, 62², 72¹, 74², 75^{1,3}, 77¹, 199³, 216¹, 248⁴, 426¹, 552, 554, 557
(III) 6¹, 16⁶, 153¹, 167¹, 174¹, 213², 261¹, 514, 537-539, 541, 542, 556, 565, 566
(IV) 276¹, 290³, 451
(VI) 632
(VII) 59⁶, 69³, 125¹, 146³, 169¹, 170¹, 191¹, 197², 325³, 566, 582
(VIII-1) 26¹, 36², 207¹, 209¹, 240⁶, 321
(VIII-2) 31², 52², 57¹, 61³, 75², 166¹, 217, 218, 219
(VIII-3) 244¹
(IX-1) 45^{1, 2}, 91¹, 112², 126², 210¹, 233¹, 332¹, 415¹, 451²
(IX-2) 611^{4, 5}, 623¹, 861⁴, 908², 1073¹, 1085³, 1233¹, 1243⁴, 1290²
- Сологуби, шляхтичі (V) 32¹
- Солома, козацький отаман (VIII-1) 295, 298
- Соломирецька Раїна (Гойська Раїна), княгиня, фундатор монастиря у Гоці (V) 266
(VIII-2) 95
- Соломирецький, князь (V) 174¹
- Соломирецькі, князі (VI) 598
- Соломія, див. Лешківна Саломея
- Соломка Василь, городецький міщанин (VI) 257²
- Соломки, шляхтичі (VI) 254
- Соломон, біблійн. (III) 90, 464, 495¹, 560
(VI) 336¹, 414, 427, 429, 473
(IX-1) 29
- Соломон, львівський торговець (VI) 176
- Солонинка, лукомський козак (X) 194, 198, 203, 213, 216
- Солонинки, шляхтичі (VI) 241
- Солоха, чарівниця (VIII-3) 181²
- Солтан Богдан, київський шляхтич (VII) 422
- Солтан Іван, брат Йосифа Солтана, дворний підскарбій (V) 469, 532
- Солтан Йосиф (Йосиф), київський митрополит (V) 265, 413³, 414 (висвячення на митрополита), 469-470 (обсада монастиря), 479, 532, 655
(VI) 305, 314, 338, 342¹
- Солтан Олександрович, посол (IV) 252²
- Солтанець, козак (VII) 106, 133
- Солтани, українська шляхетська родина (V) 35
(VI) 280
(VIII-2) 115²
- Солтанович Стрет, шляхтич (VII) 108
- Солтик Юрко Харабура (Харабура Юрко Солтик), повстанець, вибраний до комісії 1630 р. (VIII-1) 118
- Сольдаї, венеціанський консул (IV) 300
- Сольнани, шляхтичі (V) 32¹
- Сомківна Ганна, перша жінка Богдана Хмельницького, сестра Якіма Сомка (VIII-2) 155

Сомко Яким (Сомченко), сотник, пізн. полковник Переяславського полку, швагро Хмельницького (**VIII-2**) 155 (**IX-2**) 870, 948 (зв'язковий між Хмельницьким і Бутурлінім), 961 (царська грамота гетьманові про припинення зимової кампанії) (**X**) 342(?)
його сестра, див. Сомківна Ганна

Сомкович Богдан (Самковський Богдан), київський війт (**IX-2**) 847⁴-850 (депутатія до Москви), 1269 (повідомлення Андрієві Бутурліну про звернення Радзивілів до гетьмана), 1270-1271 (вісті київським воєводам про поставки збіжжя до Слуцька), 1423 (відмова московським стрільцям в обласуванні у Києві)

Сомкович Йов (Самойлович Йов, Сумкович Йов), київський війт (**IX-2**) 746 (приведення до присяги цареві), 770 (прийом царських воєвод), 799 (умовляння митрополита), 847⁴

Сомченко, див. Сомко Яким

Сонні (Sonni A., Sonny A.), вч. (**I**) 43, 329²

Сонцев Іван, московський урядник (**IX-2**) 1223²

Сонька, четверта жінка Ягайла (**IV**) 202 (**VI**) 372

Сопіги, див. Сапіги

Сопіков В., вч. (**VIII-2**) 93²

Сопрон, слуга (**V**) 170¹

Сорока, черкаський полковник (**VIII-1**) 203

Сорока Іван з Жовнина, повстанець, вибраний на комісію 1630 р. (**VIII-1**) 118

Сорочич Вакула, селянин (**VI**) 292

Сорочич Кость з Болестрашичів (Болестрашицький Кость), дяк (**V**) 309^{1,2}

Сосимович Сопрон (Супрун), делегат запорізького нереєстрового війська на Київський собор (**VIII-1**) 90, 91

Соскович Івашко, див. Івашенцо Івашкович

Сосницький, товмач Карач-бея (**X**) 346

Сосницький, урядник Киселя (**VIII-3**) 227-229¹

Сосновський, урядник конотопського замку (**IX-1**) 79⁷, 434

Сосновський А., вч. (**V**) 623

Сосновський Іван, печерський слуга (**IX-2**) 747¹

Сосновські, шляхтичі (**VI**) 598

Софія (Зофія), донька Витовта, жінка великого князя московського Василя I Дмитровича (**IV**) 143, 471

Софія, донька Олексія Михайловича, царівна (**X**) 79, 83

Софія, св., катедра, церква (**I**) 408, 453, 454, 506, 520, 525 (**II**) 11, 25, 32, 40, 42, 46, 57, 155, 163, 168, 197, 216, 237, 245², 265, 267, 274, 378², 562, 563 (**III**) 219, 220, 221, 222², 261, 262, 283⁴, 424-428, 435-438, 440-442, 469, 554, 564 (**V**) 524 (**VI**) 383, 384 (**VII**) 395, 396, 398, 501, 502 (**VIII-1**) 27⁵, 148, 179, 184 (**VIII-3**) 125¹, 155 (**IX-1**) 15², 328-332¹

- (IX-2)** 690, 746, 747, 768, 771, 774, 796, 798-800, 837, 854², 861¹, 885, 978, 979², 990, 996-998, 1000, 1005, 1088, 1127
(X) 72, 98-100
- Софонович Феодосій, ігумен Михайлівського монастиря, хроніст **(VIII-2)** 97
(IX-1) 331⁴
(IX-2) 798 (зустріч царських воевод), 855¹ (супліка цареві), 864
- Софроній, чернець **(IX-2)** 856
- Спартіан, античний письменник **(I)** 144¹
- Спартокід, див. Левкон
- Спартокід, див. Перізад
- Спартокіди, династія правителів Пантікапея **(I)** 97, 99, 540, 541
- Спас, див. Ісус Христос
- Спасителев Тимофій, московський агент **(IX-2)** 870, 908, 909¹, 931, 932
- Спаситель, див. Ісус Христос
- Спасович, перекладач **(VIII-2)** 203
- Спасович В., вч. **(IV)** 419²
(VI) 615
- Спаський Г., вч. **(I)** 197
(II) 320⁵, 346¹, 509⁷, 603
(IV) 82¹
- Сперанський М. (Speranskij M.), вч. **(I)** 199¹, 331¹
(III) 559, 567
- Спиридон, путивелець **(X)** 169
- Спиридон Савва (Савва Спиридон) **(I)** 508²
- Спиридон Сатана (Сатана Спиридон), київський митрополит **(V)** 410, 411
(VI) 344
- Спитек-Бжеський Адам (Бжеський-Спитек Адам), стольник Пинського повіту **(IX-2)** 1400-1401 (субмісія, зложена гетьманові), 1402 (посольство до Чигирина)
- Спитки, шляхтичі **(VI)** 236
- Спитко, львівський староста **(V)** 145²
- Спитко (Spithco з Мельштина), подільський урядник **(IV)** 49¹, 89, 90, 166, 167, 174-178, 475
(V) 39
його жінка **(IV)** 177, 178, 476
- Спитко з Ярослава **(V)** 103, 105, 143¹
його син **(V)** 105
- Спитовський Гира, шляхтич **(VII)** 101
- Спіцин О., вч. **(I)** 37¹, 42^{2, 4}, 43⁷, 47¹, 49¹, 54⁴, 58³, 127², 185², 186¹, 187³, 277⁵, 279¹, 299¹, 331^{1, 2}, 462³, 551, 555
(II) 264²
- Сподарюка Васько, козак **(X)** 275
- Сподин Василь, городецький міщанин **(VI)** 257²
- Спрогіс І.Я., вч. **(V)** 629
- Сребницький І., вч. **(VI)** 633
- Срезневський І., вч. **(I)** 254⁷, 263³, 264⁵, 312³, 320⁴, 329², 433¹, 469¹, 514⁴, 525², 552, 557, 565, 567, 581, 582, 592, 595, 600, 619, 621
(II) 4¹, 6³, 28¹, 110¹, 306¹, 331⁵, 363¹, 403², 404¹, 506¹, 520³, 523¹, 584
(III) 226³, 237¹, 250⁴, 284³, 287¹, 289¹, 291⁴, 293⁵, 320², 347², 349⁵, 350¹, 388^{1, 2}, 394¹, 397^{1, 2}, 404³, 407⁵, 412¹, 439², 446², 457², 471¹, 475³, 477⁴, 558, 559, 561-563
(IV) 162¹, 448, 453, 466
(VI) 303⁵, 304¹, 335⁵, 613

- (VII) 135², 565, 573
 (VIII-2) 114¹, 198, 207, 213, 214, 215
 (IX-2) 807³
- Срібний Ф., вч. (VI) 536¹
- Сркуль С. (Srkulj S.), вч. (I) 483², 502², 568, 571, 574, 577, 578, 600
- Сроковські, шляхтичі (VI) 240
 (VIII-1) 182³
- Стабровський, перновський каштелян (VI) 576, 579
- Стабровський Павло, шляхтич (VII) 101
- Ставецькі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Ставіський Е. (Stawiski E.), вч. (VI) 68⁵, 83², 173⁴, 194², 604, 605
- Ставр, соцький (II) 118
- Ставровецький Єремія, учень (VII) 414
- Ставровецький-Транквіліон Кирил, див. Транквіліон-Ставровецький Кирил
- Ставровецькі, родина священників (VII) 415
- Ставські, шляхтичі (VI) 611
- Стадник М., вч. (X) 354¹, 378
- Стадницький, перемиський староста (VI) 590
- Стадницький К. (Stadnicki K.), вч. (III) 110¹, 115⁴, 526, 543
 (IV) 35², 50¹, 65¹, 90¹, 101¹, 102³, 109⁴, 114³, 117¹, 118¹, 123⁴, 153¹, 161¹, 168², 170³, 171², 226³, 234³, 242³, 427, 428, 433, 438, 444, 445, 452, 453, 462, 465, 467, 469, 473, 477, 479, 482-484, 512, 514
- Стадницький Миколай, шляхтич (VI) 625
 його сину (VI) 625
- Стадницький О. (Stadnicki A.), вч. (V) 335¹, 373⁵, 376¹, 378², 384¹, 635, 638, 648
 (VI) 158⁴
- Стадницький Станіслав, шляхтич (VI) 625
- Стадницькі, шляхтичі (VI) 420
- Стажеховський, староста (V) 379
- Стажеховський Станіслав, базельський студент (VI) 337
- Стальська, шляхтянка з Мартинова (IX-1) 222²
- Стаматія, євнух (IX-1) 513
- Стаміровський, польський жовнір (IX-1) 13
- Стан Жигмунтович, краківський купець (VI) 68
- Станимирський Іван, шляхтич (VI) 239
- Станіслав, берестейський аптекар (VI) 274
- Станіслав, берестейський конвісар (VI) 274
- Станіслав, війт (VII) 15
- Станіслав, воєвода (VI) 174
- Станіслав, київський князь (III) 171³, 173², 175², 526
 (IV) 18, 429
- Станіслав, кременецький шинкар (VI) 274
- Станіслав, переяславський тисяцький (III) 225
- Станіслав, св. (IV) 26²
 костел (II) 467¹, 468, 570, 571
- Станіслав, син Володимира Святославича, смоленський князь (I) 487
 (II) 26²
- Станіслав, син Станіслава з Ходча (V) 433
- Станіслав, торговець (VI) 175
- Станіслав з Ходча, староста (V) 98, 432, 433

- Станіслав-Август, польський король (VIII-3) 121¹
(IX-1) 331¹
(IX-2) 1147, 1172⁴
- Станіславович Андрій, берестейський міщанин (VI) 274
- Станіславський, галицький хорунжий (IX-2) 1313 (поїздка до Ракоція від Любомірського), 1321, 1384 (агітація львів'ян за Ракоцію), 1457 (зрада Ракоцію), 1464 (деталі переходу від Ракоція до короля), 1472
(X) 10
- Станіславський А., вч. (III) 550
- Станішевський, покозачений шляхтич (IX-2) 1273
- Станкар, проповідник (VI) 625
- Станкевич Андрій, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Станкевич Ларивон, київський слуга (V) 44
його батько і брати (V) 44
- Станко Давидович, шляхтич (V) 87¹, 98³
(VI) 237
- Станко Йосько, селянин (VI) 266
- Станоевич С., вч. (I) 245¹
- Станцлевич Еразм, львівський торговець (VI) 175
- Станчулович Андрушко, шляхтич (VII) 101
- Станьович Івашко, селянин (VI) 267
- Стапка, див. Гоголь Остап
- Стараї (Sztarayı), родинний архів (II) 582
- Старжинський, полковник (VII) 339
- Старий Василь, московський посол (IX-1) 220, 284¹, 312⁴, 321¹, 327¹, 329³, 407
(IX-2) 626
- Старий Глібко, городецький міщанин (VI) 257²
- Старий Гриць, городецький міщанин (VI) 257²
- Старий Іванищовський (Іванищовський Старий), чигиринський сотник (VIII-1) 317
- Старий Ісайко, городецький міщанин (VI) 257²
- Старий Нестор, городецький міщанин (VI) 257²
- Старий Самуель, краківський єврей, орендар (IX-1) 267
- Старий Сидор, городецький міщанин (VI) 257²
- Старий Яхно Лівинський, див. Лівинський Яхно Старий
- Старицький Михайло, український письменник (IX-2) 1015
- Старков Григорій, піддячий (IX-2) 685 (посланець до Бутурліна), 688, 689 (вісті з Чигирина), 692, 730, 870, 909-911 (місія до гетьмана з наміром в'язнити його позицію до Москви), 913, 914 (переговори з Виговським), 915
- Старов Олексій, козацький отаман (VIII-2) 34
- Старовольський (Starowolski), хроніст (VI) 54, 91², 97, 98^{4,6}, 232³, 233, 266
(VII) 89¹, 94³, 139, 147³, 149⁷, 294, 302, 564, 570-573
- Стародуб Іван, канівський сотник, пізн. полковник (VIII-3) 275
(X) 139
- Стародуб Федір, канівський полковник (IX-1) 566³
(IX-2) 734 (участь у Переяславській раді), 883 (відбиття польського наступу)
- Старушич Ігнатій Оксенович (Оксенович-Старушич Ігнатій),

- гойський, пізн. київський ректор (**VIII-2**) 97, 114
- Старушич Климент (Staruszewicz Klemens), ігумен Видубецького монастиря, посол київського митрополита (**IX-1**) 31, 32¹, 139², 496 (**IX-2**) 861¹ (депутатія до царя), 864, 919 (клопотання гетьмана перед царем), 1001 (зустріч з патріархом Макарієм) (**X**) 138
- Старчевський А.-В., вч. (**III**) 351² (**IV**) 282¹ (**V**) 544², 551¹
- Старчевський В. (Starczewski W.), вч. (**VI**) 333², 441¹
- Стасенко, козацький полковник (**IX-1**) 265, 266, 280³
- Стасов В., вч. (**III**) 555 (**VI**) 622
- Стась, кременецький прихожий (**VI**) 274
- Статраш Сербул (Сербул Статраш), молдавський посол (**IX-1**) 250
- Стаховські-Комари, див. Комари-Стаховські
- Сташек, селянин (**VI**) 268
- Шашко, берестейський тесля (**VI**) 274
- Шашко, берестейський швець (**VI**) 274
- Шашко, різник у Бересті (**VI**) 274
- Шашович Васько, шляхтич (**VII**) 101
- Штебельський Гнат, уніатський письменник (**VI**) 494³, 559¹
- Штебельський П., вч. (**III**) 521 (**V**) 657
- Штейнкельс Інга, див. Інга Штейнкельс
- Стелла (Stella), італійський хроніст (**IV**) 299⁷, 309¹
- Стельмашенко М., вч. (**VI**) 457²
- Стемпковський Габріель, брацлавський каштелян (**V**) 340
- Стемпковський Стефан, брацлавський каштелян (**V**) 340
- Стенбок, див. Штейнбок
- Степан, городецький міщанин (**VI**) 257²
- Степан (Новосильський Степан), новосильський князь (**IV**) 71
- Степан, селянин (**VI**) 268, 292
- Степан Богдан, див. Богдан Степан
- Степан з Бобрика, козак (**VIII-2**) 34
- Степаненко Іван (Степанов), запорізький посол до Москви (**X**) 107
- Степаненко Михайло, козак Полтавського полку (**X**) 165
- Степанов, див. Степаненко Іван
- Степанов Василь, московський піддячий (**IX-1**) 139, 212, 215, 216, 231
- Степанович Данило, див. Данило Степанович
- Степанович Іван, козацький посол (**VIII-1**) 249
- Степич (Stepicz), козацький отаман після смерті Тимоша Хмельниченка (**IX-2**) 1547
- Степка, можл., див. Гоголь Остап
- Степко, сотник (**IX-1**) 183
- Стеткевич Богдан, новгородський каштелян, тесть Івана Виговського (**VIII-1**) 170¹ (**IX-2**) 1412, 1420, 1450 (**X**) 25
його донька, див. Виговська Олена
- Стеткевич Володислав, жовнір з хоругви Маховського (**IX-2**) 927

- Стеткевич Іван, український шляхтич, депутат (VIII-1) 81, 170¹
- Стеткевичева Олена, див. Виговська Олена
- Стеткевичі, українська шляхетська родина (IX-2) 1412, 1450
- Стефан, архиєпископ (III) 442
- Стефан, брат угорського короля Людовіка I (IV) 35
- Стефан, див. Брилинський Арсеній
- Стефан, любуський єпископ (III) 300
- Стефан, молдавський воєвода (IV) 200, 215, 271, 327, 329, 331, 333, 480, 500 (VI) 61, 64, 271, 365, 413 його донька (IV) 271
- Стефан, паркалаб (IX-1) 513
- Стефан, печерський ігумен (II) 269 (III) 292⁵, 417, 420, 452
- Стефан (див. Стефан Суразький, св.), св. (IX-2) 1006
- Стефан, священник (VI) 58
- Стефан, син боярина Чепана (II) 498
- Стефан I (Stephan), угорський король, св. (I) 488, 495 (II) 34, 431-433, 458², 487, 488, 492, 577
- Стефан II, угорський король (II) 113, 414, 418, 419, 424, 427, 431, 449¹
- Стефан III, угорський король (II) 441
- Стефан V, угорський король (III) 77, 98
- Стефан IV, загребський бан (III) 76
- Стефан Візантійський (Візантійський Стефан), хроніст (I) 118², 129
- Стефан Суразький (див. Стефан, св.; Суразький Стефан), св. (I) 393, 401, 511
- Стефаниця, див. Лупул Стефаниця
- Стефаніт, міф. (III) 464, 560
- Стефанович, служебник Радзивіла (IX-2) 1269
- Стецьки, львівські вірмени (VI) 176
- Стецький, фольклорист (IX-1) 303, 304³
- Стецький Іван, учень (VII) 414
- Стецький Т.-Є. (Stecki T.-J.), вч. (II) 557, 565, 608¹
- Стецько, львівський міщанин (VII) 447
- Стецько, можл., уніатський владика (VII) 498
- Стецько з Млиниц, шляхтич (VI) 237
- Стецько з Черкас, шляхтич (VI) 237
- Стецько-Ілько з Черкас, шляхтич (VI) 237
- Стжалковський, посол Беньовського до Виговського (X) 315
- Стифат Никита, див. Никита Стифат
- Століпін П., російський державний діяч (IX-2) 1508¹
- Стомковський, ротмістр у війську Вишневецького (VIII-3) 196
- Стороженко А. (помилк., Стороженко Н.), вч. (II) 348⁷, 353², 354², 355^{1,2}, 564 (VI) 290¹ (VII) 77², 137^{1, 2}, 150⁴, 151², 153², 159², 163¹⁻³, 166⁴, 176³, 178³, 193¹, 250⁵, 251², 281⁴, 304¹, 314¹, 316⁴, 334⁶, 404^{2, 3}, 563, 568, 569, 575¹, 577¹, 579-581 (VIII-3) 271³
- Стороженко Андрій, козацький полковник (VII) 334
- Стороженко Н., помилк., див. Стороженко А.
- Стороженко О., письменник (VIII-2) 207

Сторожинський Степан, селянин (VI) 292

Страбон (Strabon Valafridus), античний письменник (I) 85, 92³, 94, 95², 97-99, 102, 104, 105, 120-124, 128, 129⁵, 6, 137, 139, 156¹, 206³
(II) 508

Страдомський А., вч. (IX-2) 1373³

Страсбург, шведський агент (VIII-1) 36¹

Страш, турецький посол (IV) 401

Страшкевич В., вч. (VIII-1) 319

Стрельчевський, див. Стрільчевський

Стрет Солтанович, див. Солтанович Стрет

Стретович Іван, дворський підскарбій (V) 34, 35

Стреченович, шляхтич (IV) 226¹, 481

Стрешнев, стольник, московський посол (IX-2) 609, 642-644 (посольство до козаків), 659 (записи про наради у Хмельницького в Борку), 661¹ (відомості про козацьке військо під Білою Церквою), 664¹, 665³, 678-682 (посольство до козаків і зібрані відомості), 685, 686 (намагання зустрітися з гетьманом), 689, 692 (листи від гетьмана і Виговського), 694, 714², 715³-717, 718-719 (з'ясування козацько-татарських відносин), 720, 721, 723-724 (зустріч з Хмельницьким і Виговським), 726, 730, 731, 733, 734 (вісті Бугурлінові), 763

Стрибилі, шляхтичі (VI) 281, 314¹

Стрибилівна, шляхтянка (VI) 314¹

Стрибиль (можл., див. Стрибиль Филон), шляхтич (VII) 546, 547

Стрибиль Стефан, учень (VII) 421

Стрибиль Филон (можл., див. Стрибиль, шляхтич), київський чашник (VII) 422

Стрибог, міф. (I) 316¹, 319, 322, 323, 326
(III) 494

Стрибор з Васичина, підсудок (V) 313

Стривязькі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²

Стрижевський (Стрижовський), начальник відділу польського війська (VIII-3) 149, 169 (напад на Бар)
(IX-1) 309

Стрижовський, див. Стрижевський

Стрийковський, ротмістр (IX-1) 183

Стрийковський Матвій (Stryjkowski M.), хроніст (I) 477², 508⁴
(II) 82³, 114¹, 574
(III) 16, 17¹, 168, 171³, 525, 530
(IV) 12¹, 13³, 15, 18¹, 74², 80², 82, 91, 168, 171³, 175¹, 229³, 234², 246², 254, 264², 281⁴, 282², 285¹, 287-289¹, 307¹-309², 333⁵, 348¹, 351¹, 354¹, 2, 426, 429, 432, 469, 482, 485, 488, 489, 504
(VII) 23³, 24⁷, 67³, 82³, 88², 562

Стринжа Андрій, син Івана Стринжі (X) 147

Стринжа Михайло Іванович (Іваненко Михайло, Іванович Михайло), козак, прихильник Барабаша (IX-2) 1472³
(X) 76 (участь у Чугуївському повстанні), 101, 107-108 (посольство до царя), 113,

- 119, 126-127 (агітація проти Виговського), 129, 130-131 (листування з Пушкарем), 132, 135, 140, 146 (обмова Хитрово), 147, 153, 166, 168, 185, 194, 195, 197, 201, 217, 219, 225, 227, 228, 245, 251, 343
- Стрілька, полковник **(IX-2)** 1150
- Стрільницькі, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²
- Стрільчевський (Стрельчевський), перекладач **(X)** 332², 347^{1,3}
- Строганов С., вч. **(III)** 431²
- Строєв П., вч. **(II)** 139¹, 557 **(III)** 542, 560 **(V)** 654 **(VII)** 407¹
- Строєв С. (Скромненко С.), вч. **(I)** 580, 599
- Строєскул, сороцький паркалаб, молдавський посол **(IX-2)** 940, 941¹, 943 (переговори з Виговським і Ржевським), 945
- Строжевський Станіслав, шляхтич **(VII)** 155⁴
- Стройнат, див. Тренята
- Стрончинський К. (Stronczyński K.), вч. **(IV)** 107, 445
- Строці, флорентійська патриціанка **(VI)** 21
її син **(VI)** 21
- Строці Аннібал, шляхтич **(V)** 438
- Струбе де Пірмон Ф., див. Штрубе де Пірмон Ф.
- Струков, московський посол, стрілецький голова **(IX-1)** 66, 67
- Струсевич Іван, київський коморник **(VII)** 422
- Струсі, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 250, 279-282, 363, 615 **(VII)** 99
- Струсь Якуб, брацлавський, вінницький, хмельницький староста (кін. XVI - поч. XVII ст.) **(VI)** 177 **(VII)** 165, 184, 195, 208, 209, 212-214, 220, 226-228, 233, 319, 320, 323, 343
- Струсь Якуб, начальник сторожової служби (поч. XVI ст.) **(VII)** 28, 29, 94
- Струтинські, шляхтичі **(VI)** 240, 245, 611
- Студенецький, білоцерківський шляхтич **(IX-2)** 1011
- Студинський К., вч. **(V)** 461², 462², 557¹, 570², 592⁵, 659 **(VI)** 476¹, 495^{3, 5}, 520⁴, 542^{1,4}, 559¹, 560⁴, 594¹, 595¹, 629-631 **(VIII-1)** 185³ **(IX-2)** 1102¹
- Студит, див. Теодор Студит
- Стужинський, ротмістр **(VII)** 147
- Ступа (Stempra), козацький отаман у Хмельницького **(VIII-3)** 82¹
- Ступницький Я. (Stupnicki J.), вч. **(II)** 461³ **(IV)** 107, 462
- Ступницькі, шляхтичі **(VI)** 240, 611 **(VIII-1)** 182³
- Субан Казі-ага (Субган Казі-ага), скарбник Кримського ханства **(IX-1)** 315¹, 377 **(IX-2)** 666 (поради ханові не йти під Сучаву), 681 (похід на Кам'янець), 693, 1099, 1139, 1140, 1143-1144 (переговори з козаками під Озерною), 1197 (посольство до Чигирина), 1254 (ясир у ногайську неволю)

Субган Казі-ага, див. Субан Казі-ага
Субота (Sobota Thoma de), москов-
ський посол (VII) 59², 83, 90,
97

Субутай, татарський воєначальник
(II) 540, 541

Суворов М., вч. (I) 518¹, 523³
(III) 261¹, 275^{1, 4}, 280¹, 284²,
285¹, 375¹, 376¹, 540, 542,
543

Судислав, галицький боярин, до-
рачник Мстислава Удатного
(II) 240, 475, 476, 482
(III) 29, 33 (провідник угор-
ської партії), 36, 38, 39, 40
(намова на Данила), 43
(впливовий дорадник
Мстислава), 45, 47, 48, 50,
51 (облога Галича 1233 р.),
52 (виїзд в Угорщину
1233 р.), 304, 382

Судислав, син Володимира Святос-
лавича, псковський князь (I)
487
(II) 26, 52
(III) 195

Судислав Бернатович, див. Суліс-
лав, сендомірський каште-
лян

Судіч Доброслав (Доброслав Су-
діч), боярин (II) 478, 479,
482
(III) 51, 57, 58, 63¹, 241, 305

Сулейман, турок, козацький вата-
жок у полку Ждановича
(IX-2) 1393

Сулейман I, турецький султан (VII)
31, 113, 126
(VIII-1) 37

Сулейман-ага (IX-2) 1176 (перего-
вори з Шумовським)

Сулейман-паша, турецький візир
(IX-2) 1145

Сулешов, див. Маметша Сулешов
Сулима Іван Михайлович (Sulima),
козацький гетьман (VIII-1)
57, 60, 119⁹, 218-225, 246,
255²
(VIII-2) 34
(IX-2) 929

Сулима Самійло, козацький полко-
вник з Черкас (VIII-1) 220

Сулименко Василь, син Івана Су-
лими, переяславський пол-
ковник (IX-2) 929, 1088¹
(X) 89, 240

Сулименко Степан, білоцерківський
полковник (IX-2) 1410

Сулимерський Ф., вч. (II) 557

Сулитич Михайло, див. Суличич
Михайло

Суличич Михайло (Сулитич Ми-
хайло), паволоцький полко-
вник (IX-1) 207² (по-
сольство до Москви), 212,
567⁹, 568 (посольство Воло-
щини та Семигороду)
(IX-2) 735 (відсутність при
Переяславській раді), 779
(посол до Ракоція), 875, 883
(відбиття польського насту-
пу), 904, 925
(X) 139, 239, 245, 269

Суліслав (Бернатович Судислав,
Судислав Бернатович, Suli-
slaus), сендомірський каш-
телян (III) 510

Суловський, колишн. уманський
підстароста (IX-1) 597

Суловський, ротмістр (IX-2) 702

Султан-Мурат (Мурат-Султан, Сал-
тан-Мурат), ногайський му-
рза (IX-1) 556
(IX-2) 1175

- Сулятицький, шляхтич **(VI)** 177
 Сулятицькі, шляхтичі **(VI)** 240, 611
(VIII-1) 182³
 Сумкович Йов, див. Сомкович Йов
 Сумцов М., вч. **(I)** 316¹, 344²
(VI) 401¹, 463¹, 464², 615, 629
(VII) 574, 576
 Супрун, див. Сосимович Сопрон
 Сурин, житомирський війський
(IX-2) 1405
 Сурин Мартин, учень **(VII)** 421
 Сурини, українська шляхетська
 родина **(VI)** 280
(VIII-2) 115²
 Суровецький В. (Surowiecki W.), вч.
(V) 648
(VI) 604
 Суровецький М., вч. **(I)** 75¹
 Сурозький Стефан, див. Стефан
 Сурозький
 Сусло Миколай (Susło, Susta), шлях-
 тиц **(VII)** 423
 Сусло Федір, учень **(VII)** 421
 Суський, покаячений шляхтич
(IX-1) 273¹
 Сутковський Дахно, шляхтич **(VI)**
 251
 Сутковський Іван Дахнович, шлях-
 тиц **(VI)** 251
 Сутковські, шляхтичі **(VI)** 271
 Сутосевичі, воловецькі князі **(II)** 531
 Суханов Арсеній, московський ста-
 рець, посол **(IX-1)** 86, 91, 99,
 119-128, 131, 207, 313
 Сухиня Іван, дівицький сотник
(IX-2) 932
 Сухиня Лукія, бужинський сотник,
 посол Хмельницького на
 Дон **(IX-2)** 870, 919 (по-
 відомлення гетьмана донцям
 про запряження цареві),
 960 (друге посольство на
 Дон), 961², 1031
 Суходольський Андрій, польський
 полковник **(VIII-3)** 53
(IX-2) 951 (розгром козака-
 ми між Острогом і Межири-
 чем), 1069
 Сухол Грицько, городецький міща-
 нин **(VI)** 257²
 Сухолзина Сенькова, городецька
 міщанка **(VI)** 257²
 Сухолзич Василь, городецький мі-
 щанин **(VI)** 257²
 Сухолзич Іванко, городецький мі-
 щанин **(VI)** 257²
 Сухомлинов М., вч. **(I)** 312³, 582,
 592, 594, 600
(III) 412¹, 557, 558, 562
 Сучка Гаврило, селянин **(VI)** 266
 Суша Яків-Іван (Susza Iacobus),
 холмсько-белзький єпископ,
 полеміст **(V)** 272¹
(VI) 485, 493, 590³, 630
(VII) 587
(VIII-1) 12², 15², 16²
(VIII-2) 98
(IX-2) 671, 1510
 Сушко О., вч. **(V)** 496¹, 542¹, 660
(VI) 457^{2,3}
(VII) 409¹
 Суц, новгородський воєвода **(V)**
 289
 Сущанський Федір Проскура, див.
 Проскура Федір Су-
 щанський
 Сущанський-Проскура Василь, див.
 Проскура Василь Сущансь-
 кий
 Сфандрь, жінка Уліба **(I)** 424
 Сфенкел, ймов., див. Свенельд
 Сфирк, дружинник в умові 944 р.
(I) 424
 Схарія, жид **(VI)** 424
 Схоларій Геннадій, див. Геннадій
 Схоларій

388

Сцеволя, римський герой **(IV)** 373
Сціпіон, римський полководець
(VIII-3) 44

Сярчинський Ф. (Siarczyński F.), вч.
(VII) 580, 582

Т

- Табарі аль-, арабський історик X ст.
(I) 194, 563
- Табіті, бог-опікун домашнього вогнища у скіфів (I) 114
- Таборенко, козацький полковник (VIII-3) 181 (розгром полку під Шульжинцями від Фірлея)
- Таборенко Тишко, козацький посол (IX-1) 402
- Табуренко Михайло, козацький посол (IX-1) 401, 402
- Тайгімасад, скіфський бог (I) 114
- Тайдула, жінка Чанибека (III) 297¹
- Тайман-мурза (IX-1) 556
- Тайнер А. (Тейнер А., Theiner A.), вч. (I) 97¹
(II) 454², 457², 514¹, 580
(III) 33¹, 41¹, 71⁴, 72¹, 73¹, 86², 98², 121³, 124¹, 134¹, 298⁵, 299^{2, 4}, 300⁴, 512, 513, 530, 534
(IV) 23¹, 24¹, 27¹, 30², 34², 36¹, 39², 42^{2, 3}, 44^{1, 3}, 49², 444
(V) 413⁴, 423¹, 424^{1, 5}, 427², 428^{1, 2}, 429², 430², 431³, 473³, 485², 499⁴, 533⁴, 537¹, 545^{1, 2, 6}, 547², 551², 586², 597³, 598³, 600^{5, 6, 7}, 608¹, 612², 613⁴, 617²
(VI) 32², 314⁴, 457³, 459², 460¹, 464¹, 484^{3, 8}, 570³, 585⁻
(VII) 198³, 502¹
(VIII-1) 152¹, 161¹, 166², 167^{2, 3}, 190⁴, 191¹
(VIII-2) 18¹, 20³, 111^{2, 4}
(VIII-3) 160²
(IX-1) 142², 230², 581⁻
(IX-2) 624¹, 1092^{1, 2}
- Тайчадін, львівський вірменин (V) 252
(VI) 57

- Таланний Петро, п'ятдесятник у Острияниці (VIII-2) 75¹
- Тальберг Д., вч. (III) 550
- Талько-Гринцевич Ю. (Гринцевич-Талько Ю., Hrynczewicz-Talko J., Talko-Hrynczewicz J.), вч. (I) 47¹, 59¹, 65¹, 309¹, 560, 561
- Тамара, грузинська цариця, жінка Юрія Андрійовича (II) 513
- Тамерлан (Тімур-ленк), хан (IV) 305¹, 307, 313
(IX-2) 1477
- Таран Мисько, козак (VIII-2) 32, 33
- Тарановський Ф., вч. (V) 356¹, 650
- Тарапатичі, шляхтичі (VI) 242
- Тарас, слуга Дем'яна Куденевича (II) 358
- Тарас (Taras), чигиринський полковник (VIII-1) 153, 202, 206, 213, 229
- Тарасенко, козацький отаман (IX-1) 228, 271
- Тарасій, див. Земка Тарасій Левкович
- Тарасов І., вч. (III) 550
- Тарголови, половці (II) 530
- Таргітай, античн. міф. (I) 110
- Таргоні, польський шляхтич (IX-2) 1455¹
- Тарло, люблінський воєвода (VI) 187
(VII) 154, 156³
- Тарнавська Софія з Одровонжів (Косткова), ярославська дідичка (VI) 447, 457, 480
її другий чоловік, див. Костко
її батько, див. Одровонж, краківський каштелян
її донька, див. Анна, жінка Олександра Острозького
її брат (VI) 480
- Тарнавський, див. Тарнавський

Тарнавський (Тарновський), краківський каштелян (V) 438

Тарнавський Іван, київський протопопович (VII) 414

Тарнавський Миколай, шляхтич (V) 312¹

Тарнавські, див. Тарновські

Тарновський, волинський полковник (IX-2) 1318

Тарновський, див. Тарнавський, краківський каштелян

Тарновський, козацький комендант Корця (X) 292-294, 297, 298, 308

Тарновський, кореспондент (IX-2) 1096²

Тарновський В., вч. (II) 285¹
(III) 398⁵, 399³, 400²⁻³, 444⁴, 448¹, 452¹, 556

Тарновський С. (Tarnowski S.), вч. (VI) 416¹, 624

Тарновський Ян, коронний гетьман (XVI ст.) (VII) 33⁵, 572

Тарновський Ян, руський староста (поч. XV ст.) (VI) 236

Тарновські (Тарнавські), пани (VI) 236, 239⁵, 611

Тарской Гришка, див. Торський Гришко

Тархунджи Ахмед, турецький візир (IX-1) 485, 518 (підтримка Лупула)
(IX-2) 1543

Татарин Мисько, шляхтич (V) 116¹

Татарин Митька (IX-1) 76

Татищев В., вч. (I) 197, 483², 484¹, 493¹, 516¹, 572, 580, 599, 601
(II) 10², 55³, 62², 65, 66¹, 77^{3,4}, 79³, 107^{5,6}, 108², 114¹, 119³, 147¹, 159¹, 199³, 228², 342³, 350¹, 367¹, 565-568, 574
(III) 5¹, 6¹, 167¹, 265⁵, 266³, 267¹, 302¹, 351², 454, 537, 548, 556, 557

(IV) 71²(V) 508¹

Татомир Федір, шляхтич (VI) 244

Татомири, шляхтичі (VI) 240, 245, 611

Татрани, чернігівські бояри (II) 331

Татур Г., вч. (II) 300²Таубе М., вч. (IV) 155⁷

Таудаль, див. Тундаль

Тафель Г., вч. (IV) 295⁴, 298²Тафларі Яні (Taflari Jani), полковник, ймов., помилк. при перекладі (IX-2) 1081²

Тафларій Іван (можл., Гречин Іван, Петров Іван; Тафралій), грек, козацький посол до Москви (IX-1) 57 (посольство до царя), 100⁷, 114, 115 (відповідь царя на лист гетьмана), 206 (посольство до Туреччини), 249, 250⁷ (лист до Хмельницького), 251⁷, 256

(IX-2) 735¹, 852 (відомості

для Москви про посольство

до короля від київського ду-

ховенства), 853¹, 870, 893

(розповідь про турецькі і та-

тарські настрої), 896, 937-

939 (вісті з Варшави для ге-

тьмана і Москви), 1081 (су-

провід Калугера від Хмель-

ницького), 1105, 1549

Тафралій, див. Тафларій Іван

Тациїт, римський історик (I) 70-72,

74, 78, 123, 124², 136, 137,141¹, 145, 167

Таш-тімур (можл., Тімур), кримський хан (IV) 305-307

Твардовський Самуїл (ірон., Гомер; Twardowski S.), польський поет XVII ст. (VIII) 159, 577¹, 578

(VIII-2) 203, 206, 217

- (VIII-3) 29^{1, 2}, 37, 38, 39², 40², 41, 42³, 44, 55⁵, 57, 68³, 69⁴, 73^{3, 4, 5}, 74¹, 75³, 76², 77, 81, 82¹, 88, 104⁴, 107³, 181², 185²
- (IX-1) 177⁷, 202², 271⁴, 282, 296, 333, 341³, 373, 388, 390, 436, 437⁷, 438¹, 441, 461, 463, 477, 479³, 490², 494, 495¹, 503, 505, 588, 596
- (IX-2) 712, 713, 873³, 876³, 884¹, 1015³, 1043⁷, 1046⁷, 1047¹, 1059, 1141, 1478
- Твердохліб, козацький посол (X) 219
- Твердята Остромирич (Остромирич Твердята), посол Романа Мстиславича в Царгород (III) 9
- Творовський Ян, кам'янецький каштелян (VII) 28
- Творовський-Бучацький (Бучацький-Творовський), барський староста (VII) 148
- Тевіш Данило, посол Ракоція до царя (IX-2) 1190
- Тедальді Айнульф, торговець (VI) 62, 63
- Тейблер Е. (Täubler E.), вч. (I) 125⁴
- Тейбнер, видавець (I) 566
- Тейлор І. (Taylor I.), вч. (I) 60¹, 64³
- Тейнер А., див. Тайнер А.
- Телебуга (Тула-Буга), татарський хан (III) 97, 100, 102, 104, 105, 144, 161², 170, 183, 184
- Тележинський, польський хорунжий (IX-2) 674 (погром татарами його хоругов на Дністрі)
- Телепень Михайло, козак (IX-1) 545
- Тельберг Г., вч. (III) 538
- Темберський Станіслав, хроніст (VIII-2) 137¹, 143^{3, 5}, 145¹, 201
- (VIII-3) 68³, 69⁶, 70³, 76³, 77, 80¹
- (IX-1) 191¹, 192²
- (IX-2) 710, 713, 715², 1141, 1171², 1194^{1, 3}
- Темербій (Темирбій), посол Сефер Казі-аги (IX-2) 676 (відомості про похід татар на королівське військо під Жванець), 677³, 678
- Темирбій, див. Темербій
- Темірез, татарський емір (IV) 82, 83, 85
- Темір-кутлук, див. Тімур-кутлук
- Темуджін (Темучін, Чінгіз-хан, Temudzhin), монголо-татарський хан (II) 240, 539-541, 544, 583, 584
- (III) 162, 163, 297
- Темучін, див. Темуджін
- Тенетилевич Стась, селянин (VI) 292, 293
- Тенчинський, белзький воєвода, посол до Великого князівства Литовського (IV) 255², 257, 259¹
- Тенчинський Андрій, шляхтич (VI) 275, 276
- його жінка*, див. донька Богуша Боговитина
- його дід*, краківський каштелян (VI) 275
- Тенчинський Венцислав, ксьондз (IV) 50
- Тенчинський Миколай, шляхтич (VI) 275, 276
- його жінка* з Гольшанських (VI) 276
- Тенчинський Ян, сендомирський воєвода, любомльський староста (VI) 185
- Тенчинські, шляхтичі (VI) 187, 275

Теогност (Феогност), митрополит
(III) 134⁴, 180¹, 188, 271-274,
 277, 281, 284²
(IV) 76
(V) 385-387, 461
(VI) 343

Теогност, сарайський єпископ **(III)**
 278, 279², 408³

Теодозій, автор "Слова" про хре-
 щення Володимира **(I)** 575

Теодозій, архімандрит **(V)** 475, 493
його зять **(V)** 493

Теодозій, візантійський імператор
(I) 96

Теодозій, див. Лазовський Теодозій

Теодозій, див. Теодосій

Теодозій, див. Феодосій

Теодозій, киянин, старець **(IX-2)**
 738²

Теодозій, луцький єпископ
 (XIV ст.) **(III)** 271

Теодозій, луцький єпископ (XV ст.)
(IV) 226¹

Теодозій, львівський міщанин
(IX-2) 1172

Теодозій, полоцький єпископ **(V)**
 398

Теодор, галицький митрополит **(III)**
 271-274, 277
(V) 391

Теодор, київський митрополит **(III)**
 266

Теодор Студит (Студит, Федір Сту-
 дит) **(III)** 292, 413, 416, 462,
 475
(VI) 340¹, 341², 342¹

Теодора, св. **(III)** 464

Теодорит, київський митрополит
(IV) 76
(V) 386, 387, 389

Теодорит Кірський, письменник
(III) 462

Теодоріх, візантійський восначаль-
 ник **(I)** 159, 175²

Теодорович М., вч. **(II)** 300², 386⁴,
 557, 562, 565
(V) 264¹, 265^{4,5}, 267⁵, 656

Теодосій, архімандрит Унівського
 монастиря **(IX-1)** 561

Теодосій, див. Теодозій

Теодосій, див. Феодосій

Теодосій (Феодосій, Феодосій Пе-
 черський), засновник Печер-
 ського монастиря, св. **(I)**
 253, 254, 258^{2,8}, 260⁶, 262⁴,
 263³, 266, 268^{1,5}, 269, 271⁴,
 274^{5,9}, 294⁶, 312, 572, 580,
 588², 589, 600
(II) 40, 62, 66, 67, 271, 274¹,
 280, 337, 353¹, 379¹, 470, 507¹
 , 509¹
(III) 229, 268³, 283 (кано-
 нізація), 290 (участь у полі-
 тичному житті), 291, 292⁵,
 294², 304¹, 378, 379¹, 384
 (образок матері), 388^{1,2}, 396,
 397⁵, 403², 404, 406, 407, 409,
 411-413⁴, 414, 415-417 (ігу-
 мен Печерського монасти-
 ря), 418, 420², 453¹, 454, 458,
 467, 474, 475-476 (писання),
 478, 480, 481, 482¹-485, 561,
 563
(V) 225¹, 251²
(VI) 294¹, 344², 348, 349
(IX-2) 741, 745, 750, 989,
 993, 999, 1006, 1032
 церква **(VIII-1)** 111
(IX-2) 989, 990
його батько **(II)** 337

Теодосій, полеміст **(VI)** 424³

Теодосій Грек, письменник **(II)** 333
(III) 409, 410, 475³, 480, 481

Теопемпт, митрополит **(I)** 518, 519

Теофан, візантійський патрицій **(I)**
 441

Теофан (Theophan), візантійський
 письменник **(I)** 96^{2,4}, 100^{3,4},

- 158, 160¹⁻³, 168², 169⁷, 181⁴, 227², 228⁵, 229¹, 439¹, 564, 618
- Геофан, еромонах, товариш Криницького **(IX-2)** 856, 859
- Геофан, єрусалимський патріарх **(VI)** 378
(VII) 415 (ставропігійська грамота Київському братству), 416, 428 (перебування у Московській державі у 1618-1619 рр.), 432-433 (переїзд до України), 434-435 (наради в Києві), 436-437 (посвячення митрополита і владик), 441, 443-444 (переговори з польською владою), 444 (грамота до козаків), 450 (виїзд з України), 451 (звинувачення з польського боку), 452, 453, 455, 459, 461, 464, 497, 500, 520¹, 582, 587 **(VIII-1)** 8, 183, 184, 200 **(VIII-3)** 123 **(IX-2)** 971, 990, 998, 1000
- Геофан, жидичинський архімандрит **(V)** 566
- Геофан, меглинський єпископ **(V)** 491, 549, 552
- Геофан з родини Муцалонів (Γεοφάνου) **(II)** 73¹, 511¹
- Геофанія, жінка Олега Святославича Гореславича **(II)** 73¹, 511¹
- Геофіл (Theophil), візантійський імператор **(I)** 96⁴, 231, 396, 404, 564, 614
- Геофіл, чернець Унівського монастиря **(IX-1)** 561, 570
- Геофілакт (Theophylactus), болгарський архієпископ, хроніст **(I)** 169⁴, 173, 175, 182, 369 **(VI)** 342², 346
- Геофіль, литовський митрополит **(III)** 274
- Тепен, хроніст **(IV)** 16¹
- Теплюкович Васько, шляхтич **(VI)** 236
- Терененко Максим, козак **(IX-1)** 15²
- Терентіїв Тараско, козак з Малих Гірок **(IX-2)** 1203¹
- Терентій, київський князь **(III)** 172²
- Теренцій, античний автор **(VII)** 465²
- Терлецький, володимирський підсудок **(VIII-1)** 170¹
- Терлецький, володимирський хорунжий **(VIII-1)** 170¹
- Терлецький Василь, шляхтич **(VI)** 244
- Терлецький Кирило, луцький владика **(V)** 461¹, 492, 498, 500 (наїзди на церковні маєності), 501 (звинувачення у насильствах), 502, 504, 555 (екзарх київської митрополії), 556 (справа Жидичинського монастиря), 557¹, 564, 567, 569-570 (мотиви переходу на унію), 571¹, 574 (застава церковних маєностей), 575-580 (справа унії у 1594-1595 рр.), 582, 584-586², 589-592, 595-596 (конференція у Кракові), 597-598²-600 (перебування у Римі), 611, 659, 660 **(VI)** 496⁵, 565, 567, 571, 581 **(VII)** 211, 212, 214¹, 244 *його брат (V)* 492
- Терлецький Методій, холмський уніатський владика **(VIII-1)** 196¹, 197, 198 **(VIII-2)** 84, 85, 101, 111
- Терлецький О., вч. **(III)** 142² **(IV)** 23², 29¹, 60¹, 434, 435, 437 **(IX-2)** 930¹
- Терлецький Семен, руський маляр **(VI)** 376¹

Терлецький Ярош, магнат (VII) 211
Терлецькі, шляхтичі (VI) 240, 592,
611

(VII) 212

Терлон, французький агент (IX-2)
1456³

Тернавський, див. Терновський

Тернавський (Тарнавський), шлях-
тич (VI) 155

Тернавський, шляхтич (IX-1) 393

Тернешільд Якуб (Торншільд
Якуб), державний секретар,
шведський посол (IX-2)
1284 (призначення в посоль-
ство до козаків), 1290² (ін-
струкція на посольство до
козаків), 1294-1295 (труд-
нощі з відправленням посо-
льства), 1328

Терновський С., вч. (III) 542

Терновський Ф., вч. (I) 507²

(VIII-1) 319

Тертробичі, половці (II) 530

Тершаковець М., вч. (VII) 574

Тетеренко Павло, див. Тетеря Пав-
ло

Тетеруха Павло, див. Тетеря Павло

Тетеря, козацький ватажок (IX-2)
1037

Тетеря Павло Морковський (Мор-
ковський Павло, Тетеренко
Павло, Тетеруха Павло), пе-
реяславський полковник, пі-
зніше гетьман (VIII-3) 240
(посол до Ракоція)

(IX-1) 251¹ (лист до Рако-
ція), 476, 478 (весільний
гість Тимофія Хмельниць-
кого), 480, 502, 521, 554
(сварка з Данилом Виговсь-
ким), 567, 570

(IX-2) 697 (розповідь мос-
ковським послам про поль-
сько-татарське замирення),

731 (вісті Бутурлінові про
Жванецьку угоду), 732², 733,
734 (участь у Переяславсь-
кій раді), 736, 737, 739-740
(жадання присяги від Бутур-
ліна за царя), 743 (вимога
гарантії від Бутурліна), 753,
761, 766, 767, 770, 783, 784²,
793, 795 (посольство до Мо-
скви), 801, 810 (царські да-
ри), 811 (обстоювання влас-
них інтересів), 812, 818, 821,
823, 824, 826, 827-828 (цар-
ська грамота на маєтності),
829 (царський наказ про ви-
ступ проти короля), 830, 835
(лист від гетьмана), 836
(лист від Виговського), 839,
908, 912 (прохання до царя
про жалування запорожцям),
913, 924, 938 (прийом ногай-
ських послів у Києві), 942
(переговори з кримськими
послами в Кам'янци), 945,
1008-1009 (зустріч з патріар-
хом Макарієм), 1029 (пере-
говори з Матвєєвим), 1117
(переговори з львів'янами),
1119, 1122 (зустріч з львів-
ським духовенством), 1124
(переговори з Гродзіцьким),
1268-1269¹ (похід на Біло-
русь), 1309 (переговори з
Уйлакієм), 1315 (змова з
Яненком і Ждановичем),
1333, 1365, 1372 (претендент
на гетьманство), 1415, 1417,
1445 (відправлення до царя з
проханням допомоги проти
Польщі), 1447-1449 (перего-
вори в Москві), 1450 (особи-
сті справи), 1451, 1455, 1473
(новини від Остафія Вигов-
ського про смерть гетьмана),
1505

- (**X**) 3, 4, 5-6 (лист Остафія Виговського), 11-19 (переговори в Москві), 12-13 (аудієнція у царя), 20, 21, 23-29¹, 33, 39, 42, 47, 51¹, 55, 59, 71 (смерть жінки), 73-75, 80, 82, 97 (похорон жінки), 100, 159, 168, 178, 184, 188, 191, 192, 209-210 (розмова з Апухтіним), 233², 243, 246, 269, 274, 307-309 (місія до Польщі в лютому-березні 1658 р.), 310-312, 313-315 (місія до Польщі у травні 1658 р.), 316, 324-328 (пункти угоди з поляками), 329, 330, 346, 350, 358¹, 365, 374, 375, 379, 380, 381 (аудієнція в польського короля після Гадяцької унії)
його жінки, див. сестра Івана Виговського, Катерина Хмельницька
- Тиба (Туба), батько Томи, шляхтич (**IV**) 435
- Тигран, вірменський цар, див. Острозький Костянтин Іванович
- Тимірязєв В., вч. (**II**) 33¹
- Тимко, селянин (**VI**) 267⁵
- Тимкович Йоско, красноставський міщанин (**VI**) 256
- Тимковський Р., вч. (**I**) 598
- Тимотей, архімандрит (**V**) 475
- Тимотей, галицький книжник (**III**) 25
- Тимотей, духовник Мстислава Удадного (**III**) 42
- Тимофєєв Артюшка, калмицький татарин (**IX-1**) 426
- Тимофєєвич Миколай, руський маляр (**VI**) 377
- Тимофій, камінський товмач (**IX-2**) 722
- Тимошевич Антон, селянин (**VI**) 292
- Тимошиха Хмельницька Розанда, див. Хмельницька Розанда
- Тимошка, міщанин (**IX-1**) 469
- Тимошка, отаман (**VI**) 292
- Тимошко, див. Акундинов Тимофій
- Тимошко, див. Тишко
- Тироненко Яцко, чигиринський сотник (**VIII-1**) 317
- Тисаровський Єремія, львівський владика (**V**) 475
(**VII**) 430, 525¹
(**VIII-1**) 183
- Тисаровський Остафій, галицький шляхтич (**VI**) 588, 589
- Тисаровські, шляхтичі (**VI**) 611
- Тискиневич Григорій, козацький гетьман (**VI**) 599
(**VII**) 334⁶, 395
- Титов, московський посол (**IX-2**) 1063
- Титов Ф., вч. (**VII**) 407¹
(**VIII-1**) 319
- Тихий Іван, красноставський міщанин (**VI**) 256
- Тиховський Ю., вч. (**VI**) 348¹, 361¹, 362²
- Тихомиров І., вч. (**I**) 303¹, 601
(**III**) 543
(**IV**) 425
(**V**) 386¹, 388¹
- Тихоновецький Самійло, козацький полковник (**IX-2**) 1276, 1277
- Тихонович Юрій, шляхтич (**IX-2**) 1264
- Тихонравов М., вч. (**I**) 312³, 317³, 322³, 324², 329¹
(**III**) 402³, 560, 567
- Тичина Ігнат, сотенний отаман (**VIII-1**) 316⁶
- Тиша (можл., див. Тишкевич Криштоф), польський посол (**IX-2**) 1163-1164 (посоль-

- ство від Потоцького до Хмельницького)
- Тиша Михайло, звягельський, волинський полковник (VIII-3) 168, 169³
(X) 101, 168, 186
- Тиша Ян, польський шляхтич (IX-1) 16^{*}
- Тиші, брати (IX-1) 320
- Тиші Биковські (Биковські Тиші), українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Тишкевич, канівський і черкаський староста (VII) 45⁴, 50
- Тишкевич, троцький воєвода (VIII-1) 162
- Тишкевич, чичерський державець (IX-2) 932
- Тишкевич, шляхтич (VI) 292
- Тишкевич Герман, кандидат на печерську архимандрію (VIII-1) 133
- Тишкевич Іван, печерський архимандрит (VI) 309
- Тишкевич Криштоф, брацлавський підсудок (VIII-3) 54¹
- Тишкевич Криштоф (можл., див. Тиша), житомирський староста, пізн. чернігівський воєвода (IX-1) 79 (лист про загибель шляхти від повстанців), 164 (комісар у козацькій справі), 172, 196¹, 364, 411-413, 441 (паніка в польському війську), 453 (IX-2) 773 (донесення канцлерові про Переяславську умову), 966, 1014 (наступ на Поділля), 1020 (дії на Побужжі), 1043-1044² (реляція про невдалу облогу Охматова), 1048, 1049 (призначення командувачем), 1051, 1054 (реляція берестейському воєводі), 1056 (лист Радзивілові), 1057 (реляція Потоцькому), 1059¹, 1060³, 1070³, 1073, 1074-1076 (пропозиції Хмельницькому), 1093 (комісар на переговори з козаками), 1126 (присяга цареві), 1159-1161, 1163³, 1166 (приїзд до Хмельницького), 1171, 1183, 1191-1193 (невдалі переговори в Чигирині), 1200, 1206 (царські нагадування про присягу), 1219 (лист до Хмельницького), 1234, 1240 (скарги Хмельницькому на невдалу комісію), 1334, 1437
його син (IX-2) 1126
- Тишкевич М., вч. (VIII-2) 198
- Тишкевич Остафій, берестейський воєвода (VII) 311, 324(?), 453⁴
- Тишкевич Роман, брацлавський вїйт (VII) 208
- Тишкевич Януш (Tyszkiewicz), київський воєвода (V) 339²
(VII) 404, 441², 553
(VIII-1) 104, 132, 133, 154
(VIII-2) 80, 88, 191¹
(VIII-3) 12, 18², 23, 40², 42-44 (військові дії на Київщині), 53, 54¹, 55, 61⁴, 66-67 (у таборі Вишневецького), 154, 158¹
- Тишкевичі (Тишковичі), шляхтичі (V) 32¹, 216, 218
(VI) 281, 598
(VII) 171, 260
- Тишкевич-Скумин, див. Скумин-Тишкевич
- Тишко (Тимошко), козацький отаман (VIII-2) 36, 38
- Тишко, райя з Глинян (IX-1) 248^{*}
- Тишко, селянин (VI) 292

Тишковичі, див. Тишкевичі
 Тишковський К., охоронець бібліот. (IX-2) 1545
 Тишовський, польський шляхтич (IX-1) 17
 Тіандер К., вч. (I) 318², 398¹
 Тігак, воловецький старшина (II) 547
 Тізенгаузен В., вч. (I) 286³, 290¹
 (II) 514⁵, 515², 583
 (IV) 81³, 294³, 295¹, 2, 296¹, 305^{2, 3, 4}, 306¹, 314¹, 489, 490
 Тікер Ян, селянин (VI) 267
 Тільбурзький Гервазій, див. Гервазій Тільбурзький
 Тімберей-ага, брат Кантемира (VIII-3) 171³, 172 (згода допомагати козакам)
 Тімур, можл., див. Таш-тімур
 Тімур-кутлук (Темір-кутлук), хан (IV) 85, 306, 307³, 314, 315
 Тімур-ленк, див. Тамерлан
 Тімур-хан, кримський, пізн. золотоординський хан (IV) 306
 Тірах, печенізький старшина (II) 528
 Тірський Марин, див. Марин Тірський
 Тітмар (Детмар, Дитмар, Мерзебурзький Тітмар, Thietmar), мерзебурзький єпископ, хроніст (I) 317⁴, 348, 349, 455¹, 488, 492, 494, 520, 532, 533¹, 536
 (II) 11¹, 3, 12, 13¹, 35, 265⁷, 272, 557-559
 (IV) 269², 313
 Ткаченко-Петренко Е. (Петренко-Ткаченко Е.), вч. (VI) 614
 (VII) 574
 Тобін Е. (Tobien E.), вч. (I) 431²
 (III) 548, 549
 Тоболін, московський гінець (IX-2) 733, 734

Товстоліс Н., вч. (III) 551
 Товтивил, братанич Мендовга, швагро Данила Романовича (III) 80, 93
 (IV) 12, 13, 203⁴
 Токарев Андрій, господар (V) 154
 Токаревський, депутат (VIII-1) 170¹
 Токсобичі, половці (II) 530
 Токта, хан (III) 100
 Толкач, див. Жукинський
 Толкачі, шляхтичі (VI) 281
 Толочинов, кописький воєвода (IX-2) 1201 (конфлікт з козаками), 1222-1223 (деталі конфлікту з Константиновичем)
 Толстой І., вч. (I) 55¹, 57², 114³, 115², 123², 266¹, 300¹, 310¹, 507², 526⁴, 527¹, 539, 542, 543
 (II) 43¹, 563
 (III) 255¹, 398³, 5, 399³, 4, 400⁴, 432², 434¹, 4, 547, 554, 555
 (IV) 84²
 Тома, біблійн. (III) 464
 Тома, великий дворник у молдавського воєводи (IX-1) 477, 532
 Тома, монах (V) 475
 Тома (Thoma), син Тиби, шляхтич (IV) 435
 Тома Аквінат (Аквінат Тома), схоластик (VI) 452
 Томас А. (Thomas A.), вч. (II) 34¹
 Томас, вч. (IV) 298²
 Томаш з Гинковець (Гинковецький Томаш), державець (V) 87¹
 Томашевич, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Томашевський, слуга руського воєводи (IX-1) 78⁵
 Томашек В. (Tomaschek W.), вч. (I) 105³, 106⁴, 107², 111¹, 116⁶, 118³, 120³, 124⁴, 125¹, 128¹,

- 132^{3, 5}, 135¹, 137^{3, 4}, 151¹, 155^{1, 3}, 227¹, 324¹, 338², 542, 543
(II) 516²
- Томашівський С., вч. **(I)** 7¹, 557
(II) 582
(V) 330², 642
(VI) 245^{1, 2}, 260², 261¹, 262^{1, 3}, 263³
(VII) 574
(VIII-2) 193³, 201, 210, 220, 224
(VIII-3) 83², 86¹, 89¹, 94², 199¹
(IX-2) 1120¹
- Томзакович Ярополк, див. Ярополк Томзакович
- Томиленко, гарматний хорунжий Війська Запорізького **(VIII-3)** 274
- Томиленко, козацький старший, гетьман **(VIII-1)** 234 (характеристика комісаром Киселем), 235, 236, 241, 243 (рада над Росавою у квітні 1637 р.), 244, 246-247 (лояльність до руху Павлюка), 250-251 (непевне становище), 252 (скинення з гетьманства), 255, 271-272 (видача полякам), 275, 277, 284
- Томиленко Василь, військовий осавул, чигиринський наказний полковник, пізн. наказний гетьман **(IX-1)** 499 (посольство до Великого князівства Литовського), 565, 588¹, 599 **(IX-2)** 659 (свідчення про нараду під Борком), 679-683 (переговори з московськими послами), 685 (заборона московському військові йти на Чигирин), 686 (заборона мо-

сковським послам їхати до гетьмана), 688, 723 (зустріч зі Стрешневим), 725, 726, 1018-1019 (загибель під Брацлавом), 1025, 1026, 1032, 1064¹ (посольство до царя)

його племінник, можл., див. Проскуренко Андрій

Томиленко Осип, сотник **(IX-2)** 1070-1072 (посольство до Москви), 1077⁴, 1078

Томиленко Федір, писар **(IX-2)** 1070

Томило, селянин **(VI)** 292

Томишевич, див. Гуня Дмитро Томашевич

Томіцький, біскуп **(IV)** 346² **(VII)** 28¹, 105¹

Томкович Теодосій, козацький посол до короля **(IX-2)** 1172 (листи королю від гетьмана), 1192 (повідомлення про готовність гетьмана до походу на Львів), 1359 (відправлення гетьманом до Львова), 1386-1387 (посольство до львівського магістрату) **(X)** 243, 305-307 (переговори у Варшаві), 310, 311 (місія до Швеції), 314, 320, 323

Томсен В. (Thomsen V.), вч. **(I)** 62¹, 73¹, 160⁶, 380¹, 609, 612, 614-623

Томсон М. (Thompson M.), вч. **(I)** 46¹

Томша, претендент на молдавське господарство **(VII)** 125, 126, 147, 327

Томша Стефан, син молдавського претендента **(VII)** 327, 354, 356

Тонкого Іван, путивлець **(IX-2)** 1201

- Топаля, див. Топига
- Топига (Топаля, Торіка), козак
(VIII-3) 11, 48³
- Топига Богдан, черкаський сотник
(VIII-1) 316
- Топіга, полковник (VII) 339
- Топорський (Tporoski), польський
шляхтич, райця (IX-1) 179³
- Топош, угорський шляхтич (IX-2)
1321² (посольство до Хмельницького)
- Топчаки, чернігівські бояри (II) 331
- Тор (ймов., див. Тур, слов'янський
бог; Thor), міф. (I) 316, 318²,
319, 612, 613
- Торговський Ян, перемиський
біскуп (VI) 270, 271
- Торкват Олександр Юлій, шведський
посол до Хмельницького (IX-2) 1091, 1105, 1108
(заклик до Хмельницького
наступати на поляків)
- Торнберг (Tornberg C.), вч. (I) 574
- Торншільд Якуб, див. Тернешільд
Якуб
- Торопчанин, вістун (IX-1) 488²
- Торосевич Миколай, вірменський
біскуп (V) 253
(VIII-1) 163
- Торрес Джованні де (Torres Joannes
de), папський нунцій, андріано-
польський архиєпископ (VI) 588
(VIII-2) 112, 150, 211
(VIII-3) 119², 138², 141¹, 168,
170⁴, 181^{2, 3}, 198¹, 204³, 221³,
226¹, 259², 260, 268, 269,
271²
(IX-1) 35-37¹, 39, 46, 47, 52,
53², 59², 69, 70, 77, 83, 94¹,
139-142², 143⁴, 144, 145, 148,
149, 159, 160, 164-166, 168-
170, 175-177, 178, 190, 201¹,
216¹, 217⁴, 222¹, 228, 230,
234, 259³, 265, 282¹, 299¹,
311¹, 343³, 391, 396², 412,
421, 430-432, 438¹, 449^{1, 3, 5},
450³, 452^{1, 2}, 455, 456, 457,
463², 475⁴, 476¹
- Торський Гришко (Тарской Гриш-
ка; можл., Трошевський),
козацький полковник
(VIII-2) 36, 37, 39, 40
- Торчин (Туряк), пастух, осліпитель
Василька Тербовлянського
(II) 93, 395
- Тоск, герцог (I) 223¹
- Тохтамиш, татарський хан (IV) 82⁵,
84 (грамота Ягайлові
1392 р.), 85 (допомога Витов-
та), 86, 87, 98, 143, 305,
307, 312-313 (політика Ягай-
ла щодо татар), 313-315 (та-
тарська політика Витовта),
316², 317 (смерть у 1406 р.),
318, 458, 460, 489
його родина (IV) 314
- Тохтамиш-ага (Боктамиш-ага,
Boktamisz-aga, Tochtamisz-
aga, Wechtamisz-aga), татар-
ський посол (IX-1) 82, 108¹,
148
(IX-2) 665 (польський бра-
нець), 677-678 (свідчення
про взаємини хана з Хмель-
ницьким), 956-959 (посоль-
ство до Хмельницького),
1022, 1175 (відомості Шу-
мовському про посольство
до козаків)
- Транквіліон Кирило, архімандрит
(сер. XVII ст.) (VIII-2) 89
- Транквіліон-Ставровецький Кирил
(Ставровецький-Транквіліон
Кирил), професор грецької
мови, письменник (VI) 521,
522, 536
- Трас Ференц, див. Рац Ференц

Траска (Thraska), хроніст **(II)** 367¹, 576
(III) 133, 138², 535
(IV) 25-27, 437

Траспії, скіфський рід **(I)** 110

Трачевський О., вч. **(IV)** 418², 420²

Траян (Марк Ульпій Траян, Троян), римський імператор **(I)** 129, 130, 134, 179

Требілій, див. Поліон Требілій

Трембiцький, шляхтич **(VII)** 182²

Трембiцький А., вч. **(V)** 641

Тренята (Стройнат), братанич Мендовга, швагро Данила Романовича **(III)** 93

Третьак, козак **(VIII-1)** 60

Третьак Станіслав, київський шляхтич **(VII)** 422

Третьак Ю. (Tretiak J.), вч. **(VII)** 438², 441², 445¹, 454⁴, 464¹, 471^{1,3}, 472⁴, 473³, 474², 478^{1,3}, 482¹, 589

Третьаки, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²

Тржилятковський, слуга кам'янецького старости **(IX-1)** 242

Тризна Йосиф, архімандрит Києво-Печерської лаври **(VIII-2)** 115²
(VIII-3) 125 (почесті Хмельницькому), 127 (невизначеність щодо козаччини), 134 (переговори з придунайськими князівствами), 140 (розмови з Киселем), 235
(IX-1) 26, 172, 327 (прохання до Ждановича покинути Київ), 328 (лист до литовських регіментарів від 24 липня 1651 р.), 330 (уроциста зустріч Радзивіла в Києві), 561

(IX-2) 745-747 (опір Бутурлінові та подальша присяга цареві), 750, 767, 769-771, 796, 798 (зустріч царських воєвод), 853 (нарада в Чигирині), 854, 855 (донос ченця Рафаїла), 859-860 (постулат церковної автономії), 861, 864, 865, 876, 993-996, 1005, 1034 (розмови з Матвеевим), 1086 (конференція у Києві), 1509, 1515, 1519

Тризна, уніат, кухмістр Великого князівства Литовського **(VIII-1)** 162

Тризни, шляхтичі **(VI)** 598

Трипольський Григорій, учень **(VII)** 421

Трипольський М., вч. **(V)** 660

Трипольський Марко, шляхтич **(VII)** 423

Трипольський Парфен, шляхтич **(VII)** 422

Трипольський Стефан, учень **(VII)** 421

Трипольський Федір, шляхтич **(VII)** 422

Трипольські, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²

Трисчан, рицар **(VI)** 347

Трифільєв Є., вч. **(I)** 58¹

Трифон, козак з Бершади **(VIII-3)** 39

Трица (Трусца), польський посол **(IX-1)** 99², 103²

Тригвасон Олаф, варяг, герой саги **(I)** 512², 513³
(II) 117¹

Троїцький М., вч. **(II)** 605

Тройден, великий князь литовський **(III)** 94

(IV) 13, 15^{1,2}, 16, 205

його брати **(III)** 94

- Тройден (Troydinus), мазовецький князь **(III)** 123, 124¹, 530, 534, 535
його жінка, див. Марія, донька Юрія Львовича, мати Юрія-Болеслава
його сини **(III)** 123
- Тромба Миколай II, див. Миколай II Тромба
- Трофимович Ісайя Козловський, див. Козловський Ісайя Трофимович
- Трохимович Дмитро, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Троцький П., вч. **(VII)** 407¹
- Трошевський (можл., Торський Гришко), козацький отаман з Литви **(VIII-2)** 37
- Трошка, органіст у Бересті **(VI)** 274
- Трошан Григорій, козацький посол **(VII)** 545
- Троян, див. Траян
- Трубецькі, князі **(IV)** 276, 278, 454
- Трубецької (Troubetzkoj A.), вч. **(II)** 569
- Трубецької Олександр, московський князь, воєвода **(IX-2)** 801 (переговори з козацькими послами), 808, 812, 813, 823, 905 (командування армією на південному напрямку), 909, 910, 913, 914, 919 (лист від гетьмана у справі військових операцій), 930 (прохання Золотаренка про допомогу), 937 (наказ іти на Радзивіла), 940, 943, 947, 948, 949 (погром Радзивіла під Шепелевичами), 952, 954, 955 (втрата зв'язку з гетьманськими військами), 961, 1020, 1022, 1028, 1031, 1154, 1155-1156 (облога із Золотаренком Старого Бихова), 1205, 1415
(X) 3, 19 (план відправлення в Україну з особливими дорученнями), 20, 21, 23, 24, 26-29, 31, 38-40, 43, 48, 50-52, 56, 77-79 (відмова уряду від посольства в Україну), 80, 87, 97-98 (ймовірна присутність при виборах київського митрополита), 111, 181, 183-185²
- Трубецької Олексій Микитич (Tsubeski), московський князь, боярин **(VIII-3)** 210¹
- Трубіцин Н., вч. **(III)** 496¹
- Трувор (див. також: Рюрик, варязький князь - його брати), варязький князь, брат Рюрика **(I)** 382
- Трунковичі, шляхтичі **(VI)** 241
- Трутин Дмитро, корсунський наказний полковник **(IX-2)** 1467
- Труш, селянин **(VI)** 292
- Труш Черкашенин, отаман **(VIII-2)** 54
- Трушенко Карпо, чигиринський, пізн. київський полковник **(IX-1)** 566³
(IX-2) 665¹, 734 (участь у Переяславській раді), 840 (царська грамота)
(X) 205
- Трясило, див. Федорович Тарас
- Туад, див. Тульб
- Тугай-бей (Tohay-bey, Tokajbei), перекопський мурза **(VIII-2)** 17 (погром під Охматовим у 1644 р.), 165 (допоміжне військо Хмельницькому у 1648 р.), 170, 185 (перемога під Жовтими Водами), 192¹ (суперечки з ханом щодо здобичі)

- (VIII-3) 11-12 (пропозиції полякам надати козакам “удільну державу”), 21, 47, 50², 79 (пропозиції козакам наступати з-під Пилявців на Львів), 82, 86 (облога Львова), 90, 91 (контрибуція з львів’ян), 92 (похід на Замостя), 96, 113, 118, 134², 146, 171 (смерть та її наслідки для козаків), 176
- (IX-1) 77, 87, 128, 317 (його наступник - новий перекопський бей), 435
- (IX-2) 958, 1123, 1144, 1491 *його брати* (IX-1) 435
- Тугорхан, половецький князь (II) 85, 88, 89, 115, 346, 532 *його донька*, жінка Святополка Ізяславича (II) 85, 107, 110 *його внучка*, жінка Андрія Володимировича Мономаховича (II) 115
- Тудельський Веніамін, див. Веніамін Тудельський
- Тудко (ймов., зменш. від Тудор), дружинник в умові 944 р. (I) 424
- Тудор (ймов., Тудко), дружинник в умові 944 р. (I) 424
- Тудор, тивун (II) 145, 147 (III) 217
- Тудор Сатмазович, чорний клубук (II) 549³
- Тука, київський дружинник (III) 305
- Тукальський Йосиф, пинський архімандрит (IX-2) 1380 (X) 98, 138 *його брат* (IX-2) 1380 *вдова його брата*, пізн. жінка Юдицького (IX-2) 1380
- Тула-Буга, див. Телебуга
- Тулд, див. Тульб
- Тулоб, див. Тульб
- Тулуй, син Темуджіна (II) 544
- Тулунбек, хан (III) 297¹
- Тульб (Туад, Тулд, Тулоб), дружинник в умові 944 р. (I) 424
- Туманський А., вч. (I) 233³, 257⁶, 276³, 296²
- Туманський Ф., вч. (VII) 501¹ (VIII-2) 205
- Тумасов Н., вч. (V) 108¹, 626
- Тундаль (Таудаль, Tundalus), ірландський рицар (VI) 346
- Тунерт Ф. (Thunert F.), вч. (IV) 148²-149⁹
- Тунман Г. (Thunmann H.), вч. (I) 603, 619, 623 (IV) 456
- Туптало Димитрій (VIII-2) 94
- Тур, князь (I) 321², 381² (II) 304, 307
- Тур, скандинавський бог (II) 269⁵
- Тур (ймов., див. Тор), слов’янський бог (I) 319⁹, 321² (II) 304¹
- Тур, фундатор божниці на Подолі (II) 269
- Тур Никифор (Никифор), печерський архімандрит (V) 580, 610 (VI) 481, 486, 546, 553³, 563, 565, 567, 573 (VII) 404
- Тур Олексій, никольський архімандрит (X) 138
- Турбівські, шляхтичі (VI) 282
- Турган, мати султана Мегмеда IV, регентша (IX-2) 921¹, 1527
- Турген’єв Денис, московський посол (IX-2) 957¹, 961³, 966, 1020-1023¹ (переговори з Хмельницьким)

- Тургеньєв О. (Turgenevius A.), вч. (III) 68³, 69^{·3}, 70¹, 299²
(IV) 419⁴
(VII) 438¹
- Турд (Dódr), дружинник в умові 944 р. (I) 424, 621
- Турецькі, шляхтичі (VI) 240
- Турма Абрам, жид (VI) 176
- Турне Е. (Tournier E.), вч. (I) 105³
- Туровець Данило, козак з Ржищева (IX-2) 884
- Туровець Іван з Корсуня, козацький посол (VIII-1) 39, 118
- Туровський К. (Turowski K.), вч. (I) 75¹
(II) 576
(III) 112¹, 506, 528, 529, 532
(IV) 25², 174², 250², 281⁴, 316¹, 348¹, 351⁴, 426, 438, 446, 456, 504
(V) 438[·], 623
(VI) 59², 271^{2,3}, 300¹
(VII) 68², 95³, 137^{· 2}, 150¹, 192¹, 563, 564, 580
(VIII-1) 293²
- Туровський Кирило, див. Кирил, туровський єпископ
- Туровські (помилк., Гуровські), шляхтичі (V) 29
- Туровц, див. Туроц
- Туроц (Туровц, Thurocz), хроніст (II) 34¹, 97², 114¹, 117⁴, 145[·]
(III) 53¹, 129¹, 132¹
(IV) 439
- Турський Петраш, шляхтич (IV) 50
- Турчанський Андрій, депутат (VIII-1) 170¹
- Турчинович О., вч. (IV) 426
- Туряк, див. Торчин
- Турянський, шляхтич (V) 266
- Турянський Федір, шляхтич (VI) 244
- Турянські, шляхтичі (VI) 240
(VIII-1) 182³
- Тустановський Іван, шляхтич (VI) 244
- Тустановський Лаврентій, див. Зизаній Лаврентій
- Тустановський Стефан, див. Зизаній Стефан
- Тустановські, шляхтичі (VI) 240, 611
- Тутковський П., вч. (I) 280[·]
- Туха Полікарп, козацький отаман (IX-2) 807³, 808[·]
- Тучапський Макарій (Макарій), львівський влади́ка (V) 437-441
- Тушинський вор, див. Дмитро II
- Тхоревський Януш, козак (VII) 340⁵
- Тхоржевські, іронічна інтерпретація польського прізвища (VIII-3) 146
- Тшебіцький, коронний підканцлер (IX-1) 457, 506, 508, 522, 528, 529¹, 544, 545
- Тшебуховський, пан (VI) 187
- Тшецецький, теребовельський підстароста (VIII-1) 116
(VIII-3) 57, 182¹, 183
- Тюрін А.Ф., вч. (II) 77¹
(III) 539, 563
- Тяпинський Василь, перекладач “Євангелія“ (VI) 331, 336, 401¹, 432, 433, 436, 437, 499
- Тьєполо Джованні, венеційський посол (VIII-2) 18, 19, 20², 21, 22, 24, 35, 142, 147, 197
- Тьєрі А. (Thierry A.), вч. (I) 154⁴
(VIII-2) 214

У

- Уваров О., граф **(I)** 30¹, 34², 202¹, 539
(II) 565
(III) 387³, 392⁴, 394¹, 431², 561, 562
(V) 650
(VIII-1) 171²
(VIII-2) 212
- Уварова П. (помилк., Уворова), вч. **(II)** 378¹
- Уварови, їхня бібліот. **(VI)** 356¹, 358³, 360⁴
- Уводський М., вч. **(V)** 656
- Уворова (помилк.), див. Уварова П.
- Угерницький Олександр, шляхтич **(VI)** 244
- Угерницький Петро, можл., див. Угорницький Петро
- Угерницькі, шляхтичі **(VI)** 240, 251
- Угерчанський Артим, городецький міщанин **(VI)** 257²
- Углицький Іван, покойовий митрополита **(IX-2)** 747¹
- Угорницький Петро (можл., Угерницький Петро), шляхтич **(VI)** 239
- Угрин Ісачко, жид **(VI)** 176
- Угрин Стефан, господар **(V)** 75¹
- Угровецькі, шляхтичі **(VI)** 626
- Удатний Мстислав, див. Мстислав, син Мстислава Ростиславича
- Удріште, посол від волоського воеводи до козаків **(IX-2)** 1185, 1310 (участь у семигородсько-українських переговорах)
- Уейський, стражник **(IX-1)** 412
- Уейський Рафаїл, стародубський підстароста **(VIII-3)** 34 **(IX-1)** 77
- Узбек, золотоординський хан **(I)** 510¹
(III) 185, 297, 528
- (IV)** 21, 22, 24, 27¹, 28
- Уздемир, царевич **(VII)** 90
- Уйлак Ласлав, посол Ракоція до козаків **(IX-1)** 128
(IX-2) 1309 (посольство для остаточного оформлення договору з козаками), 1312, 1313, 1319 (відомості про склад війська в поході Ждановича)
- Указ-мурза, можл., див. Оказ-мурза
- Укерт Ф. (Ukert F.), вч. **(I)** 123⁴, 542
- Улашевичі, половці **(II)** 530
- Улеб, воєвода Ярослава Мудрого **(II)** 24
- Уленбек (Uhlenbeck C.), вч. **(I)** 244¹, 249⁵, 281¹
- Уліб, ймов., руський князь **(I)** 424
його жінка, див. Сфандрь
- Уліб, тисяцький князя Ігоря **(II)** 149
(III) 225
- Улу Мухаммед (ймов., Магомед, Магомед-хан, Мухамед), претендент на татарський трон **(IV)** 308, 318, 490
- Уляницький Б., вч. **(IV)** 107¹, 215¹
- Улянівський, білоруський сотник **(IX-2)** 1223²
- Уляновський Б. (Ульяновський Б., Ulanowski B.), вч. **(III)** 89¹
(V) 642
- Ульбадіні, львівський торговець **(VI)** 190
- Ульріх Ріхентальський (Ріхентальський Ульріх, Richenthal Ulrich von, Ulrich von Richenthal), хроніст **(V)** 513², 514¹, 517¹
- Ульфіль, засновник аріанської церкви у вестготів **(I)** 147, 148
- Ульяновський Б., див. Уляновський Б.

- Уманець Пилип, глухівський сотник **(IX-1)** 472
(IX-2) 691, 765, 1508
- Уманець Ф., вч. **(V)** 122, 660
(VI) 630, 631
- Уманець Федір, глухівський сотник **(X)** 212
- Умерлі-ага **(VIII-2)** 16
- Ундольський В., вч. **(III)** 556
- Униченко Процик, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶
- Уніховський Казимир, польський посол **(IX-1)** 450
- Уніховський Криштоф, польський посол **(IX-2)** 645, 1537
- Унковський Василь, московський посол **(IX-1)** 18, 57, 60¹, 61, 65³, 80, 81, 88³, 107, 112-119, 126-128, 145³, 146, 154, 207, 211, 372, 451
(IX-2) 912⁵, 1540
його син **(IX-1)** 118
- Унковський Григорій, московський посол до Хмельницького **(VIII-2)** 166
(VIII-3) 59², 145³, 161¹, 166¹, 172-173 (царські претензії на польський трон), 174-176, 177 (вивідування промосковських настроїв в Україні), 244, 245, 246^{1, 3}, 250³, 251, 274¹
(IX-2) 910
- Унятицькі, шляхтичі **(VI)** 240, 611
- Упир Лихий, священик **(III)** 462
- Урак-мурза (Орак-мурза) ногайський **(VIII-1)** 262
(IX-1) 556
- Урбан II, папа **(II)** 79
- Урбан V, папа **(IV)** 41², 44, 48, 49
- Урбан VI, папа **(IV)** 123, 131
- Урбан VIII, папа **(VIII-1)** 15, 16, 18, 94, 95, 97, 149, 166, 167, 172-177, 179, 180, 189, 191-193
(VIII-2) 5, 6, 109-112
- Уривков Асан, брянський вистун **(IX-1)** 570, 572, 575²
- Уриїн, біблійн. **(III)** 410
- Урош, угорський бан, дядько короля Гейзи **(II)** 152, 166
його донька, див. жінка Володимира Мстиславича
- Уруба, воловецький старшина **(II)** 104
- Урусовичі, воловецькі князі **(II)** 531
- Урустай, мінський князь **(IV)** 72
- Уруські, шляхтичі **(VI)** 240
- Ур'яненко Семен, див. Одеяненко Семен
- Ус Семен, селянин **(VI)** 292
- Усов С., вч. **(III)** 352¹, 547
- Успенський А., вч. **(I)** 96⁴, 166¹, 231², 236³, 432¹, 433³, 452¹, 464, 467², 486¹, 496¹, 497, 557, 559, 564, 573, 610, 615, 618
- Успенський Порфирій, чигиринський єпископ, візантолог **(IX-2)** 967¹
- Успенський Ф., вч. **(II)** 524³, 526¹, 530³, 536⁴, 560, 561
(III) 421³, 558
(VI) 371¹, 553²
- Устиянович Корнило, український художник **(II)** 7¹
- Устокасимов Кутлумаєт, товмач у московському посольстві **(IX-2)** 1020-1023 (відправлення до Криму на царське прохання)
(X) 148
- Устрицький Василь, учень **(VII)** 421
- Устрицькі, шляхтичі **(VIII-1)** 182³
- Устрялов М., вч. **(III)** 248⁴
(VI) 441²
(VII) 583
(VIII-2) 212

Ут, руський князь або намісник у
944 р. (I) 174, 424

Утін Я., вч. (III) 549

Уханський, холмський біскуп (V)
494
(VI) 413³

Уханський Якуб, див. Якуб IV
Уханський

Ущани, овруцькі шляхтичі (V) 99²
(VI) 281

Ущановський Ян, ротмістр (IX-2)
1405

Ф

Фабіан, кременецький золотник (VI) 274

Фадлан ібн-, арабський подорожник (I) 257, 271, 277, 288, 293, 295³, 296, 297, 299, 300, 306², 310, 312, 313, 323, 325-328, 330-333, 336, 347², 348, 349 (III) 386

Факіх ібн-аль-, арабський письменник I-II ст. н.е. (I) 194, 292¹

Фаларід (Фаларіс), легендарний тиран (VII) 238, 239^{*} (IX-1) 588

Фалібовський, його текст (VI) 390²

Фаларіс, див. Фаларід

Фальмераєр Я., вч. (IV) 296²

Фальчевський Станіслав, див. Хвальчевський Станіслав

Фамінцин О., вч. (I) 315³, 318^{1,2} (VI) 615, 622

Фарафунта-Блажовський Мартин-Олександр (Блажовський-Фарафунта Мартин-Олександр), шляхтич (VI) 244

Фарзой, варварський цар (I) 90³

Фаркаш, син челядника (II) 500

Фармаковський Б., вч. (I) 88³, 540

Фастовець Гришко, сотник (VII) 311

Фастовець Мисько, полковник (VII) 311

Феденко П., вч. (IX-2) 1548, 1549

Федина з Рашкова, посол до Бужацької орди (VIII-3) 175

Федір, білгородський єпископ (III) 263³, 264^{*}

Федір, боярин Михайла Всеволодовича (II) 253 (III) 569

Федір, володимирський єпископ (III) 264^{*}

Федір, грек, посол єрусалимського патріарха (IX-2) 1097-1098 (відомості про ставлення султана до козаків і до поляків)

Федір, див. Хведор

Федір, слицький князь (IV) 71

Федір, катедральний проповідник (VIII-1) 91

Федір, київський князь (III) 172-174^{*}, 182 (IV) 17, 73-75, 78, 81 (V) 389

Федір (Кобринський Федір, Федір Кобринський), кобринський князь (VI) 151

Федір, козельський князь (IV) 71³

Федір, луцький єпископ (V) 396

Федір, львівський дяк (VI) 530

Федір, митрополит (III) 266²

Федір (Несвизький Федір), несвизький князь (IV) 168, 175, 210, 211, 215, 217, 218¹, 408, 475, 479, 480 (V) 30
його батько, сини, родина (IV) 168², 175, 217

Федір, ніжинський міщанин (IX-1) 17

Федір, пинський князь XIII ст. (II) 310

Федір, пинський князь XV ст., брат Івана Ярославича (V) 158, 286, 488 (VI) 305

Федір, ростовський єпископ (III) 269¹, 276¹, 282, 283, 358

Федір, св. (I) 475 (II) 44¹ (IX-1) 204^{*}
монастир (II) 154, 156, 265, 298, 353, 383 (III) 168³, 220, 420

- Федір (Корибутович), син Корибута Ольгердовича, князь (IV) 168, 194², 204, 480
- Федір (Theodor Koriatovicz), син Кориата Гедиміновича, подільський князь (I) 223 (II) 581 (IV) 79 (осадження на Поділлі), 90¹, 141, 166, 167, 170-171 (відібрання Поділля Витовтом у 1393 р.), 172 (перебування в Угорській Русі), 173, 216³, 457, 467 (VII) 82³
- Федір (Любартович), син Любарта Гедиміновича, волинський князь (IV) 122, 132, 134², 135, 162-164 (відібрання Луцька Ягайлом), 166-170, 173, 174, 176, 196, 467, 471, 472, 513 (V) 9, 40, 252³, 311², 314³, 449, 637
- Федір, син Олександра Патрикєвича, ймов., див. Федір Олександрович
- Федір (Любарт-Федір), син Ольгерда Гедиміновича, ратенський князь (IV) 122, 169, 170¹, 174, 196¹, 513-516 (V) 29, 33
його жінка, див. Ольга
- Федір, син Патрикія Наримунтовича, путивльський, рильський князь (IV) 455, 513
- Федір (Федюшко), син Федора Ольгердовича (ймов.) (IV) 169³, 170¹, 196¹, 197¹, 516
- Федір, слуга (VI) 292
- Федір, спудей (VI) 487
- Федір, товариш Савича, посол до Криму (IX-2) 889
- Федір, торуський князь (III) 180¹ (IV) 71

- Федір, турово-пинський князь, др. пол. XIII ст. (II) 588
- Федір, церковне ім'я, див. Хмельницький Богдан
- Федір Авукар (VI) 484⁵, 489¹, 498
- Федір Дмитрович, князь (V) 252³
- Федір з Царгорода, домініканський вікарій (V) 512
- Федір Іванкович (Іванкович Федір), сестринець Острозьких (V) 102
- Федір Іванович, московський цар, син Івана IV Грозного (VIII-2) 61
- Федір Кобринський, див. Федір, кобринський князь
- Федір Михайлович (можл., Волошин Федір), подільський полковник (X) 295
- Федір Мстиславич, новгород-сіверський князь (III) 178³
- Федір Никитич, див. Філарет, московський патріарх
- Федір Олександрович (ймов., Федір, син Олександра Патрикєвича), путивльський князь (IV) 72, 455
- Федір Святославич, князь, посол Гедиміна (III) 174¹
- Федір Сенькович, маляр (VI) 376¹, 377¹
його жінка, див. Попівна Анастасія
- Федір Студит, див. Теодор Студит
- Федко Панасович, лебедінівець (V) 364
- Федор, див. Федір
- Федора, донька Ольгерда Гедиміновича (IV) 69
- Федора, донька Романа Мстиславича, жінка Василька Володимировича, невістка Володимира Ярославича (II) 448

- Федора (Пронська), сестра Михайла Омельковича (IV) 271, 272²
- Федора, холмська черниця (III) 168³
- Федоренко Іван (можл., див. Богун Іван; Гавритенко, Федоров Іван), калницький полковник (VIII-3) 176, 190, 277 (IX-2) 689-690 (посол від гетьмана до Бутурліна), 722, 723, 729, 735¹, 1523, 1548 його син (IX-2) 690
- Федорець, єпископ (III) 488
- Федоров Іван, див. Федоренко Іван
- Федоров Іван, див. Федорович Іван
- Федоров Матвій, запорізький отаман (VIII-2) 53
- Федоров Остап, див. Федькович Остап
- Федорович Богдан, див. Богдан Андрушкович
- Федорович Богдан, селянин (VI) 292
- Федорович Гаврило, московський посол (IX-2) 900³, 901², 904
- Федорович Іван (Друкар, Федоров Іван, Fedorowicz Iwan), московський емігрант (VI) 220⁶, 376¹, 437, 439, 473, 490, 511, 512³, 536²
- Федорович Іван, син друкаря (VI) 536²
- Федорович Ілляш (VII) 528
- Федорович Марко Македонянин (Македонянин), посол (VII) 525
- Федорович Мартин, случький купець (IX-2) 1271
- Федорович Микола (Хведорович Микола, Ходорович Микола), козацький отаман під Сучавою (IX-1) 589-591, 593, 595, 596, 598, 599 (IX-2) 686, 774³
- Федорович Петро, ректор Віленської колегії (VI) 560
- Федорович Сасько (Сашко), козак (VII) 216
- Федорович Сасько (Сасько), козацький сотник, пізн. полковник (VIII) 204, 205, 214, 216, 221-223, 274³, 281¹¹, 282¹, 291
- Федорович Семен, міщанин (IX-1) 18
- Федорович Тарас (Грясило), козацький гетьман (VIII-1) 56, 62, 63, 71, 72, 101, 113-115, 117, 120, 136⁴
- Федорович Тимош, полковник (VII) 473
- Федорович Филон, міщанин (IX-1) 18
- Федотов О., див. Федотов-Чеховський О.
- Федотов-Чеховський О. (Федотов О., Чеховський-Федотов О.), вч. (VI) 311³
- Федюшко, див. Федір, ймов., син Федора Ольгердовича
- Федя, господар (V) 67¹
- Федька, кам'янчанин (X) 275
- Федька, новохрещений жид у Ромно (IX-1) 420
- Федько, маляр (VI) 376¹
- Федько з Млинищ, шляхтич (VI) 237
- Федько з Чолганець, шляхтич (VI) 237
- Федько Ігнатів, козак (IX-1) 80, 81
- Федькович Остап (Федоров Остап), підписок гетьманської канцелярії (IX-2) 1233 (посольство зі Скоробогатим до Москви), 1421 (вивідування московських послів), 1426
- Федьковичі, шляхтичі (V) 33
- Феєр Г., див. Фейєр Г.

Фейер Г. (Феер Г., F., Fejér G.), вч.

(I) 154⁴

(II) 145⁻, 250³, 449¹, 458², 459^{1, 2}, 460⁵, 486², 487⁻, 488⁶, 489³⁻⁵, 490⁶, 492¹⁻³, 493¹⁻³, 494^{- 1}, 496^{2, 8}, 497⁻, 498^{1, 5}, 500², 501², 502^{1, 2, 3, 5}, 503^{2, 4}, 504¹⁻⁴, 546⁴, 582, 611

(III) 18², 29⁻, 50¹, 51², 61¹, 62¹, 67¹, 72⁻, 98³, 99⁴, 100¹, 119³, 120^{- 1}, 516-518

(IV) 29^{2, 3}, 42⁴, 102^{2, 4}, 114¹, 121¹, 440-442, 444, 504

(VI) 24^{5, 7}, 25¹

Феогност, див. Теогност

Феодосій, див. Теодозій

Феодосій, див. Теодосій, засновник Печерського монастиря, св.

Феодосій, луцький владика (XVI ст.) (V) 486

Феодосій Киновіарх, його книга (VI) 339⁻

Феодосій Печерський, див. Теодосій, засновник Печерського монастиря, св.

Феодул, псевд., див. Вишенський Іван

Феопемпт, митрополит (I) 518

Феофілакт Іванович (Іванович Феофілакт), учень (VII) 414

Феофілактів К., вч. (I) 31³

Фердинанд II, австрійський імператор (VII) 438, 442, 519 (VIII-1) 129¹, 135¹, 141¹, 168, 279

(VIII-2) 9

його донька (VIII-2) 9

Фердинанд III, австрійський імператор (VIII-1) 205

(VIII-2) 9

(VIII-3) 109, 157, 241

(IX-1) 53, 83, 84, 89², 109, 130⁴, 134 (посол до султана), 142-143 (Польща шукає до-

помогу), 160, 165, 230, 385, 405, 454, 464, 484, 498, 506, 510, 522, 531, 533, 577, 584

(IX-2) 900¹, 904, 1074, 1095, 1097, 1164, 1176, 1183 (позиції польської корони), 1187, 1219 (посередництво між поляками і Москвою), 1232, 1234^{1, 4}, 1241, 1245, 1276, 1282-1284, 1325, 1338-1339 (плани посередництва між поляками і козаками), 1340-1341 (посольство Парчевича і Маріановича до Хмельницького), 1344 (пошання гетьманові), 1345-1346 (донесення Ренігера з Царгорода), 1351, 1355, 1360-1362 (пошання від Хмельницького), 1364 (згода козаків на посередництво та умови для цього), 1366, 1367 (звідомлення Маріановича про козацьку раду), 1375 (змова із султаном), 1376, 1396, 1409, 1414, 1415, 1418, 1425, 1427, 1434, 1441

Ференц, кременецький прихожий (VI) 274

Ферідун-бей (IV) 311¹

Феско, селянин (VI) 292

Феслер І.-А. (Fessler-Klein I.), вч. (III) 30⁻, 120² (IV) 44²

Фетак, татарин на службі у Любоміського (IX-2) 705³

Филемон (I) 280⁻

Филимонов Ю., вч. (I) 509⁴

Филимонович Максим, ніжинський протопоп (IX-2) 748 (присяга цареві), 929² (вплив на Золотаренка), 934 (остереження могилівців від Москви), 963, 1082-1083 (лист від

- Поклонського), 1084 (лист від Радзивіла), 1112, 1153, 1154-1155 (приїзд у царську ставку та одержання привілею), 1156
(X) 52-53¹ (лист окольнічому Ртішеву про українські справи), 101, 138, 139 (посланець від митрополита до Пушкаря), 142, 157-158 (посольство до Москви), 160, 172, 182, 186, 189-190 (роз'яснення в Москві щодо українських справ), 193, 207
- Филип, галицький боярин **(III)** 29
- Филип, див. Філіп
- Филип, козак із сотні Котла **(IX-2)** 1276, 1277
- Филип, львівський русин **(VI)** 175
- Филип, митрополит **(IX-2)** 1538
- Филип, митрополічий повірник **(VIII-1)** 21
- Филип, священик **(VII)** 519, 533, 536, 540¹, 544²-546^{2,5}, 549
- Филипець (можл., див. Филип; Philipiec), козацький полковник **(IX-1)** 236, 247, 312
- Филипиха, див. Хмельницька-Золотаренко Ганна, третя жінка Хмельницького
- Филипко Санько, городецький міщанин **(VI)** 257²
- Филип (можл., див. Филипець), козацький полковник, перший чоловік Ганни Золотаренко **(IX-1)** 312
(IX-2) 1477
- Филипович Лаврин, львівський маляр **(VI)** 376¹
- Филиповські, українська шляхетська родина **(VIII-2)** 115²
- Філіппов Ол., вч. **(III)** 539
- Филон, Федорів син, ніжинський міщанин **(IX-1)** 17
- Филон з Переяслава, козацький делегат на комісію 1630 р. **(VIII-1)** 118
- Филон Кмита, див. Кмита Филон
- Филоненко, городовий отаман з Красного **(IX-2)** 730
- Филоненко, козацький отаман, пізн. корсунський полковник **(VIII-1)** 45, 202, 307, 308, 309²
- Филоненко, писар у митрополита **(IX-2)** 747
- Филотей, патріарх **(V)** 393, 395
- Филотей, старець **(V)** 520¹, 522¹
- Филя, див. Філія
- Филь, сяноцький міщанин **(V)** 148²
- Фицек, львівський міщанин **(VI)** 175
- Філалет, див. Бронський Христофор
- Філалет, православний полеміст **(VIII-1)** 75
- Філарет (Гумілевський Д.), архієп., вч. **(I)** 522²
(II) 76², 348⁹, 557, 563, 564, 603
(III) 169¹, 172², 175², 177², 178², 267³, 471¹, 478¹, 540, 561
(V) 387, 655
(VIII-1) 194⁴
(VIII-2) 75², 76¹, 77¹, 198, 199
- Філарет (Федір Никитич), московський патріарх, батько московського царя Михайла Федоровича **(VII)** 391¹, 428, 450, 522-524
(IX-2) 817, 907
- Філевич І., вч. **(I)** 74², 76³, 77³, 163¹, 189^{2,8}, 202¹, 203¹, 204³, 206³, 221⁵, 222¹, 373¹, 374¹, 550, 557-559
(II) 570, 579

- (III) 12¹, 121¹, 134⁴, 141^{2, 6}, 142², 171³, 525, 528, 543
- (IV) 23², 24², 25², 32³, 33², 34¹, 40², 43¹, 44⁶, 52¹, 434, 436-439, 441, 444, 446, 447, 488
- Філіп, див. Филип
- Філіп, маляр (V) 501
- Філіп, монах, автор “Діонтра” (“Зерцала”) (VI) 345¹, 346
- Філіп, німець, лікар Олесницького (IX-2) 920²
- Філіп, римський король (III) 27
- Філіп I, французький король, син Анни Ярославни (II) 33
- Філіп II, іспанський король (VI) 193
- Філіп II Македонський (Македонський Філіп) (I) 120, 139
- Філіп Араб (Араб Філіп, Марк Юлій Філіп), римський імператор (I) 131
- Філіпецький, жовнір (IX-2) 1069
- Філонард, нунцій (VIII-2) 111, 112
- Філотей, автор (VI) 558³
- Філя (Филя, Фільній Атилій), угорський воєвода (II) 498
- (III) 38, 39, 60-62¹, 515
- його син* (III) 62¹
- Фільній Атилій, див. Філя
- Фінке Г. (Finke H.), вч. (V) 512¹, 514²
- Фінкель Л., вч. (II) 558
- (V) 648
- Фіоль, див. Швайпольт Фіоль
- Фіркович З., вч. (I) 577, 578
- Фірлеї, шляхтичі (VI) 280, 420
- Фірлей, люблінський воєвода (IV) 289
- Фірлей Андрій, белзький каштелян (VIII-3) 67 (посередництво в переговорах між Вишневецьким і Заславським), 106 (польний гетьман коронний), 180 (розгорання
- військ на Горині), 181 (намір опанувати Волинь), 182¹, 183 (рішення про закладання табору під Збаражем), 184² (заклик до походу на Київ), 186 (оборона Збаража), 222
- Фірлей Р. (Firlej R.), вч. (V) 307¹, 642
- Фірлей Ян, шляхтич (VII) 546¹
- Фірінгабер Ф. (Firnhaber F.), вч. (II) 494¹
- (V) 512¹, 514², 517¹
- Фірсов М., вч. (III) 566
- Фішер В. (Fischer W.), вч. (I) 454¹
- Фішер Е. (Fischer E.), вч. (I) 135^{1, 2}
- Фішер М. (Fischer M.), вч. (III) 518
- Фіялек Я., вч. (III) 274⁴, 543, 544
- (V) 386¹, 387¹, 395⁴, 397², 460⁴
- Флавій, див. Йосиф Флавій
- Флеров І., вч. (V) 658
- (VI) 506¹, 632
- Флор, св., монастир (V) 264
- Флоринський В., вч. (I) 262⁷
- Фогт Ф. (Vogt F., Vogt F.), вч. (I) 148¹
- Фойгт Й. (Войгт Й., Voigt I.), вч. (II) 369⁶, 371⁴
- (III) 77⁴, 102¹, 139¹, 523
- (IV) 16¹, 28¹, 34¹, 141², 169², 177³, 234¹, 425
- (VI) 184¹
- Фока Варда, див. Варда Фока
- Фока Никифор, див. Никифор Фока
- Фокша, молдавський капітан (IX-1) 543
- Фольтан Якуб, селянин (VI) 267
- Фома, св. (V) 606
- Фома, слуга (V) 170¹
- Фома, смоленський пресвітер (III) 470, 474, 475, 500¹
- Фома, чернець (VI) 309
- Фомин Грицько, чигиринець (X) 240

- Фомін Іван, московський посол (IX-1) 473, 500, 525 (оповідання Хмельницького про похід його сина Тимофія в Молдавію), 536-539, 545-547 (запис оповідання Мужилівського та Бурлія про посольство до Москви), 552-556² (збір інформації про військові та внутрішньополітичні події), 558, 561, 562, 564-569 (переговори в Чигирині у липні 1653 р.), 570, 571, 573, 575², 580-581 (оповідання Хмельницького про другий похід його сина Тимофія в Молдавію) (IX-2) 609, 612, 614-619 (посольство до гетьмана), 620, 621, 723, 724, 1232, 1254-1255 (вісті гетьманові про віленські переговори), 1349, 1415, 1416, 1422, 1528
- Фомін Івашко, син піддячого Івана Фоміна (IX-1) 566, 568 (IX-2) 615
- Фомка, козак (VIII-2) 36
- Фороща, козацький посол з полку Нечая (IX-2) 1273
- Форрер Р. (Forrer R.), вч. (I) 28^{*}
- Форстен Г., вч. (VII) 583 (VIII-1) 129², 135¹, 215⁵ (IX-1) 126²
- Фортат, львівський вірменин (VI) 63
- Фортинський Ф., вч. (I) 455¹ (II) 558
- Фортуна Яшко, шляхтич (VI) 236
- Фортунатов Ф., вч. (I) 245¹
- Фосберг Ф. (Vossberg F.), вч. (IV) 49⁵, 106²
- Фотинський О., вч. (VI) 310¹, 311^{1, 3}, 321⁴
- Фотій, київський митрополит (III) 248^{*} (V) 398-399 (конфлікт з Витовтом), 399 (невдала поїздка в Литву), 400, 401, 402 (анафема на Цамблака), 403 (примирення з Витовтом), 409, 518, 655 (VI) 344, 352^{*}
- Фотій, редактор т.зв. Новоканона (III) 289
- Фотій (Photius), царгородський патріарх (I) 315¹, 393, 402-405, 410, 511, 518, 519, 566, 617 (III) 279³, 285
- Фрагштайн (Крагштайн), австрійський резидент при польському дворі (IX-2) 1231 (чутки про козацькі бунти проти гетьмана), 1243 (чутки про “лукавство” Хмельницького), 1333, 1339 (повідомлення про союз Ракоці з козаками), 1365² (чутки про смерть гетьмана)
- Франківський, вч. (IX-1) 24²
- Франко І., вч. (I) 565, 600 (III) 473^{*}, 498¹, 499¹, 560, 562, 564 (V) 147^{*}, 555³, 557¹, 592^{2, 5}, 659 (VI) 346⁴, 348¹, 363¹, 364⁴, 365², 471¹, 475², 476¹, 551¹, 552^{3, 7}, 555³, 629, 630 (VII) 238⁷, 326^{2, 3}, 409¹, 574, 575 (VIII-2) 134², 207, 221, 223 (IX-2) 1132
- Франко І., помилк., див. Франко О.
- Франко О. (помилк., Франко І.), вч. (I) 355¹
- Франтішек (Празький Франтішек), празький канонік, хроніст (III) 132, 138, 534

(IV) 22, 27², 436
 Францев В., вч. (I) 557, 558
 Франциск de Cantello з Кафи, купець (VI) 58
 Фредегар (Fredegar), хроніст (I) 165¹
 Фредри, шляхтичі (VI) 250
 Фредро, шляхтич (V) 105
 Фредро з Плішович, шляхтич (VI) 238, 239
його донька, див. Ядвіга
 Фредро Ян, шляхтич (V) 282
 Френ (Frähn Ch.), вч. (I) 227¹, 297⁴, 603, 616
 Фріанд, син Африкана (I) 612
 Фрідберг Я., вч. (IV) 481
 Фрідерік III, датський король (IX-2) 1314
 Фрідерічі, львівський міщанин (V) 366
 Фрідріх (Ольденбурзький Фрідріх), гольштинський герцог (IX-1) 126
 Фрідріх, граф, посол на Русь (II) 65³
 Фрідріх, імператор (II) 442¹
 Фрідріх, кардинал (IV) 261¹
 Фрідріх II Войовничий Бабенберг (Бабенберг Фрідріх II, Friedrich II), австрійський герцог (III) 51, 53, 68¹, 74
його племінниця, перша жінка Романа Даниловича, див. Гертруда
 Фрідріх Великий, імператор (III) 208
 Фрідріх Вільгельм (Friedrich Wilhelm), бранденбурзький курфюрст (VIII-3) 103²
 (IX-1) 83², 94, 429, 477

(IX-2) 1014 (наступ на Поділля), 1079 (повідомлення шведського короля про намір воювати з Польщею), 1163 (наступ шведів), 1248 (плани формування ліги України і Семигороду), 1255, 1279 (укладання договору зі шведським королем), 1280 (бої під Варшавою), 1305 (позиція шведського короля у переговорах з Ракоцієм), 1306, 1313, 1319, 1380 (спільні військові дії зі шведами), 1399, 1406 (мирний союз із Польщею), 1408 (донесення резидента при Карлі), 1426, 1431 (лист з Калугером до Хмельницького), 1432 (відновлення переговорів з польським королем)
 (X) 66, 67, 321
 Фрізендорф, колишній шведський посол до Португалії (IX-2) 1279 (доручення посольства до козаків), 1283 (інтриги Радзейовського), 1284
 Фрол, св., монастир (IX-1) 333
 Фролос, філософ (VI) 362
 Фронтин, античний письменник (I) 120¹
 Фруді (Fródi), варязький воїн (I) 621
 Фундуклей I., вч. (II) 562
 Фурнаграфіот Діонізій, див. Діонізій з Фурни Аграфійської

X

- Хавський П., вч. **(III)** 457²
 Хаджибей, див. Качбей
 Хаджи Алі з Алеппо, турецький купець **(VI)** 71
 Хаджи Гасан, турецький купець **(VI)** 71
 Хаджи Гірей (Ач Гірей, Ачжи Гірей, Давлат-бердий, Девлад-бердий, Девлет-бирди, Хаджи-Девлет Гірей, Edigei, Hadgi-Dewlet Chérai), кримський хан **(IV)** 85-87, 200, 244, 249, 303, 306-308 (рід і особа), 309 (побут у Литві), 310-311 (сформування Кримської орди), 318-319 (політика щодо Литви і Польщі), 320^{1, 4}, 321, 335, 458-461, 488-489 (гіпотези про тотожність з Девлет-бірди), 490
його батько **(IV)** 306, 459
його родина, сини **(IV)** 311, 319, 320¹, 321
 Хаджи-Девлет Гірей, див. Хаджи Гірей
 Хаджи-Мустафа (Аджи-Мустафа), татарський посол до Швеції **(IX-1)** 175¹
 Хайдер, брат Нур Девлета, кримський претендент **(IV)** 323, 324
 Халанський М., вч. **(I)** 383¹, 401², 402¹, 430¹, 436¹, 446², 447¹, 538², 546, 573, 575, 613
(III) 496¹
(VI) 615
 Халецький, берестейський староста **(V)** 606, 612
 Халецький Михайло, овруцький староста **(V)** 35
 Халецькі, шляхтичі **(V)** 35
(VI) 280, 598
 Халіль-баша, турецький урядовець **(VII)** 514
(VIII-1) 25⁴
 Хальдун ібн-, арабський письменник **(IV)** 81³, 295
 Ханенко Б., вч. **(I)** 48², 52², 54¹, 56¹, 57², 58³, 246²
(II) 286⁴
(III) 398^{1, 3, 5}, 399^{3, 4}, 400¹⁻³, 444³, 447^{2, 5}, 448¹, 452¹, 556
 Ханенко Михайло, уманський полковник **(IX-2)** 1300 (зустріч із семгородським послом Шебеші і Брюховецьким в Умані), 1311 (одержання наказу про виступ на допомогу Ракоцієві)
(X) 38, 124, 139, 141 (місія до Пушкаря), 146 (два листи до Виговського), 159, 160, 163, 229 (бої під Полтавою), 239, 268, 288 (лист до Виговського про ситуацію під Меджибожем), 350 (чутка про похід в Угорщину)
 Харабура Юрко Солтик, див. Солтик Юрко Харабура
 Харевський, слуга Пясочинської **(IX-1)** 387
 Харевський Петро, див. Харжевський Петро
 Харжевський Петро (Харевський Петро, Харжовський Петро), новгород-сіверський підсудок **(IX-1)** 78⁵, 79⁷, 402
 Харжовський Петро, див. Харжевський Петро
 Харитонов Федір, п'ятдесятник у Острияниці **(VIII-2)** 75¹
 Харитонович Ілля, див. Харків Ілля
 Харитонович Якуб, товариш Нечая **(IX-2)** 1259
 Харків Ілля (Харитонович Ілля), посол до Москви **(IX-2)** 795

- Харлампович К., вч. (III) 557
 (VI) 333^{1, 4}, 335⁴, 342⁷, 443¹,
 446¹, 448¹, 449², 450², 453⁷,
 476¹, 484^{1, 2}, 487³, 490¹, 509¹,
 512³, 517², 519¹, 521², 526¹,
 529¹, 543², 594¹, 612, 613,
 630-632
 (VII) 414^{2, 3}, 584, 587
 (VIII-1) 319
 (VIII-2) 91²
 (IX-1) 219², 469⁷
 (IX-2) 852¹, 865³, 1374, 1375²
 (X) 271³
- Харленський Ян., брацлавський
 каштелян (V) 340⁷
- Харленські, шляхтичі (VI) 277, 279,
 280
- Харлінський, київський шляхтич
 (VII) 334
- Хартахай Ф., вч. (IV) 486
 (VII) 71²
- Хасан ібн-ель-, історик XIII ст. з
 Табарістану (I) 403, 433, 434
- Хасан-abu-Зейд (Зейд abu-), володар
 Табарістану др. пол. IX ст.
 (I) 403, 416
- Хаукаль ібн-, арабський географ
 X ст. (I) 196¹, 229, 293-297⁶,
 298, 300, 301, 307⁷, 444, 460-
 462, 468, 569, 613, 616
- Хачбей, див. Качбей
- Хачерес, вірменин (VI) 58
- Хвальчевський Петро, студент Лип-
 ського університету (VI)
 337³
- Хвальчевський Станіслав (Фальчев-
 ський Станіслав), пинський
 староста (V) 113¹, 114⁵,
 115^{2, 3}, 139^{1, 2}, 140¹, 142¹, 209,
 276², 291^{4, 5}, 362⁶, 365²
- Хвальчевські, шляхтичі (VI) 277
- Хвасько, козацький полковник
 (IX-1) 280³
- Хведевич Миколай, хорунжий (V)
 116¹
- Хведець, тивун (VI) 267⁵
- Хведина, селянин (VI) 267⁵
- Хведір, козак Кропивенського пол-
 ку (IX-1) 248⁷
- Хведор, мазур (VI) 267
- Хведорович Микола, див. Федоро-
 вич Микола
- Хведоровський, красноставський
 міщанин (VI) 256
- Хведько, німець (VI) 267
- Хведько з Жабча (IX-1) 266
- Хведькович Стецько, тивун (V) 366
його син (V) 366
- Хвесько, хорунжий Жаботинської
 сотні Чигиринського полку
 (VIII-3) 274
- Хвилецький, капітан (IX-1) 96
- Хвойко В., вч. (I) 30², 34², 36^{1, 3}, 37¹,
 39¹, 44⁴, 48², 53², 246¹, 253³,
 257³
 (II) 281⁷
- Хвольсон Д., вч. (I) 271³, 276³, 282¹,
 294^{4, 5}, 295^{1, 3}, 297^{1-5, 7}, 299²,
 300², 315¹, 325¹, 423¹, 577,
 607
 (III) 360²
- Хельмер-бек, ногайський татарин
 (IX-2) 1310
- Херсонесець Скит, див. Скит
 Херсонесець
- Хжисковський Матис, кременець-
 кий міщанин (VI) 274
- Хиждеу Богдан Петричейку (Häs-
 de4), вч. (II) 421⁶
- Хиждеу Ол., вч. (II) 521³
- Хилвудій (Псевдохилвудій), ант-
 самозванець (I) 180, 371
- Хилвудій, грецький воєвода, наміс-
 ник Юстиніана на Дунаї (I)
 178-180, 371
- Хилич, боярин (III) 307

- Хилков, білгородський воєвода (**X**) 203, 211, 212², 220³, 221
- Хилков Федір Андрійович, стародубський, пізн. пугивльський воєвода (**IX-1**) 58, 59, 66, 67, 427, 435, 436, 438, 466, 467, 481, 482, 493, 547, 548, 569
(**IX-2**) 642¹
- Хиневичі, овруцькі шляхтичі (**V**) 99²
- Хитрово Богдан Матвійович, околничий (**IX-2**) 637
(**X**) 3, 27, 93-94 (план посольства в Україну), 119, 120-123 (інструкція щодо дій в Україні), 127, 129 (тогочасна характеристика), 131, 134-137, 138-142 (Переяславська рада і перевибори Виговського на гетьманство), 143⁷, 144-145 (Переяславський договір 1658 р.), 146-147 (спроби переконати козацьку опозицію), 153 (присяги Пушкаря), 154, 155, 157, 160, 164, 166, 167, 170, 172, 175, 178, 185-190, 192, 193, 199, 200, 204, 206, 216, 226, 238, 248, 253, 265, 271, 273, 308, 343, 349
- Хільчевський І., вч. (**VIII-2**) 219
- Хласович Селивон, старець (**V**) 358¹
- Хлебніков М., вч. (**III**) 539, 546
- Хлебовський, ротмістр (**IX-2**) 702
- Хлебовський Б., вч. (**II**) 557
- Хлопецький Андрій, депутат (**VIII-1**) 170¹
- Хлопецький Іван, депутат (**VI**) 244
(**VIII-1**) 170¹
- Хлопецький Микола (**VI**) 244
- Хлопецький-Шишка (Шишка-Хлопецький), православний перемиський владика (**VI**) 590
(**VII**) 446, 447⁷, 498
його батько (**VII**) 447
його брат (**VII**) 447
- Хлопецькі, українська шляхетська родина (**VIII-1**) 182³
(**VIII-2**) 115²
- Хлопівський Станіслав, козацький полковник (**VII**) 196-199, 207, 281^{3, 11}, 290, 291
- Хлопов, стольник (**IX-2**) 866³
- Хмеленко Ярема (Chmielenko, Hmielonko Hieremi), козацький полковник (**VIII-3**) 12
- Хмелецький, ротмістр у польському війську, брат Адама Хмелецького (**VIII-2**) 168, 169, 181
(**IX-1**) 292, 398
- Хмелецький Адам (Хмельовський Адам), поkozачений шляхтич (**IX-1**) 292, 296, 309, 354, 393, 420¹, 490
- Хмелецький Стефан (можл., див. Хмельовський), дядько Адама Хмелецького, брацлавський хорунжий, київський воєвода, агент в українських справах (**V**) 339²
(**VII**) 441²(?), 543, 553, 555
(**VIII-1**) 24, 30-31 (погром татар під Білою Церквою), 38, 39, 41, 45^{1, 2}, 46-48 (справа кримських міжусобиць), 50, 51, 56¹, 59, 60, 64-65 (погром татар під Бурштином), 66 (відносини з козаками), 67, 69, 71, 100, 321
(**IX-1**) 490
(**IX-2**) 654

Хмелецькі, шляхтичі (VI) 279
(VIII-3) 146

Хмель А. (Chmiel A.), вч. (IV) 476
(V) 637, 648
(VI) 94¹

Хмель, див. Хмельницький Богдан
Хмельницька, кума Данила Нечая
(IX-1) 185, 186, 188, 189,
303³

Хмельницька Катерина, донька
Богдана Хмельницького, жі-
нка Данила Виговського,
пізн. Павла Тетері (IX-2)
1163 (заміжжя за Виговсь-
ким), 1413, 1419
(X) 25

Хмельницька Розанда (Лупулівна
Розанда, Розанда, Тимошиха
Хмельницька Розанда,
Rozanda), молодша донька
Василя Лупула, жінка Ти-
моша Хмельниченка
(VIII-3) 104
(IX-1) 83, 86⁴-87 (літератур-
на романтика), 88, 91, 93
(план одруження гетьманича
з господарівною), 94, 97,
109, 128 (посольство Лупула
у справі шлюбу), 129 (план
Потоцького запобігти шлю-
бові), 130, 154, 156 (відкла-
дення весілля до Зелених
Свят), 167, 172⁷, 206, 249,
250⁷, 316, 333⁷, 374, 377,
379², 436, 437, 445, 461, 462,
464, 466, 471, 473-476 (полі-
тичне значення шлюбу),
477-483 (весілля з Тимо-
шем), 484, 486, 491, 508⁷,
510, 512, 516, 519, 520, 521,
532, 584, 586, 590, 591, 594³,
595, 597³, 598 (народження
сина), 599 (похорон Тимо-

ша), 600-601 (подальша до-
ля)

(IX-2) 724, 768, 772, 903³
(сватання за племінника Ра-
коція), 1010, 1157¹, 1269,
1272, 1464 (плани одружен-
ня з Немиричем), 1547

її брати (IX-2) 1010

Хмельницька Степанида, жінка
Івана Нечая (IX-1) 189

Хмельницька-Золотаренко Ганна
(Золотаренко-Хмельницька
Ганна, Филипіха, Filip-
riča), сестра Івана та Васи-
ля Золотаренків, третя жінка
Богдана Хмельницького
(IX-1) 189, 312, 374, 564, 599
(IX-2) 680, 682, 688, 689,
721, 724, 730, 733, 1135,
1136, 1145, 1170, 1333, 1413,
1419, 1477, 1546

її перший чоловік, див. Фи-
лип (можл., Филипець), ко-
зацький полковник

Хмельницький, гадяцький полков-
ник (VIII-3) 12³

Хмельницький Богдан (Хмель,
Хміль,; ірон., Александр Ма-
кедонський; Chmielnicki
Bohdan, Hmielniczki Boh-
dan), козацький гетьман (I)
4, 218 (етнографічна границя
Русі)

(VI) 254, 260 (участь міщан-
ства у війні), 261, 278 (хар-
тія для шляхти Пинського
повіту), 380 (церква у Субо-
тові), 630

(VII) 71², 73¹, 82¹, 182, 256⁷,
308³, 311⁴, 360, 376³, 478³,
500¹, 564-568, 578, 580, 582,
588

(VIII-1) 65, 117¹, 237², 243¹, 272², 274, 275, 279, 313 (посол до короля від козаків у 1638 р.), 316, 321

(VIII-2) 3, 78, 79, 81-82 (мотиви народного повстання), 114¹, 116, 117¹⁻², 121, 125, 127, 130-131 (українська державність), 132¹, 133, 134², 136, 137, 140, 142-143 (посольство до Володислава IV), 145-146 (поради Володислава козакам), 147¹, 148-149, 151-153 (походження, його церковне ім'я), 154-157 (біографія перед повстанням), 158 (легенди про нього), 159 (захоплення хутора Чаплінським), 160-161 (звинувачення у бунті та арешт), 162-163 (задум про повстання), 164 (втеча на Запоріжжя), 165 (легенди про початок повстання), 166-174 (агітація та початок повстання на Запоріжжі), 174-175 (успіхи повстання), 176 (союз із Кримом), 177, 179-180 (плани Потоцького придушити повстання), 180-181 (листування з Потоцьким), 182-183, 184 (перехід реєстрових козаків до повстанців), 185 (перемога на Жовтих Водах), 186, 187, 189², 191-192 (перехід під Білу Церкву), 193-194 (великий розмах повстання), 195 (стриманість гетьмана), 196, 197, 202-223

(VIII-3) 3, 5, 7, 8, 9 (становище після Корсунської битви), 10 (перший лист з початку повстання), 11, 12, 13-14 (лист до короля), 15 (козацькі домагання до короля), 16,

17 (порозуміння з Киселем), 18-23 (політика щодо перемир'я з поляками), 24-28, 29¹, 30, 31-34 (спроби стримати повстання на Лівобережжі), 35, 36, 39-41, 44-46, 47-48 (відносини з Кривоносом), 49-50 (другий похід), 51-52 (мотиви походу), 54, 55, 58 (відносини з Литвою), 59 (стосунки з турками), 60 (марш на Костянтинів), 61, 62-63 (скарги на Вишневецького), 64-65 (розрив перемир'я), 66, 67, 69-73 (битва під Пилявцями), 75, 78-79 (плани походу на Львів), 80 (мотиви львівського походу), 81 (похід), 82¹, 83, 86-90 (облога Львова), 91-92 (капітуляція Львова), 93-94 (пасивність щодо повстанського руху в Галичині), 95-96 (похід на Замостя), 97, 98-99 (облога Замостя), 100-101 (капітуляція Замостя), 101-103 (участь в елекційній боротьбі), 104-105 (переговори з семигородськими послами), 106-109, 110-112 (декларація на користь виборів Яна Казимира), 113, 114 (вимоги до поляків для замирення), 115-118 (переговори зі Смяровським), 119-120 (амністія короля й універсали на дотримання його наказів), 121, 122-127 (переговори з Паїсієм), 128 (вплив київських кругів), 129 (духовна криза), 130-131 (непевність миру з Польщею), 132 (ідея зайняти молдавський престол), 133 (антипольська політика), 134-

136 (волоські плани), 138-139 (переговори з Ракоцієм про спільні дії проти Польщі і нейтралізація Литви), 140, 141, 142-145 (переговори з Киселем у Переяславі), 146-147 (рішення вести війну з Польщею), 147-148 (пошуки порозуміння з Радзивілом), 149 (гнів з приводу польських нападів на Поділля), 150 (надії на Москву), 151 (проект перемир'я з Польщею), 152, 153-155 (умови перемир'я), 156-160, 161-162 ("поради" від Киселя), 163 (прийом Смяровського), 164-165 (непримиренність до поляків), 166-170, 171 (смерть Тугай-бея та її наслідки), 172 (прохання про допомогу від донців), 173-174 (спроби нейтралізувати Литву через посередництво Москви), 174-175 (спроби переговорів з Радзивілом), 176 (надія на підтримку хана), 177-178 (початок походу), 179 (затримка з початком кампанії), 180, 181², 182, 183, 184 (тривога з приводу намірів Радзивіла), 185-188 (облога Збаража), 190-195, 196-197 (похід під Зборів), 199 (лист від короля), 201-202 (покірний лист до короля), 203 (відповідь короля), 204¹, 205 (переговори з канцлером), 206-207 (посольство до короля), 208 (початок перемир'я), 209, 210 ("зборівські пункти"), 215-217 (декларація короля Військові Запорізькому), 218 (зустріч з королем), 219 (ві-

дступ з-під Зборова), 220 (легенда про Зборівську угоду), 221-224 (надання права татарам на захоплення ясиру), 225 (приховання змісту угоди), 226-227 (невиконання угоди), 228¹, 229 (відмова пускати шляхту на козацьку територію), 230 (зволікання з дозволом Киселеві на сеймик), 231, 232-234 (лист від Киселя), 235 (приїзд до Києва для відновлення влади магістрату), 236 (відмова в інших домаганнях), 237-238 (пригадки від короля), 239-240 (зусилля на збереження союзу з ордою), 240 (посольство до Ракоція), 241, 242-243 (чутки про похід на Москву), 244-250 (переговори з московськими послами), 246 (незадоволення московською політикою), 247 (докори Москві), 248 (плани дій проти донських козаків), 249 (військові плани проти Туреччини), 250 (військові заходи проти поляків), 251 (прохання від хана допомоги в поході на донців), 252, 253-255 (відносини з донцями), 256-257 (відволікання уваги козаків від реєстру), 258, 259 (посольство Нестеренка на сейм), 262 (королівські привілеї), 264-266, 267-268 (виступ Нечая), 269 (повстання Худолія), 270-271 (угодовська тактика перед королем), 272 (опис родинного герба), 273-275, 281 (приїзд до Києва на зустріч з Киселем), 282 (незадоволення народу політи-

кою гетьмана), 283 (київська рада), 284-285 (лист до короля), 286-288

(IX-1) 3, 5-10, 11 (скарги Потоцького на гетьмана), 12-14 (невдоволення козацьких мас), 15-16²-20 (справа повернення шляхти і магнатів в Україну), 21-22 (заходи проти бунтів), 23-24, 25-28 (релігійна справа), 30-31 (Ірклівська нарада), 32 (план розділу Польщі), 33-38, 39-40 (переговори з Киселем про похід на Москву), 41-42², 43-44 (козацький проект православної ліги), 45-51 (венетіанське посольство у гетьмана), 52-53, 54 (відносини з Портою), 55-57 (допомога ханові), 58, 59-62 (турецьке посольство, визнання підданства Порті), 63-64 (войовничі антипольські настрої), 65 (заклик хана до походу на Москву), 66-67 (з'їзд в Ірклієві, серпень 1650 р.), 68-69 (листи до Потоцьких), 70 (небезпека від Потоцького), 71, 72-74 (загрозливі листи Потоцького), 75-77, 78-79 (універсали проти бунтівників), 80-95 (похід у Молдавію: причини, хід, наслідки), 96-97 (дума про молдавську війну), 98-99 (лист і посольство до Ракоція), 100-104 (листування з Потоцьким), 105-107², 108-109 (звідомлення Потоцького, 22 жовтня 1650 р.), 110-125 (московські посольства), 126-130 (політична ситуація наприкінці 1650 р.), 131-138 (українсь-

ко-турецькі стосунки), 139-144 (підготовка Польщі до війни), 145, 146-147 (посольство Воронича у гетьмана), 148-149 (домагання козацького війська), 150-152 (апеляція на шляхетські сеймики), 153-163, 166-168, 169-174², 176², 177², 178²-181, 183-184, 188-192, 194-195, 198-200², 201¹-204 (пасивність гетьмана), 205-213 (пошук закордонної допомоги), 213-218 (у Білій Церкві), 218-219 (вірші на похвалу), 220, 221-223 (українсько-литовські стосунки), 224, 227, 228¹, 229, 231-233¹, 235, 236-239 (марш козацького війська під Кам'янець), 240-246, 247-253 (закордонні стосунки), 254-255 (родинна трагедія), 255-256 (посольство Іллі Мануїловича), 257-258², 259-260, 262-268, 269 (універсали гетьмана до польського селянства), 270-274², 275 (очікування хана), 276², 277-281 (бої під Берестечком), 285-290 (зрада хана під Берестечком, захоплення гетьмана в полон), 291-305, 306-307 (у полоні у хана), 308-309 (перебування у Любарі та Павлочі), 310-311 (наради в Білій Церкві), 312 (одруження в Корсуні), 313 (московські посольства), 314³, 315-317 (міжнародна ситуація), 318-321, 323, 325², 327, 328, 333, 334, 336², 338-340¹, 341, 342, 343 (враження від смерті Вишневецького), 344 (листи до Потоцько-

го), 345, 346², 347 (перша козацька депутація), 348², 349 (друга депутація, 6 вересня 1651 р.), 350, 351-352 (Маховський у гетьмана), 352-353 (комісари у Білій Церкві), 353-355 (погамування козаків), 356-359, 360-361 (відновлення переговорів), 362-363 (гетьман у Потоцького), 364, 365-367 (Білоцерківська угода), 367-371 (мотиви замирення), 372, 373 (труднощі в реалізації угоди), 374-376, 377-378 (лист хана), 378-380 (листування з Потоцьким), 381-390, 391-392 (чутки про самочинних гетьманів), 392-393 (нарікання на гетьмана), 394, 395-396 (погрозливий лист короля), 397-398 (старшинські наради), 398-400 (посольство Іскри до царя), 401-403¹, 404, 405, 407-409, 410 (насторожене ставлення до Пободайла), 411-418, 419-420 (Корсунська комісія), 421 (рух проти гетьмана), 422 (оголошення війни з поляками), 423-425 (дума), 427, 428-429 (відновлення молдавського плану), 430-434, 435-436 (вихід у похід), 437-440 (погром польського війська під Батогом), 441-443, 444-445 (відновлення договору з Лупулом), 446, 447, 448 (лист до канцлера), 449-453, 454-455 (перехоплені листи Радзейовського), 456-459, 460 (вимоги гетьмана до козаків), 461-463 (польське посольство), 464-466 (посередництво Януша Радзи-

віла), 467 (лист до путивльського воєводи), 468-470 (козацька дипломатія), 471-477, 479-481, 482-485 (політичні наслідки посвоячення з Лупулом), 486, 487 (лист до короля), 488-489 (стримана відповідь Потоцького), 490-496, 497-503 (дипломатичні стосунки, зима-весна 1653 р.), 504-509, 511, 513-517, 519, 520, 521-522 (плани щодо Волощини), 523, 524, 525 (лист до Лупула), 526-530⁴, 533-535 (посольства до Порти), 536-537 (турецькі послы), 538-540, 545-546 (посольство в Москву), 547 (похід на Поділля), 548-549 (розмова з Яциною 3 червня 1653 р.), 550-551 (відступ з-під Городка), 552 (непорозуміння з татарами), 553 (бунт у війську), 554-555 (гнів на Виговського), 556, 557, 558 (погроза хана розривом відносин), 559-560 (пункти Війська Запорізького), 561-566, 567 (розмова з московськими послами), 568-573, 575-578, 579 (розрив відносин Ракоція з козаками), 580, 581, 583, 584, 587, 589, 590, 591 (військо на допомогу синові під Сучаву), 592, 593, 596, 597 (арешт Лупула), 598, 599 (страта Федоровича), 600, 601

(IX-2) 609 (крах молдавської політики), 609-610 (послаблення союзу з ханом), 611 (обіцянка допомоги царя), 612-613 (підготовка до молдавського походу), 613-619

(переговори з Фомінім), 620-633, 635-642, 643-644 (посольство Капусти до Москви), 645-648, 649-650 (рішення про приведення гетьмана до присяги цареві), 651-654, 655 (наради з приводу пошуку союзників), 656-657 (листи до короля, коронного гетьмана і канцлера), 658, 659, 660 (план нових дій у Молдавії), 661-664 (взаємини з ханом), 665 (вісті про загибель Тимоша), 666 (відмова від молдавського походу), 668, 669, 671-676, 677-678 (заходи щодо збереження союзу з ханом), 679, 680-682 (похід під Кам'янець), 683-684 (лист до московських послів з-під Шаргорода), 685-691, 692-693 (лист до московських послів з-під Гусятина), 694-696, 697 (опис московським послам закінчення кампанії), 698-702, 704²-706², 710-715, 716 (заходи проти мародерства татар), 717-720 (пояснення московським послам умов замирення), 721, 722-723 (листи до Бутурліна), 724-726 (переговори зі Стрешневим), 728, 729 (відрядження Богуна до Бутурліна), 730, 731, 733, 734 (прибуття до Переяслава), 735, 736 (перша розмова з Бутурлінім), 737 (велика рада), 738 (урочиста аудієнція), 739-740 (умови перед присягою цареві), 741 (присяга цареві), 742 (прийняття царських відзнак), 743-754, 756-759 (деталі Пе-

реяславської умови), 760-766 (переяславські переговори), 767-777, 778 (лист до Бутурліна про військову допомогу), 779, 780, 781 (посольства до Порти і Криму), 782, 783, 784 (дипломатичні маневри), 784-792 (петиція до царя), 792-794 (листи до царя), 795 (депутація до царя), 796-799, 800 (захист митрополита), 801-810 (переговори в Москві), 811 (приватні інтереси), 812-814, 817-825, 826-827 (маєтковий привілей від царя), 828-829 (царські грамоти), 830-834 (листи до царя), 834-835 (наказ Горкуші), 835-836 (остороги царському урядові), 837-842 (царські грамоти), 843-845, 846-847 (рекомендаційний лист цареві за київську громаду), 849-851, 852²-854², 855¹, 856-858 (грамоти до царя і патріарха щодо духовенства), 859, 860-861 (посольство Махаринського з духовенством до царя), 862, 863, 864 (грамота царя щодо духовенства), 865-871, 873, 874 (повідомлення від Януша Радзивіла), 875 (виправдання з приводу своєї відмови їхати до Москви), 876, 877², 878, 882², 883 (незадоволення діями козаків під Уманню), 884, 885-887 (лист від Радзивіла про замирення), 887-889 (посольство до хана з пропозицією поновлення союзу), 891-893, 894 (посольство до султана), 896, 897-899 (ультиматум від ха-

на), 900-904 (відновлення відносин з Ракоцієм), 905 (бойкот московських планів на Балканах), 906, 908 (царський наказ вислати війська в Білорусь), 909, 910-912⁵, 913, 914-915 (грамоти цареві через Старкова), 916-917 (перше шведське посольство), 918-919 (листи до царя з Києва), 920 (вістка про смерть Іслам Гірея), 920-921 (посольства до Криму і Порту), 922 (відновлення дипломатичних відносин з воеводою Стефаном), 923 (посольство від волоського господаря), 924 (царське золото у війську), 925 (побоювання у справі реестру війська), 926 (відправлення Положного до царя), 927-928 (реляція цареві з додатком у посольстві польських бранців), 929-934, 936, 937 (царський наказ іти під Луцьк), 938-939 (вісті Тафларія і приїзд до Києва), 940 (посольства Ржевського і Строскула), 941 (неясність намірів татар), 943, 944 (грамота від сербів), 945 (лист до царя про згоду на присягу молдаван, волохів і семигородців), 946, 947, 948 (реляція цареві з-під Бердичева і прохання директив), 949-950 (посольство від Януша Радзивіла), 951 (лист до царя у посольстві Ждановича), 952-953 (інструкції Ждановичеві), 954 (припинення походу під Луцьк), 955 (реляція цареві), 956-957 (посольство від хана та ультиматум), 958

(письмова відповідь ханові), 958-959 (посольство Кіндратенка до царя), 960 (посольство Сухині на Дон), 961 (царський наказ про припинення осінньої кампанії), 962, 964 (царська грамота щодо Золотаренка), 966, 970 (свідчення Павла Алепського), 972-977, 979², 984, 986-988 (зустріч з патріархом Макарієм), 991, 1002, 1004², 1005, 1008-1010, 1014¹, 1014³ (повідомлення Шереметьєву про польський наступ на Поділля), 1016, 1017 (воєнна рада з приводу облоги поляками Брацлава), 1018, 1020 (прохання до царя про допомогу), 1021-1022 (переговори з Тургеньєвим), 1022 (лист до царя), 1023 (похід під Корсунь), 1024 (посольство Андрієнка до царя про допомогу), 1025-1026 (листи Шереметьєву), 1027 (царські обіцянки допомоги), 1028-1035 (переговори з Матвєєвим), 1040¹, 1041-1043 (похід з Шереметьєвим під Жашків), 1044-1045⁷ (битва на Дрижиполі), 1046-1047 (оборонний відступ), 1048 (вплив на хана), 1049, 1052, 1053, 1061 (стриманість щодо польсько-татарського спустошення Брацлавщини), 1062 (пропозиція Ракоцієві про союз), 1063-1064 (турецько-козацькі відносини), 1065 (лист Карач-мурзи), 1067 (блокада Криму), 1068-1069 (посольство Москаленка до царя), 1070-1071 (посольства

Яковенка і Томиленка до царя), 1072 (царська обіцянка допомоги), 1073-1074 (посольство Климятенка до царя), 1075 (посольство Ракоція), 1076, 1077-1078 (пропозиції волоських повстанців), 1078-1081 (посольство Калугера від шведів), 1082-1084, 1085-1086 (домогання царя вислати митрополита), 1087-1088 (лист до Золотаренка з вимогою енергійних дій), 1089-1090 (прибуття Василя Бутурліна і виступ на Брацлав), 1091-1096, 1097-1100 (посольство до султана), 1101, 1102 (лист до Щербана), 1103 (політичні дискусії з Федором Бутурліним), 1104 (лист до царя про дії під Кам'янцем), 1105 (лист до шведського короля), 1106-1107 (посольство до Щербана), 1108 (пропозиції шведів щодо спільних дій проти поляків), 1109-1110 (пояснення шведському королю тактики козаків), 1111-1115¹, 1116-1120 (переговори з обложеними львів'янами), 1121 (умови обложеним), 1122-1123 (переговори зі львівським духовенством), 1124 (домовленості з Гродзичким), 1125 (рішення не допустити шведів до Львова), 1126, 1127¹, 1128-1129 (непорозуміння з московськими воєводами), 1130 (план спільних дій зі шведами), 1131-1132 (неприхильне ставлення шведів), 1133-1135 (переговори з Любовицьким), 1136 (полі-

тична програма), 1137 (турецьке посольство і лист до султана), 1138, 1139-1146 (бій з татарами під Озерною), 1147-1148 (умови замирення під Озерною), 1149, 1157 (смерть Золотаренка), 1158¹, 1160-1162, 1163-1164 (наради в Чигирині), 1165, 1166, 1167-1169 (надання Нечаєві Білоруського полку), 1170-1172 (взаємини з польським королем), 1173 (плани щодо Західної України), 1174 (посольство Махаринського до хана), 1175 (лист до хана в справі допомоги татар польському королю), 1176, 1177-1178 (листи від хана і візира), 1179 (лист до Радзейовського), 1180-1181 (листи від шведського короля), 1182, 1183, 1184-1186 (молдавські і волоські посольства), 1187, 1188-1190 (посольство Брюховецького до Ракоція), 1191-1193 (переговори з польськими комісарами в Чигирині), 1194-1195 (лист до польського короля), 1196, 1197, 1198 (посольство до Криму з пропозицією миру), 1199-1200 (легенда про переговори з Лянцкоронським), 1200 (посольство Лопухіна), 1201-1205 (московські скарги на козаків у Білорусі), 1205, 1206-1207 (прохання до царя про військову допомогу), 1207 (справа встановлення своєї влади на Західній Україні), 1207 (справа сівських купців), 1208 (про відносини з

угорцями, молдаванами і волохами), 1208-1209 (про відносини з поляками і шведами), 1209-1210 (справа українських шинкарів під Путивлем), 1211 (посольства Балабана і молдаван), 1212, 1213 (додаткові розмови з Портомоїновим у справі Нечая), 1214-1217, 1218-1219 (прийняття директиви непримиренців до Польщі в козацькому середовищі), 1219-1220 (лист Тишкевича з приводу зриву польсько-козацьких переговорів), 1222 (тактика саботажу в білоруському питанні), 1223, 1225-1228 (проблема козацької еміграції), 1229 (експедиція за московський кордон), 1229-1231 (посольство Скоробогатого до царя з поясненнями мотивів експедиції), 1232, 1233 (офіційне повідомлення царя про мирні переговори з Польщею), 1234 (наказ Скоробогатому), 1235 (інформація Кикіна), 1236-1237 (застереження цареві проти переговорів з поляками), 1238-1239 (віроломство царя), 1240-1241 (королівське послання з пропозицією миру), 1241-1243, 1245, 1246, 1247-1248 (нарада з приводу московсько-польського замирення), 1249-1250 (віленська комісія про Україну), 1251 (намір вийти з-під царської опіки), 1252 (посольства до угорців, молдаван і волохів), 1253 (посольство Кикіна), 1254-1255 (лист до царя), 1256

(посольство Лопухіна), 1257 (втрата надії на царя), 1258 (посольство Скоробогатого до царя), 1260, 1261, 1264, 1265, 1266 (наказ Нечаєві “прийняти” Старий Бихів), 1267 (обіцянки царським послам провести слідство щодо Нечая), 1268 (піддання бихівців), 1269, 1270, 1271-1272 (прийняття під протекторат Слуцького князівства), 1274-1275 (розширення гетьманської влади у західному і північному напрямках), 1276-1277 (дві справи з приводу “зрадницьких балачок”), 1278 (лист до шведського короля), 1279-1281 (листи від шведського короля і від Радзейовського), 1282 (доручення Радзейовському), 1283-1284 (інтриги Радзейовського), 1285-1294 (плани Швеції щодо союзу з Україною), 1295-1296 (листи до шведського короля), 1297-1299, 1300-1302 (переговори з семигородським послом Шебеші), 1303 (неузгодженість з пропозиціями Ракоція), 1304 (пересилання листа від шведського короля через Ракоція), 1306 (прагнення Ракоція отримати зверхні права над Україною), 1307, 1308, 1309-1311 (переговори з послом Ракоція Уйлакієм), 1312 (укладання конвенції з Ракоцієм), 1312-1313 (рішення про допомогу Ракоцієві), 1314-1315 (похід Ждановича з Ракоцієм і шведами на Польщу), 1316-1318 (плани приєднання За-

хідної України), 1319 (царські погрози відносно виступів проти Польщі), 1320 (посольство Хорвата), 1321, 1322 (асекурація Ракоція на випадок одержання польського престолу), 1324-1326 (переговори з Лопухінін), 1327 (переговори з Велінгом), 1329, 1330-1331 (переговори з Лілієнкроною), 1332-1335 (посольство Бенювського), 1336-1340, 1341 (чутки про смерть), 1343-1345 (посольство Парчевича), 1345 (відправлення Капусти у Царгород), 1346 (заклики австрійських послів до нападу на Туреччину), 1347-1348 (царські послання через Кикіна), 1349, 1350-1352 (листи до царя; відсторонення від участі в операціях Ракоція; намовляння царя до відновлення війни з Польщею; пропозиції посередництва у московсько-шведських відносинах), 1353-1354 (дискредитація поляками перед Москвою), 1355 (дипломатія у Царгороді), 1356-1357 (посольство до хана), 1358-1359 (перешкоди татарському поході), 1360-1362 (послання цісареві), 1362 (лист до короля), 1363, 1364 (чутки про прохання до короля за наступництво для сина), 1365-1366 (недуга і справа наступництва), 1367 (заходи проти заворушення на Запоріжжі), 1368 (лист до царя про наступництво сина на гетьманство), 1369²-1373 (справа

обрання сина Юрка гетьманом), 1373³ (рекомендації на єпископство для Барановича), 1374 (звернення до Нікона), 1375 (лист до царя), 1376-1378 (інструкція посольству Коробки), 1379-1381 (польські оскарження перед царем), 1382 (дискредитація гетьманського правління Желябужським), 1383-1384 (посольство Матвеева; царські вимоги розірвати союз зі шведами і Ракоцієм), 1386 (посольство Томковича з листами до Львова), 1387, 1388, 1389 (політична помилка щодо участі в кампанії Ракоція), 1391, 1392, 1394-1399, 1400-1401 (субмісія пинської шляхти), 1401-1403 (асекурація пинській шляхті), 1404-1405 (козацький протекторат на Волині), 1405 (лист від шляхти Південної Волині до гетьмана), 1409, 1410, 1411 (посольство Федора Бутурліна, Лілієнкрони і Шебеші), 1412-1413 (прийом московських послів), 1414 (домагання царськими послами особистих переговорів), 1415 (докори Москви за війну з Польщею), 1416 (обстоювання дипломатичних прав України), 1417-1419 (оборона перед послами самостійності в політиці), 1420 (переговори зі шведськими і семигородськими послами), 1421 (пояснення московським послом причин союзу з противниками Польщі), 1422 (московські скарги на Нечая),

1423 (пояснення послам про вибір Юрія Хмельницького гетьманом), 1423-1425 (дискусія щодо питання про надання київських ґрунтів для московських стрільців), 1426, 1427, 1428-1430 (переговори з Лілієкхроною), 1431-1432 (лист до Фрідріха Вільгельма), 1432 (лист до Щербана), 1432-1433 (переговори з Шебеші), 1434-1435 (скарги Ждановича на Ракоція), 1436 (деталі переговорів з Велінгом), 1436-1437 (питання передачі найманих німців Ракоцієві), 1438 (вимога царя розірвати союз зі шведами та угорцями; придушення бунту запорожців), 1438-1439 (конфлікт з Виговським), 1439 (наказ Ждановичеві йти на Кам'янець), 1440 (намір царя узгодити дії щодо шведів; придушення повстання в Кременчуку), 1440-1441 (невдоволення з Ракоцієвої кампанії), 1442 (наказ Ждановичеві покинути Ракоція), 1443-1444 (місія Беньовського), 1445 (листування з Беньовським), 1447 (посольство Тетері до Москви за військовою допомогою), 1448-1449 (переговори в Москві), 1450 (бажання вести окремі переговори з Беньовським), 1451-1452 (лист від хана з Шаргорода), 1452-1454 (листи до Ромодановського про допомогу), 1455 (охоронні заходи проти орди), 1456, 1458, 1460, 1464, 1465, 1468, 1469-1470 (бунт у війську Юрія

Хмельницького), 1471-1472 (питання наступництва), 1473-1474 (смерть), 1474-1475 (відомості про похорон), 1476-1478 (літературні характеристики), 1479-1508 (загальна характеристика діяльності), 1511-1513, 1515, 1517, 1523-1526, 1528-1535, 1539-1541, 1543-1550
(X) 3-8 (справа наступника), 11-12 (спроба Москви використати його нелояльність), 14 (прохання надіслати московське військо для охорони України), 15-16 (справа податків та платні для війська), 16-17 (претензії Москви щодо самостійних закордонних відносин), 17-18 (повторне прохання до царя про заморення зі шведами), 19-20 (звістка про його смерть у Москві та реакція московського уряду), 21, 22, 24-28, 29-30 (день похорону), 31-38, 40, 41, 42-43 (офіційне повідомлення про його смерть), 44, 46-48, 51, 52, 54-58, 60-64, 66, 68-74, 77-79⁴, 88, 90, 92, 93, 94 (запрошення до московського патріарха благословити київського митрополита та Юрка на гетьманство), 95-97, 101-103, 108, 109, 111, 112-113 (звістка про претензії Виговського на гетьманство), 116-118, 120, 122, 125, 137, 141, 143, 148, 155, 165, 167, 169, 184, 189, 190, 193, 204, 210, 218, 226, 234, 241, 245, 248², 263-265, 269 (плани приборкання повстанського

руху на Слобожанщині у 1654 р.), 271, 296, 297, 299-301, 303, 306, 328, 349, 364, 371, 377, 378

його жінки, див. Сомківна Ганна, Чаплінська Мотрона, Хмельницька-Золотаренко Ганна (Филипиха)

його мати (VIII-2) 153, 155

його сини (IX-1) 171, 374, 468

його доньки (IX-1) 374, 465, 599

його донька (IX-2) 768⁵ (на-речена племінника московської цариці), 1475

його діти (VIII-2) 155

(IX-2) 682, 811, 1145

його пасерб, див. Якимович Кіндрат

його племінники, див. Яненко-Хмельницький Павло, можл., Проскуренко Андрій

його зять, корсунський сотник (IX-2) 1018

його родина, див. Хмельницькі

Хмельницький Венжик (Chmielnicki Wężyk), козацький гетьман (VII) 88, 571, 572

Хмельницький Захар, козацький старший (VIII-3) 92, 110, 112 (посольство від козаків до Яна Казимира)

Хмельницький Іванець (VIII-3) 274

Хмельницький Михайло, батько Богдана Хмельницького, чигиринський підстароста (VIII-2) 151-154, 157

(VIII-3) 201

(IX-1) 68, 134, 367

(IX-2) 763, 934, 148

Хмельницький Тиміш, син Богдана

Хмельницького (VII) 125

(VIII-2) 159(?), 165, 167, 176, 212

(VIII-3) 100 (його обоз під Жовквою), 135, 218 (з батьком у таборі короля під Зборовом), 224², 245, 250³, 274

(IX-1) 9, 20, 57-58 (похід на Дон), 60, 67, 83, 86⁴-87⁵ (сва-

тання до доньки Лупула), 88, 91, 93 (гарантія нового

союзу з Молдавією), 94, 97, 109, 114, 117, 121, 128-130,

137, 154, 156 (стосунки з батьком), 166, 167, 172⁷, 178⁸,

184, 206, 221, 222 (похід на Литву), 249, 254-255 (ро-

динна трагедія), 294, 295, 308⁹, 316, 333⁷, 362, 372, 374,

377-379², 420, 425, 435-437, 440, 444⁴, 445 (відновлення

договору з Лупулом), 446, 447²-449, 451, 457², 459-462,

464-466, 468 (не-прихильність до Вигов-

ського), 470, 471, 473-476 (політичне значення одру-

ження з Лупулівною), 477-481 (весілля), 482-485 (мір-

кування про політичні на-слідки), 486 (зимова подо-

рож до тестя), 488², 491, 502, 504, 508, 510-522 (молдав-

ська міжусобиця), 524-525 (лист до Лупула), 526-528

(швидкий похід у Молдавію), 529, 532-533 (опові-

дання про Тимошеві тиранс-

тва), 534, 535, 538 (догана султана за похід), 539-545

(невдалий похід на Волощи-ну), 547, 550, 551, 553-554¹

(нарікання у війську), 555,

558, 563-564 (повернення з Волощини), 565, 566, 568, 570¹, 571¹, 572-573 (Лупул у Чигирині), 577-579, 580-584 (друга молдавська кампанія), 585-586 (оповідання про нього), 586-588 (його смерть), 588-589 (відгуки про нього), 590-598, 599 (його похорон), 600, 601¹

(IX-2) 609, 612 (похід у Молдавію), 613, 616-618, 624, 650, 651-654 (бої під Сучавою), 656, 659-663¹, 664-666, 668 (відомості про загибель), 670, 671, 673, 676, 679-682 (привезення тіла до Чигирини), 724, 734 (похорон), 748, 768, 807³, 904, 972, 976, 987, 1010, 1107, 1157¹, 1188, 1464, 1498, 1546-1548

його син(-и) **(IX-1)** 590, 594³, 598

Хмельницький Юрій, молодший син Богдана Хмельницького **(VIII-3)** 245

(IX-1) 457, 462 (відмова батька дати його полякам як закладника), 465 (можлива придворна кар'єра у Польщі), 588¹ 599, 601

(IX-2) 617, 664¹ (повідомлення московським послам про похід у Молдавію), 679, 724 (зустріч з московськими послами), 726, 759, 772, 782¹, 813, 924 (царські дари), 1009 (зустріч з патріархом Макарієм), 1176, 1200 (зустріч з Лопухіним), 1309 (зустріч з семигородським послом Уйлакієм), 1321, 1360 (плани на гетьманство),

1361 (переговори з Маріановичем), 1364 (чутки про наступництво на гетьманську булаву), 1365, 1366-1374 (обрання на гетьманство), 1376-1378 (повідомлення про це від батька для царя), 1379 (царські побажання), 1384 (обговорення з царськими послами питання щодо наступництва), 1412 (зустріч з Федором Бутурліним), 1414 (переговори з московськими послами), 1416 (деталі переговорів), 1418, 1419, 1423 (вимога московських послів скласти присягу цареві), 1428-1429 (зустріч з Лілієнкроною), 1434, 1436, 1448, 1453 (виступ проти хана), 1455 (концентрація війська під Корсунем), 1467-1469 (протистояння з Желябужським), 1469-1470 (козацький бунт у війську), 1471, 1472-1473 (недовіра козацької старшини), 1474 (смерть батька), 1475, 1505, 1506

(X) 3-4 (бунт у війську), 5, 6-7 (непевність на гетьманському уряді), 21, 22, 24-25 (спроба Тетері в Москві змичити його становище), 28, 29, 30-38 (Чигиринська рада і вибори гетьманом Виговського), 55, 60, 61, 85 (популярність серед козаків), 94, 112, 125, 138, 140 (ймовірне повідомлення Пушкарю про "зраду" Виговського), 169, 194, 205¹, 263, 305-306 (неприязнь до Виговського), 308

- Хмельницький-Яненко Павло, див. Яненко-Хмельницький Павло
- Хмельницькі, козацька шляхетська родина **(VIII-3)** 272 (опис герба)
(IX-1) 188, 219, 312, 374, 375¹, 485², 490, 508, 521, 524, 530, 532
(IX-2) 718, 720, 1340, 1475, 1525, 1526
(X) 155, 169, 305
- Хмельовський (можл., див. Хмелецький Стефан; Chmielewski), ротмістр **(VII)** 441²
- Хмельовський, уніат **(VI)** 245
- Хмельовський Адам, див. Хмелецький Адам
- Хмельовський П. (Chmielowski P.), вч. **(VI)** 416¹
- Хмиров М., вч. **(II)** 556
(IV) 516
- Хмитковський Босько, шляхтич **(VI)** 244
- Хміль, див. Хмельницький Богдан
- Хованський І., могилівський воєвода **(IX-2)** 1258 (одержання посади могилівського воєводи), 1259-1260-1261¹-1262 (взаємини з Нечаєм), 1263 (облога Старого Бихова), 1265-1266 (конфлікт з Нечаєм і відкликання з Могилева), 1276, 1277^{1,2}
(X) 83
- Хованські, князі **(IV)** 513
- Ходаки, шляхтичі **(VI)** 253
- Ходаковський З., див. Доленга-Ходаковський З.
- Ходаковські, шляхтичі **(VI)** 281
- Ходецькі, шляхтичі **(VI)** 44, 250
- Ходжігі, кафинський вірменин **(VI)** 63
- Ходика Федір, київський війт **(VII)** 399, 530, 531, 532
(VIII-1) 93^{*}
- Ходики, родина київських війтів **(V)** 651
(VII) 583
- Ходина, співець XI ст. **(II)** 332¹
(III) 493
- Ходинецький І., вч. **(II)** 572
- Ходкевич Григорій, шляхтич **(VI)** 306
- Ходкевич Іван, київський воєвода **(IV)** 268, 270
- Ходкевич Олександр, берестейський староста, литовський маршалок **(IV)** 290
(V) 31, 35, 101, 102, 265, 480
(VI) 305, 306
- Ходкевич Ян, жмудський староста **(IV)** 386, 388, 391, 401-403⁴, 404², 405, 406¹, 408, 411, 412
(VI) 312, 333, 334, 438, 439, 446
- Ходкевич Ян-Кароль, литовський гетьман **(VI)** 498
(VII) 224, 336, 337, 454¹, 461¹, 468, 474-476, 478
його жінка, див. Острозька Анна-Алоїза
- Ходкевичева Анна, див. Корецька Анна з Ходкевичів
- Ходкевичева Анна-Алоїза (Анна Алоїза, Острозька Анна-Алоїза), княгиня, донька Олександра Острозького, жінка Яна-Кароля Ходкевича **(VI)** 450, 498, 631
(VIII-1) 189
(VIII-2) 88
(VIII-3) 231

- Ходкевичі, литовська шляхетська родина **(IV)** 270⁵
(V) 30
(VI) 437, 598, 627
(VII) 171, 586
(VIII-3) 146
- Ходко Яромирович, боярин **(III)** 136²
- Ходкович Іван, вітебський війт **(VII)** 570
- Ходковичі, шляхетська родина **(VII)** 570
- Ходорець, красноставський міщанин **(VI)** 256
- Ходорко Давидович **(III)** 259, 343
- Ходорович Микола, див. Федорович Микола
- Ходоровський, шляхтич **(VI)** 611
- Ходоровські, шляхтичі **(VI)** 239⁵, 611
- Ходота, вятицький князь **(I)** 375, 416, 487
(II) 316
його син **(I)** 375, 416, 487
(II) 316
- Ходькова, шляхтянка **(VI)** 367¹
- Хоєнський Ян, канцлер **(V)** 438
- Хоєнські, шляхтичі **(VI)** 611
- Хоєцький, торговець **(VI)** 177
- Хойнацький А., вч. **(V)** 656
- Хойновський І., вч. **(III)** 433³
його музей **(II)** 285¹
- Хойробоск, автор статті про риторичні фігури **(III)** 458
- Холмогоров В., вч. **(VIII-2)** 48², 199
- Холод, писар Миргородської сотні Миргородського полку **(VIII-3)** 279
- Холодняк І., вч. **(IV)** 172²
- Холоневський, польський ротмістр **(IX-2)** 1038⁸
- Хома, московський емігрант **(VI)** 423
- Хоменко Василь з Канева **(IX-1)** 401
- Хоминські, їхній кодекс **(VI)** 356¹
- Хомицький Ян, депутат зі Львова **(IX-2)** 1118-1119
- Хомич Пашко, козацький посол на сейм **(VIII-1)** 126
- Хомка, нецеховий майстер **(VI)** 376¹
- Хом'яков, московський посол **(IX-1)** 443⁶, 558¹
(IX-2) 661
- Хоніат Никита, див. Никита Хоніат
- Хонька, бояриня **(VI)** 151
- Хорват Стефан, посол Ракоція до Хмельницького **(IX-2)** 1312-1313 (відправлення до гетьмана з домаганням виступу козаків на Польщу), 1319 (надання гетьманом військова), 1320 (конфлікти з козаками), 1321²
- Хордадбег ібн-, арабський автор IX ст. **(I)** 266, 285-287, 291, 293, 295, 296, 385, 415, 511, 609, 613
- Хоренський Мойсей, див. Мойсей Хоренський
- Хорив (Kogew), київський князь **(I)** 379, 382, 389, 407
- Хорс, міф. **(I)** 319, 320
(III) 402, 494
- Хорс-Даждъбог, див. Даждъбог
- Хорт Мишко, зем'янин **(VI)** 282
- Хорушко-Шелеховський (Шелеховський-Хорушко), торговець **(VI)** 177
- Хосро Енсарі Насір-і-, див. Енсарі Насір-і-Хосро
- Хосров ібн-, багдадський емір X ст. **(I)** 449¹

Хотетовські, князі (IV) 278
 Хотимирські, шляхтичі (VI) 240
 Хотимський, м'ясник з Кам'янця (VI) 176
 Хоткевич Г., вч. (VIII-2) 162¹
 Хоцкевич, остерський боярин (VI) 284
 Хребтович, володимирський староста (IV) 331
 Хребтович Герман, полоцький владика (V) 457¹
 Хребтович Мартин, конюший (IV) 290
 Хребтович Семен, брат Мелетія Хребтовича (V) 493
 Хребтович Федько, підскарбій (IV) 290
 Хребтович-Богуринський Іван (Богуринський-Хребтович Іван), шляхтич (VI) 313
 Хребтович-Богуринський Мелетій (Богуринський-Хребтович Мелетій), печерський архімандрит, володимирський єпископ (V) 489, 492, 493, 555⁴, 564, 565, 660
 Хребтович-Богуринський Семен (Богуринський-Хребтович Семен), шляхтич (VI) 313
 Хребтовичі, шляхтичі (V) 31, 33 (VI) 598
 Хребтовичі-Литаври, див. Литаври-Хребтовичі
 Хреститель, див. Іван Хреститель
 Хризостом Діон, див. Діон Хризостом
 Христина, жінка Мстислава Володимировича, шведська королева (II) 80, 116

Христина, шведська королева, донька Густава Адольфа (VIII-2) 7
 (IX-1) 126, 156, 174, 175, 208, 209, 454, 455, 501, 546, 564, 567
 (IX-2) 645, 916-918 (посольство до козаків), 997, 1074, 1079, 1080, 1282, 1288, 1295, 1330, 1416, 1420
 (X) 63, 64
 Христопродром Іоан, див. Іоан Христопродром
 Христос, див. Ісус Христос
 Христофович Лукаш, козацький посол (VIII-1) 23
 Христофор де Санто Ромульо (Криштоф de Sancto Romulo), генуезький купець (VI) 62, 213
 Христофоров Леонтій, товмач Калугера (IX-2) 1080¹
 Хроленко Гаврило, білоцерківський сотник (VIII-1) 316
 Хрусцевич Г., вч. (II) 565
 Хруць, зем'янин (VI) 282
 Хрущівський, шляхтич (VI) 277
 Хрушов І., вч. (II) 157¹, 279⁴
 Хубілай, внук Чингіз-хана (II) 544
 Худенки, шляхтичі (VI) 253
 Худий Баран (Баран Худий), черкаський полковник (IX-1) 367
 Худолій, самозваний гетьман на Січі у 1650 р. (VIII-3) 269, 283
 (IX-1) 13¹
 (X) 101

Хурсенко Яків, посол Пушкаря (X)

165

Хшонстовський, кам'янецький під-
староста, ротмістр (VIII-1)

293¹, 294^{1, 2}, 295¹-298, 300²,
301¹, 302¹

(VIII-2) 46

(IX-2) 690, 691

Хшонстовський, шляхтич XVI ст.

(VI) 175

Ц

Цайс К., див. Цейс К.

Цайсберг Г. (Zeissberg H.), вч. (II) 15³

(III) 513, 570

(IV) 24²

Цамбель С. (Czambel S.), вч. (I) 220², 558

Цамблак Григорій (Григорій Македонянин, Македонянин Григорій; Tzamblac Grigorie), митрополит (V) 393¹ (спорідненість з митрополитом Кипріаном), 399 (вибір на митрополита на соборі єпископів), 400, 401-402 (неприхильність патріархату), 403-404⁴ (вістки про смерть чи про втечу в Молдавію), 409, 413, 418, 512 (унійні наміри), 513-518 (участь у Констанському соборі), 655

(VI) 344, 345, 351, 353

його дядько, див. Кипріян

Цамблаки, боярська родина (V) 393

Цариковські, шляхтичі (VIII-1) 182³

Цахаріє К.-Е. (Zachariae von Lingental K.-E.), вч. (I) 564

(III) 271¹, 273³

Цвінґлі, реформатор (VI) 560

Цвіфальтенський Ортліб, див. Ортліб, абат Цвіфальтенського монастиря

Цезар, нюрнберзький купець (VI) 70

Цезар Гай-Юлій, див. Гай-Юлій Цезар

Цейс К. (Цайс К., Zeus K.), вч. (I) 78^{2,4}, 114³, 126³, 127³, 132³, 136⁴, 137³, 139³, 141³, 142³, 158⁴, 159¹, 160⁵, 167⁴, 173², 174³, 542-544, 547, 548, 619

Цеклінський, домініканець з обозу Яреми Вишневецького (VIII-3) 64

Целевич О., вч. (VIII-1) 203¹, 206¹, 321

Целярій (Celarius), автор кінця XVI ст. (II) 279⁵
(VI) 98⁶, 99, 100
(VII) 5²

Целярій, польський ротмістр (IX-2) 1015

Церетелі Е., вч. (IV) 277³

Церкін, сівський пушкар (IX-1) 204⁴

Цертелєв М, вч. (VII) 573

(IX-1) 95, 96⁶, 97²

(IX-2) 1369³, 1370, 1372², 1373, 1474

Цетнер, галицький каштелян (IX-2) 1014 (наступ на Поділля), 1036¹ (бої біля Бершаді), 1038¹ (облога Демківки), 1171³ (інструкція комісарам, відправленим до козаків)

Цеханович, козак у полку Нечая (IX-2) 1273

Цецілія Рената, польська королева, перша жінка Володислава IV (IX-1) 266

Цецора, міф. (VIII-3) 69

Цецора Севрук, полковник (VII) 473

Цибулка Павел, селянин (VI) 268

Цибульки, шляхтичі (V) 32¹

Цибульський Кирило, шляхтич, слуга печерського архімандрита (IX-2) 747¹

Цимісхій Іоан, див. Іоан Цимісхій

Цирулик Степко, лавник (VI) 261

Цитович П., вч. (III) 370³, 550

Цицора Тимофій, див. Цицоренко Тимофій

Цицоренко Тимофій (Цицора Тимофій), переяславський козак (IX-2) 698 (розповідь

- про польсько-татарський з'їзд під Кам'янцем), 731 (зустріч з Бутурлінім)
- Цікалі-баша, адмірал турецького флоту (VII) 356
- Цінкайзен Й.В. (Zinkeisen J.W.), вч. (IV) 486
(VII) 513¹, 515^{1, 2}, 534³, 536², 582
(VIII-1) 37⁵, 45¹, 245¹
(IX-1) 386
- Ціоншковський, польський посол (IX-1) 320
- Ціховський, єзуїт (VIII-2) 97¹
- Цокотун Яцко, селянин (VI) 292
- Цорнберг, львівський купець (VI) 64
- Цтибор, перемиський воєвода (V) 308¹
- Цуцилівський Зань, шляхтич (VI) 242
- Цховреб-Картліс, див. Картліс-Цховреб
- Цьолок Еразм (Вілетій), посол великого князя литовського, польського короля Олександра до папи (V) 537

Ч

- Чаговець Т., вч. **(III)** 476[•]
- Чагри (Чарговичі), боярська родина, з якої походила Настасія, жінка Ярослава Осмомисла **(II)** 442, 443, 479, 480, 612
- Чайка, боярин **(VI)** 284
(VII) 53
- Чайківський О., вч. **(VII)** 582
- Чайківські, див. Чайковські
- Чайковський Іван, шляхтич **(VI)** 244
- Чайковські (Чайківські), шляхтичі **(VI)** 240-241
(VIII-1) 182³
- Чак Матій, палатин **(III)** 50, 119
- Чалий Сава, козацький полковник на службі у поляків **(IX-1)** 184
- Чанибек, хан **(III)** 297¹
його жінка, див. Тайдула
- Чановицький Войтіх, козацький ватажок **(VII)** 171, 176, 177[•]
- Чапа Волошин, козацький ватажок **(VII)** 148, 149
- Чаплин, путивлець **(IX-1)** 415
- Чаплич В., луцький православний владика **(VIII-3)** 262³
(IX-1) 31
- Чаплич Кадьян, волинський пан **(VI)** 425, 442
- Чаплич Олександр **(IX-2)** 1458⁵
його жінка **(IX-2)** 1458
- Чаплич Юрій, шляхтич **(VI)** 627
- Чаплич Яків, київський каштелян **(V)** 339²
- Чаплич Янко, волинський зем'янин **(V)** 102
його донька, див. Білуха
- Чапличі, шляхтичі **(V)** 32
(VI) 423, 626
- Чаплінська Мотрона (Гелена, Czapliska), друга жінка Богдана Хмельницького **(VIII-2)** 155, 158
(VIII-3) 49, 125, 216², 221³, 246²
(IX-1) 51, 63, 64, 122, 189, 254, 255, 312, 313, 486
(IX-2) 1477
її мати **(IX-1)** 255
- Чаплінський Даниель, чигиринський підстароста **(VIII-2)** 155-159, 161, 164
(VIII-3) 49, 125, 142, 145, 151-153, 155, 160, 165, 207, 217, 221, 285
(IX-1) 20, 41¹, 43¹, 62-64, 71, 112, 116, 146, 156, 255, 346⁴, 486
(IX-2) 1477
- Чапський-Гуттен Е., див. Гуттен-Чапський Е.
- Чарговичі, див. Чагри
- Чарковські, шляхтичі **(VIII-1)** 182³
- Чарнецький Стефан, сендомирський хорунжий, коронний обозний, руський воєвода **(VIII-1)** 116
(VIII-2) 185³
(IX-1) 271, 356, 358-359 (бої під Білою Церквою), 417, 441 (завзятість проти козаків), 492-493 (наступ на Україну в березні 1653 р.), 494-495 (облога Монастирища), 495-496 (наслідки кривавого набігу), 501, 504-505 (намір короля вислати його комісаром на переговори до Хмельницького), 560, 565
(IX-2) 706, 708, 878-881 (військові дії під Уманню), 883, 951 (відправлення королем у Литву проти Москви), 1014 (наступ на Поділля),

- 1015-1016 (повідомлення королю про облогу Буші), 1017 (невдалий приступ Брацлава), 1018-1020 (дії на Побужжі), 1041-1042 (облога Умані), 1043 (недача під Охматовим), 1044², 1046, 1048-1050, 1052¹, 1056, 1069 (відбуття на сейм), 1166 (прибуття до Хмельницького), 1191 (чутки про намір служити гетьманові), 1209, 1323 (намір дати битву Ракоцієві під Самбором), 1352 (відступ за Краків), 1387 (повідомлення від львівського магістрату про козацького посла), 1389, 1448 (маневрування на Волині), 1457-1458 (переслідування Ракоцієвого війська), 1460-1462 (деталі переслідування), 1465 (прийняття капітуляції Ракоцієвого війська), 1550
(**X**) 5
- Чарнковський Янко, див. Ян Чарнковський
- Чарнковський, маршалок посольської палати (**IV**) 395, 410
- Чарновський Я. (Czarnowski J.), вч.
(**VII**) 566, 578
(**VIII-1**) 321
(**VIII-2**) 214
- Чарторійська, княгиня (**VI**) 455
її син (**VI**) 455
- Чарторійський (Черторійський, Чорторійський), князь (**V**) 215, 469, 483
(**VI**) 435, 442
- Чарторійський, познанський біскуп
(**IX-1**) 265, 269
- Чарторійський Іван, князь (**IV**) 205, 230
- Чарторійський Миколай, волинський каштелян (**V**) 340
- Чарторійський Михайло, князь
(**VII**) 13
- Чарторійський Олександр, волинський воєвода (**IV**) 230, 269, 404
(**V**) 339²
його донька (**IV**) 269
- Чарторійський Федір, луцький староста (**V**) 34, 486
його мати, сини (**V**) 486
- Чарторійський Юрій, князь (**VI**) 317, 592
(**VII**) 531
- Чарторійські (Черторійські, Чорторійські), князі (**V**) 14, 29, 32, 486
(**VI**) 137, 277, 598
бібліот., музей, архів (**IV**) 106¹, 198², 446, 466, 467, 478, 479
(**V**) 643
(**VI**) 236²
(**VIII-1**) 131², 151⁴, 155¹, 163¹, 173³, 187¹, 201³, 205¹, 208³, 215¹
(**VIII-2**) 22³, 23², 26^{1, 2}, 118¹, 134², 182¹, 184⁴, 200, 209
(**VIII-3**) 11⁵, 12⁵, 13¹, 16², 23¹, 25², 28^{1, 5}, 32², 36², 40², 42^{2, 3}, 43³, 46⁴, 50³, 51^{1, 4}, 52³, 55¹, 56⁷, 58⁴, 60^{2, 7}, 61², 64¹, 67¹, 68^{1, 3}, 70¹, 73⁶, 75^{1, 3}, 78^{2, 3}, 84¹, 90¹, 97², 98^{1, 2}, 99^{1, 4}, 100², 114^{2, 4}, 119³, 124¹, 130¹, 145², 146¹, 149⁵, 163¹, 170^{4, 5}, 171^{1, 4, 5}, 187¹, 198¹, 209¹, 215¹, 217¹, 220¹, 230¹, 234¹
(**IX-1**) 10¹, 24¹, 37, 38³, 108¹, 136², 148³, 167¹
(**IX-2**) 638, 871², 884^{3, 5}, 1043¹, 1044², 1051⁴, 1052¹,

- 1059¹, 1096, 1100⁴, 1124⁴, 1137⁷, 1140¹, 1172⁴, 1179², 1195¹, 1233³, 1240², 1242³, 1245², 1249¹, 1274¹, 1281², 1317¹, 1333², 1335¹, 1385^{1. 3}, 1392¹, 1401⁴, 1403³, 1405, 1454³, 1475^{1. 2}, 1541, 1543
(X) 289³, 291³, 296¹, 300^{2. 3}, 302¹, 307⁴, 318¹, 329¹, 353, 365, 367¹
- Чацький Т. (Czacki T.), вч. (IV) 316¹, 446
(V) 125¹, 621, 623, 631
(VI) 59², 85¹, 603, 604, 608
(VII) 565
- Чебишев-Дмитрієв О. (Дмитрієв-Чебишев О.), вч. (III) 550
- Чеголь, див. Чоголь
- Чекре-хан (IV) 490
- Челебі, купець (VI) 71
- Челядка, полковник (VII) 352
- Чемер Ходко, шляхтич (VI) 236
- Чемрис Васько, селянин (VI) 292
- Чевоський, козацький сотник з Чау-сів (IX-2) 1216
- Чепан (Cheranus), йобадьон, боярин (II) 495, 498, 502⁴
- Чепець-Лентовський Станіслав (Лентовський-Чепець Станіслав, Маршалок Станіслав), солтис Старого Дунайця, отаман у війську Костки-Наперського (IX-1) 268, 269
- Череваненко Кузьма, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶
- Черепнін О., вч. (III) 351¹, 547
- Черепов, боярський син (IX-2) 683
- Черкас, шляхтич (VI) 611
- Черкас Яцко, голтвянський обиватель, козацький отаман (X) 136³
- Черкаський, князь (VII) 522 (IX-2) 931, 937
- Черкаський Дмитро (Черкеський Дмитро), козацький посол на елекційний сейм (VIII-3) 119⁴
- Черкаський І., вч. (III) 371²
- Черкеський Дмитро, див. Черкаський Дмитро
- Черленевичі (Черленевські), шляхтичі (VI) 251, 253
- Черленевські, див. Черленевичі
- Черленківські, магнати (VI) 283
- Чермак В. (Czermak W.), вч. (IV) 281⁴, 284¹, 479
(V) 49⁴, 452², 453^{2. 3}, 656
(VI) 455²
(VIII-1) 206¹, 321
(VIII-2) 7¹, 13³, 18^{1. 2}, 19^{2. 3}, 20^{2. 4}, 21², 22¹, 24¹, 35², 142², 144², 147², 149¹, 150³, 166¹, 197, 200, 201, 222
- Чермак Войтек, селянин (VI) 267
- Чермний Всеволод, див. Всеволод, син Святослава Всеволодовича
- Чермний Семенко, див. Семенко Чермний
- Чернавський, див. Черновський
- Чернев М., вч. (I) 526⁴, 527¹, 568
(III) 555
- Черник (можл., див. Черник Григорій) (VIII-1) 90, 93
- Черник Григорій (можл., див. Черник), ківський депутат (VIII-1) 170¹
- Чернинський, див. Чорнинський Лукія
- Чернишевський Ян, підприємець (VI) 219
- Чернишов, московський капітан (X) 56¹, 58, 183
- Черніг К. (Czoernig K., Czörnig K.), вч. (I) 223¹, 556
- Чернігівець Яцко, миргородський козак (X) 217, 251

Черніковський, королівський дворянин (V) 489
 Чернов, путивльський вістун (X) 51
 Чернов І., вч. (I) 562
 Чернов Кузьма, див. Чорний Кузьма
 Черновський (Чернавський), польський шляхтич (IX-1) 13, 16, 76
 Черногорський Олександр, див. Яхія Олександр
 Чернчицький Волинець Іван, див. Волинець Чернчицький Іван
 Чернявські, шляхтичі (VI) 611
 Чернята (можл., Чорний Грицько), козацький гетьман (VIII-1) 62, 63
 Чернята Іван, див. Чорнята Іван
 Чертков О., вч. (I) 567
 Черторийський, див. Чарторийський
 Черторийські, див. Чарторийські
 Черховський Андрій, учень (VII) 421
 Черховський Ян, шляхтич (VII) 423
 Черчицькі, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
 Четвертинська Софія з родини Чурилів, жінка Януша Четвертинського, пізн. шляхтича Козаковського (VIII-3) 38
 Четвертинський, князь (IX-1) 164, 214
 Четвертинський Гедеон, митрополит (VIII-2) 90²
 Четвертинський Григорій, луцький підкоморій (VI) 592 (VIII-1) 170¹ (VIII-2) 115²
 Четвертинський Захар, князь, ротмістр, луцький підсудок (VIII-2) 115² (VIII-3) 121 (комісар до козаків), 140-141 (нарада з

київськими ченцями), 144 (зустріч з Хмельницьким)
 Четвертинський Ілля Святополк, князь (VIII-1) 179 (VIII-2) 114, 115¹
 Четвертинський Миколай, мінський каштелян, син Степана-Святополка Четвертинського (IX-2) 1316 (клопотання батька перед Хмельницьким) (X) 296
 Четвертинський Степан-Святополк, князь, брацлавський підкоморій (VII) 437, 543, 585 (IX-2) 1316-1317 (клопотання перед гетьманом і Виговським), 1385^{1, 3}, 1391-1392 (відмова від польських залог і прохання до Ждановича) (X) 289³, 296, 297, 300
 Четвертинський Януш, князь (VIII-3) 37, 38, 40
 Четвертинські, князі (V) 29, 32, 221 (VI) 77, 277, 282 (IX-2) 1335¹
 Четиркін Ф., вч. (V) 660 (VI) 631
 Чеу, імператорська династія в Китаї (I) 152
 Чех, кременецький міщанин (VI) 274
 Чехович, автор реляції про облогу Львова, львівський міщанин, реєнт Ради Сорока (VIII-2) 201 (VIII-3) 85, 86¹, 87¹, 90³, 92
 Чехович, перекладач Євангелія XVI ст. (VI) 433
 Чехович Гаврило, городецький міщанин (VI) 257²
 Чеховський-Федотов О., див. Федотов-Чеховський О.
 Чечель Грицько, зем'янин (VI) 282

- Чечуга, козак з Черкас (VIII-1) 118, 282, 283
- Чешибич Кунець, городецький міщанин (VI) 257²
- Чигиринець Мисько, можл., див. Мисько Михайло
- Чигринець Яким, полковник (VII) 530
- Чиж, бихівський комендант, віленський підкоморій (VIII-3) 124², 130¹
- Чиж з Ягодина (VI) 185, 186
- Чиж Кирик, корсунський полковник (VIII-1) 315
- Чиріков Олексій, стольник, полтавський воєвода (X) 173-176, 215, 239
- Чистович, шляхтич (VI) 628
- Чистович І., вч. (V) 409⁴, 471⁵, 567¹, 653, 657 (VII) 584 (VIII-1) 194⁴, 320
- Читієвичі, воловецька династія (II) 535
- Чичерін Б., вч. (I) 352¹
- Чібраріо Л. (Cibrario L.), вч. (VI) 20⁴, 22¹
- Чінгіз-хан, див. Темуджін
- Чобан Гіреї (Чубан Гіреї, Чюбал Гіреї), кримська ханська родина (IX-2) 920²
- Чобан Гірей, кримський царевич (IX-2) 1068
- Чоголі, молдавська боярська родина (IX-1) 512, 513
- Чоголь (Чеголь), молдавський мечник (IX-1) 128, 510, 511, 513 його син (IX-1) 511
- Чоголь Мирон, молдавський боярин (IX-2) 900² (посольство до гетьмана), 922 (відновлення дипломатичних зв'язків з козаками), 923 (відомості про козацьке військо та його плани), 1184-1185 (посольство до Хмельницького)
- Чолганський, ротмістр (VII) 219
- Чолганський Іван, шляхтич (VI) 240
- Чолганський Олехно, шляхтич (VI) 240
- Чолганські, шляхтичі (VI) 240, 598, 611
- Чоловський О. (Czołowski A.), вч. (II) 467¹, 473¹, 572, 579 (V) 651 (VIII-3) 46⁵, 86¹ (IX-2) 1115³
- Чоповські, шляхтичі (V) 99¹ (VI) 281
- Чорне Лихо, козацький отаман (IX-1) 415
- Чорний Грицько Савич (Савич; можл., Чернята, Чорний Тарас; Czarny Hrycko), козацький гетьман (VII) 527 (VIII-1) 3, 46 (прихильник лояльної політики до польського уряду), 50 (легалізація гетьманства), 56-57 (невдача кримського походу 1628 р.), 60, 61, 62(?) - 63 (третій кримський похід 1629 р.), 64-65 (погром татар під Бурштином), 66, 67 (загострення відносин з нерестровими козаками), 69-72 (козацький конфлікт), 72 (страата запорожцями), 90¹, 100, 101, 105², 114, 115, 119, 136⁴, 246
- Чорний Зигмунд (Czerny), білоцерківський підстароста (VIII-3) 10
- Чорний Іван, селянин (VI) 292
- Чорний Кузьма (Чернов Кузьма), білгородський станичний голова (IX-1) 204¹, 370²

Чорний Радзивіл, див. Радзивіл
Миколай

Чорний Сигізмунд, білоцерківський
підстароста (**IX-1**) 372, 456,
458, 461, 463, 470, 487, 489,
505

Чорний Тарас (можл., Чорний Гри-
цько), козацький гетьман
(**VIII-1**) 136⁴

Чорнинський Лукія́н (Чернинський,
ймов., див. Лукія́н, козак),
козацький ватажок (**VII**)
161, 171

Чорногорець Никон, див. Никон
Чорногорець

Чорномаз, козацький сотник (**IX-2**)
1267

Чорномазий, козак (**VIII-1**) 282

Чорноризець, див. Яков Чорнори-
зець

Чорнота Іван, див. Чорнята Іван

Чорнята Іван (Чернята Іван, Чор-
нота Іван), генеральний обо-
зний Війська Запорізького
(**VIII-3**) 92 (контрибуція з
обложеного Львова), 99 (за-
клик до Хмельницького
штурмувати Замостя), 116
(зустріч посла Смяровсько-
го), 129², 152, 245⁴, 258 (під-
готовка реєстру Війська За-
порізького), 274

Чорт Макарій, див. Макарій Чорт

Чорткович Васько, шляхтич (**VI**)
236

Чорторійський, див. Чарторійсь-
кий

Чорторійські, див. Чарторійські

Чубан Гіреї, див. Чобан Гіреї

Чубинський П., вч. (**I**) 551

Чугай, див. Чуйко

Чудецький П., вч. (**V**) 654

Чудин (Чюдин), київський боярин,
тисяцький (**I**) 587
(**II**) 79³, 266
(**III**) 305, 353

Чудний Гань, городецький міщанин
(**VI**) 257²

Чудновець Василь, учень (**VII**) 421

Чуйко (Чугай), козацький полков-
ник (**IX-1**) 243, 338

Чукса Олехна, пан (**VI**) 367¹

Чулай Г., єпископ (**IX-1**) 253

Чурили, українська шляхетська
родина (**VI**) 239⁵, 250, 611
(**VIII-3**) 38

Чучар С. (Чючар С.), переяславсь-
кий полковник (**X**) 335, 342,
347

Чучинський О., вч. (**IV**) 434, 436,
446

Чюбал Гіреї, див. Чобан Гіреї

Чюдин, див. Чудин

Чюрна́й, чорноклобуцький хан (**II**)
286³, 549

Чючар С., див. Чучар С.

Ш

Ш., див. Шевченко Т.

Шабей, перекопський князь **(IX-1)** 556

Шаблинський (Саблинський), козацький отаман **(X)** 277, 284

Шабо (Chabot J.B.), вч. **(I)** 182¹

Шавула, див. Шаула Василь

Шавули, шляхтичі **(VI)** 292

Шагал-ага, див. Шагін-ага

Шагін Гірей (Szahin Giraj), брат Мегмед Гірея III, калгасултан **(VII)** 348-349 (президент на кримське ханство), 386 (повернення з Персії), 387¹, 512-513 (кримські міжусобиці 1624 р.), 515, 516 (лист до польського короля), 517 (союз із козаками), 518, 519, 525, 527 (похід на Кантемира 1625 р.), 528, 532-533 (поразка від Кантемира), 540 (зрада козакам), 541, 543, 544, 548, 555, 589 **(VIII-1)** 24 (польський союзник), 25, 39 (побудова замку на лівому березі Дніпра), 41-42 (невдала боротьба з мурзою Кантемиром), 42 (союз із козаками), 43-45 (козацький похід у Крим), 46 (агітація за новий похід козаків у Крим), 47-50 (становище польського уряду), 51 (угода з козаками), 52-55 (другий похід на Крим 1628 р.), 56 (повернення на Запоріжжя), 57, 58, 59-60 (задум нового походу на Крим), 61-63 (третій кримський похід 1629 р.), 63 (втеча до Персії), 70, 71, 122, 228, 229 (ту-

рецьке заслання на Родос), 239, 321

його жінка **(VIII-1)** 45

Шагін-ага (Шагал-ага), турецький посол **(IX-2)** 1063-1064 (посольство до козаків), 1073, 1074, 1077, 1078, 1091, 1097-1100 (полагодження відносин з козаками та турками), 1137 (пересилання листа Хмельницького до султана)

Шададін, кафинський купець **(VI)** 58

Шайдемир, див. Шахдемир

Шайноха К. (Szajnocha K.), вч. **(IV)** 101¹, 109², 131¹, 144¹, 465

(VIII-1) 279¹

(VIII-2) 4¹, 15², 157², 166¹, 168³, 178¹, 185⁴, 186^{1, 2, 4}, 191^{1, 2}, 194³, 195², 196, 197, 210, 219, 221

(VIII-3) 7², 8^{1, 2}, 9¹, 12⁴, 15³, 16², 18^{2, 3}, 19¹, 20¹, 23¹, 28³, 31¹, 32⁵, 36³, 39¹, 40¹, 48⁶, 57^{1, 5}, 60⁴, 66³, 67^{1, 4}, 68^{2, 3}, 69⁸, 70¹, 71³, 88², 114³, 115², 118², 129³

(IX-1) 86⁴, 473¹, 476, 482³

(IX-2) 667²

Шалевський, козак **(VII)** 193

Шамак, митник **(VI)** 13¹

Шамікін Ос., путивлець **(IX-1)** 236¹

Шамирін, путивлець **(IX-2)** 688

Шамотульський Вінцентій, руський староста **(IV)** 217, 224, 225

Шамошенко Іван, козацький посол **(X)** 75

Шамрай С., вч., укладач покажчика осіб **(IX-2)** 1552¹

Шангірей, корсунський полковник **(VIII-3)** 50 **(IX-1)** 88³

- Шандеровський Андрій, посол Київського собору до Сигіз-мунда III (VIII-1) 94
- Шандиревський, зем'янин (VI) 282
- Шандро, власник дворища (V) 104
- Шанявські, українська шляхетська родина (VIII-2) 115²
- Шаповал Павло, неприятель Юрія Немирича (X) 128²
- Шаравара Омелько, вїт у Чаусах (IX-2) 1258
- Шараганідзе Атрак (їмов., Отрок), кипчацький хан (II) 534
- Шараневич І. (Szaraniewicz I.), вч. (I) 54¹
(II) 454², 467¹, 554, 565, 569-572, 575, 578, 610-612
(III) 6¹, 10⁴, 26⁴, 27, 53², 54¹, 74³, 98², 99³, 110¹, 120⁴, 132², 166¹, 168², 424², 425², 433¹, 505, 512-514, 518-521, 524, 526, 529, 536, 554, 566
(IV) 50¹, 111¹, 117¹, 118¹, 433, 462
(V) 273²⁻⁴, 274²⁻⁴, 275¹⁻³, 276¹, 280³, 281⁵, 283¹⁻³, 284², 286⁴, 287¹, 444¹, 633, 638, 653, 655, 659
(VI) 264³, 631
(IX-2) 1116³
- Шарган (Шарукан; див. також Шарукани), воловецький хан, батько Отрока (II) 106¹, 531, 534
- Шармуа Ф.-Б. (Charmoy F.-B.), вч. (I) 444¹
- Шаровольський І., вч. (I) 546
- Шарукан, див. Шарган
- Шарукани, брати, воловецькі князі (II) 349
- Шархавський Михайло, митрополічий слуга (IX-2) 747¹
- Шаула Василь (Шавула, Saula, Sawla Mathwiew (sic!)), козацький отаман (VII) 210, 213-216, 219, 221-224, 230, 237², 284
- Шаум Костянтин, секретар Юрія II Ракоція (IX-2) 1466 (оцінка причини капітуляції Ракоція перед поляками)
- Шафарик П. (Šafařík P.), вч. (I) 75¹, 78⁴, 79¹, 116⁶, 117¹, 119², 136¹, 141², 142³, 175³, 201⁷, 206³, 210⁴, 211¹⁻³, 213¹, 543, 547, 548, 558
- Шафран Олекса, козацький отаман, запорожець (VIII-1) 27
(VIII-2) 52
- Шафранець Петро, державець Сатанівської волості (V) 80
- Шафранов П., вч. (IX-2) 812¹, 813
- Шах Яків, козацький гетьман (VII) 149-151
- Шах-Ахмат (Ахмат-Шах, Ших-Ахмат), хан Золотої Орди (IV) 286, 287¹, 332, 333, 335, 337
(VII) 22²
- Шахдемир (Шайдемир), ханський слуга (IX-1) 429²
- Шахматов О., вч. (I) 184⁴, 186¹, 188²⁻⁴, 192³, 196², 197, 200³, 202, 203, 206⁵, 209¹, 235¹, 236², 239¹, 319, 381¹, 385¹, 388², 401², 406³, 420¹, 431², 438², 439, 442¹⁻³, 450³, 451³, 457², 459³, 460¹⁻², 468⁵, 469¹, 477², 479², 481¹⁻³, 485¹⁻³⁻⁴, 486¹, 491³, 505, 518²⁻⁴, 519¹⁻⁴, 520², 523², 551, 554-556, 568, 570¹, 572, 574-578, 581, 582, 583, 585, 586, 588¹⁻⁵⁹⁰, 592-595¹, 600, 601, 612, 624¹
(II) 226³, 247³, 253², 332⁵, 357², 560¹

- (III) 159², 205³, 475³, 480³, 481[·], 487², 489¹, 558, 563-566
(VI) 348⁵
- Шахріар, воєвода Омара (I) 563
- Шашкевичі, бояри (VII) 12², 14
- Шашков С., вч. (I) 562
- Шваби, шляхтичі (VI) 281
- Швайпольт Фіоль (Фіоль), краківський видавець (VI) 427
- Швандтнер І., вч. (II) 34¹
- Шварно, див. Скірмунд, син Мингайла
- Шварно, дружинник (III) 306
- Шварно, син Данила Романовича Галицького (II) 384
(III) 81, 82, 86, 87, 90¹, 92-95, 100³, 158
(IV) 13, 15²
його жінка, донька Мендовга (III) 81
- Шварцбург Гунтер, брат Зіґгарда Шварцбурга (III) 116¹
- Шварцбург Зіґгард, гравденцький граф (III) 116, 125⁵
- Шварцбурги, родина (III) 116¹, 570
- Швитригайл(-о), див. Свидригайло, син Ольгерда Гедиміновича
- Шебеші Миколай де Болгарфалва, семигородський посол до Матвія Басараби (VIII-3) 104
(IX-2) 1471
- Шебеші Франц де Болгарфалва (Sebesi Fr., Szebesz), міністр Ракоція, семигородський посол до Хмельницького (IX-2) 1189-1190 (посольство до гетьмана), 1237 (відомості гетьманові про польські пропозиції Ракоцію), 1269³, 1296 (місія до козаків), 1297-1299 (інструкції на посольство), 1300-1302 (переговори з гетьманом), 1303, 1304 (інструкції для переговорів з козацькими послами), 1306, 1309, 1316 (розмови з Виговським), 1365, 1383, 1384, 1389, 1394, 1397 (посольство з Ліліскроною до гетьмана і хана), 1405, 1411 (спроби отримати допомогу від козаків), 1420 (приїзд до гетьмана), 1425, 1426 (звідомлення про посольство), 1428, 1430, 1431, 1432-1433¹-1434 (записки про чигиринські справи), 1436², 1437, 1439 (московські домагання), 1441-1442 (доручення від Ракоція спростувати звинувачення гетьмана), 1451, 1467⁴, 1471 (записки про повстання на Запоріжжі), 1472 (декларація гетьмана на підтримку ліги), 1473 (запис про смерть гетьмана), 1474, 1549, 1550
(X) 3, 7, 9, 10
- Шевальє П'єр (Chevalier Pierre), французький історик XVII ст. (VII) 564
(VIII-2) 146[·], 203, 206, 211, 212
- Шевирьов С., вч. (I) 599
(II) 67³
(III) 478¹, 556, 561
- Шевченко Стефан, білоцерківський сотник (VIII-1) 316
- Шевченко Т. (III.) (I) 7¹, 30², 34², 50², 77³, 316[·], 432¹, 433¹, 541, 546, 551, 556, 558, 600
(II) 21², 31², 83⁷, 233², 359¹, 404¹, 463^{1, 3}, 473¹, 484⁵, 553, 556, 572, 585, 610, 612
(III) 26¹, 74³, 99¹, 109¹, 142², 154¹, 284¹, 399[·], 439², 450⁴, 458², 470², 473[·], 498[·], 499¹,

502², 505, 519, 525, 535, 545, 551, 554, 561, 567
(IV) 10⁴, 90¹, 96⁴, 118², 192³, 198², 331², 425, 434, 441, 477, 489, 490, 500, 502
(V) 44¹, 49⁴, 94², 104⁴, 123², 145¹, 150², 177¹, 210², 246¹, 330², 362⁴, 447¹, 462², 620, 622, 625, 626, 628, 632, 636, 642, 648, 650, 654, 657, 660, 661
(VI) 11⁴, 66², 245¹, 260², 265⁴, 333¹, 346⁴, 358², 457², 495⁵, 534⁴, 614, 622, 623, 629, 631¹
(VII) IX, 71², 78⁵, 79²
(VIII-1) 113, 185³
(VIII-2) 211, 220
(VIII-3) 199¹
(IX-1) 5
(IX-2) 930¹, 1275², 1403⁴, 1497¹, 1549
 Шеїн, московський воєвода **(VIII-1)** 206
 Шейн П. (Schein P.), вч. **(I)** 337¹
 Шекурка, кошовий отаман **(X)** 195
 Шелбири, бояри **(III)** 305
 Шелеховський-Хоружко, див. Хоружко-Шелеховський
 Шелибор, боярин **(VII)** 15
 Шеліговський, польський посол **(IX-1)** 523
 Шелонський Федір, отаман з Чигирини **(IX-1)** 557
 Шельбири, чернігівські бояри **(II)** 331
 Шельонговський А. (Szelałowski A.), вч. **(I)** 282¹, 284³, 292⁵, 489³, 490³, 493², 495³, 557
(V) 103⁴, 152⁵, 641
(VI) 85¹, 86², 87^{2, 4}, 88³, 91², 193², 198⁴, 207¹, 232^{1, 3}, 234², 604, 605, 608
(VIII-1) 141¹, 203¹

(VIII-2) 8², 10¹, 197
 Шембель Павло, депутат **(VIII-1)** 170¹
 Шемберк (Szemberk), комісар **(VII)** 469¹
(VIII-1) 61¹
(VIII-2) 131, 144³, 153, 160, 162, 166, 182-184, 186
(IX-1) 116
 Шемберк (Шомберг), молдавський воєначальник **(IX-2)** 882 (каральні дії під Брашлавом), 1014 (наступ на Поділля), 1048 (облога Охматова), 1069 (відбуття на сейм)
 Шемячич Василь, князь **(IV)** 278
 Шенк К. (Schenk K.), вч. **(I)** 564
 Шенфельдер Й. (Schönfelder J.M.), вч. **(I)** 276²
 Шеншин, міщанин, посол Ромодановського **(X)** 73
 Шеппінг Д. (Schepping D.), вч. **(I)** 315³
 Шептицький Микола, депутат **(VIII-1)** 170¹
 Шептицький Петро, депутат **(VIII-1)** 170¹
 Шептицькі, шляхтичі **(VIII-1)** 182³
 Шереметьєв Василь Борисович, боярин, білгородський, пізн. київський воєвода **(IX-2)** 808, 842 (царське розпорядження йти на Київ), 883 (наказ царя про виступ проти польського короля), 905, 908, 909 (розташування військ під Путивлем), 910, 914, 941, 953² (прохання гетьмана про військову допомогу), 954 (справа охорони України від татар), 973, 1014³ (повідомлення від Хмельницького про польський напад на Поділля), 1022-

- 1024, 1025-1026 (листи Хмельницького про допомогу), 1027 (намір вирушити на допомогу козакам), 1028, 1029, 1030^{1, 2}, 1031, 1032, 1035 (прибуття до козаків), 1041, 1044 (похід Хмельницького під Жашків), 1046 (битва на Дрижиполі), 1049, 1061, 1069, 1071, 1072, 1073¹ (царський наказ про повернення з України), 1084, 1089 (передача армії Василеві Бутурліну), 1114, 1228 (питання козацької еміграції), 1277 (X) 18, 27, 45, 101, 174-175 (голова нової московської адміністрації України), 176, 177-181 (проект переведення реєстру війська та збирання податків), 183, 192, 199-202 (прийом посольства Бережечького), 204, 205, 212, 213, 235, 243, 244, 247 (скарга Виговського), 250-252, 255, 256, 258, 260-261 (запрошення від Виговського на зустріч), 261 (лист Виговського), 262-267 (листування з Виговським), 269, 272-274, 276-281 (наступ Данила Виговського на Київ), 282, 283-285 (другий наступ на Київ), 333, 335, 337-338 (скарги гетьмана на нього), 340-341 (військо проти козаків), 342-344, 347, 348, 379
- Шереметьєв Василь Петрович, боярин (IX-2) 808 (плани походу на Полоцьк), 959, 961, 964, 966, 1014³(?)
- Шереметьєви, московська боярська родина (X) 129², 148¹, 174⁴, 200¹, 280²
- Шерер Жан-Бенуа (Scherer J.-B.), французький історик XVIII ст. (VII) 565 (VIII-2) 211 (IX-1) 521²
- Шершеневич Г., вч. (III) 551
- Шестаков С., вч. (I) 287², 401², 464¹, 565, 573, 574
- Шефер, перекладач (VI) 371¹
- Шешкович Остафій, зем'янин (VI) 282
- Шийковський, вч. (VIII-2) 126¹
- Шилінг, торговець (VI) 175
- Шилковські, шляхтичі (VIII-1) 182³
- Шилов А., вч. (I) 601
- Шилович, луцький староста (IV) 242³, 243¹
- Шиман Т. (Schiemann Th.), вч. (I) 547
- Шимановський М., вч. (III) 410³
- Шиманський, вч. (VII) 501¹
- Шиманський С., польський посол (IX-1) 506
- Шимон, варяг (III) 304⁴, 305
- Шимон, жид (VI) 176
- Шимон, син Африкана (I) 612
- Шимонкович Міхель, острозький міщанин, жид (VI) 72
- Шиняльський Іван, печерський слуга (IX-2) 747¹
- Ширин-бей, див. Шірін-бей
- Шірін, стряпчий (IX-2) 1161
- Ширшик, московський купець (VII) 59²
- Шифнер А. (Schiefner A.), вч. (I) 542
- Ших-Ахмат, див. Шах-Ахмат
- Шицк Самуїл, маршалок Київського собору (VIII-2) 90²
- Шишка-Хлопецький, див. Хлопецький-Шишка
- Шишковичі, шляхтичі (V) 32¹
- Шишковський, луцький біскуп (VI) 449

Шишковський Мартин, краківський біскуп (V) 445¹

Шишман, болгарський цар (I) 466, 475, 499
його династія (I) 475

Шишманов С., вч. (I) 158²

Шіллер, німецький поет (VII) 469

Шільтбергер, подорожник (IV) 489

Шірін-бей (Ширин-бей) (IX-2) 661, 681 (похід під Кам'янець), 693 (замирення з королем), 698, 889, 900¹ (чутки про змову з Лупулом), 942 (посольство до гетьмана з протикоролівськими намірами), 946 (грамота, передана цареві Виговським), 1143 (переговори з козаками під Озерною), 1358 (спроба походу за Дніпро)

Шірмай А., див. Сірмай А.

Шіявш-паша, див. Сіяуш-паша

Шклінський Томаш, комісар у козацьких справах (VIII-1) 35, 36

Шкода, остерський боярин (VI) 283

Шкорпил В., вч. (I) 541

Шкультетій (Škultety J.), вч. (I) 220²

Шкуратов, сотник Прилуцького полку (VIII-3) 280

Шледер Й. (Schlederus J.-G.), німецький хроніст (IX-2) 1015⁴

Шлемм (Schlemm J.), вч. (I) 28⁷

Шлепкін І. (Шляпкін І.), вч. (II) 338¹
(III) 411¹, 564, 567
(VI) 427¹

Шлецер А. (Schlözer A.), вч. (I) 78⁴, 194⁴, 203⁴, 204¹, 580, 598, 599, 603, 604, 613, 615, 622, 623
(III) 548
(IV) 426, 456, 488

Шлюмберже Г. (Schlumberger G.), вч. (I) 567, 568, 573
(II) 73¹, 556, 560

Шляков М., вч. (III) 477¹

Шляпкін І., див. Шлепкін І.

Шльома, львівський жид (VI) 176

Шмельов Г., вч. (III) 353¹, 538, 551

Шмідт, барон, австрійський посол до Стамбула (IX-1) 84, 134-137, 143, 484¹

Шмідт Г. (Schmidt H.), вч. (I) 45¹, 107²

Шмідт І. (Schmidt I.), вч. (I) 60¹, 69¹, 80²
(II) 583

Шмідт К. (Schmidt K.), вч. (VI) 452²

Шмідт Л. (Schmidt L.), вч. (I) 141³, 146², 147³, 154⁴, 165³, 544

Шмітт Г. (Schmitt H.), вч. (V) 641

Шмолер Г., вч. (I) 355¹

Шнайдер А. (Schneider A.), вч. (II) 472¹, 570

Шовкопляс із Голтви, козацький посол (X) 224

Шодуар, барон, його бібліот. (VIII-2) 209

Шойкало Павло, селянин (VI) 292

Шолдрський Андрій, познанський біскуп (VIII-3) 70¹, 72², 161¹, 187¹, 194²

Шольц, львівський купець (VI) 56³, 67, 68, 72, 97, 102

Шольц Вольф, бурмістр (V) 347
його син, війт (V) 347

Шомовський Ян, див. Шумовський Ян

Шорр М. (Szorg M.), вч. (V) 652
(VI) 127^{5,6}

Шорнель (VIII-3) 96¹, 98

Шостак, козацький отаман (VII) 214, 216, 221, 230, 237²

Шохов Іван, наказний полковник з полку Мартина Небаби (IX-1) 270

(IX-2) 1544
 Шпак (Шпаченко, Шпачок), козацький сотник (IX-1) 176², 182, 185, 190
 Шпакович Альберт, господар (V) 154
 Шпаковський, ксьондз (IX-2) 767
 Шпаковський С., вч. (V) 660
 Шпановський Ад(ам), шляхтич (VI) 627
 Шпановські, шляхтичі (VI) 627
 Шпаченко, див. Шпак
 Шпачок, див. Шпак
 Шпилевський С., вч. (I) 562
 Шпод (Шпот), слуга руського воеводи (IX-1) 18, 78⁵
 Шпот, див. Шпод
 Шрадер О. (Schrader O.), вч. (I) 39¹, 60¹, 61^{2, 3}, 65¹, 66², 107², 116⁶, 119², 244¹, 245¹, 247², 248^{1, 4}, 249^{1, 2, 4, 5}, 250¹, 251^{1, 2}, 252¹, 255², 256^{3, 6}, 260⁵, 261¹, 262⁹, 265^{1, 3}, 266⁴, 267¹⁻³, 275⁵, 276¹, 278², 318², 324⁴, 328¹, 342³, 344², 345^{2, 4}, 349², 353¹, 367², 392¹
 (VI) 500³
 Шредер Л. (Schroeder L.), вч. (I) 322¹
 Штадський Альберт, див. Альберт Штадський
 Штарке (Starcke C.), вч. (I) 343²
 Штейнбок (Стенбок), шведський фельдмаршал (IX-2) 1406 (прийняття командування військами в Польщі), 1409-1410 (переговори з Ракоцієм і відступ з Польщі)
 Штепа-піп, уманський полковник (VIII-3) 176
 Штерн Е. фон (Stern E. von), вч. (I) 37¹, 39¹, 45¹, 57², 87¹, 88^{1, 2}, 103³, 539-541

Штернбах Генріх-Целестин, шведський посол у Семигород (IX-2) 1296 (шведсько-козацьке листування), 1304-1307 (переговори в Ракоція), 1314 (донесення про відносини між гетьманом і Ракоцієм), 1320 (донесення королю про виступ Ракоція на Польщу), 1321-1322 (переговори з Богдановичем), 1387², 1388 (реляція шведському королю з табору Ракоція), 1406 (донесення королю про наслідки розділу армій), 1407-1408 (переговори з Ракоцієм щодо козацьких добровольців), 1409 (заспокоєння козаків з приводу їхнього відриву від Ракоція), 1456², 1457 (опис Ракоцієвого відступу), 1458 (причини відступу Ракоція), 1459, 1460 (план Ракоція обміняти військо), 1461 (переслідування Ракоція Чарнецьким), 1463, 1473 (свідчення про недовіру полковників Юрію Хмельницькому), 1549
 Шторх, видавець (VII) 564
 Штрельке Е. (Strehlke E.), вч. (IV) 44⁶, 450
 Штрубе де Пірмон Ф. (Пірмон Штрубе Ф. де, Струбе де Пірмон Ф., Piermont Stroube F. de, Stroube de Piermont F.), вч. (I) 603, 615, 619
 (III) 548
 Штукенберг А. (Shtukenberg A.), вч. (I) 48²
 Штумпф-Брентано К. (Stumpf-Brentano K.), вч. (I) 490¹
 Шубець Фесько, сотник Черкаського полку (VIII-3) 275

Шугач Гринєць, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶

Шуйський Василь, московський цар (VII) 324, 331, 335 (IX-1) 45, 207

Шуйський Іван Васильович, див. Акундинов Тимофій

Шуйський псевдо-, див. Акундинов Тимофій

Шуйський Ю. (Szujski J.), вч. (IV) 101¹, 109⁴, 111¹, 112¹, 117¹, 131¹, 354², 356¹, 357², 465 (VI) 416¹ (VII) 582, 588 (VIII-2) 221

Шулярський Степан, покойовий митрополита (IX-2) 747¹

Шульга Семен, учень (VII) 414

Шульженко Іван, бориспільський бурмістр (VI) 290

Шульженко Іван, козацький посол від Пушкаря (X) 212

Шульжинський Курб'як, шляхтич (VII) 155⁴

Шульжичі, дідичі (VI) 151

Шульц А. (Schulz A.), вч. (VI) 15²

Шульце В. (Schulze W.), вч. (I) 141³

Шумаков Ігнат, шляхтич (VII) 16

Шумейко Прокіп, ніжинський полковник (VIII-3) 26, 31, 280 (IX-1) 17, 18, 21, 22, 73, 74, 76, 158, 214 (IX-2) 1523

Шумилов Угрим, вяземець (IX-1) 459⁷

Шумлянський, львівський єпископ (V) 281

Шумлянський Марко, шляхтич (VI) 239

Шумлянські, шляхтичі (VI) 611

Шумович Ян, див. Шумовський Ян

Шумовський Ян (Шомовський Ян, Шумович Ян), холмський підчашій, польський посол (IX-2) 780¹ (посол до Ракоція), 1170 (посольство до хана про допомогу), 1174, 1175 (випитування відомостей від Тохтамиш-аги), 1176-1177 (переговори з візиром і ханом), 1177 (розмови з Махаринським), 1193 (друге посольство до Криму), 1195 (інструкції короля), 1197-1198 (невдачі у переговорах з ханом), 1199, 1365, 1379 (посольство до царя; компрометації Хмельницького), 1381

Шуплянський Іван, шляхтич (VI) 242

Шуплянський Федір, шляхтич (VI) 241

Шут Андрій Олександрівський, кобзар (IX-1) 95, 96^{2, 6}, 97², 189 (IX-2) 1370, 1372³, 1475

Шухевич М., вч. (I) 433¹

Щ

Щек (Szczzyck), київський князь **(I)**
379, 382, 389, 407
(II) 264

Щекатов А., вч. **(VII)** 565

Щенсни, шляхтичі **(VI)** 242

Щеньовські, шляхтичі **(VIII-2)** 115²

Щеп, див. Діонізій, монах

Щепанович Ілля, боярин **(III)** 25

Щепина Святохна, служка **(V)** 158

Щепкін В., вч. **(III)** 563, 564

Щепкін Є., вч. **(I)** 588, 600

Щербаківський В. (Щербаківський В.), вч. **(V)** 459⁷
(VI) 304¹, 618, 621

Щербаковський В., див. Щербаківський В.

Щербан Костянтин, волоський господар **(IX-2)** 903 (ставлення до козаків), 914, 923 (посольство до козаків), 939 (нейтральність у польсько-московських стосунках), 943-945, 952 (інтриги проти Лупула в Царгороді), 959, 987, 1021, 1023, 1029, 1030⁷, 1032, 1033, 1062-1063 (укладання союзу з козаками), 1078, 1089 (війна зі Стефаном), 1095, 1098, 1102 (лист від Хмельницького з-під Бару), 1104², 1105 (переговори з козацькими послами), 1106-1107 (погодження плану дій з Ракоцієм), 1147 (домагання татар), 1163², 1185 (посольство Удріште до гетьмана), 1208, 1213, 1247-1248 (пошуки союзу з козаками), 1252 (порозуміння з козаками), 1270, 1308, 1312 (рішення стати на польсько-му кордоні), 1319 (татарські

погрози з приводу допомоги Ракоцієві), 1324, 1325, 1348, 1354, 1395 (прагнення шведів до союзу), 1411, 1413, 1414, 1421 (послання Хмельницькому), 1426, 1432 (лист від гетьмана), 1433 (посольство до хана), 1435, 1443, 1444, 1549
(X) 30 (посольство до козаків), 38, 108, 109, 114, 159 (напад татар та турків), 163, 195 (втеча до Угорської землі), 200

Щербан Раду Басараб (Басараб Щербан Раду), волоський господар **(VII)** 321

Щербатов М., вч. **(III)** 537

Щербина В., вч. **(V)** 520⁷, 522⁷
(VII) 135³
(IX-2) 813, 814⁷, 845⁷, 849², 1112⁷

Щербина Ф., вч. **(I)** 355¹

Щербиненко Грицько, сотенний отаман **(VIII-1)** 316⁶

Щербицький О. (Щербитський О.), вч. **(V)** 654

Щербич П., правник **(V)** 355

Щетинін, московський воєвода **(VIII-2)** 76

Щигловський Богдан, корсунський сотник **(VIII-1)** 316

Щил, посадник **(III)** 393⁶, 394⁷

Щитніцький, езуїт, польський посол **(IX-1)** 447³, 459, 461, 475, 476¹, 484, 491, 499

Щитовичі, шляхтичі **(V)** 32¹

Щур, начальник роти **(VII)** 85, 90, 101⁴

Щурат В., вч. **(III)** 567

(VI) 365³

(VIII-2) 95⁴

Щуровський, зем'янин **(VI)** 282

Щуцький, шляхтич **(IX-1)** 264

Ю

- Ювальський, шляхтич (VI) 277
- Юда, львівський торговець (VI) 176
- Юда, острозький жид (VI) 176
- Юда, св., див. Юда Симон
- Юда Іскаріотський, біблійн. (V) 582, 593
(VI) 539
(IX-1) 254
(IX-2) 1085, 1484
- Юда Симон (Симон Юда; Юда, св.), св. (V) 135
(VI) 94, 374³
- Юденков Іван, московський вістун (IX-1) 317, 363, 364, 468, 469
- Юденков Прокофій, путивльський вивідувач (VIII-3) 242
- Юдита, донька Болеслава III Кривоустого (II) 574, 575
- Юдиф, біблійн. (VI) 392¹, 427
- Юдицький, ксьондз, королівський секретар (IX-2) 637-638 (переговори з московськими послами), 1380 (конфлікт з Тукальським)
його жінка, вдова Тукальського (IX-2) 1380
- Юдицький, мальтійський рицар (VII) 554
- Юдін Микола, путивльський вістун (X) 58, 61, 71¹
- Юзефович І., вч. (VIII-1) 319
- Юзефович Іван, священик (VII) 531, 532
- Юзефович Михайло, голова Київської Археографічної комісії (VI) 610
- Юзефович Міхель (VI) 52
- Юзефович Ян Томаш (Józefowicz Jan Tomasz), львівський канонік, польський хроніст XVII ст. (II) 83⁷
(VIII-1) 183³
- (VIII-2) 83¹, 122
(VIII-3) 86¹
(IX-2) 1115³
- Юліан з Кафи, італійський купець (VI) 63
- Юліанна, друга жінка Ольгерда, мати Ягайла і Свидригайла (IV) 126, 166, 184, 269, 472, 514, 515
(V) 387
- Юндзило (Наудзилов), полковник (IX-2) 1261, 1263
- Юндили, шляхтичі (V) 32¹
- Юпітер, міф. (VII) 278
- Юражич Ігнат, власник села (V) 66³
- Юргевич В., вч. (I) 103², 619, 620
(IV) 299¹, 487, 489
(VII) 77²
- Юр'єв Єфим (X) 14, 109, 190, 199⁴, 200, 208
- Юрика, товмач (IX-1) 107¹
- Юрієвичі (сини, родина), князівська родина по лінії Юрія Володимировича Мономаховича (II) 127, 150⁴, 153¹, 161, 166³, 203, 206, 308⁵, 341, 355, 357, 358², 588
(III) 215
- Юрієвичі (сини), князівська родина по лінії Юрія Львовича (III) 110, 115-118, 120-122², 123, 125, 522, 526, 528, 530, 531
- Юрієвичі (сини), князівська родина по лінії Юрія Ярославича (II) 306, 308⁵, 309
- Юріїв Іван (Джорджевич Йован), родич сербського митрополита, посол (IX-2) 944
- Юріїв Филон, писар у Острияніці (VIII-2) 75¹
- Юрій, грек, товариш Тафларія (IX-2) 938, 939
- Юрій, див. Ярослав, син Володимира Святославича

- Юрій, ймов., див. Данило, син Романа Мстиславича **(III)** 69
- Юрій, комес, молдавський посол **(IX-1)** 513
- Юрій, пинський князь (сер. XV ст.) **(IV)** 243
- Юрій, пороський князь **(II)** 402 **(III)** 174
- Юрій (Георгій, Georgius, Γεωργος, Γεωργιο(-ς)), св. **(II)** 43, 377, 403 **(III)** 114, 403, 435, 522 **(IV)** 304, 435 **(V)** 212 **(VI)** 303, 536² **(VII)** 346, 492 **(VIII-1)** 183 **(VIII-3)** 76, 88² **(IX-1)** 206, 216 **(IX-2)** 1059¹, 1069, 1070³, 1091, 1122, 1132, 1205, 1217, 1220 **(X)** 150
монастир, церква **(II)** 40, 42, 67, 145, 267, 285, 379 **(III)** 344, 372, 420, 428, 432, 439 **(V)** 132¹, 262, 264, 286, 435, 436 **(IX-2)** 1011
- Юрій, священник **(III)** 21
- Юрій, син Андрія Юрієвича **(II)** 513 **(III)** 194¹
його жінка, див. Тамара
- Юрій (Гюргий, Дюргий, Юрій Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха, київський, суздальський князь **(I)** 190 **(II)** 104, 121, 127, 132-133 (протест проти Всеволода Мстиславича), 134, 135, 138, 139, 142 (конфлікт з Всеволодом Ольговичем), 150⁴, 151 (противник компромісу з Ізяславом Мстиславичем), 152, 153, 154-155 (початок боротьби за Київ), 157, 158, 159-161 (похід на Київ 1149 р.), 162 (волинська війна), 163 (втрата Києва 1150 р.), 164, 165-166 (друге княжіння у Києві), 167, 168, 169-170 (новий похід на Київ), 171 (битва на Перепетовім полі), 172 (капітуляція перед Ізяславом Мстиславичем), 173 (останні спроби боротьби проти Ізяслава), 174-177, 178 (третє княжіння у Києві), 179 (угоди з руськими князями), 180, 181 (смерть у 1157 р.), 182, 184, 186, 187, 191, 192, 254¹, 260, 267, 271, 291, 292, 293, 307, 320, 340, 341, 344, 355, 356, 357, 393, 396, 397, 428, 429-430 (союз із Володимирком галицьким), 432, 436, 438-439 (взаємини з Іваном Берладником), 522, 549, 550, 588 **(III)** 194¹, 195-196 (старшинство), 199, 201, 205³, 211-216, 222²-224, 231², 237, 250, 264, 265, 276¹, 305, 308, 309, 385 (батьківська влада) *його жінка* **(II)** 153¹
його син **(III)** 195
його донька, жінка Ярослава Осмомисла, див. Ольга
його донька, жінка Олега, сина Святослава Ольговича **(II)** 152
- Юрій, син Всеволода Юрієвича, володимиро-суздальський князь **(II)** 232, 233, 241, 243¹-245, 249, 343, 542

- (III)** 569
його жінка, сестра Михайла Всеволодовича (донька Всеволода Святославича Чермного) **(II)** 232
(III) 570
його син **(II)** 244
його донька, див. Олена (Дубравка), жінка Василька Романовича
його братанич **(II)** 241
- Юрій, син Данила Мстиславича (можл.), холмський князь **(III)** 109, 110, 524
(IV) 445, 446
(VI) 304
- Юрій, син Коріата Гедиміновича, подільський князь **(IV)** 46, 79, 87, 93, 94, 445, 447
(V) 229
(VI) 221
- Юрій, син Лугвена-Семена Ольгердовича, смоленський намісник, мстиславський князь **(IV)** 199
(V) 524
- Юрій (Юрій I, Georg, Goörg), син Льва Даниловича, руський король **(II)** 376, 384, 399, 400, 404¹
(III) 1, 97, 102, 105, 106-107 (аспірації до Берестейщини), 108, 110-111 (об'єднання Галичини і Волині), 111 (перенесення столиці до Володимира), 112, 113 (королівський титул), 114 (смерть), 115, 116, 118, 123², 124, 134⁴, 270, 521-522 (Длугош про смерть), 524, 526, 529, 530, 570
(VI) 28, 304
- його жінка*, див. Евфемія, донька Казимира Куявського
його сини, див. Юрієвичі
його донька, див. Марія, жінка Тройдена Мазовецького, мати Юрія-Болеслава
- Юрій, син Михайла Всеволодовича, князь **(III)** 180
- Юрій (Drozge; Georgius, син Narmantei), син Наримунта Гедиміновича, белзький князь **(III)** 110¹
(IV) 37-38(?) (оборона Белза 1352 р.), 40, 45-49, 51², 53 (напад на Польщу 1376 р.), 54 (війна 1377 р.), 57, 93, 122, 442, 445-446 (література про Юрія Наримунтовича та Юрія Холмського), 447, 450
(VI) 304
- Юрій, син начальника молдавського війська **(IX-1)** 480
- Юрій, син Патрикія Наримунтовича **(IV)** 513
- Юрій (Георгій), син Ярослава Святополковича, туровський князь **(II)** 122, 187, 188, 260, 302, 306-308, 366¹
його жінка, див. Всеволодівна, донька Всеволода Давидовича
його сестра **(II)** 309
- Юрій, слуцький князь **(IV)** 122
- Юрій, шляхтич **(VI)** 611
- Юрій I, див. Юрій, син Льва Даниловича
- Юрій II, див. Юрій-Болеслав
- Юрій Василькович, можл., див. Григорій, син Василька Ростиславича
- Юрій Володимирович, пинський князь (др. пол. XIII ст.), ймов., правнук Володимира

Святополковича пинського
(II) 310

Юрій Домамирич, проводир галицького війська (II) 520

Юрій з Мальчиць, шляхтич (VI) 237

Юрій Зеновієвич, посол у Крим (IV) 459

Юрій Кончакович, половецький хан (II) 531, 532, 534, 537, 540

Юрій Михайлович, князь (IV) 468

Юрій Мономахович, див. Юрій, син Володимира Всеволодовича Мономаха

Юрій Святославич, смоленський князь (IV) 273, 451, 452

Юрій-Болеслав (Болеслав, Болеслав Мазовецький, Болеслав Тройденович, Юрій II, Bolesław Jerzy II, Jerzy II, Jiri II, Roleslaus (помилк.)), руський король (I) 1, 219 (II) 402, 473¹, 485 (III) 108, 110¹, 113, 115³, 116^{· 2}, 117², 121, 122, 123 (обрання князем), 124 (утвердження на столі), 125-127 (закордонні відносини), 129, 131, 132-133 (внутрішні відносини), 134 (релігійна справа), 135 (надання магдебурзького права Сяноку 1339 р.), 136-137 (конфлікт з боярством), 138 (смерть 1340 р.), 139-142, 400, 507, 523-524 (грамоти), 528, 529-530 (подвійне ім'я), 531, 533-534 (конфлікт з Угорщиною), 534-535 (звістки про смерть), 570 (IV) 3, 15, 19, 20-26, 28, 31², 32, 59, 62, 312, 430-434, 436, 437, 441, 444, 446 (V) 226, 227, 289, 430[·] (VI) 28, 298

його жінка, див. Офка, донька Гедиміна

його мати, див. Марія, донька Юрія Львовича, жінка Тройдена Мазовецького

його донька (III) 140, 532

його донька, ймов., жінка Любарта (III) 116[·], 127, 531, 532, 570

Юрій-Ярослав, див. Ярослав, син Володимира Святославича

Юр'їв Дмитро, купець, грек з міста Красного (VIII-3) 34²

Юр'їв Іван, грек (IX-1) 517

Юр'їв Кіндрат, грек (IX-1) 79⁸, 421, 445

Юркевич, козацький сотник (IX-2) 1036¹-1037-1038[·]-1039[·]

Юркевич В., вч. (IX-1) 314³ (IX-2) 1049¹, 1225¹, 1226^{1, 6}, 1228¹, 1229¹, 1509¹, 1545

Юркевич Д., вч. (IX-1) 5¹

Юрко, німець (VI) 267

Юрша, київський вєвода (IV) 196, 197, 224, 243

Юрша з Ходоровстава, шляхтич (VI) 237

Юрші, шляхтичі (V) 14

Юстиан I, див. Юстиніан I

Юстин (Justinus), античний письменник (I) 111³, 120¹, 129^{4, 5}

Юстин I, візантійський імператор (I) 100, 178, 179

Юстиніан I (Юстиан I), візантійський імператор (I) 87, 96, 159, 161, 168, 178-181, 453, 549 (III) 280[·]

його жінка (I) 453

його невістка (I) 453

Юсупко, єврей (IX-1) 175[·]

Юшковські, шляхтичі (VI) 283

Ющенко Іван, корсунський сотник (VIII-1) 316

Ющик (Juszczik J.), вч. (VI) 605

Я

- Яблонівська Теофілія, дідичка
(VIII-3) 64⁴
- Яблонівський О. (Jablonowski A.),
вч. (II) 372¹, 585
(III) 152¹
(IV) 500, 502
(V) 48¹, 271²⁻⁴, 272¹, 375⁵,
622, 640
(VI) 65², 72⁴, 158⁴, 168¹,
200¹, 209^{5, 6}, 211⁶, 219², 221²,
223^{1, 2}, 239⁵, 240², 241¹, 246²,
250¹, 271¹, 279¹, 284¹, 291¹,
601, 602, 606, 609-611
(VII) 12², 14³, 15¹, 16², 46⁵,
70¹, 71³, 86⁵, 133¹, 139³, 157²,
256², 258³, 259¹, 261⁵, 562,
568, 579, 584
(VIII-1) 319
(VIII-2) 46⁴, 98³, 152¹, 197,
198
- Яблонівський Терешко, миргород-
ський полковник (VIII-1)
274, 277, 282
- Яблонівські, шляхтичі (VI) 279
- Яблонський Станіслав, лубенський
козак, делегат на комісію
1630 р. (VIII-1) 39, 118, 138
- Яблонський Степан, капітан мос-
ковської залози (X) 243, 263-
267
- Яблонські, українська шляхетська
родина з Білої Церкви (IX-2)
1011
- Явнут, син Гедиміна, великий князь
литовський, заславський
князь (IV) 14², 46, 57, 513
(V) 29
- Яворницький Д. (Еварницький Д.),
вч. (I) 41², 42^{1, 2}
(VII) 83⁵, 95¹, 198⁴, 307¹, 563,
568, 578, 582
- (VIII-2) 123³, 166¹, 180²,
183⁵, 220
- Яворський, староста (IX-2) 708, 709
- Яворський Петро, депутат (VIII-1)
170¹
- Яворський Ю., вч. (I) 316
- Яворські, шляхтичі (VI) 240, 241
(VIII-1) 182³
- Ягайло (Володислав, Яков), син
Ольгерда Гедиміновича, ве-
ликий князь литовський,
польський король (I) 439⁵
(II) 461, 470
(III) 502²
(IV) 55, 57, 65⁵, 84, 89¹, 90,
93, 96, 97, 101¹, 107, 108,
109⁴, 116, 117, 122 (кампанія
1387 р.), 123, 124, 125-128
(унії Литви з Польщею),
129-131 (Кревський акт
1385 р.), 132 (шлюб з Ядві-
гою), 133 (юридичне стано-
вище на польському престо-
лі), 134-137 (політика щодо
унії), 138-139 (боротьба з
Витовтом), 140 (угода з Ви-
товтом 1392 р.), 141, 143^{1, 2},
144, 145-147 (унія Литви з
Польщею 1401 р.), 148, 149-
152 (Городенківська унія
1413 р.), 153-157 (справа ко-
ронації Витовта), 158-167,
169-171, 173, 174-177 (на-
дання Поділля), 178, 179⁵,
180-183², 184-186, 188-189
(справа вибору Свидригайла
великим князем литовсь-
ким), 190-191 (плани на По-
ділля), 192 (арешт у Вільно
1430 р.), 193 (розрив зі Сви-
дригайлом), 194, 195-199
(кампанія 1431 р.), 200, 202,
207-210, 211 (перехід Воли-
ні), 212, 214, 215 (приїзд на

Литву 1434 р.), 216 (смерть у 1434 р.), 217, 222, 226³, 236, 239, 248, 269, 279¹, 312-313 (політика щодо татар), 316, 317, 356, 357¹, 366, 369, 390, 391, 396-398, 406, 411, 417, 452-455, 463-465, 467, 469, 470, 472, 473, 475-476 (література про надання Поділля), 478, 479, 482, 512, 514-516

(V) 8-9 (зростання престижу великого князя литовського), 38, 39-40 (надання маєтностей на князівському праві), 47 (привілей шляхті 1387 р.), 48-50, 57, 63, 79-80 (надання привілеїв шляхті), 81 (застави маєтностей), 82, 83-85 (привілей шляхті руських земель), 92, 145, 229-230 (надання магдебургії містам), 309², 312², 322, 394, 395-397 (справа галицької митрополії), 400³, 402⁴, 403, 420, 428-429 (заснування латинського арцибіскупства), 430 (передача руської катедри латинникам у Перемишлі), 432¹, 433, 445-446 (обмеження православної віри), 449-452 (обмеження прав православних), 457-458 (грамота для Луцької землі 1432 р.), 509-518 (справа унії), 653, 655, 660

(VI) 35, 36, 38 (привілей купцям Вроцлава), 42, 43, 45, 59, 93-94 (привілеї та обмеження на ярмарки), 133, 142, 155, 163, 173, 183, 184¹, 236, 249, 300, 357, 358³-360, 364, 371-373 (руські маляри у Польщі), 474⁴, 607, 616
(VII) 10, 12, 14

(VIII-2) 10

(IX-2) 1127

його жінки, див. Ядвіга, Анна, графиня цілейська, Грановська Єлизавета, Сонька

його мати, див. Юліанна

його брати (IV) 57, 127, 129, 130, 140, 226³, 475

його насерб, див. Пілецький

Ягайловичі (Ягайлони, Ягеллони, Jagellony) (сини, нащадки, династія), польська королівська родина (IV) 107, 208³, 231, 254³, 369, 418², 458, 482 (V) 82, 85, 322, 324, 517³, 628, 639, 642, 651

(VI) 72⁴, 373

(VII) 516

Ягайлони, див. Ягайловичі

Ягеллони, див. Ягайловичі

Ягодзінський, фастівський урядник (IX-1) 342¹

його жінка (IX-1) 342¹

Яготинський Захар, переяславський сотник (VIII-1) 316

Ягіч В. (Jagič V.), вч. (I) 64³, 80², 211¹, 224³, 244¹, 245, 255², 266⁴, 281¹, 315³, 318¹, 320⁴, 322³, 354, 430¹, 554-556, 559 (III) 559, 560

(VI) 615, 616

Ядвіга, донька Фредра з Плішович, жінка Сенька Бибельського (VI) 238

Ядвіга (Hedviga), польська королева, донька Людовіка I, перша жінка Ягайла (IV) 93, 100, 101¹, 109⁴, 115-118¹, 3, 119², 120, 121 (похід у Галичину 1387 р.), 122, 123 (претензії на угорську корону), 125-130, 131 (розрив шлюбу з Вільгельмом австрійсь-

- ким), 132 (шлюб з Ягайлом), 133-137, 139, 141-142 (вимога збору данини з руських земель Литви), 144 (смерть у 1399 р.), 166, 176³, 463-464 (література про приєднання Галичини до Польщі), 465, 467, 469-470 (джерела про лист з вимогою данини з руських земель)
(V) 38, 39
(VI) 42, 43, 474⁴
- Яжина, польський посол до Карачбея (X) 345²
- Язвинські, шляхтичі (VI) 245
- Язиков Д., вч. (I) 599
(III) 69¹
- Язловецька Леонора, шляхтянка (VI) 177
- Язловецький Миколай, снятинський староста (VII) 177-179¹, 183-185, 187³, 199, 202, 267
- Язловецький Юрій, коронний гетьман (VI) 626
(VII) 60, 94, 100¹, 136, 142-146, 153, 154, 158, 159¹, 579
його син (VI) 626
- Язловецькі, шляхтичі (VI) 250, 252, 449
(VII) 99
- Яким, селянин (VI) 292
- Якименко Данило, козацький посол Пушкаря (X) 211
- Якименко Дем'ян, козацький посол до Москви (IX-2) 1192
- Якименко Кирило, миргородський сотник (IX-2) 870, 918-919 (посол до царя за вказівками), 936 (побажання царя для гетьмана), 945
- Якимів Іван, селянин (VI) 292
- Якимович, луцький староста (V) 15²
- Якимович Іван (можл., див. Яхименко Іван; Якимович Іван), київський полковий писар (VIII-3) 278
(IX-2) 886-887 (посередник між Радзивілом і козаками), 943 (листи від Радзивіла до гетьмана), 950
(X) 276
- Якимович Кіндрат, пасерб Хмельницького (IX-2) 792 (посольство до Москви), 795, 811 (обстоювання перед царем приватних інтересів гетьмана)
- Якимович М., вч. (I) 43¹
- Якимович Стефан, чигиринський сотник (VIII-1) 316
- Якимович Я., вч. (I) 36²
- Яків, військовий суддя у війську Золотаренка (IX-2) 929²
- Яків, дворський (III) 232³
- Яків, писар Нечая (IX-2) 1213
- Яків, св., див. Яков, св.
- Якоб, св. (IV) 118¹
- Якоб Г. (Jacob G.), вч. (I) 282¹, 292⁴, 293^{2,3}, 294⁴, 297^{1,4,5}, 298^{1,3,5}, 299², 306², 310⁴, 489²
- Якобшовичі, шляхтичі (VI) 240
- Яков, біблійн. (III) 465
- Яков, віленський єпископ (IV) 144
- Яков, галицький боярин, стольник (III) 57, 58, 63¹
- Яков, див. Ягайло, син Ольгерда Гедиміновича
- Яков, землинський наджупан (II) 498, 502
- Яков, мніх, письменник (I) 326, 500, 503, 513, 517, 520, 536, 569, 571-573, 575, 576
(II) 4, 6², 7³, 44, 306, 357, 557
(III) 467, 474, 476, 563
- Яков, монах, перекладач Іоана Златоустого (поч. XV ст.) (VI) 345
- Яков (Яків), св. (VI) 105

- Яков, т.зв. автор анонічного “Сказання” про Бориса і Гліба **(III)** 483
- Яков Святослав (Святослав Яков), болгарський цар **(II)** 522
- Яков Чорноризець (Чорноризець), чернець **(III)** 386, 388², 402, 481
- Яковенко Мартин, козак **(IX-1)** 286¹
- Яковенко Петраш, посол Пушкаря **(X)** 140, 155, 157, 164, 170
- Яковенко Ясько (Ясько, Яцко, Iakowienko), козацький посол, богуславський сотник **(IX-2)** 966, 1036¹-1037-1038⁻1039⁻ (оборона Демківки), 1069-1070 (посольство до царя), 1072
- Яковець Волох, осадник **(V)** 377
- Яковлев, шкловський воєвода **(IX-2)** 1276
- Яковлев В., вч. **(I)** 253⁴, 289³, 298⁴, 516²
- (II)** 83²
- (III)** 565
- (VI)** 347³, 352³, 608
- Яковлев Ісупко, жидовин **(IX-1)** 597³
- Яковлев Курило, козацький сотник **(IX-1)** 387
- Яковлев Тимофій, козацький отаман **(VIII-2)** 32
- Яковлевичі, їхня книга **(VI)** 339⁻
- Яковлів А. (Яковлев А.), вч. **(VII)** 50¹, 85⁻, 89², 90¹, 109¹, 111², 563, 570
- (VIII-2)** 199
- (IX-2)** 813, 814⁻, 866², 867¹, 868²
- Якуб, військовий товмач **(IX-1)** 469
- Якуб, жид **(VI)** 176
- Якуб, львівський жид **(VI)** 175
- Якуб, острозький торговець **(VI)** 175
- Якуб, поляк з Олики **(IX-1)** 266
- Якуб, посол Хмельницького до Порти **(IX-2)** 1097, 1098
- Якуб IV Уханський (Уханський Якуб), польський примас **(IV)** 363, 378, 395, 414
- Якуб Ібрагім ібн-, див. Ібрагім ібн-Якуб
- Якуб Івашенцович, посол у Крим **(IV)** 459
- Якубенко Мацько, козацький посол **(VIII-1)** 68
- Якубенко Яцко, корсунський сотник **(VIII-1)** 316
- Якубі аль-, арабський письменник **(I)** 195¹, 615-617
- Якубович Мартин, селянин **(VI)** 292
- Якубович Федір, чигиринський сотник **(VIII-1)** 316
- Якубович Федір Вешняк, див. Вешняк Федір Якубович
- Якубовський І., вч. **(IV)** 254², 465
- (V)** 10^{1, 2}, 12^{-1, 2}, 54⁻, 182⁻, 625, 643
- (VI)** 247¹, 248⁵
- Якун (Гакон), варязький найманець у Ярослава Мудрого **(I)** 399
- (II)** 19, 20⁻
- Якун (Акун, Гакон), племінник князя Ігоря **(I)** 399, 424, 445, 621
- Якушинські, магнати **(VI)** 283
- Якушкін, московський посол **(X)** 148
- Якушкін Є., вч. **(I)** 563
- Яминд (Аменд, A'mundi), дружинник в умові 944 р. **(I)** 424
- Яминські, шляхтичі **(VI)** 240
- Ян, брат Генріха глоговського **(III)** 122
- Ян, віленський біскуп, литовський князь, нешлюбний син Сигізмунда I **(V)** 35
- Ян, герцог Каринтії **(IV)** 438

Ян, король, див. Ян-Ольбрахт
 Ян, луцький біскуп (IV) 252², 259
 Ян, поляк, ротмістр, слуга Івана
 Виговського (X) 334
 Ян, св. (IX-1) 269
 костел (IX-1) 234⁴
 Ян, чеський король (IV) 438
 його сини (IV) 438
 Ян II Казимир (Казимир, Ян Казимир, Casimirus Ioannes), польський король (VIII-1) 141¹, 152-154 (претендент на польську корону у 1632 р.), 156, 320
 (VIII-2) 7 (плани шлюбу з Христиною), 151, 156, 201-205, 219, 221-223
 (VIII-3) 56, 66, 81, 101-102, 103 (претензії Юрія I Ракоція на польський престол), 104-105, 108-109 (вплив козаків на елекцію), 110, 111 (підтримка від Хмельницького на елекції), 112 (вибір на престол), 113, 114 (вимоги козаків), 115-118 (посольства Смяровського та Олдаковського до Хмельницького), 119-120 (листи до Хмельницького та амністійні універсали), 121 (відправка комісарів до козаків), 130¹, 133, 136-138, 139-140 (плани розірвати козацько-татарський союз і почати війну з турками), 142, 143, 145, 148, 149, 152², 153, 155, 157-158 (інструкції Адамові Киселю), 159, 160-161 (лист до Хмельницького), 163-164, 165 (приготування до військових дій), 166, 170, 174, 177, 178³, 179, 180 (намір очолити майбутнє військо),

183, 184 (наказ Радзивілові про наступ на Київ), 185 (реляція Радзивіла), 188, 190-192, 193-196 (похід під Зборів), 197, 198 (лист до хана), 199-200 (лист до Хмельницького), 201 (відповідь хана), 201-202 (лист від гетьмана), 203-204 (відповідь Хмельницькому), 205 (початок переговорів з татарами), 206, 207-209 (переговори з козаками й татарами), 210-211 (козацькі вимоги), 213¹, 214, 215-217 (декларація Військові Запорізькому), 218-219 (зустріч з Хмельницьким), 220, 221-222 (дозвіл татарам на ясир з українських земель), 223-225, 226 (нагадування Хмельницькому про звільнення територій), 227, 228 (скликання сеймиків перед сеймом), 229-230 (лист до Хмельницького з вимогою поспішити зі спорядженням війська), 231 (скарги шляхти на козаків), 232, 233, 235-239, 241, 244, 249-252, 257-259, 260 (відмова від канцлера), 261-264 (привілеї гетьманові і козакам), 265⁴, 266 (інцидент з Корецьким), 269-273, 281, 283, 284-285 (лист від Хмельницького), 286-288 (лист від Киселя)
 (IX-1) 9², 10-12 (записка Потоцького в козацькій справі), 13-19¹, 20-28, 29 (королівський привілей православному), 30-32, 34-40³, 41, 42-44, 46-50, 51 (ставлення Хмельницького до ко-

роля), 52, 53, 58, 59², 62-64, 65 (заклик хана до походу на Москву), 66, 68-72, 74, 77-79, 82-84, 86, 90, 93¹, 94¹ (підозріння на князя Радзивіла), 100-103¹, 104-106, 108, 109, 111, 112, 116, 117, 120-124, 127, 129, 131, 132, 138-141, 142-143 (прохання допомоги в австрійського імператора), 144, 146 (вимога Хмельницького видати Чаплінського), 148, 149-150 (домагання козацького війська), 151, 154-155 (петиція козацького війська), 158-160, 161-163 (вотум Киселя), 165-168, 169 (наказ про наступ на козаків), 170-171 (листування з Хмельницьким), 172-173 (лист митрополитові), 174-176, 177 (наказ гетьманам), 178, 190-192, 201, 202, 205, 206, 208, 209, 211-216, 218-221, 225, 227^{2,3}, 228, 229 (придушення повстання у Польщі), 230 (подарунки від папи), 231-233, 234 (віїзд до війська), 235-236¹, 238-240, 242, 243, 246, 247, 248¹, 251-254, 257, 258¹, 259-261 (польське військо під Сокалем), 262-263 (вагання у польському таборі), 264, 265, 270, 272, 273¹, 274¹, 275¹, 276¹, 277-281, 284-285 (бої під Берестечком, 28-30 червня 1651 р.), 286, 288-291, 293-299^{1,2}, 300 (скасування постанови про повернення православних церков), 302, 304, 307¹, 308¹, 309, 310¹, 311², 312-317, 319, 321², 323¹, 326¹, 327¹, 328, 330,

331, 335 (повернення з війська), 336, 338³, 341², 342², 343, 344, 345³, 346 (прихильні жести православним), 347, 349, 351, 357, 359-363, 365-368, 372, 374-379, 381¹, 383-385, 388, 389, 392, 393, 394 (поділ польського війська на три частини), 395 (гнівний лист Хмельницькому), 396 (критика Киселем політики короля), 397, 400-402, 403-404 (афера Радзейовського), 405 (поголки про союз із козаками), 406-407 (зрив сейму), 408-409 (резолуції на привілеї козацькому військові), 411-413, 420, 421, 425, 428-430¹, 431, 432 (відкликання задніпрянського війська), 436, 439, 440, 442¹, 443, 445-447, 448 (спроби Хмельницького укласти мир), 449-450 (заходи після битви під Батогом), 451-452, 453 (універсал про дизертирів від 12 липня 1653 р.), 454, 455, 457-458 (посольство до козаків), 459-460 (посередництво Лупула), 462, 463-466, 469¹, 470, 471, 473, 477, 482-484, 487-488 (лист Хмельницького), 489 (плани походу в Україну), 490 (сенаторська нарада у Гродно), 491-492 (наказ про початок воєнних дій), 496-501, 502-503 (поголки про прихильність до козаків), 503-505 (сейм у Бересті, березень-квітень 1653 р.), 506-508 (молдавська справа), 520, 522, 524, 527-531, 533, 536, 537, 546, 550, 551, 553, 556, 557, 559-562, 563

(умова козаків про замирення), 564, 565 (король під Глинянами), 566, 567, 571¹, 573, 574 (львівська комісія), 575 (універсал від 10 серпня 1653 р. про посполите рушення), 576 (розрив з Луполом), 577³, 578 (висилка війська у Волощину), 579-580 (сенаторська нарада 16 серпня 1653 р.), 581, 582, 584, 590-599

(IX-2) 609, 611-616, 618, 620-637 (переговори з Репніним), 638-642 (письмова відповідь московським послам), 643-649, 650 (приготування до наступу на Київ), 651-653 (похід на Кам'янець), 654-655 (збір вістей про Хмельницького), 656-657 (лист від Хмельницького), 667-668 (рішення виступати на Бар і Брацлав), 668-670 (відступ під Жванець), 671-672 (збір відомостей про Хмельницького), 674-675 (одержання даних про татар від бранців), 676 (грамота цареві), 677-684, 685 (блокада козаками Жванця), 687-691, 692-698 (замирення з ханом), 699, 700, 701-702 (розлад польського війська), 704-711 (деталі переговорів з татарами), 712-713 (Жванецька угода), 714-716 (дозвіл на ясир), 717-720, 726, 727, 729-731, 734, 735¹, 737-739, 747-751, 755, 756, 760-763, 767, 768, 770, 771, 772-773 (донесення Георгіци про козацьку присягу цареві), 775-777, 778 (можливість позбавлення трону),

779 (посольство до Порти і тиск через її васалів), 780 (посольство до Криму), 781, 784, 792, 794, 798, 799, 804, 806, 807³, 809, 811, 816, 817, 823, 826, 828, 829, 831-832 ("прелестні листи" до козаків), 833-837, 840, 841, 846, 847, 849, 851-853, 855 (передача Ждановича Радзивілові), 856, 860, 865, 868, 870 (звістка про Переяславський акт), 871-872 (боротьба з опозицією), 873, 876 (лист до Потоцького про наступ на Поділля), 877, 878, 883 (прохання допомоги в хана), 884 (невдоволення шляхти діями короля в Україні), 886-887 (спроба вплинути на козаків через Радзивіла), 888-891, 892-893 (відправлення Яскульського до хана), 893-894 (відправлення Бегановського до султана), 895, 897, 898, 900, 901, 903, 904-905 (вдавана лояльність Радзивіла), 906 (застереження царським боярам), 907, 908, 913, 914, 915 (двірцеві інтриги), 916 (червневий сейм), 921¹, 922¹ (перестороги воеводи Стефана), 923, 924, 927 (збір війська під Зборовом), 933³, 938-939 (посольство від Косова), 941, 942, 943 (надії на хана), 944, 945, 946 ("прелестні листи", передані Виговським цареві), 947 (похід на Дубно), 948-949 (домагання підтримки у татар), 950, 955, 957, 972, 993, 1014, 1015-1016 (повідомлення Чарнецького про здобуття Бу-

ші), 1018 (пропозиція Потоцькому припинити похід на Поділля), 1019 (реляція Потоцького з-над Бугу), 1021, 1026 (допомога Радзивілові), 1028, 1032-1036¹, 1037, 1040⁴, 1041¹, 1043¹, 1044², 1045, 1046, 1051-1054, 1058, 1059¹ (лист від Лянц-коронського), 1062 (пропозиція Ракоція бути посередником між поляками і козаками), 1065, 1066, 1067, 1070, 1073, 1074, 1081, 1083, 1085, 1086, 1090, 1091-1092 (універсал до козаків), 1093 (сеймова комісія у козацькій справі), 1094-1095 (інструкція сеймовій комісії), 1096, 1097-1098 (невдале посольство до султана), 1099 (спроби порозуміння з татарами), 1100, 1101, 1108 (втеча від шведів), 1109, 1111, 1115, 1117-1119, 1122-1125, 1129-1131, 1132-1136 (посольство Любовицького до Хмельницького), 1137 (лист від нуреддін-султана), 1140 (лист до хана про порятунок і відповідь хана), 1141-1149, 1152, 1160, 1161, 1163², 1164-1166, 1169 (повернення до Польщі), 1170 (посольство до хана), 1171 (інструкції комісарам; посольство до козаків), 1172, 1173, 1175 (прохання до хана про посередництво в порозумінні з козаками), 1176-1177 (донесення Шумовського про посольство до хана), 1178-1182, 1183 (пропозиції цесареві), 1185, 1187 (турботи хана), 1188 (неприхильність

Ракоція), 1189, 1190¹, 1191-1193 (невдале посольство до Чигирини), 1194 (листи від гетьмана і Виговського), 1195-1197 (інструкція Шумовському на посольство до хана), 1198-1200, 1204, 1208-1209 (застереження козакам щодо царської політики), 1210, 1211, 1215, 1217-1219, 1232 (справа замирення з Москвою), 1233-1235 (підготовка до з'їзду на мирні переговори), 1237, 1240-1241 (безуспішна місія Балабана до козаків), 1241-1242 (дискредитація козаків перед Москвою), 1243 (вимога щодо приязні до козаків на віленському з'їзді), 1244-1246 (мирні переговори з москалями), 1247, 1248, 1249-1250 (акти віленської комісії), 1251 (умовляння і погрози козакам), 1253, 1254³, 1256 (запрошення цареві на сейм), 1261, 1262 (лист до Нечая), 1264, 1266 (відмова цареві у претендентстві на польську корону), 1270, 1276, 1277, 1279, 1280, 1283², 1289 (протидії шведського короля), 1291, 1298 (посольство до Ракоція за допомогою), 1299, 1304 (невдачі у переговорах з Ракоцієм), 1306, 1313, 1315 (результати віленських польсько-московських переговорів), 1318, 1322-1325, 1332, 1333-1334 (інструкція Беньовському на посольство до козаків), 1336 (інструкція Ромашкевичеві на посольство до хана), 1337 (посольст-

во Яскульського до султана), 1338 (прохання до цісаря про посередництво у козаків), 1339 (реакція цісаря), 1345, 1347-1351, 1353 (дискредитація Хмельницького перед царем), 1354-1357, 1359-1361, 1362 (лист від гетьмана), 1363 (послання Виговського), 1364 (терміновий лист Виговському), 1365², 1366 (прагнення Виговського підтримати свою кандидатуру на гетьманство), 1376, 1377, 1379 (посольство Шумовського до царя), 1380 (переговори з Ієвлевим), 1381, 1383, 1385 (маніфестація вірності львівської шляхти), 1387, 1396, 1397, 1405, 1406 (таємні зносини з Ракоцієм), 1407-1409, 1410 (спроби Ракоція знайти порозуміння), 1415, 1416, 1419, 1421, 1422, 1425 (похід з посполитим рушенням під Кам'янець), 1431, 1432 (відновлення переговорів з Фрідріхом Вільгельмом), 1438, 1441, 1442-1444 (інструкції Беньовському на посольство до козаків), 1445-1449, 1454 (лист від хана), 1455-1456 (прохання Ракоція про мирну згоду), 1466³, 1469, 1490, 1492, 1509-1512, 1514-1522 (переговори з Косовим у 1650 р.), 1523-1538, 1544, 1546-1548, 1550
(X) 5, 7, 17-18 (претензії царя на польську корону), 24, 30, 32, 38¹, 39-41, 45, 83, 88, 89, 95, 114, 122, 132, 144, 146, 160, 161, 170, 182, 204,

237¹, 247, 249, 253, 260, 264, 265, 270, 274, 288, 289, 291-293, 295, 299-300, 302-304, 305-306 (місія Томковича), 307-309 (місія Тетері у лютому-березні 1658 р.), 311, 313-314 (місія Тетері у травні 1658 р.), 315-317 (обговорення угоди з козаками), 325, 327, 328¹, 329-331, 345, 346, 351, 352², 354, 357, 360-365, 369, 373, 376, 379-381
його діти, син (IX-1) 168, 405, 406

Ян III Собеський (Собеський Ян), яворівський староста, пізн. польський король **(V)** 275, 281³

(IX-2) 1014 (наступ на Поділля), 1045⁴ (битва на Дрижиполі), 1055 (переговори з татарами)

Ян X Венжик (Венжик), примас **(VIII-1)** 147, 150, 151, 162, 163, 208

Ян XXII, папа **(I)** 97

(III) 101, 120-122, 300, 301, 527, 534

Ян з Глогова, секретар Володислава Опольського **(IV)** 107, 113

Ян з Рудолович, шляхтич **(V)** 154

Ян Казимир, див Ян II Казимир

Ян з Ярослава **(V)** 105¹

Ян Кучукович, посол **(IV)** 86², 458, 459

Ян Чарнковський (Чарнковський Ян), хроніст **(II)** 580

(III) 123, 129¹, 133, 141, 142, 529, 530, 534, 535

(IV) 20¹, 24, 25², 27², 32, 34, 45, 46, 49-51, 53¹, 54, 56, 58, 60, 93, 107, 109, 110, 111¹, 112¹, 113, 115¹, 116, 432, 437, 445, 447, 448, 450

(V) 424³

Янек зі Слобідки, шляхтич (VII) 101

Яненко Михайло, сотенний отаман (VIII-1) 316⁶

Яненко Павло, див. Яненко-Хмельницький Павло

Яненко-Хмельницький Павло (Коланченко; можл., Павло, осавул; Хмельницький-Яненко Павло, Янченко Павло), київський сотник, пізн. полковник (VIII-3) 274

(IX-1) 60 (участь у посольстві до Туреччини), 116, 249 (посольство до придунайських князівств), 249¹-250¹ (дипломатичне листування), 251¹, 469, 588¹ (розповідь про загибель Тимофія Хмельницького), 596, 597¹, 599 (перевезення тіла Тимофія до Чигирина)

(IX-2) 659 (згадка про листи королю від гетьмана), 665, 681-682 (перевезення тіла Тимоша в Чигирин), 718 (свідчення про намір перенести резиденцію гетьмана з Чигирина до Миргорода), 720, 733, 735 (участь у Переяславській раді(?)), 761, 772, 798 (зустріч царського війська), 851, 856, 865 (заступництво за Криницького перед київськими воеводами), 875-876 (тривоги з волинського пограниччя), 883 (наказ гетьмана про бойові дії), 886 (стосунки з Радзивілом), 925 (виступ під Корець за язиками), 927 (бій під Мозиром), 937, 1090 (виступ під Слуцьк), 1097 (по-

відомлення київським воеводам про місію Федора Виговського), 1152, 1247, 1268, 1270-1271 (заходи до здійснення протекторату над Слуцьком), 1315 (зговір з Тетерею і Ждановичем), 1359⁵ (лист від Виговського), 1366 (вісті Андрієві Бутурліну про приготування до ради старшини), 1367, 1368, 1423 (відмова стрільцям облаштуватися у Києві) (X) 34, 229, 239, 245¹, 269, 276-279, 281, 282, 288Янжул, нобілітований козак, ротмістр у брацлавського воеводи (IX-1) 182, 183, 273¹, 275¹

Яницький, подільський ротмістр XVI ст. (VII) 147

Яниш М., вч. (I) 601

Яні (Jani, Ioannes), грек, козацький дипломат (IX-2) 916 (посольство до шведів), 1117 (участь у переговорах під Львовом у 1655 р.; його характеристика)

Яні, грек зі Жванця, митник Лупула у Хотині (IX-1) 581

Яницький, слуга калуського старости (IX-1) 342², 578¹ (IX-2) 1104

Янка, див. Анна, донька Всеволода Ярославича

Янка, її монастир (Янчин), див. також: Андрій, св. - монастир (II) 81, 122, 265

Янкель, острозький міщанин (VI) 176

Янко (Janko J.), вч. (I) 234³, 245¹, 249⁵, 255², 256¹Янович Петро, луцький староста (V) 170, 171¹

Янович Петро, троцький воєвода (IV) 258²
 Яновський Я. (Janowski J.), вч. (VI) 457², 605
 Ян-Ольбрахт (Ольбрахт, Ольбрахт-Ян; Ян, король), польський король (IV) 251, 252 (тестамент батька), 253, 254⁵, 255, 256-257 (переговори про підтвердження унії з Литвою), 259, 260-261 (акт унії 1499 р.), 263, 328 (погром татар у 1487 р.), 331, 332, 481, 482 (V) 242³, 431 (VI) 171, 271 (VII) 83⁷
 Яноцький Грицько, шляхтич (VI) 244
 Януш, канцлер (IV) 45²
 Януш, князь XVI ст. (V) 265
 Януш (Януш Мазовецький), мазовецький князь (IV) 56, 165, 236, 398, 475 (V) 39
його внучка, див. Офка
 Януш Мазовецький, див. Януш, мазовецький князь
 Янча, див. Бегер Янча
 Янченко Павло, див. Яненко-Хмельницький Павло
 Янчинський, див. Йончинський
 Янчук М., вч. (I) 42²
 Янь, див. Вишатиц Янь
 Ярема, козак Уманського полку, польський бранець (IX-2) 951
його син (IX-2) 951
 Ярема, селянин (VI) 292
 Ярема Михайлович, див. Михайлович Ярема
 Яременки, шляхтичі (VI) 253
 Яремич С., вч. (VI) 385¹, 620
 Ярило, слов'ян. мф. (I) 321²

Ярич Ян (ймов., Ларич Іван), козацький старшина (VII) 385
 Ярмахович, вч. (V) 481⁴
 Ярмолинська Раїна (Боговитинова Раїна) (V) 266
 Ярмолинський, шляхтич (VI) 314¹
 Ярмолинський Василь, шляхтич (VI) 240
 Ярмолинський Васько, шляхтич (VI) 251
 Ярмолинський Северин, шляхтич (VI) 251
 Ярмолинський Юхно, шляхтич (VI) 240, 251
 Ярмолинські, шляхтичі (VI) 598, 611
 Ярополк (II) 507³
його жінка, донька яського князя (II) 507³
 Ярополк (Ярополк Мономахович), син Володимира Всеволодовича Мономаха, перяславський, київський князь (II) 107, 118¹, 121, 125, 130-138, 143-145, 150⁴, 151, 291, 321, 329, 339, 340, 347, 349, 533, 535, 548 (III) 200, 201, 204, 205, 211, 212, 216, 281¹
 Ярополк, син Ізяслава Мстиславича, волинський князь (III) 204, 258, 294, 342
його донька, жінка Гліба Всеславича (II) 299 (III) 258, 294, 339
 Ярополк, син Ізяслава Ярославича, волинський князь (I) 272, 307, 310 (II) 65², 68³, 69-78, 92, 96, 99, 258, 267, 275², 363, 364, 367, 375, 392, 395, 400, 408-410, 412, 566 (III) 439
його жінка (II) 65²

Ярополк, син Ростислава Юрієвича
(II) 221

Ярополк, син Святослава Ігоревича,
київський князь (I) 347, 399,
469, 478-484, 501, 532, 570-
572, 582, 583, 586, 595
(II) 7, 49, 284, 307

його жінка, грекиня (I) 347,
572

його наречена, див. Рогніда

Ярополк, син Юрія Ярославича (II)
308⁵, 309

Ярополк Мономахович, див. Яро-
полк, син Володимира Все-
володовича Мономаха

Ярополк Томзакович (Томзакович
Ярополк), половець (II) 537

Ярослав, князь (III) 57¹

Ярослав, муромський князь (III)
480²

Ярослав (Ярослав Осмомисл, *Ἰεροσ-
θλαβος*, *Πριτισθλαβος*),
син Володимира Володаре-
вича, галицький князь (I)
348

(II) 151, 174, 179, 182-184,
189, 190¹, 197, 207, 208, 211,
367¹, 428, 434 (смерть бать-
ка), 435 (літописна та книж-
на характеристика), 436-437
(війна 1154 р. з Ізяславом
Мстиславичем), 438-440
(боротьба з Іваном Берлад-
ником), 441-442 (закордонна
політика), 442-443 (родинні
справи), 444-445 (внутрішні
відносини), 445 (смерть
1187 р.), 445-446 (заповіт),
447-449, 452, 460, 461, 463,
470, 474, 479-480 (стосунки
з боярами), 519, 523, 567,
612

(III) 7, 20¹, 195, 252, 290,
292, 381, 386, 430

його жінка, донька Юрія
Мономаховича, див. Ольга
його нешлюбна жінка, див.
Настасія

його донька, див. Ярославна,
жінка Ігоря Святославича

Ярослав, син Володимира Мстис-
лавича Мономаховича, нов-
городський князь (I) 310¹

Ярослав (Георгій, Юрій, Юрій-
Ярослав, Ярослав Мудрий,
Ἰαροσλαβος), син Воло-
димира Святославича, київ-
ський князь (I) 192³, 258,
272, 310 (зображення на
фресці), 341, 381, 382, 399,
421, 426, 441, 449¹, 481, 482,
487, 492¹, 519, 520, 522, 525,
532 (конфлікт з Воло-
димиром Великим), 550,
582, 587, 589, 590¹, 594, 597
(II) 2-3, 5, 8-9 (план бороть-
би за батьківську спадщи-
ну), 10 (похід на Київ
1016 р.), 10-11 (опанування
Києва), 12 (поразка під Во-
линем), 13 (другий похід на
Святополка), 14 (битва над
Альтюю 1019 р.), 15, 16, 17
(війна з Брячиславом поло-
цьким 1021 р.), 18-19 (боро-
тьба з Мстиславом тмуторо-
канським), 19 (Листвинська
битва), 20 (угода з Мстис-
лавом), 21 (привернення за-
хідних руських земель), 22-
23 (союз із Польщею), 24-26
(війни на півдні і півночі),
26-27 (зміни в політичній
системі Русі), 28 (уділи си-
нів), 29 (розширення півден-
них кордонів), 31-34¹ (взає-
мини із Західною Європою),
35-37 (русько-візантійські

відносини), 38-39 (законодавство), 40-42 (розвиток християнства та освіти), 42 (будівництво церков), 43 (карбування монет), 44-45 (смерть у 1054 р.), 46 (поховання у Софійській катедрі), 47-48 (політичний заповіт), 49, 51, 58¹, 67, 71, 72², 80, 81, 88, 90, 91, 116, 126, 138, 147, 163, 205, 219, 257, 260, 261, 265-267, 270, 274¹, 276, 283, 284, 285³-287, 305, 307, 315, 318⁴, 332¹, 338, 339, 347, 362, 363, 377, 407, 408, 510, 553, 557, 558, 562, 568, 588
(III) 26¹, 146, 195, 198, 203, 205³, 212, 226, 238, 240, 261-262 (поставлення Іларіона митрополитом), 284, 287 (церковна устава), 293, 294, 301³, 304⁴, 307, 314 (винагородження новгородців), 327-330, 332, 344 (побудова церкви св. Георгія в Києві), 353 ("Руська правда"), 354-356, 358, 360, 362, 363, 366-367 (справа кари смертю), 374, 375, 377, 384, 386, 387, 401, 414 (організація монашого життя), 415, 420, 434 (гробівець), 438, 455, 457, 468, 493, 548, 556
(IV) 5¹
(V) 358, 458, 463, 470, 472
(VI) 356
(VIII-1) 185
його жінка, див. Інгігерда
його мати, див. Рогніда

його доньки, див. Агмунда, Анна, французька королева, Єлизавета, норвезька королева

його брати (II) 9

його сестра (II) 558

його зять, див. Гаральд

його племінник, див. Філіп I

його швагро, див. Казимир I Відновитель

його сім'я, династія, нащадки, див. Ярославичі

Ярослав, син Всеволода Ольговича, чернігівський князь **(II)** 207, 213, 218-220, 223, 328, 330, 331

(III) 177, 251, 252⁵

Ярослав (Jeroslaus), син Всеволода Юрієвича, переяславський, суздальський князь **(II)** 223, 227, 229, 230, 237, 244, 245, 248², 249, 253, 326, 342, 343
(III) 20, 21, 64, 149, 161, 162, 164-167, 170, 171, 213, 493

його брат (II) 237

Ярослав, син Ізяслава Мстиславича, луцький князь **(II)** 150, 158, 182, 188, 194, 195, 197, 198 (угода з братом Мстиславом), 202-203 (недовге князювання у Києві), 204, 225, 259, 365, 366, 367 (поділ луцької волості після смерті), 368, 385, 386, 394, 439, 444 (конфлікт з Ярославом галицьким)
(III) 200, 202, 204, 253⁴

Ярослав, син Інгвара Ярославича, луцький князь **(II)** 253¹, 368, 394

(III) 45, 166⁷

- Ярослав, син Мстислава Юрієвича, суздальський, переяславський князь **(II)** 223, 252, 253, 342
- Ярослав, син Святополка Ізяславича, волинський князь **(I)** 348 **(II)** 77³, 99, 101, 109-114, 120, 122, 124, 187, 308, 365, 392, 396, 400, 412-414, 418, 419 **(III)** 386, 480
його жінка, донька Мстислава Володимировича Мономаховича **(II)** 111, 112
його жінка, ймов., сестра Болеслава III Кривоустого **(II)** 99⁵
його сини **(II)** 122
- Ярослав, син Святослава Ольговича **(II)** 191
- Ярослав, син Святослава Ярославича, муромський князь **(II)** 72, 90, 100, 120, 122, 123, 145, 152², 315, 318, 320, 321, 325, 327²
- Ярослав, син Юрія Ярославича **(II)** 308
- Ярослав, син Ярополка Ізяславича **(II)** 99, 387 **(III)** 290
- Ярослав, син Ярослава Всеволодовича, брат Олександра Ярославича **(III)** 167
- Ярослав, суздальський князь **(IV)** 12
- Ярослав, туровський князь **(IV)** 5¹
- Ярослав Мудрий, див. Ярослав, син Володимира Святославича
- Ярослав Осмомисл, див. Ярослав, син Володимира Володаревича
- Ярославичі (сини, сім'я, династія, нащадки), князівська родина по лінії Ярослава Володимировича Мудрого **(I)** 272, 481 **(II)** 31, 37, 39, 47, 51-56, 61, 69, 91, 100, 110, 131, 138, 205, 307, 315, 562 **(III)** 195, 203, 204, 327, 353, 354, 359, 362-364, 366, 367
- Ярославичі, князівська родина по лінії Ярослава Володимировича Осмомисла **(II)** 480
- Ярославичі, князівська родина по лінії Ярослава Ізяславича **(II)** 259², 385, 386, 394 **(III)** 3, 23
- Ярославна, донька Ярослава Осмомисла, жінка Ігоря Святославича **(I)** 350 **(II)** 337, 441 **(III)** 7, 377, 378
- Ярохна (Передільницький Ярохна), передільницький князь **(V)** 483
- Яроцький Я., вч. **(I)** 331¹
- Ярош, селянин **(VI)** 269
- Ярош, челядник Івана Виговського **(X)** 84
- Ярош В., вч. **(VII)** 157², 158², 159², 167⁶, 579
- Ярошевич А., вч. **(I)** 7¹
- Ярошевич Ю. (Jaroszewicz J.), вч. **(I)** 219⁴ **(IV)** 95², 426 **(V)** 4¹, 619, 624, 631 **(VI)** 603
- Ярошенко Остап, сотник Канівського полку **(VIII-3)** 275
- Ярушевич А., вч. **(V)** 453³, 656 **(VI)** 479³
- Ясеницький Мартин, шляхтич **(VI)** 244
- Ясеницькі, шляхтичі **(VI)** 240 **(VIII-1)** 182³

Ясенський, дворянин у Радзейовського (IX-1) 454, 455
 Ясенські, шляхтичі (V) 32¹
 Ясинський А., вч. (VI) 441²
 Ясинський М., вч. (III) 356², 542, 546, 551
 (V) 10¹, 11^{1, 2}, 12¹, 13², 54², 67², 117^{1, 3}, 118³, 299^{3, 4}, 341^{1, 2}, 623, 625, 629, 630
 Яскевич Гарасько, пограничний козацький полковник (VIII-3) 159¹, 169
 Яскер, видавець саксонського права (V) 355
 Яско, козак (IX-1) 251¹
його син (IX-1) 251¹
 Яскульський Мар'ян, коронний стражник, польський посол (VIII-2) 185, 189²
 (IX-1) 73, 100¹, 129 (посольство до Лупула), 359 (бої під Білою Церквою 23-25 вересня 1651 р.), 379-380 (прохання Потоцького перед Хмельницьким у його інтересах), 444¹, 446 (рапорт брацлавському воєводі про облогу Хмельницьким Кам'янця-Подільського), 447², 482 (лист Кисіля про молдавську справу), 531 (висланник до Ракочія), 548²
 (IX-2) 778 (посол до хана), 780, 887 (переговори з ханом і візиром), 889, 891^{1, 4}, 892-893 (результати місії до Криму), 895-896 (деталі переговорів з візиром), 897, 914 (обіцянка ханом війська), 947, 951, 1019, 1036¹ (бій під Демківкою), 1055 (бій під Лисянкою), 1097 (посольство до татар), 1099 (спроби повернути татар до

поляків), 1139 (лист до Гродзиського про події під Озебною), 1141³, 1144 (опис переговорів козаків з татарами), 1147², 1148, 1149, 1169, 1337 (посольство до султана)
 (X) 134

Яскульський Станіслав, коронний стражник (VIII-3) 10³, 11, 131²

Ясманович Грицько, шляхтич (VII) 15

Ясницький Гриць Волкович (Волкович Ясницький Гриць), шляхтич (VI) 241

Ясноборський Ясько (Ясько), нобілітований козак (IX-1) 157, 273¹, 277¹, 319

його жінка і діти (IX-1) 157

Ясногурський, польський полковник, посол (IX-1) 236, 551
 (IX-2) 703, 1045¹

Ясовський, шляхтич (IX-1) 85³

Ястребов М., вч. (I) 50¹, 52^{1, 2}, 279¹

Ястшембський, польський посол (IX-1) 320
 (IX-2) 1550

Ясь з Кекерова, любошанин (V) 358¹

Яський Костюк, шляхтич (VI) 240

Яський Федір, шляхтич (VI) 240

Ясько, власник Дорошева (V) 79¹

Ясько, див. Воронченко Яцко

Ясько, див. Яковенко Ясько

Ясько, див. Ясноборський Ясько

Ясько, товмач (IX-2) 679, 681-682 (свідчення про козацько-татарські відносини), 683, 686, 723 (зустріч з московськими послами), 726

Яфет (Афет), біблійн. (VII) V, 67, 391

(X) 13

Яхименко Іван (можл., див. Якимович Іван), козацький полковник **(IX-2)** 1405

Яхимович Іван, див. Якимович Іван

Яхія Олександр (Ісая, Олександр Отманус, Черногорський Олександр, Jahija), претендент на султанський престол **(VII)** 518-520, 525-528, 533, 538, 541, 547, 549, 589, 590 **(VIII-2)** 20³ **(VIII-3)** 132
його мати **(VII)** 518

Ячно, ямпільський сотник **(IX-2)** 750

Ях'я Антіохійський, див. Ях'я ібн-арабський хроніст

Ях'я ібн- (Антіохійський Ях'я, Ях'я Антіохійський), арабський хроніст **(I)** 404³, 486¹, 495, 496¹, 497, 499^{1, 2}, 500, 501¹, 510, 512¹, 521, 570, 573, 574

Яцек, св., костел **(IX-1)** 333

Яцимірський М., вч. **(VI)** 343², 344¹, 351²

Яцимірський О., вч. **(III)** 481¹ **(V)** 387, 393¹, 400², 401¹, 403¹, 514¹, 517^{1, 2}, 655

Яцин Яків, стрілецький голова **(X)** 153

Яцина, білоцерківський полковник **(VIII-1)** 274

Яцина, військовий суддя **(VIII-1)** 154

Яцина, козацький делегат **(VII)** 381

Яцина Сергій, путивльський вістун **(IX-1)** 536, 538, 539, 547-549, 569 **(IX-2)** 610, 644, 659

Яциненко, козацький полковник у війську Павлюка **(VIII-1)** 262

Яциня, московський поміщик **(VIII-3)** 35

Яцкевич Герасим, колишній зягельський полковник **(IX-1)** 401 **(IX-2)** 609, 611-614 (посольство до Москви), 642, 678-680, 683-684 (відомості послам про козацько-татарське військо під Кам'янцем), 686, 724

Яцківський Мартин, див. Яцковський Мартин

Яцко, див. Яковенко Ясько

Яцко, див. Яцько

Яцко, козак Ніжинського полку **(X)** 341

Яцко, львівський міщанин **(VI)** 175

Яцко, мазур **(VI)** 267

Яцко (Iaczko), отаман **(VII)** 97¹

Яцко, селянин **(VI)** 292

Яцко, сяноцький суддя **(VI)** 236

Яцко з Новоселець, шляхтич **(VI)** 237

Яцко з Переяслава (можл., див. Білоус Яцко; Браславець, Переяславець) **(VII)** 112

Яцко з Рожнигова **(VI)** 237

Яцкович, московський посол **(IX-1)** 570, 575²

Яцковичі, шляхтичі **(V)** 128

Яцковський Мартин (Яцківський Мартин), козак, посол від Івана Виговського **(IX-2)** 1352 **(X)** 156, 343, 344

Яцько, див. Яцко

Яцько, козак **(IX-2)** 1077

Яцько, красноставський кравець **(VI)** 256

Яцько, селянин **(VI)** 267⁵, 268

Ячнийський Михайло, шляхтич **(VI)** 240

Ячницький Яцко, шляхтич (VI) 240

Ячницькі, шляхтичі (VI) 240

Яшко з Ряшева, шляхтич (VI) 236

Яшовський, пан (VI) 269

Ящуржинський Х., вч. (I) 324³, 331¹,
344²

A

A.J., криптоніми (VI) 604
 Aboulfeda d', див. Абульфед
 Abraham de Baranow, див. Барановський Абрам
 Abraham W., див. Абрагам В.
 Adelong J., див. Аделунг Я.
 Adrianus Regenvolscius, див. Адріан Рєгєнвольський
 Agnes, див. Анна, донька Ярослава Мудрого
 Agrippa Wencław, секретар (IV) 494
 Albanese, див. Албанець
 Albericus, див. Обєрік
 Albertrandi J. (помилк., Atbertrandi), вч. (IV) 481
 (VI) 199¹
 Albo Simone, йобадьон (II) 495³
 Albrecht O., вч. (I) 39¹
 Albrecht II, див. Альбрєхт II, римський король
 Alexandr, див. Олександр, польський король
 Alexandre le Grand d', див. Александр Македонський
 Alexandro, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Algarden (можл., Ольгерд), князь (IV) 450
 Amastris Georg von, див. Георгій Амастридський
 Ammian Marcel, див. Аміан Марцєлін
 Ammon N., див. Аммон Н.
 A'mundi, див. Яминд
 Anderson N., див. Андерсон Н.
 Andreas (можл., див. Свистельницький Андрій), крилоський митрополит (V) 398⁷

Andreas, маляр, слуга в Івана Лавриша (VI) 376¹
 Andreas, руський маляр (VI) 376¹
 Andreas, f. Dionisii, йобадьон (II) 495³
 Andreas dicto Dela, йобадьон (II) 495²
 Andreas II, див. Андрій II, угорський король
 Andreas Graecos, див. Калугєр Данїєль
 Andree R., див. Андре Р.
 Angantheow, див. Ангантир
 Anna Comnen, див. Анна Комнен
 Anne, див. Анна, донька Ярослава Мудрого
 Antoni J., див. Ролле А.-Й.
 Antoninus, див. Антонїн
 Aristeus Proconesius, див. Арістей Протоконєський
 Arnfastr, див. Арфаст
 Arnoldus, гарматник (IV) 170²
 Ásbóth O., див. Ашбот О.
 Ascoli G., див. Асколі Г.
 Aslam-soltan, див. Іслам Гірей I
 Aspelin J., вч. (I) 52², 73⁷, 144⁷
 Ataliota, див. Михаїл Аталіот
 Atbertrandi, помилк., див. Albert-randi
 Attaliota Michael, див. Михаїл Аталіот
 August, див. Аврєліан Август
 August Aurelianus, див. Аврєліан Август
 Aurelianus August, див. Аврєліан Август
 Avezac M. d', див. Аєзєк М. д'
 Aydor, татарський проводир (IV) 322⁷
 Azamalt, див. Азамєт-мурза

В

- Babelon E., вч. (I) 282¹
 Babirecki I., вч. (IV) 503
 Bachmann A., вч. (I) 490³
 Bachofen J., див. Багофен
 Waszyński Jan, див. Бачинський Іван
 Bałaban M., див. Балабан М., вч.
 Baliński M., див. Балінський М.
 Balogh, вч. (II) 581
 Balzer O., див. Бальцер О.
 Bandtkie J., див. Бандтке Я.
 Banduri A., див. Бандурій
 Barącz S., див. Баронч С.
 Baran Ivan, дрогибицький міщанин
 (VI) 259⁷
 Baranowycz Vasko, дрогибицький
 міщанин (VI) 259⁷
 Baranycz Ivan, дрогибицький міща-
 нин (VI) 259⁷
 Barbier de Meynard C., див. Барб'є
 де Мейнар
 Baret E., вч. (I) 153²
 Barith Nikiel, селянин (VI) 265⁵
 Varonius, див. Бароній
 Bartheke, дрогибицький міщанин
 (VI) 259⁷
 Barthold W., див. Бартольд В.
 Bartholomeus, див. Бартоломей, св.
 Bartholomeus, торговець (II) 273⁴
 Bartossov Maczuda, селянин (VI)
 269¹
 Bartosowicz Jacob, селянин (VI)
 269¹
 Bartoszewicz J., див. Бартошевич Ю.
 Bartu, див. Батій
 Bartynowski W., вч. (VIII-2) 162¹
 Barzy, див. Бажі Ян
 Basarabas Mateus, див. Басараба
 Матвій
 Bathoreus, див. Баторій Стефан
 Baybuza Tichon, див. Байбуза Тихон
 Baye J. de, вч. (I) 57²
 Bayer T.[G.]S., див. Байер Г.С.
 Beauplan L., див. Боплан Л.
 Bebek Emericus, див. Бебек Емерик
 Becker P., див. Бекер П.
 Behlen H., вч. (I) 27³, 250⁷
 Beist, див. Байст
 Bekker P., див. Беккер П.
 Belfour F., див. Белфор Ф.
 Benedictus, f. Domslo, йобадьон (II)
 495³
 Benedictus, f. Duruzlay, йобадьон
 (II) 496⁷
 Benko de Chuchori, див. Бенко з
 Кухарів
 Benkő J., див. Бенке
 Bera, йобадьон (II) 500²
 Berger H., вч. (I) 70¹
 Berger, вч. (III) 70¹
 Berneker E., вч. (I) 322¹
 Bertholdus, див. Бертольд
 Bessel W., див. Бессель В.
 Beszanus Thomas, галицький воєво-
 да (V) 308¹
 Bethsubulan, див. Бетсубулан
 Bexubovitz, можл., див. Бетсубулан
 Bezzenberger A., вч. (I) 74¹
 Białobocki, див. Білобоцький
 Bidermann H., див. Бідерман Г.
 Bidl J., див. Бідль Я.
 Biegelaisen H., див. Бігельайзен Г.
 Bielenstein A., вч. (I) 74¹
 Bieliński J., вч. (VI) 446¹
 Bielowski A., див. Бельовський
 Bielski Marcin, див. Бельський Мар-
 тин
 Biernaszewski, див. Бернашевський
 Bioerner E., див. Бернер Е.
 Birkner F., вч. (I) 28⁷
 Bisaccioni, див. Бізаччіоні
 Bischoff F., див. Бішоф Ф.
 Bjorn, див. Берн
 Blachoslaw Jan, автор граматики
 (VI) 365¹

Blandemerus-Ioannes, див. Володимир-Іван, син Володимира Ярославича
 Blasius de Checher, йобадьон (II) 495³
 Blau E., див. Блау Е.
 Bloch Ph., вч. (V) 651
 Block I.C., вч. (VIII-2) 162¹
 Blótr, ймов., див. Блуд, боярин
 Blumenstock A., див. Гальбан-Блюменшток О.
 Bobeczenko, див. Бобеченко
 Bobrzyński M., див. Бобжинський М.
 Boduen-de-Kurtene J., див. Бодуен-де-Кургене І.
 Boeckh A., див. Бек А.
 Bogdan J., див. Богдан
 Bogišić V., див. Богішич В.
 Boham Ivan, див. Богун Іван
 Boham, див. Богам
 Böhmer J., вч. (III) 54¹, 118¹ (IV) 436, 443
 Bohomolec F., див. Богомолець Ф.
 Bohul Ivan, див. Богун Іван
 Bohun Ivan, див. Богун Іван
 Boianowski, див. Бояновський Микола
 Bokij, луцький суддя (IV) 405³
 Bokatamisz-aga, див. Тохтамиш-ага
 Bolbos Mikołaj, див. Болбас Микола
 Boleslaw Jerzy II, див. Юрій-Болеслав
 Boll F., вч. (I) 70¹
 Boloczenko, див. Бобеченко
 Bonadies Henricus, торговець (II) 273⁴
 Bonieski A., див. Бонецький А.
 Bonnel E., див. Боннель Е.
 Boor C. de, див. Боор К. де
 Boratyński L., див. Боратинський Л.
 Borchling C., вч. (I) 316¹
 Bornemann L., див. Борнеман Л.
 Borodawka Iacob Nieroducz, див. Бородавка Яцко Неродич

Boruta Lew, див. Борута Лев
 Boryssovycz Luczka, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴
 Borzemski A., вч. (IV) 426
 Bostel F., див. Бостель Ф.
 Botho, див. Бут Іван Нестеренко
 Boz, див. Боз, король антів
 Bradley H., вч. (I) 141³
 Brandys C., див. Брандис
 Braun F., див. Браун Ф.
 Braungart R., вч. (I) 250¹
 Breiter E., див. Брайтер Е.
 Bréholles-Huillard A., див. Huillard-Bréholles A.
 Bremer O., див. Бремер О.
 Bretschneider E., див. Бретшнайдер Е.
 Broch O., вч. (I) 220¹, 558
 Broel-Plater W., див. Броель-Плятер В.
 Bromecki, див. Громика Михайло
 Broniovius, див. Броневський Мартин
 Broscius, див. Брозка
 Brosset M., див. Броссе М.
 Brückner A., див. Брікнер О.
 Brugmann K., див. Бругман К.
 Brúni, див. Бруні
 Brunner H., вч. (I) 390¹
 Bruno, адвокат (V) 228¹
 Bruno, хроніст (II) 65³
 Brutails A., див. Брютайль
 Bücher K., вч. (I) 247²
 Buchon J., вч. (VI) 28¹
 Buck M., вч. (V) 513²
 Buck W., вч. (I) 303¹
 Bucza, див. Буча, донька Володимира, володимирського князя
 Buczewski Sauwa, див. Бурчевський Сава
 Buda, йобадьон (II) 495²
 Budarenko, див. Дукаренко Федір
 Bugge A., вч. (I) 622

Buhrey, дрогобицький міщанин (VI)
259^{*}
Bujak F., вч. (I) 250^{*}
Bukowski J., див. Буковський
Bunge F.G., див. Бунге Ф.
Bürchner L., вч. (I) 539
Burczewsky Sawa, див. Бурчевський
Сава
Bury J., вч. (I) 106³, 236¹⁻³, 282², 446⁴
Buschan G., див. Бушан Г.
Buski Steczko, дрогобицький мі-
щанин (VI) 259^{*}
But Hrehory, див. Бут Григорій

But Pawlik, див. Павлюк
Buteau H., вч. (II) 33¹
Buto, див. Бут Іван Нестеренко
Byaly Ianek, дрогобицький міщанин
(VI) 259^{*}
Bybuk, дрогобицький міщанин (VI)
259^{*}
Byel Fedko, дрогобицький міщанин
(VI) 259^{*}
Bylka, дрогобицька міщанка (VI)
259^{*}
Bytomski Ioannes, див. Битомський
Іоан

С, Ї

- Cahun L., вч. (I) 151¹, 160⁵
 (II) 584
 Calvus Georgius, боярин (III) 136²
 Canale M.G., вч. (IV) 298⁴, 300², 487,
 489
 Caracalla, див. Каракала
 Caro J., див. Каро С.
 Caro J., див. Каро Я.
 Casimirus Ioannes, див. Ян II Кази-
 мир
 Casper Stephanus, язловецький во-
 євода (V) 308¹
 Cassel S., вч. (I) 227¹
 Catona S., див. Катона С.
 Catualdi V. (Гасек), вч. (VII) 589
 Cesaumeni (I) 485⁷
 Cedren George, див. Кедрен Георгій
 Celarius, див. Целярій
 Černý A., вч. (I) 316⁷
 Cesi de, див. Сезі де
 Chabot J.B., див. Шабо
 Chariton, селянин (VI) 269¹
 Charitonov Iwanko, селянин (VI)
 269¹
 Charkovicz Pavel, дрогибицький
 міщанин (VI) 259⁷
 Charmoy F.-B., див. Шармуа Ф.-Б.
 Chavannes É., вч. (I) 160⁶
 Chemey, йобадьон (II) 495²
 Cheranus, див. Чепан
 Chepel, йобадьон (II) 495²
 Chevalier Pierre, див. Шевальє П'єр
 Chmiel A., див. Хмель А.
 Chmielenko, див. Хмеленко Ярема
 Chmielewski, див. Хмельовський
 Chmielnicki Bohdan, див. Хмель-
 ницький Богдан
 Chmielnicki Weżyuk, див. Хмель-
 ницький Венжик
 Chmielowski P., див. Хмельовсь-
 кий П.
 Chodorowycz Stepan, дрогибицький
 міщанин (VI) 259⁷
 Chodykiewicz Cl., вч. (V) 655
 Choma, руський маляр (VI) 376¹
 Chomętowski W., вч. (VII) 589
 Choniata Niceta, див. Никита Хоніат
 Chonyovicz Iaczko, дрогибицький
 міщанин (VI) 259⁷
 Chotko, суддя Юрія-Болеслава (III)
 232⁴
 Chrzanowski W., вч. (IV) 503
 Chunradus, міщанин (VI) 6³
 Chwedko, маляр (VI) 376¹
 Chwedog, селянин (VI) 269¹
 Cibrario L., див. Чібраріо Л.
 Ciesielski Andreas, польський шлях-
 тич (VI) 88³
 Cinnamus, див. Кіннам
 Cohn G., вч. (I) 355¹
 Colomanus, див. Коломан, галиць-
 кий король
 Comnen, див. Анна Комнен
 Conradus, див. Конрад, мазовецький
 князь
 Constancia, див. Констанція, жінка
 Льва Даниловича
 Constantin Porphyrogénite, див. Кос-
 тянтин VII Порфирородний
 Constantinus dux Ostrogus, див.
 Острозький Костянтин-Іван
 Corenza, див. Курема
 Cornazanis, італійський хроніст (IV)
 27²
 Cosmas, див. Козьма Празький
 Costovycz Thumko, дрогибицький
 міщанин (VI) 259⁷
 Couret A., вч. (I) 568
 Courteille P. de, див. Куртейль П. де
 Crassini, письменник другої поло-
 вини XVI ст. (VII) 5²
 Csánki D., вч. (II) 489², 492², 582
 Cumont F., див. Кюмон Ф.
 Cunath de Stynow, райця (V) 228¹
 Curdy, див. MacCurdy

Cuun G., див. Кун Г.
Curyll, див. Кирил, св.
Czacki T., див. Чацький Т.
Czambel S., див. Цамбель С.
Czaplicka, див. Чаплінська Мотрона
Czarnowski J., див. Чарновський Я.
Czarny Hrusko, див. Чорний Гриць-
ко Савич
Czerkis Hanusco, райця (V) 241²,
243¹
Czermak W., див. Чермак В.

Czerny, див. Чорний Зигмунд
Czerny F., вч. (IV) 482
Czeschnoreski, священик, дро-
бицький міщанин (VI) 258⁴
Czinár M., вч. (III) 232¹
Czirbusz G., вч. (I) 136³
Czoernig K., див. Черніг К.
Czołowski A., див. Чоловський О.
Czörnig K., див. Черніг К.
Czubek J., вч. (VII) 167¹
Czyrovski Ivasko, дрогобицький мі-
щанин (VI) 259⁷

D

Dąbkowski P. (V) 640
 Dachler A., вч. (I) 274¹
 Daenell E., вч. (VI) 605
 Dahn F., див. Дан Ф.
 Damus R., вч. (VI) 193⁷
 Daniel, див. Данило, син Романа Мстиславича
 Daniel Grek, див. Калугер Даніель
 Daniel Ostrogius, див. Острозький Данило
 Daniłowicz, див. Данилович
 Dargun L., див. Даргун Л.
 Darowski A., див. Даровський
 Dasko, селянин (VI) 269¹
 Daszkieucius Eustachius, див. Дашкович Остафій
 Daszkiewicz Eustachu, див. Дашкович Остафій
 Daszkowicz Ostafi, див. Дашкович Остафій
 Datko, див. Дедько Дмитро
 Deák F., вч. (II) 582
 Déchelette J., вч. (I) 28⁷
 Dechk, див. Дедько Дмитро
 Dedko Demetrius, див. Дедько Дмитро
 Deguignes Ch., див. Дегінь
 Deiches E., псевд., див. Łuniński E.
 Delaurier (II) 583
 Delbrük B., див. Дельбрік Б.
 Demetrius Datko, див. Дедько Дмитро
 Demetrykiewicz W., див. Деметрикевич В.
 Dempko Koronka, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Deniker J., вч. (I) 65¹
 Denis M., див. Дені М.
 Densusianu O. (помилк., Desunsianu), вч. (I) 135²
 (III) 536

Derszko Jan, див. Єндрушко з Брацлава
 Déscy A., див. Дейчі А.
 Desmaison (II) 583
 Dessewffy, родина (II) 582
 Desunsianu, помилк., див. Densusianu O.
 Dethk, див. Дедько Дмитро
 Detko, див. Дедько Дмитро
 Detricus, людина вільного стану (II) 497¹
 Deusedit, кардинал (I) 492¹
 Diakon Leo, див. Лев Диякон
 Dindorf L., вч. (I) 121², 574
 Dionisius, угорський йобадьон (II) 491²
 Dionisius, f. Zuluck, йобадьон (II) 495³
 Dionysius, див. Діонізій, угорський воєвода
 Dittenberger G., вч. (I) 93²
 Diuvernua A., див. Дювернуа О.
 Długosz Jan, див. Длугош Ян
 Dmeitrus, див. Дмитро, татарський хан
 Dobko Petrko, див. Добкович Петро
 Dobronega, див. Доброніга-Марія, донька Володимира Святославича
 Dobrovský J., див. Добровський
 Dobszewicz T., вч. (III) 543
 (V) 431³
 Dogiel M., див. Догель М.
 Dolhy Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Doliwa Z., вч. (V) 642
 Dolny, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Dolynski Iwan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Domanta, князь (VII) 246¹
 Domaszewski A., вч. (I) 539
 Dominicus, русин (II) 501

Dominicus, f. Leustacky, йобадьон
(II) 495³
 Domozlo, йобадьон (II) 502³
 Dongó G., вч. (II) 581
 Donizo, хроніст (II) 79²
 Donner O., див. Доннер O.
 Dopsch A., вч. (I) 355¹
 Dórdg, див. Турд
 Dorn B., див. Дорн Б.
 Doross, дрогобицький міщанин (VI)
259[•]
 Doroszenko Michało, див. Доро-
шенко Михайло
 Dozy R., вч. (II) 512⁴
 Drahila, див. Драгило Федір
 Drazlaus, йобадьон (II) 502³
 Drewhiczin Hannus, німець (V) 241²
 Drexler F., вч. (I) 144¹
 Driesmans H., вч. (I) 27³
 Droba L., див. Дроба Л.
 Drobyssowa Zanuczova, дрогобиць-
кий міщанин (VI) 258⁴

Drozge, див. Юрій, син Наримунта
Гедиміновича
 Drzewicki Iadam, іновроцлавський
каштелян (IV) 494
 Du Cange Ch., див. Дюканж Ш.
 Dubiecki M., див. Дубецький М.
 Dudek Васько, селянин (VI) 265
 Dudik B., вч. (I) 490²
 Duhn F., вч. (I) 43[•]
 Dümmler E., вч. (I) 490³
 Duré M., вч. (I) 39¹, 257²
 Дур, див. Дир
 Działyński T., див. Дзялинський Т.
 Dziarrunko, див. Одеяненко Семен
 Dzieduszyccki M., див. Дідушицький
М.
 Dzieduszyccki W., див. Дідушицький
В.
 Dziedzicki L., вч. (II) 572
 Dzierzek, див. Дзержек
 Dziewulski S., вч. (I) 557
 Dzik Jędrzey, див. Дзік Андрій

Е

- Ebendorfer Thoma, хроніст **(III)** 518
 Eberstadt R., див. Еберштадт Р.
 Eczigirei, батько Audoг-a **(IV)** 322
 Edeuch, f. Petri, йобадьон **(II)** 495³
 Edigei, див. Хаджи Гірей
 Edrisi, див. Едрізі
 Egbert, див. Екберт, трірський
 єпископ
 Egger E., див. Еггер Е.
 Elie, див. Ілея
 Elisabeth de Podhaucze, див.
 Підгасцька Єлизавета
 Enaceanu **(VIII-1)** 319
 Endlicher S., див. Ендліхер С.
 Endre, f. Hercheg, йобадьон **(II)** 495³
-
- Engel J.-Ch., див. Енгель Й.-Х.
 Engelmann R., вч. **(I)** 255³
 Ennodius, автор панегірика Тео-
 доріхові **(I)** 159³
 Erckert R., див. Еркерт Р.
 Erdmann F., див. Ердман Ф.
 Ermanarik, див. Германаріх
 Ersch J., див. Ерш
 Esiema, гінець **(IX-1)** 148³
 Ettul, людина вільного стану **(II)**
 497¹
 Eufemia, див. Евфемія, жінка Юрія
 Львовича
 Eupator Mithridat, див. Мітрідат VI
 Евпатор
 Europaеus, див. Европеус
 Ewers J.G., див. Еверс Г.
 Ewze, угорський йобадьон **(II)** 495¹

F

F., див. Фейер Г.

Fedczov Ivanko, дрогобицький міщанин (VI) 259[•]

Fedko, дрогобицький міщанин (VI) 259[•]

Fedko, дяк, дрогобицький міщанин (VI) 259[•]

Fedko (Fedorius), маляр (VI) 376¹

Fedorius, див. Fedko, маляр

Fedorowicz Bohdan, див. Богдан Андрушкович

Fedorowicz Filip, маляр (VI) 376¹

Fedorowicz Iwan, див. Федорович Іван

Fejér G., див. Фейер Г.

Fekete-Sólyom, див. Sólyom-Fekete

Felicianus, f. comitis Galli, йобадьон (II) 495³

Felicianus, filius Feliciani, йобадьон (II) 495³, 502⁴

Fessler-Klein I., див. Феслер I.-A.

Fick A., вч. (I) 69¹

Ficker J., вч. (III) 54[•], 68¹

Fiedko, маляр з Краківського передмістя (VI) 376¹

Fiedler J., вч. (V) 658

Fiemka, жінка Романа маляра (VI) 376¹

Filippicha, див. Хмельницька-Золотаренко Ганна

Fillastre, кардинал (V) 514²

Filow B., вч. (I) 540

Finke H., див. Фінке Г.

Firlej R., див. Фірлей Р.

Firnhaber F., див. Фірнагабер Ф.

Fischer E., див. Фішер Е.

Fischer M., див. Фішер М.

Fischer W., див. Фішер В.

Folthynucz Hruczko, дрогобицький міщанин (VI) 259[•]

Forrer R., див. Форрер Р.

Förstemann E., вч. (I) 69¹

Foszlan ibn-, арабський хроніст (I) 603

Frähn Ch., див. Френ

Franke O., вч. (I) 152[•]

Frazer J., вч. (I) 367²

Fredegar, див. Фредегар

Fridericus (VI) 23³

Friedrich II, див. Фрідріх II Войовничий Бабенберг

Friedrich Wilhelm, див. Фрідріх Вільгельм

Fródi, див. Фруді

Fromann G.K., вч. (V) 521¹

Fudur, син Льва, слуга (II) 501

Fulcian, йобадьон (II) 495², 502⁴

G

Gallus Martinus, див. Галь Мартин
 Gardizi, див. Кардизи
 Gaudericus, див. Гавдерік
 Gawlik M., див. Гавлік М.
 Gawroński F., див. Равіта-Гавронський Ф.
 Gedymin, див. Гедимін
 Geinitz F., вч. (I) 23¹
 Geiss, вч. (III) 301¹
 Geitler L., вч. (I) 210⁴
 Gelzer H., див. Гельцер Г.
 Gembakurta Joannes, див. Гембакурта Іоан
 Genuensis Michal, торговець (II) 273⁴
 Georg, див. Юрій, син Льва Даниловича
 Georg von Amastris, див. Георгій Амастридський
 Georgius, див. Григорій, син Василька Ростиславича
 Georgius, див. Юрій, св.
 Georgius, син Narmantei, див. Юрій, син Наримунта Гедиміновича
 Geremferden, можл., див. Єремферді
 Geremferden, можл., див. Керім-бірди
 Gertrudis, див. Гертруда, жінка угорського короля Андрія II
 Geticus Maximus, див. Каракала
 Giesebrecht W., вч. (III) 79²
 Giraud-Teulon A., вч. (I) 343¹
 Girtler J., вч. (V) 649
 Gisiel, див. Гізель Інокентій
 Glanvell, див. Wolf von Glanvell V.
 Glazebrook-Rylands T., вч. (I) 70¹
 Gliszczyński M., див. Гліщинський М.
 Gloger Z., вч. (I) 339²
 (IV) 503
 Göcs, див. Геч Павло

Godowsky Petrus (V) 146³
 Goeje D., вч. (II) 512⁴
 Goeje M. de, див. Гве М. де
 Goetz L., див. Гец Л.
 Goetze A., див. Гец А.
 Gołębiowski A., див. Голембіовський
 Gołębiowski L., див. Голембіовський Л.
 Gołombiowski S., див. Голембіовський С.
 Goll J., вч. (IV) 153¹
 Goörg, див. Юрій, син Льва Даниловича
 Gorczak B., вч. (IV) 169⁴, 516
 Górnicki Ł., див. Гурніцький Лукаш
 Górski K., див. Гурський К.
 Gorzycki K., див. Гожицький К.
 Götze A., див. Гец А.
 Gozdawa M., вч. (II) 300²
 Grabowski A., див. Грабовський А.
 Grantoff H., вч. (IV) 269²
 Gregorius, див. Григорій, ігумен монастиря св. Данила
 Gretzmillern F., див. Gretzmüllern F.
 Gretzmüllern F. (Gretzmillern F.), вч. (VII) 565
 Grimm J., див. Грім Я.
 Grimoldus, міщанин (VI) 6³
 Groicki B., див. Гроїцький Бартоломей
 Gromnicki T., див. Громницький Т.
 Grondski S., див. Грондський Самуель
 Gross Jan, див. Гросс Ян
 Grosse E., вч. (I) 247², 343², 353¹
 Gruber J., див. Грубер
 Guagnini, див. Івагніні Олександр
 Guépin A., див. Гепен О.
 Guillebert de Lannoу, див. Гільбер де Ляноа
 Gumparthus, генеральний староста Руси (IV) 113
 Gumplowicz L., вч. (V) 651

Gumplowicz M., вч. (II) 558

Gumprechth Petrus, перемиський
воєвода (V) 308¹

Gunarr, див. Гунар

Günter K., вч. (I) 26¹

Gunzel, людина вільного стану (II)
497¹

Gustaw Adolf, див. Густав Адольф

Gutsche O., вч. (I) 141³

Gutschmid A., вч. (I) 125⁴

Gutzeit W., див. Гутцайт В.

Н

Н., криптонім (V) 651
 Н.М., криптоніми (VI) 295¹
 Nadaczek K., див. Гадачек К.
 Hadgi-Dewlet Chérai, див. Хаджи
 Гірей
 Haeckel E., вч. (I) 26¹
 Hagenus, див. Гаяен Георг
 Hahn E., вч. (I) 39¹, 247², 250¹
 Hahnel P., див. Ганель П.
 Halban Blumenstock A., див. Галь-
 бан-Блюменшток О.
 Hammerdorfer K., див. Гаммердор-
 фер К.
 Hammer-Purgstall J., див. Гаммер-
 Пургсталь Й.
 Hampel J., вч. (I) 50², 57², 232³
 Hanel J., див. Ганель
 Hanuš I., див. Гануш І.
 Hanusz J., див. Гануш Я.
 Haraczko, див. Гарасько
 Harasiewicz M., див. Гарасевич М.
 Hardraade, див. Гаральд Сміливий
 Hardt H., вч. (V) 517¹
 Hartwic, див. Гартвіг
 Häsde4, див. Хиждеу Богдан Петри-
 чейку
 Hase C., див. Газе
 Hassenkamp R., вч. (I) 69¹
 Nathen, йобадьон (II) 495³
 Naumont E., див. Гомон Е.
 Naura, польський економіст XVII
 ст. (VI) 390³
 Naury J., вч. (I) 178², 311¹
 Hauser L., вч. (V) 651
 Hauvette A., вч. (I) 542
 Hayko Jan, берестейський каштелян
 (IV) 494
 Hayl, див. Галь, перемиський свя-
 щеник, маляр
 Heck K., див. Гек К.
 Heck W., див. Гек В.
 Hedinger A., вч. (I) 280¹

Hedviga, див. Ядвіга
 Hefeke K., вч. (V) 521¹
 Hehn V., див. Ген В.
 Heidenstein R., див. Гайденштайн Р.
 Heinrich, див. Генріх, домініканин
 Heinricus, див. Генріх, лівонський
 хроніст
 Heinricus, міщанин (VI) 6³
 Heinzl R., вч. (I) 546
 Hekieth Lurincz, селянин (VI) 265⁵
 Helcel A., див. Гельцель А.
 Helena, див. Ольга, київська княги-
 ня
 Helga, див. Ольга, київська княгиня
 Henri I, див. Генріх I, французький
 король
 Henricus, див. Генріх, глоговський
 князь
 Henricus, див. Генріх, син угор-
 ського короля Стефана
 Henricus, торговець (II) 273⁴
 Henricus Probus, див. Генріх, вро-
 цлавський князь
 Herbort Walenty, перемиський біс-
 куп (IV) 494
 Herodot, див. Геродот
 Hertwig O., вч. (I) 26¹
 Herzberg G., вч. (I) 539
 Hess H., вч. (I) 23¹
 Heyd W., див. Гайд В.
 Hildebrand R., див. Гільдебранд Р.
 Hildebrandt M., див. Гільдебрандт М.
 Hirsch T., див. Гірш Т.
 Hirst G., вч. (I) 540
 Hirszburg A., вч. (VII) 583
 Hirt H., див. Гірт Г.
 Hirth F., див. Гірт Ф.
 Hłacki, див. Гладкий Матвій
 Hlödrr, нешлюбний син Гейдрєка (I)
 545
 Hmielniczki Bohdan, див. Хмель-
 ницький Богдан
 Hmielonko Hieremi, див. Хмеленко
 Ярема

Hnyetilo Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Höck F., вч. (I) 247²
 Hoernes M., див. Гернес М.
 Höhlbaum K., вч. (V) 226⁷
 Holoskowski Bartocz, селянин (VI) 269¹
 Holotarynski Ivan, див. Золотаренко Іван
 Hołub Jerzy, див. Голуб Юрій
 Holupko Ioczeko, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴, 259⁷
 Holz G., вч. (I) 70¹
 Hondius Wilhelm, див. Гондіус Вільгельм
 Hoops J., вч. (I) 39¹
 Horuny Stasko, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Horuskiewicz, див. Горушкевич Іван
 Hostilovucz Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴
 Howorth H., див. Говордз Г.
 Hradil I., вч. (VI) 365¹
 Hrehorowic, див. Грицькович Мартин
 Hriczko, селянин (VI) 269¹

Hriniewicz Michaiło, селянин (VI) 269¹
 Hróar, див. Руар
 Hromejka, див. Громика Михайло
 Hrusza Ioannis de Meckuny, див. Груша Іван
 Hryniewicz-Talko J., див. Талько-Гринцевич Ю.
 Hrynko Ioannes, шляхтич (VII) 97⁷
 Huart Imbault, вч. (II) 583
 Hube R., див. Губе Р.
 Huber A., див. Губер А.
 Hubert L., див. Губерт Л.
 Hudzan, див. Скидан Карпо
 Huillard-Bréholles A. (Bréholles-Huillard A.), вч. (III) 34¹
 Huliewicz Sylwestr, див. Гулевич-Воютинський Семен
 Hultsch F., вч. (I) 139³
 Hunfalvy P., див. Гунфальві П.
 Hungarus Pasko, сяноцький урядник (V) 310⁴
 Hunia, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Hüppe Z., вч. (V) 641
 Hurmuzaki E., див. Гурмузакі Е.
 Hynath, службовець (V) 147², 148⁷

I

I.H.S., криптоніми німецького автора XVII ст. **(IX-1)** 333[•]
 Iackonis de Dzedosicze, див. Дідушицький Яцко
 Iacobus de Panch, йобадьон **(II)** 495²
 Iaczko, див. Яцко, отаман
 Iaczko, дрогобицький міщанин **(VI)** 259[•]
 Iakowienko, див. Яковенко Ясько
 Ian, дрогобицький міщанин **(VI)** 259[•]
 Ibrâhim-ibn-Jakub, див. Ібрагім ібн-Якуб
 Ihnath de Bolschow **(V)** 146³
 Inger, див. Інгер
 Ingjaldr, див. Ігельд
 Ioannes Birgierus **(III)** 112¹
 Ioannes de Segovia, хроніст **(IV)** 185¹, 189², 196²
 Ioannes Vitoduranus, див. Іоан Вітертурзький
 Ioannes, див. Яні, грек, козацький дипломат
 Iohannes Baptista, див. Іван Хреститель

Iohannes von Ephesus, див. Іоан Ефеський
 Ioob, магістр **(II)** 498
 Iorga N., див. Йорґа Н.
 Iuriovski, священник, дрогобицький міщанин **(VI)** 258⁴
 Ivan, син Czesnoreskiego, дрогобицький міщанин **(VI)** 258⁴
 Ivanes, слуга **(II)** 502
 Ivanovski, священник, дрогобицький міщанин **(VI)** 259[•]
 Ivanyczok, дрогобицький міщанин **(VI)** 257⁴
 Iwan, маляр з Галицького передмістя **(VI)** 376¹
 Iwan, отаман **(VI)** 269¹
 Iwan, селянин **(VI)** 269¹
 Iwanius Waszilkowicz, див. Іван, син Василька Ростиславича
 Iwanka, русин **(II)** 501
 Iwanowicz Chrin, маляр **(VI)** 376¹
 Iwanus, суддя **(V)** 310⁴
 Iwassowycz Hrucz, дрогобицький міщанин **(VI)** 258⁴
 Iwatchenko, див. Іваниченко Мисько
 Izrael, лихвар **(IV)** 440

J

- Jabłonowski A., див. Яблоновський О.
- Jacob G., див. Якоб Г.
- Jacco de Sphistelnyku, див. Свистельницький Яцко
- Jacusius de Jaroslaw, райця (V) 228¹
- Jagełony, див. Ягайловичі
- Jagič V., див. Ягіч В.
- Jahija, див. Яхія Олександр
- Jakło, райця (V) 228¹
- Jakym, див. Йоаким, галицький митрополит
- Janczi, можл., див. Берг Янча
- Jani, див. Яні, грек, козацький дипломат
- Janko J., див. Янко
- Janowski J., див. Яновський Я.
- Janus, батько Thomaе (III) 516
- Jaroszewicz J., див. Ярошевич Ю.
- Jekel F., див. Скель Ф.
- Jemiółowski Mikołaj, див. Ємьоловський Миколай
- Jeremferden, можл., див. Керім-бірди
- Jerney J., вч. (II) 503⁵
- Jernstedt V., вч. (I) 485⁷
- Jeroslaus, див. Ярослав, син Всеволода Юрійевича
- Jerzy II, див. Юрій-Болеслав
- Jireček H., див. Іречек Г.
- Jireček I., див. Іречек І.
- Jireček K., див. Іречек К.
- Jiri II, див. Юрій-Болеслав
- Jiriczek O., див. Іречек О.
- Joannes de Karola, див. Капола Йоан
- Johan von Posilge, див. Йоган фон Посільге
- Johann, родич Thomaе (III) 516
- Johannes de Memil, райця (V) 228¹
- Johannes de Rozgun, батько Ladislai, шляхтич (IV) 435
- Johannes de Sogar, батько Ladislai, шляхтич (IV) 435
- John of Ephesus, див. Іоан Ефеський
- Jordan, див. Йордан, письменник
- Jorga N., див. Йорґа Н.
- Josaphat, див. Кунцевич Йосафат
- Jovanović A., див. Йованович
- Józefowicz Jan Tomasz, див. Юзефович Ян Томаш
- Juda, шляхтич (III) 516
- Julien S., вч. (II) 583
- Justinus, див. Юстин, античний письменник

К

Kaczbeius, див. Качбей
 Kaczkowski Z., див. Качковський З.
 Kadlec, див. Кадлц
 Kadłubek Vincent, див. Кадлубек
 Вінцентій
 Kaindl R.-F., див. Кайндль Р.-Ф.
 Kalenik, див. Каленик Андрієвич
 Kalinovius, див. Калиновський,
 шляхтич
 Kállay U., див. Каляй У.
 Kálmánt, див. Коломан, галицький
 король
 Kalnofoyski Athanastiasus, див.
 Кальнофойський Атанасій
 Kaloušek J., вч. (I) 490³
 Kaltbrunner F., див. Кальтбрунер Ф.
 Kaluszenko, див. Кулащенко Гаври-
 ло з Переяслава
 Kapás L., вч. (II) 581
 Kapusta Andrzej Tymochwieiewicz,
 див. Капуста Андрій
 Karge P., вч. (V) 520¹
 Karłowicz J., див. Карлович Я.
 Karpicza, див. Каспровська Ганка
 Katarzny, див. Каторжний Роман
 Katay Stassek, дороговицький мі-
 щанин (VI) 259¹
 Katerszan, див. Каторжний Роман
 Kateszny, див. Каторжний Роман
 Kauphmann F., див. Кауфман Ф.
 Kauphmann L., див. Кауфман Л.
 Kayser E., вч. (I) 23¹
 Kazimierz I Odnowiciel, див. Казимир I Відновитель
 Keller C., вч. (I) 39¹
 Keneu, йобадьон (II) 495²
 Keremberden, див. Керім-бірди
 Kestner E., див. Кестнер Е.
 Kętrzyński S., див. Кентжинський С.
 Kętrzyński W., див. Кентжинський В.
 Keystuthus, див. Кейстут, син Ге-
 диміна

Kienarski Stanisław, див. Кенарський
 Станіслав
 Kiepert H., див. Кіперт Г.
 Kikullev Їоан de, див. Їоан de
 Kikullev, угорський хроніст
 Klaatsch H., вч. (I) 26¹
 Klajić V., див. Клаїч В.
 Klaproth J., див. Клапрот
 Klöden K.F., вч. (III) 523
 Klotzius Ch., вч. (I) 603
 Kluge F., див. Клюге Ф.
 Knauer F., див. Кнауер Ф.
 Kobierzycki S., історик XVII ст.
 (VII) 374¹, 376^{2,4}, 377¹
 Kochanowski, див. Кохановський,
 польський поет XVII ст.
 Kochanowski J.K., див. Кохановсь-
 кий, вч.
 Kochowski Wespazyan, див. Кохов-
 ський Веспасіан
 Koddere (можл., Корибут, Кори-
 гайло, Кориатович(-и)), син
 Algarden-a, князь (IV) 450
 Koehler H., див. Köhler H.
 Koehne B., див. Кене Б.
 Koepke R., див. Кепке Р.
 Kogalniceanu M., див. Когальничану
 М.
 Kohlbrugge J., вч. (I) 26¹
 Kohler H., див. Köhler H.
 Köhler H. (Koehler H., Kohler H.),
 вч. (I) 539, 541
 Kohn A., див. Кон А.
 Koiałowicz Albertus Wiiuk, див. Ко-
 ялович Альберт Віюк
 Kojałowicz M., див. Коялович М.
 Kołaczkowski J., див. Колачковсь-
 кий
 Kolankowski L., вч. (IV) 264¹, 347²
 Kollmann J., вч. (I) 27³
 Kollár J., див. Коллар
 Komáromy A., див. Комаромі А.
 Komorowski, див. Коморовський
 Komulovic L., див. Комулович Л.

Kondratowicz L., див. Кондратович Л.
 Koneczny F., див. Конечный Ф.
 Koniecpolski, див. Конецпольські
 Kononowicz Iwan, селянин (VI) 269¹
 Kopera F., див. Копера Ф.
 Kopiernicki J., див. Коперницький
 Koprovincza fratres de (II) 503²
 Köprülü Mehmed, див. Копрїлі Мегмед-паша
 Korecki Samuel, див. Корецький Самуель
 Korew, див. Хорив
 Koribut Hieremia Michael Wisniowiecki, див. Вишневецький Ярема
 Korn G., див. Корн Г.
 Korn S., див. Корн С.
 Korsch F., див. Корш Ф.
 Korsuniecz, див. Корсунець
 Koscielecka Beata, див. Острозька Беата з Косцельця
 Kosinski, див. Косинський Криштоф
 Koskinen Y., див. Коскінен
 Kossinna G., див. Косінна Г.
 Kossow Sylustr, див. Косів Сильвестр
 Kosth Lazor, drogobickий міщанин (VI) 259⁷
 Kostka, див. Кішка Самійло
 Kostka-Napierski, див. Костка-Наперський Олександр-Лев з Шемберга
 Koszko, див. Кішка Самійло
 Kotłubaj E., див. Котлубай Е.
 Kotzebue A., див. Коцебу А.
 Kovács, див. Ковач
 Kowalewski T., див. Ковалевський Т.
 Kozicki D., див. Козицький Д.
 Králiček A., вч. (I) 70¹
 Krantz Albert, див. Кранц Альберт
 Krasinski H., див. Красінський Г.
 Krause E., вч. (I) 43⁷

Kraushar A., див. Краушар О.
 Krauss F., див. Краус Ф.
 Krauss Georg, див. Краус Георг
 Krauth K., вч. (I) 542
 Krek G., див. Крек Г.
 Kretschmer P., див. Кречмер П.
 Kreuza Leon, див. Кревза Лев
 Krol, drogobickий міщанин (VI) 259⁷
 Krotoski K., вч. (II) 558
 Krug Ph., див. Круг Ф.
 Krumbacher K., див. Крумбахер К.
 Krumbholtz R., вч. (IV) 427
 Krziwanos, див. Кривонос
 Krzywoblocki Andrzej, див. Криво-блоцький Андрій
 Krzywonos, див. Кривонос
 Krzyżanowski S., див. Кшижановський С.
 Kubala L., див. Кубала Л.
 Kublicki S., вч. (V) 653
 Kuczvara Syenko, drogobickий міщанин (VI) 259⁷
 Kudinowski Andrzej, див. Кудинівський Андрій
 Kuhn E., див. Кун Е.
 Kuianica, див. Куляниця Яцко
 Kujot S., вч. (V) 641
 Kulesza, уніатський письменник кін. XVII - поч. XVIII ст. (V) 408⁴
 Kulig Hrucz, drogobickий міщанин (VI) 258⁴
 Kulta, див. Кулька Андрій
 Kulyнка, drogobickий міщанин (VI) 258⁴
 Kunasiewicz S., вч. (II) 572
 Kunczewicz Josaphat, див. Кунцевич Йосафат
 Kunczowka Maska, drogobickька міщанка (VI) 259⁷
 Kunhuta, див. Кунегунда
 Kunik A., див. Куник А.
 Kunik E., див. Куник А.

Kunyczowicz Kuszma, дрогобицький
міщанин (VI) 259⁷
Kunze K., див. Кунце К.
Kurschat A., вч. (I) 74¹
Kurze F., див. Курце Ф.
Kuszmycz Mysko, дрогобицький
міщанин (VI) 259⁷
Kutlubachus, див. Котлубах

Kutrzeba S., див. Кутшеба С.
Kutscher H., вч. (I) 227¹
Kutta, див. Кулька Андрій
Kutzebue A., див. Коцебу А.
Kuun G., див. Кун Г.
Kwiatkowski K., див. Квятковський К.
Kyg, див. Кий

L, Ł

- L.-Radziwiński Z., див. Люба-Радзи-
мінський 3.
- Labbé P., вч. (I) 282¹
- Labuta, див. Лябута Андрій
- Lachowicz S., див. Ляхович С.
- Ladislau, f. Zubozlay, йобадьон (II)
502³
- Ladislau, батько Петра, шляхтич
(IV) 435
- Ladislau, брат магістра Дмитрія
(III) 516
- Ladislau, див. Володислав, ополь-
ський князь
- Ladislau, див. Володислав, син
Johannis de Rozhun
- Ladislau, син Johannis de Sogar
(IV) 435
- Lagiewnicki, див. Лагевницький
- Lagiewski, див. Лагевницький
- Lam J., вч. (II) 572
- Lanca, жінка руського князя (II) 97¹
- Lanckoroński Przesław z Brezia, див.
Лянцкоронський Предслав
- Lanczowiczowa Ianowa, дрогобицька
міщанка (VI) 259^{*}
- Lanczowycz Stepan, дрогобицький
міщанин (VI) 259^{*}
- Lang K., див. Ланг К.
- Langlés L.-M., вч. (IV) 486
- Lannoу, див. Гільбер де Ляно
- Lass Chuczucz, дрогобицький міща-
нин (VI) 259^{*}
- Lassota Erich von Steblau, див. Лясо-
та Еріх
- Latkowski J., див. Лятковський Ю.
- Latoszy, див. Каторжний Роман
- Lauffèr V., див. Лявфєр В.
- Laurencius, барон (IV) 440
- Laurencius de Tyba, йобадьон (II)
495³
- Laveau(x) de L., вч. (IV) 484
- Lavisse E., див. Лавіссе Е.
- Lawrisz Ioannes, див. Лавриш Іван
- Lechoczky T., див. Легоцький Т.
- Léfiivre A., див. Лефєвр
- Léger L., див. Леже Л.
- Legrand E., див. Лєгран Е.
- Lehmann C., вч. (I) 107²
- Lehoczky T., див. Легоцький Т.
- Lehrberg A., див. Лєрберг А.
- Leist B., див. Ляйст Б.
- Lelewel J., див. Лелєвель Й.
- Leniek J., вч. (V) 648
- Leo Diakon, див. Лев Диякон
- Leo Grammaticus, див. Лев VI Гра-
матик
- Leon, див. Лев, син Данила Романо-
вича
- Leonhard, див. Леонард, св.
- Lepszy L., див. Лєпший Л.
- Lesniowski Jan, львівський підчашій
(IV) 494
- Lessmann J., вч. (IV) 484
- Lesur K.L., див. Лєсур К.Л.
- Leszczyński Bogusław, див. Лєщин-
ський Богуслав
- Leszek V Biały, див. Лєшко V Білий
- Letourneau Ch., вч. (I) 367²
- Levec V., вч. (I) 354^{*}
- Lewicki A., див. Лєвицький А.
- Lewicki S., див. Лєвицький С.
- Liguen, див. Лугвен, син Ольгерда
Гєдиминовича
- Likowski E., див. Ліковський Е.
- Linage Vauciennes de, див. Лінаж
Восьєн де
- Linde S.B., див. Лінде С.Б.
- Lingvenus, див. Лугвен, син Оль-
герда Гєдиминовича
- Liótr, ймов., див. Люд
- Lipiński T., див. Липінський Т.
- Lipiński W., див. Липинський В.
- Lippomano, див. Липпомано
- Lisiewicz Z., див. Лісєвич З.
- Liske X., див. Ліске Кс.
- Listec, див. Лєшко V Білий

Liszanski, див. Лівинський Яхно Старий
 Litwienko, див. Москаленко Сава
 Liutprant, див. Ліудпранд
 Łobeski F., див. Лобеський Ф.
 Loboda Archorij, див. Лобода Григорій
 Loboda Hreghory, див. Лобода Григорій
 Łobzyński Ioan, див. Лобзинський
 Lochka, див. Лотка
 Łodyński M., вч. (I) 492¹
 Loewe R., див. Леве Р.
 Logotheten, див. Симеон Логотет
 Lohmeyer K., вч. (IV) 464
 Lojko F., див. Лойко Ф.
 Łopaciński G., див. Лопацинський Г.
 Lorenz O., див. Лоренц О.
 Löschin, див. Лешин
 Loserth J., вч. (I) 490³
 Lothka, див. Лотка
 Łowczycki, див. Ловчицький
 Łoziński W., див. Лозинський В.
 Luba Jan F., самозванець (VIII-2) 197
 Luba-Radzimiński Z., див. Люба-Радзимінський З.

Lubardus, див. Любарт, син Гедиміна
 Łubieniecki A., див. Лубенецький Ан.
 Lubomirski Jerzy, див. Любомірський Юрій
 Lubomirski T., див. Любомірський Т.
 Luca, f. Laurencii, йобадьон (II) 495³
 Lucs Stefanus de Kolosvar, див. Луц Стефан
 Ludovicus, угорський йобадьон (II) 493²
його сини (II) 493²
 Lue, див. Лев, слуга
 Lukas S., див. Люкас С., вч.
 Łukaszewicz J., див. Лукашевич Ю.
 Lukinich I., див. Лукініх І.
 Łuniński E. (псевд., Deiches E.), вч. (VI) 631
 Łuszczkiewicz W., див. Луцкевич В.
 Lüttich R., див. Літіх Р.
 Lutuverus, див. Путувер
 Lyenyovycz Konyecz, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Lyeschnyanysky, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Lyubka Syenko, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

М

М.К., криптоніми **(I)** 316⁷
 Macarius, див. Макарій **III**,
 антіохійський патріарх
 MacCurdy (Curdy), вч. **(I)** 27²
 Machal J., див. Махаль
 Machmet Girej, див. Мегмед Гірей I
 Macieiewicz Łukasz, челядник **(V)**
 112⁵
 Maciejowski W., див. Мацейовський
 В.
 Maczko, селянин **(VI)** 269¹
 Maczudow Maczko, селянин **(VI)**
 269¹
 Magnus R., вч. **(I)** 26¹
 Mahoudeau P.-G., вч. **(I)** 26¹
 Mair G., вч. **(I)** 119², 542
 Maksimowicz Wasko, маляр **(VI)**
 376¹
 Małecki A., див. Малецький А.
 Malinowski M., див. Малиновський
 М.
 Malinowski M., див. Малиновський
 Михайло
 Malkowycz Olexa, дрогобицький
 міщанин **(VI)** 259⁷
 Malkowycz Procz, дрогобицький
 міщанин **(VI)** 259⁷
 Malkowycz Vassyl, дрогобицький
 міщанин **(VI)** 259⁷
 Mancі, ймов., див. Могучій
 Mansikka V., вч. **(I)** 316⁷
 Manułowicz Mучауло, див. Мануй-
 лович Михайло
 Maoutchy (ймов., див. Могучій), син
 Джагатая **(III)** 163²
 Marchocki M., див. Мархочький М.
 Marcus, див. Марко, св.
 Marcus, торговець **(II)** 273⁴
 Marczali H., вч. **(I)** 234¹
(II) 34¹
 Margasz W., див. Маргаш В.
 Maria Virginia, див. Марія, св.

Marianus, див. Маріон
 Marimée P., див. Меріме П.
 Marinis H. de, див. Моріні Г. де
 Marković M., див. Маркович М.
 Marquart J., див. Маркварт
 Martinus de Korpus, йобадьон **(II)**
 495³
 Mascher, вч. **(VI)** 605
 Maskiewicz Sam., див. Машкевич
 Самуїл
 Masko, маляр **(VI)** 376¹
 Masslo Karp, див. Масло Карп
 Massyova, дрогобицький міщанин
(VI) 259⁷
 Matheus, шляхтич **(III)** 516
 Mathias **(V)** 146³
 Mathyas, шляхтич **(III)** 516
 Matschie P., вч. **(I)** 39¹
 Matteus Parisius, див. Матвій Па-
 ризький
 Matzenauer A., вч. **(I)** 245¹,
 Mauci, див. Могучій
 Maurice, див. Маврикій, візантій-
 ський хроніст
 Maximus Magnus, римський імпера-
 тор **(I)** 131⁵
 Mayet L., вч. **(I)** 27²
 McCurdy, див. MacCurdy
 McLennan J., див. Мак-Ленан
 Mecherzyński K., вч. **(V)** 648
 Mehmet Diak, див. Мегмед Дяк
 Meitzen A., див. Майцен А.
 Melich J., див. Меліч
 Mendli Girej, див. Менглі Гірей I
 Mendog, див. Мендовг
 Menecius I., див. Менецій I.
 Meringer R., див. Мерінгер Р.
 Mészáros K., див. Мейсарош К.
 Method, див. Методій, св.
 Meyer E., див. Майер Е.
 Michael de Galoch, сокольник **(II)**
 497⁴
 Michael, f. Esbolch, йобадьон **(II)**
 495³

Michał, див. Михайло, молдавський воєвода
 Michał Zygmuntowicz, див. Михайло, син Сигізмунда Кейстutowича
 Michalowicz Andrei, селянин (VI) 269¹
 Michałowski Jakób, див. Міхаловський Якуб
 Michelis E. de, див. Мікеліс Е. де
 Michn... de Borsafsky, шляхтич (VI) 237¹
 Migne J., див. Мінь Я.
 Mihályi I., див. Мігалі І.
 Mikkola J. (Mikola J.), вч. (I) 62¹
 Miklosich F., див. Міклошич Ф.
 Mikola J., див. Mikkola J.
 Mikossinsky Bohdan, див. Микошинський Богдан
 Mikuycyz, див. Микитич Стефан
 Miletich L., див. Мілетич Л.
 Milkowicz W., див. Милькович В.
 Miller E., див. Міллер Е.
 Mindowe, див. Мендовг
 Minerva, див. Мінерва
 Mirche, йобадьон (II) 495³
 Miseco, див. Мешко II
 Misticus, див. Мешко II
 Mišik J., див. Мишик
 Miskina, див. Лют
 Miskina, див. Нискина Святолдиц
 Mithridat Eupator, див. Мітрідат VI Евпатор
 Mitizlaus, див. Мстислав, син Данила Романовича
 Mitzler L. (Mizler L.), вч. (I) 218¹
 Mizler L., див. Mitzler L.
 Młodi Йосько, селянин (VI) 269
 Mogiła, див. Могила Петро
 Moizernica, можл., див. Мусій, кандидат у гетьмани після Михайла Дорошенка
 Mokłowski K., див. Мокловський К.
 Mokłowski T., див. Мокловський Т.

Möller I., вч. (VII) 564
 Mommsen Th., див. Момзен Т.
 Mongrot, київський сотник (III) 166
 Monti, ймов., див. Могучий
 Morawski K., див. Моравський К.
 Morawski S., див. Моравський С.
 Mordtmann A., вч. (I) 541
 Morgan J. de, див. Морган Й.
 Morgan L., див. Морган Л.
 Mortillet A., див. Мортільє А.
 Mortillet G., див. Мортільє Г.
 Morumorosie de, брати (II) 503⁵
 Mosathan, татарський хан (IV) 313
 Mosbach A., див. Мосбах А.
 Mossenka Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259²
 Moys, шляхтич (III) 516
 Mozera Lukan, див. Мозира Лукія
 Much M., див. Мух М.
 Much R., див. Мух Р.
 Muczkowski J., див. Мучковський Ю.
 Müllenhoff K., див. Міленгоф К.
 Müller C., див. Міллер
 Müller G.F., див. Міллер Г.Ф.
 Müller J., див. Міллер Й.
 Müller S., див. Міллер С.
 Mumford E., вч. (I) 367²
 Munch P., вч. (I) 619
 Munkácsi B., див. Мункачі Б.
 Muralt E., див. Муральт Е.
 Muralt M., див. Муральт М.
 Muratori L., див. Мураторі Л.
 Murko M., див. Мурко М.
 Muromec Iļa, див. Муромлянин Ілля
 Mussyey, дрогобицький міщанин (VI) 259²
 Mychk, надзупан (III) 120²
 Myczovycz Fedko, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴
 Mykch, бан (II) 458³
 Mykola, брат магістра Дмитрія (III) 516

496

Mylenczycz Hawrylo, дрогобицький
міщанин (VI) 259*

Mylko, дрогобицький міщанин (VI)
259*

Mylussyowa, дрогобицький міща-
нин (VI) 259*

Myskowski V., див. Мисковський В.

Myszkowski P., див. Мишковський
Петро

Myszkowski Stanisław, див. Миш-
ковський Станіслав

N

Nagy G., див. Нодь Г.

Nagy I., див. Нодь І.

Nagy L., див. Нодь Л.

Nakęski A., вч. (VI) 631

Nalevajko, див. Наливайко Северин

Nalevay, див. Наливайко Северин

Nalevayko Semery (помилк., Seme-
ху), див. Наливайко Северин

Nalewajko Simon, див. Наливайко
Северин

Napierski K., вч. (IV) 141², 200², 425

Narbutt T., див. Нарбут Т., вч.

Narmanteus, див. Наримунт, син
Гедиміна

Naude W., вч. (VI) 193⁷, 195¹, 232²

Neczaius, див. Нечай Данило

Neczay, див. Нечай Данило

Nehring W., див. Нерінг В.

Nemirycz, див. Немирич Юрій

Nestor, див. Нестор, літописець

Nestor, див. Нестор, св.

Neumann, помилк., див. Нейман Ч.

Neumann J., див. Нейман Й.

Neumann K., див. Нейман К.

Neymann Cz., див. Нейман Ч.

Nicephorus Gregoras, див. Никифор
Грігора

Nicolaus, воєвода (II) 489⁵

Nicolaus, йобадьон (II) 495²

Nicolaus, син Лаврентія, шляхтич
(IV) 440

Nicolaus de Munscul, угорський йо-
бадьон (II) 493²

Nicolaus de Puthnowicze, селянин
(V) 282²

Niderle L., див. Нідерле Л.

Niebuhr B., див. Нібур Б.

Niederle L., див. Нідерле Л.

Niemcewicz J., див. Немцевич Ю.

Niese B., див. Нізе Б.

Niesiecki K., див. Несецький К.

Niewiadomski E., вч. (IV) 503

Nigro Simon, йобадьон (II) 495³

Nippold F., вч. (VI) 453⁷

Nohoyowski Vasko, дрогобицький
міщанин (VI) 259⁷

Novak, див. Новак

Noyers Pierre des, див. Нуайє П'єр
де

Nussbaum H., вч. (V) 651

O

Obermaier H., див. Обермайер Г.
 Oblak V., див. Обляк В.
 Ohsson d' K., див. Оссон д' К.
 Okolski Simon, див. Окольський
 Симон
 Olcsváry Ö., вч. (II) 584
 Oleschcho, соцький (V) 309¹
 Olgerdus, див. Ольгерд, син Ге-
 диміна
 Olivieri, вч. (IV) 302³
 Oliweberg de Graecani, див. Калугер
 Даніель
 Olschanus Symeon, див. Гольшансь-
 кий Семен
 Oluchna de Hermanow, донька Alber-
 ti Swathesis (VI) 238²
 Olyecho, дрогобицький міщанин
 (VI) 259⁷
 Onciul D., вч. (I) 135²
 (III) 536

Onisko, нецеховий маляр (VI) 376¹
 Ops, рим. міф. (I) 114
 Orański W.P., див. Война-Оранський
 Пахонія
 Orchanko, див. Одеяненко Семен
 Orkusza, див. Горкуша Филон
 Ortholog Theophil, див. Смотриць-
 кий Мелетій
 Ortmann C., вч. (I) 541
 Orzelski S., див. Ожельський С.
 Ossoliński J., див. Оссолінський, вч.
 Ossoliński Jerzy, див. Оссолінський
 Юрій
 Ossowski G., див. Осовський Г.
 Ostrogski Bazyli, див. Острозький
 Василь-Костянтин
 Ostrzanin, див. Острянин Яцко
 Oświęcim Stanisław, див. Освенцім
 Станіслав
 Othonus, батько Judae (III) 516
 Ottman R., вч. (VIII-2) 197
 Otton, див. Отон Болеславич

Р

- Pachovycz Bartoss, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Pachovycz Pavel, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Pachvicz Pavel, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Palacký F., див. Палацький Ф.
 Palemon, див. Палеон
 Pallmann R., див. Пальман Р.
 Palosz, див. Полозович Семен
 Panko de Ulicz (V) 147^{1, 2}, 148⁷
 Papée F., див. Папе Ф.
 Raprocki Bartosz, див. Папроцький Бартош
 Parawa, галицький староста (V) 313²
 Parchevich Peter Freiherr von, див. Парчевич Петро
 Parchumenko, див. Пархоменко
 Pardessus J.M., вч. (VI) 21¹
 Parisius Matheus, див. Матвій Паризький
 Parszelais Czeruś, челядник (V) 112⁵
 Parthey G., вч. (III) 260², 279¹
 Parwus Johannes, городецький воєвода (V) 308¹
 Paschamus Petrus, торговець (II) 273⁴
 Passyna, див. Пашина Богдан
 Pastorius, див. Пасторій Йоаким
 Pastrnek F., вч. (I) 565
 Paszkowski Laurenty, див. Пашковський Лаврентій
 Patzig E., вч. (I) 566
 Paul H., вч. (I) 140⁵, 143³, 145³, 155³, 245⁷, 544
 Pauli Ž., див. Паулі Ж.
 Paulus, див. Павло, апостол
 Paulus, магістр дому братів de Morumorosie (II) 503⁵
 Paulus, суддя (IV) 435
 Pawel, селянин (VI) 269¹
 Pawiński S., див. Павінський С.

- Pawłowski F., див. Павловський Ф.
 Payne S., вч. (I) 168³
 Pazdro Z., див. Паздро З.
 Pedersen H., див. Педерсен Г.
 Peet T., вч. (I) 46¹
 Peisker J., див. Пайскер
 Pejascewicz J., див. Пеячевич Ю.
 Pekaczewski, див. Пекачевський Іван
 Pekař J., вч. (I) 490³
 Pelesz J., див. Пелеш Ю.
 Penck A. (Penk A.), вч. (I) 23¹, 24¹
 Penk A., див. Penck A.
 Peretiatkowicz Krzysztofh, див. Перетяткович Криштоф
 Peroun, див. Перун
 Perrot G., див. Перро Г.
 Pertemius, див. Партеній
 Perun, див. Перун
 Peter H., див. Петер Г.
 Péterffy C., вч. (III) 72⁷
 Petr V., див. Петр В.
 Petricius, див. Петрицій, хроніст
 Petrovic, див. Петровський Мисько
 Petrus, вікарій (V) 516⁷
 Petrus, див. Петро, син Ladislai
 Petrus, сяноцький староста (V) 307²
 Petrus, f. Eleseg, йобадьон (II) 495³
 Petrus de Pulka, посол (V) 512¹
 Petrus Ruthenus dictus Ivanovicz, жидачівський воєвода (V) 308¹
 Petruszyna Iwan, див. Петрушина Іван
 Pexa, батько Moysis (III) 516
 Pez B., вч. (VI) 6³
 Pez H., вч. (III) 518, 519
 Phedor, маляр з Онуфріївського монастиря (VI) 376
 Philipiec, див. Филипец
 Photius, див. Фотій
 Phyl de Lethyn, шляхтич (V) 312²
 Piasecius, див. Пясецький Павло
 Piasecki, див. Пясецький Павло

Piç J., див. Піч
 Pichler A., вч. (VI) 486⁵
 Pictet A., див. Пікте А.
 Piechowski, історик XVIII ст. (V) 430⁴
 Piekosiński F., див. Пекосінський Ф.
 Pierling P., див. Пірлінг П.
 Piermont Stroube F. de, див. Штрубе де Пірмон Ф.
 Pilat T., вч. (V) 642
 Pinocci, див. Піноччі Джіролямо
 Pipping G., див. Піпінг Г.
 Pisani, венеціанська родина (II) 273⁴
 Pisanus Nicolaus, торговець (II) 273⁴
 Plater S., див. Плятер С.
 Platina, див. Плагіна
 Platner Henricus, райця (V) 228¹
 Pleszczyński A., див. Плешинський
 Pleszyński A., помилк., див. Плещинський
 Poch, див. Пот
 Pochowsky Sziemion, козак (VII) 153³
 Pocię J., вч. (V) 277², 653
 Pocot E., вч. (VIII-1) 319
 Podgórski A., псевд., див. Мосбах А.
 Podhradczky J., вч. (II) 34¹
 Podkowa Ivan, див. Підкова Іван
 Pohlig H., вч. (I) 27³
 Polítos N., див. Політ Н.
 Polivka J., вч. (III) 558
 Połkowski I., вч. (V) 335¹
 Pollard A., вч. (VI) 456³
 Połous Phiedor, див. Полоус Федір
 Polusz Rusak, див. Полозович Семен
 Polybius, див. Полібій
 Póg A., див. Повр А.
 Porphyrogénite Constantin, див. Костянтин VII Порфирородний
 Porzuczyschdlova, дрогобицька міщанка (VI) 259^{*}
 Posa Ladislaus, белзький староста (V) 307²

Possoka, дрогобицький міщанин (VI) 259^{*}
 Post H., вч. (I) 367²
 Poth, див. Пот
 Potkański K., див. Потканський К.
 Potthast A., вч. (III) 72¹
 Powell F., вч. (I) 546
 Powiadaj L., див. Повідай Л.
 Prášek J., вч. (I) 546
 Pray G., див. Прай Г.
 Preller L., вч. (I) 541
 Premierstein A. von, вч. (I) 539
 Pretwic Bernardus, див. Претвич Бернард
 Pribram A.F., див. Прибрам
 Priscus, див. Пріск
 Probus, див. Проб Марк Аврелій
 Prochaska A., див. Прохаска А.
 Procopius, див. Прокопій Кесарійський
 Prunski, див. Пронський Семен-Фрідрих
 Pruszcycz Kundrat, дрогобицький міщанин (VI) 259^{*}
 Przekumenko, див. Пархоменко
 Przedziecki A., див. Пшездзецький О.
 Przybysławski W., вч. (I) 50²
 Pszonka J., див. Пшонка Якуб
 Ptaszycki S., див. Пташицький С.
 Ptolamaius, див. Птолемей
 Ptolemaeus, див. Птолемей
 Ptolemäus, див. Птолемей
 Ptolemy, див. Птолемей
 Pucuwerow, див. Пугувер
 Pufendorf Samuel, див. Пуфендорф Самуель
 Puhocz, дрогобицький міщанин (VI) 259^{*}
 Pułaski K., див. Пуласький К.
 Pulszky F., див. Пульський Ф.
 Pultornyuk Bartoss, дрогобицький міщанин (VI) 259^{*}

Pulwika Semen (Sulwika), сотенний
отаман (**VIII-1**) 316⁶
Putuwerus, див. Путувер

Рущуquarthnyк, дрогобицький мі-
щанин (**VI**) 259⁷
Pyskorz Pyotr, дрогобицький міща-
нин (**VI**) 259⁷

R, Ř

Rachid-ed-Din, див. Рашид-ед-дін
 Rački F., див. Рачкі Ф.
 Racz de Teovis Georgius, див. Рац Юрій
 Raczyński E., див. Рачинський Е.
 Raczyński Jan, козак (VII) 560²
 Radloff W., див. Радлов В.
 Radziwiłł Albrecht, див. Радзивіл Альбрехт
 Radziwiłł Czarny, див. Радзивіл Миколай
 Radziwiłł Janusz, див. Радзивіл Януш
 Radziwiłł Kł., див. Радзивіл Криштоф
 Rafn C., вч. (I) 619
 Raichel Martin, селянин (VI) 265⁵
 Rákóczy György, див. Ракоцій Юрій I
 Rambaud A.-N., див. Рамбо А.-Н.
 Rapraport B., див. Раппапорт Б.
 Raskova, droгобицька міщанка (VI) 258⁴
 Rasmussen J., вч. (I) 282¹
 Rasp W., вч. (II) 572
 Rastawiecki E., див. Раставецький Е.
 Ratislaus, див. Ростислав, син Михайла Всеволодовича
 Raumer K., вч. (VI) 452²
 Rauprich M., вч. (VI) 605
 Rautenkrancz Barthel, селянин (VI) 265⁵
 Rawita-Gawroński F., див. Равіта-Гавронський Ф.
 Raynaldus, див. Райнальд
 Raynaud F., див. Рено Ф.
 Regel W., див. Регель В.
 Regnault F., вч. (I) 42⁷
 Reifenkugel K., див. Райфенкугель К.
 Reinach Th., вч. (I) 539
 Reinaud J.-T., див. Рено Й.-Т.
 Reinhardt L., вч. (I) 27³

Reinholdt O., вч. (III) 561
 Reiske I., див. Райске I.
 Rembowski A., вч. (V) 629, 642
 Reuse Paulus de Thorun (V) 244⁷
 Reusse Nicolaus, лавник (V) 243¹
 Reutz A.-M., див. Рейц О.-М.
 Reverius Iacobus, див. Реверій
 Rewsse Hannus, німець (V) 241²
 Rewsse Neco, німець (V) 241²
 Řežabek J., див. Ржежабек Я.
 Rhamm K., див. Рамм К.
 Richenthal Ulrich von, див. Ульріх Ріхентальський
 Richthofen F., вч. (I) 151¹
 Riedel A.-F., вч. (II) 457³
 (III) 114³
 Rietschel S., вч. (I) 390¹
 Ripley W., вч. (I) 61², 65¹
 Ritter K., вч. (I) 125³, 151¹
 Rizzi Z., вч. (IV) 503
 Roe, французький посол (VII) 534³, 536²
 Roepell R., див. Репель Р.
 Roepelle R., див. Репль Р.
 Roesler R., див. Реслер Р.
 Rogerius, див. Рожер, папський посол
 Rogowski, droгобицький міщанин (VI) 258⁴
 Rogowski, ротмістр (VII) 554¹
 Roleslaus, помилк., див. Юрій-Болеслав
 Romanus, див. Роман, син Мстислава Ізяславича
 Romstorfer K., вч. (VI) 620
 Rosen V., див. Розен В.
 Rösler R., див. Реслер Р.
 Rosny L., вч. (II) 583
 Rostafiński J., див. Ростафинський
 Rostawiecki E., див. Раставецький Е.
 Rozanda, див. Хмельницька Розанда
 Rozemberger Gregier, селянин (VI) 265⁵
 Rozen V., див. Розен В.

Rozhun, див. Розгін
Rożniecki S., див. Рожнецький С.
Rulikowski E., див. Руліковський Е.
Rundstein Sz., вч. (V) 640
Rupp J., вч. (II) 503⁵, 582
Rusin Mikoła, львівський райця
1463 р. (V) 243¹
Rusowski Gellas, віленський архи-
мандрит (VI) 560⁵
Ruthenus Joannes, див. Русин Ян

Ruthenus Maladik, полоняник (II)
501
Ruthenus Nicolaus, львівський райця
1348 р. (V) 243¹
Ruthenus Theza, слуга (II) 501
Rutot A., вч. (I) 27²
Rutski, див. Рутський Йосиф Ве-
лямін
Rymar Matthis, селянин (VI) 265⁵
Ryszowski, див. Оришовський Ян
Rzyszczewski L., див. Жищевський Л.

S, Ś, Ś

S., див. Соколов М.

Śądkowski Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Śądkowski Vasko, дрогобицький селянин (VI) 259⁷

Sadowski J., див. Садовський

Šafařík P., див. Шафарик П.

Sahath Kirej I, див. Сеадат Гірей I

Sakowicz K., див. Сакович Касян

Samolewicz J., вч. (V) 354², 640

Samozwaniec Dmitr, див. Дмитро I

Sanguszki, див. Сангушки

Sarasin P., див. Саразін П.

Sarnes A., див. Сарнес А.

Sarnicki S., див. Сарницький С.

Sarthac, див. Сартак

Sas I., вч. (VII) 583

Sasy S. de, див. Сасі С. де

Sathas K., див. Сата К.

Sattler C., див. Затлер К.

Saula, див. Шаула Василь

Sauli L., вч. (II) 512¹

Saulus, див. Павло, апостол

Sava, див. Сава, св.

Sawla Mathwiey (sic!), див. Шаула Василь

Sayce A., див. Сайс

Sbroschonus, гарматник (IV) 170²

Scalka Nicolaus (V) 310⁴

Schannat, вч. (II) 485¹

Schanz G., вч. (VI) 605

Schaube A., вч. (VI) 606

Scheffer J., вч. (I) 366¹

Schein P., див. Шейн П.

Schenk K., див. Шенк К.

Scheppling D., див. Шеппінг Д.

Scherer J.-B., див. Шерер Жан-Бенуа

Schiefner A., див. Шифнер А.

Schiemann Th., див. Шиман Т.

Schleuderus J.-G., див. Шлеудер Й.

Schleiden M., вч. (I) 267²

Schlemm J., див. Шлемм

Schlözer A., див. Шлецер А.

Schlumberger G., див. Шлюмберже Г.

Schmidt H., див. Шмідт Г.

Schmidt I., див. Шмідт I.

Schmidt K., див. Шмідт К.

Schmidt L., див. Шмідт Л.

Schmitt H., див. Шмітт Г.

Schneider A., див. Шнайдер А.

Schneidewirth J., вч. (I) 540

Scholyenyuk Vassyl, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴

Schönfelder J.M., див. Шенфельдер Й.

Schottin R., вч. (VII) 280¹, 581

Schrader O., див. Шрадер О.

Schroeder L., див. Шредер Л.

Schule Anna (I) 303¹

Schulz A., див. Шульц А.

Schulze W., див. Шульце В.

Schürer E., вч. (I) 100⁶

Schwalbe G., вч. (I) 26¹

Schwarz W., вч. (I) 70¹

Schwerin C., вч. (I) 390¹

Schuczycz Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Scrobotczyn Pyotr, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴

Scrobothka Syenko, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Scząschny, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Sehmsdorf E., див. Семсдорф Е.

Sękowski S., див. Сенковський С.

Semion, руський маляр (VI) 376¹

Semkowicz A., див. Семкович О.

Semsdorf E., див. Семсдорф Е.

Sergi G., вч. (I) 561

Sestrenczewicz de Bohusz S., див. Сестренцевич-Богуш С.

Sewerny Iwan, козак (VII) 153³

Shiratori K., вч. (I) 152⁷

Shtukenberg A., див. Штукенберг А.

Siarczyński F., див. Сярчинський Ф.

Siebel, див. Зібель

Sielnicki Zachnowicz, див. Лісницький Григорій
 Sienko, маляр (VI) 376¹
 Sierakowski J., див. Сераковський
 Sigismundus I, див. Сигізмунд I Старий
 Sigismundus III, див. Сигізмунд III Ваза
 Sigma, див. Лозинський В.
 Simons B., див. Сімонс Б.
 Sirbu I., див. Сірбу І.
 Sircu P., див. Сирку П.
 Skidan, див. Скидан Карпо
 Skinder basza, див. Іскандер-баша
 Skorochot, див. Скороход
 Skrobothczyn Ivan, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Škultety J., див. Шкультетій
 Slaski W., вч. (VI) 605
 Slothilo, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Smiarowski Jakób, див. Смяровський Якуб
 Smithus T., вч. (VI) 486⁵
 Smolka S., див. Смолька С.
 Smoniewski J.W., вч. (V) 649
 Smotricius, див. Смотрицький Мелетій
 Smotrzycki, див. Смотрицький Мелетій
 Snellman A., див. Снельман
 Sobieski W., див. Собеський В.
 Sobota Thoma de, див. Субота
 Sokołowski A., див. Соколовський А.
 Sokołowski M., див. Соколовський М.
 Soltau S., вч. (I) 543
 Sólyom-Fekete (Fekete-Sólyom), вч. (V) 374¹
 Sommervogel R.R. Carlos vom, вч. (VI) 453⁷
 Sonni A., див. Сонні
 Sopiechy, див. Сапіги

Soskowicz Iwaszko, див. Івашенцо Івашкович
 Sostovycz Fedko, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Sozański I., див. Созанський І.
 Speranskij M., див. Сперанський М.
 Spillmann J., вч. (V) 658
 Spithco з Мельштина, див. Спитко, подільський урядник
 Srkulj S., див. Сркуль С.
 Sroczuński L., вч. (IV) 481
 Stadnicki A., див. Стадницький О.
 Stadnicki K., див. Стадницький К.
 Starcke C., див. Штарке
 Starczewski W., див. Старчевський В.
 Starowolski, див. Старовольський
 Staruszewicz Klemens, див. Старушич Климент
 Štastný J., вч. (I) 128⁷
 Stawiski E., див. Стависький Е.
 Stecki T.-J., див. Стецький Т.-Є.
 Stecko Ilko, шляхтич (VI) 237¹
 Stella, див. Стелла
 Stempa, див. Ступа
 Stepan, син Scrobothki, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷
 Stephan, любачівський воєвода (V) 308¹
 Stephan, син Льва, слуга (II) 501
 Stephan, син Чепана (II) 495²
 Stephan de Marmarusio (II) 489⁵
 Stephan de Wngwar, йобадьон (II) 495³
 Stephan I, див. Стефан I, угорський король
 Stepicz, див. Степич
 Stern E. von, див. Штерн Е. фон
 Sternberg H., вч. (V) 651
 Stesłowicz W., вч. (VI) 605
 Sthasz, селянин (VI) 269¹
 Stieda W., вч. (VI) 605
 Strabon Valafridus, див. Страбон

Strach de Galoch, сокольник (II)
497⁴

Strakosch-Grassmann G., вч. (II)
543², 545³, 584

Strazzula V., вч. (I) 539

Strehlke E., див. Штрельке Е.

Štrekelj K., вч. (I) 245¹

Stronczyński K., див. Стрончинський К.

Stroube de Piermont F., див. Штрубе де Пірмон Ф.

Strumieński, автор XVI ст. (VI) 181⁵

Strykowski M., див. Стрийковський Матвій

Stumpf-Brentano K., див. Штумпф-Брентано К.

Stupnicki J., див. Ступницький Я.

Stüwe F., вч. (I) 282¹

Suchenwirt Peter, див. Зухенвїрт Петро

Šulek B., вч. (I) 244¹

Sulima, див. Сулима Іван Михайлович

Sulislaus, див. Суліслав, сендомирський каштелян

Sulwika, див. Pulwika Semen

Surowiecki W., див. Суровецький В.

Susik Maxim, селянин (VI) 269¹

Susło, див. Сусло Миколай

Susta, див. Сусло Миколай

Susza Iacobus, див. Суша Яків-Іван

Sutowicz J., вч. (IV) 153¹, 154⁴

Svjatoslav, див. Святослав, син Ігоря Рюриковича

Swab Ian, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Swantoszka, див. Святослава, донька або сестра Льва Даниловича

Swathek de Vyasd Albert, львівський суддя (VI) 238²

Sweet H., вч. (I) 62¹

Swetosława, див. Святослава, донька або сестра Льва Даниловича

Świeżawski S., див. Свежавський С.

Swjatoslaw, див. Святослав, син Ігоря Рюриковича

Swyatoslaus, див. Святослав, син Ігоря Святославича

Sydachmed, див. Сеїд-Ахмед

Syenko, дрогобицький міщанин (VI) 258⁴

Syrcu P., див. Сирку П.

Syrien Michel de, див. Михаїл Сирин, антиохійський патріарх

Szahin Giraj, див. Шагін Гірей

Szajnocha K., див. Шайноха К.

Szalay L., див. Салай Л.

Szaraniewicz I., див. Шараневич І.

Szarlowski A., вч. (V) 651

Szczyck, див. Щек

Szelągowski A., див. Шельонговський А.

Szemberk, див. Шемберк

Szilágy S., див. Сіляді О.

Szirmay A., див. Сірмай А.

Szorg M., див. Шорп М.

Sztaray, див. Стараї, родинний архів

Szujski J., див. Шуйський Ю.

Szymaszko, див. Семашко

Т

Taflari Jani, див. Тафлари Яні
 Talko-Hryniewicz J., див. Галько-Гринцевич Ю.
 Tamm F., вч. (I) 622
 Taras, див. Тарас, чигиринський полковник
 Tarnowski S., див. Тарновський С.
 Tastu, видавець (VI) 28¹
 Täubler E., див. Тейблер Е.
 Taylor I., див. Тейлор І.
 Telyusthka Mysko, дрогибичський селянин (VI) 259^{*}
 Temudzhin, див. Темуджін
 Teutsch G.D., вч. (II) 494¹
 Theiner A., див. Тайнер А.
 Theodor, див. Федір, син Кориата Гедиміновича
 Theodor Koriatowicz, див. Федір, син Кориата Гедиміновича
 Theophan, див. Теофан, візантійський письменник
 Theophil, див. Теофіл, візантійський імператор
 Theophylactus, див. Теофілакт, болгарський архієпископ, хроніст
 Theudonicus de Epuries (II) 503²
 Thevenot, упорядник "Relationis..." (1663 р.) (VIII-2) 203
 Thierry A., див. Тьєрі А.
 Thietmar, див. Тітмар
 Thirion E., вч. (I) 539
 Thoma, див. Тома, син Тиби
 Thoma, родич Димитрія (III) 516
 Thomas A., див. Томас А.
 Thompson M., див. Томсон М.
 Thomsen V., див. Томсен В.
 Thor, див. Тор
 Thraska, див. Траска
 Thunmann H., див. Тунман Г.
 Thuno, райця (V) 228¹

Thurek, дрогибичський міщанин (VI) 259^{*}
 Thurocz, див. Туроц
 Tobien E., див. Тобін Е.
 Tobyas, йобадьон (II) 495³
 Tochtamisz-aga, див. Тохтамиш-ага
 Tohay-bey, див. Тугай-бей
 Tokajbei, див. Тугай-бей
 Toldy F., вч. (II) 34¹
 Tomaschek W., див. Томашек В.
 Tomek V., вч. (I) 490²
 (IV) 153¹
 Tomosiewicz, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Topika, див. Топига
 Toporski, див. Топорський
 Tornberg C., див. Торнберг
 Torres Joannes de, див. Торрес Джованні де
 Totoraitis J., вч. (IV) 427
 Tournier E., див. Турне Е.
 Tretiak J., див. Третяк
 Troianicki Mikołaj, київський шляхтич (VIII) 423¹
 Troubetzkoi A., див. Трубецької, вч.
 Troydinus, див. Тройден
 Trubecki, див. Трубецької Олексій Микитич
 Трус, див. Трица
 Tundalus, див. Тундаль
 Turgenevius A., див. Тургеньєв О.
 Turowski K., див. Туровський К.
 Twardowski S., див. Твардовський Самуїл
 Туба, див. Тиба, батько Томи
 Tumaszewicz, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Tymosewic, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Tymoszewicz, див. Гуня Дмитро Томашевич
 Tzamblac Grigorie, див. Цамблак Григорій

U, V

Uhlenbeck C., див. Уленбек

Ujfalvy Ch., вч. (I) 151¹

Ukert F., див. Укерг Ф.

Ulanowski B., див. Уляновський Б.

Ulrich von Richenthal, див. Ульріх
Ріхентальський

Undset I., вч. (I) 50²

Utinerus, див. Путувєр

Vacek F., вч. (I) 353²

Valach, дрогобицький міщанин (VI)
259[•]

Valentinus, filius Myluzsth, йобадьон
(II) 495³

Valetta J.N., вч. (I) 393², 404¹

Valjavec M., вч. (I) 329²

Vámbery H., див. Вамбері Г.

Vanyko, filius Petri, дрогобицький
міщанин (VI) 258⁴

Varcholomyey, дрогобицький міща-
нин (VI) 259[•]

Varon, див. Варон

Vasius Iohannes, торговець (II) 273⁴

Vasko, маляр (VI) 376¹

Vasmer M., вч. (I) 135²

Vassits M., вч. (I) 46¹

Veneticus Manuel, торговець (II)
273⁴

Verworn M., вч. (I) 27²

Viczaу, див. Вічай

Vigfusson G., див. Вігфусон Г.

Vigna A., вч. (IV) 311[•], 320⁴, 487

Vigйниге Blaise de, див. Віженар
Блез де

Vimina A., див. Віміна Альберто

Viollet le Duc E., див. Віоле-Ледюк
Е.

Visconti, див. Вісконті Баптіста

Vissendorf G., див. Вісєндорф Г.

Vladislaus, його курія (VI) 372³, 616

Vladislaus IV, див. Володислав IV

Vócel J., див. Воцель

Vogt F., див. Фогт Ф.

Voigt I., див. Фойгт Й.

Volkov T., див. Вовк Ф.

Vondrak V., вч. (III) 542

Vossberg F.-A., див. Фосберг Ф.-А.

Voythany, дрогобицький міщанин
(VI) 259[•]

Vulyczko Нгунко, дрогобицький
міщанин (VI) 259[•]

Vytholdus, див. Витовт

W

Wace A., вч. (I) 46¹
 Wadding L., вч. (III) 299⁶
 Wadowski J.A., див. Вадовський
 Wagner C., вч. (II) 582
 Waher, див. Вайєр
 Wahnschaffe F., помилк., див. Wohnschaffe F.
 Waitz G., див. Вайц Г.
 Walewski A., див. Валевський А.
 Walewski W., див. Валевський В.
 Waliszewski K., див. Валішевський К.
 Wapowski Bernard, див. Ваповський Бернар
 Warneńczyk Władysław, див. Володислав III Варненьчик
 Warnka S., вч. (IV) 484
 Wartenberg G., вч. (I) 569
 Wartslau, див. Вартислав
 Wasco Kudrynowicz, суддя (III) 232⁴
 Wasil, див. Васько, чигиринський хорунжий
 Wasilowicz Ihnath, див. Василевич Ігнат
 Wassilewsky B., вч. (I) 485⁷
 Waszota Thomco, сяноцький воєвода (V) 308¹
 Wathananowicz Mirni, селянин (VI) 269¹
 Wattenbach W., див. Ватенбах В.
 Wayss Hanus, селянин (VI) 265⁵
 Wazul, див. Василько, син Романа Мстиславича
 Wechtamisz-aga, див. Тохтамиш-ага
 Weissius M.G., вч. (VII) 564
 Wejnert A., вч. (V) 642
 Wenzel G., вч. (II) 581, 582
 Wernicke E., вч. (VI) 56¹
 Wertner M., див. Вертнер М.
 Westberg F., див. Вестберг Ф.
 Westermark E., див. Вестермарк Е.

Wichowski Ivan, див. Виговський Іван
 Widekind I., див. Відекінд І.
 Widmann K., див. Відман К.
 Wiegiers F., вч. (I) 27²
 Wielewicki J., див. Велевицький Я.
 Wiesniak Chwedor Jakubowicz, див. Вешняк Федір Якубович
 Wietersheim E., див. Вітерсгайм Е.
 Wieweg F., вч. (I) 23¹
 Wigunt, див. Вігунт-Олександр, син Ольгерда Гедиміновича
 Wiklund K., вч. (I) 62¹
 Wilczyński O., див. Вільчинський О.
 Wilermus, див. Вілерм
 Wilke G., вч. (I) 51²
 Wilken F., див. Вількен Ф.
 Winkler H., див. Вінклер Г.
 Winniczky Marcus, див. Вінницький Марко
 Wiowsky Daniel, див. Виговський Данило
 Wirth A., див. Вірт А.
 Wiszniewiecki Aleksandr, див. Вишневецький Олександр
 Wiszniewiecki, див. Вишневецький Ярема
 Wiszniewski M., вч. (IV) 233², 237¹
 Wisznioweczki Demetrius, див. Вишневецький Дмитро-Байда
 Witold, див. Витовт
 Witrigaldus, див. Свидригайло, син Ольгерда Гедиміновича
 Wituld, див. Витовт
 Władysław IV, див. Володислав IV
 Władysław Warneńczyk, див. Володислав III Варненьчик
 Wohnschaffe F. (помилк., Wahnschaffe F.), вч. (I) 23¹
 Wójcicki K., див. Вуйціцький К.
 Wojciechowski T., див. Войцеховський Т.

Woldemar de Ploceke, див. Володимир, полоцький князь
Wolf, filius Thomae, йобадьон **(II)** 495³, 502⁴
Wolf von Glanvell V. (Glanvell), вч. **(I)** 492¹
Wolff J., див. Вольф Ю.
Wolff O., вч. **(II)** 584
Wolfskron A., вч. **(VI)** 619
Wolinski Marcin, посол **(VII)** 540³
Worobiej Masko, див. Воробей Масько

Woronowic Liew, див. Воронович Лев
Worpay, див. Воропай
Woysza, див. Войша
Wrobl Masko, див. Воробей Масько
Wrobl Mathias (можл., див. Воробей Масько), маляр **(VI)** 377
Wychowski Ivan, див. Виговський Іван
Wyd, батько Mathyas **(III)** 516
Wylie A., вч. **(I)** 151¹

X, Y, Z, Ż, Ź

Xénopol A., вч. (III) 536

Yebyecz Marcin, дрогобицький міщанин (VI) 259⁷

Zaborowski S., див. Заборовський С.
Zachariae von Lingental K.-E., див.
Цахаріє К.-Е.

Zachariasiewicz F., див. Захаріясе-
вич Ф.

Zacharjewicz J., див. Захарієвич Ю.
Zacharka, дрогобицький міщанин
(VI) 258⁴

Zachwosthy Chwiedor, козак (VII)
153³

Zaczylichowski, див. Зацвіліховсь-
кий Миколай

Zagórski W., див. Загурський В.

Zahn Th., вч. (III) 54⁷

Zaklyk, дрогобицький міщанин (VI)
258⁴

Zakrzewski W., див. Закревський В.

Zaleski Mikołaj, див. Залеський
Миколай

Załęski S., див. Заленський С.

Zanelli A., вч. (VI) 22²

Zaradny Stefan, див. Зарудний Сте-
пан

Zaryczny Procz, дрогобицький мі-
щанин (VI) 258⁴

Zatrudno Ivan, див. Зарудний Іван

Zaułowski, мировий суддя (V) 164³

Zawisza Czarny, див. Завіша

Zbaraski, див. Збараський, брац-
лавський воєвода

Zbaraski Jerzy, див. Збараський
Юрій

Zborowski S., див. Зборовський Са-
мійло

Zebrzydowski, див. Зебжидовський
Zeglaitys Grygiel, челядник (V) 112⁵

Zeissberg H., див. Цайсберг Г.

Zeledin, див. Джелаль-ед-дін

Żelízko J., див. Желізко

Zelman, див. Жельман

Zemko (Семко), слуга (II) 502

Zeus K., див. Цейс К.

Zichy, див. Зічи, архів

Zichy E., див. Зічи Е.

Ziemiecki J., див. Земенцький Ю.

Zienkiewicz R., вч. (I) 337²

Zimorowicz B., див. Зіморович Бар-
толомей

Zinkeisen J.W., див. Цінкайзен Й.В.

Zltareyko Ivan, див. Золотаренко
Іван

Zmloczko Мацько, селянин (VI) 269

Zobuslo, filius Dubron, йобадьон (II)
502³

Zobuslo з Чичеровець, русин, слуга
(II) 502

Zobuslo (Сбислав), русин, слуга
(II) 501

Zolan Zeledin, див. Джелаль-ед-дін

Zolkowski Nicolaus, воєвода (V)
310⁴

Żółtowski, див. Жолтовський

Zsindely I., вч. (II) 581

Zudar Георгій, угорський намісник
(IV) 113

Zudar Petrus, воєвода (IV) 114

Zunyko, батько Zunykovycza (VI)
259⁷

Zunykovycz Kozma, дрогобицький
міщанин (VI) 259⁷

Żurkowski Stanisław, див. Жур-
ковський Станіслав

Zych F., див. Зих Ф.

Zygmunt III, див. Сигізмунд III Ваза

Zygmunt August, див. Сигізмунд II
Август

Αλμαλτης, див. Альмальчу
 Ανδρονικος, див. Андронік Старший
 Ανδρονικος Παλαιολογος Γεροντος,
 див. Андронік Старший
 Αννα, див. Анна, жінка Володимира
 Святославича, сестра Васи-
 ля II Болгаробойці
 Απολλων, див. Аполлон, міф.
 Αρδαγαστος, див. Ардагаст
 Ασιμαθ, біблійн. (I) 322³
 Βλαδιμηρος, див. Володимир, син
 Святослава Ігоревича
 Βλαδιμηρος, див. Володимир, син
 Володаря Ростиславича, га-
 лицький князь
 Δαβραγεζας, див. Дабрагез
 Εργελ, біблійн. (I) 322³
 Εστια, грецька міф. (I) 114
 Γαβριηλ, див. Гавриїл, галицький
 митрополит
 Γεγιος, див. Юрій, св.
 Γεωργιο(-ς), див. Юрій, св.
 Γοιτοσυρος (Οιτοσκυρος), бог у
 скіфській міфології (I) 114
 Ηλιος, див. Ілея
 Ηρακλης-Σεμ, див. Сем-Ηρακλης
 Θεοφανης, див. Теофано з родини
 Муцалонів, руська княгиня
 Ιαροσλαβος, див. Ярослав, син Во-
 лодимира Святославича
 Ιεροσθλαβος, див. Ярослав, син Во-
 лодимира Володаревича
 Κόσμας, див. Козьма, галицький
 єпископ
 Κωνσταντινος, див. Костянтин VII
 Порфирородний
 Λεοντος, див. Леон, київський мит-
 рополит

Μεσαμηρος, див. Мезамир
 Μιθρα, див. Мітра
 Μυριμδων, див. Бравлин
 Ναπης, син Σκυθης-α (I) 142³
 Νιφωντης, див. Ніфонт
 Νοσισλαβος, див. Мстислав, син Во-
 лодимира Святославича
 Οιτοσκυρος, див. Гоїтосурос
 Ουλπιος Πλοκαμος (Πλοκαμος Ουλ-
 πιος) (I) 114³
 Παλος, син Σκυθης-α (I) 142³
 Πειραγαστος, див. Пірагаст
 Πετρος, див. Петро, ймовірний на-
 пис на монеті
 Πετρος, див. Петро, митрополит
 Πετρος, німецький князь (I) 484²
 Πλοκαμος Ουλπιος, див. Ουλπιος
 Πλοκαμος
 Πολιτος Ν., див. Політ Н.
 Πριμισθλαβος, див. Ярослав, син
 Володимира Володаревича
 Ρωμανος, див. Роман I, візантій-
 ський імператор
 Σαθας, див. Сата(-с) К., вч.
 Σαμακ, див. Самак, міщанин із Су-
 дака
 Σεμ-Ηρακλης (Ηρακλής-Σεμ), міф.
 (I) 322³
 Σεσθλαβος, див. Всеслав, подунай-
 ський князь
 Σελ[ηνη] (помилк. Σηλ[ηνη]) (I) 114
 Σηλ[ηνη], див. Σελ[ηνη]
 Σκυθης, міф. (I) 142³
 Σφεγγος, брат Володимира Свято-
 славича або, можл., його
 син – Святополк (II) 35
 Σφεγγος, див. Святополк, син Во-
 лодимира Святославича
 Ζευς Βαγαιος, міф. (I) 322
 Ζινισθλαβος, князь (II) 25¹

ЗМІСТ

Передмова	5–9
Список скорочень	10
Алфавітний ряд кирилицею (український шрифт)	11–472
Алфавітний ряд латинським шрифтом	473–511
Алфавітний ряд грецьким шрифтом	512

